Trước mắt bạn là một con tàu...
đưa bạn đến thế giới nghề nghiệp
đầy thú vị!

BÁCH KHOA THƯ NGÀNH NGHỀ

Nghề bán hàng

Muốn biết khách hàng đang nghĩ gì thì hãy xỏ chân vào giày của họ.

Bán hàng là một nghề có từ rất lâu đời bởi nó gắn liền với sản xuất hàng hóa. Bán hàng giúp sản xuất hàng hóa thực hiện được công đoạn cuối cùng: Bán được hàng, đưa được hàng hóa tới khách hàng.

Ở Việt Nam, bán hàng từng là nghề mơ ước trong thời kì bao cấp. Khi sản xuất chưa phát triển, có quá ít hàng hóa bán ra và người bán hàng được nhiều người săn đón. Nếu có người thân là mậu dịch viên (nhân viên bán hàng) thì cuộc sống coi như đã đảm bảo cả về số lượng lẫn chất lượng. Khi sản xuất đã phát triển, nghề bán hàng trở nên kém hấp dẫn hơn với nhiều người. Nhưng trên thực tế, đây lại là một nghề không thể thiếu. Chính vì vậy, nhân lực trong nghề này chiếm một tỉ lệ không dưới 30% trong các doanh nghiệp sản xuất và trên 50% tại các doanh nghiệp thương mại, cho dù nó được gọi bằng nhiều tên khác nhau như người bán hàng, nhân viên thị trường, nhân viên phát triển thị trường, nhân viên tiếp thị hay nhân viên kinh doanh...

Mời bạn khám phá *Toa tàu số 1*:

Nghề bán hàng

Nhân viên bán hàng là chiếc cầu nối gắn kết giữa khách hàng và doanh nghiệp. Chính họ là những người làm nên sự tăng trưởng doanh số, là chìa khóa đảm bảo thành công của tất cả các doanh nghiệp.

Không ít nhà lãnh đạo hàng đầu xuất thân từ những người bán hàng tài ba.

Không chỉ vậy, tất cả các nhân viên giỏi đều sử dụng chính các kĩ năng bán hàng để thuyết phục đồng nghiệp cũng như cấp trên ủng hộ hay hợp tác với họ. Ở mức độ nào đó, có thể nói: Ai cũng làm nghề “bán hàng” cả. Chúng ta thường xuyên bán cái gì đó cho người khác vì lợi ích của chính chúng ta và của tổ chức nơi mà ta làm việc.

Trên thế giới có hàng trăm triệu người sống bằng nghề bán hàng. Rất nhiều người trong số đó đã đạt được những thành công vang dội. *Hàng ghế số 1* sẽ kể với bạn câu chuyện về một người như thế.

*** “Người bán hàng giỏi nhất thế giới”**

Trong Đại sảnh Danh vọng ngành công nghiệp ô tô (*Automotive Hall of Fame*), tên tuổi ông được xếp cùng 175 huyền thoại khác như Henry Ford, Charles Kettering, Harvey S. Firestone... Không phải nhà phát minh hay nhà sản xuất... ông là người bán lẻ ô tô đầu tiên được vinh danh như vậy.

Sách kỉ lục Guiness đã ghi tên ông: Joe Girard (sinh năm 1928 tại bang Michigan, Mĩ) là “Người bán hàng giỏi nhất thế giới” với kỉ lục 13.001 chiếc xe ô tô bán được trong 15 năm làm nghề. Điểm đặc biệt ở chỗ: con số này là kết quả bán lẻ cho từng khách hàng chứ không phải bán buôn với số lượng lớn cho các tổ chức.

Một trong những năm thành công nhất của Joe là năm 1973 với doanh số 1.425 xe bán được. Riêng tháng cao điểm nhất trong năm đó, ông bán được 174 chiếc - một kỉ lục đến nay vẫn chưa ai phá được. Hầu hết nhân viên bán bàng chỉ bán được 4 đến 5 xe/tháng. Riêng Joe khẳng định thương hiệu của mình với doanh số vượt trội: tiêu thụ 6 xe trở lên trong vòng một ngày.

Khi đã nghỉ việc, Joe đi vòng quanh thế giới và trò chuyện với mọi người về những bí quyết riêng của mình. Cả thế giới đều sẵn sàng lắng nghe những kinh nghiệm quý báu của ông!

*** “Tôi cảm ơn quý vị, và gia đình tôi cũng thế!”**

Joe Girard sinh ra trong một khu nhà ổ chuột với tuổi thơ nghèo nàn. “Con sẽ chẳng bao giờ làm được trò trống gì!” Cha ông luôn luôn nói vậy và Joe Girard, người phải nghỉ học từ năm lớp 11 đã luôn cố gắng chứng tỏ điều ngược lại.

Sự nghiệp kinh doanh xe hơi của Joe Girard bắt đầu khá muộn khi Joe đã 35 tuổi. Tình cảnh của ông lúc đó thật thảm hại: mất việc, không còn tiền tiết kiệm, nợ nần chồng chất sau một phi vụ làm ăn thất bại, trong nhà không còn gì cho bọn trẻ ăn. Tuyệt vọng, ông nài nỉ một nhà kinh doanh xe hơi trong vùng cho ông một công việc bất kì với lời hứa sẽ không làm ảnh hưởng đến công việc của những người khác trong hãng.

Đêm đó, khi những người bán hàng khác đã về hết, ngồi bên chiếc bàn làm việc được giao riêng cho mình, ông thận trọng cầm lấy máy điện thoại và hồi hộp quay số của khách hàng đầu tiên. Joe bắt đầu công việc năn nỉ và thuyết phục bằng tất cả khả năng và sự khéo léo bẩm sinh. Vị khách chia sẻ rằng đã nhiều năm mua bảo hiểm, mua nhà, mua ô tô nhưng chưa bao giờ gặp ai thuyết phục theo cách như thế. Cái gật đầu đồng ý của vị khách đầu tiên đồng nghĩa với số tiền hoa hồng tương

đương 10 USD mà Joe bạo dạn "vay nóng" ông chủ để mua thức ăn cho bọn trẻ ở nhà.

Sau kỉ niệm đó, ông luôn muốn nói với bất cứ khách hàng nào sau này của mình rằng: "Tôi cảm ơn quý vị, và gia đình tôi cũng thế! Tôi yêu quý vị!". Công việc bán hàng tưởng chừng khó khăn đã cứu gia đình ông khỏi cảnh bần cùng và vươn lên nhanh chóng.

*** "Nếu họ có trái chanh, tôi có thể biến nó thành một trái đào!"**

Joe Girard đã chia sẻ chân thành về quan điểm bán hàng của mình: "Khi anh mua chiếc xe từ tôi không có nghĩa là anh chỉ mua chiếc xe, mà như anh mua tôi vậy. Tôi sẽ làm hết mình để phục vụ khách hàng. Tôi thích được phục vụ khách hàng hiện tại hơn là bán một chiếc xe mới cho khách hàng mới."

Với quan điểm rõ ràng như thế, khách hàng cũ luôn xuất hiện huyên náo trước cửa văn phòng của Joe và giới thiệu thêm nhiều khách hàng mới đến. Họ thực sự chờ đợi đến lượt mình được gặp Joe - trái với logic bình thường là nhân viên bán hàng phải xoay sở tìm mọi cách tiếp cận khách hàng. Joe giải thích rằng mọi người có thể phải chờ lâu khi hẹn gặp ông, nhưng điểm khác biệt là ông "gặp họ bằng cả sự hiện hữu lẫn tâm hồn mình". Và khách hàng luôn tin tưởng vào phương châm làm việc sáng tạo của ông: "Nếu họ có trái chanh, tôi có thể biến nó thành một trái đào."

Có điều khách hàng phải ngồi chờ đợi quá lâu thường rất buồn chán, chính vì thế, Joe tạo ra một không gian chờ rất thân thiện, gần gũi với nhiều phương tiện giải trí như sách, báo, phim ảnh... cho các "thượng đế". Ông có một quầy *bar* với hơn 50 loại rượu, hơn 10 nhãn hiệu thuốc lá, cùng với đồ chơi, bóng... cho trẻ nhỏ. Các nhân viên phục vụ sẵn sàng chia sẻ về cuộc sống cũng như chuyên môn xe hơi với những khách hàng có nhu cầu.

Và trong thời gian chờ đợi dễ chịu ấy, thợ máy của Joe sẽ đi tới những chiếc xe của khách hàng đang đậu bên lề đường, bảo dưỡng xe miễn phí cho họ. Thỉnh thoảng, thợ máy sẽ lắp thêm những bộ phận còn thiếu trị giá khoảng từ 15 USD đến 20 USD vào. Khách hàng sẽ ngạc nhiên hỏi: "Tôi phải trả bao nhiêu?" và càng ngạc nhiên hơn khi câu trả lời là: "Không một xu nào cả, thưa quý ngài!".

Khi đã gặp Joe một lần, bạn sẽ thường xuyên nhận được những tấm thiệp có hình ảnh ngộ nghĩnh và thông điệp: "Tôi yêu quý bạn!" của ông. Ai cũng nhớ đến khuôn mặt hóm hỉnh của người bán hàng vui tính này. Mỗi tháng Joe gửi đi gần 13.000 tấm thiệp như vậy.

Muốn đạt được thành công, người bán hàng không chỉ gắn bó với sản phẩm, mà còn phải có sự kết nối thân thiện, gần gũi với đồng nghiệp. Những người thợ máy lành nghề luôn sẵn sàng bắt tay ngay vào công việc mà Joe vạch ra. Đó là kết quả của những bữa ăn vui vẻ mỗi tối thứ tư hằng tuần tại nhà hàng Ý, những bữa picnic thịt nướng cuối tuần rất nhiều tiếng cười giữa gia đình Joe và những người thợ máy... Joe đã tạo nên một dây chuyền đoàn kết để phục vụ tận tình nhất cho khách hàng đến với sản phẩm của mình.

Khi bạn ra chợ, vào các tiệm ăn, đi mua sắm... hầu như ngày nào bạn cũng tiếp xúc với những người bán hàng. Thậm chí, biết đâu chính bạn có thể từng cùng bạn bè tổ chức một quầy ăn, bán đồ lưu niệm trong dịp hội trường? Công việc của người bán hàng không xa lạ gì với bạn, nhưng có thể, bạn vẫn chưa hoàn toàn hiểu chính xác và đầy đủ về nó.

*** Mua hàng là một quá trình**

Người bán hàng giúp đỡ khách hàng mua hoặc giúp họ giải quyết vấn đề mà họ đang gặp phải bằng việc cung cấp cho họ một số sản phẩm nào đó.

Và bởi thế, bán cũng là một quá trình - quá trình giao tiếp giữa người với người để đi đến một thỏa thuận mua bán chung mà cả hai bên đều cảm thấy hài lòng.

Từ đó, hiểu một cách đơn giản, bán hàng là một khái niệm bao gồm một loạt các hoạt động đi liền với việc giao hàng và nhận tiền. Đây vừa là khâu cuối, vừa là khâu đầu của quá trình kinh doanh. Để có và giữ được khách hàng, người bán hàng cần đến một loạt các kĩ năng marketing, từ việc tiếp cận thị trường, tìm hiểu nhu cầu khách hàng đến tìm cách chào bán đúng thứ mà khách hàng cần, đúng lúc, đúng nơi và đúng giá với cách truyền thông, thuyết phục phù hợp nhất.

*** Phương châm của người bán hàng**

- Làm thế nào để khách hàng ra đi với một (hoặc nhiều gói hàng) và quay lại tay không.

- Làm thế nào để "Vui lòng khách đến, vừa lòng khách đi".

- Thuyết phục để khách thôi thúc muốn mua món hàng và vui lòng mở hầu bao.

- Dẹp tự ái và tận tình hỗ trợ khi khách than phiền về sản phẩm.

- Tươi cười kể cả khi khách hàng phàn nàn hoặc to tiếng, nỗ lực làm tròn nghĩa vụ "làm dâu trăm họ".

- Biến đối phương thành đối tác, biến khách hàng thành đồng minh.

*** Những cách hiểu sai lầm về nghề bán hàng**

- Chỉ những người "mồm mép" mới có thể bán được hàng

Bạn không phải là người có thể "thao thao bất tuyệt" và bạn nghĩ rằng nghề nghiệp này hoàn toàn không phù hợp với bạn. Có thể bạn đã nhầm, bởi vì trên thực

tế, những lời lẽ quá trơn tru, khôn khéo có thể gây cho khách hàng cảm giác thiếu trung thực. Một người bán hàng trầm tĩnh, biết lắng nghe sẽ có doanh số bán hàng cao hơn so một người "nói hết phần người khác". Thậm chí, không biết lắng nghe nhu cầu và mong muốn của khách hàng, bạn đã tự làm giảm khả năng thành công của mình.

- Nghề bán hàng bấp bênh, thăng trầm, mang tính thời vụ

Nhiều người đánh giá công việc bán hàng là bấp bênh, may rủi, thời vụ. Trên thực tế, công việc này sẽ phát triển đều đặn và ổn định nếu bạn biết tuân thủ một quy trình làm việc hợp lí. Sự thăng trầm chỉ xuất hiện khi bạn không có mục tiêu cụ thể.

- Bị khách hàng từ chối nghĩa là người bán hàng kém cỏi

Bạn có biết rằng câu nói mà hàng triệu nhân viên bán hàng chuyên nghiệp trên toàn thế giới phải nghe thấy hằng ngày chắc chắn là: "Không, cảm ơn!". Điều quan trọng là bạn nhận ra rằng mỗi lần bị khách hàng từ chối, bạn đã có một cơ hội mới để tự học hỏi, hoàn thiện và phát huy kĩ năng bán hàng điêu luyện của mình.

Một nguyên tắc rất quan trọng của người bán hàng là luôn tiến về phía trước sau khi vấp ngã, không để thất bại trong quá khứ ám ảnh khiến mình mất đi tự tin và dũng khí.

- Nghề bán hàng không có tương lai và rất ít cơ hội thăng tiến

Bạn nghĩ sao về con số 85% các nhà lãnh đạo, doanh nhân ngày nay đã từng là nhân viên bán hàng?

Để có được thành công, họ cũng từng phải mang sản phẩm đi chào hàng, đối diện và vượt qua sự lạnh nhạt hay phản đối của khách hàng để chứng tỏ khả năng thuyết phục và chất lượng sản phẩm của mình.

Điểm mấu chốt của việc bán hàng chính là lắng nghe và chia sẻ với khách hàng để hiểu rõ về tính cách cá nhân, sở thích, nhu cầu và mong muốn của họ, từ đó đưa ra những đề nghị xác đáng, đáp ứng đúng nhu cầu và ước muốn của khách hàng. Trong trường hợp này, người bán hàng giỏi giang phải thực sự là những "nhà tư vấn" tài ba. Họ am tường về sản phẩm mà mình bán, nhạy cảm với tâm lí, thái độ, xúc cảm của khách hàng. Họ có thể đưa ra cho khách hàng những lời tư vấn, những ý kiến tham khảo xác đáng về sản phẩm. Bởi vậy mà hiện nay, ở nhiều nơi, nhân viên bán hàng thường phải học qua các khóa đào tạo không chỉ về nghiệp vụ bán hàng nói chung mà cả chuyên môn về sản phẩm, dịch vụ mà họ bán.

Bạn đã bao giờ chơi trò đồ hàng? Bạn thích sắm vai người mua hay người bán? Ngay từ khi còn nhỏ xíu, chúng ta đã rất thích thú với trò chơi đồ hàng. Một gian hàng nhỏ bày biện những đồ chơi dễ thương. Người mua kẻ bán đều bé xíu, tấp nập, mặc cả mua bán nhanh chóng với "loại tiền tệ đặc biệt" là những tập lá xanh ngắt vội.

Lớn lên một chút, những bạn trẻ năng động và có chút đầu óc luôn muốn buôn bán một cái gì đó. Người khéo tay thì làm thiệp *handmade* để bán cho các cửa hàng lưu niệm. Có chút vốn thì hùn chung với nhau lên chợ đêm buôn hoa trong những dịp lễ tết... Hồ hởi cùng nhau phát tờ rơi, chào mời khách, tính toán lỗ lãi như những người bán hàng thực sự.

Từ những trải nghiệm đó, bạn hoàn toàn có thể hình dung công việc thường ngày của một nhân viên đứng bán tại cửa hàng (hoặc gian hàng, quầy hàng):

- Lấy hàng, sắp xếp, trưng bày các sản phẩm thật bắt mắt và khoa học, sao cho dễ gây ấn tượng và dễ tìm nhất.

- Giới thiệu sản phẩm với khách hàng, trả lời các câu hỏi về sản phẩm, tư vấn cho khách hàng lựa chọn sản phẩm phù hợp, lấy hàng, tính tiền hàng, trao hàng cho khách, gói hàng và nhận tiền...

- Lưu hóa đơn, số liệu... về bán hàng, báo cáo doanh thu, công tác bán hàng thường xuyên...

- Thực hiện các điều tra của công ty khi có yêu cầu. Theo dõi phản ứng, thái độ đón nhận của khách hàng với sản phẩm, kịp thời phản ánh thông tin về khách hàng, sản phẩm lên bộ phận quản lí.

- Ngoài ra, người bán hàng kiêm luôn việc trông nom, giữ gìn vệ sinh và an toàn cho cửa hàng (hoặc quầy hàng) mà mình đứng bán.

Các công việc trên không chỉ là những phần việc cụ thể mà bao gồm rất nhiều yếu tố về thái độ, kĩ năng ứng xử:

- Luôn tận tình với khách hàng: mời chào, bắt chuyện, trưng bày sản phẩm, giúp khách chọn hàng...

- Giúp khách hàng khắc phục những nghi vấn, băn khoăn khi lựa chọn sản phẩm.

- Tranh thủ tình cảm của khách hàng, tránh va chạm với khách.

- Nâng cao năng suất lao động của cửa hàng: Phục vụ nhanh gọn, không nhầm lẫn.

Tuy nhiên, công việc của người bán hàng không chỉ có vậy. Chức năng của người bán hàng có thể khác nhau, tùy theo từng loại hình kinh doanh.

Đối với các doanh nghiệp công nghiệp, đối tượng khách hàng là các doanh nghiệp (các nhà máy vận chuyển container, các nhà máy in, khu công nghiệp…). Các nhân viên kinh doanh có nhiệm vụ trực tiếp đến tiếp xúc với khách hàng, bám sát các nhân vật quan trọng trong doanh nghiệp khách hàng để xây dựng và duy trì mối quan hệ lâu dài.

Còn đối với doanh nghiệp sản xuất hàng tiêu dùng (bột giặt, dầu gội đầu, thực phẩm, nước giải khát, quần áo thời trang…), họ thường sử dụng mạng lưới phân phối để đưa sản phẩm đến với người tiêu dùng.

Người tiêu dùng hầu như không thấy mặt nhân viên bán hàng của nhà sản xuất. Tuy nhiên, vai trò của lực lượng bán hàng "nằm trong hậu trường" này vô cùng quan trọng. Họ phải kết nối đều đặn với nhà phân phối, các trung tâm bán lẻ, siêu thị để hướng dẫn các nhân viên bán hàng trực tiếp làm thế nào bán được nhiều nhất sản phẩm của công ty mình.

Tùy vào từng điều kiện cụ thể, công việc bán hàng có thể gồm những nghiệp vụ sau:

- Chuẩn bị bán hàng: Chọn sản phẩm, giới thiệu, cạnh tranh với đối thủ, tìm kiếm khách hàng mới.

- Theo dõi đơn hàng: Nhận và xử lí đơn hàng, theo dõi sự thay đổi, những vấn đề phát sinh…

- Thực hiện dịch vụ bán hàng: Trước, trong và sau khi bán hàng…

- Quản lí thông tin: Thu thập, xử lí và cung cấp những thông tin thị trường cần thiết kịp thời, chính xác…

- Tổ chức sự kiện: Tổ chức các hội nghị khách hàng, hội thảo bán hàng, triển lãm, hội chợ…

- Tham gia tuyển và đào tạo nhân viên mới, người từ bộ phận khác, đào tạo nhân viên bán hàng cho thị trường khác, cho sản phẩm khác…

- Đi công tác xa để khảo sát thị trường, tìm hiểu kinh nghiệm hay vấn đề mà thị trường khác cần giải quyết…

- Xây dựng mối quan hệ lâu dài với các nhà phân phối…

Trên thực tế, lựa chọn nghề bán hàng là bạn đã chọn một trong những nghề nghiệp có cơ hội việc làm lớn nhất, đa dạng và phong phú nhất. Đặc biệt khi nền kinh tế thị trường phát triển, nhu cầu về nguồn nhân lực mạnh trong nghề bán hàng càng cao. Khi bước ra phố, vào chợ, tới siêu thị, trung tâm thương mại, ghé qua hiệu sách... bạn đều gặp người bán hàng. Thậm chí khi bạn đang nằm dài trên giường nghe nhạc, lại có người bán bảo hiểm tới gõ cửa nhà bạn. Bất kì nơi đâu diễn ra hoạt động thương mại đều cần đến nhân viên bán hàng.

Tùy vào năng lực, sở thích, nguyện vọng và điều kiện của bản thân, bạn có thể làm việc tại:

- Các cửa hàng, cửa hiệu bán lẻ...
- Các cửa hàng, trung tâm giới thiệu sản phẩm của các doanh nghiệp...
- Siêu thị, trung tâm thương mại...
- Bộ phận bán hàng của các doanh nghiệp sản xuất, kinh doanh, các đại lí phân phối...

Và rất nhiều nơi khác.

Có thể chỉ là một cửa hiệu nhỏ với diện tích rộng chừng hơn mười mét vuông, cũng có thể là một tập đoàn lớn với bộ phận bán hàng lên tới hàng trăm người và hoạt động cực kì chuyên nghiệp, tất cả nằm trong sự lựa chọn và nỗ lực của bạn.

Tất nhiên, như các hàng ghế trên đã giới thiệu với bạn, tùy vào nơi làm việc mà công việc của người bán hàng có những điểm khác biệt và yêu cầu cũng rất khác nhau. Chẳng hạn nếu bạn muốn tham gia vào bộ phận bán hàng trong các doanh nghiệp sản xuất, kinh doanh... yêu cầu đối với bạn sẽ cao hơn. Bạn phải có kiến thức về thương mại, thị trường, hiểu biết về các sản phẩm của doanh nghiệp, có độ nhạy bén, sắc sảo...

Và với những nghiệp vụ bán hàng, bạn hoàn toàn có thể "làm việc cho chính mình". Tức là bạn mở và quản lí, tự đứng bán ở cửa hàng của chính mình.

*** Cơ hội làm việc lớn**

Bất kì doanh nghiệp nào cũng cần nhân viên bán hàng. Nhân viên bán hàng luôn là một trong những vị trí tuyển dụng chiếm "diện tích" lớn nhất trên các phương tiện thông tin đại chúng. Nhưng trên thực tế ở Việt Nam, theo các nhà tuyển dụng thì lực lượng nhân viên bán hàng hội đủ tiêu chuẩn để cung cấp cho các doanh nghiệp chỉ đáp ứng được 30 - 40% nhu cầu.

Cơ hội làm việc phong phú còn ở chỗ trong nghề này, bạn không nhất thiết phải bắt đầu từ tấm bằng đại học hay cao đẳng. Bạn có thể tốt nghiệp trường phổ thông và bắt đầu đi làm. Nghề bán hàng thiên về thực hành hơn là lí thuyết. (Tất nhiên, những bằng chuyên môn về kinh tế giúp bạn có được "phông" kiến thức tốt hơn, hoạt động bài bản hơn và xuất phát điểm có thể cao hơn trong nghề).

*** Tiếp xúc với nhiều người, nhiều phong cách**

Mặc dù luôn phải đối diện với những con số về doanh thu, sản phẩm, nhưng công việc của bạn không hề nhàm chán. Việc cảm nhận về sự thú vị của nghề bán hàng phụ thuộc vào khả năng chia sẻ và hòa nhập với cộng đồng của từng người. Tuy nhiên, nếu bạn thích gặp gỡ và giao tiếp, thích sự mới lạ, đây chắc chắn là một trong những lựa chọn nghề nghiệp mà bạn nên quan tâm.

*** Cơ hội thăng tiến cao**

Ở các nước phát triển, không ít nhà lãnh đạo đi lên từ vị trí nhân viên bán hàng. Điều này khá dễ hiểu bởi nhân viên bán hàng thường là người biết rõ nhất điểm mạnh và điểm yếu của sản phẩm cũng như của doanh nghiệp trong đánh giá của khách hàng. Do đó, những đề xuất của họ với ban lãnh đạo thường rất xác đáng. Các quyết định có ý kiến của họ giúp phần không nhỏ vào hoạt động kinh doanh của doanh nghiệp.

Cũng chính từ những thuận lợi trên, trong các quan hệ xã hội khác, người bán hàng cũng thường chiếm được cảm tình của nhiều người. Điều này đồng thời giúp họ ngày càng có những mối quan hệ đáng giá, thúc đẩy hoạt động bán hàng thuận lợi hơn.

*** Sự phát triển trong tương lai của thương mại điện tử**

Cơ hội cho bạn ngày càng lớn với sự xuất hiện của thương mại điện tử. Đây sẽ là tương lai của hoạt động mua bán vì chỉ cần ngồi nhà với máy vi tính nối mạng và những cú *click* đơn giản, hoạt động giao dịch sẽ diễn ra nhanh gọn và hiệu quả. Chi

phí quảng cáo rẻ, và bạn chỉ phải chăm chút cho sản phẩm và dịch vụ của mình, có thể không cần gặp mặt trực tiếp khách hàng nữa. Mọi thông tin về sản phẩm được cập nhật lên *Internet* nhanh chóng, rộng rãi khiến cho hiệu quả công việc của bạn rất cao, và bạn có thể sáng tạo cũng như đưa ra ý tưởng mới một cách thoải mái trên nền "không gian đa chiều" rộng mở này.

Bên cạnh đó, bán hàng trực tuyến lại đòi hỏi kinh nghiệm và sự khéo léo riêng so với bán hàng trực tiếp. Vì không gặp mặt trực tiếp khách hàng nên kĩ năng tiếp xúc và thuyết phục khách hàng qua mạng *Internet* hoặc điện thoại phải rất nhuần nhuyễn, khéo léo. Bạn chỉ có một công cụ duy nhất để gây dựng niềm tin và thiện cảm đầu tiên với khách hàng là lời nói của mình.

*** Những thách thức:**

Tuy nhiên, đường đến với thành công bao giờ cũng đầy chông gai. Bán hàng là một nghệ thuật mà bạn phải rèn luyện thật nhiều mới có thể nắm vững nó. Bạn phải đối mặt với một số thách thức của nghề nghiệp này:

*** Vượt qua chính mình**

Kẻ địch đáng sợ nhất của người bán hàng chính là tâm lí thích nhàn rỗi, muốn làm việc nhẹ nhàng, chỉ làm những việc mà mình thích, sợ bị xa lánh, xua đuổi, sợ cảm giác khó chịu của khách hàng.

*** Cạnh tranh khốc liệt**

Các sản phẩm có cùng tính năng, chất lượng trên thị trường quá nhiều. Sản phẩm bạn rao bán chưa chắc đã là sản phẩm tốt và rẻ nhất. Bạn phải chủ động tạo ra sự khác biệt cho sản phẩm bằng chính cá tính của mình và nhấn mạnh vào những ưu điểm mấu chốt.

Với những người ưa thích và đã chấp nhận nghề bán hàng thì 70% những rắc rối trong cuộc đời họ đến từ những khách hàng khó tính, thường xuyên "gây khó dễ" cho người bán hàng. Người bán hàng chuyên nghiệp là người thích nghi được với mọi loại tính cách khác nhau của khách hàng. Họ luôn quán triệt "Khách hàng là thượng đế", dẹp bỏ cái tôi tự ái cá nhân, vì lợi ích cao nhất là doanh thu bán hàng.

*** "Làm dâu trăm họ" nên lúc nào bạn cũng phải giữ được tâm trạng tốt nhất**

Bạn đại diện cho hình ảnh công ty nên nhất cử nhất động của bạn đều phải giữ gìn thật chuẩn mực. Ngay cả khi bạn có chuyện không vui thì nụ cười tươi vẫn luôn phải nở trên môi. Sức khỏe của bạn phải thật đảm bảo để tinh thần luôn sảng khoái, truyền sức sống của bạn cho khách hàng và sản phẩm.

*** Nhiều người còn coi nhẹ nghề bán hàng**

Có một số người cho rằng có tài thực sự thì không nên làm nghề bán hàng. Vì thế dù có năng khiếu bán hàng nhưng nhiều người vẫn tìm đủ mọi cách thay đổi để đến với những công việc kém phù hợp hơn. Thêm vào đó, lại có "Con sâu làm rầu nồi canh", một số người bán hàng "truyền thống" với những "tính xấu" như buôn

bán gian lận, đanh đá, không thuận mua vừa bán thì "đốt vía" các "thượng đế"... nên người tiêu dùng thường khá e dè khi nhắc đến những người làm nghề này.

Chỉ cần đứng trông ở quầy hàng, tính tiền hàng khách mua, giao hàng, ghi hóa đơn (nếu cần), bỏ tiền vào tủ khóa lại... Nhiều người nghĩ rằng như vậy đã là một nhân viên bán hàng. Và nếu vậy, hầu như bạn chẳng cần chút năng khiếu nào cả.

Nhưng người bán hàng thực thụ hoàn toàn không phải vậy. Qua những hàng ghế phía trên, bạn đã phần nào hiểu về bản chất và đặc trưng công việc của người bán hàng. Đây là một nghề nghiệp bắt đầu tưởng rất dễ, nhưng lại cần nhiều phẩm chất để thành công, đạt đến vị trí cao trong nghề. Không ít phẩm chất trong đó thuộc về tố chất bẩm sinh, về cái mà chúng ta vẫn thường gọi là năng khiếu. Tuy nhiên, yếu tố học tập, trau dồi, chăm chỉ và nỗ lực vẫn luôn là chìa khóa vàng dẫn đến thành công của nghề nghiệp.

*** Bạn có phải là người hướng ngoại?**

Hãy thử cùng điểm xem bạn có thuộc nhóm những người:

- Dễ dàng biến một người không quen thành bạn bè, thích thú với việc gặp và xây dựng mối quan hệ tốt với những người bạn mới. Không ngại dùng điện thoại để hẹn với một người không quen biết.

- Có thể thu hút sự chú ý và lôi cuốn những người không quen khi ở chỗ đông người.

- Thích thuyết trình bảo vệ ý kiến của mình.

- Tự tin khi mặc đẹp trong các dịp lễ tết. Luôn tươi cười và lạc quan ngay cả khi gặp những chuyện tồi tệ nhất.

...

*** Yêu thích kinh doanh, thích thử thách với hoàn cảnh mới**

Người bán hàng là một mắt xích quan trọng trong thương mại. Bởi vậy, nghề nghiệp này chỉ dành cho những bạn trẻ yêu thích kinh doanh, thích thử thách với những hoàn cảnh mới.

Nếu căn cứ trên quan niệm về người bán hàng truyền thống trong thập niên 1980 hay những năm đầu 1990, muốn một công việc chỉ phải đứng an nhàn trong

các quầy hàng và lựa chọn nghề bán hàng thì bạn hoàn toàn sai lầm. Bán hàng ngày nay không phải chờ đợi khách đến mà là chủ động tìm kiếm, thuyết phục khách hàng, nghiên cứu thị trường, đối thủ cạnh tranh...

Bạn thường nghe: "Thương trường là chiến trường". Cuộc cạnh tranh cam go giữa các doanh nghiệp ngày nay thể hiện rõ rệt nhất trên phương diện bán hàng. Bản thân chặng đường của người bán hàng đã là một đường đua khốc liệt.

*** Nhiệt tình, biết lắng nghe, biết thuyết phục, bình tĩnh và tự tin**

Sẽ rất tuyệt vời nếu một người bán hàng có khiếu ăn nói, biết nói "đến con kiến trong lỗ cũng phải bò ra", biết khiến khách hàng thấy "bùi tai". Nhưng quan trọng hơn, để giữ khách lâu dài, bạn phải có thái độ chân thành, biết lắng nghe và chia sẻ để tìm ra những sản phẩm đáp ứng tốt nhất nhu cầu, mong muốn của khách.

Mỗi ngày, người bán hàng tiếp xúc với rất nhiều khách hàng khác nhau và không ít trong số đó là những vị khách khó tính, thậm chí khó chịu. Họ có thể hỏi rất nhiều, căn vặn rất nhiều, nghi ngờ bạn hay đưa ra một loạt nhận xét khiến bạn khó chịu. Nếu một người bán hàng không có "cái đầu thật lạnh" để vẫn bình tĩnh nở nụ cười tự tin mà lại "nổi đóa" lên, đó sẽ là thảm họa với cửa hàng, doanh nghiệp và công việc của chính người bán hàng ấy.

*** Sức khỏe tốt**

Đọc những mục thông tin tuyển dụng nhân viên bán hàng, bạn sẽ thường xuyên gặp những dòng yêu cầu đại loại như: sức khỏe tốt, có khả năng chịu áp lực công việc.

Công việc bán hàng vất vả, phải đứng nhiều hoặc đi nhiều, nói nhiều... Bước chân vào nghề nghiệp này cũng có nghĩa là bạn chấp nhận công việc căng thẳng, không làm theo giờ hành chính, thường xuyên chịu thiệt thòi trong các ngày lễ tết, ngày nghỉ... Dù đam mê đến đâu nhưng không có sức khỏe dẻo dai, bạn sẽ rất khó trụ lại với nghề.

Với những tố chất phù hợp và đam mê nghề nghiệp, bạn hãy chủ động xây dựng cho mình hình ảnh một người bán hàng chuyên nghiệp từ bây giờ:

- Yêu thích công việc, sẵn lòng làm việc hết mình, làm thêm giờ để đạt doanh thu cao nhất.

- Luôn niềm nở, lịch thiệp, chu đáo với mọi khách hàng. Quan tâm và có thiện chí với mọi góp ý của khách hàng, biết nhận lỗi về mình.

- Thao tác bán hàng nhanh gọn và đẹp mắt.

- Có hiểu biết rộng và kiến thức sâu về sản phẩm mà mình bán. Có ước muốn và nỗ lực để thành công.

- Làm việc nhiệt tình, vui tươi, giàu cảm hứng. Có cái nhìn lạc quan về mọi vấn đề trong cuộc sống cũng như công việc.

- Sử dụng thời gian một cách khoa học, theo kế hoạch đã xác định trước.

- Có khả năng trình bày gãy gọn, thuyết phục, biết đặt câu hỏi và lắng nghe.

- Có đủ sức khỏe thể chất và tinh thần cho công việc bán hàng nặng nhọc.

- Kiên nhẫn, chịu khó. Người bán hàng càng nhận thức đúng đắn vai trò và nhiệm vụ của họ bao nhiêu thì cách xử sự của họ càng chuyên nghiệp bấy nhiêu. Hiểu rõ sản phẩm và tự tin vào kiến thức của bản thân sẽ khiến công việc bán hàng trở nên lí thú, đáng chờ đợi, nhất là khi khách hàng mỉm cười, khen ngợi và quay lại nhiều lần.

*** Ngoài ra, để trở thành người bán hàng tốt, bạn hãy tự rèn luyện:**

*** Rèn luyện trong công việc**

Luôn tâm niệm: "Thất bại là mẹ của thành công". Thất bại trong công việc không đáng buồn, cái đáng buồn là không thể rút ra kinh nghiệm từ sự thất bại ấy. Đặc biệt trong nghề bán hàng, việc nhận được những cái lắc đầu từ chối của khách hàng là chuyện bạn sẽ gặp thường ngày.

Muốn thu được kinh nghiệm, người bán hàng phải luôn tìm tòi trau dồi và học tập người khác để có nhiều thông tin và kiến thức hơn (cả về sản phẩm, khách hàng, cạnh tranh... và các kiến thức xã hội khác).

*** Rèn luyện kĩ năng ứng xử**

Một trong những yếu tố quyết định cho lần giao dịch thành công là khả năng tạo thiện cảm với khách hàng. Điều này lại phụ thuộc vào khả năng giao tiếp và ứng xử của người bán hàng. Nhiều doanh nghiệp yêu cầu nhân viên bán hàng phải rèn luyện được một nụ cười thân thiện, dễ chịu ngay trong năm giây đầu tiên giao tiếp bằng mắt với khách hàng.

Người bán hàng cần xây dựng những mối quan hệ thân tình với khách hàng, trở thành những người bạn thực sự của khách hàng. Hãy nhớ lại câu chuyện về "ông vua bán ô tô" Joe Girard cùng với 13 nghìn tấm thiệp mỗi năm để gửi tới các khách hàng của mình.

*** Rèn luyện qua sách vở**

Các nghiên cứu đã chỉ ra rằng, mỗi người thường chỉ có thể tư duy trong phạm vi hiểu biết của mình. Kiến thức của bạn càng rộng, bạn càng có khả năng ứng biến linh hoạt với những tình huống bất ngờ trong công việc.

Người bán hàng không chỉ đúc rút từ những bài học thực tế của bản thân, họ còn học từ những kiến thức sách vở đã được các chuyên gia đúc rút, những bài học kinh nghiệm về bán hàng, những điều tra về xu hướng thị trường... được thông tin trên báo chí. Đọc sách báo để tìm kiếm kiến thức mới giúp giải quyết vấn đề mà bạn chưa làm được.

HÀNG GHẾ SỐ 7:
Học ở đâu?

Khi cạnh tranh trở nên gay gắt thì việc tuyển dụng những nhân viên bán hàng giỏi được các doanh nghiệp quan tâm hơn bao giờ hết. Với những sản phẩm tương đồng về cả chức năng lẫn giá cả, doanh nghiệp nào có nhiều người bán hàng giỏi sẽ có cơ hội thành công nhiều hơn.

Nhanh chóng nhận biết nhu cầu đó, các cơ sở đào tạo như các trường đại học, cao đẳng, đặc biệt là các trường dạy nghề đã và đang coi bán hàng là một nghề cần được đào tạo bài bản và mở những chương trình chuyên biệt cho nghề này. Tùy vào điều kiện, khả năng, mong muốn của chính bạn, có rất nhiều hình thức đào tạo phù hợp.

Không ai sinh ra đã trở thành người bán hàng giỏi. Bạn hãy tham gia những khóa học để có nền tảng bền vững đi trọn với đam mê nghề nghiệp của mình.

Lựa chọn trở thành một người bán hàng chuyên nghiệp, bạn có thể tìm đến khá nhiều địa chỉ đào tạo. Trường Đại học Thương mại có khoa Kinh doanh Thương mại. Tại đây, bạn được cung cấp các kiến thức, được giúp phát triển các kĩ năng thương mại một cách hiệu quả, trong đó có kĩ năng bán hàng. Bên cạnh đó, tất cả các trường giảng dạy về kinh doanh và quản trị kinh doanh đều có những chuyên ngành như thương mại, marketing... giúp người học có đủ kiến thức, kĩ năng cần thiết để bước vào nghề bán hàng.

Đặc biệt, một số trường như Trường Đại học Kinh tế Quốc dân có nhiều trung tâm mở các lớp ngắn hạn đào tạo những kĩ năng bán hàng cơ bản như: Trung tâm Bồi dưỡng và Tư vấn Marketing, CFVG, Viện Quản trị kinh doanh... Trường Đại học Kinh tế TP. Hồ Chí Minh, Trường Đại học Cần Thơ... cũng đều có những khoa và trung tâm tương tự.

Trường Cán bộ Thương mại Trung ương, một cơ quan đào tạo cán bộ chuyên trách của ngành Thương mại có những lớp học chính quy đào tạo nhân viên bán hàng chuyên nghiệp như: nhân viên bán hàng, bán hàng siêu thị... phục vụ nhu cầu của các doanh nghiệp trong nền kinh tế thị trường về đội ngũ nhân viên bán hàng chuyên nghiệp và hiện đại.

Ngoài ra, bạn cũng có thể tham gia những khóa đào tạo ngắn hạn tại một số công ty tư vấn tuyển dụng có tiếng như Navigos Group, Trung tâm đào tạo hướng nghiệp L&A, Trung tâm đào tạo và Tư vấn Tâm Việt, Công ty cổ phần Unicom...

Nghề báo

> Một tờ báo sống được và trở nên sinh động khi nào nó có chừng năm người viết và người biên tập chuyên nghiệp giỏi, nhưng đồng thời phải có năm trăm, thậm chí năm nghìn và nhiều hơn nữa cộng tác viên không chuyên nghiệp.
>
> *** Lê-nin**

Với ma lực của dòng thông tin bất tận, nghề báo luôn thu hút những người trẻ tuổi xông xáo và ưa vận động. Đây thường được coi như một "nghề nguy hiểm", hay "nghề gian khổ", nhưng nếu bạn thực sự có đam mê và thiên hướng báo chí, những thử thách ấy sẽ là gia vị cho cuộc sống muôn màu của bạn.

Cùng sự phát triển mạnh mẽ của ngành công nghiệp truyền thông, nghề làm báo luôn nằm trong những sự lựa chọn hàng đầu của giới trẻ trên thế giới. Còn tại Việt Nam, rất nhiều bạn trẻ ước mơ trở thành nhà báo.

Nếu nhiều ngành khác thường đòi hỏi đào tạo về chuyên ngành, thì với nghề báo, bạn không nhất thiết phải có một tấm bằng cử nhân báo chí để khởi nghiệp.

Mời bạn khám phá *Toa tàu số 2*:

Nghề báo

*** Tờ Bưu điện Washington và câu chuyện Watergate**

Hàng thập kỉ sau khi tổng thống Mĩ Richard Nixon từ chức, Watergate vẫn là một trong những vụ bê bối chính trị nổi tiếng nhất, gắn liền với tên tuổi của tờ báo lớn *Bưu điện Washington (The Washington Post)* và hai nhà báo Woodward, Bernstein.

Với Watergate, Woodward và Bernstein đã ghi tên mình vào danh sách những nhà báo nổi tiếng nhất thế kỉ 20.

Sáng sớm ngày 17/6/1972, cảnh sát phát hiện năm kẻ đột nhập vào tổng hành dinh Ủy ban Quốc gia Đảng Dân chủ (đặt tại tòa nhà Watergate ở Washington D.C). Những người này đang cố gắng chụp tài liệu và điều chỉnh máy nghe trộm.

Hầu hết báo chí lúc đó coi cuộc đột nhập này là một "trò dại dột", nhưng Woodward và Bernstein, hai phóng viên giỏi của tờ *Bưu điện Washington* không nghĩ vậy.

Sau một loạt điều tra, bài báo đầu tiên (tháng 8/1972) đã đi sâu phân tích mối quan hệ giữa những kẻ đột nhập với Ủy ban Tái đắc cử của tổng thống Nixon.

Cùng loạt bài tiếp theo, *Bưu điện Washington* đã làm sáng tỏ rằng cuộc đột nhập này được sắp đặt bởi những quan chức cấp cao trong chính quyền của tổng thống và Ủy ban Tái đắc cử.

Theo tiến trình phản ánh của các bài báo, bức tranh lớn về những trò bịp bợm chính trị của Nhà Trắng đã được phơi bày, trong đó có cả việc đặt máy nghe trộm và phá hoại hoạt động của Đảng Dân chủ.

Dư luận xôn xao khiến Quốc hội Mĩ cuối cùng cũng không thể làm ngơ. Hai năm, tám ngày sau bài báo đầu tiên, tổng thống Nixon xuất hiện trên truyền hình đọc diễn văn xin từ chức. Ngoài ra, còn có tới 40 quan chức chính phủ bị truy tố.

Với Watergate, Woodward và Bernstein đã giành nhiều giải thưởng báo chí lớn, trong đó có giải Pulitzer - một trong những giải thưởng báo chí danh giá nhất. Quan trọng hơn, mối quan hệ tay ba giữa giới chính trị, báo chí và công chúng đã được biến đổi mãi mãi.

Bài học Watergate: *Công chúng cần được biết và biết chân thực về tất cả. Từ đây, nắm trong tay sức mạnh của dư luận, báo chí được mệnh danh là quyền lực thứ tư sau lập pháp, hành pháp và tư pháp.*

Mỗi ngày, khi bình minh ló rạng, mọi người trên khắp Trái Đất thức giấc đón chào ngày mới, phải chăng đều giống nhau ở chỗ cùng chung câu hỏi: Hôm nay có tin gì mới?

Và ai nấy đều mong ước được trả lời ngay, được biết lập tức. Nhu cầu chung ấy của nhân loại gọi là nhu cầu được thông tin, một nhu cầu tinh thần thiết yếu của

con người.

Câu hỏi đặt ra là:

Ai sẽ làm thỏa mãn nhu cầu ấy? *Đó chính là các nhà báo.*

Nhà báo là người làm nghề đưa tin chuyên nghiệp. Nhiệm vụ đặc thù của nhà báo là tìm kiếm, xác minh, đánh giá và cung cấp thông tin về tất cả những sự kiện mới mà công chúng cần được biết mỗi ngày mỗi giờ, thậm chí mỗi phút, mỗi giây.

Qua các loại hình báo chí (báo in, phát thanh, truyền hình, báo mạng), liên tục trong ngày, nhà báo phát đi những thông tin mới nhất.

*** Cận cảnh nghề báo**

- Thông tin báo chí là thông tin đại chúng

Báo chí là thông tin, nhưng không phải thông tin nào cũng có thể trở thành báo chí.

Thông tin báo chí phải là thông tin đại chúng, tức là nó hướng tới các tầng lớp công chúng rộng rãi, có mục đích và có ý nghĩa chính trị xã hội nhất định.

Ngày nay, từ góc nhìn hiện đại, báo chí được coi là lĩnh vực chủ chốt của truyền thông đại chúng (*Mass Communication*), bên cạnh sách, điện ảnh, mạng toàn cầu *Internet*...

Các kênh thông tin của báo chí (báo, tạp chí, truyền hình, phát thanh, báo chí *Internet*...) còn được gọi là các phương tiện truyền thông đại chúng hay các phương tiện thông tin đại chúng (*Mass Media*).

- Báo chí là một loại hình hoạt động chính trị - xã hội

Báo chí là một trong những lĩnh vực nhạy cảm nhất của đời sống xã hội. Nó đóng vai trò chính trị - xã hội to lớn ở mọi quốc gia, khu vực và trên toàn thế giới. Ngoài ra, báo chí mang tính khuynh hướng rất rõ. Dù được tuyên bố hay không, mỗi tờ báo, đài phát thanh, truyền hình trong quá trình hoạt động đều đại diện cho quyền lợi, tiếng nói của một tầng lớp, tổ chức nào đó trong xã hội.

Ở nước ta, tính khuynh hướng của báo chí được phát triển thành tính Đảng. Điều này được phát biểu rõ ràng ngay tại Điều 1 trong *Luật Báo chí*, quy định về vai trò, chức năng của báo chí Việt Nam:

Báo chí ở nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam là phương tiện thông tin đại chúng thiết yếu đối với đời sống xã hội, là cơ quan ngôn luận của các tổ chức của Đảng, cơ quan Nhà nước, tổ chức xã hội (...), là diễn đàn của nhân dân.

*** Các loại hình báo chí cơ bản**

- Báo in (gồm báo và tạp chí)

Báo in là người "nhiều tuổi nhất" trong đại gia đình báo chí, ra đời khoảng thế kỉ 16, và không ngừng phát triển cho tới tận ngày nay. Suốt ba thế kỉ, cho đến khi những phát minh khoa học - kĩ thuật mới dẫn đến sự ra đời của phát thanh rồi

truyền hình và sau này là báo chí *Internet*, báo in vẫn giữ vai trò như phương tiện truyền thông đại chúng độc tôn.

Những thập niên cuối thế kỉ 20, khi văn hóa nghe nhìn phát triển mạnh mẽ, nhiều người đặt ra câu hỏi liệu phát thanh và truyền hình có lấn át báo in? Nhưng thực tế khẳng định báo in vẫn luôn tồn tại và không ngừng phát triển, đổi mới để phục vụ tốt hơn yêu cầu của độc giả.

- Phát thanh (báo nói)

Có một câu nói nổi tiếng trong nghề báo rằng: "Khi sự kiện xảy ra, phát thanh đưa tin, truyền hình minh họa và báo in phân tích nó".

Cung cấp thông tin nhanh và rẻ nhất cho công chúng là phát thanh (hay còn gọi là báo nói). Ngày nay, trước sức ép của truyền hình và *Internet*, công chúng của phát thanh có phần giảm sút. Tuy nhiên, phát thanh vẫn là kênh thông tin ưu việt không thể thiếu của báo chí.

- Truyền hình (báo hình)

Kết hợp cả hai kênh nghe nhìn, hiện nay, truyền hình thực sự là "người khổng lồ" trong các phương tiện truyền thông đại chúng.

Truyền hình xâm nhập vào mọi ngõ ngách đời sống, thu hút mọi đối tượng công chúng, cung cấp những kiến thức tổng hợp, cần thiết trong cuộc sống, các chương trình thông tin quảng cáo và giải trí hấp dẫn.

Sự phát triển của truyền hình cáp và truyền hình kĩ thuật số ở nước ta hiện nay đang mở ra những cơ hội mới cho việc mở rộng và nâng cao chất lượng chương trình, thu hút công chúng nhiều hơn.

- Báo chí Internet (báo mạng điện tử)

Là thành viên "trẻ" nhất so với báo in, phát thanh, truyền hình, nhưng báo chí *Internet* đã khẳng định sức mạnh to lớn với khả năng cập nhật thông tin nhanh nhất và sức "lan tỏa" lớn nhất. Một trong những lợi thế của báo chí Internet là khả năng truyền thông đa phương tiện (*multi - Media*).

Hiện nay, ở nước ta, cùng với sự phát triển nhanh chóng của mạng *Internet*, nhiều cơ quan báo chí *Internet* cũng đang dần trở nên quen thuộc và có uy tín như *Vietnamnet*, *VnExpress*.

- Báo ảnh

Báo ảnh khai thác sức mạnh của ảnh báo chí. Ảnh báo chí có sức mạnh riêng bởi tính chân thực, tin cậy, thuyết phục và hấp dẫn, được dùng phổ biến trên báo in, báo *Internet*, truyền hình (ảnh tĩnh)... và báo ảnh.

- Hãng thông tấn (hãng tin tức)

Hãng thông tấn là những "phát ngôn viên" của thế giới, hằng ngày thu về và phát đi hàng triệu tin tức. Trong số những "đại gia" truyền thông của thế giới, phải kể đến *Reuters* (Anh); *AP, UPI* (Mĩ); *AFP* (Pháp); *ITAR-TASS* (Nga); *Tân Hoa Xã*

(Trung Quốc); *Kyodo* (Nhật)...

Hãng thông tấn là một tổ chức, tổ hợp báo chí có chức năng thu thập, xử lí và cung cấp thông tin cho các phương tiện thông tin đại chúng khác.

Ngoài ra, hãng thông tấn còn tiến hành các hoạt động dịch vụ, kinh doanh, trao đổi, hợp tác về thông tin và các lĩnh vực khác. *Thông tấn xã Việt Nam* (*TTXVN*) là một trong những tổ hợp báo chí như vậy.

Các chuyên gia thế giới dự đoán rằng, trong tương lai, nhờ sự phát triển mạnh mẽ của khoa học kĩ thuật, chắc chắn sẽ còn xuất hiện những loại hình truyền thông mới. Và báo chí sẽ ngày càng phục vụ tốt hơn nhu cầu thông tin vô hạn của nhân loại.

Không có lịch trình chính xác cho việc bắt đầu và kết thúc một ngày của nhà báo, nhất là với những loại hình báo chí khác nhau như báo in, phát thanh, truyền hình, báo chí *Internet*... Nó phụ thuộc vào công việc bạn đang làm và tin tức bạn đang theo đuổi. Chúng ta hãy thử khám phá công việc của nhà báo trong một ngày rồi cùng suy ngẫm nhé!

Nhưng hãy coi như không có những việc đặc biệt như vậy, ở tòa soạn báo in, buổi sáng của bạn sẽ bắt đầu vào khoảng 8 giờ với ấm trà nóng ở cơ quan. Các nhà báo thường bắt đầu ngày làm việc theo cách này, tức là ngồi lại chuyện trò đủ thứ trên đời, chủ yếu là những tin tức chính trị xã hội nóng hổi.

Đọc báo cũng là một khâu thiết yếu để bắt đầu buổi sáng. Nhà báo luôn phải là người đọc báo nhiều nhất, báo của mình và các báo khác mới ra sáng nay. Đảo một vòng qua các báo, bạn đã có một lượng thông tin khái quát. Bạn xem lại bài viết của mình trên báo mới in ra và tự đánh giá. Bài viết hơi dài, ảnh lại không rõ lắm chẳng hạn. Nếu đó là một vấn đề được nhiều báo cùng phản ánh, bạn lập tức phải mở một số báo khác để xem họ viết về chuyện này thế nào, có gì khác với bạn không. Bạn có thể đọc báo tại nhà hoặc ở cơ quan. Nhà báo đọc báo ở mọi lúc, mọi nơi khi có điều kiện. Đọc-đi-nghĩ-viết là công việc của nghề này.

Tuy nhiên, bạn chẳng có nhiều thời gian, bởi sáng nay bạn có một cuộc họp báo vào lúc 9 giờ. Đây là một cuộc họp báo quan trọng và bạn không thể đến muộn. Vì thế, bạn phải trừ hao những sự cố như tắc đường chẳng hạn. Nhà báo phải đưa tin về sự kiện mà bạn lại không thể bắt sự kiện đó diễn lại, vì vậy bạn phải luôn là người "đi trước, đón đầu".

Tối hôm qua, bạn thức khá muộn để đọc thêm một số thông tin liên quan tới cuộc họp báo này, như vậy bạn sẽ đỡ phải hỏi những thông tin vô ích. Giờ đây, bạn chỉ cần chăm chú theo dõi để đặt những câu hỏi xác đáng và kịp thời ghi chép thông tin. Trong lúc đó, bạn cũng nên quyết định viết một cái tin đơn giản hay là một bài phản ánh, bình luận sâu... cho sự kiện này.

Hai tiếng sau, rời khỏi khách sạn sang trọng đắt tiền, không kịp dự bữa tiệc chiêu đãi, bạn xắn gấu quần dò dẫm đi trên con hẻm dẫn vào một khu vực dân cư phức tạp để tìm hiểu vụ việc tranh chấp đầy nghi vấn mà bạn mới phát hiện.

Sau khi dò la, phỏng vấn, chụp ảnh, bạn quay lại tòa soạn lúc đã quá trưa, vừa nhai vội ổ bánh mì vừa viết bài. Lúc 3 giờ chiều, bạn phải đi dự một lễ kí kết hợp tác nước ngoài. Chuyển xong tin bài qua "sếp", bạn vội vàng phi vào phòng vệ sinh, chỉ có 10 phút để tân trang lại sạch sẽ, chỉn chu.

Hai mươi phút sau, bạn đã lại có mặt tại một tòa cao ốc sang trọng với dáng vẻ đạo mạo nhất. Cứ như chưa hề có chuyện lặn lội trong con hẻm đầy rác bẩn và vừa nhai vội ổ bánh mì nguội ngắt vừa viết bài buổi trưa.

Ngày làm việc kết thúc vào lúc 7 giờ tối, cũng có thể là 10 giờ hay muộn hơn. Một giờ đêm, bạn đang ngủ mê mệt sau một ngày làm việc vất vả thì tiếng điện thoại reo inh ỏi. Bạn bật dậy nghe máy và lại ra khỏi nhà năm phút sau với đầy đủ "phụ tùng" tối thiểu như máy ảnh, máy ghi âm, sổ, bút. Có một vụ việc nghiêm trọng vừa xảy ra. Không biết mấy giờ bạn về nhà, cũng có thể bạn sẽ về ngay tòa soạn để làm việc.

Tóm lại, nhà báo luôn là người nắm bắt nhanh nhất, chạy theo dòng sự kiện nóng hổi để truyền tải tới công chúng. Một ngày của bạn bắt đầu từ chính những sự kiện. Và như vậy, cuộc sống của nhà báo là dòng sự kiện trôi chảy không ngừng.

*** Làm việc tại các tòa soạn báo, đài phát thanh, truyền hình**

Chiếm số lượng đông đảo và phong phú nhất vẫn là những nhà báo hoạt động trong các tòa soạn báo in, đài phát thanh, đài truyền hình và tòa soạn báo *Internet*.

Tùy vào đặc điểm của từng loại hình báo chí mà công việc của nhà báo có những đặc thù riêng. Sự phát triển mạnh của báo chí *Internet* đang tạo ra những thay đổi lớn, đồng thời mở ra rất nhiều cơ hội cho nhà báo.

Trong từng tòa soạn, phụ thuộc vào mục đích, tôn chỉ, đối tượng và nội dung tờ báo, và tất nhiên là cả loại hình báo chí, nhà báo được phân định cụ thể về các ban,

tiểu ban như ban Nội chính, ban Khoa học - Giáo dục, ban Văn hóa - Xã hội, ban Kinh tế, ban Quốc tế... với các chức danh phóng viên, biên tập viên...

Trước đây, một nhà báo thường bắt đầu nghề nghiệp với công việc của phóng viên (trực tiếp đi săn tin), sau khi có kinh nghiệm một số năm nhất định thì trở thành biên tập viên (chức năng chủ yếu là ngồi tại tòa soạn biên tập tin bài từ các nguồn khác nhau do phóng viên, thông tin viên cung cấp). Tuy nhiên, hiện nay tại các cơ quan báo chí, sự phân biệt về công việc giữa phóng viên và biên tập viên không còn quá rạch ròi.

Nhiều báo sử dụng phóng viên ảnh là những người chuyên chụp ảnh theo yêu cầu của lãnh đạo báo, các biên tập viên, phóng viên khác, hoặc theo nguồn tin tự tìm lấy.

Trên thực tế, ngày nay, theo xu hướng báo chí hiện đại, ngoài những trường hợp đặc biệt đòi hỏi trình độ chuyên môn cao, nhà báo khi lo nội dung tin tức thường tự chụp ảnh.

*** Làm việc trong lĩnh vực chỉ đạo hoặc quản lí Nhà nước về báo chí**

Trong lĩnh vực này, tùy vào khả năng, điều kiện và kinh nghiệm công tác, bạn có thể làm việc tại:

- Vụ Báo chí (Ban Tư tưởng - Văn hóa Trung ương)
- Các ban Tuyên giáo tỉnh ủy, thành ủy, quận ủy, huyện ủy.
- Cục Báo chí (Bộ Văn hóa - Thông tin)
- Các sở Văn hóa - Thông tin tỉnh, thành phố.
- Các phòng Văn hóa - Thông tin quận, huyện.

*** Làm việc trong các phòng Thông tin - Báo chí**

Làm việc trong các phòng Thông tin - Báo chí của các cơ quan, các bộ, ban, ngành, lực lượng vũ trang hoặc các tổ chức chính trị - xã hội, các công ty truyền thông, các doanh nghiệp...

Công việc trong các phòng Thông tin - Báo chí là một hướng đi tiếp cận không hoàn toàn mới mẻ nhưng lại ít được sinh viên báo chí quan tâm trong khi các tòa soạn báo đang có nguy cơ đầy ứ.

Hiện nay, công việc PR (tham khảo phần *PR - Quan hệ công chúng*) cũng được coi là một con đường phát triển sự nghiệp mới mẻ và hấp dẫn với những người tốt nghiệp ngành báo chí.

*** Làm việc trong lĩnh vực nghiên cứu và đào tạo báo chí**

Làm việc trong lĩnh vực nghiên cứu và đào tạo báo chí ở các trường đại học, viện nghiên cứu có ngành báo chí.

*** Làm việc trong các tổ chức quốc tế, tùy viên báo chí các đại sứ quán trong và ngoài nước**

*** Làm nhà báo tự do**

Tức là bạn không hoàn toàn thuộc về một cơ quan, tổ chức nào ngoài chính bản thân bạn. Mô hình nhà báo tự do đã rất phát triển ở các nước phương Tây. Họ là cộng tác viên thường xuyên hoặc không thường xuyên của một số cơ quan báo chí (có người từng cộng tác với hàng chục nơi).

Nhà báo tự do hoàn toàn có thể gây dựng sự nghiệp và tiếng tăm cho bản thân mà không cần phải phụ thuộc vào uy tín của một cơ quan báo chí nào đó.

Do quan niệm cổ điển phải có công ăn việc làm ổn định, được trả lương, nên ở nước ta, nhiều người còn e ngại trước công việc của một nhà báo tự do. Tuy nhiên, đã có những người đang đi tiên phong rồi đấy.

*** Một nghề năng động và luôn luôn mới**

Báo chí luôn là một trong những nghề nghiệp tạo cho bạn nhiều cảm giác năng động và mới mẻ nhất. Đơn giản vì bạn là người đưa tin về cái mới. Nếu bạn chán ghét sự lặp lại thì đây là "địa chỉ" rất đáng lưu tâm.

Dòng sự kiện đang trôi chảy liên tục ngoài kia, và còn gì tuyệt vời hơn khi chính bạn - nhà báo, luôn là người tới trước, biết trước để rồi chuyển đến công chúng đang "hong hóng" đón chờ.

Sau một thời gian làm báo, đã quen nghề, nhiều khi chính bạn cũng phải ngạc nhiên vì sự lanh lẹ, tác phong "công nghiệp", khả năng thích ứng với sức ép thời gian của mình.

*** Luôn có cơ hội với báo chí nếu bạn thực sự đam mê**

Có thể bạn đang đắn đo trước những lời cảnh báo về sự quá tải ở các cơ quan báo chí, về sinh viên báo chí ra trường dễ thất nghiệp vì sự cạnh tranh của những người tốt nghiệp các ngành học khác.

Nhưng bản thân báo chí lại là một nghề nghiệp đặc thù. Không phải chỉ khi có chỗ ngồi ổn định ở một cơ quan báo chí, bạn mới là nhà báo thực thụ. Các tòa soạn báo luôn cần những cộng tác viên nhiệt tình, hăng hái. Thêm vào đó, với sự phát triển của báo chí *Internet* tại nước ta hiện nay, cánh cửa cơ hội với bạn luôn rộng mở.

*** Có điều kiện khẳng định mình**

Với báo chí, bạn - nhà báo tài năng hoàn toàn có thể dựng nên một "chân dung" riêng biệt của mình, không lẫn vào ai trên trang báo, làn sóng phát thanh, màn ảnh truyền hình và trong lòng công chúng. Họ thích nghe, xem những chương trình phát thanh, truyền hình do bạn thực hiện chính, thích đọc những bài báo bạn viết.

Với nhà báo, sự tin tưởng và yêu quý của công chúng luôn là phần thưởng quý giá nhất.

*** Nắm trong tay sức mạnh công luận**

Bạn còn nhớ câu chuyện Watergate và quyền lực thứ tư chứ? Là người tạo lập và hướng dẫn dư luận xã hội, bạn đại diện cho tiếng nói của đông đảo các tầng lớp nhân dân. Nhưng cũng chính vì vậy mà hãy cẩn thận "lời ăn tiếng nói" của bạn trên mặt báo.

Xác minh, thẩm định nguồn thông tin thật chính xác luôn là nguyên tắc đầu tiên của nhà báo.

*** Có cơ hội đi "du lịch" thật nhiều nơi và tìm hiểu về nhiều điều mới lạ**

Tất nhiên những chuyến đi này kèm theo nhiều sự ưu đãi. Nhưng đừng bao giờ để lí do ấy làm động lực chính để bạn chọn nghề báo. Bởi vì khi bước vào nghề, nhiều người mới nhận ra những chuyến "du lịch" ấy không thú vị như bạn tưởng, vì đầu óc bạn lúc nào cũng phải quay cuồng với tin tức, bài vở và chân tay làm việc không ngơi.

Dù sao, là một nhà báo, bạn hoàn toàn có thể tự hào với vốn hiểu biết của mình về những địa phương, các phong tục văn hóa và cả những địa chỉ "ẩm thực" nữa.

*** Những thách thức:**

*** Nghề nguy hiểm**

Trong không ít trường hợp, nghề báo khá nguy hiểm, đặc biệt với những phóng viên thuộc mảng điều tra kinh tế, tệ nạn xã hội, phóng viên chiến trường... Mazan Dana - một nhà quay phim của hãng *Reuters* (Anh) từng được Ủy ban Bảo vệ nhà báo (*CPJ*) trao giải báo chí quốc tế tháng 11-2001, đã nói: "Những con chữ, hình ảnh là niềm tin của công chúng. Và vì lí do này tôi sẽ tiếp tục làm việc không kể khó khăn, ngay cả khi phải trả giá bằng tính mạng."

*** Áp lực lớn**

Nhà báo làm việc vất vả dưới sức ép căng thẳng của công việc và thời hạn (đặc biệt là ở các đài truyền hình). Bạn phải đi nhiều, liên tục chạy theo các sự kiện mới. Đây chính là áp lực về thời gian phổ biến nhất mà bất kì nhà báo nào cũng phải chịu đựng. Nếu ở báo in, nhà báo làm việc tương đối độc lập thì ở lĩnh vực truyền hình, nhà báo thường làm việc theo nhóm gồm phóng viên, quay phim...

*** Tính đào thải khắc nghiệt**

Là một nghề nghiệp mang tính sáng tạo và độc lập cao, nghề báo có tính đào thải rất khắc nghiệt. Ngay cả khi tưởng chừng đã trở thành một nhà báo rồi, nếu

bạn dừng lại không chịu học hỏi, rèn luyện, bạn sẽ bị rớt lại. Vì vậy, bạn đừng "yên trí" rằng sau khi đã học ngành báo chí là có thể trở thành nhà báo ngay. Nghề báo cần một quá trình tự học lâu dài và tích cực.

*** Năng khiếu phát hiện thông tin**

Trước hết, năng khiếu này thể hiện ở việc bạn nhanh nhạy và tháo vát hơn mọi người trong việc tiếp nhận và xử lí thông tin.

Báo chí là nghề trả lời câu hỏi triết học "Cái gì mới?", nên năng khiếu phát hiện thông tin rất quan trọng với bất kì nhà báo nào. Bởi thế, không phải ngẫu nhiên có cơ sở đào tạo báo chí lại yêu cầu môn thi năng khiếu báo chí khi tuyển sinh.

Nhà báo phải có khả năng nhìn thấy thông tin ở khắp nơi trong đời sống xã hội. Anh ta nhận ra "vấn đề" ngay trong những cái bình thường mà mọi người dễ bỏ qua. Cái nhìn thấy ấy lại phụ thuộc không ít vào vốn kiến thức và kinh nghiệm thực tiễn mà nhà báo tích lũy được về mọi mặt trong cuộc sống. Nhà báo là người nằm trong dòng chảy thông tin vận động không ngừng, nên buộc phải thông hiểu mọi lĩnh vực đời sống để có thể phát hiện cái mới và đưa tin tới công chúng.

*** Năng khiếu truyền tin**

Phát hiện thông tin chưa đủ, bạn còn phải quyết định thông tin đó có nên đưa tới công chúng không, và đưa tới ở mức độ nào? Phẩm chất này rất quan trọng trong nghề báo.

Năng khiếu truyền tin không phải bạn là trung tâm "buôn dưa lê" mà là bạn biết cách chọn lọc thông tin, chi tiết, biết cách khiến nó trở nên sinh động, hấp dẫn, dễ hiểu và thực sự cần thiết với công chúng.

Thường thì nếu bạn có ý định chọn nghề báo, ngay từ khi còn học trung học, bạn nên gắng học giỏi đều các môn, nhất là những môn học Khoa học xã hội (Văn, Sử, Địa lí...). Những môn học này không chỉ rèn kĩ năng viết lách, diễn đạt mà còn tạo dựng cho bạn một "phông" văn hóa nền phong phú. Ngoài ra, hãy cố gắng tập cho mình thói quen đọc sách báo, nghe đài, xem truyền hình... Bạn sẽ tích lũy được rất nhiều cách truyền đạt. Đây là điều kiện thuận lợi cho việc tác nghiệp báo chí của bạn sau này.

*** Đam mê nghề thông tin**

Dòng chảy bất tận của thông tin đầy ma lực nhưng cũng dễ vắt kiệt sức lực của

bạn. Làm nghề báo, bạn rất dễ bị căng thẳng thần kinh trước áp lực của công việc và sự kiện. Chính vì vậy, hãy tự xem mình có đam mê nghề thông tin không?

Nhiều bạn trẻ đã lầm lẫn về bản thân khi chọn nghề báo vì tưởng đây là một nghề thời thượng trong xã hội hiện đại. Thích được nổi tiếng, thích được mọi người nể trọng, săn đón, nên nhiều người đã chọn nghề báo một cách cảm tính đầy sai lệch như thế mà không biết rằng nghề báo vô cùng nặng nhọc, nguy hiểm, cần có năng khiếu riêng, và phải thật đam mê thông tin.

*** Lập trường tư tưởng vững vàng, phẩm chất chính trị trong sáng**

Báo chí là nghề hoạt động chính trị - xã hội nên lập trường tư tưởng vững vàng, phẩm chất chính trị trong sáng giữ vai trò tiên quyết với người làm báo.

Trái với nghề sư phạm thường khuôn trong một môi trường mẫu mực, nghề báo luôn phải đối mặt với vô vàn cám dỗ và cả những hiểm nguy. Làm sao giữ được ngòi bút trung thực, thẳng thắn, bình tĩnh để đưa đến công chúng những thông tin đúng đắn?

Điều đó không hề dễ chút nào. Và đôi khi, dù hoàn toàn vô tình, bạn cũng có khả năng phạm phải sai lầm lớn, gây hậu quả nghiêm trọng.

Một nhà báo lão thành nước ta từng tổng kết: Nhà báo phải có “đôi mắt sáng, lòng trong và cây bút sắc”. Tố chất này đòi hỏi một quá trình rèn luyện lâu dài và nghiêm túc.

*** Bồi dưỡng cho mình một vốn văn hóa, vốn sống phong phú**

Với nghề báo, bạn phải tiếp cận mọi lĩnh vực của đời sống xã hội. Chính vì thế, bạn cần có một vốn văn hóa vững, luôn luôn được bồi dưỡng, cập nhật với vốn sống thực tế, phong phú.

Nếu không, ngay từ buổi phỏng vấn đầu tiên với một chuyên gia trong lĩnh vực nào đó, bạn sẽ dễ có cảm giác “lơ ngơ như bò đội nón”, không biết phải nói gì. Và cũng thật tệ khi bạn, người đưa tin chuyên nghiệp, người trả lời câu hỏi Cái Gì Mới lại lạc hậu so với thời đại.

Ngoài “phông” kiến thức tổng hợp ấy, bạn cũng nên có một lĩnh vực chuyên sâu. Bạn sẽ có những bài viết thật sự sắc sảo và tỉ mỉ hơn, chuyên về một mảng nào đó. Và muốn vậy, bạn phải là người am tường về nó.

*** Tự hào về trình độ ngoại ngữ và tin học**

Trong môi trường giao lưu quốc tế rộng rãi hiện nay, ngoại ngữ và tin học cần cho tất cả các ngành nghề trong xã hội. Với nghề báo, yếu tố này đặc biệt quan trọng. Trong các cuộc gặp gỡ trao đổi với sinh viên báo chí, các nhà báo đã trưởng thành và có kinh nghiệm trong nghề thường khuyên thế hệ sau là nếu có thời gian và điều kiện, hãy cố gắng trau dồi vốn ngoại ngữ, tin học ngay từ khi còn ngồi trên ghế nhà trường.

Cùng với xu thế khu vực hóa mạnh mẽ, ngoài những ngoại ngữ thông dụng như tiếng Anh, tiếng Pháp, các thứ tiếng khác trong khu vực cũng sẽ là một lợi thế rất

lớn cho bạn khi tác nghiệp.

*** Ưa vận động**

Với nghề báo, bạn thường phải bôn ba nhiều nơi. Chẳng ai có thể ngồi một chỗ để làm báo. Bởi vậy, thích đi và biết cách đi là một trong những yếu tố quan trọng của nhà báo. Nhưng hãy nhớ rằng những cuộc đi này rất khác với đi chơi, thường đầu óc bạn luôn phải căng thẳng với nhiệm vụ đã được vạch sẵn.

*** Và những điều gì sẽ cản trở bạn theo đuổi nghề này?**

- Kị môn Văn, luôn gặp khó khăn với các bài làm văn, đặc biệt là văn nghị luận xã hội. Khả năng phân tích, tổng hợp vấn đề của bạn không cao.
- Dễ nản lòng trước khó khăn, nhất là khi có ai đó cản trở.
- Ngại tranh chấp và không thích làm mất lòng người khác.
- Không lợi khẩu, ăn nói không được khéo léo cho lắm.
- Rụt rè và nhút nhát, hay mất bình tĩnh trước đám đông.
- Ghét những vấn đề dính dáng đến chính trị.
- Sống hướng nội và ưa một cuộc sống bình yên, tĩnh lặng.
- Thích công việc an nhàn.
- Sức khỏe không tốt, đặc biệt là thần kinh yếu.
- Thường mặc cảm, tự ti về vẻ ngoài "không ưa nhìn".

Tuy nhiên, lí do tốt nhất để trở thành nhà báo đã nằm trong chính con người và ý chí của bạn. Khi bạn đã muốn trở thành nhà báo thì chẳng có cách gì ngăn cản. Bởi niềm đam mê là cái mà không ai có thể dạy.

Cũng như nghề PR (xem phần *PR - Quan hệ công chúng*), mọi con đường đều có thể dẫn bạn tới với báo chí. Tức là bạn có thể bước vào nghề báo từ bất cứ ngành đào tạo nào, đặc biệt là những ngành vốn gần gũi với báo chí như Luật, Văn học, Sử học, Ngôn ngữ học... Thậm chí, nhiều người học các ngành khoa học tự nhiên cũng chọn báo chí làm con đường phát triển sự nghiệp và không ít người đã thành công.

Muốn học lí thuyết và kĩ năng báo chí chuyên nghiệp, bạn nên đăng kí thi tuyển vào một số cơ sở đào tạo báo chí tại Hà Nội, Huế, TP. Hồ Chí Minh... Trong đó, quy

mô lớn nhất là Học viện Báo chí - Truyên truyền (Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh) và khoa Báo chí của trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn (Đại học Quốc gia Hà Nội).

Tại khoa Báo chí (trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn - Đại học Quốc gia Hà Nội), bạn sẽ được cung cấp những kiến thức cơ bản, rèn luyện những kĩ năng tổng hợp về báo chí, đào tạo chung cho cả báo in, phát thanh, truyền hình, báo chí *Internet*, PR..., không chuyên sâu theo một lĩnh vực nào.

Còn ở Học viện Báo chí - Tuyên truyền, bạn sẽ học theo những lĩnh vực riêng biệt của báo chí như báo in, phát thanh, truyền hình, báo mạng điện tử (báo chí *Internet*), PR...

Tại trường Đại học Khoa học (Đại học Huế) và trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn (Đại học Quốc gia TP. Hồ Chí Minh), ngành báo chí được đặt đào tạo chung trong khoa Ngữ văn.

Tuy nhiên, báo chí là một nghề nghiệp đặc thù. Hiện nay, trong đội ngũ nhà báo, những người học báo chí ra chỉ chiếm khoảng trên dưới 30%. Đa số còn lại là những người chưa qua đào tạo báo chí chính quy. Họ học làm báo từ trường đời, từ chính những bài báo.

Trong thực tế, nhiều tòa soạn đã tổ chức thi tuyển, và không hiếm trường hợp, người vượt qua được tuyển chọn lại không phải là sinh viên báo chí mà lại là sinh viên của các ngành khác, nhất là những ngành có liên quan mật thiết đến đặc thù riêng, giọng điệu riêng của từng tờ báo, hoặc từng loại báo viết, phát thanh, truyền hình, báo *Internet*.

Nếu bạn có điều kiện, du học nước ngoài cũng là một sự lựa chọn tốt. Bạn có thể đăng kí học tại những trường báo chí danh tiếng thế giới tại Mĩ, Pháp, Nga...

Nếu bạn thích đi "gần nhà" hơn, các học viện truyền thông của Nhật, Hàn Quốc, Singapore, Thái Lan... đều là sự lựa chọn tốt.

Nếu biết sử dụng *Internet*, bạn có thể tìm kiếm vô vàn thông tin về quang cảnh báo chí thế giới và trong nước, những kĩ năng, nghiệp vụ báo chí. Sao bạn không thử tham khảo một số trang web sau:

http://www.hocbao.com

http://www.journalismnet.com/

http://www.journalism.org/

http://www.cjr.org/

http://www.jrn.columbia.edu/

http://www.journalism.co.uk/

http://www.ejc.nl/

http://www.jea.org/

http://www.aejmc.org/

http://www.journalism.sfsu.edu/

*** Một số địa chỉ đào tạo**

- Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn (Đại học Quốc gia Hà Nội) - 336 Nguyễn Trãi - Thanh Xuân - Hà Nội

- Học viện Báo chí - Tuyên truyền (Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh) - 36 Xuân Thủy - Phường Quan Hoa - Cầu Giấy - Hà Nội

- Trường Đại học Khoa học (Đại học Huế) - 77 Nguyễn Huệ - TP. Huế.

- Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn (Đại học Quốc gia TP. Hồ Chí Minh) - 10-12 Đinh Tiên Hoàng - Quận 1 - TP. Hồ Chí Minh.

- Trường Cao đẳng Phát thanh - Truyền hình I - 136 Quy Lưu - Phường Minh Khai - Phủ Lý - Hà Nam

- Trường Cao đẳng Truyền hình - Thị trấn Thường Tín - Thường Tín - Hà Nội

- Trường Cao đẳng Phát thanh - Truyền hình II - 75 Trần Nhân Tông - Phường 9 - Quận 5 - TP. Hồ Chí Minh

Nghề biên kịch

> Tôi nhận vai diễn vì hiếm khi gặp một kịch bản có thể khiến tôi cười và khóc như vậy. Nó biểu đạt bằng ngôn ngữ tình cảm thẳm sâu trong chính tôi...
>
> *** Stephen Collins**
> *Diễn viên người Mĩ*

Năm 2007, một sự kiện khiến Hollywood - kinh đô điện ảnh thế giới chao đảo, hơn 263.000 người lập tức rơi vào cảnh không có việc làm. Đó là: Hiệp hội Biên kịch Hoa Kì đình công.

Âm thầm đứng sau thành công của những bộ phim, các nhà biên kịch thường không được chú ý nhiều so với đạo diễn hay diễn viên. Ít người trong số họ được công chúng "nhớ mặt, gọi tên". Nhưng thực ra nhà biên kịch là một trong những nhân tố đóng vai trò quyết định. Bởi nếu không có kịch bản, sẽ không có bộ phim nào cả. Và một bộ phim hay, trước hết phải bắt nguồn từ một kịch bản hay.

Bạn yêu thích điện ảnh, văn học, và tự tin vào trí tưởng tượng phong phú, ngôn ngữ giàu hình ảnh, cái nhìn sắc sảo, đầy tính phát hiện của mình? Hãy bước lên khám phá *Toa tàu số 3*, toa tàu của những con người gắn bó với một nghề nghiệp không ồn ào, nhưng chính họ, lại góp phần tạo nên những tác phẩm điện ảnh bất hủ:

Nghề biên kịch

*** Khi những nhà biên kịch không làm việc**

Oliver Stone, đạo diễn - nhà biên kịch nổi tiếng của nước Mĩ với những bộ phim về chiến tranh Việt Nam, đang chuẩn bị cho bộ phim tiếp theo của mình về vụ thảm

sát Chu Lai. Nhưng tháng 11 năm 2007, dự án của ông dù chỉ còn chờ bấm máy đã phải đình lại vì vào đúng khoảng thời gian đó, Hiệp hội Biên kịch Hoa Kì đình công.

Nguyên nhân của cuộc đình công là sự bức xúc của giới biên kịch tại Hollywood về sự thiếu công bằng trong quyền lợi dành cho họ. Và khi những cuộc thương lượng với Liên hiệp các nhà sản xuất điện ảnh và truyền hình vẫn chưa đưa tới kết quả được mong đợi, tất cả các nhà biên kịch sẽ ngừng làm việc.

Dù đã được báo trước, sự kiện này vẫn khiến toàn thể Hollywood, hệ thống công nghiệp điện ảnh lớn nhất thế giới lao đao. Các hãng phim lớn đã đồng loạt đẩy nhanh dự án quan trọng nhất trong năm lên trước thời điểm đình công. Nhưng bao nhiêu đó vẫn không đủ để bù đắp những tổn thất mà họ phải chịu vì không chấp nhận những yêu cầu của giới biên kịch. Rất nhiều chương trình trên TV, tiểu phẩm hài... đành phải ngậm ngùi phát lại chương trình cũ. Những bộ phim truyền hình và điện ảnh dài tập cũng đành dừng lại vì không còn kịch bản để sản xuất.

Trước đó, năm 1998, khi Hiệp hội Biên kịch Hoa Kì đình công, nền điện ảnh nước này đã chịu tổn thất tới 500 triệu đô la. Và giờ đây, số tiền thiệt hại dự đoán sẽ còn nhiều hơn thế. Cuộc đình công của những nhà biên kịch khiến hơn 236 nghìn người đang công tác trong ngành công nghiệp điện ảnh Hoa Kì ngay lập tức rơi vào cảnh thất nghiệp, chưa kể tới rất nhiều người làm tại các ngành liên quan. Cả thành phố Los Angeles dường như bị đảo lộn, nhiều người cảm thấy như Hollywood có thể sẽ vĩnh viễn ra đi.

Tất cả chỉ bởi những ông chủ trong lĩnh vực điện ảnh đã không thực sự tôn trọng vai trò của các nhà biên kịch và không đầu tư thích đáng cho họ. Vậy, nhà biên kịch là ai mà lại có thể khiến cả một nền điện ảnh khổng lồ chao đảo như thế?

HÀNG GHẾ SỐ 2: Nhà biên kịch là ai?

Khi xem một bộ phim, phần hiện hữu trước mắt bạn là thế giới trong phim với những diễn viên và sự kiện. Chúng ta luôn nghĩ rằng những bối cảnh, sự kiện, lời nói, cử chỉ đang diễn ra ấy là thuộc về những nhân vật đó... Nhưng mỗi bộ phim là thế giới do rất nhiều người tạo ra. Và, bắt đầu cho tất cả chính là nhà biên kịch.

Nhà biên kịch là người đầu tiên tạo dựng toàn bộ câu chuyện trên phim: lựa chọn bối cảnh, nhân vật sẽ xuất hiện, cá tính, ngôn ngữ của họ. Một số nhà biên kịch cũng có thể làm công việc như là một “bác sĩ kịch bản”. Họ có thể tham gia trực tiếp vào quá trình làm phim, cùng lựa chọn diễn viên, đề nghị thay đổi cách

diễn xuất cho phù hợp với yêu cầu của kịch bản... Có không ít trường hợp đạo diễn đồng thời là người viết kịch bản phim. Cũng có khi nhà biên kịch kiêm luôn vai trò đạo diễn.

Nhưng nhà biên kịch, trước hết, vẫn là một tác giả. Người ta thường nói biên kịch và đạo diễn đều là những nhà làm phim. Chỉ có điều đạo diễn tạo ra phim trên màn ảnh, còn biên kịch thì tạo ra phim trên trang giấy. Sản phẩm của bạn tạo ra chưa phải là những bộ phim, nhưng lại là thứ mà bộ phim nào cũng phải có: *Kịch bản*.

*** Vậy, kịch bản là gì?**

Kịch bản phim là khâu đầu tiên và thiết yếu của việc sản xuất ra một bộ phim. Trong kịch bản chỉ rõ nội dung, số hồi, số cảnh, số lượng và đặc điểm nhân vật, những tình huống, hành động và đối thoại...

*** Có những kiểu kịch bản nào?**

Có bốn kiểu kịch bản cơ bản:

- Kịch bản điện ảnh

Được viết ra cho những bộ phim nhựa dùng để chiếu tại các rạp trên màn ảnh rộng. Kịch bản điện ảnh có thể dựa trên một truyền thuyết, truyện ngắn... hoặc có thể là do nhà biên kịch tự sáng tác.

- Kịch bản phim truyền hình

Được viết cho những bộ phim chiếu trên truyền hình. Điểm khác biệt so với kịch bản điện ảnh là phim truyền hình có thể gồm một hoặc nhiều tập, vì vậy kịch bản phim có thể chia thành nhiều kịch bản nhỏ. Ngày nay, màn ảnh nhỏ là phương tiện giải trí phổ biến nhất trên thế giới nên ngày càng nhiều hãng sản xuất phim truyền hình ra đời. Bởi thế, cơ hội dành cho người viết kịch bản truyền hình rất rộng mở.

- Kịch bản phim tài liệu

Kịch bản phim tài liệu tương đối khác với hai thể loại kịch bản trên. Về phương diện nào đó, kịch bản phim tài liệu gần giống với kí sự, phóng sự. Dù có thể cũng có một câu chuyện, những nhân vật và sự sắp đặt, nhưng phim tài liệu tập trung vào “người thực việc thực”, “sự kiện thực”... tiêu trừ tối đa tính hư cấu và thường có một bộ khung đặc biệt, linh hoạt hơn để thích ứng với vấn đề xã hội được quan tâm.

Người xem phim tài liệu thường ít chú ý đến kịch bản. Nhưng người làm trong nghề luôn hiểu rằng kịch bản phim tài liệu quan trọng không kém trong phim nhựa hay truyền hình bởi chính kịch bản thu hút, dẫn người xem đến vấn đề trung tâm và truyền đi thông điệp của người làm phim.

- Kịch bản dành cho phim quảng cáo

Đây là một loại hình còn khá mới mẻ nhưng lại vô cùng sôi động tại Việt Nam. Kịch bản dành cho phim quảng cáo phải đáp ứng được các yêu cầu: cực kì ngắn gọn, súc tích và ấn tượng, thu hút công chúng, khắc sâu trong trí nhớ của họ, nêu bật

được giá trị và điểm đặc biệt có một không hai của đối tượng được quảng cáo... Bởi nếu những bộ phim truyền hình được tính bằng tập, phim truyện nhựa được tính bằng giờ hay phút thì phim quảng cáo được tính bằng giây.

Những năm về trước, phim quảng cáo chiếu trên truyền hình Việt Nam thường được thực hiện tại các nước khác như Thái Lan, Trung Quốc... Nhưng hiện nay, với sự xuất hiện ngày càng nhiều và chuyên nghiệp hơn của các công ty truyền thông và quảng cáo, không ít người tốt nghiệp các lĩnh vực khác nhau, đặc biệt là báo chí, văn học, ngôn ngữ học... đã trở thành nhà biên kịch cho phim quảng cáo.

*** Vai trò của nhà biên kịch**

Khi bạn tìm kiếm thông tin về một bộ phim trên *Internet*, có ba cái tên bạn sẽ gặp đầu tiên là: nhà sản xuất, đạo diễn và biên kịch. Như người chạy đầu tiên trong một cuộc đua tiếp sức, nhà biên kịch là người mở màn cho việc làm phim.

Không chỉ thế, nhà biên kịch cũng là một trong những người giữ vai trò quyết định cho thành công của phim. Bởi chính anh/cô ta là người tạo ra "bột", để đạo diễn và những thành viên khác trong đoàn làm phim "gột nên hồ".

Dù ở bất cứ thể loại nào, một bộ phim thực thụ cũng là công việc của một hệ thống lớn cùng hoạt động trong mối liên hệ chặt chẽ, tựa như một chiếc đồng hồ vậy. Sản xuất phim không bao giờ là công việc của một cá nhân. Tuy nhiên, nhà biên kịch lại có đôi chút đặc biệt: là một phần của cỗ máy lớn ấy, nhưng lại là người làm việc một cách cá nhân nhất. Anh/cô ta hoà mình vào thế giới đầy âm thanh, hình ảnh của tâm tưởng, để rồi tất cả hệ thống sau đó sẽ tập trung biến những âm thanh, hình ảnh tưởng tượng đó thành hiện thực sống động.

Với nhiều ngành nghề khác, người ta có thể hình dung ra một ngày làm việc cụ thể như thế nào, nhưng với nghề biên kịch, điều đó thật khó. Thay vào đó, ta hãy thử coi việc viết nên một kịch bản trọn vẹn là một buổi nấu ăn cho nhiều người. Tất nhiên, "buổi nấu nướng" này có thể kéo dài nhiều tuần, nhiều tháng, một năm hay thậm chí rất nhiều năm.

*** Đi chợ: Bắt đầu tìm kiếm ý tưởng**

Mọi công việc sáng tạo đều phải bắt đầu từ một ý tưởng, cho dù sau đó kịch bản có thể khác xa ý tưởng ban đầu của bạn. Nhưng khi chúng ta trôi giữa "biển" thông tin và chất liệu, ý tưởng chính là chiếc cọc mà bạn cần tìm thấy và níu giữ.

Vậy ý tưởng có thể tìm thấy ở đâu?

Nhà biên kịch nổi tiếng người Pháp Erick Zonca chia sẻ kinh nghiệm của mình: "Tôi xuất phát từ phôi thai của câu chuyện, đó có thể là những tình huống hoặc thậm chí chỉ đơn giản là một khuôn mặt hoặc một hình ảnh mà tôi có trong đầu. Sau đó, tôi lấy cảm hứng từ những cuộc gặp gỡ, những chuyện có thực trong đời mình phát triển dần dần câu chuyện để rồi sau đó, nó khác với ý tưởng ban đầu của tôi."

Ý tưởng là tất cả những hình ảnh, âm thanh, chi tiết bạn phát hiện, tưởng tượng ra và tạo ấn tượng với bạn. Ý tưởng tới với một nhà biên kịch nhiều khi rất đột ngột, như một tia sáng vụt đến trong giây lát rồi có thể biến mất. Điều quan trọng là bạn phải biết cách nắm bắt nó thật nhanh, từ đó hình thành nên một câu chuyện.

Một điều mà các nhà biên kịch luôn ghi nhớ là ý tưởng luôn núp sẵn đâu đó chờ bạn. Khi bạn bước vào "chợ" trong một tâm trạng chẳng có gì đặc biệt, không bận tâm đến bất kì điều gì cụ thể, nhưng bất chợt, có một hình ảnh nào đó đập vào mắt bạn. Đừng dễ dàng bỏ qua, hãy nhặt tất cả vào giỏ đựng. Dù nó không thể trở thành một tác phẩm hoàn chỉnh nhưng vẫn có thể là một phần trong những tác phẩm khác của bạn.

Không phải lúc nào nhà biên kịch cũng tự sáng tác hoàn toàn kịch bản. Không ít các kịch bản phim dựa trên một tác phẩm văn học có sẵn (thường các nhà biên kịch được đặt hàng). Lúc này, ý tưởng của bạn sẽ bắt nguồn từ một tác phẩm văn học mà bạn đọc được hoặc được giao viết kịch bản, nhưng chất liệu đời sống vẫn rất cần thiết.

*** Chuẩn bị: Chọn lọc và phát triển ý tưởng**

Hãy tưởng tượng tất cả ý tưởng đang bày sẵn trước mắt bạn như nguyên liệu cho bữa ăn trưa. Chẳng ai ăn ngay những nguyên liệu đó! Chúng ta sẽ cắt, thái, trộn ướp, chế biến, xào nấu... và căn bếp rộn rã những âm thanh tươi vui để chuẩn bị nên một bữa ăn.

Sau một buổi sáng tốt lành, nhà biên kịch có rất nhiều ý tưởng, nhưng không phải tất cả những ý tưởng đó đều có thể trở thành tác phẩm. Chúng ta phải chọn lựa giữa các ý tưởng, phải nhặt từ cuốn sổ tay ghi chép của bạn những gì tạo ấn tượng mạnh nhất, khơi dậy ở bạn cảm hứng dào dạt nhất để có động lực viết thành một kịch bản. Sự chọn lựa ấy không hề dễ dàng bởi bạn sẽ phải cân nhắc, thậm chí nuối tiếc loại bỏ nhiều điều lí thú đã ghi lại được. Tất nhiên, các nhà biên kịch tài ba luôn biết rằng những thứ tạm thời không dùng ấy có thể để lại sau này nấu thành một món khác.

Giờ là lúc bắt đầu nghĩ tới cốt truyện, bối cảnh, tình huống, nhân vật, sự kiện, những dữ kiện bổ sung... Nhà biên kịch không quá vội vàng nghĩ tới món ngon của mình sẽ được trình bày gọn gàng trên bàn ăn trước khi hoàn thành quá trình chế biến ra nó. Anh ta lao động trên trang viết của mình với niềm vui đang chờ đón phía trước: nó sẽ trở thành một bộ phim. Nhưng điều này không đồng nghĩa với sự nôn nóng, bởi lẽ nếu vội nghĩ tới kết quả tốt đẹp, nhà biên kịch sẽ dễ rơi vào sự bế tắc khi ý tưởng của mình không thông suốt:

Nhà biên kịch Pháp Jean-Marc Rudnicki đưa ra bí quyết như sau:

- Ghi ra giấy tất cả những gì nảy sinh trong đầu, sắp xếp các ý tưởng đó lại, kể cả khi đó là ý tưởng kì cục nhất.

- Nói to và diễn hành động của nhân vật. Như vậy, bạn sẽ thấy những hành động bạn định gán cho nhân vật có hợp lí hay không.

- Ghi âm vào máy (nếu bạn thấy không ngại) và tuần sau đó hãy nghe lại những ý tưởng của chính mình.

Vậy là đã hoàn tất khâu chuẩn bị nguyên liệu, sẵn sàng cho việc nấu nướng. Bạn sẽ thoải mái thêm bớt rất nhiều những điều bạn cảm thấy cần thiết. Một công trình khi đã được đưa vào tiến trình xây dựng sẽ rất nhanh, và bạn sẽ được chính kịch bản cuốn đi, với tình yêu và niềm say mê.

*** Lên thực đơn: Xác định rõ đề tài - chủ đề cho bộ phim**

Lấy giấy bút và thảo ra những món bạn muốn mọi người cùng ăn, đó chính là việc xác định chủ đề. Dù bạn có làm một bộ phim theo thể loại nào thì bạn vẫn phải xác định rõ ràng: Bạn định nói cái gì?

Không đầu bếp tài ba nào lại bày tất cả nguyên liệu đã qua chế biến lên bàn và người ăn chẳng hiểu đó là món gì. Chính vì vậy, dù là nhà biên kịch cho loại phim nào thì bạn vẫn phải biết rõ: chủ đề của tác phẩm là gì? Có thể bạn nghĩ ra rất nhiều tình huống hay, bạn nhìn thấy rất nhiều lát cắt hiện thực hấp dẫn, có thể bạn muốn đưa những chi tiết hấp dẫn vào kịch bản của mình, cũng như bạn có rất nhiều nguyên liệu tươi ngon, bạn muốn nấu tất cả chúng lên. Nhưng, một bữa ăn ngon, là khi người nấu biết kết hợp tất cả một cách hài hoà, vừa đủ.

Người làm biên kịch luôn nhớ rằng, một bộ phim có giới hạn rõ ràng về vật chất, về thời gian và khi bổ sung thêm một chi tiết, nhiều khi người ta phải tốn kém quá nhiều thứ. Đó là chưa kể, bạn sẽ khiến khán giả bội thực nếu bắt họ ăn quá nhiều.

Nhà sản xuất phim nổi tiếng Bill Mechanic đã kể lại với đồng nghiệp người Việt Nam câu chuyện về bộ phim *Titanic*. Trong kịch bản, để tuân theo thực tế, có cảnh tàu Titanic dừng lại đón khách lần thứ hai. Nhưng những người làm phim đã quyết định bỏ cảnh quay đó đi, vì nó chẳng phục vụ cho câu chuyện trong phim, không tô đậm thêm gì cho chủ đề, mà lại tiêu tốn tới một triệu đô la.

Vì vậy, nhà biên kịch phải tự xác định thật rõ ràng: mình viết kịch bản này để nói lên điều gì, những món chính và món phụ là gì?

Việc xác định này nhiều khi bao hàm luôn việc đặt một cái tên cho kịch bản. Sau đó, bạn sẽ thấy cần phải cắt đi những yếu tố không cần thiết, đồng thời lại phải bổ sung những yếu tố khác như thế nào.

*** Nấu món ăn: Tạo nên những ấn tượng mới**

Những bữa trưa đều đều y hệt sẽ khiến cho mọi người chán ngán. Cũng như vậy, mọi tác phẩm nghệ thuật đều cần có cái mới. Đặc biệt khi hằng ngày người ta được xem mấy bộ phim, cả chục chương trình truyền hình, bạn càng phải biến tác phẩm

trở thành đặc biệt. Cho khán giả ăn thêm một chút cay, một chút ngọt, một chút chua... và khiến họ kinh ngạc chính là điều mà các nhà biên kịch luôn hứng thú.

Hãy cùng nghĩ xem ai sẽ muốn tới dùng bữa của bạn:

- Nếu là nhà biên kịch điện ảnh, bạn cần khán giả bỏ tiền ra mua vé tới rạp xem phim của bạn.

- Nếu là nhà biên kịch phim truyền hình, bạn cần khiến cho khán giả phải tạm gác mọi công việc để ngồi chờ được xem bộ phim của bạn trước màn ảnh nhỏ.

- Nếu là nhà biên kịch phim tài liệu, bạn phải làm sao để vấn đề bạn nêu ra khiến họ quan tâm, say mê tìm hiểu, cùng đau đáu nghĩ ra hướng giải quyết những bất hợp lí còn tồn tại...

- Nếu bạn là nhà biên kịch phim quảng cáo, yếu tố gây ấn tượng, tác động mạnh càng quan trọng. Phải làm sao để người ta nhớ tới sản phẩm được giới thiệu khi ngày nào họ cũng ngập trong vô số phim quảng cáo của hàng trăm loại mặt hàng.

Ai cũng có thể nấu được những bữa ăn, nhưng không phải ai cũng khiến người khác ăn món của mình. Có bao giờ bạn tự hỏi tại sao một bộ phim về cùng một đề tài như nhiều phim khác, thậm chí cùng một số diễn viên nhưng người xem lại nô nức xếp hàng đông hơn hẳn? Đó là vì những người làm phim đã mang tới điều đặc biệt cho khán giả. Và như chúng ta đã biết, để làm được điều đó, kịch bản phim chính là khởi đầu quan trọng nhất.

Sự kiện 11/9 xảy ra tại nước Mĩ đã làm rung chuyển cả thế giới. Hàng loạt bài báo, phóng sự, phim tài liệu bàn luận về sự kiện này nhiều tới mức người ta tưởng chẳng còn gì để có thể nói về nó nữa. Nhưng sau đó, đạo diễn Michael Moore và phim tài liệu *Fahrenheit 9/11* (tạm dịch là *Thang đo nhiệt 11/9*) đã khiến cho hàng triệu người trên khắp thế giới đổ xô đi mua đĩa DVD của bộ phim này. *Fahrenheit 9/11* cũng giành được giải Oscar cho phim tài liệu. Tại sao vậy?

Một trong những nguyên nhân quan trọng là góc nhìn. Michael Moore đã xây dựng một kịch bản mà sự kiện 11/9 chỉ là cái cớ, cách dẫn chuyện để người ta thấy được bản chất những vấn đề của chính phủ Hoa Kì. Ông đã gửi tới khán giả của mình không ít vị đắng và cả vị cay, khiến họ phải rùng mình, trăn trở...

*** Trình bày: Hoàn chỉnh tác phẩm**

Món ăn của bạn đã xong, nhưng như vậy vẫn chưa đủ. Bạn còn cần phải trình bày nó vào bát, vào đĩa để tạo nên ấn tượng về món ăn.

Điều cần tránh nhất với một nhà biên kịch là đưa ra một nồi thức ăn và nói với đạo diễn rằng: "Tự kiếm cái để xúc ra nhé!" Bạn chỉ hoàn thành công việc sáng tác của mình khi đã viết ra trọn vẹn câu chuyện, trọn vẹn những gì bạn muốn nói, muốn thể hiện. Bạn phải hoàn thành tất cả trước khi đóng nó thành một tập, thở phào nhẹ nhõm và hồi hộp hi vọng bộ phim sẽ ra mắt. Điều này cũng như bạn sắp mâm bát, và đặt thức ăn của mình vào đĩa theo lối trình bày hấp dẫn nhất vậy.

Một kịch bản hoàn chỉnh, nghĩa là nó phải có mở đầu, có kết thúc, có quá trình

diễn tiến, có một mô hình mà bạn có thể vạch rõ ra được.

Nhà biên kịch nổi tiếng J.J Abrams nói rằng: “Lời khen ngợi tốt nhất mà tôi nhận được là: Khi tôi đọc kịch bản của anh, tôi có thể ‘nhìn’ thấy nó.”

Và người ta chỉ có thể “nhìn” thấy kịch bản của bạn khi mà bạn đã biến nó thành một thế giới nguyên vẹn, một thế giới để tất cả những người dựng phim từ kịch bản ấy đều có thể yên tâm rằng họ đang đi đúng hướng. Còn một điều bạn cần phải làm, mà trong thuật ngữ của giới biên kịch là *pitching*. Đó là công việc tóm tắt, gói gọn tất cả kịch bản của bạn chỉ trong một hai câu ngắn.

Hãy cố để đạt được thành quả tốt nhất trước khi bạn nói rằng: “Tôi đã viết xong!” Nếu bạn cảm thấy kịch bản còn có thể tốt hơn nữa, đó là lúc bạn cần ngồi lại bàn viết, tháo tung tất cả để tạo nên một công trình mà bạn ưng ý. Điều này không phải lúc nào cũng dễ dàng, đặc biệt trong nhiều trường hợp khi bạn được đặt hàng viết kịch bản và bị áp lực về ngày giao nộp.

*** Đặt món ăn lên bàn: Giới thiệu kịch bản của mình**

Bất cứ nhà biên kịch nào cũng có khởi đầu từ một người vô danh. Không ai biết đến bạn, và càng không biết đến kịch bản của bạn. Lúc này, bạn không còn có thể coi mình là một nghệ sĩ cá nhân nữa, bạn phải thực sự bước vào một cuộc đua để làm sao kịch bản của mình được biết đến, được lựa chọn và trở thành phim như bạn đã hình dung.

Muốn kịch bản của mình trở thành bộ phim, bạn sẽ phải làm gì? Đầu tiên là tìm hiểu, lựa chọn những nhà sản xuất phim, đạo diễn phù hợp với kịch bản của bạn, có khả năng biến kịch bản ấy trở thành một bộ phim hay. Bước tiếp theo là tìm cách tiếp cận họ, gửi và giới thiệu kịch bản của bạn, chứng minh rằng kịch bản ấy là sự lựa chọn đúng đắn không thể bỏ qua. Vấn đề then chốt nằm ở chính chất lượng kịch bản của bạn, nhưng phương pháp tìm và tiếp cận các nhà sản xuất, nhà làm phim phù hợp cũng đóng vai trò quan trọng.

Ở Việt Nam, công việc sản xuất phim được chia theo hai nhóm: xưởng phim của nhà nước và công ty tư nhân. Bạn nên cân nhắc việc sẽ gửi kịch bản tới đâu. Có thể kịch bản của bạn sẽ bị từ chối, nhất là khi bạn mới vào nghề, nhưng bạn vẫn nên thử sức mình, đo xem khả năng của bạn thực chất tới đâu và cần cố gắng thêm những điểm gì.

Tuy nhiên, trước khi làm điều đó, bạn có thể tham khảo lời khuyên của nhà biên kịch Paul Haggis - người đã thành công với *Va chạm* - bộ phim đoạt giải Oscar cho phim hay nhất năm 2006. Ông đã kể lại về việc làm sao để có thể thành công ở Hollywood từ khởi đầu là một người vô danh: “Nếu bạn viết ra một kịch bản tuyệt vời và đặt nó vào ngăn kéo trong ngôi nhà Muskoka Lake, vẫn có một ai đó tìm ra nó. Nếu bạn viết ra một kịch bản tệ hại và gửi đi cả trăm nghìn bản, nó vẫn chẳng thể được bán. Bí quyết rất đơn giản: Hãy viết một kịch bản tuyệt vời. Tôi không hề có ý cợt nhả ở đây. Đó là sự thật!”.

Bạn hãy chuẩn bị thật kĩ càng cho việc ra mắt tại bữa tiệc, nhưng trước hết, bạn

phải nấu một món ngon. Nếu nó thất bại, hãy làm lần thứ hai, thứ ba...

Công việc của một nhà biên kịch có rất nhiều nét tương đồng với nhà văn. Trên thực tế, nhiều nhà văn thường kiêm nhiệm vai trò là nhà biên kịch. Nhưng nếu nhà văn chỉ là một cá nhân độc lập với tác phẩm của riêng mình thì nhà biên kịch lại là một phần trong hệ thống lớn và hoạt động chặt chẽ để cho ra đời một bộ phim.

Công việc sáng tác kịch bản có thể được thực hiện ở mọi nơi: ở nhà của bạn, tại một góc khuất của quán cà phê, trong văn phòng... Bạn có thể sáng tác kịch bản chỉ với một cây bút và một tập giấy, cũng có thể là với chiếc máy tính xách tay...

Khác với những công việc trong nhà máy, xí nghiệp, công ty, không có quy định cụ thể giờ nào trong ngày thì bạn sáng tác. Một ngày của bạn có thể bắt đầu khi những người khác vẫn say giấc và kết thúc khi họ đã lại đi ngủ rồi. Nghề biên kịch là công việc của sự miệt mài và không ngừng tự làm mới mình.

Bạn hoàn toàn có thể là một nhà biên kịch tự do, không thuộc cơ quan, đơn vị, tổ chức làm phim nào. Hoặc bạn đang làm việc trong lĩnh vực khác nhưng tham gia viết kịch bản như một “nghề tay trái”, một “nghiệp” riêng bên cạnh công việc chuyên môn.

Tuy nhiên, cuộc sống càng hiện đại, những ngành nghề được chuyên môn hoá cao hơn, nghề biên kịch cũng có những quy định cụ thể. Là một nhà biên kịch, nghĩa là bạn đã trở thành một phần trong một hệ thống. Nhiều nhà biên kịch chuyên nghiệp, đặc biệt trong lĩnh vực quảng cáo, làm việc trong xưởng (công ty) sản xuất phim, công ty truyền thông quảng cáo...

Hiện nay, các đài truyền hình, những hãng sản xuất phim truyền hình, hãng điện ảnh lớn đều có phòng biên kịch. Bên cạnh đó, những công ty chuyên về kịch bản hiện đang bắt đầu hình thành, giúp bạn có thể sáng tác kịch bản theo một kế hoạch lao động cụ thể và chuyên nghiệp. Ngoài ra, trong nhiều công ty truyền thông và quảng cáo, bộ phận biên kịch cũng là một phần không thể thiếu.

Những người làm biên kịch trong các công ty, các hãng phim thường không chỉ đảm nhiệm một công việc mà còn phải tham gia vào những công việc khác. Họ có thể sáng tác kịch bản theo nhóm hoặc làm việc độc lập. Họ có thể cùng tạo nên những *seri* phim hoặc bộ phim riêng lẻ. Với mỗi nơi lại có những yêu cầu riêng.

*** Cơ hội để sáng tạo và thể hiện mình**

Với nghề nghiệp này, giới hạn của sự tưởng tượng là vô biên. Bạn có thể phát huy một cách tối đa những gì mình tưởng tượng, tạo ra bất cứ điều gì bạn mong muốn. Bạn đã trở thành "vị chúa sáng thế" trong thế giới của mình, nhào nặn lại những mảnh vỡ của cuộc sống để tạo nên một cuộc sống theo ý bạn. Đó là điều tuyệt vời mà không phải ngành nghề nào cũng có.

Trong nghề biên kịch, cá tính sáng tạo riêng biệt và độc đáo giữ vai trò vô cùng quan trọng. Bạn cần thể hiện nó một cách thật tự do, miễn là đạt tới được hiệu quả thẩm mĩ như ý bạn mong muốn.

Những người làm nghề biên kịch chân chính không bao giờ chấp nhận việc sao chép lại của người khác. Họ luôn có xu hướng phải vượt lên trên những người đi trước, tạo nên sự khác biệt.

Dù bạn làm việc trong một tập thể, trong đoàn làm phim, tên tuổi của bạn - nhà biên kịch vẫn được ghi nhận như người sáng tạo ra kịch bản của bộ phim. Năm 1928, giải thưởng Hàn lâm cho những đóng góp xuất sắc của Viện Hàn lâm Khoa học và Nghệ thuật Điện ảnh Hoa Kì, được biết đến rộng rãi với tên gọi giải Oscar, chính thức được thành lập. Trong những hạng mục đầu tiên được trao có hạng mục dành cho kịch bản xuất sắc nhất.

*** Cơ hội được đi nhiều nơi, giao lưu với nhiều nền văn hoá và con người**

Các nhà biên kịch không phải là những người ngồi lì một chỗ, chỉ biết tới cà phê và miệt mài viết. Ngược lại, những nhà sản xuất phim luôn cố gắng mang tới cho người biên kịch cơ hội đi nhiều nơi, khám phá và học hỏi nhiều điều để có thể viết nên những kịch bản hấp dẫn.

Bạn sẽ có cơ hội được thăm thú những miền đất tươi đẹp, được tiếp xúc với nhiều phong tục, tập quán, hoạt động văn hoá. Khi đã có một vị trí nhất định trong nghề biên kịch, trở thành một phần trong đoàn làm phim, bạn có trách nhiệm và quyền lợi được đi cùng với những người làm phim tới những nơi họ thực hiện các cảnh quay.

Và sẽ tuyệt vời hơn nữa nếu bạn trở thành đạo diễn làm bộ phim do chính bạn viết kịch bản. Bạn sẽ có cơ hội chọn lựa những nơi đoàn làm phim tới, và bất cứ mảnh đất nào cũng sẽ mang lại những điều mới mẻ.

Không chỉ vậy, trong những đợt hội trại sáng tác, bạn gặp gỡ các đồng nghiệp để cùng chia sẻ kinh nghiệm, tìm ra những lối viết mới. Nếu bên cạnh khả năng văn chương, bạn là một người ham mê tìm hiểu về văn hoá và xã hội, nghề biên kịch rất phù hợp với bạn. Qua mỗi lần đi, bạn sẽ có thêm những ý tưởng mới, những kinh nghiệm mới để dần hoàn thiện mình. Bạn sẽ có nhiều bạn bè và cả những người thầy, những người rất có thể sẽ cùng bạn tạo nên những bộ phim tuyệt vời trong tương lai.

Như bạn đã biết, biên kịch là một phần quan trọng trong bộ phim. Khi những bộ phim do bạn viết kịch bản thành công, bạn sẽ trở thành một trong những người được chú ý tới đầu tiên. Bạn sẽ có cơ hội trở thành khách mời của những liên hoan phim lớn, được tới những trung tâm văn hoá lớn trên thế giới.

*** Năng lực sáng tạo, trí tưởng tượng phong phú**

Điều này đặc biệt quan trọng trong một nghề nghiệp thuộc nhóm ngành nghệ thuật như biên kịch. Trước hết, để bước vào nghề, bạn cần trí tưởng tượng cực kì phong phú và năng lực sáng tạo dồi dào. Trong cuộc sống có rất nhiều sự kiện, rất nhiều câu chuyện để bạn có thể mô phỏng lại trong kịch bản của mình. Nhưng một khi bắt tay vào viết, bạn sẽ thấy rằng cuộc sống mênh mông đó không dễ dàng trở thành một câu chuyện như bạn mong muốn.

Rất nhiều khán giả hiện nay đang phàn nàn rằng những bộ phim họ xem quá nhàm chán, xem đoạn đầu đã biết ngay đoạn cuối. Đó là bởi những người viết kịch bản đã không thể sáng tạo nên điều gì mới mẻ cho kịch bản của mình. Bạn là người viết kịch bản, nghĩa là bạn phải tạo nên được một cái gì đó mà chưa từng có ai tạo ra. Và đó là một khả năng mà người ta vẫn phải gọi là "trời phú", bởi nó phần nào nằm ngoài quyền quyết định của bạn.

*** Sự nhạy cảm**

Là một người hoạt động về nghệ thuật, sự nhạy cảm là điều tất yếu bạn phải có. Đó là khả năng cảm thụ, lĩnh hội cuộc sống và nghệ thuật.

Bạn sẽ làm được gì nếu không thể rung động trước một hình ảnh đẹp? Hoặc bạn không hề biết xúc động trước một câu chuyện đầy ý nghĩa, không thể nhận ra cái hay trong một cuốn sách?

Sự nhạy cảm cũng là một tố chất tự nhiên trong bạn, nhưng nhiều khi, đó là cách sống của bạn, là cách bạn nhìn nhận cuộc đời. Nếu bạn dành thời gian để lắng nghe

những lời tâm sự, để quan sát mọi điều, để suy ngẫm về cuộc sống, bạn sẽ thấy những điều bé nhỏ nhất trong thế giới cũng đều hàm chứa nhiều ý nghĩa.

Sự nhạy cảm bắt đầu từ sự quan tâm của bạn tới tất cả mọi điều. Nếu bạn là người bàng quan, chỉ quan tâm tới sự thành công cá nhân, trí thông minh của bản thân thì chắc chắn bạn đã hoàn toàn hiểu sai về nghề biên kịch. Những tác phẩm của bạn là để phục vụ cho mọi người, và khán giả sẽ dễ dàng nhận ra sự lạnh lùng của bạn khi xem phim. Muốn người khác đón nhận bạn và tác phẩm, trước hết bạn phải tìm ra được con đường đến với họ bằng chính trái tim mình.

*** "Phông" văn hoá rộng, ham tìm tòi, học hỏi**

Trong mọi ngành nghề, "phông" văn hoá không bao giờ là thừa. Trong nghề biên kịch, "phông" văn hoá là một trong những chìa khoá vàng dẫn đến thành công. Không có nó, bạn sẽ không thể mở cánh cửa lớn của điện ảnh đích thực. Bởi vì, một bộ phim hay bản thân nó luôn chứa đựng tầm cao văn hoá.

"Chìa khoá" này không chỉ cho bạn sự vững vàng khi triển khai ý tưởng mà còn giúp bạn tìm kiếm những đề tài mới để không bao giờ lặp lại.

Không ai sinh ra đã hiểu biết mọi thứ. Tri thức là một quá trình, là kết quả của sự phấn đấu và học hỏi. Trường lớp có số năm quy định nhưng việc học thì không có điểm dừng. Nhà biên kịch luôn phải "học" bằng tất cả tâm hồn và trí óc của mình, theo kịp dòng chảy của cuộc sống, của thời đại để sáng tạo nên những tác phẩm có giá trị bền lâu.

Sự hiểu biết không chỉ là những kiến thức sách vở, không chỉ là những điều bạn có thể thu nhận qua những phương tiện thông tin đại chúng mà còn là vốn sống thực tế. Mỗi nơi bạn đi qua, mỗi điều "nho nhỏ" bạn khám phá được đều có thể trở thành một phần kiến thức của bạn. Kiến thức của bạn là một chiếc túi kì diệu, bạn có thể bỏ mọi điều vào đó mà không bao giờ sợ đầy, cũng không bao giờ sợ nặng.

Vậy làm thế nào để có được một vốn hiểu biết sâu rộng? Hãy đọc nhiều, xem nhiều, đi nhiều, quan sát, lắng nghe nhiều và giữ lại những điều đó cho mình.

*** Sự kiên trì**

Chắc hẳn bạn đã nghe không biết bao nhiêu lần câu thành ngữ "Vạn sự khởi đầu nan". Bước vào nghề biên kịch tức là bạn chấp nhận điểm khởi đầu gian nan hơn nhiều nghề khác.

Tuổi trẻ đem lại cho bạn lợi thế về sự mới mẻ, trẻ trung, dám nghĩ dám làm. Nhưng tuổi trẻ lại thường ít nhẫn nại và khó rút ra những bài học từ thất bại. Nếu bạn nôn nóng, vội vàng thì tác phẩm của bạn sẽ không tránh khỏi những sai lầm, những điều khiến cho khán giả phải khó chịu và thất vọng.

Ngay cả khi có tài năng, sự nhạy cảm, bạn vẫn cần phải giữ sự kiên trì trong cách làm việc của mình. Sự nhẫn nại không làm mất đi cảm hứng của bạn mà chỉ giúp mọi điều trọn vẹn hơn.

Muốn có được phẩm chất này, trước hết bạn phải có lòng đam mê thực sự với

nghề biên kịch. Bạn nhìn thấy được biên kịch là một công việc thực sự vất vả chứ không chỉ là việc chỉ ngồi "bịa chuyện" như nhiều người lầm tưởng. Kịch bản là kết quả của ý thức làm việc nghiêm túc, chuyên nghiệp. Một khi bạn đã tạo được ý thức rõ ràng về công việc mình đang làm, có mục đích cho nó và luôn cố gắng vươn tới sự hoàn hảo, thì sự kiên trì là điều không thể thiếu.

*** Sự tự tin**

Trong quá trình làm phim, nhiều khi bạn cũng cần tự tin và dũng khí để bảo vệ ý kiến của mình. Và khi kịch bản bị từ chối hay dựng thành phim rồi mà không được khán giả đón nhận, sự tự tin vào bản thân, vào niềm đam mê của bạn với nghề nghiệp giúp bạn trụ vững với nghề.

Tự tin cũng đi kèm với sự dũng cảm và dám chấp nhận thử thách. Nếu bạn quá rụt rè, từng cơ hội sẽ đi qua. Bạn có thể gặp may mắn, nhưng chính sự tự tin và lòng quả cảm mới khiến bạn đủ mạnh mẽ tiến bước trong nghề nghiệp đầy phức tạp này. Nhà biên kịch là người dám nhìn thẳng và sâu vào cuộc sống để diễn đạt ý nghĩa của nó qua những hình tượng.

Tất nhiên, sự tự tin của nhà biên kịch không bao giờ đồng nghĩa với thói bảo thủ, không biết lắng nghe. Hãy tự tin lắng nghe và học hỏi.

Thực tế cho thấy, giống nhiều nghề nghiệp mang đặc trưng sáng tạo, thiên nhiều về năng khiếu, bạn có thể bắt đầu với nghề biên kịch từ rất nhiều lĩnh vực khác nhau. Bằng cấp chuyên môn không quyết định thành công của bạn trong nghề nghiệp. Trong khi đó, những kiến thức và kinh nghiệm từ lĩnh vực khác lại giúp bạn trong quá trình viết kịch bản.

Tuy nhiên, nếu bạn muốn trở thành một nhà biên kịch chuyên nghiệp, đào tạo chuyên môn sẽ rất có ích cho bạn, giúp bạn bắt nhịp và tiến bước nhanh hơn trong nghề nghiệp bạn đã lựa chọn.

Hiện nay, địa chỉ đào tạo các nhà biên kịch chính quy nhất là Trường Đại học Sân khấu Điện ảnh Hà Nội. Trường Đại học Sân khấu Điện ảnh Hà Nội được thành lập trên cơ sở sáp nhập hai trường: Trường Trung cấp Nghệ thuật Sân khấu Việt Nam (1959-1980) và Trường Điện ảnh Việt Nam (1959-1980). Hiện nay, đây là trung tâm đào tạo lớn nhất các ngành nghệ thuật biểu diễn và truyền hình trong cả nước.

Khoa Biên kịch là một trong những khoa đầu tiên được thành lập tại trường đại

học này. Hằng năm, trường đều tuyển sinh vào khoa Biên kịch, nhưng với số lượng không nhiều, thông qua sự chọn lựa rất nghiêm ngặt.

Tại đây, bạn sẽ được học cách xây dựng kịch bản cho từng thể loại phim. Trong quá trình học tập tại trường, các sinh viên phải thường xuyên luyện tập với các loại kịch bản. Họ được học cách viết từ những bước đơn giản nhất cho tới những kịch bản hoàn chỉnh.

Muốn tìm hiểu thêm về Trường Đại học Sân khấu Điện ảnh Hà Nội, bạn có thể ghé qua trang web: http://www.skda.edu.vn hoặc trực tiếp tới trường tại địa chỉ Mai Dịch, Cầu Giấy, Hà Nội. Bạn cũng có thể gửi câu hỏi trực tiếp tới trường qua địa chỉ email: info@skda.edu.vn

Tuy nhiên, với một số lượng ít ỏi là khoảng 20 người được chọn hằng năm vào khoa Biên kịch của Trường Đại học Sân khấu Điện ảnh Hà Nội, cơ hội mở ra cho những người thực sự đam mê ngành học này vẫn còn tương đối ít. Chính vì vậy, bên cạnh lựa chọn là Trường Đại học Sân khấu Điện ảnh Hà Nội, bạn hoàn toàn có thể tìm kiếm nơi đào tạo khác, có thể ít chính quy hơn, nhưng vẫn đảm bảo giúp bạn phát huy khả năng của mình.

Hiện nay, quỹ Ford của Hoa Kì đã liên kết với Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn mở ra lớp đào tạo về biên kịch và phê bình điện ảnh. Sinh viên học tập tại đây sẽ được giảng dạy bởi những chuyên gia hoạt động trong ngành điện ảnh, truyền thông của cả Việt Nam và nước ngoài. Một số người cũng đã bắt đầu nghĩ tới một công ty chuyên đào tạo về sáng tác kịch bản. Như vậy, bạn sẽ không quá phải lo lắng về việc tìm nơi để học cách xây dựng kịch bản. Nếu muốn tham gia học tại Dự án điện ảnh của Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn do quỹ Ford tài trợ, bạn có thể ghé thăm trang: http://ussh.vnu.edu.vn/du-an-dien-anh

Cũng có rất nhiều nhà biên kịch đã bắt đầu từ một nghề nghiệp khác. Họ đã trở thành nhà biên kịch vừa đầy ngẫu nhiên, vừa như là một định mệnh. Và bạn cũng có thể bước vào nghề biên kịch theo con đường tự học hỏi. Bạn có thể tìm cách làm việc trực tiếp với những nhà biên kịch chuyên nghiệp, nhờ họ hướng dẫn, tư vấn, giúp bạn tìm ra lối đi phù hợp để trở thành một người viết kịch bản tốt.

Các nhà biên kịch ở Việt Nam hiện nay cũng có thể đồng thời là các nhà văn. Vì vậy, bạn có thể bắt đầu nghề biên kịch với tư cách của một người viết văn. Bạn hãy luôn ghi nhớ rằng, tất cả những người làm biên kịch, dù được đào tạo trong một trường đại học chính quy hay những dự án đào tạo, đều chỉ có thể thành công khi họ cố gắng hết sức mình, liên tục rèn luyện ngòi bút của mình.

Thêm một sự lựa chọn cho bạn là hãy thử sức mình đăng kí một suất học bổng tại các trường đại học danh tiếng trên thế giới về đào tạo điện ảnh, truyền hình, truyền thông... Hằng năm, các trường đại học trên thế giới đều có những suất học bổng dành cho sinh viên quốc tế. Bạn nên trang bị cho mình một vốn ngoại ngữ thành thạo và xin những suất học bổng đó. Hiện nay, công tác đào tạo về điện ảnh trong nước còn nhiều hạn chế. Du học tại những đất nước có nền điện ảnh tiên tiến là một cơ hội tốt để bạn thu nhận được nhiều tiến bộ mới, cách làm phim tiên tiến

nhất. Những nước bạn có thể chọn lựa khi muốn đi du học về ngành biên kịch có thể kể đến như: Hoa Kì, Pháp, Đức, Úc, Hàn Quốc, Nhật Bản, Trung Quốc...

Để tìm hiểu về các trường đại học chuyên đào tạo về biên kịch điện ảnh, truyền hình và truyền thông, bạn có thể ghé thăm địa chỉ *website* của họ. Ở Hoa Kì, nơi có kinh đô điện ảnh của thế giới Hollywood với Đại lộ danh vọng, nơi tôn vinh tên tuổi của các ngôi sao, số lượng trường đào tạo điện ảnh rất nhiều, tiêu biểu là những trường sau:

- University of Southern California (USC)

http://www.usc.edu

Email đăng kí hồ sơ: cntv-admissions@cinema.usc.edu

- Columbia College Hollywood

http://www.columbiacollege.edu

Email hỏi đáp thông tin: info@columbiacollege.edu

- San Francisco Art Institude

http://www.sfai.edu

- University of California Los Angeles

http://www.ucla.edu

Email hỏi đáp thông tin: info@ft.ucla.edu

Bạn cũng có thể tìm hiểu các trường đại học tại Australia qua một số địa chỉ sau:

- Australian Film Television and Radio School

http://www.aftrs.edu.au

- Victorian College of the art

http://www.vca.unimelb.edu.au/ftv

- Sydney Film School, Australia

http://www.sydneyfilmschool.com

Ở châu Âu, bạn có thể tìm hiểu việc học tập về biên kịch tại các trường đại học của Pháp như:

- The International Film School of Paris

http:// www.eicar.fr/VA/index.php

- La Fémis, National Film School

http:// www.lafemis.fr/

Bên cạnh các trường ở châu Âu và châu Mĩ, bạn cũng có thể chọn các trường đại học tại châu Á. Ở đây bạn có thể học được những điều rất thiết thực về cách viết một kịch bản dành cho người châu Á:

Ấn Độ:

- Asian Academy of Film and Television

http:// www.aaft.com/

Trung Quốc:

- Beijing Film Academy

http://www.bfa.edu.cn/eng/EIndex.htm

Hàn Quốc:

- The Korean National University of Arts

http://www.karts.ac.kr:81/karts/main/indexEnglish.jsp

Nhật Bản:

- Tokyo Film Center School of Arts

http:// www.movie.ac.jp

Hiện nay, nguồn tài liệu về biên kịch ở nước ta chưa thực sự phong phú. Chính vì vậy, bạn có thể tìm hiểu về nghề biên kịch trên *Internet* để có một cái nhìn tổng quan về nghề biên kịch, những khó khăn và thuận lợi của nó.

Nghề bộ đội

Quân đội ta trung với Đảng, hiếu với dân, sẵn sàng chiến đấu, hi sinh vì độc lập tự do của Tổ quốc. Nhiệm vụ nào cũng hoàn thành, khó khăn nào cũng vượt qua, kẻ thù nào cũng đánh thắng.

Chủ tịch Hồ Chí Minh

Lịch sử bốn nghìn năm dựng và giữ nước của dân tộc ta đã ghi lại những trang sử vẻ vang, những chiến thắng hào hùng. Đó cũng là những mốc son chói lọi trong lịch sử Quân đội Nhân dân Việt Nam.

Thời chiến, người lính chiến đấu bảo vệ Tổ quốc. Thời bình, họ không chỉ tiếp tục cầm súng giữ gìn những giây phút thanh bình thiêng liêng mà còn tham gia lao động sản xuất, đóng góp vào công cuộc phát triển của toàn xã hội. Quân đội là “ngôi nhà chung rộng lớn, chứa hầu như đầy đủ các ngành nghề, lĩnh vực trong xã hội. Dù bạn muốn trở thành giáo viên, bác sĩ hay ca sĩ... bạn đều có thể tìm thấy vị trí của mình ở đây.

Mời bạn khám phá *Toa tàu số 4*:

Nghề bộ đội

*** Ba lần đại thắng quân Nguyên Mông**

Thế kỉ 12, Mông Cổ lớn mạnh thành một đại đế chế. Vó ngựa của những chiến binh du mục chinh phục khắp đại lục châu Á, châu Âu. Vậy mà, đoàn quân tưởng như bất khả chiến bại ấy đã thất bại trước nước Việt nhỏ bé nhưng kiên cường.

Đó là chiến thắng của lòng yêu nước, nghĩa vua - tôi, tình đoàn kết “đồng lòng, đồng sức” của người dân Đại Việt.

Trong cuộc kháng chiến đầu tiên (1258), khí thế của giặc quá mạnh. Những lần

cầm quân trấn giữ của Trần Quốc Tuấn và vua Trần Thái Tông không thành, cả hai đều phải lui quân rút về. Tình thế cấp bách, trong hàng ngũ quan lại có người tỏ ra khiếp sợ. Nhưng khi được vua hỏi, Thái sư Trần Thủ Độ đã khảng khái mà rằng: "Đầu thần chưa rơi xuống xin bệ hạ đừng lo!" Lời nói đó đã tiếp thêm sức mạnh cho vị minh quân và các tướng lĩnh quyết tâm đánh giặc. Bằng kế "vườn không nhà trống" làm suy yếu kẻ thù và trận phản công Đông Bộ Đầu (29/1/1258), ta đã khiến quân Mông Cổ phải rút chạy.

Năm 1285, quân Nguyên - Mông do Thoát Hoan dẫn đầu xâm lược nước ta lần thứ hai. Nhân dân Đại Việt một lần nữa kháng chiến chống giặc giữ nước. Hình ảnh người thiếu niên Trần Quốc Toản bóp nát trái cam tại Hội nghị Bình Than (10/1282) vì không được tham gia đánh giặc, rồi tập hợp lực lượng giương cao ngọn cờ "Phá cường địch, báo hoàng ân" đã trở thành biểu tượng có thật về một Phù Đổng Thiên Vương trong thời loạn. Những tiếng hô "Đánh! Đánh!" của các bô lão trong Hội nghị Diên Hồng (1285) vẫn còn làm rung chuyển cả đất trời.

Địch mạnh, nhưng lòng quyết tâm của người dân đất Việt còn mạnh hơn. Khi nhà vua nao núng, Hưng Đạo Vương Trần Quốc Tuấn đã tâu rằng: "Nếu bệ hạ muốn hàng, xin hãy chém đầu thần trước đã!" Ông soạn ra *Binh Thư yếu lược*, *Hịch tướng sĩ* để răn dạy, kêu gọi các tướng sĩ hãy đồng lòng đồng sức vì giang sơn xã tắc.

Và Đại Việt đã thắng lớn: cửa Hàm Tử, tướng Trần Nhật Duật đánh tan quân Toa Đô; trận Tây Kết, Toa Đô tử trận; trận Như Nguyệt - Vạn Kiếp - Vĩnh Bình, Thoát Hoan tháo chạy, chui cả vào ống đồng để chạy trốn.

Thất bại của quân Nguyên Mông trong cuộc xâm lược lần thứ ba (1287 - 1288) được đánh dấu bằng chiến thắng Bạch Đằng. Lại một lần nữa, những kẻ xâm lược phải đầu hàng trước sự mưu trí, dũng cảm của người Việt. Trần Hưng Đạo cũng giống như Ngô Quyền, dụ giặc vào trận địa cọc khi thủy triều lên, bao vây địch trên bờ. Nước rút, chiến thuyền của giặc đều bị đâm thủng, đắm. Quân giặc đa số bị tiêu diệt. Ý chí xâm lược của nhà Nguyên - Mông cũng bị đập tan.

"Hào khí Đông A" - hào khí thời Trần đã đi vào lịch sử, chảy trong huyết mạch của mỗi người dân Việt, để những thế hệ sau lại tiếp nối truyền thống vẻ vang, oai hùng của dân tộc.

*** Đại tướng Võ Nguyên Giáp sánh ngang với Napoleon**

Tháng 2/1984, Hội Khoa học Hoàng gia Anh đã tổ chức cuộc họp gồm 487 nhà khoa học về lịch sử quân sự trên toàn thế giới để đề cử 10 danh tướng nổi tiếng nhất từ danh sách 98 thống soái và tướng lĩnh từ các nước.

Kết quả được công bố. Việt Nam có 2 vị tướng đạt 100% số phiếu bầu. Đó là: Hưng Đạo Vương Trần Quốc Tuấn và Đại tướng Võ Nguyên Giáp. Nước Pháp chỉ có duy nhất Napoleon cũng đạt 100% số phiếu.

Bạn có biết tại sao lại có kết quả này không?

Về lĩnh vực quân sự, Hoàng đế Napoleon là một vị tướng tài. Ông đã đưa nước Pháp lên vị trí bá chủ châu Âu (1799 - 1815) sau khi đánh bại hàng loạt các nước:

Anh, Áo, Nga, Phổ, Thụy Điển... Còn Đại tướng Võ Nguyên Giáp, với vai trò là Tổng Tư lệnh Quân đội nhân dân Việt Nam, đã chỉ huy những trận đánh giành thắng lợi vang dội như chiến dịch Biên Giới (1950), chiến dịch Điện Biên Phủ (1954). Trong kháng chiến chống Mĩ, ông đã cùng với Bộ Chính trị Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam chỉ đạo, làm nên chiến dịch Hồ Chí Minh lịch sử giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước. Không chỉ là một nhà chỉ huy quân sự kiệt xuất, Đại tướng Võ Nguyên Giáp còn là nhà văn hóa, nhà hoạt động chính trị, xã hội, nhà ngoại giao có uy tín, nhà lãnh đạo văn võ song toàn.

Qua hai cuộc kháng chiến thần kì của dân tộc, tên tuổi của Đại tướng Võ Nguyên Giáp và những nghệ thuật quân sự do ông đề xuất còn sống mãi với đất nước, với con người Việt Nam và được cả thế giới ngưỡng mộ.

Ai trong chúng ta cũng đều đã quen thuộc với "màu áo chú bộ đội". Màu áo đó gắn với những con người đã cùng dân tộc Việt Nam trải qua bao thời kì gian khổ, hiểm nguy. Họ là những người sẵn sàng có mặt ở bất cứ nơi nào Tổ quốc cần.

Để đảm bảo quốc phòng an ninh, quốc gia nào cũng có lực lượng vũ trang riêng. Đó là lực lượng có tổ chức, được trang bị vũ khí, phương tiện, kĩ thuật quân sự và huấn luyện quân sự.

Lực lượng vũ trang nhân dân Việt Nam gồm quân đội nhân dân (bộ đội chủ lực, bộ đội địa phương, bộ đội biên phòng), dân quân tự vệ, lực lượng cảnh sát biển và công an nhân dân.

Bộ đội là những người có nhiệm vụ sẵn sàng chiến đấu đánh bại kẻ thù xâm lược, bảo vệ Tổ quốc. Tiền thân Quân đội nhân dân Việt Nam là Đội Việt Nam Tuyên truyền Giải phóng quân, thành lập ngày 22/12/1944

*** Ba thứ quân**

Bạn có thường nghe nhắc tới "ba thứ quân"? Đó chính là: bộ đội chủ lực, bộ đội địa phương, dân quân tự vệ.

- Bộ đội chủ lực

Là lực lượng nòng cốt của Quân đội Nhân dân Việt Nam.

- Bộ đội địa phương

Được tổ chức ở các tỉnh, thành phố, quận, huyện, thị xã. Đây chính là lực lượng

nòng cốt tại địa phương trong chiến tranh nhân dân và là lực lượng chủ yếu đảm bảo quốc phòng an ninh của địa phương trong thời bình. Bộ đội địa phương được phân theo các cấp: tỉnh đội, huyện đội.

- Dân quân tự vệ

Là lực lượng vũ trang quần chúng, có chức năng vừa lao động sản xuất, vừa chiến đấu và sẵn sàng kết hợp với lực lượng an ninh cơ sở giữ gìn trật tự xã hội, an ninh chính trị tại địa phương. Đây cũng là lực lượng chiến lược của chiến tranh nhân dân, nòng cốt cho phong trào toàn dân đánh giặc tại địa phương.

*** Bộ đội và công an khác nhau như thế nào?**

Không ít bạn nghĩ công an và bộ đội khác nhau chỉ ở "màu áo". Thực tế, bộ đội là những người chịu trách nhiệm chủ yếu về toàn vẹn lãnh thổ. Còn nhiệm vụ của công an là đảm bảo an ninh trong nước.

Quân đội Nhân dân Việt Nam với bản chất trung thành vô hạn với Tổ quốc, với nhân dân, với Đảng Cộng sản Việt Nam và Chủ nghĩa xã hội; không chỉ có nhiệm vụ canh giữ, bảo vệ toàn vẹn lãnh thổ, từ biên giới, hải đảo, vùng trời, vùng biển mà còn là đội quân công tác và sản xuất. Tùy vào khả năng, trình độ và nguyện vọng, bạn có thể trở thành:

*** Sĩ quan**

Là những cán bộ được đào tạo cơ bản về chuyên ngành quân sự, chỉ huy các đơn vị quân đội, làm nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc.

*** Quân nhân chuyên nghiệp**

Là những quân nhân được đào tạo, có trình độ chuyên môn kĩ thuật cần thiết cho công tác chỉ huy, chiến đấu, đảm bảo chiến đấu, xây dựng quân đội và tình nguyện phục vụ lâu dài trong quân đội.

*** Công nhân viên quốc phòng**

Là những công nhân viên chức nhà nước, công tác trong các đơn vị, nhà máy quân đội, đảm nhiệm một mặt chuyên môn kĩ thuật nào đó hoặc giúp việc cho người chỉ huy trong quá trình thực hiện nhiệm vụ.

*** Hạ sĩ quan và binh sĩ**

Là những quân nhân phục vụ trong các đơn vị quân đội có thời hạn theo quy

định của Luật nghĩa vụ quân sự, được huấn luyện quân sự chu đáo, với kỉ luật nghiêm minh.

Trở thành bộ đội, bạn có thể tham gia phục vụ ở một trong ba khu vực: Lục quân - Hải quân - Không quân.

*** Lục quân**

Đây là các binh chủng chiến đấu trên bộ (mặt đất), thường có số quân đông nhất, trang bị và phương tiện tác chiến đa dạng, phong phú. Lục quân được cấu thành từ các binh chủng: bộ binh, thiết giáp, pháo binh, phòng không lục quân, công binh, thông tin, hóa học.

Lục quân được tổ chức khác nhau ở các nước. Mĩ có Bộ Lục quân do Bộ trưởng chỉ huy; ở Thái Lan, lục quân được tổ chức thành Bộ Lục quân hoặc Bộ Tham mưu riêng do Bộ trưởng hoặc Tổng tham mưu trưởng chỉ huy. Riêng ở Việt Nam, lục quân do Bộ trưởng Bộ Quốc phòng chỉ huy.

*** Hải quân**

Hải quân là lực lượng chiến đấu bảo vệ biển, đảo (trên các chiến trường sông nước). Hải quân hiện đại thường được trang bị tàu mặt nước, tàu ngầm...

*** Phòng không - Không quân**

Đây là lực lượng chiến đấu bảo vệ vùng trời, được trang bị máy bay các loại để tác chiến trên không, đánh các mục tiêu mặt đất, mặt nước, làm nhiệm vụ trinh sát, đổ bộ hàng không, vận tải hàng không...

*** Bộ đội biên phòng**

Đây là lực lượng nòng cốt chuyên trách quản lí, bảo vệ chủ quyền toàn vẹn lãnh thổ, an ninh, trật tự biên giới quốc gia trên đất liền, hải đảo, vùng biển và các cửa khẩu.

Ngoài ra, bạn còn có thể học tập và rèn luyện để trở thành sĩ quan chỉ huy - tham mưu binh chủng, trinh sát... hoạt động trong các lĩnh vực quân sự chuyên sâu.

Với nhiệm vụ đặc biệt của mình, người lính có mặt trên khắp mọi miền của Tổ quốc, từ các trung tâm kinh tế, văn hóa, chính trị đến những vùng núi xa xôi hay hải đảo...

Đất nước hòa bình, nhưng người lính không quên nhiệm vụ. Họ vẫn ngày đêm canh giữ cho bình yên của Tổ quốc. Thành phố lấp lánh đèn hoa, thành phố tất bật, hối hả giữa ngày thường, thành phố im lìm chìm trong giấc ngủ đêm nhưng người lính vẫn thức. Họ giữ từng ngày thanh bình, chống lại những thế lực đang nhòm ngó ngoài xa, âm mưu làm mất đi những giờ phút hòa bình của đất nước.

Vùng núi xa xôi, hẻo lánh, nơi cuộc sống còn nhiều vất vả, khó khăn, người lính có mặt, không phải chỉ vì sự bình yên mà còn để giúp xây dựng một cuộc sống tốt đẹp hơn. Họ cùng người dân nơi đây làm ruộng, dựng nhà, học tập.

Và khi đã lựa chọn là một người lính, bạn sẽ không chỉ cầm súng để bảo vệ Tổ quốc mà còn có thể trở thành kĩ sư làm việc trong các nhà máy, nhà khoa học trong các viện nghiên cứu của quân đội.

Bạn cũng có thể là bác sĩ trong các bệnh viện quân y, là giáo viên tận tụy với nghề trong các trường quân đội.

Bạn thấy đấy, quân đội rất đa lĩnh vực, nếu bạn muốn trở thành doanh nhân xông xáo, nhạy bén trên thương trường, bạn có thể làm việc tại một công ty của quân đội. Tất nhiên, bạn sẽ trực thuộc một cấp quản lí nào đó.

Các đơn vị bộ đội được cơ cấu và tổ chức chặt chẽ, biên chế từ cấp tiểu đội đến cấp quân khu.

- Tiểu đội: Là đơn vị nhỏ nhất của lực lượng vũ trang. Một tiểu đội thường gồm từ 6 đến 12 người. Trong Phòng không - Không quân, tiểu đội tương đương với tổ bay; trong Tăng - Thiết giáp, tiểu đội tương đương với kíp xe. Trong Pháo binh, tiểu đội tương đương với khẩu đội...

- Trung đội: Thường gồm từ hai đến bốn tiểu đội. Trung đội thuộc biên chế đại đội. Cũng có những trung đội được tổ chức độc lập trong thành phần của đơn vị cấp tiểu đoàn hay cao hơn.

- Đại đội: Thường gồm ba trung đội. Đại đội thuộc biên chế tiểu đoàn. Cũng có những đại đội được tổ chức độc lập trong các đơn vị từ cấp sư đoàn (và tương đương trở lên).

- Tiểu đoàn: Là phân đội chiến thuật lớn nhất. Tiểu đoàn thường gồm ba đến bốn đại đội và một số trung đội trực thuộc. Tiểu đoàn nằm trong biên chế trung đoàn, lữ đoàn, huyện đội. Cũng có những tiểu đoàn được tổ chức độc lập trong các đơn vị từ cấp sư đoàn và tương đương sư đoàn trở lên.

- Trung đoàn: Là binh đội chiến thuật cơ bản. Trung đoàn thường gồm ba tiểu đoàn và một số đại đội trực thuộc. Trung đoàn nằm trong biên chế sư đoàn, Bộ chỉ huy quân sự tỉnh. Có một số trung đoàn được tổ chức độc lập trong quân đoàn, quân khu, quân chủng, binh chủng...

- Sư đoàn: Là binh đoàn chiến thuật cao nhất. Sư đoàn thường gồm ba đến bốn trung đoàn (lữ đoàn) và một số đơn vị trực thuộc. Sư đoàn nằm trong biên chế quân đoàn, quân khu, quân chủng, một số binh chủng... Có một số sư đoàn được tổ chức độc lập để có thể hành động độc lập.

- Quân đoàn: Là liên binh đoàn chiến dịch hoặc chiến dịch - chiến thuật. Quân đoàn thường gồm ba đến bốn sư đoàn và một số lữ đoàn, trung đoàn trực thuộc. Quân đoàn có thể độc lập tiến hành chiến dịch hoặc đảm nhiệm một hướng chiến dịch trong đội hình cấp trên.

- Quân khu: Là tổ chức quân sự theo lãnh thổ. Quân khu gồm một số binh đoàn, binh đội trực thuộc quân khu, các đơn vị bộ đội địa phương và dân quân tự vệ trực thuộc tỉnh, thành phố trong địa bàn quân khu...

- Bộ Quốc phòng: Gồm các quân khu, quân chủng, bộ đội biên phòng, binh chủng, học viện, nhà trường và các cơ quan của Bộ Quốc phòng, do Bộ trưởng Bộ Quốc phòng chỉ huy.

*** Mang niềm tự hào của cả dân tộc**

Hình ảnh "bộ đội Cụ Hồ" đã trở thành biểu tượng cao đẹp trong lòng nhân dân Việt Nam về những người chiến sĩ "của dân, do dân, vì dân". Được cầm súng chiến đấu bảo vệ từng tấc đất thiêng liêng của Tổ quốc, tiếp nối truyền thống dựng và giữ nước ngàn đời của ông cha, thật là niềm tự hào lớn phải không bạn?

*** Nhanh chóng hoàn thiện bản thân**

Là bộ đội, bạn sẽ sống và làm việc trong một môi trường đặc biệt. Môi trường đó tuy nghiêm khắc nhưng tôi luyện nên những con người có "chí sắt, gan vàng", kỉ luật nghiêm minh, tác phong đĩnh đạc, có tinh thần đoàn kết, biết yêu thương và biết hi sinh.

*** Rèn luyện tính kỉ luật, nghiêm túc trong cuộc sống**

Trong quân đội "kỉ luật là sức mạnh". Bởi "mỗi người một phách" tất dẫn đến "trống đánh xuôi, kèn thổi ngược", và không có một chiến thắng nào dành cho đội quân hỗn tạp.

Chính điều này sẽ ảnh hưởng đến nếp sống của bạn: ngăn nắp, gọn gàng, đúng giờ... Nghiêm túc trong cuộc sống không đồng nghĩa với khô cứng. Điều quan trọng là bạn vận dụng những gì mà quân đội đã rèn luyện giúp cuộc sống của bạn thuận lợi hơn.

*** Không bao giờ sợ thất nghiệp**

Khác với một số nghề khác, khi bước chân vào ngôi nhà "quân đội", bạn sẽ chẳng bao giờ phải lo lắng về chuyện công ăn việc làm. Đó không chỉ là nghề mà

còn là “nghiệp” gắn bó suốt cuộc đời bạn.

*** Thu nhập ổn định**

Làm việc trong quân đội, bạn sẽ có mức thu nhập ổn định. Cùng với các chính sách của Đảng và Nhà nước, an ninh quốc phòng được ưu tiên hàng đầu. Bạn có thể yên tâm tập trung vào công việc với một đời sống vật chất được đảm bảo.

*** Môi trường làm việc nghiêm túc, hòa đồng với “tinh thần đồng đội”**

Chắc hẳn bạn vẫn chưa quên hai cuộc kháng chiến thần kì của dân tộc ta, khi những người lính “nếm mật nằm gai, chia ngọt sẻ bùi”, đau nỗi đau chung và chung vui niềm vui chiến thắng. Tình đồng chí, đồng đội đã giúp họ vượt qua những trở ngại khó khăn, gian khổ hi sinh để làm nên kì tích cho đất nước. Tham gia vào quân đội, bạn sẽ làm việc trong môi trường tuy nghiêm túc nhưng hòa đồng.

Quân đội đề cao tính tập thể trong công việc. Bạn sẽ làm việc trong một đơn vị, cùng chung công việc chuyên môn, cùng gánh chung trách nhiệm. Nhưng không phải vì vậy mà giảm đi tính sáng tạo, chủ động. Mọi người giúp đỡ nhau để cùng hoàn thành tốt nhiệm vụ. Nếu gặp khó khăn, bạn có thể yên tâm là luôn có đồng đội bên cạnh.

*** Mọi thành phần đều có thể tham gia (môi trường đại chúng)**

Ngôi nhà “quân đội” thực sự rộng lớn. Đó là nơi những người xuất thân khác nhau gọi nhau là “đồng đội”. Dù là ai, dù ở đâu trên đất nước Việt Nam này, bạn đều có thể trở thành bộ đội, phục vụ trong quân đội, chỉ cần bạn thật sự có tình yêu với nghề.

Về xuất phát điểm ban đầu, quân đội không đòi hỏi cao ở bạn. Bạn có thể đi theo con đường thứ nhất: thực hiện nghĩa vụ quân sự rồi thi tuyển làm sĩ quan, quân nhân chuyên nghiệp. Nhưng để thành đạt, trở thành những người chỉ huy được mọi người nể phục, đòi hỏi bạn phải có ý chí vững vàng, nỗ lực không ngừng, kiên trì, bền bỉ rèn luyện học tập và tu dưỡng phẩm chất.

*** Không phải chịu gánh nặng tài chính**

Ngay từ khi bước chân vào con đường binh nghiệp, bạn sẽ được Nhà nước trang bị hầu hết mọi thứ cần thiết, từ chăn màn, quân phục, giày dép và những đồ dùng cá nhân khác. Nếu trở thành học viên của các trường quân sự, bạn không những không phải đóng tiền học phí mà mỗi tháng còn được chu cấp một khoản tiền nhỏ. Tốt nghiệp, bạn không phải lo lắng “chạy đôn chạy đáo” khắp nơi để tìm việc mà luôn có những công việc phù hợp với chuyên môn đang chờ đón bạn. Như vậy là bạn có thể yên tâm cả về “đầu vào và đầu ra”.

Những thách thức:

*** Sẵn sàng phải đi bất kì đâu và nhận bất cứ nhiệm vụ nào kể cả nhiệm vụ nguy hiểm nhất**

Đã bao giờ bạn ăn Tết xa gia đình chưa? Bạn nghĩ sao nếu bạn đang sống vui vẻ ở một thành phố lớn lại phải lên đường nhận nhiệm vụ ở vùng hải đảo xa xôi? Thật

khó, đúng không? Nhưng khi là một người lính, bạn sẽ phải sẵn sàng đi bất kì đâu, nhận bất kì nhiệm vụ nào kể cả nhiệm vụ nguy hiểm nhất. Dù bạn được phân công ở đâu và làm gì thì đều vì Tổ quốc cần bạn.

Trong nhiều hoàn cảnh, người lính luôn phải đối mặt với ranh giới mong manh của sự sống và cái chết. Khi xảy ra bất kì một sự cố nào như lũ lụt, hạn hán, bạo động... quân đội là lực lượng xuất hiện hỗ trợ đầu tiên. Bạn phải sẵn sàng đối mặt với mọi khó khăn, thậm chí cả sự nguy hiểm tới tính mạng trong lúc thi hành nhiệm vụ.

*** Môi trường làm việc nghiêm khắc**

Khi ra vào doanh trại quân đội, nơi bạn làm việc, quần áo phải chỉnh tề, đội mũ nghiêm chỉnh, giày sạch sẽ, tất cùng màu với quần áo là một trong những quy định thông thường trong quân đội. Nhưng điều đó có thể trở nên rắc rối với những ai xuề xòa, dễ tính.

Không phải ngẫu nhiên nhiều người cho rằng “bộ đội là vất vả”. Trở thành bộ đội, bạn sẽ sống và làm việc trong môi trường nhiều quy định với các hình thức kỉ luật nghiêm khắc.

*** Khó hơn một số nghề khác nếu muốn có một cuộc sống thật giàu sang**

So với các ngành khác, lương của những người làm việc trong quân đội và sư phạm ở mức cao hơn. Thu nhập của một sĩ quan có thể đảm bảo cuộc sống thường nhật cho gia đình. Tuy nhiên cơ hội để có cuộc sống giàu sang như những doanh nhân thì rất ít. Đây cũng là một thực tế xuất phát từ môi trường và điều kiện làm việc của quân đội.

*** Nhiệt huyết, lòng yêu nghề (gắn với lòng yêu nước)**

Bạn tôn thờ hình ảnh của người ông, người cha đã trải qua hai cuộc kháng chiến vĩ đại của dân tộc. Bạn khâm phục những kì tích tưởng chừng như không thể có của thế hệ trước. Nhưng điều ấy chưa đủ để làm nên lòng yêu nghề. Bạn mới chỉ nhìn thấy những thành quả bằng sự nỗ lực phi thường và tự hào về họ.

Để trở thành một chiến sĩ, bạn còn phải chấp nhận khó khăn, gian khổ, thậm chí cả hi sinh. Nếu bạn sẵn sàng đến với quân đội bởi bạn yêu đất nước, yêu công việc của mình, bởi đó là con đường mà bạn đã chọn, và bạn tự hào là một người như cha, chú mình thì bạn hoàn toàn có thể tự tin trở thành một anh “bộ đội Cụ Hồ”.

*** Tính kỉ luật**

Hẳn bây giờ bạn đã phần nào hình dung được môi trường làm việc của những người "mặc áo lính", thật nghiêm túc phải không? Nhưng chính môi trường đó đã góp phần tạo nên sức mạnh, giúp quân đội ta chiến thắng bao cuộc xâm lược của kẻ thù, bảo vệ sự bình yên của Tổ quốc.

Khi là một chiến sĩ phục vụ trong quân đội, bạn sẽ phải tuân theo kỉ luật "thép". Đây là điều đầu tiên khó vượt qua với nhiều người khi bước chân vào nghề. Nhưng nếu bạn là người có tính kỉ luật thì bạn sẽ nhanh chóng thích ứng, trở thành người "tự do trong khuôn khổ" đấy.

*** Tinh thần đoàn kết**

Nếu nói đến môi trường nào có tính xây dựng cho con người tinh thần đoàn kết, vì mọi người thì chắc hẳn đó là môi trường quân đội. Trong quân đội, những người đồng nghiệp gọi nhau là "đồng đội", "đồng chí" và tình đồng chí của họ đã được ca ngợi qua nhiều tác phẩm thi ca. Cuộc sống của bộ đội là sống với tập thể, bạn chỉ có thể hòa nhập khi bạn cảm thông với đồng đội của mình, khi bạn là một người trong số họ.

*** Can đảm, chấp nhận mạo hiểm, chịu gian khổ**

Như các bạn đã biết, bộ đội là những người "đứng mũi chịu sào", luôn phải xuất hiện đầu tiên trước mỗi biến cố của đất nước. Đơn vị của bạn có thể phải đóng quân ở trên núi, ở trong rừng, biên giới hay hải đảo xa xôi... với điều kiện sống và làm việc vô cùng khắc nghiệt. Bạn phải là người can đảm, dám xông pha, chấp nhận mọi khó khăn cũng như không sợ đối mặt với nguy hiểm.

*** Lạc quan**

Đây là một trong những phẩm chất đáng quý của người chiến sĩ. Nhờ lạc quan, họ đã "xẻ dọc Trường Sơn đi cứu nước, mà lòng phơi phới dậy tương lai". Với tinh thần ấy, dù phải đối mặt với những khó khăn, khắc nghiệt không dễ gì vượt qua, người lính vẫn có thể mỉm cười.

Chiến tranh đã đi qua, nhưng vất vả, thách thức với người lính thì luôn còn. Họ vẫn phải bám trụ ở những nơi hẻo lánh, xa xôi mà họ vẫn đùa rằng "khỉ không ho, gà không gáy được". Không phải không có lúc chạnh lòng, nhớ nhà, nhất là vào ngày Tết. Nhưng họ vẫn mỉm cười vui vẻ bởi đây là nhiệm vụ Tổ quốc giao phó, và từng người trong họ đang góp sức nhỏ bé của mình cho một sự nghiệp lớn. Còn bạn, bạn có tự tin như những người lính đảo xa, hát cùng với "cây đàn một dây" không?

*** Trung thực**

Bạn biết đấy, nhiệm vụ của quân đội thật nặng nề, ảnh hưởng đến sự tồn vong của cả một quốc gia. Sự thiếu trung thực của một người có thể dẫn đến những hậu quả nghiêm trọng. Hơn nữa, môi trường trong quân đội là môi trường tập thể, mọi người sống và làm việc như một gia đình. Để "gia đình" ấy bền vững, mỗi thành viên phải trung thực và tin tưởng lẫn nhau.

Bác Hồ từng dặn dò các chiến sĩ: “không được lấy từ cái kim, sợi chỉ của dân”. Trong lời khuyên đó, Bác đã đề cao tính trung thực của anh “bộ đội Cụ Hồ”. “Quân đội ta từ nhân dân mà ra, vì nhân dân mà chiến đấu. Trung thực với nhân dân còn là cách để tạo cho mình “một hậu phương vững chắc”.

*** Lòng nhân hậu**

“Quân với dân như cá với nước”. Bộ đội hết lòng với nhân dân thì nhân dân mới yêu thương bộ đội. Bạn phải là người nhân hậu, biết yêu thương, biết cảm thông với nhân dân ở mỗi vùng đơn vị bạn đi qua.

Hơn nữa, làm việc trong quân đội có nghĩa là bạn được làm việc trong một gia đình lớn mà ở đó tinh thần đồng đội đặt lên hàng đầu. Nếu bạn có lòng nhân hậu, yêu quý, sẵn lòng giúp đỡ đồng chí của mình cũng có nghĩa là bạn đang tự giúp mình đấy!

Trở thành người lính mang trên vai trọng trách mà Tổ quốc giao phó quả là một niềm tự hào nhưng cũng đầy thách thức. Nếu thật sự đam mê với nghề nghiệp này, bạn có thể chọn lấy cho mình một trong hai con đường.

*** Đi nghĩa vụ quân sự, rồi đi học trở thành những sĩ quan hoặc quân nhân chuyên nghiệp phục vụ lâu dài trong quân đội**

Đã có rất nhiều người trưởng thành, đứng trong hàng ngũ của quân đội theo con đường này. Trước tiên, bạn sẽ phải thực hiện nghĩa vụ quân sự theo thời gian Luật nghĩa vụ quân sự quy định, rồi tham gia đăng kí lớp thi tuyển để trở thành sĩ quan hoặc quân nhân chuyên nghiệp. Ưu thế của bạn lúc này là bạn đã được đào tạo trong một thời gian, đủ để thích nghi với môi trường làm việc của quân đội. Bạn có thể tham gia thi vào một số lĩnh vực như đặc công, trinh sát và tất nhiên, bạn sẽ nhận được một số ưu tiên nhất định khi đăng kí thi. Tuy nhiên, đây lại là con đường khá gian truân, đòi hỏi bạn phải có nghị lực, tính bền bỉ cao. Bạn vừa phải tự rèn luyện mình trong môi trường nghiêm khắc, lại phải tự học hỏi, ôn tập các kiến thức phổ thông, các kiến thức mới mà mình được học trong thời gian thực hiện nghĩa vụ quân sự.

*** Học sinh phổ thông thi thẳng vào các trường quân sự**

Tất nhiên, để thi vào những trường này, bạn phải thỏa mãn một số điều kiện nhất định như: đủ sức khỏe, cân nặng hơn 50 kg, cao từ 1,6 m trở lên, lí lịch trong sạch. Lưu ý là nếu bạn bị cận thị, sẽ không vấn đề gì khi đăng kí thi vào các trường

kĩ thuật hay ngoại ngữ. Nhưng các trường đào tạo sĩ quan chỉ huy lại rất coi trọng vấn đề này. Bạn thấy đấy, một chỉ huy lúc nào cũng kè kè đôi kính thì thật khó có thể cùng với chiến sĩ của mình đi giữa bụi cát mù mịt, di chuyển thần tốc, vật lộn với gió mưa và điều kiện khí hậu thời tiết khắc nghiệt để hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao.

Trước khi bắt đầu học tập chính thức trong trường, bạn sẽ được huấn luyện một năm về quân sự. Đây là khoảng thời gian khá vất vả, nhất là với những học sinh vừa mới rời ghế nhà trường, nhưng lại là bước khởi đầu quan trọng để bạn trở thành người "nhà binh".

Bạn sẽ phải bỏ những thói quen như "thức khuya, dậy muộn" hay "đói lúc nào, ăn lúc ấy" vì tất cả những hoạt động thường nhật đó giờ đây bạn sẽ làm theo giờ giấc quy định. Nếu bạn đã quen với cách sống tự do, thì những bắt buộc này khiến bạn khó chịu. Đây chỉ là những khó khăn ban đầu bạn phải vượt qua, thích nghi để trở thành một người chiến sĩ thật sự.

Khác với các trường đại học bên ngoài, môi trường học tập và rèn luyện trong các trường quân đội rất nghiêm túc. Bạn sẽ phải học tập trung, tức là học tập và sinh hoạt tại trường. Ở đây, bạn được đảm bảo từ nơi ăn, chốn ngủ đến các thiết bị học tập tốt.

Kỉ luật học tập và sinh hoạt thật nghiêm khắc: thức dậy lúc 5 giờ sáng, tập thể dục, ăn trưa, ăn tối quy định tùy theo ca học, 21 giờ 30 tắt đèn đi ngủ, chỉ được đi ra ngoài (đi tranh thủ) khi được phép của cấp trên. Kỉ luật nghiêm ngặt đó đảm bảo cho bạn một nếp sống lành mạnh, phong cách đĩnh đạc.

*** Một số trường đào tạo trong quân đội**

Bạn có thể lựa chọn bất kì một trường quân sự nào phù hợp với mong muốn và nguyện vọng của mình. Đương nhiên, bạn cũng phải đáp ứng đầy đủ các yêu cầu về đạo đức, thể lực và trí tuệ mà các trường đưa ra. Bạn có thể tham gia thi tuyển vào một trong số các trường đại học quân sự, đào tạo riêng các chuyên ngành như:

- Trường Sĩ quan Lục quân

Đào tạo sĩ quan chỉ huy phân đội binh chủng hợp thành (trình độ đại học) và huấn luyện một số nội dung quân sự cơ bản của sĩ quan cấp phân đội cho học viên các học viện và trường sĩ quan khác.

- Học viện Chính trị Quân sự

Đào tạo sĩ quan chính trị, đào tạo cán bộ chính trị trung, sư đoàn với các chuyên ngành: Triết học Mác-Lênin, Chủ nghĩa cộng sản khoa học, Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam, Tâm lí học quân sự. Công tác Đảng, công tác chính trị trong Quân đội Nhân dân Việt Nam.

- Học viện Hậu cần

Đào tạo sĩ quan hậu cần cấp phân đội và cấp cao hơn có trình độ đại học với các ngành: Chỉ huy tham mưu hậu cần, Quân nhu, Vận tải, Xăng dầu, Xây dựng - quản

lí nhà đất và tài chính.

- Học viện Kĩ thuật Quân sự

Đào tạo kĩ sư quân sự gồm 5 ngành: Cơ khí, Xây dựng, Tin học, Công nghệ hóa học, Điện - Điện tử; với các chuyên ngành: Vũ khí, Đạn, Công nghệ chế tạo máy, Gia công áp lực, Công nghệ chế tạo vũ khí, Công nghệ chế tạo đạn, Khí tài, Xe máy công binh, Xe quân sự, Máy xây dựng, Xe ô tô, Máy tàu, Cơ điện tử, Công nghệ vật liệu, Đúc nhiệt luyện...

Học viện Kĩ thuật Quân sự cũng đào tạo kĩ sư phục vụ công nghiệp hóa theo 4 chuyên ngành sau: Cơ khí, Xây dựng, Tin học, Điện - Điện tử.

- Học viện Khoa học Quân sự

Đào tạo cán bộ khoa học quân sự, sĩ quan khoa học quân sự các ngành tiếng Anh, tiếng Nga, tiếng Pháp, tiếng Trung... và tiếng Việt cho học viên quân sự nước ngoài.

Học viện Khoa học Quân sự cũng đào tạo bậc cao đẳng các ngoại ngữ: tiếng Anh, tiếng Thái, tiếng Lào, tiếng Khơme.

- Học viện Quân y

Đào tạo bác sĩ đa khoa, bác sĩ đa khoa cử tuyển, bác sĩ tuyến cơ sở cho ngành Y tế quân đội và dược sĩ đại học cho ngành Quân y.

Đào tạo trung học: Đào tạo nhân viên quân y, nhân viên y tế bao gồm: y sĩ, y tá, dược sĩ trung học, dược tá, kĩ thuật viên điều dưỡng, kĩ thuật viên xét nghiệm.

- Học viện Hải quân

Đào tạo sĩ quan cấp phân đội bậc đại học gồm 12 chuyên ngành: Điều khiển tàu biển, Mìn - Chống mìn, Ngư lôi - Chống ngầm, Tên lửa hải quân, Pháo tàu, Thông tin, Ra-đa sona, Ra-đa bờ, Máy tàu, Điện tàu, Chỉ huy tàu cảnh sát biển, Chỉ huy tàu biên phòng.

- Học viện Phòng không - Không quân

Đào tạo sĩ quan lái máy bay, sĩ quan chỉ huy cấp phân đội, cấp chiến thuật - chiến dịch phòng không - không quân có trình độ đại học, đào tạo kĩ sư hàng không.

- Học viện Biên phòng

Đào tạo ngành biên phòng với ba chuyên ngành: Quản lí biên giới, Quản lí cửa khẩu, Trinh sát biên phòng.

Nếu bạn chưa tự tin để bước vào các học viện, bạn có thể tham gia thi tuyển vào các trường sĩ quan và cao đẳng như Trường Sĩ quan Pháo binh, Trường Sĩ quan Tăng - Thiết giáp... hoặc các chuyên ngành đào tạo bậc cao đẳng của các học viện.

Ngoài ra bạn cũng có thể tham gia thi tuyển vào các trường trung học chuyên nghiệp, sơ cấp, các trường quân sự quân khu, quân đoàn và các trường quân sự các

tỉnh, thành phố. Các trường này đào tạo cán bộ chỉ huy cấp tiểu đội bộ binh và chuyên môn kĩ thuật...

Các học viện đều có những khóa đào tạo sau đại học với chức danh: thạc sĩ quân sự hoặc tiến sĩ quân sự. Các khóa đào tạo sau đại học tập trung vào một số chuyên ngành phục vụ cho nhiệm vụ quân sự như: Nghệ thuật quân sự, Khoa học quân sự và một số chuyên ngành khác.

*** Một số địa chỉ đào tạo trong nước**

1- Các học viện

- Học viện Quốc phòng - 93 Hoàng Quốc Việt - Cầu Giấy - Hà Nội
- Học viện Lục quân - Phường 9 - TP. Đà Lạt - Lâm Đồng
- Học viện Chính trị Quân sự - Đường Ngô Quyền - Hà Đông - Hà Nội
- Học viện Hậu cần - Phường Ngọc Thụy - Long Biên - Hà Nội
- Học viện Kĩ thuật Quân sự - 100 Hoàng Quốc Việt - Cầu Giấy - Hà Nội
- Học viện Khoa học Quân sự - 322 Lê Trọng Tấn - Thanh Xuân - Hà Nội
- Học viện Kĩ thuật Mật mã - Cơ sở phía Bắc: 141 Chiến Thắng - Tân Triều - Thanh Trì - TP. Hà Nội (Km9 đường Hà Nội đi Hà Đông). Cơ sở phía Nam: 17 Cộng Hòa - Phường 4 - Tân Bình - TP. Hồ Chí Minh
- Học viện Quân y - Phường Phúc La - Hà Đông - Hà Nội
- Học viện Hải quân - Phường Vĩnh Nguyên - TP. Nha Trang - Khánh Hoà
- Học viện Phòng không - Không quân - Xã Kim Sơn - Sơn Tây - Hà Nội
- Học viện Biên phòng - Phường Sơn Lộc - Sơn Tây - Hà Nội

2- Các trường sĩ quan, đại học và cao đẳng

- Trường Sĩ quan Lục quân 1 - Xã Cổ Đông - Sơn Tây - Hà Nội
- Trường Sĩ quan Lục quân 2 - Xã Tam Phước - Long Thành - Đồng Nai
- Trường Sĩ quan Tăng - Thiết giáp - Xã Kim Long - Tam Dương - Vĩnh Phúc
- Trường Sĩ quan Pháo binh - Xã Thanh Mỹ - Sơn Tây - Hà Nội
- Trường Sĩ quan Công binh - Thị xã Thủ Dầu Một - Bình Dương
- Trường Sĩ quan Phòng hóa - Xã Sơn Đông - Sơn Tây - Hà Nội
- Trường Sĩ quan Đặc công - Thị trấn Xuân Mai - Chương Mỹ - Hà Nội
- Trường Sĩ quan Thông tin - Phường Vĩnh Hoà - TP. Nha Trang - Khánh Hòa
- Trường Sĩ quan Không quân - TP. Nha Trang - Khánh Hoà
- Trường Sĩ quan Kĩ thuật Vin-hem-Pích - 189 Nguyễn Oanh - Phường 10 - Gò Vấp - TP. Hồ Chí Minh

- Trường Đại học Chính trị - Phường Vệ An - TP. Bắc Ninh

- Trường Đại học Văn hóa Nghệ thuật Quân đội Cơ sở 1: 101 Nguyễn Chí Thanh - Đống Đa - Hà Nội

- Trường Cao đẳng Công nghiệp Quốc phòng - Cơ sở 1: Xã Thanh Vinh - Thị xã Phú Thọ - Tỉnh Phú Thọ. Cơ sở 2: Phường Ngọc Thụy - Long Biên - Hà Nội.

- Trường Cao đẳng Công nghệ và Kĩ thuật Ô tô - Phường Xuân Khanh - Sơn Tây - Hà Nội

3- Trường Trung học chuyên nghiệp sơ cấp

- Trường Trung cấp Quân y 1 - Phường Sơn Lộc - Sơn Tây - Hà Nội

- Trường Trung cấp Quân y 2 - 50 Lê Văn Việt - Phường Hiệp Phú - Quận 9 - TP. Hồ Chí Minh

- Trường Trung cấp Kĩ thuật Hải quân - 1295A Nguyễn Thị Định - Phường Cát Lái - Quận 2 - TP. Hồ Chí Minh

- Trường Trung cấp Cầu đường và Dạy nghề - Phường Biên Giang - Hà Đông - Hà Nội

Ngoài ra, còn có các trường quân sự quân khu, quân đoàn; trường quân sự tỉnh, thành phố.

Nghề ca sĩ

Tôi ước mơ một ngày nào đó trên hành tinh này, tiếng hát sẽ được trả về với vẻ đẹp thuần khiết của nó. Đó là tiếng hát bay qua các lục địa, các đại dương, mang trong lòng nó tình yêu và tình nhân ái.

Trịnh Công Sơn

Ở đâu có con người, ở đó có tiếng hát. Tiếng hát là khúc ca nỗi lòng con người. Từ lời ru của bà, của mẹ..., rồi những bài hát ta học ở nhà trẻ, trường mẫu giáo. Khi lớn lên, ta biết những bài ca sâu sắc hơn và biết thưởng thức, cảm thụ âm nhạc hơn.

Như tất cả các dân tộc trên thế giới, người Việt Nam rất yêu âm nhạc, thích ca hát và ưa thưởng thức các giọng ca. Đặc biệt, trong đời sống hiện đại, khi nhu cầu giải trí và thưởng thức nghệ thuật tăng cao, những chương trình ca nhạc được hàng triệu người nồng nhiệt đón chào và háo hức theo dõi như *Tiếng hát truyền hình Việt Nam*, *Sao Mai điểm hẹn*, *Giọng hát Việt, Việt Nam Idol*... đang ngày càng thắp lên mơ ước theo đuổi nghiệp ca hát của rất nhiều người trẻ tuổi.

Bạn còn chần chừ gì nữa, hãy bước lên *Toa tàu số 5* để tìm hiểu về:

Nghề ca sĩ

*** Mãi mãi khúc "Mặt trời của tôi"**

"*Ánh dương sáng chân trời, ngàn tia nắng soi ngời ngời. Khi mây tối đã tiêu tan, trời thêm sắc huy hoàng*..." Ca khúc bất hủ của nhạc sĩ người Italia Eduardo di Capua đã được rất nhiều danh ca như Elvis Presley, Luciano Pavarotti... thể hiện. Nhưng mỗi khi giai điệu ấy vang lên, không ít thính giả sẽ vẫn nhớ đến giọng ca

trong trẻo của một cậu bé, dù tên tuổi của cậu đã gần như xa lạ với tất cả chúng ta.

Qua hàng thập niên không còn xuất hiện trên sân khấu biểu diễn, nhưng giọng hát ấy vẫn hồn nhiên, toả rọi thứ ánh sáng trẻ thơ diệu kì mà chỉ cần thoáng nghe đã khiến người ta nhớ mãi không quên... Đó là ca sĩ thần đồng của Italia vào những năm 1960 - Robertino Loreti - người toả sáng với những khúc ca bất tử như *Mama*, *Ave Maria*... và đặc biệt là *O Sole Mio* (được dịch sang tiếng Việt là *Mặt trời của tôi*).

Robertino Loreti sinh ngày 22/10/1947 tại Roma (Italia), trong một gia đình nghèo có tới 8 người con. Ngay từ thuở ấu thơ, cậu bé đã bộc lộ tài năng và niềm say mê âm nhạc. Giọng hát của cậu cao vút và trong trẻo đến tuyệt vời. Nhưng để được học thanh nhạc một cách nghiêm túc, đặc biệt là ở Italia - trung tâm âm nhạc của thế giới - thì phải mất rất nhiều tiền. Đó cũng là điều dù mong muốn bao nhiêu nhưng gia đình cậu không bao giờ thực hiện được. Như rất nhiều đứa bé nghèo khổ khác, cậu sớm phải bươn chải kiếm sống. Trong những năm tháng mưu sinh khó khăn ấy, chú bé đã phải đi làm thuê ở tiệm bánh mì, bán bánh rong trên đường phố Roma.

Rồi cậu đi hát ở một số tiệm cà phê. Ngay cả ở những nơi như thế, Robertino vẫn hát bằng cả trái tim mình. Giọng hát đặc biệt của cậu sớm được yêu mến. Thế rồi một ngày, có người tìm gặp cậu. Ông chủ một hãng đĩa hát của Đan Mạch tới mời cậu sang Copenhagen để thu đĩa và phát hành. Câu chuyện thần tiên của cuộc đời cậu bé nghèo bắt đầu. Những đĩa hát ngay lập tức chiếm được tình cảm của người nghe. Công chúng khắp nơi tìm mua chúng. Những hợp đồng biểu diễn, thu thanh, ghi âm, quay phim, chụp ảnh... cùng những bài báo hết lời khen ngợi cậu - ca sĩ "nhí" người Italia - đã bay đi khắp thế giới. Robertino đã trở thành một nghệ sĩ nổi tiếng, một hiện tượng âm nhạc vào thập niên 1960.

Say mê và hạnh phúc quá đỗi, Robertino đã hát, hát và hát không ngừng nghỉ. Cậu đã hát bằng cả trái tim và sức lực của mình để đáp lại niềm hâm mộ cuồng nhiệt của công chúng... Thế rồi trong một chuyến lưu diễn nước ngoài, do hát quá nhiều nên cậu bị kiệt sức và mất giọng. Cậu phải nhập viện và phẫu thuật thanh quản. Sức khoẻ hồi phục, nhưng giọng hát thần đồng vĩnh viễn mất đi. Robertino chỉ còn được gặp lại mình, chỉ được nghe lại giọng hát của mình qua các bản ghi âm và đĩa nhạc như hàng triệu triệu khán giả bình thường khác.

Ngày nay, tên tuổi của Robertino Loreti được biết tới ít hơn xưa, nhưng hình ảnh và giọng hát của cậu vẫn luôn là kỉ niệm tuyệt vời của công chúng về một thần đồng ca hát đã làm xao động những trái tim yêu nghệ thuật trên toàn thế giới.

Để tìm hiểu kĩ hơn về nghề ca sĩ, trước hết chúng ta cùng làm quen với một vài kiến thức sơ lược có liên quan đến nghề nghiệp đặc biệt này.

*** Khái niệm về âm nhạc, ca hát và ca khúc**

- *Âm nhạc* là một bộ môn nghệ thuật dùng âm thanh để diễn đạt tình cảm, cảm xúc của con người. Âm nhạc được chia làm 2 loại chính là thanh nhạc và khí nhạc. Trong khi khí nhạc dựa trên âm thanh thuần tuý của các nhạc cụ nên trừu tượng, gây cảm xúc và tạo sự liên tưởng thì thanh nhạc (ca hát) dựa trên lời hát, thể hiện rõ ý tưởng và tình cảm.

"Mọi sự đều khởi đầu từ giọng hát. Giọng hát là hơi thở, là tín hiệu âm thanh của cuộc sống."

Nhà nghiên cứu ngữ âm học nổi tiếng người Đan Mạch Otto Jespersen (1860 - 1943) đã tổng kết như vậy. Tiếng hát chính là tiếng nói được khuếch đại, được thổi phồng lên về mặt hình thức (thanh điệu của ngôn ngữ) cũng như về mặt nội dung (ý nghĩa của ngôn ngữ), nhằm đánh động tâm hồn người nghe.

Như vậy, ca hát là bộ môn nghệ thuật phối hợp giữa ngôn ngữ và âm nhạc.

Trong ca hát, một người hát gọi là đơn ca. Hai người hát gọi là song ca. Tam ca là ba người hát... Nhiều người cùng hát một lời ca, một giai điệu gọi là đồng ca (tốp ca). Còn nếu hát theo nhiều bè, nhiều giai điệu khác nhau thì gọi là hợp ca (hợp xướng).

- *Ca khúc (bài hát):* Có bố cục mạch lạc, gồm có ca từ (lời bài hát) và giai điệu.

Một bài hát gồm có nhạc và lời, trong đó, lời ca (hát cả nhạc lẫn lời) là yếu tố nền tảng để ca sĩ thể hiện bài hát. Lời định hướng cho nhạc và ngược lại, nhạc chắp cánh cho lời.

Ca khúc được phân thành 2 thể dạng chính:

+ Ca khúc dân gian (dân ca, lưu truyền qua nhiều đời, thường là sáng tác của cộng đồng).

+ Ca khúc sáng tác (cá nhân sáng tác, dựa trên nhiều phong cách nhạc hiện đại khác nhau như *pop*, *rock*, *jazz*, *dance*, *techno*, *hiphop*...)

Ngoài ra, cũng có dạng ca khúc kết hợp giữa chất liệu dân gian, dân ca và phong cách hiện đại. Một số sáng tác của các nhạc sĩ Phó Đức Phương, Nguyễn Cường, Lê

Minh Sơn... thể hiện rất rõ dạng như vậy.

- *Chất giọng:* Căn cứ vào cường độ, cao độ của âm thanh tiếng nói con người nói chung (cả nam và nữ), chất giọng ca sĩ được phân làm 3 loại là giọng cao (sáng, bay, nhẹ); giọng trung (nồng hậu, đầy đặn, ấm áp); giọng trầm (hùng tráng, rộng lớn, sâu lắng).

Mặt khác, nếu chia theo giới tính nam nữ thì ta lại có: giọng nữ cao (*soprano*), nữ trung (*mezzo soprano*), nữ trầm (*alto*), giọng nam cao (*tenor*), nam trung (*baritone*), nam trầm (*bass*). Tuy nhiên, sự phân chia về chất giọng chỉ là tương đối. Trong thực tế, chất giọng rất đa dạng, thậm chí có người không thể xác định được giọng của mình thuộc loại nào.

*** Ca sĩ là ai?**

Trong thực tế, có rất nhiều người biết hát, hay hát và hát hay. Nhưng không phải tất cả những người như vậy đều được gọi là ca sĩ.

Ca sĩ là nghệ sĩ có chuyên môn về kĩ năng ca hát và tạo nguồn thu nhập (một phần hoặc chủ yếu) cho cuộc sống của mình từ nghề ca hát. Họ không chỉ biết hát mà còn là người tìm ra cái hồn của bài hát rồi truyền đạt nó đến thính giả bằng chất giọng điêu luyện nhất.

Năng khiếu âm nhạc vốn là thiên bẩm, nhưng giọng hát điêu luyện của ca sĩ chỉ có được khi trải qua quá trình rèn luyện miệt mài và lâu dài. Trong suốt sự nghiệp của mình, dù ở chặng đường nào, những người theo đuổi nghề ca sĩ cũng phải tuân thủ những tiêu chuẩn chung và cơ bản - những nguyên tắc nghề nghiệp của người ca sĩ.

*** Nguyên tắc nghề nghiệp của ca sĩ**

Nguyên tắc của nghề ca sĩ cũng là đòi hỏi về trình độ kĩ thuật biểu diễn ca hát, được tổng hợp ngắn gọn bằng 4 chữ: “Tròn - Vang - Sáng - Rõ”, hay là phải “hát đúng giai điệu, hát rõ lời, hát sống động và diễn tả được tâm tình”. Trong đó, hát “rõ lời” là yêu cầu quan trọng hàng đầu.

Giọng hát của con người được coi như một “nhạc khí sống” quý báu, không nhạc khí nào sánh bằng, bởi ngoài những âm thanh cao thấp, dài ngắn, mạnh nhẹ, trong đục, giọng người có khả năng phát ra lời, ra tiếng. Chính nhờ ngôn ngữ mà tiếng hát có sức biểu hiện lớn lao, có khả năng diễn đạt tình ý một cách hữu hiệu, có tính giáo dục cao về nhiều phương diện. Ngôn ngữ khiến cho âm nhạc trở nên cụ thể, rõ ràng, dễ hiểu, và bởi vậy dễ đi sâu vào mọi tầng lớp xã hội.

Tuy vậy, giọng hát cũng có những giới hạn của nó. Giọng hát dễ bị ảnh hưởng bởi mọi diễn biến tâm sinh lí của con người (lo sợ, bệnh tật, thời tiết...). Ngoài những quy luật chung về âm thanh, kĩ thuật âm nhạc, thẩm mĩ... giọng hát còn bị chi phối bởi quy luật về ngôn ngữ và về phong cách diễn xướng của từng dân tộc.

Do vậy, với một người ca sĩ chuyên nghiệp, ngôn ngữ được phát âm khi hát phải thật tự nhiên, sử dụng kĩ thuật thanh nhạc phù hợp để tăng thêm vẻ đẹp tự nhiên của giọng ca, giúp cho giọng hát đều đặn, có năng lực, phô diễn được những câu

nhạc dài ngắn, mạnh nhẹ, bổng trầm khác nhau... Họ phải đạt được một giọng hát như ý muốn, tự nhiên, thoải mái, không bị các cố tật làm giảm thiểu sức truyền cảm của giọng hát.

Người ca sĩ cũng đòi hỏi phải xử lí ngôn ngữ sao cho tiếng hát luôn rõ lời. Khi hát ngôn ngữ nào thì phải xử lí tiếng hát theo ngôn ngữ đó, không có mẫu chung cho mọi ngôn ngữ. Đặc biệt với tiếng Việt vốn đơn âm đa thanh, số vần đóng nhiều hơn vần mở thì vấn đề rõ lời mà vẫn đẹp tiếng, vẫn ngân vang không phải lúc nào cũng dễ dung hoà.

Lúc này, người ca sĩ phải nắm vững các đặc điểm của ngôn ngữ dân tộc mình, các yêu cầu nghiệp vụ đặc trưng, cũng như học hỏi kinh nghiệm của thế hệ đàn anh và những người thầy để xử lí ngôn ngữ dân tộc một cách xứng hợp với bản sắc riêng của dân tộc mình, thể hiện được vẻ đẹp tự nhiên của giọng hát và chiều sâu của nội dung ca khúc.

Cũng chính vì lí do trên, khi ca hát không rõ lời là vô tình đánh mất yếu tố nền tảng có khả năng miêu tả, trình bày chi tiết, cụ thể tình ý nội dung của bài hát, khiến yếu tố âm nhạc còn lại trở nên rất lẻ loi, không diễn tả được đầy đủ nội dung bài hát, có khi còn làm cho nó tệ hơn. Hát rõ lời thuộc về bản chất của tiếng hát, nghĩa là đã hát thì phải rõ lời, nếu không hát rõ lời thì ca sĩ đã biến bài ca thành... một bản nhạc không lời.

*** Học kiến thức nhạc lí**

Khác với các nghệ nhân hát dân ca, ca sĩ chuyên nghiệp không thể là người học hát theo phương pháp truyền khẩu mà bản thân họ phải tự mình đọc, hiểu, cảm thụ một bản nhạc, một ca khúc và tự hát lên ca khúc đó theo phong cách của mình.

Thậm chí, ca sĩ còn phải am hiểu và sử dụng được ít nhất một loại nhạc cụ (đàn guitar, piano, organ...) để có thể vừa tập hát vừa tự đệm đàn cho chính mình. Không ít người trong số họ còn “lấn” sang lĩnh vực hoạt động của nhạc sĩ, tự sáng tác các ca khúc.

Bởi vậy mà các ca sĩ phải bỏ ra rất nhiều công sức để học tập kiến thức nhạc lí theo trình độ nâng cao dần. Họ học tại các trường, trung tâm, cơ sở đào tạo chuyên ngành hoặc học riêng với những nhạc sĩ, giáo viên thanh nhạc, ca sĩ khác.

Với người ca sĩ, học tập và bồi dưỡng kiến thức nhạc lí là công việc thường xuyên, không ngưng nghỉ, không chỉ ở những năm tháng đầu tiên đến với nghề mà

là trong suốt quá trình hoạt động nghệ thuật của mình.

*** Luyện thanh**

Khi hát, người ca sĩ khai thác các tính chất âm thanh trong chất giọng của mình một cách tỉ mỉ, kĩ lưỡng hơn khi nói. Vì vậy, muốn hát cho tốt và duy trì được phong độ của giọng hát, ca sĩ cần phải tập luyện vô cùng công phu.

Đặc biệt, với các ca sĩ chuyên nghiệp, luyện thanh là công việc tối quan trọng mà họ thường xuyên phải thực hiện. Mục đích của luyện thanh là nhằm phát huy được giọng hát, điều khiển đúng ý muốn câu hát, nâng cao, "mở", "kết"... đúng vị trí âm thanh.

Luyện thanh tốt giúp cho bộ phận phát âm của con người là thanh đới quen với kĩ thuật tụ âm thanh và hơi thở sẽ dài hơn. Chính vì thế, nếu bạn đến các trường, lớp thanh nhạc, phòng tập của nhạc viện hay của ca sĩ thường nghe thấy những âm thanh trầm, bổng, luyến láy "a... á... à", "ô... ố... ồ", "i... í... ì"... vút bay lên có vẻ rất vô nghĩa thì cũng đừng quá ngạc nhiên. Đó là lúc các nghệ sĩ đang luyện thanh đấy.

Trong quá trình luyện thanh, các ca sĩ cần nắm vững những kĩ thuật cơ bản: ngân rung (*vibrato)*, luyến ngắt (*portamento*), rung láy (*trillo*), hát nảy âm (*sataccato*), hát lướt (*glissando*), hát thêm note (*interpolated note*) và kết lên (*puntatura*).

Đây là 7 kĩ thuật luyện âm của thanh nhạc cổ điển mà tất cả các ca sĩ chuyên nghiệp phải thực hành thành thục. Tại các nhạc viện và trường dạy ca hát, kĩ thuật luyện thanh được giảng dạy thông qua các giáo trình với những bài luyện thanh (được sáng tác bằng nốt nhạc) do các tác giả Concone, Gaetano Seidler, Heinrich Panofka... biên soạn với độ khó tăng dần.

Học sinh thanh nhạc sẽ phải học với trình độ nâng cao dần từ khi bắt đầu vào nhạc viện cho tới lúc tốt nghiệp. Khi ca hát, ca sĩ sẽ sử dụng các kĩ thuật này một cách sáng tạo, phù hợp với giai điệu và phong cách nhạc để tiết mục biểu diễn đạt hiệu quả tốt nhất.

Để luyện thanh và biểu diễn đạt hiệu quả, ca sĩ cũng cần biết cách chọn tư thế đứng, ngồi sao cho tự nhiên, thoải mái, biết hít thở đúng cách, biết điều khiển hơi thở, phát âm chuẩn xác và có kĩ thuật lấy hơi tốt, đảm bảo âm thanh phát ra đúng theo mong muốn.

*** Học khiêu vũ, hoá trang, nghệ thuật biểu diễn**

Ngay từ khởi nguyên của mình, ca hát đã luôn gắn liền với văn học và vũ đạo. Khán giả không chỉ nghe mà còn xem ca sĩ hát. Ngoài ra, ca sĩ thường xuyên phải xuất hiện trên sân khấu và biểu diễn tiết mục của mình như một diễn viên.

Bởi vậy, muốn thành công, người ca sĩ không thể chỉ chú trọng vào rèn luyện giọng hát. Bước lên sân khấu, họ hoá thân vào âm nhạc và ánh đèn rực rỡ, từng động tác, từng biểu cảm đều phải khớp với nhạc điệu, tiết tấu, nội dung... của bài hát, khiến khán giả cảm nhận được các cung bậc xúc cảm trong ca khúc, sự say mê của chính ca sĩ, làm cho không khí sân khấu thêm sinh động, có sức hấp dẫn với

khán giả hơn.

Đây cũng là lí do vì sao các ca sĩ phải luyện tập vũ đạo (từ các điệu nhảy cổ điển như *waltz*, *tango*... cho đến nhảy hiện đại như *hiphop*, *bebop*, *step dance*...) để có cách đứng, di chuyển trên sân khấu và những động tác vũ đạo phù hợp, đặc biệt là có thể dễ dàng phối hợp biểu diễn cùng các nhóm múa, vũ công phụ hoạ.

Người ca sĩ cũng phải đặc biệt chăm sóc hình thức bên ngoài của mình. Họ phải chủ động tìm hiểu về nghệ thuật hoá trang, làm đẹp, biết cách chọn phục trang phù hợp với từng tiết mục, từng chương trình, từng bài hát.

Thực tế cho thấy, ở Việt Nam nói riêng cũng như trên thế giới nói chung, có không ít ca sĩ mặc dù giọng hát chưa hẳn thật đặc biệt, nhưng vì biết tạo cho mình phong cách biểu diễn tốt (ngoại hình, thời trang, vũ điệu... đi kèm) nên vẫn được khán giả mến mộ.

*** Bồi dưỡng kiến thức văn hoá, có phong cách giao tiếp cộng đồng tốt**

Cũng như những nghệ sĩ biểu diễn khác, ca sĩ là “người của công chúng”. Dù muốn hay không, mọi hành vi, lời nói, phong cách ứng xử của họ luôn thu hút sự quan tâm và phán xét của công chúng. Nếu ca sĩ bộc lộ mình là người thiếu văn hoá, phát ngôn thiếu kiểm soát, giao tiếp vụng về, họ sẽ không được lòng khán giả. Trong khi đó, thu hút, chinh phục được nhiều khán giả và người hâm mộ lại là việc mà họ hướng tới.

Phông văn hoá rộng và kĩ năng giao tiếp cộng đồng tốt sẽ giúp người ca sĩ thành công hơn trong sự nghiệp, cũng như giữ gìn được thành công lâu hơn. Thực tế đã có những trường hợp ca sĩ hát hay nhưng vì “lỡ lời” phát ngôn hoặc có hành vi ứng xử thiếu kiểm soát nên đã bị “tẩy chay”, và khi đã để xảy ra những “tai nạn nghề nghiệp” như vậy, ca sĩ rất khó khăn trở lại với sân khấu biểu diễn.

*** Luyện tập thể lực, thể hình**

Ca hát là một loại hình lao động đặc biệt. Để có thể gắn bó lâu dài với nghề nghiệp, ca sĩ cần có sức khoẻ tốt. Luyện tập thể lực giúp ca sĩ giữ gìn và nâng cao sức khoẻ, rèn luyện thể hình hỗ trợ ca sĩ khắc phục một số hạn chế trong vóc dáng, giúp họ có ngoại hình cân đối, dễ coi (một yêu cầu quan trọng của người làm nghệ thuật trình diễn nói chung).

*** Điều độ**

Người ca sĩ chuyên nghiệp đòi hỏi phải cực kì điều độ trong sinh hoạt cá nhân cũng như ăn uống. Họ không được hút thuốc, không uống rượu, ngủ nghỉ đúng giờ giấc, giữ gìn sức khoẻ, giữ cân bằng về tâm lí, tình cảm. Bởi sức khoẻ không tốt sẽ lập tức ảnh hưởng đến tâm trạng và giọng hát. Ăn uống không điều độ, hút thuốc, uống rượu làm suy giảm chất lượng giọng hát, thậm chí sớm khiến ca sĩ bị mất giọng.

Ca sĩ chuyên nghiệp luôn có ý thức về việc giữ gìn sức khoẻ. Nhiều người trong số họ có bác sĩ, chuyên gia chăm sóc và tư vấn sức khoẻ riêng.

*** Khi đã thành thục các kĩ thuật thanh nhạc, sức khoẻ và tâm trạng tốt, ca sĩ có thể trực tiếp tập các bài hát cụ thể**

Dù là phong cách nhạc cổ điển hay *pop*, *rock*, hát đơn ca hay song ca... thì người ca sĩ vẫn phải tập luyện với bài hát cụ thể một cách thật nghiêm túc. Đó có thể là một ca khúc quen thuộc mà mọi người yêu thích, một bài hát vừa mới được sáng tác hoặc một tác phẩm mà ca sĩ chọn lựa vì phù hợp với giọng ca của mình.

Ca sĩ phải tập hát từng câu, rồi tới một đoạn, rồi toàn bài, hát đi hát lại nhiều lần cho thật thành thục. Trong quá trình hát, ca sĩ vận dụng hiểu biết về âm nhạc, ngôn ngữ, nhạc cụ, đặc biệt là khả năng hiểu và đồng cảm với nhạc sĩ sáng tác bài hát để khiến bài hát truyền cảm tới mức tối đa. Chỉ khi nào có sự hoà quyện và đồng điệu giữa giọng hát, tình cảm, tâm hồn của ca sĩ với ca khúc thì ca khúc do ca sĩ thể hiện mới thật sự có "sức sống" và để lại được ấn tượng khó quên với khán giả.

Trong khi tập hát, ca sĩ cũng phải tập "khớp nhạc" (phối hợp giữa giọng hát với âm nhạc do các nghệ sĩ, ban nhạc đệm...) cho thật kĩ lưỡng, ăn ý và nhuần nhuyễn.

Chỉ khi nào đã thật nhuần nhuyễn giữa nhạc và lời, giữa ban nhạc, nhạc đệm và giọng hát thì ca sĩ mới có thể tự tin bước ra sân khấu, cất cao giọng ca của mình trước đông đảo công chúng.

Trên đây là "bảy bước cơ bản" để một người có năng khiếu ca hát rèn luyện trở thành ca sĩ chuyên nghiệp. Trên thực tế, không phải tất cả các ca sĩ đều trải qua đủ "bảy bước" rèn luyện này. Tuy nhiên, với ý thức của một người nghệ sĩ hướng tới sự hoàn thiện, học tập chính quy, đáp ứng được nhu cầu thực tiễn, "bảy bước cơ bản" cần được thực hiện đúng và giúp cho các ca sĩ giành được thành công.

HÀNG GHẾ SỐ 4:
Ca sĩ làm việc ở đâu?

Hiện nay, trong ngành biểu diễn nghệ thuật, ca sĩ là một trong số ít những nghề phổ biến nhất và được ưa chuộng nhất. Với xu thế xã hội hoá, nơi làm việc của ca sĩ luôn rộng mở, thậm chí có nhiều ca sĩ cùng làm việc với nhau, lập thành một ban nhạc, dàn đồng ca. Có thể kể tới một số địa chỉ cần đến ca sĩ như sau:

*** Các đoàn nghệ thuật ca - múa - nhạc, các đơn vị văn hoá thông tin, đài phát thanh, truyền hình...**

Có thể tìm thấy rất nhiều đơn vị như vậy ở hầu hết các tỉnh, thành trên toàn quốc. Nếu vào đây làm việc, bạn sẽ là ca sĩ được hưởng chế độ, tiêu chuẩn theo quy định của Nhà nước, thậm chí được cấp quân hàm quân hiệu (đối với ca sĩ thuộc

đoàn nghệ thuật quân đội hoặc công an).

*** Khoa thanh nhạc của các trường nghệ thuật, nhạc viện**

Truyền thụ kinh nghiệm cho thế hệ đàn em cũng là một công việc mà những ca sĩ thành danh thường xuyên thực hiện và họ trở thành những giảng viên dạy thanh nhạc trong các trường nghệ thuật, nhạc viện. Các NSND, NSƯT nổi tiếng của Nhạc viện Hà Nội và TP. Hồ Chí Minh như Trung Kiên, Quý Dương, Trần Hiếu, Quang Thọ, Quốc Trụ, Măng Thị Hội, Tạ Minh Tâm... và các nghệ sĩ trẻ như Lan Anh, Trọng Tấn, Phương Nga, Anh Thơ... đều đã hoặc đang là những thầy cô giáo giảng dạy thanh nhạc và vẫn đang ca hát như một ca sĩ.

*** Hành nghề tự do**

Do nhu cầu phục vụ nhiều đối tượng khán giả và phải biểu diễn ở nhiều nơi với thời gian biểu diễn khó hoạch định nên nhiều ca sĩ không phù hợp với nội quy, quy định làm việc của cơ quan, trung tâm, tổ chức... Vì thế họ hoạt động tự do, tự sắp xếp (hoặc thông qua một *manager* - người quản lí hay vẫn thường được gọi nôm na là ông/bà “bầu” của ca sĩ), liên hệ biểu diễn theo các chương trình mà nhà tổ chức biểu diễn yêu cầu.

Ca sĩ hành nghề tự do có thể hát ở bất cứ nơi nào có nhu cầu và tự chịu trách nhiệm về các hoạt động của mình. Nhìn chung, ca sĩ hành nghề tự do thường rất năng động, ý thức chuyên nghiệp trong biểu diễn, nhanh chóng tiếp cận những kiến thức âm nhạc, kĩ thuật mới và gần gũi với công chúng.

*** Tiếng hát phục vụ xã hội, mang lại niềm vui cho chính mình**

Khi vui người ta muốn nghe hát. Khi buồn người ta cũng muốn nghe tiếng hát. Tiếng hát có thể làm vơi đi nỗi buồn, khơi dậy và nhân lên niềm vui cho không chỉ chính bạn, những người xung quanh bạn mà cho cả cuộc sống.

Đây là một công việc tốt đẹp và dễ dàng gắn bó mọi người lại với nhau. Tại sao bạn không trở thành ca sĩ với mục đích cao đẹp này?

*** Tại Việt Nam hiện nay, thu nhập của ca sĩ, đặc biệt là ca sĩ tự do, được coi là cao nhất trong các nghề biểu diễn**

Mặc dù không hẳn ngay từ đầu khi bước vào nghề ca sĩ, bạn đã có ngay những khoản thù lao “nhiều con số”, nhưng căn cứ vào nhiều tiêu chí thì nhìn chung nghề ca sĩ có thể giúp bạn ổn định được cuộc sống. Thậm chí, nếu thực sự có khả năng,

đam mê nghệ thuật, biết khổ luyện, cống hiến hết mình, cũng như gặp một chút may mắn... bạn sẽ trở nên giàu có bởi giọng hát "ra tiền" của mình.

*** Được giao lưu nhiều, được đi nhiều nơi, và nhất là được công chúng quan tâm, mến mộ**

Để biểu diễn phục vụ khán giả, bạn sẽ phải đi tới nhiều địa điểm khi có yêu cầu. Không chỉ là các tỉnh, thành trong nước mà ca sĩ còn ra nước ngoài, tới nhiều nước trên thế giới theo nhu cầu giao lưu văn hoá hoặc theo lời mời của cộng đồng người Việt cư trú tại nơi đó. Đi nhiều, quan hệ rộng, có thu nhập cao lại có điều kiện tiếp cận với âm nhạc, được mọi người biết đến, thậm chí có ảnh hưởng tới xã hội, trở thành "sao" với nhiều *fan* hâm mộ... Đây là những ưu thế mà có lẽ không phải ngành nghề nào cũng có được.

Những thách thức:

*** Cạnh tranh rất cao**

Số lượng người làm nghề ca sĩ rất đông đảo và không phải tất cả đều thành công. Đặc biệt, cơ hội được hát trên sân khấu lớn là không dễ dàng. Để nổi tiếng, khả năng, đam mê, khổ luyện thôi chưa đủ, bạn còn cần cả cơ hội và may mắn nữa. Bởi vậy, nó đòi hỏi rất nhiều kiên trì, bền bỉ. Đến khi nổi tiếng rồi, ngay trên đỉnh vinh quang, áp lực vẫn đè nặng lên vai bạn, bởi bạn đang trở thành đối tượng mà rất nhiều người hướng tới để cạnh tranh.

*** Áp lực lớn**

Làm ca sĩ là trở thành "người của công chúng", áp lực tâm lí, quan hệ và công việc rất lớn, chỉ cần một sơ suất trong biểu diễn hoặc ứng xử "thiếu tự chủ" ngoài cuộc sống là bạn có thể sẽ tạo ra dư luận không hay và gặp khó khăn trên con đường chinh phục khán giả.

*** Khổ luyện**

Nghề ca sĩ đòi hỏi sự khổ luyện bền bỉ, kiên trì trong sự nghiệp, sáng tạo không ngừng và khi đi qua giai đoạn đỉnh cao, đôi khi ca sĩ sẽ phải đối mặt với sự mất thăng bằng về mặt tâm lí (ví dụ: không còn được khán giả mến mộ, hát không được như mong muốn...).

*** Chất giọng hay, có năng khiếu âm nhạc, nhạy cảm, tinh tế, thông minh khi xử lí ca khúc**

Chất giọng là yếu tố đầu tiên quyết định bạn có hợp với công việc ca hát hay không. Nói chung, các ca sĩ đều phải là người có giọng hát hay. Tiếp đến, bạn phải có năng khiếu âm nhạc và nhạc cảm tốt để có thể hát đúng, hát truyền cảm cả nhạc lẫn lời của ca khúc.

Ngoài ra, để hát truyền cảm, bạn phải rất tinh tế, thông minh trong xử lí từng câu, từng đoạn của ca khúc, và đây cũng là nguyên nhân mà tại sao chúng ta vẫn thấy cùng một ca khúc, cùng một giai điệu và ca từ, nhưng khi nghe ca sĩ này hát thì rất hay, rất ấn tượng và khó quên, trong khi đó ca sĩ khác hát thì cảm thấy "khó vào tai".

*** Niềm đam mê ca hát, có quyết tâm cao, có khả năng chịu được áp lực**

Quyết định gắn bó với bất cứ công việc gì bạn đều phải có đam mê. Với nghề ca sĩ cũng vậy, bạn không chỉ là người thích hát, yêu ca hát mà còn phải đam mê ca hát. Có như vậy bạn mới dồn hết tâm sức để tập luyện, bền bỉ vượt qua những trở ngại đời thường để hướng tới mơ ước nghề nghiệp của mình.

*** Thực hiện tốt các kĩ năng biểu diễn và sáng tạo**

Để có được công chúng của mình, ca sĩ phải hát rất nhiều. Họ cũng phải thường xuyên xuất hiện trước công chúng. Vì vậy, để tránh bị khán giả thấy nhàm chán, ca sĩ không chỉ cần thực hiện tốt các kĩ năng biểu diễn (kĩ thuật hát, trang phục, vũ điệu...) mà còn phải sáng tạo bằng cách liên tục "làm mới" mình, tạo được sự thu hút đối với khán giả.

*** Có đạo đức nghề nghiệp**

Tức là bạn phải biết tôn trọng các cộng sự trong ê kíp biểu diễn. Hát "nhép" (*lipsing* - đã ghi âm sẵn giọng hát rồi khi lên sân khấu, ca sĩ chỉ cần mấp máy môi hát theo) là việc mà các ca sĩ chuyên nghiệp không được phép làm, bởi họ phải hát đúng, hát thật, hát hết lòng để phục vụ công chúng.

Đạo đức nghề nghiệp của ca sĩ còn thể hiện ở chỗ họ phải biết lựa chọn những ca khúc có nội dung tốt, hướng tới chân - thiện - mĩ, có giá trị nhân văn và phù hợp với thuần phong, mĩ tục của người Việt Nam. Ngoài ra, ca sĩ chỉ là một nhân tố trong một ê kíp biểu diễn, vì vậy dù đang là "ngôi sao" lớn của làng ca hát, bạn vẫn phải tôn trọng kỉ luật làm việc, thực hiện đúng lịch trình, thời gian biểu, hát hết lòng và đặt mục đích phục vụ công chúng lên hàng đầu, không làm phiền hà, trở ngại đến công việc của cả một tập thể.

Một số vụ "xì-căng-đan" về sự vắng mặt không rõ lí do của ca sĩ trong chương trình ca nhạc cũng như việc ca sĩ đến muộn, đến sai giờ hẹn tiết mục biểu diễn (vì chạy "sô" nhiều) hoặc vì những khúc mắc cá nhân mà bỏ hát giữa chừng là những điều cần tránh với một ca sĩ có ý thức đạo đức nghề nghiệp. Hãy vì công chúng, những người đã đến đây để được nghe bạn ca hát và được nhìn thấy bạn trên sân khấu. Hiểu được điều sâu xa này, ca sĩ sẽ biết xếp lại những vấn đề vụn vặt, gạt bỏ toan tính nhỏ nhặt để kiêu hãnh bước ra sân khấu, cất cao tiếng hát phục vụ mọi người.

*** Tinh thần hợp tác, thích ứng nhanh với áp lực công việc**

Có như vậy thì người ca sĩ mới có thể phục vụ khán giả ở bất cứ nơi đâu, vào bất cứ lúc nào khi được yêu cầu.

*** Sức khoẻ tốt**

Mặc dù ca hát về hình thức thì không phải là công việc cần đến cơ bắp nặng nhọc, nhưng đây là một loại lao động nghệ thuật đặc biệt nên nếu ca sĩ mà thiếu sức khoẻ thì sẽ không thể hát hay (giọng hát phản ánh sức khoẻ) và cũng không thể di chuyển đến các địa điểm, các địa phương, thậm chí là các quốc gia để phục vụ công chúng hâm mộ ca nhạc được.

*** Những điều cản trở bạn trong nghề ca sĩ**

Tuy bạn có đam mê, nhưng hãy nhớ rằng với nghề này, tài năng thiên bẩm rất quan trọng. Không có tài năng thiên bẩm, chỉ có đam mê, bạn sẽ rất khó đạt đến đỉnh cao thành công. Tuy nhiên, nếu có tài năng thiên bẩm mà thiếu đi đam mê cùng khổ luyện thì thành công với bạn sẽ càng xa vời hơn. Vậy chúng ta hãy cùng khám phá về những điều gì có thể gây trở ngại cho bạn trong ước mơ trở thành ca sĩ chuyên nghiệp:

- Chất giọng bình thường, không có gì nổi trội.

- Mô phỏng, bắt chước theo giọng hát, phong cách của một ai đó.

- Thiếu ý thức hợp tác, không lắng nghe ý kiến đóng góp của giới chuyên môn và những người phê bình âm nhạc.

- Thiếu ý thức đạo đức nghề nghiệp. Bạn chỉ quan tâm tới sự hào nhoáng, địa vị và tiền bạc mà nghề nghiệp mang lại. Bạn không cất lên tiếng hát từ chính trái tim mình.

Trở thành ca sĩ chuyên nghiệp là ước mơ của rất nhiều người. Rất may mắn là tại Việt Nam hiện nay đã có khá nhiều trường, trung tâm chuyên giảng dạy và đào tạo thanh nhạc có trình độ chuyên môn cao. Các bạn có thể theo học ca hát tại khoa Thanh nhạc của một số trường đại học sau:

- Học viện Âm nhạc Quốc gia Việt Nam - 77 Hào Nam - Ô Chợ Dừa - Đống Đa - Hà Nội

- Trường Đại học Văn hóa, Thể thao và Du lịch Thanh Hóa - 20 Nguyễn Du -

Phường Điện Biên - TP. Thanh Hoá

- Học viện Âm nhạc Huế - 01 Lê Lợi - TP. Huế

- Nhạc viện Thành phố Hồ Chí Minh - 112 Nguyễn Du - Quận 1 - TP. Hồ Chí Minh

- Trường Đại học Sài Gòn - 273 An Dương Vương - Phường 3 - Quận 5 - TP. Hồ Chí Minh

- Trường Đại học Văn hoá Nghệ thuật Quân đội Cơ sở 1: 101 Nguyễn Chí Thanh - Đống Đa - Hà Nội. Cơ sở 2: 140 Cộng hoà - Tân Bình - TP. Hồ Chí Minh

- Trường Cao đẳng Nghệ thuật Hà Nội - 07 Hai Bà Trưng - Hoàn Kiếm - Hà Nội

- Trường Cao đẳng Văn hóa Nghệ thuật Nghệ An - 35 Phùng Chí Kiên - Hưng Lộc - TP. Vinh - Nghệ An

- Trường Cao đẳng Văn hóa Nghệ thuật Tây Bắc - Phường Thịnh Lang - TP. Hòa Bình

- Trường Cao đẳng Văn hóa Nghệ thuật Thái Bình - 117 Hoàng Công Chất - Phường Quang Trung - TP. Thái Bình

- Trường Cao đẳng Văn hóa, Thể thao và Du lịch Nguyễn Du - 12 Hoàng Xuân Hãn - Khối phố 4 - Phường Đại Nài - TP. Hà Tĩnh

- Trường Cao đẳng Văn hóa Nghệ thuật và Du lịch Hạ Long - 58 Nguyễn Văn Cừ, Phường Hồng Hải - TP. Hạ Long - Quảng Ninh

- Trường Cao đẳng Văn hóa Nghệ thuật Việt Bắc - Phường Đồng Quang - TP. Thái Nguyên

- Trường Cao đẳng Văn hóa Nghệ thuật Du lịch Yên Bái - Km6 đường Đinh Tiên Hoàng - TP. Yên Bái

- Trường Cao đẳng Văn hóa Nghệ thuật TP. Hồ Chí Minh - 05 Nam Quốc Cang - Phường Phạm Ngũ Lão - Quận 1 - TP. Hồ Chí Minh

- Trường Cao đẳng Văn hóa Nghệ thuật Đăk Lăk - 05 Nguyễn Chí Thanh - TP. Buôn Ma Thuột - Đăk Lăk

- Trường Cao đẳng Văn hóa Nghệ thuật và Du lịch Nha Trang - 52 Phạm Văn Đồng - Phường Vĩnh Hải - TP. Nha Trang - Khánh Hòa

- Trường Cao đẳng Văn hóa Nghệ thuật và Du lịch Sài Gòn - 83/1 Phan Huy Ích - Phường 12 - Quận Gò Vấp - TP. Hồ Chí Minh

Ngoài ra, tại các tỉnh thành trong cả nước đều có các trường Cao đẳng nghệ thuật, Trung tâm văn hoá nghệ thuật... có chức năng giảng dạy và đào tạo học sinh, sinh viên hoặc những người yêu thích ca hát theo học thanh nhạc.

Với xu hướng xã hội hoá, phục vụ nhu cầu học tập thanh nhạc, các ca sĩ, nhạc sĩ giàu kinh nghiệm cũng mở những khóa học thanh nhạc và biểu diễn ca nhạc. Nếu không có điều kiện theo học tại các trường chính quy, bạn có thể tìm đến tham dự

những khoá học này.

Bạn cũng có thể tự học ca hát qua những thông tin, bài giảng, trao đổi trên mạng *Internet*, qua băng đĩa ca nhạc (mặc dù hiệu quả có thể không được như học có sự hướng dẫn trực tiếp).

- ***Một số địa chỉ website phổ biến phương pháp luyện thanh ca hát:***

www.vocalist.org.uk

www.singingvoicelessons.com

www.vocaltutor.co.uk

www.voicetraining.com

www.trainmyvoice.com

Nghề cán bộ Đoàn

> Thanh niên phải có đức, có tài. Có tài mà không có đức ví như một anh làm kinh tế tài chính rất giỏi nhưng lại đi đến thụt két thì chẳng những không làm được gì lợi ích cho xã hội, mà còn có hại cho xã hội nữa. Nếu có đức mà không có tài ví như ông Bụt không làm hại gì, nhưng cũng không có lợi gì cho loài người.
>
> **Chủ tịch Hồ Chí Minh**

Bạn đã là hoặc đang phấn đấu để trở thành bí thư Đoàn năng động của lớp, của trường? Bạn sôi nổi, hoà đồng, đầy nhiệt huyết, yêu thích những hoạt động tập thể? Bạn luôn là "đầu tàu" trong các sinh hoạt của đông đảo thanh niên? Bạn mang trong mình những khát vọng lớn lao?

Cán bộ Đoàn không chỉ là một vị trí công tác bạn tham gia khi đang còn học tại trường phổ thông, đại học. Đó còn có thể là con đường sự nghiệp mà bạn lựa chọn gắn bó sau này. Không ít nhà lãnh đạo của đất nước hiện nay đã từng là những cán bộ Đoàn tài năng, góp phần quan trọng thúc đẩy hoạt động của Đoàn, Hội và Đội.

Cán bộ Đoàn - đó có thực sự là một nghề không? Ồ, có thể lắm chứ, trên nghĩa rộng nhất của nghề nghiệp! Mời bạn khám phá những điều thú vị có thể bạn chưa biết về một "nghề" mà ít nhiều ai cũng biết với *Toa tàu số 6*:

Nghề cán bộ Đoàn

*** Bí thư chi đoàn - không hề đơn giản**

Có nhiều cương vị khác nhau trong nghề cán bộ Đoàn. Ta thử kể ra nhé: Cao nhất là Bí thư Trung ương Đoàn rồi đến Bí thư tỉnh, thành Đoàn, Bí thư huyện, quận Đoàn, Bí thư Đoàn cơ sở (xã, phường, trường, cơ quan...), Bí thư chi đoàn, Uỷ

viên Ban thường vụ, Ban chấp hành Đoàn các cấp hoặc cán bộ Đoàn chuyên trách...

Nhưng cán bộ Đoàn nào mà chúng ta hay "chạm mặt" nhất nhỉ? Cứ nhìn trong lớp bạn mà xem! Ồ, chắc chắn là bí thư chi đoàn rồi! Không phải chỉ lớp học của bạn đâu, hầu hết các cơ quan, đoàn thể đều có bí thư chi đoàn.

Chi đoàn là một tập thể trẻ, tự nguyện hoạt động theo mục đích nhất định, vừa phù hợp với nhu cầu hợp lí, lợi ích thiết thực chính đáng của thanh niên, vừa đáp ứng cho nhu cầu của tập thể và xã hội. Bí thư chính là "thủ lĩnh" của tập thể trẻ trung ấy. Và đó là một thủ lĩnh thật sự (anh hùng không kém bất cứ thủ lĩnh của môn phái võ lâm nào đâu nhé!)

Trông giản dị vậy thôi chứ bí thư chi đoàn gánh một trọng trách cực kì nặng nề. Đó là người truyền cảm, thuyết phục, giáo dục đoàn viên và thanh niên, điều hành, tổ chức hoạt động, tác động đến đoàn viên, cùng chi đoàn thực hiện tốt nhiệm vụ chung của tập thể. Đó còn là người biết cách mở rộng quy mô, phạm vi hoạt động của Đoàn, phát triển số lượng đoàn viên, nâng cao khả năng chủ động hoạt động của mỗi đoàn viên, góp phần hoàn thiện nhân cách của họ.

Và tất nhiên, bí thư chi đoàn phải là người ưu tú, có khả năng nâng cao uy tín xã hội của Đoàn trong thanh niên và trong cộng đồng, xã hội. Họ biết tự rèn luyện để nâng cao bản lĩnh, giữ vững và xứng đáng với sự tin cậy cũng như yêu mến của đoàn viên, thanh niên.

Với trọng trách nặng nề và gian nan như vậy, hẳn bạn đang tự hỏi: "Làm cán bộ Đoàn, bản thân tớ sẽ được gì chứ? Chẳng phải là "vác tù và hàng tổng" sao?" Có vô số bạn trẻ khác đã và đang đặt ra câu hỏi ấy. Hãy nhìn vào chính đặc điểm và hiệu quả công việc của người bí thư, bạn sẽ tìm ra câu trả lời ngay thôi!

Trong đầu của bí thư chi đoàn chứa cả một bộ não đang hoạt động hết công suất đấy. Bởi lao động của bí thư chi đoàn trước hết là lao động trí óc: Nào là suy nghĩ về kế hoạch, vận dụng hết óc phân tích, tài phán đoán, trình độ tổng hợp, bản lĩnh lựa chọn, sự quyết đoán, khả năng xử lí tình huống. Bởi vậy, chính hoạt động Đoàn rèn giũa cho họ trở thành những nhà chiến lược tài ba, những con người biết nghĩ, biết làm và dám nghĩ, dám làm. Dù con đường bạn chọn cho tương lai là gì, phẳng lặng hay chông gai đến đâu, phẩm chất ấy cũng là ngọn đuốc sáng cần có để đi trọn vẹn hết ước mơ của bạn.

Bí thư chi đoàn còn là một "nhà tâm lí" tài ba nữa. Bởi một trong những nhiệm vụ quan trọng của bí thư chi đoàn là tác động tâm lí lên một đối tượng rất đặc thù: giới trẻ. Hơn nữa, đó là sự tác động qua lại, sự giao hoà, bởi lẽ bản thân bí thư cũng là một đoàn viên của chi đoàn.

Mặt khác, phương pháp của bí thư là vận động thuyết phục, lôi cuốn, tổ chức hoạt động cho cả một tập thể nhằm một mục đích nhất định. Do đó, lao động của bí thư không giống với nhà nghiên cứu hay chuyên gia giảng dạy về tâm lí.

Bản thân bí thư phải là một điển hình ưu tú, gương mẫu trên nhiều phương diện: lời nói đi đôi với việc làm, giữ lời hứa, tự tin và tin vào khả năng của tập thể, tự

trọng và tôn trọng người khác. Sự gương mẫu ấy có vai trò quyết định tới hiệu quả hoạt động của bí thư bởi dù nói hay đến đâu, thuyết phục giỏi đến đâu, chương trình đưa ra hấp dẫn chừng nào thì cũng chẳng ai nghe theo một bí thư "nói một đằng làm một nẻo".

Đồng thời, với vai trò "thủ lĩnh", bí thư chi đoàn phải rèn luyện được nghệ thuật khai thác thế mạnh của từng cá nhân trong tập thể. Từ những phẩm chất dễ phát hiện như khả năng văn nghệ, thể thao, tài giao tiếp đến những phẩm chất tiềm ẩn hơn như sức thuyết phục trong tập thể, tinh thần quan tâm tới đồng đội, dám đảm nhận việc khó, biết tự mình làm việc và tổ chức công việc cho một nhóm nhỏ.

Bạn có từng nghĩ rằng: "Làm bí thư oai đấy chứ?" Một khi đảm nhận trọng trách này, bạn sẽ nhận ra rằng bằng khen hay danh hiệu không phải thứ mà người bí thư chi đoàn đích thực hướng tới. Phần thưởng cao quý đối với họ là sự đoàn kết, gắn bó, chung sức chung lòng vì mục tiêu và lợi ích của đoàn viên trong chi đoàn. Đó là khi họ tạo được sự tin cậy, yêu mến của gia đình đoàn viên thanh niên, của cô bác và cộng đồng dân cư, của các cơ quan, ban, ngành, đoàn thể khác. Đó cũng là khi uy tín xã hội - chính trị của chi đoàn được nâng cao trong và sau mỗi hoạt động, thậm chí cả trong quá trình chuẩn bị cho mỗi hoạt động.

Bạn thấy đó, thông qua hoạt động của Đoàn, người cán bộ Đoàn trưởng thành vượt bậc. Chính năm tháng hoạt động Đoàn đem lại cho họ kho báu vô giá. Đó là vốn kiến thức, kinh nghiệm về mọi mặt được củng cố, tích luỹ, mở rộng và nâng cao. Đó là sự tự tin, bản lĩnh vững vàng trong công việc và trong cuộc sống, mối quan hệ giao tiếp được mở rộng, có nhiều bạn bè tin yêu. Đó là những kĩ năng thiết kế, tổ chức điều hành công việc; nghệ thuật giao tiếp, kĩ năng sống được rèn luyện, trải nghiệm. Chúng có vai trò to lớn trong cuộc sống và trong công tác sau này. Phải chăng đây là hành trang cần thiết trong cả cuộc đời của mỗi người?

Qua câu chuyện ở *Hàng ghế số 1*, hẳn cây bút chì trí tưởng tượng của bạn đã bắt đầu phác thảo ra những nét sơ lược về người cán bộ Đoàn. Giờ chúng ta hãy cùng "vẽ" chi tiết hơn và tô điểm thêm màu sắc cho bức hoạ chân dung cán bộ Đoàn nhé!

*** Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh - người bạn thân thiết của thanh niên Việt Nam**

Chắc chắn bạn từng được nghe nói rằng đất nước ta có dân số trẻ. Trải dài từ địa đầu cực Bắc Tổ quốc tới mũi Cà Mau, có hàng chục triệu thanh niên đầy khát vọng

và hoài bão đang ngày đêm nỗ lực biến ước mơ của mình thành hiện thực. Chúng ta không quen hết mặt nhau, không biết hết tên nhau. Nhưng tất cả đều được tập hợp dưới một ngọn cờ chung, trong một tập thể chung - một tập thể đông đảo và lớn lao: ĐOÀN THANH NIÊN CỘNG SẢN HỒ CHÍ MINH.

Đoàn Thanh niên Cộng sản (TNCS) Hồ Chí Minh là một tổ chức chính trị - xã hội của thanh niên Việt Nam do Đảng Cộng sản Việt Nam và Chủ tịch Hồ Chí Minh sáng lập, lãnh đạo và rèn luyện. Suốt gần tám thập kỉ hoạt động, đại đa số thanh niên đứng trong hàng ngũ Đoàn luôn là những người giàu nhiệt huyết và có lí tưởng sống cao đẹp. Trong thời chiến cũng như thời bình, các đoàn viên TNCS Hồ Chí Minh luôn tự nguyện học tập, rèn luyện, phấn đấu và hi sinh vì sự nghiệp xây dựng nước Việt Nam độc lập, dân chủ, giàu mạnh, công bằng và văn minh.

Đặc biệt, trong những năm đầu tiên của thế kỉ 21, khi đất nước đang bước vào thời kì hội nhập mạnh mẽ, Đoàn TNCS Hồ Chí Minh đã trở thành môi trường hoạt động phong phú, sôi nổi nhằm chăm lo, bảo vệ và hỗ trợ những người trẻ tuổi học tập, rèn luyện, phát triển nhân cách, năng lực để đáp ứng yêu cầu của thời đại. Hoạt động theo nguyên tắc tập trung dân chủ (cơ quan lãnh đạo các cấp đều do bầu cử lập ra, tập thể lãnh đạo, cá nhân phụ trách), Đoàn luôn là người bạn gắn bó và thân thiết của thanh niên Việt Nam.

*** Cán bộ Đoàn là ai?**

Có một câu chuyện vui vẫn được những người làm công tác Đoàn kể với nhau. Đó là chuyện về một anh cán bộ Đoàn lúc nào cũng “bận như có con mọn”. Lần nọ, anh lăn lộn dưới cơ sở mấy ngày liền, chẳng còn đầu óc đâu mà nhớ tới công việc nhà. Đến khi bước chân vào tới nhà, đang phấn khởi vì nghĩ sẽ được ăn một bữa cơm nóng sốt do vợ mình nấu thì hỡi ôi, nhà cửa vắng tanh vắng ngắt, vợ con chẳng thấy đâu. Trên bàn có mâm cơm đậy lồng bàn cẩn thận. Nhưng khi mở ra thì bữa cơm nóng sốt anh vẫn mơ tưởng chỉ có một món... tấm bằng khen của chính anh để ngay ngắn giữa mâm.

Công việc của người cán bộ Đoàn là vậy đấy. Nhiều khi lo toan chu đáo được cho những người khác mà lại thành ra xao lãng với chính bản thân và gia đình mình.

Nhưng chính nhờ những người cán bộ Đoàn mẫn cán như vậy mà chỉ cần nhìn xung quanh mình, bạn sẽ thấy rằng tổ chức Đoàn và các cán bộ Đoàn không hề xa lạ với chúng ta.

Ngay từ khi bạn còn rất nhỏ, các anh chị phụ trách đội thiếu nhi của bạn có thể chính là những người cán bộ Đoàn thân thiết với bạn. Lớn lên một chút, được kết nạp vào Đoàn, chính thức trở thành đoàn viên thì bạn càng có điều kiện gần gũi với cán bộ Đoàn hơn. Họ chính là bí thư chi đoàn của lớp, của khối, của trường mà bạn đang học tập.

Lớn hơn nữa, bạn nhận ra rằng mình là một thành viên trong một tập thể vĩ đại đầy sức trẻ gồm hàng triệu con người trẻ tuổi đang chung tay xây dựng đất nước. Tập thể ấy được dẫn dắt bởi những “thủ lĩnh” trẻ trung, nhiệt huyết - những cán bộ Đoàn tài ba.

Vậy, cán bộ Đoàn là ai?

Mặc dù chưa thực sự có một định nghĩa chuẩn mực nhưng chúng ta có thể hiểu giản dị rằng cán bộ Đoàn chính là người có hiểu biết sâu sắc về đối tượng trẻ và sử dụng các kĩ năng nghiệp vụ công tác quần chúng để chủ động khởi xướng, thực hiện, dẫn dắt các phong trào thi đua của thanh niên. Những phong trào thanh niên mà các cán bộ Đoàn khởi xướng và tổ chức luôn hướng tới mục đích tốt đẹp và cao cả, thực hiện đúng nhiệm vụ của Đảng và Nhà nước giao phó.

Ngày nay, cùng với sự hội nhập và phát triển mạnh mẽ về kinh tế - xã hội của đất nước, bên cạnh những thành tựu có thể thấy rõ thì mặt trái của nền kinh tế thị trường cũng có những tác động tiêu cực tới giới trẻ. Không ít những bạn trẻ mất phương hướng, mất niềm tin, chìm đắm trong lối sống thực dụng với những quan niệm sống lệch lạc... Trọng trách "thủ lĩnh thanh niên" của người cán bộ Đoàn vì thế càng trở nên nặng nề và gian nan hơn bao giờ hết.

Với phong trào thanh niên "Thi đua tình nguyện xây dựng và bảo vệ Tổ quốc", các cán bộ Đoàn đã thể hiện rõ vai trò của mình qua việc lắng nghe, ủng hộ, xây dựng, mở rộng các mối quan hệ để phát huy sức mạnh tổng hợp của toàn xã hội với công tác thanh niên. Kết quả là đã có hàng vạn đoàn viên thanh niên tiên tiến, giỏi chuyên môn nghiệp vụ, phấn đấu rèn luyện, trưởng thành, làm giàu cho bản thân, gia đình, quê hương và đất nước.

Và không thể không kể tới những phong trào thanh niên tình nguyện như *Mùa hè xanh*, *Tiếp sức mùa thi*, *Kì nghỉ hồng*, *Hành quân xanh*... với màu áo xanh diệu kì đã trở thành một biểu tượng đẹp của tuổi trẻ Việt Nam trong thời đại mới.

HÀNG GHẾ SỐ 3: Công việc của người cán bộ Đoàn

Hẳn bạn còn nhớ câu chuyện về anh chàng cán bộ Đoàn khi trở về nhà chỉ còn mỗi ngôi nhà trống trơn với chiếc bằng khen đặt trên mâm cơm? Có vô số công việc khác nhau mà người cán bộ Đoàn phải hoàn thành để thực hiện tốt nhiệm vụ của "thủ lĩnh" dẫn dắt phong trào thanh niên. Những công việc ấy không tách rời riêng lẻ mà luôn gắn kết một cách chặt chẽ và khoa học.

Ở mỗi vị trí công tác, người "thủ lĩnh" thanh niên lại có những trọng trách riêng. Tuy nhiên, xét về cơ bản, trở thành cán bộ Đoàn cũng có nghĩa là bạn gắn cuộc sống của mình với:

*** Thiết kế, lập chương trình hoạt động**

Là "thủ lĩnh" thanh niên, người cán bộ Đoàn trước hết phải rất rành về việc lập

kế hoạch cho các hoạt động hay công việc một cách thuần thục và giàu tính khả thi.

Việc thiết kế các hoạt động tập thể không hề dễ dàng đâu nhé!

Trước hết, người cán bộ Đoàn cần tổng kết thực tiễn, đánh giá thực trạng, nắm bắt được mục đích yêu cầu của công việc. Từ đó, họ sẽ tính toán thời gian, địa điểm, nhân lực, kinh phí thực hiện, đối tượng tham gia, diễn biến công việc cũng như các hoạt động bổ trợ khác...

Trong quá trình thiết kế, lập chương trình, người cán bộ Đoàn cần biết tham mưu, đề xuất giải pháp với các cấp chủ quản, dự báo chiều hướng phát triển của tình hình thanh niên ở cơ sở mình. Đồng thời, họ còn cần có khả năng đưa ra nhiều phương án giải quyết cùng một lúc cũng như lựa chọn phương án thực hiện và cách giải quyết vấn đề tối ưu nhất theo điều kiện của mình.

Để thiết kế, lập chương trình hoạt động đạt kết quả tốt, cán bộ Đoàn luôn luôn tự đặt và trả lời cho bằng được 5 câu hỏi sau:

1- Mục đích của hoạt động là gì?

2 - Cần làm những công việc nào?

3 - Làm như thế nào?

4 - Ai làm, vào lúc nào, ở đâu?

5 - Điều kiện cơ sở vật chất, phương tiện thực hiện như thế nào?

Sau khi có được câu trả lời cho những câu hỏi trên, người cán bộ Đoàn sẽ xây dựng kế hoạch chung cho toàn bộ chương trình, một phần hay một nội dung công việc cụ thể (tuỳ theo quy mô của hoạt động).

Tiếp đó, họ kết hợp với kĩ năng thiết kế hoạt động Đoàn cũng như các hình thức kiểm tra, đánh giá các hoạt động của cá nhân và tập thể trong quá trình tổ chức hoạt động thanh niên để hoàn thiện chương trình.

Để phục vụ cho công tác lãnh đạo, chỉ đạo và nhằm phổ biến nội dung chương trình hoạt động, bước cuối cùng của việc thiết kế, lập chương trình là người cán bộ Đoàn sẽ phải thông báo trực tiếp (với hoạt động nhỏ) hoặc soạn thảo các văn bản thông dụng như công văn, thông báo, email... (với hoạt động quy mô rộng và lâu dài) để gửi tới các đoàn viên, chi đoàn cơ sở.

*** Điều hành, tổ chức hoạt động**

“Miệng nói tay làm” - đó là đặc trưng của công tác Đoàn. Một trong những công việc cơ bản của cán bộ Đoàn là điều hành, tổ chức thực hiện các công tác thanh niên. Công việc này không hề dễ dàng, thậm chí phức tạp. Tuy nhiên, đây cũng là cơ hội để người cán bộ Đoàn thể hiện năng lực của mình qua từng tình huống và mục tiêu cụ thể.

Trong quá trình điều hành và tổ chức, cán bộ Đoàn phải vận dụng những kiến thức đã được đào tạo về nghiệp vụ cũng như những kinh nghiệm thực tế để lựa chọn phương pháp thực hiện theo mục tiêu đề ra.

Bên cạnh đó, khi điều hành và tổ chức hoạt động, họ cũng cần biết ứng phó, xử lí một cách nhanh nhạy, thông minh và hiệu quả các tình huống, sự cố phát sinh bất ngờ. Sử dụng đúng người đúng việc, phân công nhiệm vụ hợp lí, thực hiện chính xác các bước kế hoạch nhằm đạt được kết quả tốt nhất đòi hỏi khả năng điều hành thành thạo của người cán bộ Đoàn.

Việc đưa ra những quyết định đúng lúc, đúng thời điểm và có tính thuyết phục cũng là một yếu tố giúp người cán bộ Đoàn thuyết phục được thanh niên cũng như giành được sự đồng tình, ủng hộ, hợp tác của họ.

Kĩ năng điều hành, tổ chức thực hiện của cán bộ Đoàn được thể hiện rõ nhất trong các hoạt động như tham gia hội trại, hội thi, hội nghị, các hoạt động văn hoá, văn nghệ, thể dục thể thao...

Để công việc điều hành, tổ chức thực hiện đạt được kết quả tốt, người cán bộ Đoàn cần:

- Sắp xếp công việc phù hợp với điều kiện hoàn cảnh cụ thể của từng cơ sở.

- Sắp xếp thời gian hợp lí cho các bước tiến hành hoạt động.

- Phân công nhiệm vụ cụ thể, phù hợp và kiểm tra quá trình thực hiện của từng người.

- Điều phối nhân lực thực hiện các nhiệm vụ theo một quy trình nhất định.

- Ứng phó, xử lí, giải quyết các tình huống mới phát sinh trong quá trình hoạt động.

- Đánh giá tổng kết các hoạt động và rút kinh nghiệm khắc phục thiếu sót ở lần sau.

*** Giao tiếp, tìm hiểu đối tượng thanh thiếu niên**

Là “thủ lĩnh” thanh niên, khả năng ứng xử, giao tiếp của người cán bộ Đoàn có ảnh hưởng lớn đến sự thành công hay thất bại trong công việc của họ. Vì vậy, tuỳ từng tình huống, người cán bộ Đoàn phải tìm ra cách giải quyết khoa học nhất, cũng như biết xử lí tốt nhất các mối quan hệ có lợi cho công việc. Trong quá trình giao tiếp, họ cần thể hiện được các kĩ năng:

- Nói chuyện với số đông.

- Dẫn chương trình (trong quá trình điều khiển hoạt động).

- Nhận xét, đánh giá tình hình, kết luận vấn đề trong các cuộc sinh hoạt.

- Đặt câu hỏi, trả lời câu hỏi, và tranh thủ ý kiến người khác.

- Thiết lập và kết nối các mối quan hệ trong giao tiếp.

- Thuyết phục, vận động những thanh thiếu niên cá biệt.

- Tham mưu đề xuất với các cấp uỷ Đảng, chính quyền; quan hệ với các ngành, các đoàn thể trong công tác thanh niên để có được những biện pháp hoặc cách giải quyết phù hợp với hoàn cảnh thực tế.

Nếu bạn nghĩ rằng chỉ trong trường phổ thông hay đại học, cao đẳng mới có các cán bộ Đoàn thì đúng là bạn đã lầm to! Ở đâu có thanh niên, có tổ chức Đoàn thì ở đó có cán bộ Đoàn. Điều đó có nghĩa là dù bạn đang học tập hay công tác ở bất kì nơi nào, bạn cũng có thể phấn đấu trở thành một cán bộ Đoàn tài năng.

Tuỳ thuộc vào yêu cầu và hoàn cảnh thực tế mà cán bộ Đoàn được chia thành hai nhóm:

* **Cán bộ Đoàn không chuyên trách** thường là cán bộ Đoàn ở cơ sở do đại hội chi đoàn, đại hội Đoàn cơ sở bầu ra. Công việc của họ gắn với nhiệm vụ chuyên môn nơi họ học tập, lao động, công tác như các cơ quan, doanh nghiệp...

Cán bộ Đoàn không chuyên trách hầu hết không được hưởng lương bởi họ là những người làm việc kiêm nhiệm. Chẳng hạn cô giáo dạy môn tiếng Anh ở trường bạn kiêm luôn phụ trách công tác Đoàn của trường. Hoặc anh trai bạn đang làm kĩ sư tại một nhà máy, đồng thời kiêm vai trò bí thư của chi đoàn nhà máy đó. Đây là một thuận lợi rất lớn cho bạn nếu bạn muốn theo đuổi ước mơ nghề nghiệp nào đó mà vẫn tiếp tục tham gia công tác Đoàn.

Còn nếu bạn muốn hoàn toàn tập trung vào công tác Đoàn và phong trào thanh niên, đó là lúc bạn nên quan tâm tới vị trí cán bộ Đoàn chuyên trách.

* **Cán bộ Đoàn chuyên trách** là những cán bộ Đoàn làm việc ở các cơ quan chuyên trách của Đoàn TNCS Hồ Chí Minh được phân bổ tại các địa phương như: huyện, quận Đoàn; tỉnh, thành Đoàn; Đoàn trực thuộc Trung ương và Trung ương Đoàn. Ở Đoàn xã (phường, thị trấn), Bí thư Đoàn là cán bộ chuyên trách. Ngoài ra, bạn còn có thể gặp cán bộ Đoàn chuyên trách làm việc ở tổ chức Đoàn trong các cơ quan, doanh nghiệp, trường học, lực lượng vũ trang... Hầu hết cán bộ Đoàn chuyên trách là cán bộ công chức được hưởng lương để làm công tác Đoàn.

Nếu phấn đấu tốt, được tổ chức tín nhiệm, bạn có thể được bầu vào cơ quan lãnh đạo các cấp của Đoàn và là nguồn bổ sung cán bộ trẻ cho Đảng, chính quyền và các đoàn thể khác. Bạn có thể được bầu làm Bí thư thứ nhất, Bí thư Trung ương Đoàn; Bí thư, Phó bí thư (tỉnh Đoàn, huyện Đoàn). Ở Trung ương Đoàn, tỉnh Đoàn, bạn có thể làm trưởng ban, phó ban hoặc cán bộ của các ban như: Ban Trường học, Ban tổ chức, Ban kiểm tra, Ban thiếu nhi, Ban thanh niên công nhân đô thị, Ban thanh niên nông thôn, Ban Tuyên giáo, Ban Đoàn kết tập hợp thanh niên, Văn phòng...

Tuy nhiên, khi bạn xác định cho mình mục tiêu trở thành một cán bộ Đoàn

chuyên trách, cống hiến hết mình cho sự nghiệp của phong trào thanh niên, có một điểm bạn cần lưu ý. Cũng giống một số nghề nghiệp khác, công tác Đoàn có tuổi nghề ngắn. Gắn bó với nghề đến đâu thì bạn cũng không thể làm nó đến khi nghỉ hưu. Dù bạn thấy tâm hồn mình vẫn tươi trẻ phơi phới như thuở hai mươi, nhưng khi bạn chạm tới vạch tuổi quy định (khoảng từ ngoài ba mươi đến bốn mươi tuổi), bạn buộc phải chuyển nghề.

Đây là một thực tế khiến nhiều cán bộ Đoàn trăn trở. Việc chuyển đổi sang một nghề nghiệp nào đó không phải lúc nào cũng dễ dàng, nhất là khi bạn đã dành toàn tâm toàn ý cho những phong trào, hoạt động Đoàn kéo dài bất tận.

Tất nhiên, đổi lại, với hành trang phong phú mà những năm tháng hoạt động Đoàn mang lại, rất nhiều cán bộ Đoàn đã thành công và thành danh trong sự nghiệp sau này. Đó là những tấm gương sinh động để bạn thấy rằng sau khi bạn hết tuổi làm công tác Đoàn, cánh cửa trước mắt bạn không hề đóng chặt. Nó rất rộng mở với bạn - người cán bộ Đoàn tài năng và nhiệt huyết.

*** Luôn đóng vai trò "thủ lĩnh"**

Mỗi người sinh ra trên đời đều có những năng khiếu, thế mạnh riêng. Người này vẽ rất đẹp, người kia hát rất hay, những người khác từ bé đã thể hiện bản lĩnh của nhà kinh doanh tài ba... Và cũng có những người sinh ra đã mang trong mình những tố chất của một thủ lĩnh, người tiên phong, dẫn đầu.

Vị trí của "thủ lĩnh" thanh niên - đó vừa là trọng trách nặng nề, vừa là điểm hấp dẫn của nghề cán bộ Đoàn. Cứ thử tưởng tượng xem, bạn sẽ luôn là một trong những người giữ vai trò trọng yếu, quyết định sự thành bại của công việc tập thể. Là một cán bộ Đoàn năng nổ, tận tâm tận lực với công tác thanh niên, bạn sẽ được mọi người yêu mến, nể phục, tin tưởng.

Quan trọng hơn thế, qua thực tế công việc của một "thủ lĩnh" thanh niên, bạn sẽ thấy mình trưởng thành rất nhanh. Mỗi ngày qua, bạn lại nhận ra mình thêm bản lĩnh, tự tin hơn khi đứng trước tập thể, dũng cảm đối mặt với những thử thách lớn. Bạn sẽ trở thành người dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm.

*** Rèn luyện tính chủ động, sáng tạo và năng động**

Tất nhiên rồi, bạn là "thủ lĩnh" thanh niên cơ mà. Bạn luôn phải làm mới mình giữa những phong trào thanh niên và nỗ lực bắt kịp với sự thay đổi nhanh chóng của thế hệ trẻ. Bởi thế mà suy nghĩ của bạn không bao giờ bị trì trệ, luôn được đổi

mới để phù hợp với công việc của từng giai đoạn cụ thể.

Chính nghề cán bộ Đoàn giúp bạn thêm năng động, sáng tạo, luôn tìm cách vươn lên đạt thành tích, đạt năng suất cao nhất, tạo ra nhiều thành tựu trong công việc. Và chính như thế, bạn có thể có những đóng góp thiết thực và có lợi nhất của một thanh niên cho đất nước.

*** Giao tiếp rộng, được giao lưu và đi đến nhiều nơi, thường xuyên được thể hiện khả năng hướng dẫn, thuyết phục thanh niên**

Nếu bạn yêu thích công tác Đoàn, hẳn bạn là người hướng ngoại, cởi mở, sôi nổi và phóng khoáng. Bởi vậy, đây là một điểm hấp dẫn không dễ bỏ qua của nghề cán bộ Đoàn.

Hằng ngày, bạn được tiếp xúc với nhiều đối tượng thanh niên khác nhau. Bạn có thể vận dụng tối đa khả năng của mình để hướng dẫn, thuyết phục đoàn viên thanh niên, dẫn dắt họ tham gia các hoạt động tập thể. Chính những trải nghiệm thực tế đó khiến năng lực giao tiếp của bạn sẽ ngày càng tốt hơn. Việc trình bày, diễn thuyết về một vấn đề nào đó trước công chúng không còn làm khó được bạn.

Công việc của người cán bộ Đoàn cũng bắt buộc bạn luôn phải đi nhiều nơi, xử lí nhiều mối quan hệ: quan hệ bạn bè, quan hệ đồng nghiệp, quan hệ với các cơ quan hữu quan, quan hệ với Đoàn cấp trên, với lãnh đạo cấp uỷ Đảng và chính quyền... Nhưng chính nhờ vậy mà bạn có mối quan hệ rộng rãi và các mối quan hệ này thường đem lại nhiều lợi ích cho bạn trong quá trình tác nghiệp.

*** Tăng thêm kiến thức thực tiễn, có khả năng phân tích, tổng hợp tốt**

Làm cán bộ Đoàn, bạn thường phải đi nhiều, tiếp xúc với cơ sở nhiều. Với mỗi chuyến đi như vậy, bạn lại thu thập thêm nhiều thông tin và kinh nghiệm quý báu. Từ đó, công tác Đoàn giúp phát triển ở bạn vốn hiểu biết phong phú, khả năng phân tích, tổng hợp tốt, biết nhìn nhận, đánh giá đúng bản chất thực tiễn.

*** Nâng cao trình độ**

Trở thành cán bộ Đoàn, bạn có nhiều cơ hội để học tập nâng cao trình độ của mình, đặc biệt là trình độ chính trị. Công tác đào tạo, bồi dưỡng để nâng cao năng lực của cán bộ Đoàn luôn được Đoàn TNCS Hồ Chí Minh xác định là một nhiệm vụ trọng tâm. Bên cạnh đó, với tất cả tài năng và tâm huyết của mình, nếu bạn phấn đấu tốt, bạn có nhiều cơ hội để trưởng thành, được cất nhắc vào các cương vị công tác cao hơn.

Những thách thức:

Cũng như mọi nghề khác, bên cạnh những điểm hấp dẫn, những cán bộ Đoàn cũng phải đối diện và vượt qua rất nhiều thử thách để hoàn thành nhiệm vụ của mình. Dưới đây là một vài trong muôn vàn thử thách ấy:

1- Thời gian dành cho công việc cá nhân và đời sống riêng tư ít. Nếu không biết sắp xếp thời gian hoặc thiếu sự thông cảm của người thân, bạn bè thì có thể bạn sẽ không có được sự chia sẻ và bị hiểu lầm. Đặc biệt là với cán bộ Đoàn kiêm nhiệm trẻ

tuổi, nếu như vì quá say mê, nhiệt tình với công tác Đoàn mà không sắp xếp thời gian khoa học thì cũng có thể ảnh hưởng đến việc học tập hoặc nhiệm vụ chuyên môn.

2- Thu nhập không cao, nghề nghiệp vất vả, thường xuyên phải làm ngoài giờ.

3- Phải đi công tác xa, đi thực tế, thậm chí công tác biệt phái tới những địa bàn phức tạp để vận động, tuyên truyền, tổ chức các hoạt động dành cho thanh niên.

Đúng là những phẩm chất như giỏi văn nghệ, có tài hùng biện sẽ tạo nhiều thuận lợi cho bạn trong sự nghiệp của một cán bộ Đoàn. Nhưng không có chúng, bạn vẫn có thể là một cán bộ Đoàn tài ba như thường. Trong hành trang thiết yếu của mình, người cán bộ Đoàn cần những phẩm chất khác, đó là:

*** Tình yêu với công tác Đoàn**

Chúng ta đều biết rằng làm việc gì cũng cần tình yêu và niềm say mê. Chẳng phải vì thế mà trong bất cứ cuốn cẩm nang nghề nghiệp nào, khi đưa ra các tiêu chí để bạn chọn nghề thì tiêu chí "sở thích" luôn được đặt lên hàng đầu đó sao?

Tuy nhiên, có những nghề nghiệp đòi hỏi ở bạn gấp đôi gấp ba tình yêu và niềm say mê thông thường. Đó là những nghề nhiều gian nan, nhiều thử thách và nhiều cả hi sinh. Trong đó không thể không kể tới nghề cán bộ Đoàn.

Nếu bạn hỏi cả ngàn cán bộ Đoàn đang ngày đêm miệt mài gắn bó với những phong trào thanh niên về công việc của họ, bạn sẽ nhận được chung câu trả lời: "Vất vả, rất vất vả. Nhưng vui thì rất vui. Làm Đoàn dễ say việc, nghiện việc lắm." Hẳn bạn vẫn chưa quên câu chuyện trứ danh mà chúng tôi cứ nhắc đi nhắc lại về anh cán bộ Đoàn mải việc dưới cơ sở, đến lúc về nhà thì đã "vườn không nhà trống", vợ con biến mất, chỉ còn mỗi mâm cơm đựng cái bằng khen. Người làm công tác Đoàn sống giữa các phong trào thanh niên. Đi sớm về khuya, vắng nhà biền biệt là chuyện "như cơm bữa" với họ.

Thêm vào đó, công tác Đoàn là một công tác quần chúng. Đối tượng hướng tới của bạn là thanh niên với những nhu cầu, sở thích... không giống nhau. Làm việc với những đối tượng thanh niên ấy không phải lúc nào bạn cũng có được sự đồng tình và đều gặp những điều thuận lợi như mong muốn. Sẽ có không ít khó khăn, vướng mắc khiến bạn chán nản và muốn bỏ cuộc dở chừng. Chỉ có niềm tin và tình yêu với công việc mà mình đã lựa chọn mới có thể giúp bạn đi hết chặng đường gian nan của người cán bộ Đoàn!

*** Có tư duy tổ chức, có khả năng điều hành hoạt động tập thể**

Có tư duy tổ chức tốt thì bạn mới có thể thiết kế được kế hoạch hoạt động thiết thực có tính khả thi với những tiêu chí cụ thể. Bạn còn phải phân công điều hành, theo dõi đôn đốc và kiểm tra từng phần công việc.

Chưa hết, chính bạn sẽ là người ghi nhận, biểu dương kịp thời sự đóng góp của mỗi người, nhận định kết quả công việc, so với yêu cầu mục tiêu đã đề ra, gợi ý để mỗi thành viên cùng thẩm định, rút ra bài học thành công, nêu vấn đề mới phát sinh từ kết quả công việc, dọn đường cho một kế hoạch mới.

Người cán bộ Đoàn có tư duy tổ chức, điều hành hoạt động tập thể tốt không chỉ giúp tổ chức cơ sở Đoàn hoạt động có hiệu quả, có chất lượng mà còn giúp chính bản thân họ thành đạt trong công việc và trong cuộc sống.

*** Khả năng diễn đạt, thuyết phục và giao tiếp tốt với mọi đối tượng. Có khiếu hài hước**

Không phải ngẫu nhiên mà bạn thấy cán bộ Đoàn thường là người có tài hùng biện và hài hước. Khả năng diễn đạt tốt là lợi thế để bạn thuyết phục, lôi cuốn thanh niên thực hiện theo đúng những mục tiêu kế hoạch mà Đoàn đã đề ra.

Diễn đạt một cách dễ hiểu và thuyết phục nhất những thông tin cần thông báo, biết lắng nghe mọi người ở mọi lúc, mọi nơi, biết chắt lọc các ý kiến chính xác, nhưng cũng không sa vào việc tranh luận từ ngữ, không cố chấp những vấn đề thứ yếu là một trong những yêu cầu mà người cán bộ Đoàn cần đạt được.

Bên cạnh đó, biểu dương, khen thưởng kịp thời, công bằng trước tập thể những đóng góp của một cá nhân hay một nhóm nhỏ trước chi đoàn, tạo được sự đồng tình của mọi người vì sự đánh giá đó, tạo được lòng tự tin, tự hào, tự trọng của đối tượng được biểu dương, đặc biệt là đối với các nhân tố mới. Trong quá trình giao tiếp với các đối tượng thanh niên, người cán bộ Đoàn cũng biết khen chê đúng lúc, đúng chỗ, đúng đối tượng, dựa trên nguyên tắc tôn trọng đối tượng.

Không phải ai sinh ra cũng đã ăn nói hoạt bát, nhưng có một tin tuyệt vời cho bạn là phẩm chất này bạn hoàn toàn có thể rèn luyện được. Bạn đã từng nghe câu chuyện về một người bị tật nói lắp, nói không ra hơi chiến thắng bản thân chưa? Không đầu hàng nghịch cảnh ấy, ông đã ngậm sỏi mà nói thi với tiếng sóng biển gào thét. Bao ngày miệt mài như thế cho đến khi chữa được tật. Sau này ông đã trở thành một trong những nhà hùng biện đại tài của Hy Lạp.

*** Gương mẫu, có tinh thần đồng đội, không ngừng trau dồi kiến thức và kĩ năng, dám đảm nhận việc khó, dám nghĩ dám làm**

Bạn là "thủ lĩnh" thanh niên nên trong bạn phải hội tụ đủ những phẩm chất của người thủ lĩnh. Hơn tất cả, bạn phải biết tự chịu trách nhiệm trước tập thể, dám đảm nhận những công việc khó khăn nhất. Chỉ như vậy bạn mới thuyết phục được những thanh niên khác.

Trình độ học vấn cũng là một trong những thước đo trí tuệ của bạn, giúp bạn tự tin hơn trong tập thể của mình, và là một minh chứng để thuyết phục mọi người.

Sự gương mẫu của bản thân cán bộ Đoàn được thể hiện ở việc bạn luôn chấp hành đúng mọi quy định của tổ chức, tập thể, biết hi sinh quyền lợi cá nhân vì tập thể. Trong quá trình làm việc, lời nói của bạn luôn đi đôi với việc làm, bạn giữ lời hứa, tự tin và tin vào khả năng của tập thể, tự trọng và tôn trọng người khác.

Đoàn là một tổ chức của những thanh niên. Mỗi đoàn viên thanh niên trong tổ chức lại có những hoàn cảnh khác nhau, tính cách khác nhau. Người cán bộ Đoàn phải nắm rõ, hiểu tâm lí từng cá nhân để có những phương pháp giúp đỡ phù hợp, tạo điều kiện cho họ có cơ hội tham gia hoạt động và vươn lên trong cuộc sống.

Hiện nay, Trung ương Đoàn TNCS Hồ Chí Minh có Học viện Thanh Thiếu niên Việt Nam là trung tâm đào tạo cán bộ Đoàn của cả nước. Thời gian mỗi khoá học là 2 năm (trình độ trung cấp). Tại Học viện, bạn sẽ được học các môn học của chương trình trung cấp lí luận chính trị; hệ thống lí luận, kĩ năng, nghiệp vụ về công tác thanh thiếu nhi; các môn khoa học cơ sở, tâm lí học, xã hội học, phương pháp nghiên cứu khoa học... (Học viện Thanh Thiếu niên Việt Nam Cơ sở 1: 58 Nguyễn Chí Thanh - Đống Đa - Hà Nội; 3-5 Chùa Láng - Đống Đa - Hà Nội. Cơ sở 2: Đường Hoàng Hữu Nam - Phường Tân Phú - Quận 9 - TP. Hồ Chí Minh.)

Bạn cũng có thể được các tỉnh, thành Đoàn cử tham gia các lớp bồi dưỡng, tập huấn ngắn hạn về kĩ năng, nghiệp vụ công tác thanh thiếu nhi tại các trường chính trị của tỉnh, tại các trung tâm bồi dưỡng chính trị của huyện hoặc ở các khoá tập huấn do các cấp bộ Đoàn tổ chức hằng năm.

Nhưng người cán bộ Đoàn giỏi không chỉ học qua trường lớp mà thành tài. Bước vào nghề công tác Đoàn, bạn cần học hỏi rất nhiều từ các thế hệ cán bộ Đoàn đi trước để đúc rút kinh nghiệm cho mình. Công việc của người "thủ lĩnh" thanh niên đòi hỏi bạn phải học mọi nơi, mọi lúc, học ngay cả khi đang tác nghiệp, trong các hoạt động của Đoàn.

Muốn trở thành cán bộ Đoàn, trước hết bạn phải nhiệt tình với công việc, nắm vững những vấn đề cơ bản của Đoàn ngay trong Điều lệ và các chủ trương, nghị quyết của Đoàn. Bạn phải tích cực tham gia các hoạt động, qua đó hình thành các kĩ năng tổ chức các hoạt động tập thể. Nếu chưa có điều kiện học ở Học viện Thanh Thiếu niên Việt Nam thì bạn có thể tận dụng mọi cơ hội để được tham gia các khoá bồi dưỡng, tập huấn về phương pháp luận, kĩ năng công tác thanh thiếu nhi, nghiệp vụ xây dựng Đoàn, Hội, Đội do các cấp bộ Đoàn thường xuyên tổ chức.

Lĩnh vực chứng khoán

Thị trường chứng khoán là phong vũ biểu của nền kinh tế.

Danh ngôn

Bạn say mê kinh doanh và yêu thích những con số? Bạn muốn trở thành chuyên gia về một trong những lĩnh vực hoạt động "nóng" nhất và sôi động nhất của tài chính đất nước cũng như trên thế giới? Bạn đang khao khát đối đầu với những thử thách và mạo hiểm? Và bạn muốn một cuộc sống tương lai sung túc với mức thu nhập cao?...

Bạn còn chần chừ gì nữa mà không bước tới khám phá *Toa tàu số 7*:

Lĩnh vực chứng khoán

*** Từ một gara ô tô**

Ngày nay, biểu tượng trái táo khuyết một miếng đã trở nên nổi tiếng khắp thế giới cùng với thương hiệu của một trong những hãng máy tính lớn nhất thế giới. Nhưng có lẽ Apple sẽ không phải là một tên tuổi vĩ đại như ngày hôm nay với nhãn hiệu máy tính nổi tiếng Macintosh và hàng loạt những nhãn hiệu nổi tiếng khác sau này như: Ipod, Iphone nếu không có một sự kiện tài chính quan trọng: Apple có mặt trên thị trường chứng khoán.

Chúng ta sẽ bắt đầu hành trình tìm hiểu ngành chứng khoán với câu chuyện của hãng máy tính Apple.

Giữa những năm 1970, người ta đã sản xuất được bộ vi xử lí. Tuy nhiên, những máy tính tầm cỡ, có khả năng tận dụng triệt để được các ưu thế của bộ vi xử lí thì vẫn nằm trên giấy tờ nghiên cứu, chế tạo của các nhà khoa học và các hãng máy tính. Cần có những người đi tiên phong để tạo nên một kỉ nguyên mới của công

nghệ.

Trong số những hãng đầu tiên lao vào cuộc phiêu lưu này có một doanh nghiệp được thành lập từ một gara ô tô bởi Steve Jobs (21 tuổi) và Steve Wozniak (26 tuổi).

Để có tiền chế tạo máy tính, Jobs phải bán đi chiếc xe buýt mini hiệu Volkswagen của mình, còn Wozniak thì bán chiếc máy tính cá nhân, gộp lại được 1.350 USD.

Chiếc máy tính đầu tiên mà hai người chế tạo có những ưu điểm nổi bật so với các máy tính sản xuất thời bấy giờ: điều khiển bằng bàn phím thay vì ngắt mạch; màn hình để hiển thị thông tin thay vì hệ thống đèn hai cực.

Đơn đặt hàng đầu tiên đến từ một cửa hàng tên là Byte, mua 50 chiếc, ứng trước 5.000 USD (20% hợp đồng).

Hơn bốn năm sau ngày thành lập, với một loạt các nhãn hiệu máy tính được tung ra thị trường như Apple, Apple II, Lisa..., tháng 12 năm 1980, Apple được niêm yết trên thị trường chứng khoán Mĩ.

Giá khởi điểm mỗi cổ phiếu của Apple là 22 USD. 4,6 triệu cổ phiếu mà công ty phát hành ra thị trường đã bán hết veo trong thời gian ngắn, mang về cho công ty hơn 100 triệu USD bổ sung vào nguồn vốn hiện có. Tại thời điểm năm 1980, hơn 100 triệu USD là một khoản tiền khổng lồ.

Nhờ nguồn vốn lớn huy động được mà công ty đã hoàn thành dự án hoàn thiện, chế tạo và tung ra thị trường nhãn hiệu máy tính nổi tiếng và phổ biến trên khắp thế giới đến tận ngày nay: Macintosh.

Trước khi phát hành cổ phiếu trên thị trường chứng khoán, toàn bộ cổ phần của Apple đều do nhân viên của công ty nắm giữ. Bởi vậy, hàng chục người đã trở thành triệu phú nhờ việc bán lại cổ phiếu của công ty. Những chiếc ô tô đời mới xa xỉ xuất hiện ngày càng nhiều ở bãi đỗ xe dành cho nhân viên công ty. Có người còn cho khắc trên biển số chiếc xe xịn mới mua dòng chữ "Cảm ơn Apple"...

Bài học rút ra từ Apple: Một công ty để tăng trưởng phải đầu tư công nghệ, nhân lực, phát triển sản xuất... Và như vậy, họ còn luôn phải đối mặt với một bài toán tài chính không hề đơn giản: nguồn vốn. Từ khi thành lập (với số vốn ít ỏi 1.350 USD thu được từ việc bán đồ dùng cá nhân của các thành viên sáng lập) đến thời điểm công ty niêm yết trên thị trường chứng khoán (với số vốn hàng trăm triệu USD) là cả một giai đoạn phát triển và tìm kiếm nguồn vốn phục vụ cho sự phát triển đó.

Bạn sẽ làm gì nếu có một khoản tiền kha khá tạm thời nhàn rỗi? Không làm gì cả? Thật chưa hợp lí khi có thể khiến đồng tiền sinh lãi thì lại cất kĩ trong ngăn kéo trong khi nguy cơ lạm phát (đồng tiền mất giá) luôn hiện hữu.

Vậy nếu muốn đồng tiền sinh lãi, bạn phải làm thế nào? Có nhiều hình thức khác nhau:

- Cho vay: Cho ngân hàng vay (gửi tiết kiệm), cho chính phủ vay ngắn hạn (mua tín phiếu kho bạc) và dài hạn (mua trái phiếu chính phủ); cho các doanh nghiệp vay dài hạn (mua trái phiếu công ty...)

- Mua ngoại tệ hay các vật dụng quý hiếm như vàng, bạc, đá quý...

- Đầu tư mua bất động sản: Nhà cửa, đất đai...

- Đầu tư vào kinh doanh: Bạn có thể một mình hoặc góp vốn cùng người khác để trực tiếp đứng ra kinh doanh (như trường hợp của hai sáng lập viên công ty máy tính Apple). Hoặc bạn cũng có thể đầu tư vào kinh doanh thông qua việc mua cổ phiếu của công ty cổ phần...

Đến đây, chúng ta có thể đặt ra câu hỏi: Vậy hình thức nào được gọi là đầu tư chứng khoán như vẫn thường được nhắc tới thường xuyên trên các phương tiện truyền thông?

Để trả lời câu hỏi này, trước tiên chúng ta hãy xem chứng khoán được định nghĩa là gì.

Chứng khoán là chứng chỉ dưới dạng giấy tờ hoặc bản ghi, có giá và có khả năng chuyển nhượng, xác định khoản đầu tư dài hạn cũng như xác nhận các quyền và lợi ích hợp pháp của người sở hữu chứng khoán đối với tài sản hoặc vốn của tổ chức phát hành.

Như vậy chứng khoán không phải là tài sản thực như nhà cửa, đất đai, máy móc, vàng bạc... mà là tài sản tài chính tồn tại dưới dạng chứng chỉ bằng giấy hoặc có thể chỉ là những dữ liệu trong máy tính, sổ sách. Những tài sản tài chính này có giá và có thể mua đi bán lại dễ dàng giữa những nhà đầu tư với nhau. Mua tài sản tài chính đồng nghĩa với việc đầu tư vốn vào tổ chức phát hành ra chúng.

Từ đó, bạn có thể thấy rằng trong số các ví dụ nêu trên thì mua trái phiếu chính phủ, trái phiếu công ty và mua cổ phiếu của doanh nghiệp cổ phần chính là đầu tư chứng khoán.

*** Có bao nhiêu loại chứng khoán?**

Có hai loại chứng khoán cơ bản mà bạn thường nghe nói đến là cổ phiếu và trái phiếu.

- Cổ phiếu

Người mua cổ phiếu trở thành chủ sở hữu một phần tài sản của công ty, hay còn được gọi là cổ đông. Tỉ lệ sở hữu tương ứng với tỉ lệ góp vốn của người đầu tư.

Và tất nhiên, gắn liền với tư cách chủ sở hữu này, người đầu tư được hưởng các quyền lợi đối với tài sản, lợi nhuận cũng như việc được tham gia vào các quyết định liên quan đến quản lí công ty thông qua việc bỏ phiếu tại Đại hội đồng cổ đông. Là chủ sở hữu một phần tài sản của công ty cổ phần, quyền lợi của cổ đông gắn chặt với kết quả kinh doanh của công ty.

- Trái phiếu

Trong khi cổ phiếu được coi là một loại chứng khoán vốn thì trái phiếu là một loại chứng khoán nợ. Người mua trái phiếu thực chất là người cho tổ chức phát hành trái phiếu (Nhà nước, địa phương, doanh nghiệp) vay tiền.

Với tư cách là người cho vay, người mua trái phiếu được hưởng lãi và sẽ thu hồi lại vốn gốc khi trái phiếu hết hạn. Khác với người mua cổ phiếu, người mua trái phiếu là chủ nợ chứ không phải là chủ sở hữu của công ty. Bởi vậy, họ không được hưởng các quyền lợi nói trên của người mua cổ phiếu.

Ngoài hai loại chứng khoán cơ bản trên còn phải kể đến các loại chứng khoán phái sinh. Chứng khoán phái sinh là các công cụ tài chính có nguồn gốc và có quan hệ chặt chẽ với các chứng khoán cơ bản.

Giá của chứng khoán phái sinh được xác định bởi giá trị của chứng khoán cơ bản. Chính vì vậy mà chứng khoán phái sinh trở thành công cụ rất hữu hiệu để phòng ngừa rủi ro cũng như đầu cơ trên thị trường chứng khoán.

Các loại chứng khoán phái sinh thông dụng nhất phải kể tới là hợp đồng tương lai (*futures*), hợp đồng quyền chọn (*options*), hợp đồng hoán đổi *(swaps*)...

*** Tài sản thực khác tài sản tài chính thế nào?**

Các nhà đầu tư đem của cải của mình đi mua các loại chứng khoán (tài sản tài chính). Những người phát hành chứng khoán (công ty, chính phủ...) sử dụng số tiền huy động được từ việc phát hành chứng khoán để đầu tư mua tài sản thực như nhà xưởng, máy móc thiết bị, công nghệ, hàng hóa và thương quyền.

Khi đó, thu nhập từ chứng khoán của các nhà đầu tư chủ yếu đến từ lợi tức do các tài sản thực tạo ra và các tài sản thực này thì được tài trợ chủ yếu bằng việc phát hành chứng khoán.

Như vậy, có thể coi chứng khoán là phương tiện để các cá nhân đầu tư có được quyền lợi của mình đối với tài sản thực.

Chẳng mấy ai trong chúng ta có thể sở hữu cá nhân được các nhà máy ô tô (tài

sản thực) của General Motors hay Ford, nhưng chúng ta có thể có được một phần sở hữu đối với General Motors hay Ford nhờ vào việc mua chứng khoán (tài sản tài chính) do các công ty này phát hành, và phần sở hữu đó mang lại cho chúng ta quyền lợi đối với lợi nhuận đến từ hoạt động sản xuất và bán ô tô.

Hiểu một cách đơn giản, đó là bạn sẽ làm các công việc có liên quan đến chứng khoán.

Đây là một lĩnh vực rộng lớn với rất nhiều nghề khác nhau. Để giúp bạn tìm hiểu một cách có hệ thống, chúng ta sẽ đi theo trình tự từ khi chứng khoán được phát hành ra cho tới khi chúng được mua đi, bán lại giữa những nhà đầu tư trên thị trường chứng khoán.

Chứng khoán do Nhà nước, địa phương hoặc doanh nghiệp phát hành. Do vậy nhóm nghề đầu tiên trong lĩnh vực chứng khoán phải kể đến là công việc của các bộ phận có trách nhiệm hoạch định chiến lược liên quan đến việc phát hành chứng khoán trong các cơ quan Nhà nước và địa phương cũng như trong các doanh nghiệp.

Ở tầm Nhà nước hoặc địa phương, đây không phải là một nghề có ranh giới rõ ràng, mà nằm trong hoạt động quản lí vĩ mô về chứng khoán và thị trường chứng khoán. Còn trong các công ty thì nó là bộ phận của một trong những chức năng quan trọng nhất của doanh nghiệp: quản lí tài chính.

Chứng khoán sau khi phát hành, muốn đến tay người đầu tư thường phải qua trung gian. Như vậy chúng ta có nhóm nghề thứ hai là nhóm nghề trung gian chứng khoán. Có nhiều hình thức trung gian chứng khoán, bản thân sở giao dịch chứng khoán cũng có thể được coi là một loại trung gian.

Nhóm nghề thứ ba liên quan đến hoạt động đầu tư chứng khoán. Ngày nay, chứng khoán thu hút sự quan tâm của tất cả mọi người, từ những doanh nghiệp, những người làm việc trong lĩnh vực tài chính tới các bà nội trợ. Bởi vậy phần nhiều các nhà đầu tư cá nhân trên thị trường chứng khoán không có hoặc thiếu những kiến thức, kĩ năng chuyên sâu về chứng khoán và đầu tư chứng khoán. Họ không biết đầu tư vào đâu để tránh được rủi ro nhiều nhất, có lãi nhất... Đáp ứng nhu cầu của công chúng đầu tư, nhiều loại hình cung cấp thông tin, tư vấn và dịch vụ đầu tư đã được hình thành và đang phát triển rất mạnh tại nước ta.

Như vậy, bước chân vào lĩnh vực chứng khoán, rất nhiều cơ hội nghề nghiệp đang chờ đợi bạn. Bạn có thể tìm thấy vị trí của mình tại:

*** Nhóm nghề tài chính doanh nghiệp**

Mục đích của doanh nghiệp là tạo ra lợi nhuận. Muốn có lợi nhuận thì phải đầu tư. Vấn đề là: Phải đầu tư vào đâu để mang lại hiệu quả tài chính? Khi đã xác định được phải đầu tư thế nào, câu hỏi tiếp theo là: Lấy nguồn vốn ở đâu để đầu tư và phối hợp chúng thế nào để có lợi nhất cho doanh nghiệp?

Việc giải các bài toán này thuộc trách nhiệm của quản trị viên tài chính. Công việc của quản trị viên tài chính của các nước có thị trường tài chính phát triển liên quan mật thiết tới lĩnh vực chứng khoán bởi phát hành chứng khoán là một nguồn vốn lớn đầy tiềm năng để tài trợ cho các hoạt động đầu tư của doanh nghiệp. Ngoài ra, thị trường chứng khoán cũng là nơi mà doanh nghiệp có thể tìm thấy câu trả lời cho bài toán đầu tư vốn tạm thời nhàn rỗi của mình.

*** Nhóm nghề trung gian chứng khoán**

- Người môi giới chứng khoán

Đây là người có chức năng làm trung gian mua bán cổ phiếu, trái phiếu và chứng khoán phát sinh trên thị trường chứng khoán. Ngoài ra, họ còn tư vấn đầu tư cho khách hàng.

Là người trung gian nhận ủy thác của người khác để thực hiện một trách nhiệm dân sự nên người môi giới phải hội đủ các điều kiện do thị trường chứng khoán đề ra. Đồng thời, muốn hoạt động trên thị trường chứng khoán, anh ta phải có giấy phép kinh doanh của cơ quan quản lí thị trường chứng khoán ở nước đó cấp.

Người môi giới có thể thuộc một công ty chứng khoán, cũng có khi là nhà môi giới độc lập. Người môi giới của công ty chứng khoán thực hiện các giao dịch cho khách hàng và hưởng hoa hồng do khách hàng trả. Người môi giới độc lập thường nhận lại các lệnh giao dịch từ người môi giới thuộc công ty chứng khoán để thực hiện. Điều này đặc biệt phổ biến ở các thị trường lớn, nơi khối lượng công việc của các nhà môi giới thuộc các công ty chứng khoán quá nhiều khiến họ không thể hoàn thành hết.

- Chuyên viên thị trường (Specialist)

Là thành viên của sở giao dịch chứng khoán, chuyên viên thị trường có chức năng "tạo thị trường" cho cổ phiếu của một hoặc nhiều công ty niêm yết.

Với chức năng này, chuyên viên thị trường có thể hoạt động như một người môi giới hoặc như một người kinh doanh chứng khoán cho bản thân. Vai trò môi giới thể hiện ở việc anh ta nhận và thực hiện lệnh từ những người môi giới khác. Khi thị trường có nhiều lệnh mua hoặc lệnh bán chưa được đáp ứng, chuyên viên thị trường có thể bán hoặc mua chứng khoán từ dự trữ riêng của mình. Việc này giúp cho nhu cầu giao dịch chứng khoán của nhà đầu tư trên thị trường được đáp ứng nhanh và đầy đủ hơn.

Do vậy, chuyên viên còn được coi là người tạo lập thị trường, làm tăng tính thanh khoản của chứng khoán. Để thực hiện điều này, chuyên viên thị trường phải

ghi lại tất cả các lệnh mua bán do người môi giới chuyển đến vào sổ lệnh trong máy tính đặt tại vị trí của mình trên sở giao dịch.

Để hiểu hơn về công việc của môi giới chứng khoán và chuyên viên thị trường, chúng ta hãy cùng theo dõi trình tự mua bán chứng khoán trên sở giao dịch theo mô hình thông dụng nhất hiện nay:

Để bắt đầu giao dịch chứng khoán, người đầu tư phải mở một tài khoản tại một công ty chứng khoán là thành viên của sở giao dịch. Khi muốn mua bán chứng khoán, người đầu tư đặt lệnh với môi giới tại công ty chứng khoán đó.

Công ty chứng khoán liên hệ nhân viên môi giới của mình (môi giới hưởng hoa hồng) làm việc tại sở giao dịch để thực hiện lệnh của khách hàng.

Người môi giới này tiếp cận vị trí của chuyên viên thị trường phụ trách loại cổ phiếu mà người đầu tư muốn mua, bán và chuyển lệnh cho chuyên viên thị trường. Mỗi loại cổ phiếu được sở giao dịch giao cho một chuyên viên thị trường phụ trách. Tất cả mọi giao dịch loại cổ phiếu đó đều diễn ra tại vị trí của chuyên viên thị trường trên sàn giao dịch.

Chuyên viên thị trường ghi lại tất cả các lệnh giao dịch cổ phiếu này trên máy vi tính của mình và tiến hành khớp lệnh để xác định mức giá giao dịch cho phép tối đa hóa số lượng cổ phiếu được giao dịch.

- Nhân viên hành chính hỗ trợ (Back-office Operator)

Nhân viên này làm nhiệm vụ hỗ trợ về mặt hành chính và kế toán cho công việc của người môi giới và chuyên viên thị trường trên sàn giao dịch. Nhân viên hành chính hỗ trợ có những công việc chính sau đây:

- Mở và theo dõi tài khoản khách hàng.

- Xử lí hành chính và kế toán các lệnh giao dịch do người môi giới và chuyên viên thị trường thực hiện: ghi nhận, thông báo cho khách hàng về việc thực hiện lệnh, chuyển khoản, thanh toán bù trừ...

- Xử lí thu nhập định kì từ chứng khoán (lãi cổ tức) để chúng được tính vào tài khoản của khách hàng.

- Theo dõi, phân tích hoạt động của cả hệ thống môi giới và có những kiến nghị phù hợp.

*** Nhóm nghề tư vấn và dịch vụ đầu tư chứng khoán**

- Phân tích viên tài chính (Financial Analyst)

Vai trò của phân tích viên tài chính là tư vấn cho người đầu tư, giúp họ lựa chọn được những chứng khoán phù hợp với nguyện vọng của mình nhất.

Để đưa ra được ý kiến tư vấn về một chứng khoán nào đó, phân tích viên tài chính phải nghiên cứu và phân tích nhiều nguồn thông tin.

Trước hết là về công ty phát hành chứng khoán đó: báo cáo tài chính, thời sự

doanh nghiệp, phỏng vấn lãnh đạo, chiến lược công ty... Ngoài ra, phân tích viên tài chính cũng phải nghiên cứu, so sánh công ty với toàn ngành cũng như phải phân tích các yếu tố vĩ mô có thể ảnh hưởng chung đến toàn bộ các chứng khoán.

Bên cạnh những phân tích cơ bản này, phân tích viên tài chính còn tiến hành phân tích kĩ thuật tức là dựa vào biến động giá chứng khoán trong quá khứ để dự báo xu hướng tương lai gần, hoàn thiện ý kiến tư vấn của mình.

Xu hướng toàn cầu hóa với khối lượng thông tin ngày càng lớn mà phân tích viên tài chính phải xử lí đã kéo theo việc chuyên môn hóa của họ vào từng ngành nhất định. Ví dụ, giờ đây chúng ta có thể thấy ở các nước phát triển những phân tích viên tài chính riêng cho các ngành như: công nghiệp ô tô, công nghệ sinh học, *Internet*...

- Quản trị viên danh mục đầu tư (Portfolio Manager)

Khi đầu tư, thường người đầu tư không chỉ mua một chứng khoán mà đầu tư vào nhiều chứng khoán cùng một lúc (đầu tư theo danh mục). Đây chính là nguyên tắc "không bỏ chung tất cả trứng vào một giỏ" (*Don't pul all eggs in an basket*) để chia nhỏ rủi ro.

Việc quản lí nhiều chứng khoán cùng một lúc bao giờ cũng phức tạp hơn là chỉ có một. Muốn có mức sinh lời cao, người đầu tư phải liên tục theo dõi và thay đổi thành phần danh mục đầu tư của mình (mua vào danh mục những chứng khoán có khả năng tăng giá và bán ra khỏi danh mục những chứng khoán có khả năng giảm giá).

Công việc trên, phần nhiều các nhà đầu tư cá nhân không thể đảm nhiệm một cách có hiệu quả do họ không được trang bị những kiến thức chuyên sâu về đầu tư chứng khoán. Bởi vậy, những nhà đầu tư thường ủy thác danh mục đầu tư của mình cho các quản trị viên danh mục đầu tư. Đây là những người có chuyên môn sâu trong lĩnh vực này.

Đó là nghiệp vụ của quản trị viên liên quan đến các danh mục đầu tư cá nhân. Nhưng hiện nay, nghiệp vụ phổ biến nhất của họ là quản lí các quỹ đầu tư chứng khoán, hiểu đơn giản là họ nhận vốn ủy thác của nhiều người đầu tư khác nhau và dùng vốn đó để đầu tư vào chứng khoán theo danh mục và quản lí sao cho có hiệu quả nhất.

rước hết, bạn có thể làm việc trong các công ty chứng khoán hoặc công ty

Tquản lí quỹ đầu tư chứng khoán. Đây là nơi bạn thực hiện các nghiệp vụ về môi giới, tư vấn và dịch vụ đầu tư chứng khoán. Đây là một sự lựa chọn khá lí tưởng với những bạn trẻ nhiệt huyết, năng động và muốn công tác chuyên môn sâu trong lĩnh vực chứng khoán.

Bởi những vượt trội về điều kiện làm việc, lương bổng cũng như hấp dẫn của đặc thù công việc, những công ty này đang thu hút một lực lượng không nhỏ nhân lực từ các ngân hàng và các tổ chức tài chính khác chuyển sang, cũng như nguồn nhân lực vừa qua đào tạo đại học, cao học chuyên ngành tài chính, ngân hàng, chứng khoán...

Ngoài nghề môi giới, tư vấn và dịch vụ đầu tư chứng khoán, bạn còn có thể làm các công việc khác như:

- Phụ trách mảng chứng khoán trong bộ phận quản trị tài chính của các công ty cổ phần. Nhu cầu cho vị trí công việc này ngày càng lớn khi xu hướng cổ phần hóa các đơn vị doanh nghiệp đang diễn ra mạnh mẽ tại nước ta cùng sự phát triển của thị trường chứng khoán trong nước và trên thế giới.

- Làm công tác quản lí vĩ mô và vi mô về chứng khoán và thị trường chứng khoán tại Ủy ban Chứng khoán Nhà nước và tại hai trung tâm: Trung tâm giao dịch chứng khoán TP. Hồ Chí Minh và Hà Nội.

- Ngoài ra, nếu bạn yêu thích công việc nghiên cứu và truyền đạt kiến thức, bạn có thể làm công tác giảng dạy và nghiên cứu về chứng khoán tại các cơ sở giảng dạy và nghiên cứu như trường Đại học Ngoại thương, trường Đại học Kinh tế Quốc dân, trường Đại học Kinh tế TP. Hồ Chí Minh, Học viện Tài chính, Học viện Ngân hàng, Viện nghiên cứu quản lí kinh tế Trung ương, Trung tâm Nghiên cứu Khoa học và Đào tạo chứng khoán...

*** Nhiều cơ hội nghề nghiệp mới**

Hiện nay, chứng khoán là lĩnh vực mới mẻ ở nước ta. Thị trường chứng khoán mới được thành lập cách đây không lâu và đang bước vào giai đoạn phát triển mạnh. Các nghề về chứng khoán cũng đang ở giai đoạn mới hình thành và trên đà tăng nhanh.

Hiện tại, nhóm nghề phổ biến nhất là môi giới chứng khoán, còn nhóm nghề tư vấn và dịch vụ đầu tư chứng khoán chưa thực sự phát triển theo đúng bản chất của chúng do những nghề này cần được đào tạo rất bài bản và phải có nhiều kinh

nghiệm. Do vậy, cơ hội cho những nghề này trong tương lai là rất đáng kể.

*** Công việc và môi trường làm việc hiện đại, năng động và nhiều thay đổi**

Người ta nói thị trường chứng khoán như chiếc phong vũ biểu của nền kinh tế. Sức khỏe của nền kinh tế được phản ánh hằng ngày, hằng giờ trên thị trường chứng khoán. Mọi thông tin kinh tế từ vĩ mô đến vi mô đều có thể ảnh hưởng tức thời tới hoạt động của thị trường chứng khoán. Ngược lại, với vai trò là kênh dẫn vốn trực tiếp cho nền kinh tế, mọi thay đổi của thị trường chứng khoán cũng có thể ảnh hưởng đến tình hình kinh tế và hệ thống doanh nghiệp.

Hiện nay, hệ thống thị trường chứng khoán trên thế giới đã, đang và sẽ chứng kiến nhiều thay đổi đến từ ứng dụng của những công nghệ mới, từ việc nới lỏng các quy định pháp lí và từ quá trình toàn cầu hóa thị trường chứng khoán.

Công nghệ thông tin là một ví dụ. Nó hầu như đã làm thay đổi cách mua bán chứng khoán. Rất nhiều công đoạn của quá trình giao dịch đã được tự động hóa.

Như vậy, làm việc trong lĩnh vực chứng khoán là được làm việc trong một môi trường hiện đại, đặc trưng của thời đại thông tin và nhiều thay đổi. Đó là một cơ hội cho bạn có thể ngày càng trở nên năng động hơn, thích ứng được với sự thay đổi và nâng cao bản lĩnh nghề nghiệp. Tuy nhiên đó cũng là một thách thức không nhỏ khi bạn làm trong lĩnh vực này, đòi hỏi bạn phải có nhiều tố chất và không ngừng rèn luyện mình.

*** Bạn là người góp phần tạo nên những cơ hội làm giàu**

Thị trường chứng khoán luôn biến đổi, có thể làm cho nhà đầu tư thắng lớn hoặc thua đậm trong thời gian ngắn. Nếu bạn làm việc trong lĩnh vực chứng khoán và bạn là người nhạy bén, nắm vững kiến thức và có nhiều kinh nghiệm thị trường thì bạn không những có thể giúp cho khách hàng của mình đầu tư đúng đắn và làm giàu mà còn có thể làm giàu cho chính mình từ việc đầu tư chứng khoán.

Luật pháp Việt Nam không cấm những người làm việc trong lĩnh vực chứng khoán được đầu tư chứng khoán. Là những người có chuyên môn và nhiều kinh nghiệm hơn, cơ hội chiến thắng trên thị trường chứng khoán của bạn không thể nhỏ hơn của đông đảo các nhà đầu tư bình thường.

Thực tế cho thấy rất nhiều nhân viên môi giới chứng khoán cũng như những người làm công tác nghiên cứu và đào tạo chứng khoán cũng đầu tư vào chứng khoán.

*** Lĩnh vực có nhiều cơ hội nghiên cứu sáng tạo**

Về mặt khoa học, lĩnh vực chứng khoán là một bộ phận của quản trị tài chính thuộc Khoa học quản trị (*Management Sciences*). Trong số tất cả các bộ phận của ngành khoa học này, chứng khoán là lĩnh vực có ứng dụng nhiều nhất của các ngành khoa học “chính xác” như toán học và công nghệ thông tin.

Quá trình sáng tạo ra các công cụ tài chính mới thuộc lĩnh vực chứng khoán

cũng như việc ứng dụng các ngành khoa học nói trên để giải quyết các vấn đề cụ thể của lĩnh vực này đã, đang và sẽ mang lại nhiều cơ hội cho những nghiên cứu, sáng tạo.

Không phải ngẫu nhiên mà chứng khoán nói riêng và quản trị tài chính nói chung là lĩnh vực duy nhất trong số các ngành khoa học quản trị có khá nhiều nghiên cứu đã đoạt giải Nobel về kinh tế.

Nếu bạn làm việc trong lĩnh vực chứng khoán (không nhất thiết là phải làm trong các cơ sở nghiên cứu và đào tạo chứng khoán) và bạn say mê nghiên cứu thì cơ hội dành cho bạn là không ít.

*** Lĩnh vực có thu nhập cao**

Ngoài khả năng tự tạo ra cơ hội làm giàu cho mình, làm việc trong lĩnh vực chứng khoán còn mang lại cho bạn thu nhập khá cao so với các ngành khác.

Đầu tư chứng khoán có thể coi là hình thức đầu tư phức tạp nhất. Nhu cầu đầu tư và được tư vấn cũng như cung cấp các dịch vụ đầu tư vì thế là rất đáng kể. Do vậy, cơ hội làm ăn trong lĩnh vực này là rất lớn và vì thế mà thu nhập sẽ cao. Thu nhập cao cũng tương xứng với yêu cầu đầu vào để làm việc trong lĩnh vực này thường cao hơn so với kinh doanh các ngành khác.

Tuy nhiên, như mọi ngành nghề khác, những hấp dẫn của lĩnh vực chứng khoán cũng đi kèm với thử thách. Cánh cửa chứng khoán rất rộng mở nhưng không phải ai cũng có thể thành công với nó. Các nghề nghiệp trong lĩnh vực này mang lại cho bạn bao nhiêu thì cũng đòi hỏi ở bạn bấy nhiêu. Thu nhập cao cũng đồng nghĩa với công việc cực kì vất vả, áp lực công việc vô cùng căng thẳng, khả năng đào thải cao và tính mạo hiểm lớn. Bởi bạn đang hoạt động trong khu vực "nóng" nhất của thị trường tài chính.

*** Có năng khiếu và yêu thích các môn khoa học tự nhiên**

Như đã nêu ở trên, lĩnh vực chứng khoán đòi hỏi ứng dụng rất nhiều kiến thức của các ngành khoa học "chính xác", trước hết là toán học. Nếu bạn không giỏi toán thì sẽ gặp nhiều khó khăn khi làm công việc của mình. Hơn nữa, nếu bạn thấy làm việc nhiều với những con số là quá khô khan và mệt mỏi, nhàm chán thì có lẽ lĩnh vực chứng khoán cũng không thích hợp với bạn. Ngoài toán học ra, bạn phải có kiến thức về tin học: sử dụng thành thạo máy vi tính và có khả năng ứng dụng phần mềm trong công việc.

*** Khả năng ngoại ngữ**

Trong bối cảnh hội nhập kinh tế nói chung và xu hướng toàn cầu hóa thị trường chứng khoán nói riêng, việc sử dụng thành thạo ít nhất một ngoại ngữ (đặc biệt là tiếng Anh) là điều cần thiết để bạn có thể làm tốt công việc của mình trong lĩnh vực chứng khoán. Trong công việc, bạn sẽ thường xuyên tiếp xúc với các nguồn thông tin và dữ liệu bằng tiếng nước ngoài, gặp gỡ và thuyết phục khách hàng và đối tác nước ngoài. Ngoài ra, bạn cũng phải trau dồi kiến thức chuyên môn bằng các nguồn tài liệu chủ yếu của nước ngoài.

*** Tính cẩn trọng nhưng nhanh nhạy**

Công việc trong lĩnh vực chứng khoán là loại công việc đòi hỏi tính chính xác cao. Chỉ cần một lỗi nhỏ cũng có thể dẫn đến hậu quả khôn lường.

Ngày 8/12/2005, giá cổ phiếu J-com trên thị trường chứng khoán Nhật Bản là 610.000 yên/cổ phiếu đã bị nhân viên công ty chứng khoán Mizuho đặt nhầm thành 1 yên/610.000 cổ phiếu. 30 phút sau, Mizuho nhận ra sai lầm của mình và điều chỉnh mức giá ngay lập tức. Tuy nhiên, giá loại cổ phiếu này đã rớt xuống 570.000 yên, gây biến động lớn, làm các nhà đầu tư hoang mang.

Tuy nhiên, cẩn trọng, tỉ mỉ không có nghĩa là tập trung quá lâu vào để làm một công việc. Đôi khi diễn biến trên thị trường chứng khoán rất nhanh, khối lượng thông tin phải xử lí rất lớn. Để những cơ hội không bị tuột mất, đòi hỏi người làm trong lĩnh vực này phải xử lí thông tin và phản ứng nhanh nhạy. Đó là cái khó khi vừa phải nhanh nhạy, vừa phải cẩn trọng, tỉ mỉ.

*** Vững vàng về tâm lí**

Làm việc trong lĩnh vực chứng khoán, nhất là những nghề môi giới, tư vấn và dịch vụ đầu tư, bạn thường xuyên phải tiếp xúc với những khoản đầu tư rất lớn với những rủi ro đáng kể. Vì vậy, nếu không vững vàng về tâm lí, bạn sẽ khó lòng bình tĩnh làm tốt công việc của mình.

Điều này đặc biệt quan trọng khi bạn phải lập tức đưa ra những quyết sách, trong khoảng thời gian tính bằng giây chứ không phải bằng phút nữa. Bạn không có thời gian để suy tính, hỏi han cho cặn kẽ. Bạn phải tin tưởng chắc chắn vào khả năng phán đoán của mình dựa trên sự nhạy cảm, kiến thức và kinh nghiệm của bản thân. Và quan trọng là bạn biết rằng quyết định nào cũng mang tính rủi ro và bạn phải dám chịu trách nhiệm với rủi ro đó. Mà những trường hợp như vậy rất thường xuyên trong lĩnh vực chứng khoán.

*** Khả năng giao tiếp**

Trong lĩnh vực chứng khoán, bạn thường xuyên phải tiếp xúc, thu hút, thuyết phục khách hàng và đối tác cũng như thường xuyên phải làm việc nhóm.

Do vậy, khả năng giao tiếp tốt là không thể thiếu khi bước chân vào lĩnh vực này. Đó không hoàn toàn là việc khéo miệng mà là khả năng phân tích, tư duy logic, trình bày thật hợp lí, gọn ghẽ vấn đề. Là cách nói khúc chiết, mạch lạc, cách nhấn trọng âm chính xác, khiến người nghe cảm thấy sự thuyết phục, tin cậy và cả uy lực

trong từng lời nói của bạn. Các nhà ngôn ngữ học vẫn thường nói: “Ngôn ngữ là cái vỏ của tư duy”. Như vậy, để có ngôn ngữ tốt khi giao tiếp, bạn cần hiểu chính xác, sâu sắc vấn đề, lĩnh vực mà mình trình bày.

*** Sức khỏe tốt**

Ở Mĩ, số giờ làm việc trung bình trong lĩnh vực chứng khoán là 10 giờ/ngày. Nghề phân tích viên tài chính có thời gian làm việc lớn nhất, trung bình khoảng 15 giờ/ngày. Ngay cả ngày nghỉ cuối tuần hay nghỉ phép, họ cũng phải cập nhật thông tin thị trường để không bị quá lạc hậu. Bên cạnh đó, sức ép phải hoàn thành công việc đúng hạn cũng rất lớn. Chúng ta có thể thấy là nếu không có sức khỏe tốt thì không thể đảm nhiệm được công việc.

Sức khỏe tốt ở đây bao gồm cả sức khỏe thể lực và sức khỏe trí não. Làm thế nào để sau 10, thậm chí 15 tiếng bộ não của bạn làm việc cật lực trong ngày vẫn có thể tỉnh táo và sáng suốt trong ngày hôm sau? Làm sao để đôi mắt bạn vẫn có thể tinh anh trong những ngày triền miên căng mắt dán vào các bảng điện tử theo dõi các dãy số biến động liên tục?

Các trường đại học đã có chuyên ngành đào tạo về chứng khoán phải kể đến là:

- Khoa Tài chính - Ngân hàng, Trường Đại học Ngoại thương Hà Nội - Tại Hà Nội: 91 Chùa Láng - Phường Láng Thượng - Đống Đa - Hà Nội. Tại Quảng Ninh: 260 Bạch Đằng - Phường Nam Khê - TP. Uông Bí - Quảng Ninh. Tại TP. Hồ Chí Minh: 15 D5 - Phường 25 - Bình Thạnh - TP. Hồ Chí Minh

- Khoa Ngân hàng - Tài chính, Trường Đại học Kinh tế Quốc dân Hà Nội - 207 Giải Phóng - Phường Đồng Tâm - Hai Bà Trưng - Hà Nội

- Khoa Tài chính - Ngân hàng, Trường Đại học Kinh tế TP. Hồ Chí Minh - 59C Nguyễn Đình Chiểu - Quận 3 - TP. Hồ Chí Minh

- Khoa Tài chính - Ngân hàng, Học viện Ngân hàng - 12 Chùa Bộc - Đống Đa - Hà Nội

- Khoa Tài chính - Ngân hàng, Trường Đại học Ngân hàng TP. Hồ Chí Minh - 36 Tôn Thất Đạm - Phường Nguyễn Thái Bình - Quận 1 - TP. Hồ Chí Minh

- Khoa Tài chính - Ngân hàng, Học viện Tài chính - Đông Ngạc - Từ Liêm - Hà Nội

Tại các trường đại học này, sau hai năm đầu học các kiến thức cơ bản về kinh tế

quản trị, tài chính, các bạn sẽ được trang bị những kiến thức chuyên ngành về chứng khoán. Các bạn sẽ học các môn như: tài chính doanh nghiệp, phân tích tài chính, thị trường chứng khoán, phân tích đầu tư chứng khoán, quản trị danh mục đầu tư chứng khoán, chứng khoán phát sinh, quản trị rủi ro trong đầu tư chứng khoán, các mô hình toán tài chính trong phân tích chứng khoán, pháp luật chứng khoán...

Nếu có điều kiện, bạn có thể tới các trường đại học của các nước có thị trường chứng khoán phát triển và có chất lượng đào tạo tốt nhất thế giới như: Mĩ, Nhật, Pháp, Anh, Đức, Hà Lan, Bỉ, Úc... để du học.

Tuy nhiên, để có thể ra làm môi giới hoặc tư vấn chứng khoán tại Việt Nam, bạn còn phải thi lấy chứng chỉ hành nghề của Ủy ban Chứng khoán Nhà nước.

Ngành công an

Tư cách người Công an cách mệnh:

- Đối với tự mình, phải CẦN, KIỆM, LIÊM, CHÍNH
- Đối với đồng sự, phải THÂN ÁI, GIÚP ĐỠ
- Đối với Chính phủ, phải TUYỆT ĐỐI TRUNG THÀNH
- Đối với nhân dân, phải KÍNH TRỌNG, LỄ PHÉP
- Đối với công việc, phải TẬN TỤY
- Đối với địch, phải CƯƠNG QUYẾT, KHÔN KHÉO

Chủ tịch Hồ Chí Minh

Hằng ngày, cùng bạn bè đi trên con đường rợp bóng cây xanh, bắt gặp những nụ cười hạnh phúc, có bao giờ bạn tự hỏi: Ai đã góp phần quan trọng để có cuộc sống yên vui này?

Có những con người thầm lặng, ngày đêm làm việc trên khắp các vùng Tổ quốc bảo vệ sự bình yên cho nhân dân, đảm bảo an ninh chính trị và trật tự an toàn xã hội. Thời chiến tranh các anh góp sức mình chiến đấu vì độc lập tự do. Thời bình các anh gìn giữ sự ổn định xã hội. Đó là những chiến sĩ công an vì nước quên thân, vì dân phục vụ. Đất nước luôn cần những người công an nhiệt huyết, tận tâm trên tất cả các mặt trận: văn hóa, văn nghệ, an ninh, trật tự an toàn xã hội... Mời bạn khám phá nghề nghiệp đặc biệt của *Toa tàu số 8*:

Ngành công an

ẳn đã hơn một lần bạn xem trên truyền hình về những nhân vật anh hùng trong các bộ phim hình sự với những pha gay cấn, thót tim. Nhưng đó mới

H chỉ là một phần nổi của nghề nghiệp gian lao, nguy hiểm và cũng đầy vinh quang này. Chúng ta hãy cùng bắt đầu hành trình với câu chuyện về những chiến công thầm lặng của các chiến sĩ công an nhân dân trong cuộc chiến bảo vệ sự bình yên cho cuộc sống.

*** Cuộc chiến giữa thời bình**

Những năm đầu của thế kỉ 21, không ít vụ án lớn, đặc biệt là các vụ án kinh tế với những đường dây tổ chức quy mô, tinh vi được phơi bày ra ánh sáng. Những kẻ có tội mà không ai ngờ tới đã phải cúi đầu nhận tội trước công lí. Đó chính là chiến công của các chiến sĩ công an nhân dân Việt Nam. Chỉ từ một vài manh mối tưởng chừng rất nhỏ như dòng tin nhắn trong điện thoại hay một vài dữ liệu trên máy tính..., các anh đã tìm ra sự thật cho cả vụ án lớn.

Bên cạnh những vụ án thu hút nhiều sự chú ý của dư luận, còn biết bao chiến công âm thầm thấm đẫm mồ hôi và cả máu để bảo vệ sự bình yên cho cuộc sống. Với trí tuệ sắc bén, kĩ thuật nghiệp vụ tinh tường, khả năng phán đoán chuẩn xác và sự quả cảm tuyệt vời, các anh đã khắc họa nên hình tượng người chiến sĩ công an nhân dân trong thời đại mới.

Đó là những chiến sĩ cảnh sát hình sự không quản ngày đêm điều tra, truy bắt tội phạm, những chiến sĩ cảnh sát cơ động luôn túc trực ngay cả trong đêm, “thức cho dân ngủ ngon”; những chiến sĩ cảnh sát điều tra về tội phạm trật tự xã hội, tội phạm ma túy, tội phạm kinh tế và chức vụ... đương đầu với vô vàn thủ đoạn tinh vi, xảo quyệt nhất; những chiến sĩ cảnh sát phòng cháy chữa cháy chiến đấu với “giặc” lửa; những chiến sĩ cảnh sát giao thông gìn giữ sự an toàn và thông thoáng trên mọi nẻo đường...

Đó còn là chiến sĩ an ninh kinh tế, an ninh văn hóa - tư tưởng, an ninh tình báo mang trọng trách bảo vệ Tổ quốc, Đảng, Chủ nghĩa xã hội, nhân dân...

Trong hai cuộc chiến vệ quốc vĩ đại, lực lượng Công an nhân dân đã làm nên những kì tích, đóng góp rất lớn trong sự nghiệp giành độc lập dân tộc và thống nhất đất nước. Bước vào thời kì hòa bình và xây dựng Tổ quốc, trọng trách của các chiến sĩ công an không kém phần nặng nề. Phải làm sao để giữ gìn sự bình yên trong mỗi căn nhà, góc phố và trong lòng mọi người? Phải làm sao để giấc ngủ của nhân dân không đứt quãng bởi nỗi ám ảnh về những tên tội phạm nguy hiểm còn lẩn khuất ngoài xã hội? Phải làm sao để loại trừ những con sâu mọt đang đục khoét ngân sách, công quỹ, để nền kinh tế của đất nước thực sự phát triển, đem lại cuộc sống tốt đẹp cho mọi người? Phải làm sao để ngăn chặn những thế lực phản động đang rắp tâm phá hoại nền độc lập tự do mà lớp lớp thế hệ cha anh đã đánh đổi bằng máu xương suốt mấy mươi năm? Phải làm sao để những luồng văn hóa phẩm đồi trụy không hủy hoại tinh thần và trí tuệ thế hệ tương lai của đất nước?... Và còn bao lo âu, trăn trở khác.

Với chuyên môn ngày càng vững vàng hơn, trí tuệ ngày càng sắc bén, tinh nhạy hơn, kinh nghiệm ngày càng dày dặn hơn và lòng quyết tâm giữ gìn sự trong sạch, bình yên cho xã hội, các chiến sĩ Công an nhân dân vẫn không ngừng lập nên bao

chiến công vẻ vang, ghi những mốc son chói lọi vào trang lịch sử của lực lượng Công an nhân dân Việt Nam.

*** Đi tìm lời cáo giác câm lặng**

Tìm lời cáo giác từ những đối tượng không có hoặc không còn khả năng lên tiếng là công việc của những chiến sĩ công an đang âm thầm, lặng lẽ làm công tác giám định, hay như chúng ta thường biết dưới cái tên kĩ thuật hình sự.

Bằng phương pháp mổ xẻ tử thi, bác sĩ pháp y tìm ra sự thật từ những điều mà người đã khuất gửi lại trên các dấu vết của cơ thể. Tuy nhiên, kĩ thuật hình sự rộng lớn hơn rất nhiều. Từ những dấu vết nhỏ nhất tại hiện trường như các dấu vân tay, đường đạn, những mẫu vật còn sót lại... bằng một loạt phương tiện và biện pháp nghiệp vụ, các chiến sĩ công an kĩ thuật hình sự giúp tìm ra manh mối cho vụ án. Công việc của họ đòi hỏi sự nhẫn nại, tỉ mẩn và chính xác cao độ, bởi chỉ một sơ suất nhỏ cũng có thể khiến kết luận không chính xác, làm sai lệch hoàn toàn kết quả điều tra.

Kĩ thuật hình sự gắn chặt với sự tiến bộ của những lĩnh vực khoa học có liên quan như Công nghệ sinh học, Công nghệ hóa học, Vật lí học... Chẳng hạn với thành tựu của Công nghệ sinh học trong việc khám phá về bộ *gen* người, các chiến sĩ công an có thể sử dụng phương pháp giám định ADN để xác định danh tính đối tượng. Trước đây, người ta chỉ có thể dựa trên mẫu tóc, mẫu vân tay, mẫu máu... Giám định ADN cho câu trả lời có độ chính xác rất cao và trở thành một trong những phương pháp giám định quan trọng nhất hiện nay.

Xuất hiện trên mọi nẻo đường Tổ quốc với màu áo xanh của đồng ruộng, núi rừng, màu vàng của bông lúa chín, những chiến sĩ công an mưu trí và dũng cảm luôn để lại những ấn tượng tốt đẹp và thân thương trong lòng nhân dân. Đó là những người công an của dân, do dân và vì dân.

Công an nhân dân Việt Nam là một lực lượng vũ trang trọng yếu của Đảng Cộng sản Việt Nam và Nhà nước Cộng hòa Xã hội chủ nghĩa Việt Nam, có vai trò làm nòng cốt, xung kích trong sự nghiệp bảo vệ an ninh quốc gia và giữ gìn trật tự, an toàn xã hội.

Để đảm bảo an ninh, sự bình yên về mọi mặt cho Tổ quốc, ngành công an được chia thành hai lực lượng chính với sự phân công công việc rất rõ ràng:

- Cảnh sát: Lực lượng được Nhà nước giao nhiệm vụ bảo vệ và giữ gìn trật tự, an

toàn xã hội.

- An ninh: Lực lượng có nhiệm vụ bảo vệ an ninh quốc gia, bảo vệ chế độ xã hội chủ nghĩa, bảo vệ Đảng, chính quyền, các lực lượng vũ trang và nhân dân.

Không ít bạn nghĩ rằng công an và bộ đội chỉ khác nhau ở "màu áo". Thực tế, bộ đội là những người chịu trách nhiệm về toàn vẹn lãnh thổ. Còn nhiệm vụ của công an là đảm bảo an ninh trong nước.

*** Chức năng của Công an nhân dân Việt Nam**

Là một bộ phận của lực lượng vũ trang Việt Nam, lực lượng Công an nhân dân được Đảng, Nhà nước và nhân dân tin tưởng giao phó ba chức năng chủ yếu:

- Tham mưu cho Đảng và Nhà nước trong việc đề ra các chủ trương, chính sách, biện pháp bảo vệ an ninh, trật tự.

- Thực hiện quản lí Nhà nước về an ninh, trật tự trong phạm vi cả nước.

- Tiến hành các biện pháp phòng ngừa và đấu tranh làm thất bại mọi âm mưu và hành động gây tổn hại đến an ninh, trật tự; bảo vệ chế độ xã hội chủ nghĩa và cuộc sống tự do, hạnh phúc, lao động hòa bình của nhân dân.

Công an nhân dân Việt Nam được cấu thành từ ba bộ phận chính:

- Sĩ quan, hạ sĩ quan nghiệp vụ: Là những cán bộ, chiến sĩ được đào tạo nghiệp vụ chính quy tại các trường đào tạo công an.

- Sĩ quan, hạ sĩ quan chuyên môn kĩ thuật: Là những cán bộ, chiến sĩ được đào tạo từ các ngành nghề khác phục vụ trong ngành công an, đồng thời đã trải qua khóa học nhất định về nghiệp vụ công an.

- Học viên: Những học viên đang học tại các trường đào tạo trong ngành công an.

Giờ chúng ta hãy cùng tìm hiểu những vị trí công việc cơ bản của chiến sĩ công an nhân dân:

*** Trong lực lượng cảnh sát**

Bạn muốn trở thành một chiến sĩ cảnh sát và đang tự hỏi mình sẽ làm những công việc gì. Cảnh sát Việt Nam bao gồm rất nhiều lực lượng nghiệp vụ để đảm bảo an ninh trật tự, bình yên trên mọi lĩnh vực và ở mọi miền Tổ quốc. Mỗi lực lượng có

một công việc đặc thù riêng trong phạm vi nhất định để đảm bảo hiệu quả cao nhất. Trên cơ sở Hiến pháp và Pháp luật, các chiến sĩ công an sử dụng mọi biện pháp nghiệp vụ để hoàn thành nhiệm vụ được nhân dân tin tưởng giao phó. Khoác trên mình màu áo công an nhân dân, bạn có thể trở thành:

- Cảnh sát quản lí hành chính về trật tự xã hội

Thi thoảng, bạn lại thấy có chú công an khu vực đến chơi nhà, ngồi hỏi chuyện cha mẹ bạn. Bạn đừng tưởng chú công an đi chơi nhé, chú ấy đang làm nhiệm vụ đấy. Các chú công an khu vực là một bộ phận quan trọng của lực lượng cảnh sát quản lí hành chính về trật tự xã hội.

Đảm bảo trật tự nơi công cộng; đăng kí, quản lí nhân khẩu, hộ khẩu; cấp và quản lí chứng minh nhân dân; quản lí vũ khí, vật liệu nổ; quản lí con dấu; quản lí những người thuộc diện quản chế, cải tạo tại chỗ, cải tạo không giam giữ, án treo; hướng dẫn nghiệp vụ cho lực lượng cảnh sát khu vực, công an xã, bảo vệ dân phố, dân phòng... Đó là những công việc hằng ngày của lực lượng cảnh sát hành chính về trật tự xã hội.

- Cảnh sát điều tra tội phạm về trật tự xã hội (Cảnh sát hình sự)

Tham gia vào hàng ngũ cảnh sát hình sự, bạn có nhiệm vụ tiến hành các biện pháp trinh sát và hoạt động điều tra theo quy định của pháp luật để điều tra, khám phá tội phạm về trật tự xã hội (trừ tội phạm về ma túy, tội phạm về trật tự quản lí kinh tế và chức vụ), góp phần bảo vệ tài sản cũng như tính mạng, quyền và lợi ích hợp pháp của công dân, giữ gìn trật tự, an toàn xã hội.

- Cảnh sát điều tra tội phạm về ma túy

Nhiệm vụ cụ thể của cảnh sát điều tra tội phạm về ma túy là nghiên cứu, nắm bắt tình hình hoạt động của các loại tội phạm ma túy, từ đó phát hiện nguyên nhân, điều kiện phát sinh, phát triển của tội phạm về ma túy để đề xuất, hướng dẫn các biện pháp phòng ngừa đấu tranh. Bên cạnh đó, họ nghiên cứu phương thức, thủ đoạn và quy luật hoạt động của tội phạm về ma túy, tiến hành hoạt động điều tra tội phạm về ma túy theo quy định của Bộ luật Hình sự.

Y học vẫn có câu: “Phòng bệnh hơn chữa bệnh”. Điều này cũng đúng với công việc của các chiến sĩ công an. Một hoạt động khác không kém phần quan trọng của lực lượng cảnh sát này là phối hợp với các cơ quan trong và ngoài ngành để tổ chức công tác tuyên truyền, phòng chống tội phạm về ma túy.

- Cảnh sát điều tra tội phạm về trật tự quản lí kinh tế và chức vụ

Bạn thường theo dõi báo chí và thấy một loạt những vụ án lớn về tham nhũng, hối lộ, biển thủ công quỹ nhà nước, lừa đảo... bị đưa ra ánh sáng. Đó chính là chiến công của những chiến sĩ cảnh sát điều tra tội phạm về trật tự quản lí kinh tế và chức vụ.

Nhiệm vụ của lực lượng cảnh sát này là tiến hành các biện pháp đấu tranh, phòng ngừa và ngăn chặn các tội phạm xâm phạm sở hữu của Nhà nước, của các tổ chức chính trị, kinh tế, xã hội; các tội phạm về chức vụ và tội phạm kinh tế khác

được quy định tại Bộ luật Hình sự.

- Cảnh sát phòng cháy chữa cháy

Bảo vệ người dân khỏi “giặc lửa” là nhiệm vụ của những chiến sĩ cảnh sát phòng cháy chữa cháy. Họ quản lí, tổ chức, chỉ đạo và thực hiện nhiệm vụ phòng cháy và chữa cháy trên toàn quốc, góp phần giữ gìn trật tự, an toàn xã hội.

- Cảnh sát bảo vệ và hỗ trợ tư pháp

Đây là các chiến sĩ làm những công việc thầm lặng, góp phần vào thắng lợi cuối cùng của toàn lực lượng. Nhiệm vụ của cảnh sát bảo vệ và hỗ trợ tư pháp là canh gác, bảo vệ các mục tiêu quan trọng như Lăng Bác, Phủ Chủ tịch, các đại sứ quán; tổ chức tuần tra, cơ động chiến đấu kịp thời trấn áp mọi hoạt động phá rối an ninh, trật tự; bảo vệ các phiên tòa, bắt giữ, áp tải bị can, dẫn giải người làm chứng, quản lí kho vật chứng và hỗ trợ công tác thi hành án...

- Cảnh sát giao thông

Quen thuộc nhất với chúng ta có lẽ chính là những chiến sĩ cảnh sát giao thông với màu áo vàng đặc trưng. Lực lượng này có nhiệm vụ tổ chức, chỉ đạo và tiến hành công tác bảo đảm trật tự, an toàn giao thông; giáo dục, tuyên truyền cho người dân về Luật Giao thông. Cảnh sát giao thông bao gồm hai lực lượng hợp thành: cảnh sát giao thông đường bộ và đường sắt, cảnh sát giao thông đường thủy.

Ngoài ra, trong lực lượng cảnh sát, còn có thể kể đến một số đội cảnh sát đặc biệt như: Cảnh sát trật tự, Cảnh sát 113 thuộc Cảnh sát quản lí hành chính về trật tự xã hội, Cảnh sát cơ động thuộc Cảnh sát bảo vệ và hỗ trợ tư pháp...

*** Trong lực lượng an ninh**

Mong ước được tham gia mặt trận giữ vững an ninh quốc gia, bạn có thể tham gia vào lực lượng an ninh. Âm thầm, lặng lẽ, ít xuất hiện trước công chúng nhưng cũng đầy quyết liệt, mưu trí và dũng cảm; các chiến sĩ an ninh đã triệt phá bao âm mưu phá hoại của các thế lực thù địch và phản động, giữ vững độc lập và thống nhất đất nước. An ninh nhân dân gồm nhiều lực lượng nghiệp vụ hợp thành: trinh sát ngoại tuyến, kĩ thuật nghiệp vụ, quản lí xuất - nhập cảnh, an ninh kinh tế, an ninh văn hóa - tư tưởng, tình báo, chống gián điệp...

- An ninh văn hóa - tư tưởng

Đây là mặt trận không tiếng súng nhưng cũng vô cùng cam go bởi các thế lực thù địch, phản động luôn tìm mọi thủ đoạn để xâm hại an ninh, trật tự trong lĩnh vực văn hóa - tư tưởng. Nhiệm vụ của những chiến sĩ an ninh trên mặt trận này là phòng ngừa, phát hiện và đấu tranh làm thất bại mọi âm mưu, hoạt động xâm hại an ninh, trật tự trong lĩnh vực tư tưởng - văn hóa do các thế lực thù địch và bọn tội phạm khác tiến hành, bảo tồn và phát huy bản sắc văn hóa dân tộc.

- An ninh tình báo

Những câu chuyện về các chiến sĩ tình báo trong và ngoài nước từng khiến bạn mê mẩn? Cuộc sống của người chiến sĩ tình báo dường như luôn được che phủ bởi

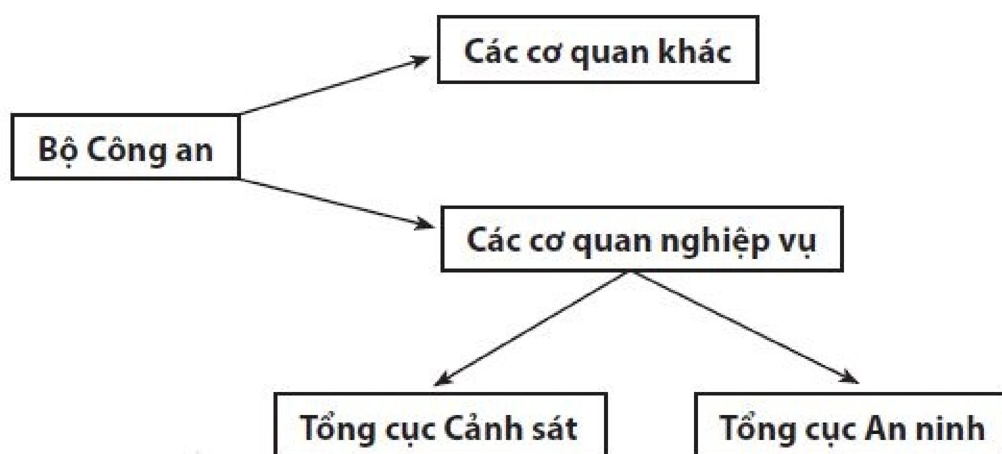
một lớp màn bí mật, pha chút màu sắc huyền thoại. Nhiệm vụ cụ thể của họ là phát hiện, đấu tranh, ngăn chặn mọi âm mưu và hoạt động thâm nhập, phá hoại của cơ quan đặc biệt của nước ngoài. Thường xuyên phải hoạt động trong điều kiện nguy hiểm và căng thẳng, được lựa chọn vào lực lượng này thường là những người ưu tú, đặc biệt mưu trí và dũng cảm với thần kinh thép và bản lĩnh tuyệt vời.

- An ninh kinh tế

Sự nghiệp phát triển nền kinh tế đất nước đòi hỏi phải thực hiện đúng đắn, có hiệu quả đường lối, chủ trương, chính sách kinh tế của Đảng và Nhà nước; bảo vệ các bí mật Nhà nước trong lĩnh vực kinh tế; đảm bảo sự an toàn của các cơ sở vật chất, kĩ thuật, tài sản quốc gia, các mục tiêu kinh tế trọng điểm, đội ngũ cán bộ khoa học, kĩ thuật, cán bộ quản lí kinh tế. Bởi vậy, các chiến sĩ an ninh kinh tế có nhiệm vụ đấu tranh chống các âm mưu, hoạt động phá hoại kinh tế có tính chất an ninh, tình báo, gián điệp, phá hoại kinh tế do các thế lực thù địch và các loại tội phạm kinh tế gây ra.

Để dễ hình dung, bạn hãy tưởng tượng các lực lượng công an được kết cấu giống như một cây thư mục trên máy tính. Thư mục gốc - cơ quan đầu não của ngành là Bộ Công an. Bộ Công an được chia thành các "thư mục" nhỏ hơn là các cơ quan nghiệp vụ và các cơ quan khác. Đến lượt mình, các cơ quan nghiệp vụ lại phân thành Tổng cục Cảnh sát và Tổng cục An ninh.

*** Bộ Công an**

Là cơ quan có chức năng quản lí nhà nước về an ninh chính trị, trật tự, an toàn xã hội trong phạm vi cả nước; lãnh đạo và chỉ huy cuộc đấu tranh phòng chống tội phạm và các vi phạm pháp luật khác về an ninh, trật tự.

Bộ Công an bao gồm một tổng cục phụ trách về nghiệp vụ như: xây dựng lực lượng, hậu cần và một số đơn vị trực thuộc Bộ trưởng...

*** Tổng cục Cảnh sát**

Là cơ quan nghiệp vụ của Bộ Công an có trách nhiệm thống nhất chỉ đạo, chỉ huy lực lượng cảnh sát trong cả nước, tiến hành các biện pháp phòng ngừa và đấu tranh, chống mọi hoạt động của bọn tội phạm hình sự xâm phạm tài sản của Nhà nước và công dân, xâm phạm tính mạng, sức khỏe và nhân phẩm của công dân, bảo vệ trật tự, an toàn xã hội.

*** Tổng cục An ninh**

Là cơ quan nghiệp vụ của Bộ Công an, có trách nhiệm thống nhất chỉ đạo, chỉ huy các lực lượng an ninh trong cả nước về công tác phòng ngừa, đấu tranh chống tội phạm xâm phạm an ninh quốc gia; tiến hành các biện pháp nghiệp vụ, chủ động phòng ngừa và tấn công nhằm kịp thời phát hiện, đấu tranh làm thất bại mọi âm mưu, hoạt động của các loại tình báo, gián điệp, phản động quốc tế và bọn tội phạm khác xâm phạm an ninh quốc gia.

Bên cạnh sự phân chia như vậy, ở mỗi địa phương trong cả nước lại có hệ thống lực lượng công an các cấp từ lớn đến nhỏ, từ phạm vi quản lí rộng đến hẹp, thực hiện những nhiệm vụ chung của ngành trên địa bàn của mình. Chúng ta có thể kể đến:

*** Công an tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương**

- Trực thuộc Trung ương, chịu sự lãnh đạo về mọi mặt của Ủy ban nhân dân tỉnh, thành phố và sự chỉ đạo nghiệp vụ của Bộ Công an.

- Có chức năng quản lí Nhà nước và tổ chức chỉ đạo thực hiện công tác bảo vệ an ninh, trật tự trên địa bàn tỉnh, thành phố.

- Do Giám đốc phụ trách và các Phó giám đốc giúp việc.

*** Công an quận, huyện**

- Trực thuộc Ủy ban nhân dân quận, huyện và chịu sự chỉ đạo nghiệp vụ của Công an cấp tỉnh, có trách nhiệm tổ chức, chỉ đạo, thực hiện công tác bảo vệ an ninh, trật tự trên địa bàn quận, huyện.

- Tổ chức gồm: đội văn phòng tổng hợp, đội an ninh nhân dân, đội cảnh sát quản lí hành chính về trật tự an toàn xã hội, đội cảnh sát điều tra tội phạm về trật tự xã hội, đội cảnh sát điều tra trật tự quản lí kinh tế và chức vụ, đội cảnh sát điều tra tội phạm về ma túy, bộ máy giúp việc cơ quan cảnh sát điều tra, đội cảnh sát phụ trách xã và phong trào bảo vệ an ninh Tổ quốc, nhà tạm giữ.

- Do Trưởng công an quận, huyện phụ trách và các Phó trưởng công an quận, huyện giúp việc.

*** Công an phường**

- Tổ chức công an cấp cơ sở của Công an nhân dân ở các thành phố, thị xã. Chịu sự quản lí, điều hành của Ủy ban nhân dân phường và sự chỉ đạo của công an quận, thị xã.

- Có nhiệm vụ quản lí nhà nước về an ninh, trật tự, phòng ngừa, đấu tranh chống tội phạm, các vi phạm pháp luật trên địa bàn phường; thực hiện quản lí nhân khẩu, hộ khẩu; làm nòng cốt trong việc vận động nhân dân tham gia phong trào bảo vệ an ninh, trật tự.

- Gồm các tổ: tổng hợp, trực ban, cảnh sát khu vực (với các phường phức tạp có thêm đội cảnh sát trật tự, hình sự).

- Do Trưởng công an phường phụ trách.

* **Công an xã**

- Công an đơn vị cấp cơ sở, được tổ chức theo đơn vị hành chính cấp xã ở những nơi không bố trí lực lượng công an chính quy.

- Có trách nhiệm tham mưu cho cấp ủy Đảng và Ủy ban nhân dân xã về công tác đảm bảo an ninh, trật tự trên địa bàn xã và thực hiện việc quản lí nhà nước về an ninh, trật tự ở xã.

- Tổ chức gồm: Trưởng công an xã, Phó trưởng công an xã và công an viên.

* **Trọng trách cao cả**

Qua những điều khám phá được từ các hàng ghế trên, hẳn bạn đã hiểu phần nào trọng trách cao cả của các chiến sĩ Công an nhân dân Việt Nam. Mọi nơi, mọi lúc, họ là những người canh gác sự bình yên, an toàn và trật tự trong cuộc sống ở mọi vùng của Tổ quốc.

* **Rèn luyện tinh thần trách nhiệm trong công việc**

Cũng như nghề bộ đội, đặc trưng của công việc trong ngành công an sẽ giúp bạn rèn luyện tinh thần trách nhiệm, hoàn thành tốt nhiệm vụ của mình. Tinh thần ấy được chú trọng giáo dục ngay từ khi bạn bắt đầu học tại các cơ sở đào tạo trong ngành. Do đặc thù riêng của ngành, các trường đào tạo công an thường có nhiều quy định và kỉ luật nghiêm khắc. Bên cạnh lợi ích trong công việc, tinh thần trách nhiệm còn giúp ích cho bạn trong cuộc sống hằng ngày. Sống có trách nhiệm, bạn sẽ giành được sự tin cậy, yêu mến của đồng nghiệp, gia đình và mọi người xung quanh.

*** Được sự tin tưởng của nhân dân**

Bạn đã bao giờ nghe nói đến “thế trận lòng dân” hay “Ngày hội toàn dân bảo vệ An ninh Tổ quốc 19-8” chưa?

Đó chính là lòng tin yêu và sự đoàn kết “quân dân như cá với nước” mà nhân dân ta dành cho các chiến sĩ công an.

Bất kì quốc gia nào cũng cần đến lực lượng công an. Bởi sự bình yên, trật tự, ổn định xã hội là cái gốc của sự phát triển. Thật khó có thể hình dung một đất nước sẽ ra sao khi thiếu vắng những người canh gác sự bình yên này. Mọi trật tự, giá trị, công bằng xã hội chắc chắn sẽ bị đảo lộn. Sự yên vui và nụ cười sẽ biến mất. Gánh trên vai trọng trách nặng nề ấy, các chiến sĩ công an luôn được nhân dân tin tưởng và yêu mến.

*** Có việc làm ngay sau khi ra trường**

Trong ngành công an, bạn không phải lo lắng tìm việc sau khi tốt nghiệp, vì bạn sẽ được sắp xếp một công việc phù hợp với chuyên ngành mình học trong hệ thống của ngành. Đây là một điểm khác biệt chỉ riêng có trong lực lượng vũ trang nhân dân (gồm công an và bộ đội). Trong khi bạn bè học ở các trường khác có thể đang lo lắng về “đầu ra” của mình sau này thì bạn có thể yên tâm hơn, tập trung học tập và nghiên cứu khoa học, rèn luyện các phẩm chất cần thiết.

*** Môi trường làm việc nghiêm túc**

Bước vào ngành công an, bạn được sống trong một môi trường làm việc tốt, nghiêm túc và hiệu quả cao. Mỗi người một công việc, một nhiệm vụ khác nhau, nhưng các chiến sĩ công an đều hướng tới mục tiêu chung là bảo vệ sự bình yên cho cuộc sống của mọi người. Nhưng không phải vì mang trọng trách này mà công an trở nên khó tính. Bước ra khỏi công việc, trở về với cuộc sống thường nhật, họ lại là những con người hiền hậu và rất đời thường. Bạn đã bao giờ nghe chiến sĩ công an kể chuyện vui chưa? Rất thú vị đấy!

*** Thu nhập ổn định**

Khi đã trở thành chiến sĩ công an chính quy, bạn không bao giờ phải lo lắng về thu nhập hàng tháng. Bạn cũng sẽ được hưởng các chế độ ưu đãi về lương bổng, bảo hiểm và những chính sách đãi ngộ của Đảng và Nhà nước, cũng như của ngành công an. Nếu bạn công tác tốt, các đợt tăng lương đến khá nhanh. Vì vậy, bạn có thể yên tâm công tác, cống hiến cho đất nước.

Những thách thức:

*** Sẵn sàng đi bất cứ đâu mà tổ chức phân công**

Đó là tinh thần luôn phải thường trực trong mỗi chiến sĩ công an sắp tốt nghiệp hay đang dự định thi tuyển vào các trường công an.

Bất cứ vùng đất nào của Tổ quốc cũng cần đến chiến sĩ công an. Bạn có thể rất nhớ nhà và cảm thấy thật khó khăn khi phải sống xa gia đình, bạn bè trong những dịp lễ Tết. Nhưng Tổ quốc đang gọi bạn, người chiến sĩ công an luôn mang trên

mình trọng trách cao cả như thế.

Để có được tinh thần thép, vượt qua những gian nan, bạn sẽ phải hi sinh rất nhiều điều. Nhưng có hề gì đâu vì bạn biết rằng bạn đang sống có ích, sống vì mọi người. Đất nước luôn cần những con người can đảm như bạn.

*** Nhiều khó khăn, gian khổ, thậm chí phải hi sinh**

Người chiến sĩ công an phải đấu tranh trên một mặt trận rất khó khăn: mặt trận chống tội phạm xâm phạm đến an ninh, trật tự, tài sản và tính mạng của cá nhân, tổ chức và Nhà nước Xã hội chủ nghĩa, chống lại những phần tử phản cách mạng. Khó khăn, gian khổ hay thậm chí hi sinh đối với họ là chuyện đương nhiên. Ngay trong thời bình, không ít đồng chí công an đã ngã xuống trong khi đang thi hành nhiệm vụ để góp phần giữ gìn sự bình yên cho Tổ quốc. Chấp nhận và biết rằng đó là nghề nghiệp gắn bó cả cuộc đời mình, bạn đã thực sự trưởng thành.

*** Khó có một cuộc sống sung túc, giàu có**

Bạn nhìn ra xung quanh và thấy nhiều thương nhân giàu có với cuộc sống thật sung túc. Nhưng những người công an thực thụ thì chỉ có thể lo cho gia đình nhỏ của mình cuộc sống khá giản dị. Lúc ấy, hẳn bạn sẽ không khỏi có đôi chút chạnh lòng. Đây là một thử thách lớn. Trong khi đó, bọn tội phạm bằng mọi thủ đoạn, luôn tìm cách mua chuộc, lung lạc ý chí của bạn. Chiến thắng được bản thân bao giờ cũng là điều khó khăn nhất.

*** Nhiệt huyết, yêu thương con người**

Đây là phẩm chất đầu tiên cần có với người chiến sĩ công an bởi nghề nghiệp này mang đầy tính nhân văn, bảo vệ và giữ gìn sự bình yên, hạnh phúc cho nhân dân. Mặt khác, đây cũng là nghề nghiệp luôn phải đối mặt với hiểm nguy và gian khó. Thiếu đi sự nhiệt huyết, thiếu đi lòng yêu thương con người, làm sao bạn có thể đi hết con đường chông gai của người chiến sĩ bảo vệ sự bình yên cho mỗi mái nhà.

Bạn hãy tưởng tượng có một đám cháy lớn vừa xảy ra. Nhận được tin, những người lính cứu hỏa sẽ phải có mặt ngay lập tức và bằng những biện pháp nghiệp vụ của mình dập tắt đám cháy. Người xưa có câu "Cứu người như cứu hỏa", ý nói việc cứu người cũng phải làm gấp như là dập lửa vậy. Bởi khi lửa đã cháy thì sẽ lan ra rất nhanh. Không chỉ lo dập tắt lửa, người lính cứu hỏa còn chịu trách nhiệm sơ tán, cứu nạn những người bên trong. Những chiến sĩ chiến đấu với giặc lửa ấy phải hành động kịp thời, kiên quyết và dũng cảm nữa. Có không ít những ví dụ về người lính

cứu hỏa bị thương, thậm chí hi sinh khi làm nhiệm vụ. Chính sự nhiệt huyết, tình yêu thương con người đã giúp họ làm được điều ấy.

*** Tính kỉ luật cao**

Trong ngành công an, cũng như quân đội, chỉ cần một sơ suất nhỏ, không tập trung, thiếu kỉ luật của cá nhân nào đó cũng có thể gây ra những hậu quả khôn lường. Một khi bạn đã bước chân vào ngôi nhà của lực lượng vũ trang cũng có nghĩa yêu cầu về tính kỉ luật cao độ luôn phải được đặt lên hàng đầu với bạn. Trong thuật dùng binh xưa đã có nguyên tắc: "Quân pháp như sơn", ý nói những quy định trong quân đội vững chắc như núi vậy, không thể thay đổi được. Nguyên tắc này cũng hoàn toàn đúng trong ngành công an mà bạn sắp bước vào.

*** Tinh thần đoàn kết**

Bạn còn nhớ câu chuyện *Bó đũa* chứ? Không thể bẻ gãy một bó đũa, nhưng từng cây đũa thì ai cũng có thể bẻ gãy dễ dàng. Đó là một minh chứng rõ ràng cho sức mạnh to lớn của tinh thần đoàn kết. Tinh thần đoàn kết bởi vậy là một phẩm chất không thể thiếu đối với người chiến sĩ công an. Trong ngành này, không có chiến công đơn lẻ cho những cá nhân đơn lẻ. Mỗi thành tích đạt được bao giờ cũng là công sức, trí tuệ của cả một tập thể.

*** Can đảm, chấp nhận khó khăn gian khổ**

Khó khăn gian khổ tôi luyện nên con người có bản lĩnh. Một khi bạn đã trở thành chiến sĩ công an, khoác trên vai trọng trách cao cả mà Đảng, Nhà nước và nhân dân tin yêu giao phó, bạn phải chịu thương chịu khó, cần mẫn với công việc.

Bạn phải luôn tâm niệm rằng: nhiệm vụ nào cũng hoàn thành, khó khăn nào cũng vượt qua, kẻ thù nào cũng đánh thắng.

*** Kiên định**

Thời chiến, để đối mặt và chiến đấu với kẻ thù, người chiến sĩ công an cần sự kiên định bao nhiêu thì thời bình, bản lĩnh ấy càng quan trọng bấy nhiêu.

Thủ đoạn của bọn tội phạm ngày càng tinh vi, xảo quyệt. Chúng tìm đủ mọi cách mua chuộc cán bộ công an, không từ bất cứ thủ đoạn nào. Đã có những ví dụ đau lòng về một số chiến sĩ công an không giữ vững được bản chất tốt đẹp của người công an cách mạng. Chỉ có sự kiên định, bản lĩnh vững vàng mới giúp bạn vượt qua được vô vàn cạm bẫy trên con đường đi tìm công lí, hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao.

*** Nhanh nhạy, khôn khéo**

Tâm lí tội phạm là một môn khoa học mà các chiến sĩ công an phải nắm rất vững. Bởi vậy, họ là những người am hiểu con người hơn ai hết. Một chi tiết khác lạ, một ánh mắt lo lắng, hay câu trả lời ngập ngừng đều không thể qua mắt các chiến sĩ. Quả không phải không có lí khi nói rằng người chiến sĩ công an phải đồng thời là nhà khoa học, nhà tâm lí học, nhà thuyết khách...

*** Có tinh thần trách nhiệm, tận tụy với công việc**

Công việc của người công an gắn liền với quyền lợi của nhân dân, phục vụ lợi ích và yêu cầu chính đáng của nhân dân. Tận tụy hết mình trong công việc, có tinh thần trách nhiệm cao là đức tính quý báu của những chiến sĩ công an nhân dân. Họ sẽ không để đến ngày mai những gì có thể làm ngay trong hôm nay.

Gìn giữ sự bình yên cho cuộc sống là một trọng trách không nhỏ. Nếu bạn đam mê và muốn góp phần gánh vác trọng trách đó, bạn có thể chọn cho mình những con đường khác nhau để trở thành người chiến sĩ Công an nhân dân.

*** Học hết phổ thông trung học và thi thẳng vào các trường đào tạo công an**

Ai trong chúng ta cũng có thật nhiều mơ ước cho tương lai. Có bạn mong ước trở thành nhà khoa học khám phá thế giới, có bạn lại muốn trở thành nhà du hành bay vào vũ trụ bao la.

Và cũng tự hào biết bao nếu được khoác trên mình bộ quân phục công an nhân dân, bảo vệ cuộc sống bình yên cho mọi người. Sự phát triển của nền kinh tế thị trường đem lại bao thời cơ và không ít thách thức. Đất nước luôn cần những chiến sĩ công an tâm huyết với nghề nghiệp.

Nếu bạn đã sẵn sàng, đừng ngại ngần chọn cho mình một trường đại học, học viện hay trường trung học công an (cảnh sát hoặc an ninh), nối tiếp truyền thống của lớp lớp thế hệ cha anh.

Một chút khác biệt trong việc thi tuyển vào ngành công an so với các cuộc thi tuyển ngành nghề khác là khi nộp hồ sơ thi vào các trường công an, trước hết bạn phải qua một đợt sơ tuyển tại công an tỉnh hoặc thành phố nơi bạn có hộ khẩu thường trú. Chỉ cần bạn đủ sức khỏe, chiều cao, cân nặng và một lí lịch rõ ràng, bạn sẽ được dự thi vào các trường mình mong muốn. Ngoài ra quy định về độ tuổi đăng kí dự thi vào các trường đào tạo công an (tính đến ngày dự thi): Học sinh trung học phổ thông hoặc trung học bổ túc không quá 20 tuổi, học sinh thuộc khu vực 1 không quá 22 tuổi, chiến sĩ nghĩa vụ công an không quá 24 tuổi, cán bộ trong ngành không quá 28 tuổi.

Ban đầu khi mới bước chân vào các trường đào tạo trong ngành công an, chắc rằng sẽ có nhiều bạn còn bỡ ngỡ. Mọi việc khác xa với những sinh hoạt thường nhật trước đó. Ở nhà, bạn có thể thức khuya hay dậy lúc nào tùy ý, nhưng khi muốn trở thành chiến sĩ công an, bạn sẽ phải sống trong môi trường hết sức nghiêm túc và tính kỉ luật cao.

Bạn sẽ học tập và sinh hoạt tập trung trong trường và được trang bị từ những tài liệu, thiết bị học tập đến nơi ăn, chỗ ở. Tất cả đều được đảm bảo để bạn có thể yên tâm học tập và nghiên cứu. Bạn cũng sẽ được rèn luyện theo thời gian biểu của trường. Giờ ăn, giờ ngủ, giờ học đều được quy định. Bạn sẽ thực hiện răm rắp "trăm người như một". Chỉ được đi ra ngoài trường hạn chế và phải được sự cho phép của cấp trên.

Lúc đầu, bạn có thể gặp ít nhiều khó khăn, nhưng rồi chỉ một thời gian ngắn sống quen trong môi trường rèn luyện nghiêm khắc, cùng với sự cố gắng của bạn, mọi chuyện sẽ thay đổi. Khi nhìn lại bản thân, bạn thấy mình thật khác xa so với trước khi nhập trường: lớn phổng hẳn lên, tác phong nhanh nhẹn, gọn gàng và cũng đĩnh đạc, tự tin hơn, xứng đáng là chỗ dựa vững chắc của gia đình.

*** Hoàn thành nghĩa vụ công an, sau đó thi tuyển trở thành sĩ quan công an**

Đây là một con đường khác giúp bạn có thể gia nhập vào đội ngũ các chiến sĩ Công an nhân dân Việt Nam. Trước tiên bạn hoàn thành khóa huấn luyện nghĩa vụ, sau đó tham gia thi tuyển vào các trường đại học công an. Nếu không đủ điểm vào trường đại học, bạn vẫn có hi vọng được xét vào trường trung học công an. Và chắc chắn bạn sẽ được hưởng những ưu tiên nhất định.

Con đường này chắc chắn sẽ dài hơn, đòi hỏi ở bạn lòng quyết tâm và nghị lực, vừa rèn luyện vừa tự học hỏi để có thể vượt qua kì thi. Hành trang mà bạn có là sự từng trải trong môi trường rèn luyện, kỉ luật nghiêm khắc của ngành công an. Lúc này bạn đã trưởng thành lên nhiều để có thể tự quyết định được tương lai của mình.

Tuy nhiên, nếu bạn không lựa chọn hai con đường trên mà vẫn tha thiết muốn được trở thành người chiến sĩ phục vụ trong ngành công an, bạn sẽ phải làm thế nào?

Bạn không cần lo lắng nhiều. Cũng như quân đội, ngành công an là ngôi nhà chung của rất nhiều ngành nghề, lĩnh vực trong xã hội. Do công việc đặc thù của mình, hằng năm, ngành công an cũng tuyển thêm các chuyên ngành khác mà trong hệ thống đào tạo của ngành chưa có như: kế toán, các ngành kĩ thuật, công nghệ thông tin, bác sĩ, nhà báo... cho các cơ quan, các viện nghiên cứu, viện khoa học...

*** Các trường đào tạo công an**

- Học viện Cảnh sát nhân dân

Đào tạo ra lực lượng cảnh sát nhân dân. Các chuyên ngành đào tạo của Học viện gồm: Cảnh sát điều tra tội phạm về trật tự xã hội, Cảnh sát điều tra tội phạm về kinh tế và chức vụ, Cảnh sát điều tra tội phạm về ma túy, Cảnh sát khoa học - kĩ thuật hình sự, Cảnh sát quản lí hành chính về trật tự xã hội, Cảnh sát giao thông, Cảnh sát trại giam - cơ sở giáo dục - trường giáo dưỡng.

- Học viện An ninh Nhân dân

Đào tạo ra lực lượng an ninh nhân dân. Các chuyên ngành đào tạo: An ninh

điều tra, Trinh sát an ninh, Cử nhân ngoại ngữ, Cử nhân tin học.

- Trường Đại học Phòng cháy Chữa cháy

Đây là cơ sở đào tạo cán bộ phòng cháy, chữa cháy có trình độ đại học, bồi dưỡng chuyên môn, nghiệp vụ về phòng cháy, chữa cháy.

Các học viện trên đều có các khóa đào tạo các chuyên ngành sau đại học: thạc sĩ và tiến sĩ. Nếu sống ở miền Nam, các bạn có thể đăng kí dự thi và học tại các phân hiệu Học viện Cảnh sát Nhân dân và Học viện An ninh Nhân dân tại Thành phố Hồ Chí Minh. Các trường này cũng đào tạo các chuyên ngành như các học viện tại Hà Nội. Nếu bạn không đủ điểm vào đại học, bạn sẽ được xét tuyển vào trường Trung học Cảnh sát hay trường Trung học An ninh. Nơi đây cũng đào tạo những chiến sĩ công an nhưng với thời gian ngắn hơn. Còn trong trường hợp bạn không đủ điểm vào trung học, nhưng vẫn nuôi nguyện vọng phục vụ trong ngành công an, bạn còn được xét gia nhập lính nghĩa vụ. Khi sắp kết thúc nghĩa vụ bạn lại có thể thi tiếp vào trường công an.

Tại các trường đào tạo công an, bạn có thể yên tâm về cơ sở vật chất, chương trình đào tạo cũng như đội ngũ giáo viên. Được sự quan tâm của Bộ Giáo dục Đào tạo và Bộ Công an, các trường thường xuyên bổ sung và xây dựng cơ sở vật chất để bạn có thể yên tâm học tập và rèn luyện bản thân.

*** Một số địa chỉ đào tạo**

- Học viện An ninh Nhân dân - Km9 đường Nguyễn Trãi - Hà Đông - Hà Nội

- Trường Đại học Kĩ thuật Hậu cần Công an Nhân dân - Thị trấn Hồ - Huyện Thuận Thành - Bắc Ninh

- Trường Đại học Phòng cháy Chữa cháy - 243 Khuất Duy Tiến - Thanh Xuân - Hà Nội

- Học viện Cảnh sát Nhân dân - Xã Cổ Nhuế - Từ Liêm - Hà Nội

- Trường Đại học An ninh Nhân dân - Km18, xa lộ Hà Nội - đi Biên Hòa - Phường Linh Trung - Thủ Đức - TP. Hồ Chí Minh

- Trường Đại học Cảnh sát Nhân dân - 179A Kha Vạn Cân - Thủ Đức – TP. Hồ Chí Minh

- Trường Cao đẳng Cảnh sát Nhân dân I - 291 Khuất Duy Tiến - Thanh Xuân - Hà Nội

- Trường Cao đẳng Cảnh sát Nhân dân II - 247 Đặng Văn Bi - Phường Trường Thọ - Thủ Đức - TP. Hồ Chí Minh

- Trường Cao đẳng An ninh Nhân dân I - Xã Tiên Dược - Sóc Sơn - Hà Nội

Ngành công nghệ hóa học

Hóa học là một trong những lĩnh vực rộng lớn nhất của khoa học..

Khi thử nghĩ về nó, ta thấy mọi thứ đều là hóa học

Luciano Caglioti

Giáo sư hóa học - Trường Đại học tổng hợp La Sapienza

Từ chiếc cốc nhựa để uống nước, túi nilon dùng một lần rồi bỏ, tuýp kem đánh răng, cái bếp đun bằng gas đến những viên thuốc bạn uống mỗi khi cảm sốt... không ở nơi đâu trong cuộc sống lại không có dấu ấn của công nghệ hóa học. Ngày nay, những sản phẩm của ngành này phổ biến đến mức chúng ta hầu như quên mất đó từng là những phát minh vĩ đại làm thay đổi toàn bộ cuộc sống của con người. Chẳng hạn như nhựa hay cao su nhân tạo.

Phát triển các lĩnh vực công nghệ, trong đó có ngành công nghệ hóa học, hiện là chủ trương lớn của Đảng và Nhà nước ta. Ngày càng nhiều những nhà khoa học, kĩ sư công nghệ hóa học được đào tạo, trưởng thành và đóng góp sức mình cho sự phát triển của Tổ quốc.

Bạn say mê hóa học, thích tìm hiểu những điều mới mẻ, hãy khám phá *Toa tàu số 9:*

Ngành công nghệ hóa học

Nghĩ tới ngành Công nghệ hóa học, bạn lại tưởng tượng đến một thế giới xa lạ, nơi các nhà nghiên cứu, kĩ sư miệt mài trong các phòng thí nghiệm đầy chai lọ? Không hẳn vậy. Công nghệ hóa học có thể là những gì giản dị nhất trong đời sống mà bạn vẫn bắt gặp, thậm chí vẫn làm theo kinh nghiệm nhưng không biết vì sao.

Chúng ta sẽ bắt đầu hành trình qua thế giới của công nghệ hóa học với câu chuyện thú vị của một nhà khoa học trong ngành này.

*** Câu chuyện "nồi cơm khê"**

Chuyện xảy ra lâu lắm rồi, khi tôi còn học cấp hai ở trường làng. Tôi đi học buổi sáng, được thầy u phân công nấu cơm chiều.

Bữa ấy, vì mải chơi với cái "máy bơm nước" làm bằng ống nứa nên nồi cơm tôi nấu bị khê. (Hồi đó chưa có nồi cơm điện, nấu bằng rơm rạ nên mới bị thế, chứ bây giờ thì muốn nấu khê cũng không được). Mùi cơm khê thì rất khó chịu rồi! U tôi lại rất kĩ tính trong ăn uống nữa chứ!

Thật may bữa ấy thầy tôi đi làm về sớm. Thấy cậu con trai cưng lâm vào thế gay go, thầy bảo:

- Người ta bảo chữa bằng than củi, con thử làm xem.

Tôi theo lời thầy hướng dẫn, lấy một nắm than củi gói vào chiếc khăn mùi xoa, bới cơm lên rồi đặt vào giữa nồi cơm, ủ lại khoảng 15 phút.

Thật lạ lùng, mùi cơm khê bay đi đâu hết cả. Bữa cơm tối thật ngon lành. Nhưng câu chuyện về nồi cơm khê và nắm than củi cứ theo tôi mãi.

Cho đến khi bước chân vào ngành công nghệ hóa học, tôi mới phát hiện ra bí mật về sức mạnh của nắm than củi. Đó chính là hiện tượng hấp thụ của than hoạt tính.

Than củi vốn là củi khô được dùng để đun, sau đó người ta dập tắt bằng nước, nên một phần đã trở thành than hoạt tính - một "quy trình công nghệ" hoạt hóa than đơn giản và thật bất ngờ.

Vậy mới biết từ rất lâu trong dân gian, theo kinh nghiệm truyền từ đời này qua đời khác, nhân dân ta đã biết sử dụng công nghệ hóa học để phục vụ cho cuộc sống của mình.

HÀNG GHẾ SỐ 2:
Công nghệ hóa học là gì?

Hẳn bạn đang tự hỏi: Công nghệ hóa học là gì mà có thể đem lại cho cuộc sống nhiều điều kì diệu đến thế?

Đó là các nhà hóa học (*chemist*) nghiên cứu trong phòng thí nghiệm, sáng tạo ra những hóa phẩm. Hay đó là các kĩ sư (*technician/engineer*) làm việc trong các xí nghiệp, nhà máy, sản xuất các hóa phẩm cần thiết cho đời sống?

Hai cách định nghĩa ấy đều chưa đúng.

Định nghĩa đầy đủ phải kết hợp cả hai yếu tố trên (*chemical technology/ engineering*). Như vậy, công nghệ hóa học là một quá trình mà điểm khởi nguồn là cái đầu không yên lặng của nhà hóa học đến bàn tay, khối óc của các kĩ sư, công nhân chuyên nghiệp, và điểm cuối cùng là người tiêu dùng.

Bạn có thể hình dung quá trình này như sau:

Nhà hóa học nghiên cứu quy trình công nghệ, tính toán và viết ra quy trình này trên giấy. Từ những nghiên cứu về lí thuyết đó, người ta kiểm nghiệm lại chúng trong phòng thí nghiệm. Sau quá trình kiểm nghiệm, quy trình được hoàn thiện, bổ sung, sửa chữa những điểm cần thiết và thể hiện lại trên giấy. Nhà kĩ thuật dựa trên quy trình ấy thiết kế ra máy móc thiết bị, dây chuyền sản xuất. Những máy móc này được chuyển tới nhà máy, xí nghiệp và được vận hành bởi các kĩ sư, công nhân kĩ thuật. Từ đó, biết bao nhiêu sản phẩm cần thiết cho cuộc sống đã ra đời.

Chính quá trình đó đã biến những nguyên liệu có sẵn trên hành tinh chúng ta như các khoáng chất, không khí, nước và động thực vật, thậm chí cả rác thải thành các sản phẩm hữu ích, phục vụ và nâng cao cuộc sống cho con người, thông qua một chuỗi các thao tác trên các thiết bị khác nhau. Điều này cũng có nghĩa là trong công nghệ sản xuất của bất kì một sản phẩm hiện đại nào đều chứa đựng rất nhiều công đoạn. Mỗi công đoạn ấy lại sử dụng một hay nhiều kĩ thuật đặc thù nhằm đạt hiệu quả cao nhất.

Công nghệ hóa học hiện nay không chỉ bó gọn trong lĩnh vực hóa học mà một nhà công nghệ hay kĩ sư hóa học phải là một chuyên gia đa năng. Tức là muốn sản xuất một sản phẩm hóa học nào đó, họ không những phải hiểu sâu sắc về hóa học, hóa - lí mà còn phải biết tính toán, thiết kế, lựa chọn nguyên liệu, năng lượng rồi triển khai sản xuất sao cho đạt hiệu quả cao nhất với chi phí thấp nhất. Vậy nên sinh viên công nghệ hóa học ngoài các môn hóa học cơ bản còn phải học những môn như toán, vật lí, hóa công, vẽ kĩ thuật... Chỉ có tình yêu, niềm đam mê với công nghệ hóa học mới giúp bạn trở thành nhà công nghệ hay kĩ sư hóa học thực thụ.

Thật không thể tưởng tượng nổi xã hội văn minh sẽ ra sao nếu không có công nghệ hóa học. Nó len lỏi vào mọi ngành nghề, lĩnh vực của đời sống. Một nhà khoa học nổi tiếng đã nói: "Công nghệ hóa học đã biến chúng ta từ một tên nô lệ của thiên nhiên thành ông hoàng của sự thụ hưởng."

HÀNG GHẾ SỐ 3: Công việc trong ngành công nghệ hóa học

Qua *Hàng ghế số 2*, hẳn bạn đã khám phá ra rằng công nghệ hóa học là một ngành rất rộng và mang tính tổng hợp cao. Trong xã hội, trừ lĩnh vực dịch vụ và kinh doanh hay các ngành xã hội nhân văn, hầu hết những ngành còn lại đều có quan hệ mật thiết với công nghệ hóa học. Vậy cụ thể, bạn sẽ làm gì trong ngành này?

*** Nhà nghiên cứu**

Liên tục tìm tòi, tạo ra những sản phẩm hóa học mới với những tính năng mới, hợp chất hữu cơ hay vô cơ mới, các công nghệ sản xuất mới v.v... là công việc của nhà khoa học trong lĩnh vực Công nghệ hóa học. Đây là một ngành khoa học rộng lớn nên có nhiều hướng phát triển khác nhau cho những người hoạt động trong ngành này.

Bạn có thể chọn một trong số 103 nguyên tố hóa học đã được biết đến để cống hiến cả cuộc đời mình cho nó.

Cho đến nay, loài người đã phát minh ra hàng triệu hợp chất vô cơ và trên 10 triệu hợp chất hữu cơ. Bạn có thể nghiên cứu để điều chế thêm các hợp chất mới. Thậm chí, bạn có thể tìm ra một nguyên tố mới, ghi tên mình vào lịch sử ngành Công nghệ hóa học của nhân loại. Tất nhiên, một thành tựu lớn như vậy không dễ đạt được, và không phải nhà khoa học nào trong lĩnh vực này cũng có được niềm vinh quang ấy. Nhưng bạn hoàn toàn có quyền ước mơ và phấn đấu vì nó. Và hãy tin rằng, những cống hiến của bạn sẽ thực sự hữu ích cho cuộc sống chung của cộng đồng.

Hay đơn giản hơn, bạn hãy nghiên cứu để giải thích xem tại sao gừng lại cay và muối lại mặn? Cơ chế nào tạo nên cảm giác đó? Hóa chất nào điều khiển các hành vi tương ứng của chúng ta? Thí dụ như tức giận và e thẹn thì mặt đều đỏ; nhưng để điều khiển các hành vi ấy có phải cùng một loại hóa chất không?

Loài người đã có vô vàn công nghệ sản xuất các hóa phẩm khác nhau. Nhưng khoa học kĩ thuật vẫn liên tục phát triển, những công nghệ mới nối tiếp nhau ra đời, thay thế và phủ định công nghệ cũ.

Chọn con đường trở thành nhà khoa học nghĩa là bạn chọn cuộc sống gắn với các thư viện, phòng thí nghiệm, thiết bị mô phỏng, mô hình sản xuất thử nghiệm và những bộ máy tính có hiệu năng cao...

*** Nhà kĩ thuật**

Đây là nhân vật quan trọng. Nếu không có anh ta thì những ý tưởng tuyệt vời, những công nghệ đã được tính toán hoàn chỉnh trên giấy của các nhà khoa học sẽ không bao giờ trở thành hiện thực. Điều này cũng có nghĩa là sẽ không có sản phẩm nào cả.

Nhà kĩ thuật là cầu nối biến các nghiên cứu công nghệ trong phòng thí nghiệm thành những dây chuyền sản xuất trong các nhà máy, xí nghiệp để làm ra các sản phẩm chúng ta vẫn dùng hằng ngày.

Vậy công việc cụ thể của nhà kĩ thuật là gì?

Anh ta sẽ phải làm việc với các bản vẽ, các phản ứng và tính toán, từ những khối thiết bị cồng kềnh đến những thiết bị chỉ nhỏ bằng cái quản bút. Tất cả phải sắp xếp một cách chính xác, chắc chắn và an toàn, để chỉ cần nhấn nút điều khiển, cả dây chuyền sản xuất sẽ hoạt động nhịp nhàng, đầu này là những cây mía đưa từ đồng ruộng về còn đầu kia là những hộp đường trắng tinh và ngọt lịm.

*** Kĩ sư điều hành**

Trở thành một kĩ sư điều hành nghĩa là bạn sẽ làm việc trong các nhà máy, xí nghiệp, điều khiển và giám sát hoạt động của một hay một số dây chuyền sản xuất. Trong tay bạn là cuốn sổ và cây bút.

Hoạt động và hiệu quả dây chuyền sản xuất phụ thuộc vào năng lực làm việc của bạn. Chỉ một điều chỉnh nhỏ cũng có thể ảnh hưởng đến chất lượng sản phẩm. Nhiều khi một con số hay dấu phẩy trên cuốn sổ của người kĩ sư cũng có giá trị hàng triệu, thậm chí hàng tỉ đồng.

So với người thiết kế ra công nghệ mà bạn đang điều hành thì bạn luôn luôn là người đi sau, được đào tạo tốt hơn, được cập nhật các kiến thức mới hơn.

Bởi vậy, người kĩ sư điều hành giỏi giang là người luôn có đầu óc tìm tòi và cải tiến. Bạn hãy tìm hiểu xem mình có thể cải tiến gì thêm để chất lượng sản phẩm tốt hơn, giá thành rẻ hơn và thân thiện với môi trường hơn.

Bạn cũng cần nhớ rằng sự phát triển của công nghệ hóa học là sự phát triển đi lên đồng thời trong tác động tương hỗ lẫn nhau giữa phương pháp sản xuất và thiết bị sản xuất hóa học. Vậy nên trên cơ sở của các thiết bị sản xuất hiện hành, bạn hoàn toàn có thể xây dựng một phương pháp sản xuất mới hiệu quả hơn. Đây là những chuyện vẫn xảy ra thường xuyên trong ngành.

*** Một nhà tư vấn quản lí hay chuyển giao công nghệ**

Bạn đã sở hữu một khối lượng kiến thức khá đầy đủ về công nghệ hóa học sau khi hoàn thành chương trình đào tạo ở trường. Cộng thêm một thời gian hoạt động thực tế, học hỏi kinh nghiệm, bạn có khả năng trở thành nhà tư vấn về quản lí hay nhà chuyển giao công nghệ cho các cơ sở sản xuất sử dụng những dây chuyền công nghệ hóa học.

Hiện nay, nước ta phải nhập khẩu rất nhiều dây chuyền công nghệ sản xuất các hóa phẩm, từ xi măng, đường mía đến các phụ gia thực phẩm như mì chính, bột nêm rồi hóa chất công nghiệp, hóa chất tinh khiết, hóa mĩ phẩm, hóa phẩm tẩy rửa (bột giặt), hóa dược phẩm...

Khi chúng ta chưa tự mình sáng tạo ra được nhiều công nghệ cần thiết thì ít nhất phải hiểu được và làm chủ được các công nghệ đó. Có như thế ta mới chủ động nhận chuyển giao hay thay mặt cho các công ty nước ngoài chuyển giao công nghệ cho các công ty trong nước.

Không chỉ vậy, với kiến thức và kinh nghiệm của mình, bạn cũng có thể tư vấn cho các nhà nhập khẩu, các công ty và cả Nhà nước trong việc lựa chọn nhập khẩu những dây chuyền nào phù hợp với thực tiễn hoạt động cũng như khả năng tài

chính của chúng ta.

Trở thành nhà tư vấn quản lí hay chuyển giao công nghệ, bạn sẽ làm việc với các công ty cung cấp và công ty tiếp nhận công nghệ. Cao hơn nữa, bạn sẽ tư vấn cho Nhà nước về công nghệ hóa học. Xung quanh bạn luôn là những hồ sơ thiết bị, công nghệ, các cuốn danh mục cũng như những máy móc, dây chuyền công nghệ mới tinh, sáng bóng mà bạn hiểu chúng như chính bản thân mình vậy.

*** Nhà giáo**

Nếu bạn say mê công nghệ hóa học mà lại có khả năng sư phạm và yêu thích công việc truyền đạt lại khối kiến thức khổng lồ cho các thế hệ đi sau, bạn có thể lựa chọn con đường của một nhà giáo.

Lúc này, bạn là cầu nối tri thức, trao kho tàng công nghệ hóa học vào tay những người trẻ tuổi, để họ tiếp tục ứng dụng và phát triển chúng lên cao mãi. Hóa học vốn là những quá trình biến đổi không có giới hạn nên giảng dạy trong lĩnh vực này thật thú vị. Trở thành nhà giáo, bạn sẽ tìm thấy vị trí của mình trong các trường đại học, cao đẳng hay trung cấp có đào tạo về hóa học nói chung và công nghệ hóa học nói riêng...

Cũng như nhiều ngành khoa học khác, một nhà giáo trong ngành công nghệ hóa học có thể đồng thời là nhà nghiên cứu. Các phòng thí nghiệm, trung tâm nghiên cứu của các trường đại học thường rất mạnh.

Không chỉ vậy, một nhà giáo đa năng còn có thể kiêm luôn cả vị trí của nhà kĩ thuật hay nhà tư vấn quản lí, chuyển giao công nghệ.

Như bạn đã biết, ngày nay, công nghệ hóa học tham gia vào hầu hết các lĩnh vực sản xuất của xã hội. Bởi vậy, với kiến thức công nghệ hóa học, bạn có thể làm việc trong nhiều ngành, lĩnh vực khác nhau.

Theo điều tra của Đại học tổng hợp Minnesota (Hoa Kì), những người được đào tạo về công nghệ hóa học có thể làm việc trong 10 lĩnh vực chính sau:

- Công tác trong các trường đại học, cao đẳng và trung cấp, làm công việc đào tạo các thế hệ sinh viên và học viên trong lĩnh vực công nghệ hóa học.

- Công tác trong viện hàn lâm và các viện nghiên cứu.

- Làm việc trong lĩnh vực sản xuất các sản phẩm vô cơ như các hóa chất vô cơ, phân bón, màu cho sơn, vẽ gốm sứ, nguyên liệu cho công nghiệp điện tử và bán

dẫn...

- Làm việc trong lĩnh vực sản xuất các sản phẩm hữu cơ như polime, phim mỏng, vật liệu phủ, vải sợi, xenlulô, giấy, thuốc nhuộm, chất nổ, cao su, thuốc phóng tên lửa thăm dò vũ trụ, dung môi, dầu khí, hóa chất bảo vệ nông nghiệp và hóa dược...

- Làm việc trong lĩnh vực vật liệu như graphit, cacbua, ăn mòn và chống ăn mòn, pin khô, pin ướt, pin nhiên liệu và các hệ thống bao gồm các vật liệu phức tạp khác.

- Làm việc trong lĩnh vực mạ điện, luyện kim và nguyên liệu cho các quá trình công nghiệp.

- Làm việc trong lĩnh vực thực phẩm, ngành công nghệ thực phẩm.

- Làm việc trong ngành công nghiệp lên men để sản xuất các chất kháng sinh, thực phẩm bổ sung cũng như các sản phẩm hóa sinh khác.

- Làm việc trong lĩnh vực công nghệ sinh học ứng dụng. Đây là một ngành rộng lớn bao quát từ hoạt động của vi sinh vật và tế bào đến công nghệ enzym, sản xuất đồ ăn nhân tạo và trong lĩnh vực y sinh, sản xuất các bộ phận thay thế, các cơ quan nhân tạo cho con người.

- Sinh viên công nghệ hóa học sau khi tốt nghiệp còn có thể làm việc hiệu quả trong các lĩnh vực xử lí chất thải, xử lí ô nhiễm môi trường, bảo vệ môi trường sống, sản xuất sạch và công nghệ năng lượng sạch như năng lượng mặt trời, năng lượng hạt nhân...

Bạn cũng có thể đứng trên bục giảng hay nghiên cứu tại các viện công nghệ hóa học, các phòng thí nghiệm, thiết kế ra các quy trình công nghệ sản xuất mới.

*** Cơ hội việc làm phong phú**

Hãy thử tưởng tượng nếu bạn có phép màu và bạn muốn mọi thứ liên quan tới công nghệ hóa học biến mất. Sẽ chẳng còn gì quanh bạn nữa cả, một thế giới trống trơn. Ngày nay, những thành tựu của công nghệ hóa học thật lớn lao và những ứng dụng của công nghệ hóa học đã trở nên quá quen thuộc.

Hầu như mọi ngành sản xuất đều cần đến sự tham gia của công nghệ hóa học. Điều này cũng có nghĩa là bước chân vào ngành công nghệ hóa học, cơ hội làm việc của bạn rất phong phú, dù bạn muốn trở thành nhà nghiên cứu, nhà kĩ thuật, kĩ sư,

chuyên gia tư vấn quản lí và chuyển giao công nghệ, nhà giáo hay nhà quản lí tài ba...

Nhà nước ta hiện rất chú trọng đầu tư vào công nghệ hóa học bởi đây chính là công nghệ của tương lai, bên cạnh những ngành như công nghệ sinh học, công nghệ thông tin...

Hiện nay, nước ta vẫn phải nhập khẩu nhiều dây chuyền công nghệ hóa học của nước ngoài. Bởi vậy, xây dựng đội ngũ nhân lực mạnh, sáng tạo và thiết kế ra các dây chuyền công nghệ trong nước, phù hợp với những đặc điểm của Việt Nam là hướng đi hết sức quan trọng.

Những chuyên gia công nghệ hóa học Việt Nam đang làm việc và nghiên cứu miệt mài để hiện thực hóa mục tiêu này. Có những dây chuyền hoàn toàn mang nhãn hiệu Việt Nam, dựa trên những sáng chế của người Việt Nam đang chạy tốt trong các nhà máy, xí nghiệp.

Sao bạn lại không đóng góp vào sự nghiệp chung ấy nhỉ, bạn trẻ say mê hóa học và luôn muốn đem lại những điều có ích cho cuộc sống?

Công nghệ hóa học là một ngành học khó. Chỉ với sự nỗ lực tối đa, bạn mới có hi vọng thành công. Nhưng bạn luôn có những người thầy tuyệt vời bên cạnh. Và cả sự hỗ trợ không thể đo đếm hết của "người khổng lồ" dưới chân bạn nữa.

Vậy "người khổng lồ" ấy là ai?

*** Đứng trên vai "người khổng lồ"**

Những thành tựu của công nghệ hóa học lớn đến nỗi ta không thể tưởng tượng được cuộc sống sẽ ra sao nếu như không có ngành này. Tức là, bước chân vào ngành công nghệ hóa học, bạn đã ở một vị thế rất cao của khoa học công nghệ. Nói theo cách của một danh nhân, bạn đã được đứng trên vai một người khổng lồ để thực hiện ước mơ phát triển trí tuệ của mình

Vị thế ấy tạo cho bạn rất nhiều điều kiện thuận lợi. Bạn không gặp phải những khó khăn của người khai sơn phá thạch trong một ngành khoa học công nghệ còn non trẻ với bao bất cập về mặt lí thuyết và thực tiễn. Bạn có thể dựa trên nền tảng vững chắc và hùng hậu của vô vàn thành tựu đã đạt được về cả lí thuyết và ứng dụng ngành hóa học làm cơ sở cho sáng tạo của mình.

*** Luôn được tìm tòi, khám phá**

Bạn muốn chọn đối tượng để nghiên cứu, sản xuất, phát triển hay tìm ra những phát minh, sáng chế? Trong thế giới rộng lớn của công nghệ hóa học, việc đó thật dễ dàng. Chúng ta hãy thử tìm một vài ví dụ nhé!

Trước tiên, ta lấy ví dụ "nhỏ như con muỗi". Bạn hãy nghiên cứu để phân lập ra chất hóa học mà các loài muỗi khác nhau sử dụng để chống đông máu khi chúng hút máu những động vật khác, và cả con người nữa.

Trên cơ sở ấy, bạn tiếp tục nghiên cứu để tổng hợp ra chất hóa học đó, dùng vào việc phá những cục máu đông làm tắc mạch máu, hay những vùng máu đông trong

não sau những tai nạn, đột quỵ...

Vậy là bạn đã trở thành cứu tinh cho bao nạn nhân của những ca bệnh thập tử nhất sinh rồi. Bạn có thể giúp giữ lại mạng sống của biết bao con người.

Bây giờ ta lấy thí dụ "to như Trái Đất" nhé. Bạn hãy lấy một mẩu đất. Trong mẩu đất này có những chất gì, cả đa lượng và vi lượng, mà tại sao cùng một giống bưởi trồng ở Đoan Hùng thì ngon thế mà đem trồng ở chỗ khác thì chua loét? Yếu tố nào làm nên những đặc sản mà chúng ta vẫn thường tự hào như vải thiều Thanh Hà, nhãn lồng Hưng Yên, cá rô Đầm Sét...?

Chắc chắn nếu bạn phân tích được tất cả các chất có trong đất, trong nước ở những địa danh đó, ta có thể có hoa thơm quả ngọt ở khắp nơi, tôm cá ngon ở mọi đầm hồ.

Còn nhiều, nhiều lắm những thứ đang cần đến bàn tay và khối óc của chúng ta. Vừa rồi ta mới chỉ lấy một số thí dụ thực tiễn, còn bao nghiên cứu cao siêu hơn trong lĩnh vực hóa học nano, hóa học trong những điều kiện tới hạn, hóa học ở nhiệt độ cao, trong dung dịch đậm đặc, dung dịch muối nóng chảy, trong vũ trụ và trên các vì sao xa tít tắp...

Những thách thức:

- Trong ngành công nghệ hóa học nói riêng và hóa học nói chung, bạn sẽ thường xuyên phải tiếp xúc với hóa chất, trong đó có không ít những chất độc hại hay có mùi rất khó chịu. Bạn không thể lựa chọn rằng tôi chỉ làm việc với những chất không độc hay không có mùi hôi. Bởi vậy, chấp nhận làm việc trong lĩnh vực công nghệ hóa học bạn phải vượt qua được nỗi sợ hãi trong chính mình.

Bạn hẳn đã biết câu chuyện về nhà bác học Marie Curie, người được trao giải Nobel Hóa học năm 1911 với công trình tìm ra chất Rađi. Những năm tháng dài miệt mài trong phòng thí nghiệm với chất phóng xạ khiến đôi tay đẹp của Marie Curie bị thương tổn nặng nề, nhiều chỗ bị tia phóng xạ ăn loang lổ. Bà mất ở tuổi 67 bởi căn bệnh máu trắng do chính ảnh hưởng của tia phóng xạ từ chất Rađi mà bà tìm ra.

- Bước chân vào ngành công nghệ hóa học nghĩa là bạn chấp nhận cuộc thử thách về tính kiên trì, sự bền bỉ. Những thí nghiệm lặp đi lặp lại trong một thời gian dài. Những bản thiết kế máy móc thiết bị phải sửa chữa rất nhiều lần. Thế giới của các nguyên tố hóa học hay các chất rất phức tạp, không dễ gì khám phá và làm chủ được. Mỗi khám phá của bạn là một sự mày mò mới trên cơ sở những tri thức mà bạn có cùng với sự phán đoán.

- Ngành công nghệ hóa học tại Việt Nam đang ở giai đoạn đầu của sự phát triển. Điều đó có nghĩa là chúng ta còn rất nhiều việc phải làm. Để đánh giá trình độ về công nghệ hóa học của một quốc gia, người ta thường dựa vào hai yếu tố:

+ Nước đó có sản xuất được axit nitric không? Bởi axit nitric là khởi nguồn của ngành công nghiệp quốc phòng, là chất có trong mọi loại thuốc nổ. Hiện nay chúng ta vẫn chưa sản xuất được loại axit này.

+ Sự cân bằng về sử dụng giữa clo và xút trong công nghệ sản xuất xút clo (bạn còn nhớ phương trình đơn giản bạn đã được học: khi điện phân muối ăn, ta có xút và clo chứ?). Hiện nay chúng ta chủ yếu dùng xút làm giấy và bỏ phí một lượng lớn clo. Lượng clo này có thể được sử dụng khi nước ta phát triển ngành công nghiệp lọc hóa dầu.

Việt Nam cũng chưa sản xuất được nhiều hóa chất cơ bản, hầu hết phải nhập khẩu từ nước ngoài. Tuy nhiên, môi trường hội nhập, giao lưu quốc tế mạnh mẽ hiện nay đang mở cho ngành công nghệ hóa học nhiều cơ hội lớn.

Trên thế giới đã sẵn có các công nghệ, máy móc, thiết bị. Vấn đề của chúng ta là theo kịp và vận dụng những công nghệ mới ấy ở Việt Nam. Còn rất nhiều công việc phải làm để tiến tới một ngành công nghiệp hóa học phát triển thực sự nhanh và mạnh, ngang tầm khu vực và thế giới.

*** Tình yêu với ngành công nghệ hóa học**

Trước hết phải khẳng định rằng nếu bạn không có tình yêu với cái nghề "phù thủy" này thì bạn không nên tìm đến nó. Còn nếu bạn cảm thấy mình thực sự yêu ngành công nghệ hóa học thì hãy tự nhủ rằng để thành công, bạn sẽ phải đi với nó suốt trọn cuộc đời mình.

Không có những thành tựu trong ngày một ngày hai với ngành công nghệ hóa học. Nó đòi hỏi ở bạn một quá trình học hỏi, tích lũy và phấn đấu lâu dài. Chỉ tình yêu và niềm đam mê đích thực, khao khát tạo ra và hoàn thiện các sản phẩm hóa học phục vụ cuộc sống con người mới giữ được bạn lâu đến thế trong điều kiện xã hội đầy những sáng tạo mới mẻ và cả cám dỗ nữa.

*** Có thiên hướng về khoa học tự nhiên, đặc biệt là hóa học**

Điều này gần như đương nhiên rồi, khi bạn quan tâm tới ngành công nghệ hóa học. Nếu ở trường, bạn thấy mình yêu thích và học giỏi các môn tự nhiên như Toán, Vật lí, Hóa học, Sinh học, những công thức dài dằng dặc của hợp chất hữu cơ, những dãy biến hóa khó, những con số hoặc cực lớn hoặc cực nhỏ (một phần trăm ngàn chẳng hạn) không khiến bạn nao núng có nghĩa là bạn có thiên hướng về các ngành khoa học tự nhiên. Thiên hướng ấy giúp bạn có được tư duy phân tích lôgic và chặt chẽ.

Một điều thường thấy là khi bạn có thiên hướng về một lĩnh vực nào đó thì cũng có đam mê với lĩnh vực ấy. Những câu chuyện sinh nghề tử nghiệp của các danh

nhân là ví dụ điển hình. Hay đơn giản hơn, bạn vẽ đẹp và rất thích vẽ, bạn học giỏi Hóa học và thích môn Hóa hơn những môn khác. Bởi vậy, thiên hướng về khoa học tự nhiên còn giúp bồi đắp tình yêu và niềm say mê của bạn. Tuy nhiên, bạn cũng hãy luôn nhớ rằng năng khiếu có thể là bẩm sinh, nhưng năng khiếu có trở thành tài năng hay không là do chính sự rèn luyện, quá trình học tập, tu dưỡng nghiêm túc.

*** Ưa thích công việc tìm tòi, nghiên cứu**

Có nghĩa là bạn không chịu dừng lại bao giờ khi chưa đi đến được kết quả nghiên cứu cuối cùng. Niềm ham thích ấy sẽ luôn luôn kích thích bạn vươn tới những khám phá hóa học mới mẻ.

*** Sự kiên trì và tính cẩn thận**

Công nghệ hóa học là một ngành khoa học thực nghiệm. Trong ngành này, bạn cần đến rất nhiều lòng kiên trì và tính cẩn thận vì:

- Thành công trong các ngành khoa học thực nghiệm đều phải trải qua một thời gian tương đối dài, đủ để tích lũy kiến thức, kinh nghiệm và kết quả nghiên cứu, triển khai. Không có tính kiên trì, nôn nóng muốn thành công, bạn sẽ rất dễ mắc sai lầm và thất bại gần như là chuyện đương nhiên.

- Những lĩnh vực nghiên cứu của công nghệ hóa học rất rộng lớn, chỉ khi kiên trì một hướng đi nhất định bạn mới mong có được sự tích lũy có tính chất hệ thống và từ đó mới có những phát minh, sáng tạo.

- Mỗi thử nghiệm hóa học đều gồm nhiều công đoạn, nhiều bước đi mà nếu chỉ sai một trong những bước đi hay công đoạn đó thì thử nghiệm coi như bỏ đi.

- Công nghệ hóa học luôn đòi hỏi những thao tác chuẩn mực trên những thiết bị, dụng cụ chính xác với các hóa chất có nồng độ chính xác và những tính toán chính xác.

- Làm việc trong ngành hóa học còn đòi hỏi phải tuân thủ những quy định nghiêm khắc về an toàn lao động và bảo vệ môi trường.

*** Học trong nước**

- Các trường phía Bắc

Hai cơ sở đào tạo lớn nhất về ngành công nghệ hóa học ở phía Bắc hiện là trường

Đại học Bách khoa Hà Nội và trường Đại học Khoa học Tự nhiên (Đại học Quốc gia Hà Nội).

Trường Đại học Bách khoa Hà Nội hiện đào tạo ngành công nghệ hóa học với các chuyên ngành Công nghệ Hữu cơ - Hóa dầu, Công nghệ Hợp chất cao phân tử, Công nghệ Điện hóa và Bảo vệ kim loại, Công nghệ Vật liệu Silicat, Công nghệ Các hợp chất vô cơ và Phân bón hóa học, Công nghệ In, Máy và Thiết bị công nghiệp Hóa chất - Dầu khí, Công nghệ Hóa - Dược.

Trường Đại học Khoa học Tự nhiên (Đại học Quốc gia Hà Nội) hiện có bộ môn Công nghệ hóa học nằm trong khoa Hóa học, đào tạo các chuyên ngành Công nghệ Hóa sinh - Thực phẩm, Công nghệ hóa Môi trường, Công nghệ hóa Vật liệu, Công nghệ hóa học Dầu mỏ, Công nghệ Các quá trình hóa học.

Ngoài ra, bạn có thể học ngành Công nghệ hóa học tại trường Đại học Thái Nguyên, trường Đại học Kĩ thuật (Đại học Huế), trường Cao đẳng Hóa chất Phú Thọ...

- Các trường phía Nam

Bạn có thể theo học ngành Công nghệ hóa học tại trường Đại học Bách khoa (Đại học Quốc gia TP. Hồ Chí Minh), trường Đại học Bách khoa (Đại học Đà Nẵng), trường Đại học Cần Thơ, trường Đại học Đà Lạt, trường Đại học Quy Nhơn...

Ngoài ra, một số trường đại học, học viện trong ngành quân đội, công an cũng có các chương trình đào tạo công nghệ hóa học từ trình độ trung cấp đến đại học.

*** Học ở nước ngoài**

Nếu bạn có điều kiện để du học ở nước ngoài (bạn trúng tuyển học bổng của các trường trên thế giới hoặc đủ kinh phí để học tự túc), hãy vào trang web: www.google.com rồi đánh từ khóa *Chemical Engineering* hay *Chemical Technology*. Bạn có thể tìm được các thông tin cần thiết.

Muốn tìm các suất học bổng du học nước ngoài, bạn có thể tra cứu thêm thông tin trong web: http://www.fastweb.com.

*** Một số địa chỉ đào tạo**

- Trường Đại học Khoa học Tự nhiên (Đại học Quốc gia Hà Nội) - 334 Nguyễn Trãi - Hà Nội

- Trường Đại học Bách khoa Hà Nội - 01 Đại Cồ Việt - Hà Nội

- Trường Đại học Bách khoa (Đại học Quốc gia TP. Hồ Chí Minh) - 268 Lý Thường Kiệt - Quận 10 - TP. Hồ Chí Minh

- Trường Đại học Bách khoa (Đại học Đà Nẵng) - 41 Lê Duẩn - TP. Đà Nẵng

- Trường Đại học Cần Thơ - Đường 3/2 - Ninh Kiều - TP. Cần Thơ

- Trường Đại học Khoa học (Đại học Thái Nguyên) - Phường Tân Thịnh - TP. Thái Nguyên

- Trường Đại học Công nghiệp Việt Trì - 09 Tiên Sơn - Phường Tiên Cát - TP. Việt Trì - Phú Thọ. Khu B: xã Tiên Kiên - Huyện Lâm Thao - Phú Thọ

Ngành công nghệ nano

> Thao tác ở cấp độ nguyên tử không được đi ngược lại bất cứ quy luật vật lí nào. Về nguyên tắc, ta có thể làm được, nhưng trên thực tế, nó vẫn chưa thành hiện thực, bởi vì chúng ta quá to!
>
> **Richard Feyman (Giải Nobel Vật lí), 1957**

Công nghệ nano là lĩnh vực mới đầy triển vọng, được coi là ngành mũi nhọn của thế kỉ 21, hứa hẹn mang lại những lợi ích vượt bậc cho đời sống và sự phồn vinh của nhân loại. Đây cũng là đề tài bất tận cho các nghiên cứu và ứng dụng trong vật lí, hóa học và sinh học.

Ở Việt Nam, từ năm 2004, công nghệ nano đã được Đảng và Nhà nước coi là một định hướng chiến lược về khoa học công nghệ để phục vụ các ngành khoa học khác như công nghệ thông tin, công nghệ sinh học, công nghệ vật liệu và công nghệ môi trường...

Nếu bạn là người đam mê khoa học cơ bản và luôn mơ ước được sáng tạo, thử thách tại những lĩnh vực mới mẻ nhất, hãy cùng chúng tôi khám phá *Toa tàu số 10*:

Ngành công nghệ nano

*** Hạt vàng màu xanh!**

Chúng ta gọi kim loại vàng là “vàng” bởi một lẽ đơn giản là nó... màu vàng?

Chưa hẳn đã đúng! Nếu tán nhỏ hạt vàng đến kích thước nano (một phần tỉ mét) thì nó sẽ đổi sang màu xanh, màu tím hay màu đỏ, phụ thuộc vào kích thước, hình khối và góc nhìn của mỗi hạt!

Những thợ thủ công cổ xưa lại chính là người đầu tiên ứng dụng đặc điểm thú vị

này, dù không giải thích được nguyên nhân! Họ đã nghiền hạt vàng thật nhỏ cho đến khi chúng chuyển màu rồi dùng chúng để trang trí men sứ, thủy tinh. Những hạt vàng siêu nhỏ như thế đã được dát lên các khung cửa sổ bằng kính tại nhiều thánh đường châu Âu từ thời Trung Cổ, đem lại rất nhiều màu sắc đặc biệt.

Một loại "vàng" mà không vàng có thể đem lại hướng phát triển mới cho công nghiệp kim hoàn và thời trang?

Điều đó hoàn toàn có thể xảy ra. Những kiểu dáng trang sức mới, những loại vòng đeo thông minh, đổi màu, những chất liệu vải đặc biệt đang dần trở thành hiện thực khi chúng ta áp dụng công nghệ nano vào ngành công nghiệp thiết kế.

Câu chuyện về hạt vàng và màu sắc của nó chỉ là một ví dụ rất nhỏ về ứng dụng của công nghệ nano. Nhưng câu chuyện đó giúp chúng ta thấy rằng tính chất của vật liệu sẽ thay đổi đáng kể khi kích thước của chúng được giảm xuống thang nanomet (1 phần tỉ mét). Mỗi loại vật liệu lại có nhiều tính chất, hiện tượng mới mà trước đây chưa từng được biết tới.

Như vậy, hàng ngàn tính chất mới sẽ được phát hiện, mở ra một chân trời thênh thang cho các hoạt động nghiên cứu và sáng tạo. Công nghệ nano sẽ thâm nhập vào mọi lĩnh vực và cải tiến toàn diện chất lượng cuộc sống của con người.

*** Hạt từ nano và những cuộc du hành kì diệu trong cơ thể!**

Chúng ta đã xem những bộ phim khoa học viễn tưởng, trong đó những cỗ máy tí hon thực hiện thành công các cuộc du hành trong cơ thể để sửa chữa các bộ phận bị hư hỏng, thay thế tế bào già bằng tế bào trẻ... Tất cả những câu chuyện tưởng chừng chỉ có trong phim ảnh ấy đang dần được hiện thực hóa nhờ công nghệ nano. Các hạt từ nano bé xíu và thông minh như... Tôn Ngộ Không đang mở ra vô số ứng dụng kì diệu trong việc chữa bệnh cứu người.

Chẳng hạn như khi bạn bị ốm, bạn sẽ phải uống hoặc tiêm thuốc. Vậy là thuốc sẽ tác động đến toàn bộ cơ thể bạn, chứ không chỉ những nơi bị bệnh. Cho nên, nhiều khi ta chữa được bệnh thận thì lại đau gan, chữa được khối u thì dạ dày đã bị thuốc làm cho rệu rã. Nhất là trong điều trị ung thư, hóa chất đưa vào cơ thể để giết tế bào ung thư lại đồng thời gây tổn hại đến các tế bào khỏe mạnh.

Tại sao chúng ta không tạo ra những cỗ xe "chở" thuốc chữa bệnh đến tận "địa chỉ" các tế bào nhiễm bệnh, để thuốc không gây ảnh hưởng gì đến các bộ phận khỏe khoắn khác?

Tưởng chừng là một ý tưởng đơn giản, nhưng chỉ đến khi công nghệ nano ra đời, nó mới có thể trở thành hiện thực. Chỉ với công nghệ nano, chúng ta mới có khả năng chế tạo được một cỗ máy rất tinh vi mà lại bé xíu. Cỗ máy đó phải đủ "tí hon" để len lỏi được trong các huyết quản li ti mà không gây tắc nghẽn, lại phải đủ thông minh để chở thuốc đến đúng nơi cần thiết. Nó cũng phải chứa đủ trong mình các công nghệ vô cùng phức tạp để thực hiện nhiều thao tác rắc rối trên những đối tượng siêu nhỏ.

Không chỉ "đưa" thuốc đến tận nơi, người ta còn có thể dùng sóng làm nóng các

hạt nano đó lên, khiến thuốc có nhiệt độ cao và phản ứng tốt hơn tại nơi có u. Năng lượng nhiệt của các hạt từ nano còn có thể phá hủy các khối u mà không cần phẫu thuật. Nhiều phân tích khoa học đã chỉ ra rằng đây là công cụ hữu hiệu nhất để chống di căn trong ung thư.

Các hạt nano còn được dùng để chẩn đoán ung thư sớm. Người ta cho các hạt này đến bám gần các tế bào ung thư. Chúng sẽ cải thiện việc chụp ảnh cắt lớp, làm ảnh rõ hơn, độ tương phản cao hơn. Gần đây, một phòng thí nghiệm ở Mĩ đã dùng hạt từ nano để chụp rõ được 10 - 100 tế bào ung thư cụm lại. Điều đó có nghĩa là ung thư đã được phát hiện ở giai đoạn rất sớm, giúp chữa trị dễ dàng. Bạn hãy tưởng tượng một khối ung thư cỡ 1nm (nanomét) đã chứa ít nhất 10 triệu tế bào ung thư!

Những ứng dụng trên chỉ là một vài trong vô vàn câu chuyện thú vị về chân trời mới mà công nghệ nano mở ra cho việc chữa bệnh cứu người. Y tế nano đang nhằm vào những vấn đề bức xúc nhất đối với sức khỏe con người như những bệnh di truyền có nguyên nhân từ gen, các bệnh AIDS, ung thư, tim mạch, béo phì, tiểu đường...

Nhân loại rất hi vọng chỉ trong một vài thập niên nữa, công nghệ nano sẽ giúp chữa được những căn bệnh nan y như ung thư hay HIV/AIDS.

Những ứng dụng của công nghệ nano thật kì diệu phải không? Giờ chúng ta hãy cùng tìm hiểu về ngành này qua các hàng ghế nhé!

*** Một nanomét bé đến mức nào?**

1 nanomét = 1 phần tỉ mét, viết tắt là nm. Để dễ tưởng tượng, ta lấy một sợi tóc chia ra làm 50.000 phần. Bề dày của mỗi phần sẽ khoảng 1 nanomét. 1 nanomét to hơn kích thước nguyên tử và tương đương kích thước phân tử.

Ngoài đơn vị nanomét, bạn cần biết thêm các đơn vị vi mô khác:

- Angstrom (1 nanomét = 10 angstrom)

- Micromét (1 micromét = 1000 nanomét)

Chữ “nano” có nguồn gốc từ tiếng Hy Lạp, có nghĩa là “chú lùn”, “còi cọc”, “bé xíu”. Trong cuộc sống, chúng ta vẫn thường nhớ những gì to lớn, đồ sộ như ngọn núi cao nhất, đại dương rộng nhất, động vật lớn nhất... Nhưng không phải bởi vì kích thước nanomét là “chú lùn” mà nó chẳng làm nên trò trống gì. Trái lại, nhờ có

nó, chúng ta thực hiện được biết bao điều kì diệu.

*** Bé mới hay**

Công nghệ trong thế kỉ 21 đòi hỏi việc giảm kích thước tối đa của các máy móc, linh kiện và các phương tiện mà vẫn tăng cường được những tính năng hữu dụng của chúng. Càng nhỏ càng tiện ích.

Yêu cầu trên khiến chúng ta phải nghĩ đến những loại vật liệu mới, thay thế các vật liệu "to xác" trong quá khứ. Lời giải đáp chính là công nghệ nano. Bạn có thể hiểu đơn giản:

Công nghệ nano là công nghệ chế tạo và điều khiển các tính chất của vật liệu nano.

Như vậy, đối tượng nghiên cứu chủ yếu của công nghệ này là vật liệu nano.

Vật liệu nano là những vật liệu có kích thước nanomét (trong khoảng từ vài đến 100 nm), có tiềm năng ứng dụng làm nguyên liệu ban đầu để đổi mới các ngành công nghiệp điện tử, quang học, hóa học xúc tác, công nghệ gốm và công nghệ y sinh học…

Các bạn có để ý rằng một con bọ chét bé xíu có thể nhảy cao gấp nhiều lần độ cao của nó trong khi con voi to đùng lại hoàn toàn không thể nhảy được?

Tương tự như vậy, khi giảm kích thước của một vật liệu đến thang nano thì các đặc tính vật lí, hóa học của nó sẽ thay đổi hoàn toàn. Điều này gọi là hiệu ứng kích thước (*side effect*). Ngoài yếu tố kích thước, các tính chất độc đáo của vật liệu nano còn được quyết định bởi cấu tạo bề mặt và sự tác động tương hỗ qua lại giữa chúng.

Nhưng chỉ cho đến cuối thập niên 90 của thế kỉ trước, một số đặc tính ưu việt của vật liệu nano mới được các nhà khoa học trên thế giới để ý và nghiên cứu một cách có hệ thống. Ngành công nghệ nano đã ra đời từ đó.

Về cơ bản, khi bước chân vào lĩnh vực mới mẻ này, bạn có thể đảm nhiệm vai trò một nhà khoa học nghiên cứu công nghệ nano, một kĩ sư công nghệ nano hoặc một nhà tư vấn về công nghệ nano.

*** Nhà khoa học**

Như bạn đã khám phá ra từ các hàng ghế trước, ngành công nghệ nano đang cần được nghiên cứu một cách nghiêm túc và có hệ thống. Đây là một ngành còn quá

mới mẻ (thậm chí còn rất nhiều người chưa hề nghe nhắc tới nó), nhưng đem lại những thay đổi vĩ đại cho cuộc sống con người.

Do vậy xu hướng nghiên cứu của các phòng thí nghiệm trên thế giới cũng như ở Việt Nam hiện nay đều tập trung vào đối tượng vật liệu nano. Với tư cách là nhà nghiên cứu, bạn sẽ là một trong những người tiên phong khám phá ra những tính chất kì thú của các vật liệu tí hon này.

Nhiệm vụ của các nhà khoa học công nghệ nano là tìm ra những quy luật vật lí và hóa học của một dạng vật chất cụ thể khi chúng tiến tới kích thước nano. Họ so sánh các quy luật mới tìm được với những quy luật con người đã biết đến khi loại vật chất đó ở dạng to lớn.

Những kết quả nghiên cứu ấy không chỉ làm phong phú thêm các quy luật vật lí, mà còn đồng thời là nền tảng để đưa ra các ứng dụng trong thực tế.

*** Kĩ sư trong lĩnh vực công nghệ nano**

Bạn yêu thích ngành công nghệ nano nhưng lại không muốn “bó mình” trong những phòng thí nghiệm? Bạn muốn được ứng dụng thực tiễn nhiều hơn? Điều này hoàn toàn có thể thực hiện được. Nghĩa là bạn đang quan tâm tới công việc của một kĩ sư công nghệ nano đấy.

Nếu như nhà khoa học tìm ra các quy luật thì kĩ sư là người thiết kế và vận hành các quy trình ứng dụng.

Kĩ sư công nghệ nano có môi trường làm việc rộng lớn và rất linh hoạt. Bạn sẽ làm việc tại các tập đoàn, nhà máy trong các lĩnh vực như: điện tử (sản xuất thiết bị máy tính, đồ điện tử gia dụng...), sản xuất các thiết bị phục vụ các ngành công nghiệp (công nghiệp ô tô, công nghiệp hàng không vũ trụ, công nghiệp năng lượng...), y học (chẩn đoán và điều trị bệnh) hoặc các lĩnh vực an ninh - quốc phòng...

Một ví dụ đơn giản là ứng dụng công nghệ nano trong việc sản xuất ổ đĩa cứng. Các thông tin sẽ được lưu trữ trên một lớp kim loại rất mỏng cỡ một vài chục nanomét. Một ổ đĩa cứng có thể gồm rất nhiều lớp kim loại như vậy được xếp chồng lên nhau.

Người kĩ sư làm việc trong dây chuyền sản xuất phải có các điều kiện công nghệ thích hợp để đảm bảo được chất lượng của sản phẩm. Chính vì vậy, anh ta cần đặc biệt thông thạo về chuyên ngành công nghệ nano mà mình đảm nhiệm.

Công việc của một kĩ sư đòi hỏi bạn phải có trình độ chuyên sâu về một lĩnh vực ứng dụng của công nghệ nano. Bạn sẽ làm việc với tư cách là người chịu trách nhiệm về kĩ thuật cho các dây chuyền sản xuất.

Công nghệ này tuy thầm lặng nhưng lại vô cùng quan trọng. Người kĩ sư gánh trên mình trọng trách quyết định chất lượng và tính đột phá của từng sản phẩm khi tung ra thị trường. Và đây cũng là cơ hội của một công việc chuyên nghiệp với mức thu nhập cao.

*** Các nhà tư vấn và quản lí công nghiệp**

Với kĩ năng quản lí tốt cộng với những kiến thức chuyên sâu về công nghệ nano, bạn sẽ trở thành một nhà tư vấn, chuyên gia chuyển giao công nghệ tới các dây chuyền sản xuất dựa trên các bằng phát minh sáng chế.

Ở mức độ cao hơn nữa, bạn sẽ là người giữ trọng trách quản lí những chương trình tầm cỡ quốc gia để thực hiện các hướng phát triển tương lai về công nghiệp, năng lượng, y tế, nông nghiệp và quốc phòng...

Những nhà tư vấn, quản lí công nghiệp đòi hỏi phải có rất nhiều kinh nghiệm về nghiên cứu hoặc thực tiễn trước đó trong các lĩnh vực công nghệ nano có liên quan.

Công việc tư vấn và quản lí hết sức thú vị và cũng đầy thách thức. Bạn cần rất giỏi trong một địa hạt nào đó của công nghệ nano. Đồng thời, bạn cũng cần có cái nhìn bao quát thời cuộc để việc tư vấn và quản lí đạt hiệu quả cao.

Nghề nghiệp này hiện nay còn chưa phát triển tại Việt Nam, nhưng chúng ta hoàn toàn có thể tin tưởng vào tương lai. Không xa nữa, chỉ năm, mười năm tới thôi, với tốc độ phát triển của đất nước, sẽ rất cần những nhà tư vấn và quản lí công nghiệp giỏi trong lĩnh vực công nghệ nano.

Với tư cách là một nhà khoa học, bạn sẽ công tác tại các viện nghiên cứu, các phòng thí nghiệm của các trường đại học tổng hợp và bách khoa, các phòng thí nghiệm nghiên cứu và phát triển (R&D) của các hãng sản xuất.

Thực tế, nhiều phòng thí nghiệm hàng đầu lại thuộc về một công ty sản xuất. Chẳng hạn, hãng máy tính IBM có bộ phận nghiên cứu cực mạnh với tám phòng thí nghiệm phân bố trên khắp thế giới, đăng kí hàng trăm bằng sáng chế. Trong đó, công nghệ nano đang là một trong các nghiên cứu mũi nhọn.

Nếu trở thành kĩ sư công nghệ nano, bạn sẽ làm việc ở các phòng sản xuất, phòng kiểm tra chất lượng sản phẩm, phòng nghiên cứu và phát triển sản phẩm của các hãng công nghiệp. Kĩ sư công nghệ nano còn làm việc tại các khoa chẩn đoán, xét nghiệm và điều trị bệnh bằng các phương pháp vật lí ở các bệnh viện. Ngoài ra, họ cũng tham gia vào các lĩnh vực về nông nghiệp như cải tạo giống hay bảo quản thực phẩm tại các cơ sở sản xuất và chế biến nông sản...

Các nhà tư vấn về công nghệ nano làm việc tại các hãng sản xuất, các công ty tư vấn và chuyển giao công nghệ... Còn các nhà quản lí công nghiệp làm việc với tư cách là chuyên viên tại các cơ quan thuộc các Bộ của Nhà nước như: Bộ Khoa học và

Công nghệ, Bộ Công nghiệp, Bộ Tài nguyên và Môi trường, Bộ Kế hoạch và Đầu tư...

*** Hợp xu thế phát triển của thời đại**

Khi chọn nghề nghiệp, chúng ta thường phải chú ý đến nhu cầu của xã hội cũng như xu thế của thời đại. Công nghệ nano là một lĩnh vực rất mới mẻ, có thể bạn còn cảm thấy nó thật xa vời. Nhưng đối với những người có tầm nhìn xa, đó là một trong những ngành đầy triển vọng trong tương lai gần.

Nếu như thế kỉ trước đánh dấu cuộc chạy đua về công nghệ nguyên tử cũng như sự đột phá của công nghệ thông tin, thì các nhà khoa học tin rằng thế kỉ 21 sẽ đánh dấu những đóng góp lớn lao của một lĩnh vực công nghệ mới: Công nghệ nano.

Đây là điều hoàn toàn hợp lí, bởi vì khoa học kĩ thuật luôn phát triển không ngừng. Bất cứ loại công nghệ nào, dù đã ưu việt đến mấy rồi cũng sẽ được thay thế bằng một công nghệ mới hơn, rẻ hơn, ưu việt hơn. Và xu thế của thời đại hiện nay chính là ngành công nghệ nano.

*** Cơ hội làm việc lớn**

Không lâu nữa, thế giới sẽ buộc phải chuyển sang sử dụng những dạng công nghệ mới, khi mà các công nghệ cũ gần như đã tiệm cận đến giới hạn lí thuyết cho phép và trở nên quá đắt đỏ.

Công nghệ nano chính là giải pháp có khả năng thay thế công nghệ cũ và đáp ứng được nhiều bài toán có tính chất toàn cầu. Trong một nghiên cứu của Liên Hợp Quốc, các chuyên gia báo cáo rằng công nghệ nano là một trong những ngành công nghệ đột phá có tác dụng tích cực nhất đối với kinh tế thế giới trong tương lai gần.

Công nghệ nano được mệnh danh là:

"Đột phá thế kỉ"

Trong vài thập kỉ tới, chắc chắn công nghệ nano không chỉ còn trong phòng thí nghiệm mà sẽ thâm nhập vào mọi lĩnh vực của đời sống, từ công nghiệp sản xuất hàng tiêu dùng (thực phẩm, mĩ phẩm, thời trang, đồ gia dụng, đồ chơi trẻ em...) đến những ngành chủ chốt khác như công nghệ thông tin, công nghệ vật liệu, công nghệ y sinh...

Thế giới nói chung và Việt Nam nói riêng đang và sẽ cần đến một số lượng không nhỏ những nhà khoa học, những kĩ sư, những nhà tư vấn trong lĩnh vực công nghệ nano để nghiên cứu, chuyển giao công nghệ và vận hành máy móc.

Sự phát triển mạnh mẽ của công nghệ này đang đòi hỏi nguồn nhân lực lớn. Tất nhiên, đây là một lĩnh vực mới mẻ và không ít thử thách nhưng cơ hội việc làm cùng một chân trời khoa học luôn chờ đón những ai đam mê công nghệ.

Và còn một điểm nữa mà bạn không thể không lưu ý: ngành công nghệ nano rất mới mẻ, nên tại Việt Nam, chưa có nhiều người bước chân vào lĩnh vực này. Nếu bạn đến với công nghệ nano, bạn sẽ giảm bớt được sức ép cạnh tranh so với nhiều ngành khác.

*** Được thực hiện những nghiên cứu tiên phong và ứng dụng chúng**

Nhiều người trong chúng ta, từ khi còn nhỏ tuổi, đã mang trong mình niềm say mê khoa học tự nhiên và ước mơ đóng góp sức trẻ, hiểu biết khoa học của mình cho sự phát triển chung của đất nước. Với ngành công nghệ nano, các bạn có thể thực hiện mơ ước cao đẹp ấy.

Không giống như nhiều nhánh khoa học cổ điển đã được "đào xới" kĩ lưỡng, công nghệ nano là một lĩnh vực rất trẻ, rất mới. Đó là một chân trời mới mẻ cho sự sáng tạo mà lợi ích đem lại vô cùng to lớn.

Khi thực hiện những nghiên cứu tiên phong, bạn đồng thời được cập nhật những kiến thức khoa học mới nhất, những thông tin gắn liền với sự phát triển đương đại của khoa học thế giới. Không chỉ vậy, bạn còn có thể nhanh chóng nhìn thấy những nghiên cứu của mình và đồng nghiệp đem lại ích lợi ứng dụng tuyệt vời trong cuộc sống. Nhìn thấy những đóng góp của mình, trực tiếp hay gián tiếp, đem lại lợi ích cho cộng đồng là một niềm vui rất lớn và đầy khích lệ.

*** Cơ hội trở thành người thành đạt**

Bạn có nhiều cơ hội việc làm, nhiều cơ hội được thăng tiến bởi đây là một lĩnh vực mới và khó, đang rất cần nguồn nhân lực chuyên nghiệp. Công nghệ nano được coi là lĩnh vực chiến lược của toàn thế giới. Điều đó cũng có nghĩa là cơ hội được trọng dụng của bạn rất cao.

Tất nhiên, chúng ta đều biết rằng, cơ hội bao giờ cũng đồng hành với những khó khăn, thử thách mà bạn phải vượt qua. Bạn có dám dấn thân vào một lĩnh vực công nghệ cao, hoàn toàn mới mẻ như ngành công nghệ nano, nhất là khi chúng ta còn nhiều khó khăn trong cả cơ sở vật chất, thiết bị lẫn vấn đề đào tạo? Bạn có đủ nghị lực và lòng kiên trì để vượt qua những gian nan sẽ đến với những người mang trọng trách đi tiên phong? Chỉ niềm say mê thật sự, một ước mơ lớn và ý chí "thép" mới có thể giúp bạn.

*** Yêu thích các môn khoa học tự nhiên**

Nếu bạn yêu thích và giỏi các môn Vật lí, Toán học, Hóa học, Sinh học, nghĩa là bạn có thiên hướng về các ngành khoa học tự nhiên.

Đây là tố chất quan trọng đưa bạn đến với ngành công nghệ nano. Bạn say mê đương đầu với những công thức, những hàm số, những bài toán hóc búa. Bạn thấy đó là một thế giới đầy những điều thú vị và thách thức. Môn Toán luôn là một trong những "lợi thế" của bạn tại nhà trường.

Ngược lại, nếu bạn không có thiên hướng về các ngành tự nhiên, bạn sẽ không nhìn thấy vẻ đẹp trong công việc nghiên cứu, tìm tòi tưởng như khô khan của ngành công nghệ nano.

*** Hiểu biết đa ngành về khoa học tự nhiên**

Như chúng ta đã cùng biết qua định nghĩa đơn giản ở *Hàng ghế số 2*, công nghệ nano là công nghệ chế tạo và điều khiển những tính chất của các vật liệu có kích thước nanomét. Vì thế, công nghệ này nằm trong phạm vi của ngành khoa học vật liệu.

Là người hoạt động trong lĩnh vực này, bạn cần có một kiến thức đa ngành về khoa học tự nhiên, tức là bạn cần phải hiểu biết từ hai môn khoa học tự nhiên trở lên.

Chẳng hạn khi bạn làm việc ở các nhà máy sản xuất thiết bị nghe nhìn gia dụng, như những chiếc DVD hoặc là những ổ cứng (*Hard Disc*) cho các máy tính cá nhân (PC)... hành trang của bạn là các kiến thức về vật lí và hóa học có liên quan.

Nhưng nếu đi vào lĩnh vực chế biến và bảo quản thực phẩm, bạn lại cần một kiến thức tổng hợp về hóa học và sinh học.

Là một bác sĩ chẩn đoán và điều trị bệnh bằng các phương pháp vật lí mới thì ngoài kiến thức về ngành y, bạn còn cần phải thông thạo về các quá trình vật lí và hoá sinh của các dạng thuốc đặc chủng đang được sử dụng cho mục đích chữa trị.

Kiến thức về công nghệ nano trong mỗi ngành cụ thể sẽ là phương tiện giúp bạn thực hiện mục tiêu của những ngành nghề đó.

Như vậy, lĩnh vực công nghệ nano là nơi bạn có thể đóng góp những hiểu biết của mình về các môn khoa học tự nhiên, nơi bạn có thể phát huy cao độ kiến thức liên ngành cũng như sự sáng tạo. Đồng thời, lĩnh vực này cũng hết sức chuyên

nghiệp và đòi hỏi quá trình đào tạo cơ bản.

*** Ưa thích công việc tìm tòi, nghiên cứu**

Bước chân vào lĩnh vực công nghệ nano, dù bạn là nhà khoa học trong các phòng thí nghiệm, kĩ sư tại các cơ quan hay trở thành nhà tư vấn thì công việc nghiên cứu đều hết sức quan trọng.

Công nghệ nano là một lĩnh vực mới và phát triển rất nhanh. Đây là thuận lợi mà cũng là thách thức cho những người tham gia. Đó còn là lĩnh vực đòi hỏi kiến thức sâu rộng và không ngừng cập nhật. Chu trình nghiên cứu - ứng dụng cứ diễn ra liên tục và nhanh chóng.

Nếu bạn là nhà khoa học trong ngành công nghệ nano, công việc nghiên cứu của bạn nhằm mục đích tìm ra các quy luật trong thế giới nano. Nếu là kĩ sư, bạn nghiên cứu về các quy trình và việc ứng dụng các quy trình đó. Nếu hoạt động trong lĩnh vực tư vấn, bạn cần nghiên cứu chuyên sâu một công nghệ và thực hiện việc chuyển giao nó.

*** Đức tính kiên trì và khả năng tập trung cao**

Cũng như mọi ngành khoa học khác, với ngành công nghệ nano, nhưng cũng đặc biệt ở ngành công nghệ nano, sự sáng tạo không đến trong một sớm một chiều. Để có thể thành công, dù chỉ là một công trình nhỏ, bạn cần bỏ ra rất nhiều thời gian, tập trung trí tuệ cao độ và liên tục. Đó là lí do vì sao khi bước chân vào ngành công nghệ nano, bạn không thể thiếu đức tính kiên trì và năng lực làm việc tập trung.

Nếu bạn chỉ thích làm những công việc thời vụ, linh động, hay thay đổi thì bạn sẽ phù hợp với các ngành có tính chất hướng ngoại hơn. Bước chân vào hoạt động khoa học công nghệ tức là bạn đã chọn cho mình một công việc tìm tòi đầy sáng tạo, đầy cống hiến, và vì thế mà cũng không hề dễ dàng. Ngành công nghệ nano không dành cho những ai dễ nản chí.

Những ngày dài làm việc miệt mài quên ăn quên ngủ, nhốt mình trong phòng thí nghiệm. Áp lực công việc căng thẳng. Thậm chí với bao công sức bỏ ra như vậy, thành công tưởng đã tới, nhưng cuối cùng có thể thất bại. Nếu bạn không chuẩn bị tinh thần đương đầu với điều ấy, bạn nên suy nghĩ kĩ trước khi chọn ngành công nghệ nano. Tất nhiên, bù lại là niềm vui khôn cùng khi sáng tạo được điều mới mẻ, đem lại lợi ích to lớn cho nhân loại. Và cả vinh quang chính đáng cho bản thân bạn cùng đồng nghiệp.

*** Trình độ ngoại ngữ và tin học**

Đất nước ta đầu tư vào công nghệ nano để bắt kịp xu hướng phát triển mới nhất của công nghệ toàn cầu. Nguồn thông tin, tri thức chủ yếu đến từ các quốc gia trên thế giới. Điều đó cũng có nghĩa là bạn buộc phải thông thạo ngoại ngữ (cần thiết nhất là tiếng Anh) để xử lí tài liệu, cập nhật các thông tin mới nhất trên các tạp chí khoa học có uy tín hay trên mạng *Internet*. Ngoài ra, nếu là một nhà khoa học, bạn còn cần phải sử dụng thông thạo ngoại ngữ để có các công trình khoa học đăng tải

hoặc công bố trên các tạp chí khoa học ngoài nước...

Tin học là công cụ để bạn tổ chức hiệu quả và nhanh chóng khối dữ liệu đồ sộ, trình bày cũng như tính toán chúng. Công việc của nhà khoa học hiện đại, nhất là trong lĩnh vực khoa học tự nhiên, tất yếu phải gắn bó với chiếc máy tính.

*** Tính chính xác**

Công nghệ nano làm việc với các thông số ở mức độ siêu nhỏ: 1 phần tỉ mét. Vì thế, tính chính xác cũng là một yếu tố cần thiết.

Một trí tuệ sáng tạo, biết đưa ra các ý tưởng, những giấc mơ khoa học táo bạo, hiệu quả và khả thi là vô cùng cần thiết. Nhưng vẻ đẹp và tính lãng mạn của những ước vọng đó sẽ không thể trở thành hiện thực nếu chúng chỉ dừng lại ở ý tưởng hoặc được thực thi một cách cẩu thả.

*** Điều gì cản trở bạn đến với công nghệ nano?**

- Bạn không có niềm say mê với các môn khoa học cơ bản.
- Bạn không thích công việc nghiên cứu. Các số liệu luôn làm bạn thấy ngại.
- Bạn không thích các công việc liên quan đến máy móc.
- Bạn thực sự lo lắng về khả năng ngoại ngữ của mình.
- Bạn thường bị phê bình là nhanh nhẩu đoảng, cẩu thả, kém ngăn nắp.

Bạn đã thực sự yêu thích ngành công nghệ nano và cảm thấy đây là sự lựa chọn thích hợp với mình? Chúng ta hãy cùng điểm qua những địa chỉ đào tạo nhé!

- Trường Đại học Khoa học và Công nghệ Hà Nội - 18 Hoàng Quốc Việt - Cầu Giấy - Hà Nội

- Trường Đại học Bách khoa Hà Nội - 01 Đại Cồ Việt - Hai Bà Trưng - Hà Nội

- Trường Đại học Khoa học Tự nhiên Hà Nội (Đại học Quốc gia Hà Nội) - 334 Nguyễn Trãi - Thanh Xuân - Hà Nội

- Trường Đại học Bách khoa (Đại học Quốc gia TP. Hồ Chí Minh) - 268 Lý Thường Kiệt - Phường 14 - Quận 10 - TP. Hồ Chí Minh

- Trường Đại học Khoa học Tự nhiên (Đại học Quốc gia TP. Hồ Chí Minh) - 227 Nguyễn Văn Cừ - Quận 5 - TP. Hồ Chí Minh

Và tất nhiên còn một kho tàng không thể không nhắc tới là *Internet*.

Bạn hãy vào trang Google, đánh chữ “Công nghệ nano” hoặc “Nanotechnology”. Tham khảo các bài viết về công nghệ nano trên *Internet*, bạn có thể dễ dàng hình dung ra quy mô, tiềm năng cũng như sự quan tâm của cả thế giới dành cho ngành công nghệ mới mẻ này.

Ngành công nghệ thông tin

Cuộc cách mạng số có ý nghĩa hơn cả sự sáng tạo ra chữ viết và in ấn.

Douglas Engelbart

Công nghệ thông tin tuy mới xuất hiện nhưng đã tạo ra những bước phát triển vượt bậc giúp ích cho đời sống xã hội của con người.

Ngày nay, công nghệ thông tin có mặt ở khắp mọi nơi, từ những chiếc máy vi tính, điện thoại di động, những vật dụng cá nhân bạn đang sử dụng hằng ngày cho đến những con tàu vũ trụ mang ước mơ của cả nhân loại đi xa.

Ở Việt Nam, một ngành khoa học kĩ thuật mới, đầy cuốn hút, hấp dẫn và sáng tạo như công nghệ thông tin luôn nằm trong những ngành phát triển "mũi nhọn" được Đảng và Nhà nước quan tâm, đầu tư nhiều nhất.

Nếu bạn đam mê máy tính và luôn muốn biến những ước mơ, "câu chuyện cổ tích" thành sự thật, hãy cùng khám phá *Toa tàu số 11:*

Ngành công nghệ thông tin

Chiếc máy tính cá nhân tiện dụng giờ đây của bạn là sự kết hợp vô vàn những nỗ lực không ngừng nghỉ của các chuyên gia máy tính tài năng. Chúng ta sẽ bắt đầu chuyến "du hành" qua thế giới rộng lớn của công nghệ thông tin với một vài câu chuyện nổi tiếng về những sáng tạo tuyệt vời trong lĩnh vực này.

*** Những tiên đoán thú vị**

Cho đến giờ, sự phát triển của công nghệ thông tin luôn là điều gì đó vượt qua sức tưởng tượng của con người, ngay cả các chuyên gia hàng đầu trong chính lĩnh vực này.

Trước khi máy tính cá nhân ra đời, Thomas J. Watson, chủ tịch hãng IBM đã nói về những chiếc máy tính to cồng kềnh vào năm 1943: “Tôi nghĩ rằng thị trường máy điện toán trên thế giới cũng chỉ tiêu thụ đến năm chiếc là cùng.”

Một biên tập viên của nhà xuất bản nổi tiếng - Prentice Hall, nhận xét vào năm 1957: “Tôi có thể đảm bảo với các bạn rằng xử lí dữ liệu bằng máy tính chỉ là cái mốt nhất thời sẽ không tồn tại được đến sang năm.”

Năm 1984, một người đã nói về bộ nhớ trong của máy tính: “640k là quá đủ cho bất cứ ai, và nhân tiện, mạng máy tính là cái gì vậy?”.

Bạn có biết đó là ai không? William Henry “Bill” Gates III, chủ tịch tập đoàn Microsoft hay vẫn được mọi người quen gọi là Bill Gate.

Còn rất nhiều những tiên đoán thú vị như vậy. Giờ chúng ta sẽ đến với một trong những người đã góp phần đem lại sự phát triển kì diệu của công nghệ thông tin.

*** Người sáng lập World Wide Web (WWW)**

WWW, 3 chữ W đã trở nên quen thuộc với chúng ta là phát kiến vĩ đại của một kĩ sư vật lí người Anh từ cách đây hơn 20 năm. Hồi đó, khó ai đoán được chàng trai trẻ Timothy Berners-Lee sẽ làm sản sinh kỉ nguyên tin học mới mang tên World Wide Web.

Năm 1980, Berners - Lee làm việc cho CERN - phòng thí nghiệm vật lí hạt của châu Âu tại Geneva. Ông đã xây dựng một hệ thống giúp các nhà vật lí khắp nơi có thể sử dụng tài liệu của nhau. Quan trọng nhất, ông thêm vào khả năng kết nối đa phương tiện (*multimedia*), biến những con chữ tẻ nhạt thành một thế giới hình ảnh và âm thanh sống động, được lưu trữ ở những chỗ khác nhau, kết nối bởi các siêu liên kết (*hyperlink*) trong trang web.

Ngôn ngữ HTML (*Hypertext Markup Language*), ngôn ngữ xử lí siêu văn bản được Berners-Lee tạo ra sau đó. Ông cũng xây dựng máy chủ web đầu tiên trên thế giới và phát triển chương trình duyệt Web đầu tiên vào tháng 11 năm 1990.

Phát kiến của Berners-Lee được công nhận và sử dụng từ đầu thập niên 1990 tới tận ngày nay. Nó đã mang lại cho thế giới mạng sự trật tự và rõ ràng, đẩy mạnh khả năng phát triển của web song hành với *Internet*. Chỉ trong vòng 5 năm, số lượng người sử dụng nhảy vọt từ 600 ngàn lên 4 triệu. Và hiện nay có khoảng 1 triệu *website* mới ra đời mỗi tháng.

Ngày 17-7-2004, Berners-Lee được Nữ hoàng Anh tấn phong hiệp sĩ với tước hầu nhằm ghi nhận những đóng góp của ông cho sự phát triển toàn cầu của *Internet*.

Ngày nay, một số ngôn ngữ xử lí siêu văn bản như XML (*eXtensible Markup Language*), WML (*Wireless Markup Language*) sử dụng cho mạng không dây ra đời, từng bước phát triển và thay thế HTML.

Những bước khởi đầu của Berners-Lee, người bước vào ngành công nghệ thông

tin với tư cách một nhà vật lí, sẽ luôn được ghi nhận như cố gắng quan trọng trong việc kết nối thế giới hỗn độn các thành phần thông tin thành những trang web tiện dụng, nơi các bạn có thể biết được mọi thứ chỉ bằng vài cú "nhấp" chuột.

*** Chân trời rộng mở cho công nghệ thông tin Việt Nam**

Chúng ta cũng đã có những phần mềm diệt virus như BKAV của Nguyễn Tử Quảng và D32 của Trương Minh Nhật Quang... Những phần mềm giúp sử dụng tiếng Việt trên máy tính như bộ gõ Vietkey, bộ gõ Unikey, bộ gõ tiếng dân tộc của kĩ sư Trương Đình Tú... đang được nhiều người sử dụng và hiện hữu như những cố gắng nhằm đưa công nghệ thông tin đến với mọi người dân.

Trên đây chỉ là vài khái quát đơn sơ về những con người nổi tiếng, sáng tạo ra vô vàn điều có ích cho cuộc sống với công nghệ thông tin. Bên cạnh đó, còn bao nghiên cứu thầm lặng, miệt mài và cả thất bại đã là nguồn động lực đáng giá cho thành công trong tương lai.

Bạn, thanh niên Việt Nam, hãy tin rằng mình có đủ sáng tạo, kiên trì và nghị lực để bước vào thế giới công nghệ thông tin, tạo ra những sản phẩm có ích cho cuộc sống, trở thành "hiệp sĩ" trong lòng mọi người.

HÀNG GHẾ SỐ 2:
Công nghệ thông tin là gì?

Công nghệ thông tin là một ngành nghề rộng lớn, bao gồm nhiều lĩnh vực, có ảnh hưởng tới nhiều ngành nghề khác nhau của xã hội. Vì thế, thật khó đưa ra một định nghĩa đầy đủ và chính xác.

Tuy nhiên, bạn có thể tạm hiểu:

Công nghệ thông tin là một ngành sử dụng hệ thống các thiết bị và máy tính, bao gồm phần cứng, phần mềm, để cung cấp một giải pháp xử lí thông tin trên nền công nghệ cho các cá nhân, tổ chức có yêu cầu.

*** Công nghệ thông tin phục vụ cho ai?**

Chỉ cần bạn bật chiếc máy vi tính cá nhân của mình lên hay tải một bản nhạc mới về điện thoại di động, vậy là bạn đang tiếp cận với công nghệ thông tin. Ngày nay, hầu như ngành nghề, lĩnh vực hoạt động nào trong xã hội hiện đại cũng cần tới sự góp mặt của công nghệ thông tin.

Vì vậy, một người trong ngành công nghệ thông tin có thể làm việc cho bất kì công ty, tổ chức hay cá nhân nào cần đến giải pháp công nghệ thông tin.

Giải pháp công nghệ thông tin rất đa dạng. Đó có thể là một phần mềm quản lí

nhân viên trong cơ quan, tổ chức, một *website* dạy học qua mạng, một hệ thống máy tính phục vụ cho nhu cầu tính cước, một phần mềm trên các thiết bị di động, hoặc những chương trình giải trí trên *Internet*...

Bởi sự đa dạng ấy, đối tượng phục vụ của công nghệ thông tin ngày càng phong phú, từ một cá nhân muốn có chiếc máy vi tính, một công ty muốn xây dựng *website* giới thiệu sản phẩm cho tới một quốc gia muốn xây dựng chính phủ điện tử hay cả thị trường rộng lớn trên toàn thế giới.

Những người làm việc trong ngành công nghệ thông tin có thể chia thành nhiều lĩnh vực như chuyên về phần mềm hay phần cứng, thiết kế hay quản trị mạng... Đây là ngành rộng lớn, ngay người nghiệp dư cũng hoàn toàn có thể bước vào. Tuy vậy, công việc của người làm công nghệ thông tin chuyên nghiệp thường nằm ở một trong những mảng chủ yếu sau:

*** Lập trình**

Hiện nay, nghề lập trình đang phát triển rất mạnh tại nước ta. Công việc chính của lập trình viên là sử dụng những công cụ và ngôn ngữ lập trình để phân tích, thiết kế và tạo ra những phần mềm, *website*, trò chơi... cung cấp cho thị trường.

*** Chế tạo, lắp ráp và sửa chữa phần cứng**

Những người làm trong lĩnh vực này có khả năng chế tạo, sửa chữa hay lắp ráp, lắp đặt các thiết bị, linh kiện của máy tính như ổ cứng, bo mạch, bộ vi xử lí...

*** Thiết kế giải pháp tích hợp**

Để thiết kế giải pháp tích hợp đòi hỏi phải am hiểu cả về phần cứng và phần mềm. Những chuyên gia công nghệ thông tin này có khả năng thiết kế ra các giải pháp trọn gói cho một công ty, tổ chức cả về phần cứng lẫn phần mềm dựa trên yêu cầu cụ thể.

Hiện tại, khi ranh giới giữa phần cứng và phần mềm đã được thu hẹp, giải pháp tích hợp là một trong những đòi hỏi thường thấy đối với ngành công nghệ thông tin.

*** Quản trị hệ thống và an ninh mạng**

Ngày nay, hầu hết các công ty, doanh nghiệp, tổ chức đều có hệ thống máy vi tính và có thể kết nối mạng. Những người quản trị hệ thống và an ninh mạng có nhiệm vụ đảm bảo cho hệ thống luôn vận hành suôn sẻ, giải quyết trục trặc khi hệ

thống gặp sự cố và đảm bảo hệ thống không bị virus tấn công, *hacker* ăn cắp dữ liệu, duy trì tính an toàn, bảo mật của toàn hệ thống.

Câu trả lời là bất kì nơi nào bạn muốn, trong các công ty, xí nghiệp, trường học, bệnh viện, các tổ chức, hiệp hội...

Thậm chí, bạn có thể là một chuyên gia công nghệ thông tin tự do, hình mẫu ngày càng được ưa thích, làm việc độc lập, không phụ thuộc vào bất kì cơ quan, tổ chức nào. Bạn cũng có thể cùng một số đồng nghiệp khác lập ra một nhóm hay một công ty của riêng mình.

Tóm lại, công nghệ thông tin là một ngành nghề phát huy tối đa khả năng sáng tạo và tự chủ của bạn.

Nhìn chung, nếu muốn lựa chọn công tác ở những địa chỉ chuyên nghiệp về công nghệ thông tin, bạn sẽ làm việc tại:

*** Các công ty phần mềm**

Các công ty này nghiên cứu, xây dựng, phát triển và cung cấp các phần mềm, các ứng dụng, xây dựng *website*, *game*... cho thị trường.

Hiện nay, phát triển phần mềm là lĩnh vực công nghệ thông tin mạnh nhất ở Việt Nam và thu hút lượng nhân lực tham gia đông đảo nhất. Vì vậy, bạn có thể dễ dàng tìm kiếm và phát triển khả năng của mình trong lĩnh vực phần mềm.

Là một chuyên gia phần mềm tài năng, cơ hội khẳng định mình của bạn rất lớn. Nếu bạn là người trụ cột trong nhà, bạn hoàn toàn có thể tạo lập một cuộc sống tiện nghi và thoải mái cho cả gia đình.

*** Các công ty sản xuất, lắp ráp, sửa chữa trang thiết bị phần cứng**

Tuy chưa đạt được ưu thế như những công ty phần mềm, nhưng sẽ là sai lầm nếu bạn hoàn toàn thờ ơ với các công ty sản xuất, lắp ráp và sửa chữa thiết bị phần cứng. Có khoảng 30 doanh nghiệp lắp ráp máy tính đã tạo dựng được thương hiệu như CMS, FPT, Elead, VTB, Mekong Green, T&H, Khai Trí, Sing PC...

*** Các công ty cung cấp giải pháp tích hợp**

Các công ty này chuyên thiết kế, triển khai các giải pháp tích hợp về phần cứng và phần mềm. Đây cũng sẽ là một lĩnh vực mới hứa hẹn đầy thách thức và cả thành công trong tương lai.

Cùng với sự phát triển mạnh mẽ của công nghệ thông tin tại Việt Nam, chúng ta đang ngày càng làm chủ tốt hơn lĩnh vực này. Vì vậy, có rất nhiều cơ sở để bạn ngay từ bây giờ bắt tay vào tìm hiểu về các công ty cung cấp giải pháp tích hợp.

*** Các công ty cung cấp giải pháp về mạng và an ninh mạng**

Với sự phát triển "thần tốc" của *Internet* tại Việt Nam, những vấn đề về an ninh mạng như virus, *hacker*..., cũng trở nên đầy tiềm năng phát triển và đang mở ra những cơ hội lớn cho sự nghiệp của bạn.

*** Cơ hội việc làm lớn**

Tất nhiên rồi, vì công nghệ thông tin có mặt ở khắp mọi nơi, hiện diện trong mọi lĩnh vực của đời sống xã hội. Hơn thế, công nghệ thông tin hiện là ngành được đầu tư và chú trọng phát triển ở mọi quốc gia từ những nước nghèo tới các nước công nghiệp phát triển, và tất nhiên trong đó có Việt Nam.

Công nghệ thông tin luôn phát triển từng ngày, từng giờ với tốc độ chóng mặt nên nhu cầu nhân lực là rất lớn. Hầu như các tổ chức, các công ty, các doanh nghiệp đều cần đến người làm trong lĩnh vực công nghệ thông tin.

Bên cạnh đó, phạm vi của công nghệ thông tin rất rộng lớn, bạn hoàn toàn có thể lựa chọn cho mình một hướng đi phù hợp với khả năng.

*** Luôn được tiếp cận với những tri thức mới**

Có thể nói không một ngành nghề nào lại liên tục biến đổi và phát triển như công nghệ thông tin. Bạn có thể thấy những kiến thức, những công nghệ của vài năm trước đây đã hoàn toàn lỗi thời so với hiện tại.

Làm việc trong ngành này, bạn sẽ luôn được nắm bắt những tri thức mới nhất, công nghệ hiện đại nhất của nhân loại. Nếu bạn là người say mê khám phá và ưa sự mới mẻ, bạn sẽ không bao giờ cảm thấy nhàm chán.

*** Đầy năng động và sáng tạo**

Phần lớn các nhân viên làm việc trong lĩnh vực công nghệ thông tin đều còn rất trẻ, đầy tài năng, hoài bão và khát vọng. Làm việc trong một cộng đồng như thế, bạn có thể phát huy hết những tiềm năng và năng lực vốn có của bản thân. Đây sẽ là điều kiện thuận lợi giúp bạn thể hiện tối đa óc sáng tạo.

*** Nhiều thách thức và cơ hội để khẳng định mình**

Công nghệ thông tin là một trong những nghề có tính cạnh tranh gay gắt và tính đào thải khốc liệt. Bởi đây là lĩnh vực phát triển với tốc độ nhanh nhất và quy tụ nhiều nhất những trí tuệ siêu việt trên thế giới.

Tuy nhiên, nếu bạn là người tài năng và có hoài bão, bạn có thể vượt qua tất cả. Hầu hết những nhân vật nổi tiếng trong ngành công nghệ thông tin đều khởi đầu từ hai bàn tay trắng, nhưng ngày nay họ được cả thế giới ngưỡng mộ.

*** Nhiều cơ hội thành đạt**

Các bạn đã nghe nhiều câu chuyện lập nghiệp của các danh nhân ngành công nghệ thông tin? Những câu chuyện ấy đã trở thành những huyền thoại mới về trí tuệ, sức sáng tạo vô biên và cả sự quả cảm của con người.

Chàng trai trẻ Bill Gates bỏ học đại học giữa chừng, từ khởi đầu mong manh lập nên "đế chế" thống trị toàn cầu mang tên Windows. Michael Dell, người được tạp chí Fortune xếp vào danh sách 10 người đàn ông có quyền lực nhất trong kinh doanh năm 2003, thế mà chỉ 19 năm trước đó thôi, đã bắt đầu công ty máy tính Dell với số vốn ít ỏi cho bất cứ ai: 1000 USD.

*** Thông minh và có óc sáng tạo**

Công nghệ thông tin là một ngành tập trung được những bộ óc vĩ đại của nhân loại. Nếu bạn là người thông minh và có óc sáng tạo, bạn sẽ dễ dàng thành công hơn trong lĩnh vực công nghệ thông tin.

Với trí tuệ của mình, bạn có thể phân tích vấn đề sáng sủa và gãy gọn, tối ưu hoá một giải thuật, hay tìm ra giải pháp hữu hiệu để giảm chi phí và độ phức tạp, góp phần nâng cao hiệu quả của công việc.

*** Khả năng làm việc dưới áp lực lớn**

Nếu bạn là người ghét sức ép công việc, hãy cẩn trọng khi chọn công nghệ thông tin. Công việc của người làm trong ngành công nghệ thông tin rất thú vị nhưng cũng đầy vất vả và căng thẳng. Nó đặc biệt đòi hỏi ở bạn khả năng làm việc dưới áp lực công việc lớn, thời gian gắt gao.

Đây là một nghề mà bạn luôn phải vận dụng đầu óc để giải quyết các vấn đề. Có khi bạn phải ngồi làm việc liên tục bên máy vi tính từ 10-12 giờ/ngày để hoàn thành công việc.

*** Kiên trì, nhẫn nại**

Kiên trì là phẩm chất đáng quý cần có trong ngành công nghệ thông tin. Làm việc trong lĩnh vực công nghệ thông tin luôn phải đối mặt với những bài toán hóc búa, từ một rắc rối nhỏ trên linh kiện, một lỗi trong dòng lệnh khi lập trình đến một giải thuật chưa tối ưu khi phân tích bài toán. Tính kiên trì, nhẫn nại sẽ giúp bạn giải quyết tốt những khúc mắc của vấn đề để gặt hái thành công trong công việc.

Nhẫn nại trong công nghệ thông tin còn có nghĩa là bạn không dễ dàng bỏ cuộc mặc cho những thất bại vừa qua. Một danh nhân ngành công nghệ thông tin trong bài giảng của mình tại một học viện đã đúc kết kinh nghiệm thành công của mình là coi thất bại của hôm qua là cơ hội của hôm nay. Thất bại đến càng sớm, bạn tiến bộ càng nhanh.

*** Tính chính xác trong công việc**

Bạn còn nhớ sự cố Y2K đã làm điên đầu các chuyên gia công nghệ thông tin trên toàn thế giới? Tất cả đều xuất phát từ sự không hợp lí khi chỉ chọn 2 chữ số để biểu thị số năm thay vì 4 chữ số.

Khoa học luôn đòi hỏi tính chính xác và công nghệ thông tin tất nhiên không phải là ngoại lệ. Chỉ cần bất cẩn trong một dòng mã lệnh lập trình, phân tích một vấn đề không hợp lí hoặc một sơ suất nhỏ trong chế tạo, lắp ráp thiết bị cũng có thể làm cho một ứng dụng, một chương trình hay cả một hệ thống, một công ty sụp đổ.

Đảm bảo tính chính xác trong công việc sẽ giúp bạn giảm nhẹ gánh nặng công việc của cả tập thể và tạo dựng được niềm tin đối với khách hàng.

*** Ham học hỏi, trau dồi kiến thức**

Ngày nay, công nghệ thông tin đang liên tục phát triển và biến đổi từng giờ, từng phút. Theo định luật Moore nổi tiếng, cứ sau 18 tháng, mật độ chip của bộ vi xử lí sẽ được tăng gấp đôi (tương ứng với năng lực xử lí của máy tính cũng tăng gấp đôi). Chỉ xét trên phương diện đó thôi, những kiến thức hôm nay có thể ngay ngày mai đã trở thành lỗi thời. Nếu bạn không liên tục trau dồi kiến thức, nâng cao trình độ, bạn sẽ bị tụt hậu so với thế giới.

Luôn tìm hiểu, học hỏi những cái mới sẽ giúp bạn bắt kịp tiến bộ khoa học công nghệ và đạt được thành công trong ngành công nghệ thông tin.

*** Khả năng làm việc theo nhóm (team-work)**

Công nghệ thông tin là một ngành đặc biệt đề cao khả năng làm việc theo nhóm (*team-work*). Làm việc theo nhóm không những giúp bạn giảm bớt gánh nặng và độ phức tạp của công việc mà hơn thế, còn giúp bạn hoàn thành công việc nhanh hơn, hiệu quả hơn.

Khi đó, các thành viên trong nhóm có thể bổ khuyết được cho nhau, mỗi cá nhân hạn chế được những nhược điểm của bản thân và phát huy tối đa năng lực sáng tạo của mình.

*** Trình độ ngoại ngữ**

Như bạn vẫn biết đấy, công nghệ thông tin và mạng *Internet* mang tính toàn

cầu. Để trở thành chuyên gia công nghệ thông tin giỏi, bạn phải khá thông thạo ngoại ngữ, đặc biệt là kĩ năng đọc hiểu.

Có khả năng sử dụng thành thạo ngoại ngữ, nhất là tiếng Anh sẽ giúp bạn cập nhật được những kiến thức mới nhất, những công nghệ hiện đại nhất từ các cuốn sách điện tử và kho tàng *Internet*.

Và quan trọng nhất là:

*** Niềm đam mê công nghệ thông tin**

Dưới áp lực căng thẳng của công việc và tính cạnh tranh gay gắt, nếu không có niềm đam mê, bạn có thể ngã gục trong nghề đầy thử thách này. Còn nếu bạn chẳng ngại ngần khi phải ngồi hàng giờ bên máy vi tính để viết một phần mềm, hoàn thiện một giải pháp, và càng không ngại ngần khi phải thực hiện lại cả công trình mà bạn đã đổ sức vào đó hàng tháng trời, thì thành công đang chờ đón bạn.

*** Những điều gì sẽ cản trở bạn**

- Bạn không có khả năng kiên trì khi làm một công việc nào đó.
- Bạn không chịu được áp lực công việc.
- Bạn không đảm bảo được tính chính xác trong công việc.
- Bạn không có tính kỉ luật.
- Bạn chỉ muốn một công việc đơn giản, không phải vận dụng đầu óc.
- Bạn không có khả năng đọc, hiểu ngoại ngữ, đặc biệt là tiếng Anh.

Bạn có thể thi vào khoa Công nghệ thông tin của một số trường đại học. Khoa Công nghệ thông tin ở những trường này luôn là khoa thu hút sinh viên nhất và cũng thuộc loại “đắt giá” nhất.

Nếu bạn thích học hỏi, tìm hiểu kiến thức về mạng, bạn có thể đăng kí theo học các trung tâm nổi tiếng chuyên đào tạo về mạng như HanoiCTT, SaigonCTT, Công ty iPMAC, Trung tâm tin học Trí Việt (VnPro)...

Lập trình cũng là một trong những lĩnh vực đang hấp dẫn nhiều bạn trẻ. Bạn có thể học các ngôn ngữ lập trình tiên tiến tại các trung tâm đào tạo lập trình viên quốc tế Aptech tại Hà Nội và TP. Hồ Chí Minh.

Một sự lựa chọn khác là các trường trung học chuyên nghiệp, trường dạy nghề.

Tại đây, bạn có thể tiếp thu kiến thức, kĩ năng chế tạo, sửa chữa, lắp ráp các thiết bị, linh kiện của máy vi tính...

Nếu có điều kiện đi du học, cơ hội lựa chọn của bạn càng nhiều hơn, vì hầu như ở nước nào cũng có những trường đại học, những trung tâm đào tạo về công nghệ thông tin. Học tập tại các nước phát triển như Mĩ, Anh, Pháp, Nhật... sẽ giúp bạn tiếp cận với những kiến thức mới nhất, những công nghệ hiện đại nhất của thế giới. Bạn cũng có thể du học tại Ấn Độ hay Singapore, là những nơi có các trung tâm đào tạo về công nghệ thông tin rất uy tín.

*** Tự học công nghệ thông tin từ hôm nay**

Ngoài ra, nếu bạn muốn theo học về công nghệ thông tin, không thể không nhắc tới một kho tàng quý báu vô tận của nhân loại là mạng toàn cầu *Internet*. Bạn có thể đăng kí theo học các khoá học công nghệ thông tin *online* (trực tuyến).

Nếu bạn có khả năng tự đọc, tự học, trên *Internet* có rất nhiều cuốn sách điện tử (*ebooks*) giúp bạn tìm hiểu, nâng cao kiến thức về mọi lĩnh vực của ngành công nghệ thông tin. Bạn cũng có thể học hỏi và được giải đáp mọi thắc mắc khi tham gia các diễn đàn (*forum*) về công nghệ thông tin.

Khả năng tự học đối với người làm trong ngành công nghệ thông tin rất quan trọng, vì thông thường sau 18 tháng, kiến thức về công nghệ thông tin của bạn sẽ trở nên lỗi thời. Bạn phải cập nhật các kiến thức này từ sách vở, bạn bè, thầy cô và từ *Internet* nếu không muốn bị tụt hậu.

*** Một số địa chỉ đào tạo**

- Trường Đại học Bách khoa Hà Nội - 01 Đại Cồ Việt - Hai Bà Trưng - Hà Nội

- Trường Đại học Bách khoa TP. Hồ Chí Minh - 268 Lý Thường Kiệt - Quận 10 - TP. Hồ Chí Minh

- Trường Đại học Khoa học Tự nhiên (Đại học Quốc gia Hà Nội) - 334 Nguyễn Trãi - Thanh Xuân - Hà Nội

- Hà Nội - Aptech: 19 Nguyễn Trãi - Ngã Tư Sở - Hà Nội

116 Thái Hà - Đống Đa - Hà Nội

- FPT - Aptech - Tầng 4 Cung Văn hoá Hữu nghị - 1A Yết Kiêu - Hà Nội

- Sài Gòn - Aptech - 520 Ngô Gia Tự - Quận 5 - TP. Hồ Chí Minh

- Trung tâm Đào tạo Quốc tế Niit Hanoictt - 141 Lê Duẩn - Hai Bà Trưng - Hà Nội

- Học viện CNTT NIIT iPMAC - Tầng 6 toà nhà Tổng công ty Giấy - 142 Đội Cấn - Ba Đình - Hà Nội

Chắc hẳn bạn đã thu nhận được nhiều thông tin hữu ích mà "Bách khoa thư nghề nghiệp" mang lại. Bây giờ chúng ta hãy thử xem những nhà chiêm tinh đem đến cho các bạn những gì về cung hoàng đạo và nghề nghiệp trời ban nhé! Xin lưu ý đây hoàn toàn chỉ mang tính chất tham khảo cho vui. Sau ga chờ này, đoàn tàu "Bách khoa thư nghề nghiệp" xin tiếp tục chuyển bánh, bạn sẽ di chuyển dọc đoàn tàu đến từng toa tàu từng hàng ghế để lựa chọn chuẩn xác cho mình nghề nghiệp đích thực. Đó mới là nghề nghiệp "Nhất nghệ tinh nhất thân vinh" cho cả đời mình.

NGHỀ NGHIỆP TRỜI SINH DÀNH CHO 12 CUNG HOÀNG ĐẠO

Một cuộc điều tra trên quy mô khoảng 9.000 nhân viên do CareerBuilder.com thực hiện vào năm 2008 chỉ ra rằng những người sinh dưới các chòm sao Thần Nông, Sư Tử, Kim Ngưu và Cự Giải thường có mức thu nhập trung bình trên 100.000 USD mỗi năm. Thật đáng tiếc cho các chòm sao Ma Kết hay Bảo Bình khi thu nhập của họ thường dưới 35.000 USD một năm.

Đúng vậy, cung hoàng đạo ảnh hưởng không nhỏ, đôi khi chi phối tính cách của một người. Không phải tất cả mọi người đều sẽ trở nên giàu có, nhưng không gì có thể ngăn một người tìm kiếm niềm vui, niềm hạnh phúc trong công việc, đặc biệt là khi người đó tìm thấy một công việc phù hợp với các dấu hiệu hoàng đạo của mình.

Bạch Dương (sinh từ ngày 21/3 - 20/4)

Bạch Dương xếp hàng đầu tiên trong các cung hoàng đạo. Bạch Dương rất mạnh mẽ (kể cả trong ý chí), sôi động, nhiệt tình và giàu sức cạnh tranh. Đó chính là lí do mà biểu tượng cung hoàng đạo này là một con dê đực. Bạch Dương cần tự do và muốn làm mọi thứ theo cách riêng. Họ hay gặt hái được nhiều thành tựu trong những công việc được trả thù lao và thưởng trên doanh số. Nhờ vào sự quả cảm (và cả bốc đồng), Bạch Dương chính là cảnh sát và lính cứu hỏa - những người anh hùng trong đời thực. Họ là những người quảng bá tuyệt vời và có thể tìm thấy cả thế giới của quảng cáo, truyền thông và quan hệ công chúng ngay trong bản năng của họ.

Nghề nghiệp phù hợp nhất của Bạch Dương là: doanh nhân, quân nhân, nhân viên cứu hộ, chính trị gia, vận động viên chuyên nghiệp, truyền thông và sáng tạo.

Kim Ngưu (sinh từ ngày 21/4 - 21/5)

Kim Ngưu thích nhất là sự ổn định. Họ sẽ làm việc rất chăm chỉ để có được sự đảm bảo về lợi ích, thời gian nghỉ ngơi, mức lương và sự an toàn trong công việc.

Kiên định, kiên nhẫn, trung thực và có phương pháp, Kim Ngưu thực sự là người đáng tin cậy. Kim Ngưu yêu thích những thứ xinh đẹp, thích làm việc với hoa, đồ ăn, trang sức và những món đồ xa xỉ. Kim Ngưu có bản năng xử lí những việc liên quan đến mua bán và tiền bạc. Họ hợp với ngân hàng và các tổ chức tài chính với xu hướng kiếm tiền cho chính mình cũng như cho người khác. Kim Ngưu cũng yêu thích sự sạch sẽ và rõ ràng, có giọng nói mạnh mẽ và làm rất tốt những công việc như thuyết trình, diễn giả hay nhân viên lễ tân.

Những công việc phù hợp nhất với Kim Ngưu bao gồm: kế toán, nhân viên ngân hàng, môi giới đầu tư, nhà giáo, kĩ sư, luật sư, nhà thiết kế, người làm vườn, đầu bếp.

Song Tử (sinh từ ngày 22/5 - 21/6)

Điều gì sẽ làm Song Tử điên lên vì hạnh phúc? Đơn giản lắm, hãy cho Song Tử thật nhiều việc để làm, và tốt hơn là khiến những việc đó trở nên thật kích thích. Đừng quên rằng Song Tử là một cặp song sinh, có nghĩa là “hai trong một”, vì vậy họ cần nhịp độ nhanh và môi trường nhiều áp lực với sự thay đổi chóng mặt. Song Tử không thể nào làm những công việc nhàm chán, lặp đi lặp lại trong thời gian dài. Đại diện cho Song Tử là thần đưa tin với khả năng truyền đạt, đưa ra ý tưởng vô cùng nhanh chóng và rõ ràng. Những công việc yêu cầu di chuyển, đặc biệt đòi hỏi sự kết nối mạng lưới và các mối quan hệ xã hội là phù hợp nhất. Song Tử lạc quan và tràn đầy năng lượng – họ xứng đáng được cổ vũ trên hành trình tự bộc lộ và chứng tỏ bản thân hơn là bị ép vào những khuôn mẫu, chuẩn mực truyền thống.

Những công việc hoàn hảo cho Song Tử bao gồm: môi giới chứng khoán, vận hành tổng đài, hỗ trợ kĩ thuật, giáo viên, kiến trúc sư, điều hành nhà máy, nhân viên cứu hộ, quan hệ khách hàng, diễn viên.

Cự Giải (sinh từ ngày 22/6 - 22/7)

Cự Giải là mẹ của hoàng đạo (trong khi Ma Kết là cha), vì thế những Cự Giải nhạy cảm sẽ làm rất tốt những công việc liên quan đến nuôi dưỡng và chăm sóc. Tuy nhiên, họ không chỉ gói gọn trong những công việc liên quan đến chăm sóc trẻ nhỏ hay vật nuôi, những người sinh dưới chòm sao Cự Giải rất xuất sắc trong việc làm giám đốc điều hành, giống như một người mẹ cực kì “đa-zi-năng” vậy. Cự Giải rất giỏi đưa ra lời khuyên hay bảo vệ người khác. Họ là những người có thể chịu trách nhiệm, và giải quyết vấn đề một cách sáng tạo.

Những đặc điểm này khiến Cự Giải phù hợp với những công việc như: người làm vườn, nhân viên xã hội, chăm sóc trẻ nhỏ, quản trị nhân lực, bác sĩ tâm lí, luật sư, giáo viên, giám đốc điều hành, quân nhân.

Sư Tử (sinh từ ngày 23/7 - 22/8)

Không ai có thể dẫn dắt công ty của bạn đến với thành công tuyệt vời hơn một Sư Tử hùng mạnh và dũng mãnh. Quả cảm, không biết sợ hãi, giàu cảm hứng và độc lập, Sư Tử làm tốt nhất khi họ là trung tâm. Sư Tử khao khát được công nhận và luôn nỗ lực không ngừng để tạo ấn tượng với người khác. Họ có thể là một người

bảo thủ, cao ngạo và gây rắc rối trong làm việc nhóm, nhưng sức hấp dẫn của Sư Tử cuối cùng luôn chiến thắng. Không thích bị quản lí đến từng chi tiết nhỏ, Sư Tử thích làm việc độc lập, khéo léo với sự tự chủ rất cao và họ làm tốt khi lãnh đạo hơn là khi nghe lệnh.

Sư Tử được sinh ra để trở thành giám đốc điều hành, nghệ sĩ biểu diễn, hướng dẫn viên du lịch, nhân viên bất động sản, trang trí nội thất, thiết kế thời trang, quản lí nhà nước, nhân viên bán hàng.

Xử Nữ (sinh từ ngày 23/8 - 23/9)

Xử Nữ nổi tiếng vì sự cầu toàn và làm rất tốt những công việc yêu cầu sự tỉ mỉ, chỉn chu trong từng chi tiết. Xử Nữ nhớ tất cả mọi thứ, rất giỏi trong tư duy trừu tượng, rất ngăn nắp và gọn gàng. Rất nhiều Xử Nữ thành công trong các ngành dịch vụ. Bạn sẽ hạnh phúc vô cùng khi có một thợ làm móng hay một nhân viên phục vụ Xử Nữ (chính vì vậy Xử Nữ thường có thu nhập cao khi làm những việc được nhận tiền *tip*). Những việc như viết văn bản, làm nghiên cứu hay thống kê là cực kì dễ dàng với những cái đầu tỉ mỉ như Xử Nữ. Họ cũng dễ dàng làm quen và quan hệ tốt với mọi người vì bản thân họ vốn là người vui vẻ, chân thành và đáng tin cậy. Rất nhiều Xử Nữ có sở trường về ngôn ngữ. Xử Nữ kín đáo ở nơi làm việc và thường được thăng chức nhờ làm việc miệt mài, cẩn thận.

Những công việc dành cho Xử Nữ gồm: biên tập viên/nhà văn, giáo viên, nhà phê bình, kĩ thuật viên, dịch giả, thám tử, nhân viên thống kê, kế toán.

Thiên Bình (sinh từ ngày 24/9 - 23/10)

Thiên Bình đẹp và quyến rũ, duyên dáng và vui vẻ. Bản năng hợp tác khiến Thiên Bình là những đại sứ hay lãnh đạo nhóm tuyệt vời. Nếu bạn từng phải làm việc với bộ phận chăm sóc khách hàng qua điện thoại, cuộc đối thoại sẽ nhẹ nhàng hơn nhiều nếu tổng đài viên bên kia là một Thiên Bình. Hơn bất kì cung hoàng đạo nào khác, Thiên Bình là con người của những mối quan hệ xã hội. Thiên Bình tuyệt đối không phải kiểu người lầm lũi trong bóng tối, họ bùng nổ mạnh mẽ trong môi trường xã hội rộng lớn. Họ tham vọng, đam mê và giàu kĩ năng. Nhiều Thiên Bình có khuynh hướng nghệ thuật và thường là nhóm trưởng một ban nhạc, tương tác nhiều với khán giả chứ không phải là một nhạc sĩ chỉ biết im lặng sáng tác.

Chính những đặc điểm này khiến Thiên Bình là lựa chọn hoàn hảo trong những công việc như: ngoại giao, vũ công, nhân viên bán hàng, nhà sản xuất chương trình, chuyên gia đàm phán, luật sư, đại lí du lịch, giám sát viên.

Bọ Cạp (sinh từ ngày 24/10 - 22/11)

Bạn cần chế một quả bom? Hay một cuộc phẫu thuật não phức tạp? Hãy đi tìm Bọ Cạp. Bọ Cạp có thể loại bỏ hoàn toàn sự xao nhãng để tập trung và tập trung không ngừng. Bọ Cạp tò mò và được “tạo ra” để khám phá bí ẩn – bạn sẽ không bao giờ muốn bị kiểm tra hay thẩm vấn bởi một Bọ Cạp, vì họ không chỉ đáng sợ mà còn rất trực quan. Bọ Cạp luôn nhận ra những điều bất thường và họ muốn tìm ra tận gốc nguyên nhân. Đừng có ở xung quanh quấy rối họ, Bọ Cạp cần được độc lập và

cần sự tin tưởng của người khác.

Bọ Cạp chính là kẻ mạnh trời sinh trong những công việc như thám tử, luật sư, nhà giáo, nhà khoa học, bác sĩ ngoại khoa, nhà vật lí học.

Nhân Mã (sinh từ ngày 23/11 - 21/12)

Nhân Mã đạo đức, giàu năng lượng và khá triết lí. Họ là những người đưa ra quyết định rất xuất sắc và hẳn là một ông chủ công bằng và dễ tính. Nhiều Nhân Mã có tinh thần rất mạnh mẽ, họ sinh ra trong tự do và chết trong tự do, không e ngại rủi ro và khao khát những trải nghiệm mới. Họ đem tinh thần của mình vào những công việc liên quan đến môi trường, động vật, tư vấn cũng như tôn giáo. Họ cũng thích đi du lịch, thích ở ngoài trời. Nhân Mã cởi mở và vui vẻ sẽ là người đồng nghiệp đáng yêu và dí dỏm. Họ có thể dùng bản năng hài hước và tinh tế để xoa dịu mọi tình huống căng thẳng. Họ không muốn bị ràng buộc với những chi tiết nhỏ nhặt và nhàm chán. Thói quen và sự rập khuôn sẽ giết chết tinh thần của họ. Nhân Mã cũng rất tinh tế và thích nghi tốt.

Những công việc phù hợp nhất với Nhân Mã gồm: bộ trưởng, huấn luyện viên động vật, linh mục, biên tập viên, quan hệ công chúng, huấn luyện viên và bất cứ công việc nào cần những chuyến đi.

Ma Kết (sinh từ ngày 22/12 - 20/1)

Ma Kết tham vọng và yêu thách thức. Giống như con dê núi leo trên những mỏm đá nhỏ cheo leo nhất để không ngừng hướng về phía đỉnh cao, Ma Kết kiên định và không bao giờ từ bỏ - họ sẽ làm bất cứ điều gì họ muốn bằng bất cứ giá nào. Hầu hết Ma Kết đều có trách nhiệm, chu đáo, siêng năng với những công việc mà mình đảm nhận. Ma Kết là đầu tàu thực thi các quy định và khiến cho mọi người hoạt động nhịp nhàng. Nếu bạn cần tìm người kiểm soát công việc một cách chính xác, không có sự lựa chọn nào tốt hơn Ma Kết. Ma Kết cũng có xu hướng cuồng công việc.

Họ sinh ra để trở thành giám đốc, nhà quản trị, biên tập viên, nhân viên ngân hàng, công nghệ thông tin hay bất cứ công việc gì liên quan đến khoa học.

Bảo Bình (sinh từ ngày 21/1 - 19/2)

Bảo Bình cực kì đặc biệt trong 12 cung hoàng đạo chính bởi bản năng nhân đạo của họ. Họ thích khám phá những ý tưởng mới mẻ và thường tò mò, ưa mạo hiểm. Hầu hết Bảo Bình muốn có một công việc “khác thường”. Bảo Bình có xu hướng thành công trong lĩnh vực thông tin liên lạc, điện tử, hàng không. Họ sẽ nổi loạn chống lại những môi trường gò bó, họ cần tự do tuyệt đối về cả thể xác lẫn tinh thần. Bảo Bình không thích làm mọi việc theo lối mòn. Nếu bạn cần một làn sóng mới, Bảo Bình tuyệt đối sẽ không làm bạn thất vọng. Thêm vào đó, Bảo Bình cũng là những người hòa đồng, nhiệt tình tham gia những hội nhóm và công việc chung.

Những công việc phù hợp nhất dành cho Bảo Bình là nhà khoa học, nhà phát minh sáng chế, nông dân hữu cơ, phi công, nhiếp ảnh gia, nhà chiêm tinh, nhà thiết kế, nhạc sĩ.

Song Ngư (sinh từ ngày 20/2 - 20/3)

Song Ngư xếp hàng cuối cùng, có thể coi là "già" nhất trong 12 cung hoàng đạo. Chính vì vậy rất nhiều Song Ngư mang trong mình một "tâm hồn xưa cũ". Mấu chốt ở đây là sáng tạo và đam mê. Họ xuất sắc trong những loại hình nghệ thuật truyền thống như âm nhạc, vũ đạo và nhiếp ảnh. Song Ngư cũng rất trực quan. Nếu thợ làm tóc của bạn là một Song Ngư, cô ấy không chỉ cho bạn một kiểu tóc thời thượng và hiện đại mà còn biết rõ kiểu nào hợp với bạn nhất. Rất nhiều nhà chiêm tinh hay bói bài tarot sinh dưới chòm sao Song Ngư. Trực giác của họ cũng phát huy tác dụng trong những lĩnh vực cần lòng từ bi.

Chính vì những đặc điểm này, các Song Ngư nên chọn các nghề như nghệ sĩ, y tá, vật lí trị liệu, nhà từ thiện, bác sĩ thú y, nhà tâm lí học.

Cung hoàng đạo ảnh hưởng rất nhiều tới tính cách của mỗi người, chính vì vậy, mỗi chòm sao sẽ có những đặc điểm riêng phù hợp với từng ngành nghề cụ thể, tất nhiên điều này không phải lúc nào cũng đúng tuyệt đối, điều quan trọng nhất vẫn là sự nỗ lực và lòng đam mê của bạn.

Nghề dẫn chương trình - MC

Nếu người MC diễn tốt thì mọi thứ sẽ tốt đẹp, trơn tru. Nếu không, rất nhiều trục trặc không ngờ sẽ xuất hiện và làm hỏng bét chương trình...

Ashley Hayden

Chưa bao giờ thuật ngữ người dẫn chương trình - MC được sử dụng với tần suất lớn như thời gian gần đây trên các phương tiện thông tin đại chúng nước ta. Cùng với sự phát triển của ngành truyền thông và công nghệ giải trí, nghề dẫn chương trình đang tạo nên một cơn sốt trong xã hội, đặc biệt là với giới trẻ, khi rất nhiều thử thách và không ít cơ hội được mở ra, qua các cuộc thi tuyển chọn và tìm kiếm tài năng MC mà các đài truyền hình, đài phát thanh... từ trung ương đến địa phương liên tục tổ chức.

Hứa hẹn được xuất hiện trước hàng triệu khán giả với tư cách là một nghệ sĩ thực thụ, được nổi tiếng nhanh chóng với tuổi thọ nghề nghiệp hoàn toàn phụ thuộc vào khả năng của chính bản thân người làm công việc này, MC đang được xem là thứ nghề "thời thượng" trong sự lựa chọn của nhiều bạn trẻ hiện nay.

Mời các bạn cùng khám phá những điều thú vị tại *Toa tàu số 12*:

Nghề dẫn chương trình - MC

*** Cô bé nói chuyện với bờ rào và chim câu**

Sinh năm 1954 tại Kosciusko thuộc bang Mississippi (Hoa Kì), mẹ là một hầu phòng còn cha là thợ mỏ, cô bé con của gia đình da màu nghèo khổ đã phải sống những năm tháng tuổi thơ nhiều cay đắng, chịu đựng sự phân biệt chủng tộc vì màu da của mình.

Tuy cuộc sống rất khó khăn nhưng cô bé may mắn được bà ngoại dạy dỗ chu đáo và biết đọc trước tuổi lên ba. Rồi mọi chuyện thực sự thay đổi khi cô chuyển tới sống cùng cha tại Nashville (Tennessee) năm cô 14 tuổi.

Ông Vernon, cha cô, vốn rất nghiêm khắc nhưng lại hay khích lệ cô và luôn coi việc học hành của con gái là ưu tiên số một. Chính vì vậy mà cô trở thành một học sinh xuất sắc và sau đó được cấp học bổng toàn phần để theo học trường đại học ở tiểu bang. Tại đây, cô theo học ngành truyền thông.

Năm 17 tuổi, cô bắt đầu làm người dẫn chương trình cho một chuyên mục phát thanh của trường học. Sau đó ít lâu, cô được nhận vào làm việc tại một đài truyền hình địa phương và là người phụ nữ da màu đầu tiên được giao dẫn chương trình tin tức ở đây. Nhờ nhanh chóng tạo được sự hấp dẫn đối với khán giả, cô đã không mấy khó khăn để trở thành người phụ trách chương trình *Tin tức lúc 6 giờ* của Hãng WWJZ ở Baltimore và tiếp đó dẫn chương trình *talkshow* (toạ đàm) có tên *People are talking*.

Năm 1983, cô đến Chicago để dẫn chương trình *AM Chicago*. Khi ấy, chương trình này đang ở thứ hạng thấp về số lượng khán giả. Tuy nhiên, ngay những ngày đầu phát sóng, chương trình do cô thực hiện và dẫn dắt đã lập tức gặt hái thành công và phủ sóng toàn quốc.

Khả năng của cô được phát huy đầy đủ hơn khi được giao phụ trách *talkshow* số 1 của nước Mĩ bấy giờ là *Donahue* để 12 tháng sau đó được phát triển với quy mô lớn hơn và đổi tên thành chương trình mang tên cô.

Điều gì làm nên những thành công vang dội liên tiếp ấy?

Sự thẳng thắn và dũng cảm là đặc điểm trong phong cách làm việc của cô. Kết hợp hài hoà giữa tư duy sắc bén và tâm hồn đa cảm, sự hài hước và tính nhân văn, các chuyên mục do cô đảm trách luôn thấm đượm không khí thân tình, cởi mở và gần gũi giữa người dẫn chương trình, khách mời và khán giả.

Chính vì vậy mà kể từ năm 1986, chương trình của cô được biết đến rộng rãi trên toàn nước Mỹ và cũng là chương trình có tỉ lệ người xem cao nhất trong lịch sử truyền hình, thu hút tới 49 triệu lượt người xem mỗi tuần và được phát sóng rộng khắp 121 nước trên thế giới.

Từ một người dẫn chương trình, cô tiếp tục thành công rực rỡ với vai trò đạo diễn, diễn viên, doanh nhân truyền thông, người sáng lập và phát triển mạng lưới truyền hình cáp.

Không chỉ vậy, cô còn được biết đến như một người luôn dành nhiều tâm huyết cho công tác xã hội, từ thiện. Nhiều năm qua, cô đã trích từ tài khoản riêng của mình hàng triệu đô la để tài trợ cho những phụ nữ và trẻ em nghèo, giáo dục và các hoạt động nhân đạo tại nước Mĩ cũng như trên phạm vi toàn cầu.

Khi tìm hiểu về thời thơ ấu của cô để khám phá xem những "phép màu" kì lạ nào đã tạo ra sự cuốn hút gần như tuyệt đối của người phụ nữ đặc biệt này với khán giả, người ta thấy rất thú vị khi nghe người thân của cô kể rằng, ngày bé, cô gái nhỏ

của họ thường hay đứng một mình để nói chuyện với bờ rào và chim câu.

Cô bé nói chuyện với bờ rào và chim câu! Ẩn sau hành động có vẻ kì lạ đó, nhân vật chính trong câu chuyện của chúng ta ngay từ thời thơ ấu đã ấp ủ trong tim mình một ước mơ cháy bỏng. Ước mơ ấy đã giúp cô có đủ ý chí, niềm tin và nghị lực để trở thành Oprah Winfrey - Người dẫn chương trình hàng đầu, nữ hoàng truyền hình - người phụ nữ số 1 của giới truyền thông Mĩ.

HÀNG GHẾ SỐ 2: Người dẫn chương trình là ai?

Bạn đã biết đến MC (tên gọi thông dụng của người dẫn chương trình) qua các chương trình biểu diễn nghệ thuật, các cuộc hội thảo, mít tinh hay suốt tuyến hành trình du lịch...

Bạn cũng gặp MC trong viện bảo tàng, siêu thị, nhà hàng, quán bar hay sân khấu ca nhạc. Đặc biệt, hằng ngày, qua đài phát thanh hay truyền hình, những cái tên như Thanh Bạch, Lại Văn Sâm, Diễm Quỳnh, Anh Tuấn, Long Vũ, Quỳnh Hương... rất quen thuộc với bạn.

Nếu bạn chú ý quan sát, theo dõi và lắng nghe, bạn sẽ dễ dàng nhận thấy hành động chủ yếu của tất cả những người dẫn chương trình là *NÓI*. Bởi vậy, không phải ngẫu nhiên mà người ta cho rằng nghề MC là nghề thể hiện khả năng "ăn nói" và những MC chiếm được tình cảm của công chúng là những người có tài ăn nói.

Tuy nhiên, không phải cứ ăn nói giỏi là thành MC. Cách nói năng, diễn đạt của các MC không hoàn toàn giống cách nói năng và diễn đạt thông thường trong cuộc sống, bởi họ chủ yếu tập trung vào mục đích kết nối giữa nội dung chương trình với công chúng. Nói một cách ngắn gọn, MC sử dụng lời nói để dẫn dắt chương trình.

Dẫn chương trình là việc dùng lời nói để giới thiệu, dẫn dắt, kết nối các nội dung riêng biệt, nhỏ lẻ của một sự kiện thành một chuỗi liên tục, có trình tự, thống nhất và hợp lí.

*** Khái niệm người dẫn chương trình (MC) được hiểu thế nào?**

Người dẫn chương trình hay còn gọi là MC, có lúc được gọi nôm na là *Microphone Center* (micro trung tâm), nhưng chính xác thì đó là từ viết tắt của từ tiếng Anh *Master of Ceremonies* (chủ lễ) - tức là tự chủ điều phối buổi lễ theo một kịch bản không lường trước được. Tuy nhiên, trong thời hiện tại, từ MC thông thường được hiểu là người hướng dẫn quần chúng trong một sự kiện nào đó.

Sự kiện mà người dẫn chương trình phải dẫn dắt có thể là một buổi lễ, một chương trình văn hoá, một cuộc biểu diễn nghệ thuật, một chuyên mục kinh tế, thời

sự... một buổi giao lưu, mít tinh, một cuộc họp, hội nghị khách hàng hoặc toạ đàm. Thậm chí, sự kiện này cũng có thể là một tiệc cưới, một buổi lễ mừng thọ, mừng tân gia hoặc sinh nhật của một cá nhân.

Ngày nay, với sự phát triển của công nghệ giải trí và biểu diễn, dẫn chương trình được xem là một nghiệp vụ thuộc lĩnh vực nghệ thuật, vì thế, người làm nghiệp vụ này cũng được xem là một nghệ sĩ.

Người dẫn chương trình giữ vai trò đảm bảo cho sự kiện diễn ra suôn sẻ, đúng với dự kiến, làm hài lòng tất cả những người tham gia, biết cách ứng phó và xử lí các tình huống bất ngờ một cách thông minh và hiệu quả. Tuy nhiên, MC không phải là nhân vật chính của sự kiện, bởi vậy họ không được chiếm quá nhiều thời gian cũng như không được làm lu mờ, lấn lướt những nhân vật chính, nội dung, chủ đề chính của sự kiện mà phải hướng sự quan tâm, chú ý của khán giả tới nhân vật hoặc chủ đề chính này.

*** Nguyên tắc nghề nghiệp**

Cũng như tất cả các nghề nghiệp khác, dẫn chương trình có nguyên tắc nghề nghiệp đặc trưng. Nguyên tắc này được gói gọn trong "Tám chữ vàng" - đặc điểm quan trọng về nghiệp vụ, mà các MC chuyên nghiệp luôn tuân thủ chặt chẽ. Đó là: Chính xác - Linh hoạt - Truyền cảm - Nhiệt tình.

Có thể nói thêm về "Tám chữ vàng" này như sau:

- Chính xác

Người MC cần có sự nghiên cứu, chuẩn bị kĩ lưỡng về các vấn đề được đề cập trong nội dung chương trình để đưa ra những thông tin chuẩn xác. Chỉ khi biết chắc chắn, hiểu rõ thì mới nói. Có thể nói ít chứ không được nói sai. Người MC phải kiểm soát được lời nói, tránh trường hợp nói mà không biết mình đang nói gì, dễ dẫn đến việc phát ngôn sáo rỗng hoặc phát động khán giả bằng những câu hô hào không giống ai. Bản lĩnh của MC còn bộc lộ ở chỗ biết nói và dừng đúng lúc. Điều này thể hiện ở từng nội dung, từng câu từ trong lúc dẫn chương trình. Nếu thiếu sự chuẩn xác có thể sẽ tạo ấn tượng xấu và nhiều khi gây ra hiểu lầm đáng tiếc. Cách đây không lâu, trong một chương trình âm nhạc, một nữ MC khá nổi tiếng đã "lỡ lời" nói rằng, nhờ có giọng hát của ca sĩ X mà những ca khúc của cố nhạc sĩ Văn Cao mới trở nên hay như vậy(!). Ngay lập tức, dư luận đã lên tiếng phản đối nhận xét không chính xác, thậm chí có người còn cho rằng MC này "phát ngôn" như vậy là do thiếu kiến thức văn hoá.

- Linh hoạt

Thực tế không phải lúc nào chương trình cũng diễn ra theo đúng kịch bản và dự tính. Luôn có những tình huống bất ngờ xuất hiện đòi hỏi MC phải thật linh hoạt "tuỳ cơ ứng biến" nhằm làm cho chương trình luôn được đảm bảo xuyên suốt và hợp lí. Và đây cũng là một đặc điểm thể hiện bản lĩnh của MC chuyên nghiệp.

- Truyền cảm

Cũng như một nghệ sĩ biểu diễn thực thụ, cảm xúc của MC được thể hiện qua

phong cách sân khấu. Từ giọng nói, điệu bộ, ánh mắt, cử chỉ, nét mặt... cho tới trang phục đều phải có được sự truyền cảm, hấp dẫn đối với khán, thính giả.

Đặc biệt là giọng nói, MC phải thể hiện sao cho khán giả cảm nhận được rằng mình đang dẫn dắt, đang kể chuyện, lôi cuốn khán giả theo cảm xúc của mình chứ không phải là đang đọc lên những lời văn vẻ đã học thuộc lòng hoặc viết sẵn trên giấy.

Sẽ trở nên "vô duyên" nếu MC chương trình truyền hình nói về hậu quả của chiến tranh, của chất độc màu da cam hoặc thiên tai lũ lụt... lại có gương mặt vui tươi, giọng nói hồ hởi, nhí nhảnh và vui vẻ. Trái lại, MC các chương trình của thiếu nhi sẽ khiến cho không khí tẻ nhạt, thậm chí kém hấp dẫn nếu chỉ "phát ngôn" bằng một giọng nói điềm tĩnh và điệu bộ già cỗi, nghiêm trang.

- Nhiệt tình

Bất kể công việc gì cũng cần tới sự nhiệt tình, bởi nó xuất phát từ tinh thần trách nhiệm. Công việc dẫn chương trình rất đặc biệt, đòi hỏi người MC không lúc nào được lơ là theo dõi, quan sát và nhanh chóng ứng phó với các tình huống xảy ra, đảm bảo chương trình được thống nhất, trọn vẹn và thành công tốt đẹp.

Larry King được xem như một tấm gương tiêu biểu về lòng nhiệt tình, tận tụy đối với công việc. Vào năm 1978, ông là người dẫn chương trình "Nói chuyện hằng đêm" trên mạng lưới phát thanh Mutual (Mĩ), phát sóng trực tiếp từ thứ hai đến thứ sáu hằng tuần, từ nửa đêm đến 5 giờ 30 phút sáng hôm sau.

Trong suốt thời gian gần 6 tiếng đồng hồ, khi thì phỏng vấn khách mời, khi thì đợi nghe điện thoại khán giả liên tục gọi tới để phỏng vấn và thảo luận, Larry King hoàn toàn "không biết mệt mỏi".

Đặc biệt, khi cuộc chiến Iraq xảy ra (năm 2003), mặc dù đã khá cao tuổi (70 tuổi) nhưng ông vẫn dẫn dắt chương trình thời sự trên kênh CNN, phỏng vấn trực tiếp trong 29 ngày liên tục với các tướng lĩnh, nhà báo, thành viên hoàng gia, gia đình tù nhân chiến tranh và các đại sứ một số nước thuộc khu vực Vùng Vịnh, xứng đáng với danh hiệu mà ông nhiều lần được phong tặng "Người dẫn chương trình hàng đầu" của nước Mĩ.

ảm nhận nhiệm vụ dẫn chương trình đồng nghĩa với việc trở thành một phần trong guồng máy lớn với rất nhiều bộ phận khác nhau và phải có phương án phối hợp tốt để tất cả cùng hoạt động một cách hoàn hảo nhất. Đó cũng là lí

Đdo mà MC chuyên nghiệp luôn chú trọng thực hiện các công việc chính sau đây:

*** Chuẩn bị**

Bạn chỉ thấy MC xuất hiện trên chương trình kéo dài mấy chục phút hoặc thậm chí mười mấy phút. Nhưng để có mấy chục phút ấy, thời gian chuẩn bị thường kéo dài với rất nhiều phần việc vất vả.

Để đảm bảo cho chương trình thành công, MC phải tham gia từ khâu chuẩn bị và xây dựng kịch bản chương trình. MC cần làm việc kĩ lưỡng với Ban tổ chức hoặc đạo diễn chương trình về nhiều chi tiết như: mục đích, thời gian, tổng thời lượng của chương trình, thời lượng của từng tiết mục, địa điểm, bối cảnh, không gian và thời gian xuất hiện, hình thức tổ chức sự kiện (hội thảo, hội nghị, lễ hội, cuộc thi, lễ trao giải...), chủ đề chương trình, người tham gia (diễn viên, đại biểu, đại diện...), trình tự và nội dung tiết mục (ca khúc, vũ điệu, tham luận, phát biểu...), đối tượng khán giả (số lượng, thành phần, trình độ, yêu cầu...)

Tham gia ngay từ khâu xây dựng kịch bản chương trình, MC sẽ nắm bắt thông tin, đóng góp ý kiến với đạo diễn hoặc nhà tổ chức để có kịch bản phù hợp nhất cho chương trình. Việc nắm được kịch bản và tham gia từ khâu xây dựng kịch bản chương trình giúp MC hiểu rõ và có điều kiện thể hiện tốt khả năng của mình.

Sau khi nắm được kịch bản chương trình tổng thể, MC phải dành thời gian nghiên cứu, thu tập thông tin, thậm chí là đề nghị chuyên gia giúp đỡ để tìm hiểu kĩ lưỡng về các sự kiện, nhân vật, tác phẩm... được đề cập trong nội dung kịch bản. Nếu là chương trình có giao lưu với nhân vật, MC cần gặp gỡ trực tiếp với nhân vật hoặc những người biết rõ về nhân vật đó để nắm vững thông tin, có thêm tư liệu và cảm xúc trong diễn đạt lời dẫn của mình.

Khi đã có đủ tư liệu, MC cần biên soạn lời dẫn - kịch bản lời (hay còn gọi là kịch bản văn học - *MC scrip*) phù hợp với chương trình cho riêng mình. Độ dài, ngắn của từng lời dẫn được trù liệu theo thời gian dự tính cho mỗi tiết mục, nhưng phải đảm bảo trung thành với ý đồ và êkíp dàn dựng, cũng như tạo được sự linh hoạt, sinh động trong từng nối kết giữa các tiết mục trong chương trình với khán giả và những nhân vật xuất hiện trên sân khấu.

Tuy nhiên, có những MC chưa đủ khả năng tự viết “kịch bản nói” và phải sử dụng lời dẫn chương trình đã được biên soạn sẵn. Khi đó, MC phải tìm hiểu cặn kẽ và thấu đáo toàn bộ nội dung, sửa chữa hành văn sao cho phù hợp với phong cách diễn đạt của mình và ghi nhớ nhuần nhuyễn để khi bước ra sân khấu, tuy “nói lại lời người khác viết” nhưng MC vẫn dẫn dắt chương trình một cách uyển chuyển và truyền cảm.

Trái lại, nếu không hiểu hết nội dung lời dẫn đã được người khác viết sẵn, MC có thể tự biến mình thành một “chiếc máy nói” vô hồn và nhiều khi diễn đạt sai lạc, tạo ra những tình tiết “bi hài” đáng tiếc.

Hầu hết các MC đều phải xuất hiện trước đám đông công chúng. Trong con mắt

khán giả, họ cũng là những nghệ sĩ. Bởi vậy, khi tham gia chương trình, MC phải biết cách chọn phục trang, cách trang điểm, tư thế, điệu bộ, cách diễn đạt hài hoà với hình thức trình bày và nội dung chương trình.

Sự thể hiện của MC tại hiện trường hoặc trên sân khấu luôn cần đến sáng tạo bởi qua họ mà những điều được chuyển tải (kể cả hình thức bên ngoài) trong chương trình sẽ được gửi đến khán giả một cách sinh động, tự nhiên, luôn mới mẻ, đầy bất ngờ và xúc cảm. Riêng đối với MC dẫn chương trình ở đài phát thanh, giọng nói truyền cảm, sinh động rất quan trọng.

Ngoài những công việc chuẩn bị nêu trên, MC phải đến sớm trước giờ khai mạc ít nhất là 15 phút để kịp nắm bắt, bổ sung những thay đổi vào phút cuối trong nội dung kịch bản. Ví dụ: Tất cả đã ổn định và sẵn sàng chưa? Những người tham gia chương trình, diễn viên, đại biểu..., đặc biệt là đại biểu quan trọng có đến tham dự hay không?

Nếu như tất cả các khâu cũng như các kĩ năng cơ bản được chuẩn bị một cách chu đáo thì người dẫn chương trình đã có thể an tâm được một nửa về mức độ thành công của mình trong tổng thể chương trình được giao. Nửa còn lại tuỳ thuộc vào những gì mà MC thể hiện trên sân khấu.

*** Thực hiện tại hiện trường, sân khấu**

Sau công đoạn chuẩn bị kĩ lưỡng, hiện trường hoặc sân khấu chính là nơi để MC thể hiện "Bản lĩnh và Tài năng" thật sự của mình.

Kịch bản có hay đến đâu, sự chuẩn bị có tốt thế nào nhưng người MC không biết cách dẫn dắt, nhấn nhá, làm nổi bật lên được những ý tứ đặc sắc trong đó thì cũng khiến chương trình trở nên kém hấp dẫn, thậm chí tẻ ngắt.

Thêm nữa, chỉ cần thiếu một chút bình tĩnh hoặc do chủ quan, MC cứ cứng nhắc bám theo kịch bản mà không biết ứng biến theo thực tế diễn biến của chương trình..., sẽ làm mất đi nét uyển chuyển, sinh động và hài hoà của chương trình. Điều này cũng đồng nghĩa với sự không thành công của người dẫn. Trong các buổi *talkshow*, khi MC trực tiếp trao đổi với khách mời, khán giả... yếu tố linh hoạt, khả năng tư duy cực nhanh, vốn hiểu biết sâu sắc của MC về đề tài đang được bàn luận... càng quan trọng.

Chỉ khi MC thực sự có bản lĩnh và có được sự đồng điệu chân thành với đám đông khán giả thì họ mới có khả năng ứng biến tức thời để giải quyết "tình huống khó xử" đường đột xuất hiện trong chương trình mà vẫn tạo được sự đồng cảm và tán thưởng từ phía khán giả. Đây cũng là một trong những dấu hiệu chính giúp "phân hạng" được trình độ chuyên nghiệp của các MC. Các nhà tổ chức, các đạo diễn cũng thường coi đây là tiêu chí số một để quyết định lựa chọn MC cho chương trình của mình.

Người xưa có câu "Đầu xuôi đuôi lọt", "Vạn sự khởi đầu nan". Bởi vậy MC thường rất cẩn trọng khi bắt đầu chương trình. Trong lời khai mạc chương trình, MC không được bỏ sót hay nhầm lẫn bất kể tên khách mời hoặc đại diện tổ chức, cơ

quan quan trọng nào. MC cũng phải nhanh chóng giới thiệu sơ qua về mục đích, nội dung chương trình. Đồng thời, trong lời khai mạc, MC cũng phải tránh tình trạng "mở đề" quá cầu kì thành cách nói dài dòng, lê thê.

Khi dẫn dắt vào nội dung chính của chương trình, MC cần giới thiệu ngắn ngọn, hàm súc, khéo léo về các tiết mục, diễn giả, người biểu diễn... sao cho vừa vặn với thời lượng dành cho mình. Trong lời dẫn dắt của mình, MC không được quên chỉ ra những điểm thành công nổi bật, chi tiết thú vị của tiết mục, bài phát biểu vừa trình bày hoặc vừa biểu diễn, để khán giả cùng cổ vũ cho tiết mục hoặc diễn giả. Khán giả cũng sẽ thấy hài lòng vì biết MC cũng rất quan tâm theo dõi như mình và giúp mình ghi nhận những đóng góp của người biểu diễn, diễn giả.

Đôi khi, vì nhiều lí do, tiết mục tiếp theo không phải lúc nào cũng ngay lập tức được tiếp nối, vì thế sẽ có một khoảng thời gian "trống" trên sân khấu. Lúc này, MC phải biết "lấp chỗ trống" bằng cách đưa ra những nhận xét, những câu nói hài hước, phỏng vấn, giao lưu... với khán giả để họ được thư giãn và không phải "sốt ruột" bởi tập trung chờ đợi tiết mục tiếp theo.

Kết thúc chương trình, MC cần nói lời cảm ơn khán giả, các đại biểu, diễn viên, ban tổ chức, nhà tài trợ..., MC phải là một trong những người cuối cùng rời khỏi sân khấu khi chương trình bế mạc.

Linh hoạt ứng biến trước các tình huống bất ngờ là phẩm chất rất cần thiết đối với người làm nghề dẫn chương trình. Tuy nhiên, MC không được tuỳ tiện sử dụng khả năng này, bởi sự thiếu cẩn trọng sẽ đem đến hậu quả khó lường. Một MC đa tài và nổi tiếng đã mắc sai lầm "nhớ đời" khi anh (để lấp khoảng trống thời gian trong chương trình giao lưu với những trẻ em khuyết tật) đã trổ tài kể chuyện cổ tích qua tiểu phẩm nói về... một con quái vật bị chột mắt rất hung ác. Kết quả là khán giả chê trách và phản đối còn Ban tổ chức thì "khóc dở mếu dở".

*** Các đài phát thanh, truyền hình**

Đây là nơi tập trung rất nhiều MC chuyên và không chuyên của nước ta. Hiện trên truyền hình có rất nhiều chương trình *game show*, *talk show*... cần đến người MC, đặc biệt là các *game show*.

Thấy được vai trò quan trọng của MC nên các đài phát thanh, đặc biệt là đài truyền hình trong thời gian gần đây rất chú trọng tới việc tìm kiếm MC thông qua các cuộc thi hoặc tuyển dụng.

Đây là những cơ hội để bạn làm việc tại các đài phát thanh và truyền hình. Đặc biệt, với hàng loạt chương trình trò chơi truyền hình phát sóng mỗi tối, cùng sự ra đời của rất nhiều kênh giải trí, nếu là một MC tài năng, bạn sẽ luôn được chào đón, thậm chí, bạn sẽ được mời đảm nhiệm không chỉ một mà vài ba chương trình.

Tuy vậy, tuỳ vào nội dung và yêu cầu mà mỗi chương trình đòi hỏi một MC phù hợp. Các chương trình chính luận, thời sự, kinh tế, khoa học, kĩ thuật yêu cầu MC có kiến thức sâu sắc về chuyên môn, chính trị, xã hội..., với phong cách diễn đạt chuẩn mực, nghiêm túc và thường dành ưu tiên cho những người có tuổi, giàu kinh nghiệm trong lĩnh vực này.

Game show cần MC phong cách trẻ trung, vui vẻ, hoạt bát. Những chương trình biểu diễn nghệ thuật, âm nhạc cần MC có sự am hiểu tương xứng về âm nhạc, sân khấu... Còn các chuyên đề như giao lưu, gặp gỡ, toạ đàm... thì người dẫn chương trình phải có "phông" kiến thức nền rộng, tư duy sắc bén, bản lĩnh vững vàng, uyển chuyển, linh hoạt trong xử lí tình huống bất thường có thể xảy ra.

Nếu là MC chuyên mục thể thao, du lịch qua màn ảnh nhỏ hay vòng quanh thế giới, chắc chắn ngoài những điều kiện cần thiết của một MC thông thường, bạn phải có sức khoẻ thật tốt để có thể di chuyển liên tục và làm việc trong điều kiện không phải lúc nào cũng như ý muốn.

*** Các đoàn biểu diễn nghệ thuật**

Là một người dẫn chương trình của đoàn nghệ thuật, bạn sẽ là một thành viên rất quan trọng đóng góp cho sự thành công của cả tập thể. Công việc này có thể do một diễn viên, ca sĩ trong đoàn kiêm nhiệm. Tuy nhiên, một người MC chuyên nghiệp cũng rất quan trọng trong các chương trình biểu diễn.

Một chương trình biểu diễn, dù là tạp kĩ, kịch hay ca nhạc... sẽ suôn sẻ và hấp dẫn hơn khi có được một MC biết giới thiệu và làm nổi bật những điểm đặc sắc của từng tiết mục cũng như cả chương trình, biết "gỡ rối", tạo không khí vui tươi, tăng sự hưng phấn của các nghệ sĩ lẫn khán giả theo dõi suốt từ lúc mở màn cho đến khi kết thúc.

*** Các công ty du lịch - lữ hành, các viện bảo tàng, trung tâm triển lãm...**

Hướng dẫn viên du lịch, nhân viên thuyết minh hiện vật, sự kiện, hình ảnh... có thể coi là những MC đặc biệt. Lúc này, nghề nghiệp của họ hài hoà trong chuyên môn thuộc các lĩnh vực khác như du lịch, bảo tàng...

Điều đặc biệt ở chỗ họ vừa phải nắm chắc kĩ năng của nghề dẫn chương trình, vừa phải có sự am tường sâu sắc về chuyên môn thuộc lĩnh vực mà mình trình bày và giới thiệu.

Kiến thức địa lí, khí hậu, động thực vật, phong thổ, sông ngòi, lịch sử, văn hoá, nghệ thuật... là những lĩnh vực mà họ phải chuyên tâm tìm hiểu và không ngừng bổ sung, tích luỹ vốn hiểu biết. MC du lịch, lữ hành; MC viện bảo tàng, trung tâm triển lãm... thường phải có thêm bằng cấp chuyên ngành.

*** Các công ty truyền thông quảng cáo, sân khấu ca nhạc, nhà văn hoá, nhà hàng, khách sạn, sân chơi...**

Xã hội ngày càng phát triển, nhu cầu lễ nghi và giải trí ngày càng cao. Tại các công ty truyền thông quảng cáo chuyên nghiệp, MC là một thành viên chính thức, thậm chí còn là gương mặt PR đắt giá, bởi họ là nhân vật dẫn dắt các chương trình nằm trong chiến dịch quảng cáo mà công ty kí kết với đối tác như "Hội nghị khách hàng", "Hội thảo về sản phẩm"...

Còn tại các sân khấu ca nhạc, các sân chơi, nhà hàng, vũ trường..., MC giờ đây là một thành viên không thể thiếu. Chính họ là "hoạt náo viên", làm tăng không khí trang trọng hay vui tươi của buổi biểu diễn, sự đầm ấm trong các lễ cưới, sinh nhật, gặp mặt, mừng thọ... Khi điệu nhạc vang lên, cũng chính họ là người "hướng đạo" các vũ điệu sôi nổi, trẻ trung...

*** MC tự do**

Ngay cả trên thế giới, MC tự do rất phát triển. Bởi vì nghề nghiệp này không buộc bạn phải gắn chặt với một đơn vị hay tổ chức nào nên bạn hoàn toàn có thể vừa có một sự nghiệp riêng và có nghề MC như là "nghề tay trái". Hiện nay, tại Việt Nam cũng khá phổ biến những MC tự do.

*** Nhu cầu tuyển dụng tăng, cơ hội việc làm lớn**

Chỉ cần vào mạng *Internet*, gõ từ khoá "tuyển MC" trên trang Google, bạn sẽ có ngay một bức tranh đa dạng với vô vàn cơ hội cho những bạn trẻ năng động, hoạt bát và yêu thích ánh đèn trường quay trở thành MC. Các cuộc thi tuyển MC diễn ra khắp nơi. Những gương mặt MC mới liên tục xuất hiện trên truyền hình.

Đó là không kể đến lực lượng MC đông đảo trong các hoạt động văn hoá, xã hội diễn ra hằng ngày. Chẳng hạn khi tổ chức đám cưới, trong ngày vui hạnh phúc trọn đời, bạn cũng cần đến MC dẫn dắt để đám cưới diễn ra sao cho thật đầm ấm, thiêng liêng và ý nghĩa.

Thực tế ấy cho thấy hiện nay và trong khoảng dăm năm tới, tại Việt Nam, dẫn chương trình là một trong số ít những nghề mà "cung không đủ cầu" với hơn 100 đài phát thanh, truyền hình trung ương và địa phương, số lượng không nhỏ các đoàn nghệ thuật, các công ty truyền thông quảng cáo...

Còn tại các đoàn nghệ thuật, sân khấu ca nhạc, công ty truyền thông..., sự xuất hiện quá nhiều của MC nhưng phong cách không thay đổi, thậm chí sáo mòn khiến

khán giả thấy cũ nhàm. Nhu cầu gương mặt MC mới tăng cao đã mở ra cho bạn cơ hội việc làm rất lớn.

*** Được nổi tiếng nhanh chóng, trở thành người của công chúng**

Trong thế giới bùng nổ về thông tin, giải trí như hiện nay, nếu là một ca sĩ, phải hát thật hay, xuất hiện nhiều lần mới có thể tạo được dấu ấn trong lòng khán giả. Hoặc bất kể nghề biểu diễn nào cũng vậy, phải thật xuất sắc mới để lại ấn tượng tốt với công chúng.

Nhưng nếu bạn là MC, bạn sẽ có lợi thế trong việc tạo chú ý, thậm chí, nếu cách dẫn dắt chương trình của bạn thực sự sinh động, uyển chuyển và truyền cảm, chỉ sau một đêm, bạn đã được nhiều người biết tới. Được nổi tiếng nhanh chóng, trở thành người của công chúng là một đặc điểm rất hấp dẫn đối với các bạn trẻ của chúng ta hiện nay.

*** Tuổi thọ nghề nghiệp không xác định**

Bạn nghĩ rằng nghề MC chỉ dành cho những người trẻ tuổi? Những ngôi sao sáng trong nghề đã chứng minh một điều hoàn toàn ngược lại.

Khác với nhiều nghề nghiệp (như tiếp viên hàng không chẳng hạn), tuổi thọ nghề MC hoàn toàn phụ thuộc vào khả năng của chính bạn. Bạn có thể bắt đầu theo nghề MC từ năm 15, 16 tuổi với các chương trình thiếu nhi và cứ thế có thể làm việc tới tuổi "lão làng" như Larry King, thậm chí là 85 tuổi mới được nghỉ hưu như Bob Barker - người hơn 30 năm dẫn chương trình *The Prices is Right* (*Hãy chọn giá đúng*) của Mĩ.

*** Được giao lưu nhiều, thu nhập khá**

Trong quá trình thực hiện công việc của mình, MC sẽ phải giao lưu với rất nhiều đối tượng thuộc các tầng lớp, thành phần khác nhau trong xã hội. Có sự giao lưu, có mối quan hệ rộng rãi, sự hiểu biết và kiến thức xã hội, vốn hiểu biết, tầm nhìn của bạn sẽ phong phú và rộng mở hơn. Thu nhập là một vấn đề quan trọng để bạn lựa chọn nghề. Nghề MC là nghề có thể đem lại cho bạn những khoản thu nhập khá và ổn định cuộc sống như bất kể nghề nghiệp chân chính nào khác. Đặc biệt, nếu là MC giỏi, bạn thực sự là một người "nói ra tiền".

Những thách thức:

1- Không tự chủ, lỡ lời, bạn sẽ bị mất tín nhiệm và có thể phải nhanh chóng ra khỏi nghề.

2- Thiếu kiến thức, không thường xuyên trau dồi, học hỏi và không sáng tạo.

3- Bản lĩnh không vững vàng.

4- Không thích ứng được với áp lực và cường độ làm việc cao.

Nghề MC, nói theo cách nói của nhà báo Lại Văn Sâm, quả là nghề làm dâu trăm họ và đầy thử thách. Những lỗi sai khi phát ngôn như nói nhịu, nói lắp, nói ngược... với những cử chỉ không hoàn toàn chuẩn mực là điều ai cũng có thể mắc

phải. Nhưng với MC, những lỗi sai ấy có con mắt săm soi của hàng triệu khán giả nhìn vào và bình phẩm, đánh giá. Điều ấy khiến bạn càng phải cẩn trọng hơn khi lựa chọn nghề nghiệp này.

*** Giọng nói thuyết phục**

Mỗi người có giọng nói riêng. Trong thực tế, không có những giọng nói hoàn toàn giống nhau. Đa số người dẫn chương trình đều có chất giọng hay. Điều quan trọng nhất về giọng nói khi đứng trước công chúng là phải "tròn vành rõ tiếng".

Nếu nói không rõ tiếng, rõ lời thì thông tin muốn truyền đạt đến công chúng không được rõ ràng, đôi khi bị hiểu lầm. Hơn nữa, nói không rõ chữ, rõ tiếng thì sẽ kém truyền cảm. Một số người tuy không có chất giọng hay, nhưng qua quá trình rèn luyện đã để lại ấn tượng tốt cho khán thính giả.

*** Vốn từ phong phú, diễn đạt trôi chảy, diễn cảm**

Vốn từ vựng tiếng Việt cực kì phong phú, linh hoạt là yêu cầu thiết yếu với bất kì ai định bước vào nghề MC. Bởi MC dẫn dắt chương trình, dẫn dắt khán giả, khách mời... bằng lời nói. Và lời nói thoát ra ngoài qua cái vỏ ngôn từ.

Thiếu vốn từ ấy, MC sẽ lâm vào tình cảnh lúng túng, không biết biểu đạt ý kiến của mình thế nào. Đây cũng là lí do mà dù không thường xuyên xuất hiện trên truyền hình với tư cách MC, nhưng nhiều nhà văn, nhà thơ, nhạc sĩ, nhà phê bình văn học nghệ thuật... thường khá thành công khi họ "vào vai" MC trong các chương trình đặc biệt.

Đây là "nghệ thuật diễn cảm", tạo cảm xúc cho khán thính giả bởi sự biến đổi âm điệu lúc nói.

Người MC phải nắm vững phương pháp huấn luyện phát âm. Âm thanh của ngôn ngữ có thể tạo ra nhiều cảm xúc, trầm bổng, réo rắt, cao thấp, mạnh yếu, nhanh chậm... đều có thể dùng để biểu hiện cảm xúc vui vẻ, buồn bực, yêu thương, an vui.

Khi nghe MC nói, công chúng sẽ biết được tình cảm nội tâm của chính MC và nhờ đó MC đã kết nối cảm xúc giữa tiết mục và khán giả. Vì vậy, giả dụ có hai người MC đồng thời cùng nói về một tiết mục, cùng sử dụng từ ngữ như nhau nhưng người nghe lại cảm giác khác nhau, vì nội tâm hai người có những động lực khác nhau. Đây là một yếu tố quan trọng ẩn chứa bí quyết thành công của nghề dẫn chương trình.

*** Ngoại hình cân đối, dễ coi**

MC không nhất thiết phải quá đẹp về ngoại hình nhưng phải có một ngoại hình duyên dáng, ưa nhìn. Nếu "nhan sắc" là thứ trời cho, thì vẻ duyên dáng, tác phong nhanh nhẹn lại chính là cái bạn có được qua rèn luyện.

Để có được tiêu chuẩn này, ngoài yếu tố thiên phú, người MC cần rèn luyện để có "phong cách sân khấu".

MC hiểu biết về cách phục trang và tư thế, động tác đúng đắn khi xuất hiện trước công chúng. MC phải nắm được những kiến thức cơ bản về kĩ thuật hình thể, kĩ thuật nội tâm. Không chỉ biết ăn nói mà phải biết cả đi đứng, chẳng hạn đi làm sao cho đúng nhịp, đúng tiết tấu và đúng nhạc. Mỗi bước đi của người MC trên sân khấu đều có tiết tấu riêng.

*** Có kiến thức rộng, tổng hợp về nhiều lĩnh vực và kiến thức chuyên sâu về lĩnh vực mình dẫn**

Để có kiến thức rộng, tổng hợp, liên tục, MC phải thường xuyên cập nhật thông tin bằng cách đọc sách, học hỏi, xem và nghe các phương tiện thông tin.

Dựa trên vốn kiến thức của mình, MC biên soạn lời dẫn, khai thác đề tài, dự định được nội dung cần nói, trao đổi, phỏng vấn, giao lưu... trong chương trình.

Việc biên soạn lời dẫn của MC không phải là ghi lại vài câu máy móc trên giấy hay học thuộc lòng vài cụm từ mà là phải "đào bới" một cái gì đó từ chính vốn kiến thức mà MC sở hữu. Tiếp đó, MC phải "lắp ráp" và sắp xếp những kiến thức và hiểu biết đó theo cách riêng để tạo được phong cách của mình.

Ngoài ra, người MC còn phải có những hiểu biết nhất định về âm thanh, ánh sáng trên sân khấu để tránh gặp phải những "tình cảnh đáng tiếc" như bị phông buông trúng đầu hoặc cầm *micro* lại gần loa để nó rít lên chói gắt. Anh ta cũng phải hiểu về bố cục của sân khấu để luôn xuất hiện trong khuôn hình với tư thế tuyệt nhất.

*** Có óc hài hước, hóm hỉnh và sáng tạo**

Tính hài hước là một trong các tiêu chuẩn của tài ăn nói mà người MC cần phải có. Nhà triết học người Anh Bacon đã nói: "Tài nói chuyện cần có tính hài hước." Chính sự hài hước, hóm hỉnh của MC giúp cho khán giả có được tinh thần sảng khoái, vui vẻ và làm sôi nổi bầu không khí của các chương trình.

*** Bình tĩnh, tự tin, khéo léo, chủ động trong mọi tình huống**

Trong quá trình chương trình diễn ra, dù chuẩn bị thật kĩ nhưng không ai đoán trước được những tình huống bất ngờ xảy ra, ví dụ như khách mời phỏng vấn không trả lời câu hỏi, ánh sáng, âm thanh gặp sự cố, ca sĩ quên lời bài hát... Khi đó là cơ hội để người MC bộc lộ rõ bản lĩnh, sự tự tin của mình để dẫn dắt chương trình một cách nhất quán.

*** Kiểm soát được thời gian**

Thông thường, mỗi chương trình đều có giới hạn về thời gian, MC phải biết khéo léo điều tiết và khống chế nội dung chương trình sao cho không bị kéo dài hoặc kết thúc quá sớm so với dự kiến.

*** Có khả năng làm việc tập thể**

MC cần phương pháp phối hợp nhịp nhàng giữa hai hoặc nhiều hơn số lượng người dẫn chương trình trên sân khấu.

"Làm việc đồng đội" là yêu cầu cần thiết đối với hầu hết các nghề nghiệp. Các MC cần thể hiện sự "tâm đầu ý hợp" khi phối hợp với nhau để dẫn một chương trình. Họ cần có sự hiểu biết, bàn tính, tập luyện trước để tránh khập khiễng, không ăn khớp giữa người nọ với người kia.

*** Ngược lại, bạn sẽ gặp rất nhiều khó khăn nếu bạn chọn nghề MC mà lại**

- Có khiếm khuyết về ngoại hình.

- Phát âm không đạt yêu cầu chuẩn mực: nói ngọng, nói tiếng địa phương, nói lắp và hay nói nhịu.

- Không thích giao tiếp.

- Không tự tin về kiến thức văn hoá, xã hội... của mình.

- Khả năng diễn đạt, ứng biến không tốt.

- Mất tự chủ trước đám đông.

Mặc dù vậy, bạn cũng đừng nản lòng. Với ứng dụng tiến bộ khoa học, hầu hết những vấn đề về ngoại hình sẽ được giải quyết một cách hoàn hảo.

Nghề MC đòi hỏi yếu tố chuyên nghiệp như tất cả các ngành nghề khác. Muốn trở thành MC chuyên nghiệp, bạn cần được đào tạo. Tuy nhiên, trên thực tế hiện nay, mặc dù nhu cầu rất nhiều nhưng chưa có một trường lớp nào đào tạo nghề MC một cách chuyên nghiệp.

Bởi vậy, việc bạn muốn theo học nghề MC ở đây không nhất thiết phải gò bó trong khuôn khổ trường học. Bạn có thể thu thập kinh nghiệm, kiến thức từ những vấp váp trong quá trình làm việc, để từ đó hoàn thiện những gì mình có.

Ngoài ra, bạn có thể tham gia những buổi nói chuyện chuyên đề được tổ chức thường xuyên tại các Nhà Văn hoá. Tại Nhà Văn hoá Thanh niên, Cung Văn hoá

Lao động (TP. Hồ Chí Minh) có lớp đào tạo MC do một số nghệ sĩ MC nổi tiếng được mời tới giảng dạy. Mỗi khoá đào tạo kéo dài ba tháng và mỗi tháng đều có khoá khai giảng mới.

Tại Hà Nội, Cung Văn hoá Hữu nghị Việt Xô (91 Trần Hưng Đạo), Xưởng phim Trường Đại học Sân khấu Điện ảnh (khu văn hoá nghệ thuật Mai Dịch), Trung tâm văn hoá giáo dục tổng hợp thanh thiếu nhi (số 1 Nguyễn Quý Đức - Thanh Xuân) cũng có các khoá học bồi dưỡng kiến thức giao tiếp, nói chuyện trước công chúng, hùng biện... và nghề MC do những chuyên gia, đạo diễn và một số MC nổi tiếng giảng dạy. Đây cũng là cơ hội để bạn theo học để có thêm kiến thức nếu muốn làm nghề MC.

Nếu có điều kiện về tài chính hoặc nếu có khả năng giành được học bổng của Chính phủ hoặc các tổ chức nước ngoài tài trợ, bạn có thể theo học nghề MC ở các trung tâm, trường và học viện chuyên đào tạo MC như: Trung tâm CBAI (Bruxelle - Bỉ), Hiệp hội đào tạo và phát triển nghề dẫn chương trình ARFA, Trung tâm đào tạo nghề dẫn chương trình CFA (Pháp), ITC (*International Training in Communication*), TI (*Toastmaster International*), NSA (*National Speaker Associaton*) của Hoa Kì...

*** Tự học để trở thành MC**

Tuy nhiên, như bạn biết, trong điều kiện đào tạo chính quy nghề MC tại nước ta còn nhiều khó khăn và đang ở tình trạng “cung không đủ cầu”, “đào tạo MC chuyên nghiệp nhưng cách đào tạo lại chưa hoàn toàn chuyên nghiệp”, bạn vẫn hoàn toàn có thể tự nỗ lực.

Không phải bạn trẻ nào ham thích nghề MC cũng có điều kiện đi du học nước ngoài. Nhưng bạn có thể học theo tấm gương của nhiều MC thành công nước ta. Hầu hết trong số họ đều trở thành MC nhờ con đường tự học.

Nghề diễn viên điện ảnh

> Khi còn bé chúng ta thường mê chuyện cổ tích, mơ mộng trở thành người khác - những giấc mơ bị chấm dứt ở tuổi trưởng thành. Với nghề diễn viên tôi may mắn tiếp tục giấc mơ đó, được sống nhiều đời sống khác... Đó là hạnh phúc hiếm hoi cần phải trân trọng giữ gìn.
>
> **Nathalie Baye**
> *Diễn viên Pháp*

Diễn viên điện ảnh luôn là một nghề hấp dẫn với các bạn trẻ sáng tạo và nhiều khát vọng thể hiện mình.

Danh vọng, tiền bạc, thành công, sự ngưỡng mộ... tất cả dường như quy tụ nơi những siêu sao màn bạc. Điều đó khiến nghề diễn viên điện ảnh trở thành một trong những nghề được mơ ước nhiều nhất.

Nhưng đằng sau vầng hào quang màu bạc ấy là những gian nan gì? Bạn đã biết gì về những giọt mồ hôi và cả nước mắt trong nghề nghiệp nhiều thử thách và cạnh tranh này?

Hãy cùng khám phá *Toa tàu số 13*:

Nghề diễn viên điện ảnh

*** "Vịt con xấu xí" đã chinh phục Hollywood như thế nào?**

Vẻ bề ngoài có phải là yếu tố quyết định cho thành công của một diễn viên điện ảnh? Ở hàng ghế này, Ruth Elizabeth Davis (thường được biết đến với cái tên Bette Davis) sẽ giúp bạn tìm câu trả lời.

Bette Davis được mệnh danh là đệ nhất phu nhân của màn ảnh Mĩ. Tên tuổi của

bà gắn liền với những phẩm chất vàng mà bất cứ người diễn viên điện ảnh thực thụ nào cũng coi như chiếc chìa khóa để mở cánh cửa thành công.

Chúng ta sẽ bắt đầu hành trình qua thế giới của diễn viên điện ảnh với câu chuyện đầy ý nghĩa về "vịt con xấu xí" đã trở thành thiên nga lộng lẫy như thế nào.

Năm 1930, B. Davis đến Hollywood, hầu như tay trắng, không có gì ngoài ước mơ cháy bỏng được trở thành diễn viên điện ảnh. Cô gái trán dô, mắt quá to, miệng nhỏ, ngực mảnh, không chút gợi cảm, suýt bị ông giám đốc hãng MGM từ chối. Tuy nhiên, chính cái ngoại hình không lợi thế ấy đã ẩn chứa trong nó quyết tâm không dễ bị đánh bại, một nỗ lực và tài năng xuất sắc. Chấp nhận thay đổi vẻ bên ngoài, lao động hết sức mình cho những vai diễn có được, B. Davis đã dần bước đến thành công.

Năm 1935, năm năm kể từ khi đặt chân đến kinh đô điện ảnh, Bette Davis được đề cử giải Oscar Nữ diễn viên chính xuất sắc nhất với vai Joyce Helth trong phim *Dangerous*. Vượt qua những ngôi sao lừng lẫy như Elisabeth Bergner, Katharine Hepburn, Bette Davis đã đạt giải Oscar năm 1935, giải thưởng này chính là vương miện đánh dấu thời điểm "vịt con xấu xí" đã chính thức trở thành thiên nga, tỏa sáng trong thế giới điện ảnh.

Khi chiếc vương miện đã đội lên đầu, B. Davis đã không từ bỏ nó suốt nhiều thập kỉ. Đây là một kỉ lục hiếm hoi ở kinh đô điện ảnh đầy rẫy ngôi sao.

Năm 1938, B. Davis đoạt giải Oscar Nữ diên viên chính xuất sắc nhất lần thứ hai. Liên tục trong các năm 1939, 1940, 1941, 1942, 1944, 1950, 1952, 1962... cô đều được đề cử giải Oscar. Trong suốt gần sáu thập kỉ làm diễn viên điện ảnh, với hơn 100 phim, Bette Davis đã mười lần được đề cử và hai lần nhận giải Oscar, một con số khiến bất kì ngôi sao điện ảnh nào cũng phải kinh ngạc. Năm 1942 Bette Davis là ngôi sao được trả thù lao cao nhất nước Mĩ.

Một nữ diễn viên điện ảnh đạt đến đỉnh cao danh vọng và tài chính trong một ngành công nghiệp vốn dành cho những người đàn ông. Năm 1977, Bette Davis là người phụ nữ đầu tiên được Viện Hàn lâm Khoa học nghệ thuật điện ảnh Mĩ trao giải *Thành tựu trọn đời*. Bette Davis cũng là người đặt ra những tiêu chuẩn mới cho nữ diễn viên, đấu tranh cho quyền lợi của phụ nữ trong một nền công nghiệp do đàn ông thống trị và đã tạo nên hình ảnh mới của người phụ nữ trên màn ảnh.

Điều gì đã đưa một cô gái nghèo khó, không nhan sắc trở thành siêu sao điện ảnh suốt sáu thập niên? Có ba yếu tố: nỗi ám ảnh thường trực phải thành công, ma lực của cái nhìn và một niềm tin kiên định: không có gì là không thể.

Hiểu một cách đơn giản, diễn viên điện ảnh là người hóa thân vào nhân vật và thể hiện nhân vật trong bộ phim. Nói cách khác, bằng toàn bộ cơ thể, giọng nói, dáng điệu, cử chỉ, trí tuệ và tâm hồn mình, họ biến những "con người" trên giấy trong các kịch bản phim thành những con người thực sự, sống động trên màn ảnh.

Diễn viên điện ảnh không phải là sự bắt chước mà là lao động sáng tạo để toát lên bản chất của nhân vật, chuyển tải được nội tâm của nhân vật bằng chính diễn xuất của mình.

Các cách phân loại diễn viên

Tùy theo tiêu chí mà có nhiều cách phân loại diễn viên. Chẳng hạn, dựa vào tính chất chính hay phụ của nghề nghiệp này trong sự nghiệp của người diễn viên, bạn có thể phân ra thành diễn viên chuyên nghiệp, diễn viên nghiệp dư. Dựa vào chức năng, có thể chia diễn viên điện ảnh thành các nhóm: diễn viên, diễn viên đóng thế, diễn viên lồng tiếng (Sự phân loại trên chỉ mang tính tương đối, chúng tôi chủ yếu muốn giới thiệu tới bạn công việc của nhóm thứ nhất và cũng là nhóm quan trọng nhất: diễn viên).

*** Diễn viên**

Diễn viên là người đảm nhận một hoặc một số vai diễn trong bộ phim. Họ là người sẽ tìm hiểu kịch bản, chuẩn bị, luyện tập và diễn xuất.

Vấn đề lớn nhất của người diễn viên là diễn xuất. Khi diễn xuất, họ không thể hiện con người, tính cách, hành động của bản thân mình. Điều họ biểu hiện chính là con người, tính cách, hành động của nhân vật trong mỗi bộ phim.

Các nhà phê bình điện ảnh thường nói đến vai trò chủ thể bộ phim của đạo diễn hay nhà sản xuất. Tuy nhiên, trong nhiều trường hợp, đối với công chúng, diễn viên mới là chủ thể, trung tâm của mỗi bộ phim. Lí do đầu tiên kéo họ đến rạp là bộ phim có diễn viên họ yêu thích, kế đến là đề tài của phim và đạo diễn chỉ là lí do thứ ba.

*** Diễn viên đóng thế (Cascadeur)**

Dù tài năng đến đâu, không phải lúc nào người diễn viên cũng có thể tự tin một mình hoàn thành vai diễn. Chẳng hạn như khi nhân vật phải thể hiện một màn trình diễn võ thuật cực kì đẹp mắt, một vũ điệu hoàn hảo, một cảnh lướt ván... hay trong những pha mạo hiểm.

Đây là lúc cần tới những diễn viên đóng thế. Yêu cầu đầu tiên đối với diễn viên đóng thế là phải có hình dáng tương tự nhân vật anh/cô ta đóng thế. Thứ hai là họ phải có khả năng diễn xuất. Họ phải nhập tâm vào nhân vật và giữ đúng tâm lí, hành động của nhân vật gốc. Các cảnh cần đến diễn viên đóng thế thường là các pha nguy hiểm nên diễn viên đóng thế hầu hết là vận động viên thể thao hay võ thuật. Ở nước ta, dù thể loại phim hành động chưa mấy phát triển, đời sống của diễn viên đóng thế thường bấp bênh, nhưng vẫn có những con người xả thân vì nghệ thuật như nữ võ sư Thu Vân, võ sư Lữ Đức Long...

*** Diễn viên lồng tiếng**

Ở các nước có nền điện ảnh phát triển, người ta thường sử dụng kĩ thuật thu âm đồng bộ để đảm bảo tính chính xác và độ chân thật. Tuy nhiên, ở nước ta hiện nay, phim truyện vẫn phải sử dụng kĩ thuật lồng tiếng. Ngoài ra, một số phim tiếng nước ngoài và phim hoạt hình cũng cần tới lồng tiếng. Diễn viên lồng tiếng là người tái hiện lời thoại của nhân vật. Đây là công việc thuộc phần hậu kì của mỗi bộ phim, song đóng vai trò không nhỏ tới sự thành công hay thất bại của phim.

Công việc của diễn viên lồng tiếng phải đáp ứng hai yêu cầu: Tiếng phải khớp với khẩu hình và truyền cảm. Để làm được điều này, ngoài giọng nói truyền cảm, người diễn viên lồng tiếng cũng phải có quá trình nhập tâm nghiên cứu các sắc thái tâm lí của nhân vật. Diễn viên lồng tiếng phải giữ đúng cung bậc, mức độ tình cảm, ngay cả khi diễn viên lồng tiếng cho chính mình. Công việc lồng tiếng cũng là giai đoạn để sửa chữa những lỗi sai về thoại của diễn viên trên trường quay.

Điện ảnh chính là nghệ thuật tái hiện những câu chuyện của cuộc sống bằng âm thanh và hình ảnh. Cuộc sống vốn phong phú vô tận. Do đó, không thể kể hết những gì diễn viên điện ảnh sẽ làm. Công việc của diễn viên điện ảnh ở các lĩnh vực: diễn viên, diễn viên đóng thế, diễn viên lồng tiếng sẽ khác nhau. Đây là một ngành rộng lớn, người nghiệp dư cũng có thể bước vào. Tuy nhiên, có những công việc cụ thể bạn sẽ làm khi đảm nhận một vai diễn.

*** Trải qua vòng tuyển chọn (Casting)**

Casting là thuật ngữ vay mượn từ tiếng Anh để tả quá trình chọn lọc các ứng cử viên nhằm chọn diễn viên cho một vai diễn. Tại những trung tâm điện ảnh lớn, các nhà sản xuất và đạo diễn thường mất một thời gian rất dài để lựa chọn diễn viên. Họ nhận được hàng ngàn lá thư tự giới thiệu và những cuộn băng biểu diễn. Ở Việt Nam, cuộc cạnh tranh không gay gắt bằng. Tuy nhiên, sự tuyển chọn là công việc

đương nhiên bạn phải trải qua. Quá trình chọn lọc có thể căn cứ vào những vai bạn đã đóng, khả năng bạn cảm nhận nhân vật (qua phân tích vai diễn, diễn thử...)

*** Đọc kịch bản**

Không phải tất cả những lời mời hợp tác đều đưa đến một vai diễn phù hợp với bạn. Có những vai diễn bạn cảm thấy không đủ sức diễn tả, có những vai diễn bạn không đồng ý với tác giả về cách nhân vật ứng xử và hành động...

Đọc kịch bản là khâu quan trọng để bạn có những quyết định sáng suốt. Nếu bạn cảm thấy có thể đảm nhận vai diễn, tất cả sẽ bắt đầu.

*** Chuẩn bị cho vai diễn**

Đây là giai đoạn quan trọng nhất khi bạn nhận một vai diễn. Quá trình chuẩn bị cho vai diễn còn gọi là quá trình nhập thân.

Phút giây biểu diễn của người diễn viên có thể mang nhiều yếu tố xuất thần, thăng hoa. Tuy nhiên, đây không phải là sự xuất thần, thăng hoa mang tính ngẫu nhiên, mà là kết quả của một quá trình lao động, tìm hiểu, nghiên cứu lâu dài của người diễn viên với nhân vật mình sẽ thể hiện.

Đây cũng là thời gian sẽ quyết định bạn thành công hay thất bại. Dù mọi việc có thuận lợi tới mức bạn sẽ đảm nhận vai diễn viên múa trong khi đó chính là nghề nghiệp trước đây của bạn thì bạn vẫn phải luyện tập... Công việc luyện tập diễn ra ở đâu có thể do bạn hoặc đạo diễn quyết định. Bạn sẽ học từ những thứ giản đơn như lái xe, cưỡi ngựa, bắn súng... cho đến những thứ phức tạp như nhập vai một kẻ mộng du, một người điên hay mẫu người đa nhân cách, đối lập giữa hành động bên ngoài với bản chất bên trong...

Công việc cụ thể:

- Lập lí lịch cho nhân vật. Điều này giúp bạn hiểu tâm lí nhân vật và động cơ các hành động mình sẽ diễn.

- Chuẩn bị tâm lí và phong thái.

- Thực hành thoại.

- Học cách phối hợp với bạn diễn và làm việc ăn ý với những thành viên trong đoàn làm phim.

*** Diễn xuất**

Sau bao ngày chuẩn bị, đây là lúc mọi thành viên trong đoàn làm phim đều chờ đợi. Bạn sẽ thực hiện vai diễn của mình. Là một diễn viên chuyên nghiệp, lúc này bạn không xuất hiện trước ống kính bằng bản thân bạn. Người đứng trước ống kính là con người trong kịch bản mà bạn hóa thân vào.

Một cảnh quay bắt đầu và kết thúc bằng hai khẩu lệnh “Máy” và “Cắt”, đánh dấu sự khởi đầu và kết thúc một cú quay. Những trục trặc có thể diễn ra như thời tiết thay đổi, máy quay hỏng hóc, diễn viễn quên thoại, đạo cụ sai vị trí... Áp lực, căng thẳng, thất bại... tất cả sẽ có. Vấn đề là bạn sẽ vượt qua những cảm xúc ấy để diễn

như thế nào. Điều quan trọng nhất của diễn viên lúc này là khả năng tập trung cao độ khi làm việc trong một môi trường phân tán, giữ đúng tâm lí và thể trạng của nhân vật trong các cảnh quay.

Các đạo diễn luôn đánh giá cao những diễn viên không chỉ hoàn tất vai diễn của mình mà còn có khả năng hỗ trợ đạo diễn trong việc thiết kế bối cảnh, phục trang.

*** Giới thiệu phim với báo giới và công chúng**

Ở các quốc gia có ngành điện ảnh phát triển, khi mỗi bộ phim sắp ra mắt khán giả, đạo diễn và diễn viên chính sẽ tham gia những cuộc họp báo. Tại đây, họ sẽ đưa ra những thông tin hấp dẫn về quá trình làm phim, những gì họ trải qua và những gì đáng để khán giả chờ đợi.

Các cuộc họp báo cũng có thể diễn ra sau khi phim được trình chiếu. Báo giới và khán giả sẽ vô cùng chú ý đến bạn. Cách trả lời và hành xử của bạn ảnh hưởng rất lớn đến hình ảnh, thành công của bộ phim cũng như hình ảnh của bạn trong mắt công chúng.

Tại Việt Nam, việc tổ chức họp báo và giới thiệu phim đã trở nên khá quen thuộc, đặc biệt khi các đơn vị tư nhân tham gia ngày càng nhiều vào lĩnh vực phim ảnh với những công cụ và chiêu thức quảng cáo mạnh.

Có rất nhiều con đường để đến với nghề diễn viên điện ảnh. Nếu bạn là diễn viên nghiệp dư, chỉ cần giữ liên lạc với các đạo diễn sau khi hợp đồng đóng phim kết thúc. Các diễn viên chuyên nghiệp thường làm việc ở các hãng phim (do đặc thù ở Việt Nam, diễn viên kịch tham gia đóng phim rất nhiều nên một bộ phận không nhỏ các diễn viên điện ảnh công tác tại các đoàn kịch, đoàn nghệ thuật). Về đại thể, ở Việt Nam, bạn sẽ làm việc ở:

- Các hãng phim Nhà nước

- Các hãng phim tư nhân

- Các nhà hát, đoàn nghệ thuật

Các hãng phim Nhà nước là các hãng phim hoạt động dưới sự quản lí của Bộ Thông tin và Truyền thông. Các diễn viên thuộc các hãng phim Nhà nước thuộc biên chế của cơ quan.

Bạn có thể tìm một vị trí tại các cơ quan: Hãng phim truyện Việt Nam, Hãng phim Giải phóng, Hãng phim truyền hình TP. Hồ Chí Minh...

Hãng phim tư nhân là hãng phim do một cá nhân đứng ra tổ chức và chịu trách nhiệm quản lí, kinh doanh.

Cho đến nay, ở Việt Nam có khoảng trên dưới 40 hãng phim tư nhân. Một số hãng phim bước đầu thu được kết quả như: hãng Phước Sang, hãng Thiên Ngân, hãng Việt Phim...

*** Bạn sẽ ở đâu khi tác nghiệp**

Điều đó phụ thuộc phần lớn vào nội dung kịch bản cũng như sự lựa chọn của đạo diễn và nhà sản xuất. Đó có thể là:

- Phim trường

Phim trường (hay còn gọi là *studio*) là trường quay, nơi dùng để xây tạo bối cảnh giả cho bộ phim. Phim trường là không gian rộng lớn hội đủ các yếu tố chuyên dụng cho điện ảnh.

Trên thế giới có rất nhiều những phim trường rộng lớn. Ở đó, những nhà sản xuất phim có thể sử dụng nhiều kĩ xảo cũng như kĩ thuật quay hiện đại nhất: dùng đường ray, cần trục để di chuyển máy quay.

Tại Việt Nam, hiện đã có một số phim trường, một số khác đang được xây dựng. Có thể chia trường quay ra hai loại:

Trường quay nội: Dùng để quay nội cảnh.

Trường quay ngoại: Dùng để quay ngoại cảnh.

Điện ảnh sơ khai gần với sân khấu nên các nhà làm phim thường chỉ quay nội cảnh, sử dụng trường quay nội. Ngày nay, cùng với kĩ thuật tối tân, không gian phim được mở rộng một cách đáng kể. Các trường quay ngoại được sử dụng nhiều hơn.

- Hiện trường

Bạn sẽ làm việc ở hiện trường để có những cảnh quay ngoại lấy bối cảnh thực. Hiện trường có thể ở nông thôn hay thành thị, ở vùng núi hay vùng biển, trong nước hay nước ngoài...

Để quay phim *Cao lương đỏ*, Trương Nghệ Mưu đã phải huy động trồng hàng ngàn mẫu cao lương. Khi quay phim *Hoàng Thổ* suốt hai tháng ròng, có những ngày đoàn làm phim hầu như chỉ gặm bánh mì và uống nước lọc. Trong kịch bản phim *Hoàng Thổ* có cảnh một con đường nhỏ chạy vắt qua đỉnh núi. Lúc này, Trương Nghệ Mưu đảm nhận vai trò quay phim. Ông đi khắp vùng Thiểm Bắc mới chọn được vùng núi ưng ý, nhưng trên núi không có con đường mòn nào chạy qua. Để có được con đường nhỏ màu trắng chạy trên đỉnh núi, cả đoàn làm phim đã phải đi đi lại lại rất nhiều lần trong cái rét cắt da cắt thịt. Đơn cử vài câu chuyện để thấy rằng mọi thành công của người diễn viên điện ảnh đều bắt đầu từ sự nỗ lực không mệt mỏi.

Ở nước ta hiện nay, khi số lượng các phim trường còn khá ít ỏi, cơ sở vật chất

nhiều hạn chế, hiện trường thực vẫn là sự lựa chọn lí tưởng của các đạo diễn phim. Bởi vậy, là diễn viên, bạn sẽ chủ yếu làm việc tại hiện trường.

- Xưởng phim

Xưởng phim là nơi xử lí hậu kì của phim từ các khâu âm thanh, kĩ xảo hình ảnh v.v... Có hai cách để khớp hình ảnh với âm thanh: thu âm trực tiếp hoặc lồng tiếng. Bạn sẽ làm việc ở xưởng phim nếu bạn là diễn viên lồng tiếng hay bạn tự lồng tiếng cho vai diễn của mình.

Những ma lực nào của nghề diễn viên hấp dẫn bạn? Một nghề để bạn tỏa sáng? Một nghề để bạn trở thành một người đặc biệt giữa mọi người, một người của công chúng? Một nghề đem lại cho bạn thu nhập cao? Một nghề không bao giờ bạn phải lo lắng về sự lặp lại và nhàm chán?...

Nghề nghiệp này quả thực có những niềm vinh quang ấy, nhưng đi kèm với nó cũng là những thách thức và thất bại mà bạn phải đối diện, đặc biệt trong điều kiện nền điện ảnh nước ta hiện nay còn không ít thiếu thốn và hạn chế.

Trong mục này, chúng tôi muốn giới thiệu với bạn song song cả những nụ cười và những giọt mồ hôi của nghề nghiệp.

*** Có nhiều cơ hội thành đạt và khẳng định mình**

Điều này hẳn ai cũng dễ dàng nhận ra. Diễn viên điện ảnh là con người của công chúng nên vầng hào quang vây quanh họ chẳng phải điều gì xa lạ với bạn. Tuy nhiên, có một điều mà bạn cần nhớ: diễn viên điện ảnh là một nghề có tính chọn lọc khắt khe và tính đào thải khốc liệt. Bởi đây là lĩnh vực của sự thăng hoa, cái đẹp và sự sáng tạo không ngừng. Hơn nữa, đây là lĩnh vực hội tụ những nhân vật tài năng và thu hút sự chú ý của công chúng.

Nghề diễn viên điện ảnh là một nghề không dành cho tất cả mọi người. Sự chọn lọc của nó gắn với các tố chất mà không phải ai cũng có được. Mỗi vai diễn là một thử thách và cơ hội. Nếu bạn có tài năng và ý chí, bạn sẽ vượt qua tất cả. Nhiều diễn viên nổi tiếng thế giới đã bắt đầu với những vai diễn mờ nhạt, không ai chú ý cho đến ngày có được những vai diễn phát huy tài năng của họ. Và ngay cả khi đã nổi tiếng, con đường phía trước của người diễn viên điện ảnh vẫn là sự nỗ lực không mệt mỏi để khẳng định mình.

Nếu bạn có khả năng diễn xuất và sự nỗ lực sáng tạo không ngừng, bạn có thể vượt qua mọi trở ngại. Không hiếm những trường hợp các ngôi sao khởi đầu từ một

“con vịt xấu xí”, một tuổi thơ bất hạnh... Nhưng khi thành danh, họ được cả thế giới ngưỡng mộ, thậm chí trở thành đại sứ thiện chí nhờ ảnh hưởng rộng lớn của mình.

*** Giao thiệp rộng rãi và phong phú**

Nghề diễn viên điện ảnh cho bạn nhiều cơ hội để tiếp xúc với những nhóm người khác nhau trong xã hội: công nhân, nông dân, doanh nhân, thương nhân, cầu thủ, ca sĩ... Không những thế, bạn có thể tiếp xúc với những người đến từ nhiều vùng, nhiều dân tộc. Những điều này có từ việc bạn thâm nhập thực tế để đóng vai. Không gian sống của bạn sẽ mở rộng. Sau những chuyến đi, bạn sẽ có vốn sống, vốn hiểu biết vô cùng phong phú.

Đây có thể coi là một lợi thế và cũng là một nhiệm vụ trong nghề nghiệp này. Bởi vốn sống, vốn giao tiếp càng rộng rãi nghĩa là khả năng hóa thân của bạn vào các nhân vật khác nhau càng đa dạng và sinh động.

*** Một nghề đầy sáng tạo**

Sáng tạo được coi là một trong những phẩm chất quan trọng nhất đối với người diễn viên điện ảnh. Bạn sẽ trải qua nhiều vai diễn, mỗi vai sẽ có những đặc trưng tính cách, tâm lí khác nhau, mỗi vai ở một độ tuổi khác nhau, mỗi hành động trong một bộ phim có động cơ khác nhau... Điều này đòi hỏi bạn phải có sức sáng tạo trong diễn xuất. Nếu không có khả năng sáng tạo, biến hóa, bạn sẽ nhanh chóng trở nên cũ kĩ, nhàm chán.

*** Thu nhập khá cao và sức ảnh hưởng lớn**

Hằng năm, tạp chí danh tiếng *Forbes* của Mĩ đều bình chọn danh sách một trăm ngôi sao quyền lực nhất thế giới dựa theo các tiêu chí: thu nhập tài chính, tầm ảnh hưởng và khả năng thu hút sự chú ý của công chúng trong những lĩnh vực: nghệ thuật, thể thao, truyền hình... Diễn viên điện ảnh luôn chiếm tỉ lệ lớn trong danh sách này. Không chỉ thế, những siêu sao màn bạc còn trở thành các nhà hoạt động văn hóa, đại sứ thiện chí của các tổ chức quốc tế...

Tuy nhiên, bước vào nghề nghiệp này, bạn cũng phải đối diện với một thực tế rằng: thu nhập trong nghề diễn viên khá bấp bênh, đặc biệt trước khi bạn có một sự nổi tiếng nhất định, được nhiều đạo diễn để ý tới. Điều này có nghĩa là, danh vọng và tiền bạc có thể sẽ không tới ngay khi bạn bước chân vào nghề, và bạn có thể sẽ phải đối diện với những ngày tháng thực sự khó khăn. Điều này thậm chí có thể kéo dài, liệu bạn có chấp nhận đối mặt?

*** Khả năng diễn xuất**

Bản chất công việc của người diễn viên điện ảnh chính là hóa thân vào vai diễn và tái hiện nhân vật đó. Quá trình đó sẽ diễn ra trong suốt cuộc đời người diễn viên. Do đó, khả năng diễn xuất chính là yếu tố đầu tiên giúp bạn thành công.

Với khả năng diễn xuất của mình, bạn có thể biến những ý tưởng, những con người trên kịch bản thành nhân vật sống động. Khả năng diễn xuất cũng đồng nghĩa với việc bạn có thể đảm đương các vai diễn thuộc nhiều kiểu nhân vật, nhiều loại tính cách, ở nhiều độ tuổi...

*** Khả năng nắm bắt các ý tưởng và óc tưởng tượng**

Nếu bạn cảm thấy chật vật khi nắm bắt ý tưởng của người khác, hãy cân nhắc khi chọn nghề diễn viên điện ảnh. Để có một vai diễn, bạn phải làm công việc của một người đọc ý tưởng của nhà biên kịch và đạo diễn. Sau đó, bạn sẽ tưởng tượng nhân vật đó và thể hiện những hành động, cử chỉ, trạng thái xúc cảm của nhân vật bằng chính bản thân mình.

*** Sức khỏe tốt, khả năng làm việc dưới áp lực lớn**

Hầu như chúng ta chỉ biết đến những ánh hào quang bao phủ quanh những siêu sao điện ảnh. Một cuộc sống xa hoa, các bữa tiệc, những giải thưởng lớn, những chuyến du lịch... Đó chỉ là một phần rất nhỏ trong những gì thuộc về cuộc sống của người diễn viên điện ảnh. Công việc của người diễn viên điện ảnh thực sự thú vị nhưng cũng đầy áp lực.

Đã bao giờ bạn tưởng tượng mình sẽ giảm 10 cân trong vòng 15 ngày? Đã bao giờ bạn tưởng tượng sẽ phải cắt toàn bộ mái tóc để đảm nhận vai sư cô hay bệnh nhân? Khi cơ thể đã mệt nhoài và đầy vết bầm tím sau một ngày luyện tập, bạn có thể nhảy xuống nước ở nhiệt độ 110C giữa mùa đông? Bạn có thể diễn suốt đêm, một ngày chỉ ngủ có bốn tiếng, và làm việc như vậy trong mấy tháng liền?

Những chuyện ấy được coi là rất bình thường trong cuộc sống của người diễn viên.

*** Tính kiên trì, nhẫn nại**

Đây là một công việc mà bạn phải có thừa nhẫn nại. Để có vài phút lên hình, nhiều khi cả đoàn làm phim đã phải mất hàng tuần, thậm chí hàng tháng lao động cật lực trong những điều kiện khắc nghiệt. Diễn viên có thể phải diễn đi diễn lại một cảnh đến lần thứ mười lăm, mà không dám chắc liệu cảnh đó có được chấp nhận hay không. Chỉ một trục trặc nhỏ về ánh sáng, âm thanh, trang phục hay bối cảnh có thể phá hỏng cả một đoạn phim đã được dày công dàn dựng.

Nhẫn nại trong nghề diễn viên điện ảnh còn có nghĩa là bạn dám vượt qua chính bản thân mình trong những vai diễn trước đó. Mỗi thành công bạn có được vừa là lợi thế vừa là một thử thách. Những vai diễn trước đó tạo ra trong chính bạn một quán tính nghề nghiệp, đồng thời tạo ra trong khán giả ấn tượng về bản thân bạn. Làm mới chính mình không phải là một công việc dễ dàng. Nó đòi hỏi sự sáng tạo, thời gian và bản lĩnh.

*** Khả năng phối hợp trong công việc**

Công việc của bạn gắn bó mật thiết với tất cả các thành viên trong đoàn làm phim. Một sai sót của một người sẽ làm đình trệ tất cả công việc của những người còn lại. Do đó, nghề diễn viên đòi hỏi ở bạn tinh thần tập thể và khả năng phối hợp với những cá nhân khác.

Mặt khác, quá trình diễn xuất yêu cầu bạn phải kết hợp ăn ý với bạn diễn. Điều này cũng liên quan đến khả năng nắm bắt các ý tưởng của người khác ở trên. Hơn bất kì công việc nào khác, nghề diễn viên không phải là một công việc yêu cầu từng người làm việc một cách độc lập và riêng rẽ. Sự thành công của bạn không chỉ phụ thuộc vào bản thân bạn mà còn tùy thuộc vào sự hợp tác giữa bạn và những thành viên khác của đoàn làm phim.

*** Không ngừng hoàn thiện bản thân**

Khả năng diễn xuất như một năng khiếu trời cho là điểm khởi đầu thuận lợi khi bước vào nghề diễn viên điện ảnh. Tuy nhiên, để tồn tại và thành đạt trong nghề, bạn phải không ngừng nâng cao năng lực của bản thân. Các vai diễn liên tục thay đổi, bắt buộc bạn phải có vốn sống phong phú. Bạn sẽ tìm những động lực mới để phát triển tâm hồn và kiến thức. Bạn sẽ học hội họa để có óc thẩm mĩ và kiến thức về bố cục tạo hình, học nhạc lí để biết sự hài hòa của giai điệu, học khiêu vũ để rèn luyện các cơ và có động tác uyển chuyển, thoải mái.

Bạn có thể đóng vai một người nông dân hay một doanh nhân, một võ sĩ quyền anh vạm vỡ hay một bệnh nhân thập tử nhất sinh, một tên cướp hay một nhân vật gấp đôi số tuổi bạn... Tất cả những điều đó đều có thể diễn ra và đòi hỏi bạn nâng cao năng lực cũng như khả năng thích nghi. Không thể vào vai một vũ nữ nếu không bước chân đến sàn tập và sân khấu, không thể vào vai một nhân vật lịch sử nếu không tìm hiểu những trang phục, thói quen, dáng điệu, cách cư xử của nhân vật cũng như những điều kiện lịch sử, xã hội thời nhân vật đó sống...

Tham gia một khóa học vũ đạo, diễn kịch, một khóa học lái xe hay võ thuật, thậm chí một khóa học ngoại ngữ tại nước ngoài là điều cần thiết đối với một diễn viên điện ảnh.

Để đóng phim *Cao lương đỏ*, Củng Lợi đã phải mất hai tháng ròng rã học cưỡi la, ngồi kiệu, gánh nước và phơi nắng để có màu da bánh mật. Sau khi đóng phim *Phải sống*, Củng Lợi ốm nặng bởi cô như vừa trải qua hai mươi năm cay đắng của cuộc đời nhân vật Cúc Đậu... Còn rất nhiều câu chuyện trong giới diễn viên điện ảnh kể về những khổ ải họ phải trải qua để có được vai diễn thành công.

Luôn học hỏi, hoàn thiện bản thân sẽ giúp bạn xử lí tốt vai diễn cũng như mở rộng khả năng diễn xuất sang nhiều loại nhân vật. Điều đó đồng nghĩa với việc bạn có nhiều cơ hội thể hiện bản thân.

*** Niềm đam mê nghề**

Nghề diễn viên điện ảnh là công việc rất vất vả, luôn phải chịu nhiều áp lực từ nhiều phía: đạo diễn, giám đốc sản xuất, công chúng, giới báo chí... và cả những

thành công, thất bại của chính bạn. Rất nhiều áp lực, rất nhiều sự cạnh tranh, cả sự cám dỗ, tất cả những điều này đòi hỏi bạn niềm đam mê điện ảnh. Nếu bạn không ngại ngần luyện tập cả tháng trời cho vai diễn, không ngại ngần với những chuyến đi thực tế gian nan, không ngại ngần học những kĩ năng mới để diễn xuất, thì điện ảnh là con đường dành cho bạn.

*** Những điều sẽ cản trở bạn**

- Bạn không có khả năng mang nhiều khuôn mặt, cùng lúc thể hiện nhiều tình cảm, cảm xúc... đối nghịch nhau. Bạn bắt chước người khác rất kém. Bạn chưa từng thành công khi sắm vai một nhân vật nào đó trong vở kịch trên lớp, hội trại hay liên hoan văn nghệ...

- Bạn không chịu được áp lực của công việc, không hào hứng bắt đầu một công việc mới hay đối mặt với những thử thách.

- Bạn muốn một công việc nhàn nhã, không đòi hỏi nỗ lực, không cạnh tranh, va chạm.

- Bạn không sẵn sàng cho những chuyến đi xa và cuộc sống thiếu tiện nghi.

- Vốn sống của bạn nghèo nàn và đơn điệu.

- Bạn không có tính kỉ luật và khả năng hợp tác, bạn dễ dàng bỏ cuộc, không kiên trì.

Có rất nhiều cách thức và địa chỉ để bạn lựa chọn nếu muốn theo học ngành này. Việc bạn có được lựa chọn để vào vai hay không phụ thuộc vào quá trình *casting* của đạo diễn. Có nhiều đạo diễn muốn lựa chọn những diễn viên chưa qua đào tạo hay chưa từng đóng phim. Có những đạo diễn lại đánh giá cao tính chuyên nghiệp của những diễn viên được đào tạo qua trường lớp. Điều này nói rằng, bạn có rất nhiều con đường để trở thành diễn viên điện ảnh. Thực tế cho thấy, nhiều ngôi sao màn bạc đã bước sang từ sân khấu ca nhạc hay sàn *catwalk* và họ rất thành công. Tuy nhiên, có một điều chắc chắn là, quá trình học hỏi để trở thành một diễn viên chuyên nghiệp diễn ra lâu dài, thậm chí suốt cuộc đời.

Hiện nay, bạn có thể thi vào ngành Đào tạo diễn viên sân khấu - điện ảnh, khoa Sân khấu Trường Đại học Sân khấu - Điện ảnh Hà Nội, Trường Cao đẳng Sân khấu Điện ảnh TP. Hồ Chí Minh, Trường Cao đẳng Văn hóa nghệ thuật TP. Hồ Chí Minh... Đây là những nơi đã đào tạo các diễn viên nổi tiếng của nền điện ảnh Việt Nam như NSND Trà Giang, NSND Trọng Khôi, NSND Thế Anh, NSƯT Trần Lực,

NSƯT Trần Đức...

Bạn cũng có thể tìm kiếm cơ hội từ các cuộc thi tuyển chọn diễn viên.

Một con đường khác để trở thành diễn viên điện ảnh chính là từ người mẫu, ca sĩ. Từ kinh nghiệm được tích lũy trong nghề người mẫu hay ca sĩ, bạn cũng có thể bước sang lĩnh vực nghệ thuật thứ bảy.

Nếu có điều kiện đi du học, bạn có rất nhiều sự lựa chọn. Hầu như ở nước nào cũng có những trường đại học hay các trung tâm đào tạo diễn viên và rất nhiều cuộc tuyển lựa diễn viên cho các vai diễn. Các nước có nền điện ảnh lớn như Mĩ, Anh, Pháp, Đức, Hàn Quốc, Trung Quốc... sẽ giúp bạn tiếp cận nhanh nhất những gì đang diễn ra trong thế giới sôi động của điện ảnh. Bạn cũng có thể du học tại Ấn Độ (Bollywood) hay Nhật Bản - những nơi luôn có sự đầu tư cho việc phát triển nền điện ảnh.

*** Một số địa chỉ đào tạo**

- Trường Đại học Sân khấu - Điện ảnh Hà Nội - Mai Dịch - Cầu Giấy - Hà Nội

- Trường Cao đẳng Văn hóa Nghệ thuật TP. Hồ Chí Minh - 05 Nam Quốc Cang - Phường Phạm Ngũ Lão - Quận 1 - TP. Hồ Chí Minh

- Trường Đại học Văn hóa Nghệ thuật Quân đội Cơ sở 1: 101 Nguyễn Chí Thanh - Đống Đa - Hà Nội. Cơ sở 2: 140 Cộng Hoà - Tân Bình - TP. Hồ Chí Minh

- Trường Cao đẳng Văn hóa Nghệ thuật Nha Trang - 52 Phạm Văn Đồng - Phường Vĩnh Hải - TP. Nha Trang - Khánh Hòa

Ngành du lịch

Du lịch và sự hài hòa xã hội

Thông điệp của Tổ chức Du lịch Thế giới

Những năm đầu thế kỉ 21 đã chứng kiến sự phát triển mạnh mẽ của du lịch Việt Nam. Nhiều khu du lịch sinh thái, du lịch văn hóa, du lịch xanh... mọc lên khắp nơi, làm thay đổi bộ mặt và đời sống của nhiều địa phương.

Cùng với sự phát triển ấy, ngành du lịch nước ta đang rất cần đội ngũ nhân lực mạnh. Nghề du lịch nhiều thú vị, thu nhập tương đối cao nhưng cũng không ít gian truân.

Nếu bạn thích đi đây đó, thích tìm hiểu nhiều điều mới lạ, gặp gỡ nhiều người, hãy cùng khám phá ngành nghề đầy hấp dẫn và cũng lắm chông gai ở *Toa tàu số 14:*

Ngành du lịch

*** Marco Polo - Nhà du lịch lữ hành vĩ đại**

Marco Polo thức giấc vì tiếng động ồn ã vọng vào khoang chiếc tàu buôn sang trọng. Sau hành trình dài, đêm qua, ông đã ngủ một giấc sâu với hi vọng sớm nay thấy tận mắt bến bờ Trung Hoa huyền bí.

Nhà du hành bước ra ngoài boong tàu. Có đến hàng trăm chiếc tàu buồm đậu san sát nhau bên những chiếc thuyền nhỏ mỏng mảnh với đủ màu sắc sặc sỡ. Dòng người đông đúc khuân vác, kéo, đẩy hàng hóa lên xuống tấp nập. Náo nhiệt và ồn ã, người Trung Hoa bản xứ đầu đội những chiếc nón rộng vành khác người gây nên cảnh huyên náo lúc bình minh mới ló rạng. Marco Polo thốt lên:

- Thật là ngoạn mục! Thật là kì lạ!

Quả vậy, những mái nhà thấp chen chúc gần bờ. Phía sau là bạt ngàn vườn cây và những cánh đồng có loại cây cao như mía nhưng trên ngọn lại trĩu những chùm hạt trắng to như hạt đỗ. Từ gần đến xa, hàng chục chùa, đền, tháp sừng sững vươn cao, sáng lóa ánh vàng ánh bạc trên những quả đồi.

Đó chỉ là khám phá mở đầu của Marco Polo - nhà khoa học, nhà du hành người Italia trong chuyến lữ hành đến Trung Quốc.

Từ năm 1271 rời Venise đi du ngoạn Marco Polo đã thấy cả thế giới rộng lớn và tuyệt diệu. Cuối năm 1292, ông trở lại quê nhà. Châu Âu sau đó mới biết tới thế giới ấy qua cuốn sách *Marco Polo du kí*. Những miền đất, những tập quán lạ lùng, những công trình văn hóa lịch sử, bao đền đài, thành quách, cả đến những trang phục cùng nhiều món ăn mà ông nếm trải, đều được thể hiện qua các trang du khảo ấy.

Điều thú vị là trong cuốn sách này có những dòng viết về đất Việt, Marco Polo đã đến thương cảng Đại Chiêm, chứng kiến cảnh buôn bán tấp nập với các thương gia đến từ Ấn Độ, Giava... Thương cảng ấy sau này là Cửa Đại - Hội An, nơi hội tụ các giá trị văn hóa đặc sắc với những dãy phố nhỏ dọc theo sông Hoài (một nhánh của sông Thu Bồn đổ ra Cửa Đại).

Ngày nay, nhiều du khách đến Hội An, dạo bước trên phố xưa mà thầm hỏi:

- Có thể nào chăng ta đang đi trên chính con đường mà hơn 700 năm trước, Marco Polo đã đi qua? Lúc đó, ông đã nhìn thấy những gì và hẳn là ông ngạc nhiên lắm về thương cảng lạ lùng này nơi Viễn Đông xa xôi?

Sự khám phá thế giới của Marco Polo đã khiến bao người ao ước và ấp ủ dự định cho những chuyến đi. Cuốn sách của Marco Polo tiếp thêm niềm đam mê tìm hiểu thế giới xung quanh của nhiều thế hệ không chỉ ở châu Âu. Những chuyến đi như thế sau này được tổ chức bài bản, khoa học và ngày càng thu hút đông đảo các tầng lớp lứa tuổi, gọi là *du lịch*.

*** Thomas Cook - Ông tổ ngành du lịch lữ hành**

Dù đã được báo trước, sáng ngày 5/7/1841, ông trưởng ga tàu hỏa Leicester nước Anh vẫn không tin nổi vào mắt mình. Xe ngựa đủ loại chen chúc trước lối vào, những quý ông đường bệ bước xuống, tới phòng đợi của nhà ga lúc đó còn rất nhỏ. Đi tàu hỏa ở thế kỉ 19, trên thế giới mới chỉ có vài nước.

Hôm nay 570 hành khách sẽ đi chuyến tàu hỏa từ Leicester đến Lafboughroy và trở về trên cùng chuyến tàu. Các quý ông đây sẽ tham dự một đại hội đặc biệt: Đại hội Cấm rượu.

Một người đàn ông chừng ngoài 30 tuổi, vẻ phong trần và nhanh nhẹn bước tới. Đó là Thomas Cook, một hội viên quan trọng của Đại hội và là người tổ chức chuyến đi này.

Ông trưởng ga hồ hởi:

- Xin chào ngài. Chà, thật là một cảnh tượng hiếm thấy của ngành đường sắt. Xin mạo muội hỏi ngài là có thể thu chút lợi nhuận nào chăng mà thấy ngài vất vả quá?

Thomas Cook mỉm cười:

- Lợi nhuận ư, thưa ông, có đấy, nhưng chủ yếu là cho các hội viên và từ các hội viên. Ông thấy đấy, cả đi và về giá vé chỉ có 1 bảng, rẻ hơn giá vé mua lẻ mà ngành đường sắt quy định. Còn lợi hơn nữa là ngành đường sắt có lãi hơn so với phục vụ khách thường ngày, vì ít khi có nổi lượng khách lớn như thế trên một chuyến tàu.

Thomas Cook đã làm được điều mà trước đó chưa có nhà tổ chức lữ hành du lịch nào thực hiện. Những hội viên được cung cấp đồ ăn thức uống và nghe nhạc suốt chặng đường. Điều đặc biệt là lần đầu tiên có người giới thiệu cảnh quan khi đi qua các thành phố, lâu đài, ngọn núi...

- Thưa quý vị, chúng ta đang đi qua vùng đất nổi tiếng của huân tước Scott. Ông sở hữu trang viên rộng lớn này từ đầu thế kỉ 13...

Cứ thế, người hướng dẫn gây bao ngạc nhiên và thích thú cho đoàn khách đông đảo. Sau này, những người hướng dẫn đó được gọi bằng danh xưng nghề nghiệp: *Hướng dẫn viên du lịch*.

Từ chuyến đi ấy, ngành du lịch thế giới đã sang trang mới với lĩnh vực mới: *Kinh doanh lữ hành du lịch*. Những chuyến du lịch được tổ chức với đầy đủ dịch vụ đi lại, ăn uống, nghỉ ngơi, hướng dẫn tham quan, vui chơi giải trí... hay còn gọi là *du lịch trọn gói*.

Thomas Cook đã lập ra một cơ sở lữ hành du lịch. Chuyến du lịch có ý nghĩa nhất do ông tổ chức vào năm 1872. Chín khách du lịch và một hướng dẫn viên giỏi đã thực hiện hành trình vòng quanh thế giới trong 80 ngày đêm cùng với việc phát hành ngân phiếu lữ hành để thanh toán tại các thành phố du lịch.

*** Du lịch là gì?**

Nói một cách đơn giản, du lịch là hoạt động của con người đi ra khỏi nơi sống và làm việc thường xuyên của mình, đến những nơi khác với mục đích nhất định như: tham quan, tìm hiểu, nghỉ ngơi, chữa bệnh, vui chơi giải trí, tôn giáo - tâm linh mà không nhằm mục đích kiếm tiền.

*** Vậy còn nghề du lịch?**

Thời xa xưa, hoạt động du lịch không được tổ chức thành dịch vụ như vận chuyển, ăn, ở, hướng dẫn tham quan, nghiên cứu... Khách du lịch phải tự tổ chức chuyến đi, mang theo nhiều hành lí, tư trang, đồ ăn. Chưa có các nhà hoạt động du lịch chuyên nghiệp với những dịch vụ đa dạng, phong phú như ngày nay, càng chưa thể có việc tổ chức các chương trình du lịch để giới thiệu, bán và thực hiện các chương trình ấy.

Vậy, làm du lịch có thể hiểu là việc xây dựng, tiếp thị, quảng bá, bán và thực hiện các chương trình du lịch (đã bán) mà trong nghề thường gọi là các "tua" (*tour*). Nói cách khác, làm du lịch là tổ chức các dịch vụ phục vụ những nhu cầu du lịch của khách như: đi lại, ăn ở, vui chơi, nghỉ ngơi, thăm viếng, tham quan, khám phá, thử thách...

Ở nhiều nước trên thế giới, ngành du lịch đã có lịch sử hàng trăm năm. Song ở Việt Nam, đây còn là lĩnh vực mới mẻ, đầy tiềm năng và đang phát triển rất mạnh.

Chắc các bạn đã từng nghe rằng: du lịch là một nghề thú vị vì được đi đó đây, được biết nhiều điều, được thưởng thức nhiều món ăn lạ, giao tiếp với nhiều người, tìm hiểu nhiều phong tục, tập quán khác nhau...

Quả là cũng không quá khi nói về nghề du lịch như vậy. Nhưng ở phía sau những điểm hấp dẫn ấy là công việc chuyên môn không dễ dàng, không nhàn hạ. Ta hãy cùng tìm hiểu một số công việc nhé!

*** Quản lí du lịch**

Khi làm công việc này, bạn thực sự là *vip* rồi đấy. Đây là việc của những người có năng lực quản lí và hiểu biết về du lịch. Với các nhà quản lí doanh nghiệp du lịch, cơ sở dịch vụ du lịch, tài nguyên du lịch, ngoài kiến thức chung về du lịch và quản lí, họ còn có chuyên môn về từng lĩnh vực cụ thể để lãnh đạo những bộ phận, nhân viên dưới quyền.

Công việc này có thể chưa phải là mối quan tâm nghề nghiệp ngay của bạn. Nhưng cũng cần thiết để ước mơ một ngày không xa, trong các bạn sẽ có những nhà quản lí du lịch trẻ, giỏi giang và nổi tiếng chứ!

*** Người điều hành du lịch**

Nhiệm vụ của người điều hành du lịch là phân công công việc cho các hướng dẫn viên du lịch thực hiện các chương trình du lịch; nhận thông tin từ những chương trình ấy để phối hợp với các bộ phận, cơ quan chức năng giải quyết những phát

sinh, yêu cầu của khách do hướng dẫn viên báo về.

Bên cạnh đó, người điều hành du lịch còn phân công theo lệnh cho những người điều khiển phương tiện đi lại đưa đón và phục vụ khách. Thông thường, các cơ sở du lịch có phòng điều hành, nơi các nhân viên điều hành thực hiện công việc của mình.

*** Hướng dẫn viên du lịch**

Đây là những người có thẻ hướng dẫn viên du lịch, thực hiện việc đón tiếp, tổ chức hoạt động du lịch theo chương trình công ty đã bán cho khách. Họ vừa là người phục vụ chu đáo tận tình, vừa tổ chức chương trình du lịch sao cho chính xác, sinh động.

Ngoài ra, hướng dẫn viên du lịch còn thay mặt công ty giải quyết những tình huống phát sinh trong chuyến đi mình phụ trách, tất nhiên trong phạm vi và quy định nghề nghiệp.

Hướng dẫn viên du lịch làm việc trong các công ty du lịch, các doanh nghiệp có đăng kí kinh doanh lữ hành hoặc các đơn vị quản lí và khai thác tài nguyên du lịch (các ban quản lí di tích, danh thắng địa phương, các ban du lịch trong các vườn quốc gia, các trung tâm nghiên cứu, trung tâm du khách...). Cũng có hướng dẫn viên làm việc trong những cơ quan hoặc doanh nghiệp khác nhưng có thẻ hướng dẫn viên du lịch và được mời làm cộng tác viên du lịch.

Hướng dẫn viên du lịch là người bị đòi hỏi nhiều nhất về cả kiến thức, năng lực chuyên môn, phẩm chất lẫn khả năng ứng xử, giao tiếp, sự dẻo dai và tâm lí ổn định.

Về ngoại hình, hướng dẫn viên du lịch không cần cao lớn hay xinh đẹp lắm (dĩ nhiên, được thế là tốt nhất) mà cần tránh các khuyết tật về mặt, mũi, mắt, chân tay...

*** Nhân viên lễ tân**

Nếu đã từng tới nhà hàng, khách sạn, điểm tham quan... bạn sẽ dễ dàng nhận thấy hàng chữ *Nơi Đón Tiếp* hoặc *Lễ Tân* (tiếng Anh kèm theo là *RECEPTION*). Nơi làm việc của nhân viên lễ tân thường dễ thấy và thuận tiện cho khách vào ra.

Nhân viên lễ tân có nhiệm vụ đón tiếp khách, giới thiệu các dịch vụ của cơ sở mình, nhận thông tin yêu cầu ở, ăn của khách, kiểm tra các dịch vụ có thể đáp ứng nhu cầu khách đặt ra và trao đổi với khách về dịch vụ mà khách cần để có thể phục vụ khách. Lễ tân viên còn giúp khách trong các công việc: điện thoại, chỉ dẫn và thông tin, nhận và trả đồ kí gửi, thanh toán, tạm biệt khách... Nghĩa là rất nhiều việc có yêu cầu nghiệp vụ và hành vi ứng xử theo các nguyên tắc giao tiếp quốc tế và cụ thể với các đối tượng khác nhau.

Nhân viên lễ tân cần biết ngoại ngữ và không chỉ một đâu nhé! Ở các khách sạn có đẳng cấp quốc tế (trong ngành được xếp từ 3 sao trở lên), khách du lịch không phải ai cũng biết nói tiếng Anh. Lễ tân viên phải nghe, hiểu đúng thông tin của khách, đồng thời trả lời cho khách hiểu những thông tin về giá cả, thanh toán, loại

dịch vụ một cách chính xác, rõ ràng.

*** Nhân viên marketing**

Hay còn gọi đơn giản là nhân viên tiếp thị du lịch. Là nhân viên marketing, bạn sẽ nghiên cứu thị trường du lịch để tìm ra những gì khách cần, những gì đã có và cần có để đáp ứng nhu cầu của khách.

Công việc tìm hiểu cung - cầu ấy giữ vai trò quan trọng để doanh nghiệp du lịch có được kế hoạch kinh doanh phù hợp, vừa đáp ứng đúng sản phẩm cần thiết, vừa thu lợi nhuận cao, tránh rủi ro trong kinh doanh.

Đây cũng là việc quảng bá, khuếch trương các sản phẩm du lịch: chương trình du lịch, các dịch vụ du lịch hiện có, sẽ có, với từng loại chất lượng, giá cả để khách hàng biết và lựa chọn.

Cũng như nhiều lĩnh vực kinh doanh dịch vụ khác, marketing đang chiếm vị trí ngày càng quan trọng trong các đơn vị kinh doanh, khai thác dịch vụ du lịch. Nếu bạn yêu thích du lịch và say mê khám phá, nghiên cứu thị trường, đây là cơ hội rất tốt để bạn thể hiện tài năng và nhiệt huyết sáng tạo của mình.

*** Công việc phục vụ bàn, bar, buồng, bếp**

Các bữa ăn thường kì, các bữa tiệc tại nhà hàng, khách sạn... đều do các nhân viên phục vụ bàn, bếp, bar đảm nhiệm.

Nhìn vào một bàn tiệc trong nhà hàng, khách sạn, chúng ta thấy được không chỉ sự sang trọng, chuẩn mực của việc bài trí, sắp xếp, trình tự phục vụ, sự khéo léo, hấp dẫn khách mà còn thể hiện cả chiều sâu văn hóa, mục đích của bữa tiệc. Màu sắc, hương vị của từng món ăn, nghệ thuật phục vụ, cho đến từng đóa hoa bày trên bàn tiệc, từng nếp gấp của chiếc khăn ăn như chúng ta thấy đều là kết quả công việc của những người làm bếp, những người phục vụ bàn và nhân viên pha chế, phục vụ đồ uống.

Bên cạnh đó là công việc phục vụ buồng phòng. Bạn đừng tưởng đơn giản nhé! Các buồng, phòng nhất là những nơi đạt tiêu chuẩn quốc tế đòi hỏi nghiêm ngặt từ sự sạch sẽ, thoáng mát đến cách sắp đặt, bài trí hợp lí, có thẩm mĩ, thậm chí theo "gu" của từng đối tượng khách. Tất cả đều do "một tay" người phục vụ buồng, phòng. Không chỉ vậy, họ còn phải kịp thời và nhanh chóng đưa buồng, phòng vào phục vụ khách, hướng dẫn khách tận tình.

Thành công của khách sạn, nhà hàng phụ thuộc vào nhiều bộ phận, trong đó có đội ngũ nhân viên phục vụ này.

*** Các công việc khác trong hoạt động du lịch**

Ngoài ra, trong ngành du lịch còn nhiều công việc đa dạng như chăm sóc khách hàng, thông tin du lịch, xây dựng chương trình du lịch, bán hàng lưu niệm, chăm sóc sức khỏe, tổ chức vui chơi giải trí, giáo dục môi trường du lịch, bảo trì, nghiên cứu về du lịch, giảng dạy trong các cơ sở đào tạo du lịch...

Trong ngành du lịch có câu nói từ lâu đã thành phương châm: Phải làm cho

khách du lịch "đến như khách và ra về như bạn bè" (*Arrive as a visitor and leave as friend*).

Dù khách du lịch đến từ nơi đâu, thuộc màu da, lứa tuổi, nghề nghiệp nào..., đều cần đến sự chu đáo, quý trọng của những người làm du lịch, không kể đó là bác bảo vệ, cô hướng dẫn viên hay ông giám đốc. Phải làm sao cho mỗi khách du lịch có thể hồ hởi tiêu đến đồng tiền cuối cùng trong chuyến đi du lịch và hân hoan trở về với những kỉ niệm tuyệt vời.

Tại hàng ghế này, bạn sẽ có cái nhìn tổng quát về những nơi thi thố năng lực, phẩm chất, nơi định hướng tương lai trong quá trình lập nghiệp của bạn.

Với những người trẻ tuổi có năng lực và điều kiện, sau khi được đào tạo, có thể tự mình thành lập các công ty du lịch, trở thành nhà tổ chức, quản lí du lịch. Tất nhiên, đó chỉ là số ít, dù trong thực tế đã có những nhà quản lí du lịch trẻ tuổi được biết đến trên thương trường.

Phần lớn trong các bạn sẽ tìm thấy vị trí của mình ở các tổng công ty du lịch, các công ty, trung tâm du lịch, trung tâm lữ hành. Tại những doanh nghiệp này có tất cả các công việc trong ngành du lịch.

Một số tổng công ty, công ty du lịch lớn còn có cả các cơ sở dịch vụ du lịch, các đơn vị thành viên như các công ty con, các chi nhánh du lịch, các đại lí du lịch lữ hành, các văn phòng đại diện tại các địa phương, thậm chí ở nước ngoài. Các cơ sở này đang rất cần những người làm du lịch đa tài và năng động đấy.

Các doanh nghiệp du lịch lớn ở Việt Nam hiện nay có thể kể đến: Công ty Du lịch Việt Nam tại Hà Nội, Công ty Du lịch Việt Nam tại thành phố Hồ Chí Minh, Công ty Du lịch Việt Nam tại Đà Nẵng, Công ty Du lịch Quảng Ninh, Công ty Du lịch Sài Gòn, Công ty Du lịch Dịch vụ Dầu khí Việt Nam...

Công việc của nhân viên lễ tân chủ yếu ở các khách sạn, nhà nghỉ, nhà khách, các làng du lịch, các cơ sở du lịch nghỉ dưỡng, chữa bệnh, các trang trại du lịch dịch vụ...

Cũng trong các cơ sở lưu trú du lịch này, công việc phục vụ bàn, bar, buồng, bếp, bán hàng... cần nhiều người có năng lực, tay nghề cao và lòng tận tụy. Cơ sở càng lớn, hiện đại, chất lượng càng cao thì đội ngũ nhân viên lễ tân và phục vụ càng đông đảo, chuyên nghiệp. Nhân viên anh ninh, nhân viên bảo trì, nhân viên kinh doanh trong các khách sạn, nhà hàng cũng rất cần thiết với thu nhập đáng kể.

Trong các công việc thuộc ngành du lịch, nghề hướng dẫn du lịch có địa chỉ làm việc phong phú nhất.

Họ có thể công tác tại các công ty du lịch lớn nhỏ, trung tâm lữ hành, khách sạn hay các cơ sở dịch vụ du lịch có bộ phận bán và thực hiện các chương trình du lịch. Họ còn có mặt trong các đơn vị quản lí, khai thác tài nguyên du lịch với tư cách là hướng dẫn viên du lịch địa phương, hướng dẫn viên du lịch tại điểm.

Hiện nay, có cả một đội ngũ hướng dẫn viên du lịch trong các ban quản lí di tích và danh thắng, ban quản lí vườn quốc gia hay khu bảo tồn thiên nhiên. Sao bạn lại không có mặt trong số họ nhỉ?

Ngoài ra, còn có những người làm việc ở các cơ quan quản lí Nhà nước về du lịch như Tổng cục Du lịch, các Sở Du lịch, Sở Du lịch Thương mại hay Sở Thương mại Du lịch các tỉnh. Một số người công tác trong các cơ sở nghiên cứu, thông tin, xúc tiến du lịch. Có những người sau khi học tập rèn luyện tốt được tuyển dụng vào làm việc trong các cơ sở đào tạo về du lịch.

Làm du lịch không phải chỉ ở thành thị. Du lịch sinh thái và du lịch văn hóa là định hướng lớn của Đảng và Nhà nước ta. Ở thung lũng xa xôi hay núi rừng hoang vu, làng quê xa hay hải đảo, những dự án phát triển du lịch đã và đang từng bước được thực hiện. Đó sẽ là những khu du lịch sinh thái, du lịch văn hóa, du lịch xanh. Nơi ấy không hề buồn tẻ, hoang vắng mà vẫn bảo tồn được các giá trị tài nguyên lâu bền, sẽ có sức vẫy gọi khách gần xa. Đội ngũ người làm du lịch nơi đây càng có tương lai rộng mở.

Nhiều lắm những cơ hội lập nghiệp cho bạn. Lòng say mê, yêu nghề, yêu người, ham học hỏi... sẽ giúp bạn phát triển trong lĩnh vực được ví như ngành công nghiệp “không khói” này.

*** Có cơ hội đi nhiều nơi, có điều kiện được học hỏi, tìm hiểu và khám phá nhiều điều mới lạ**

Bạn từng ước mơ chinh phục đỉnh Phanxipăng (Sapa) - nóc nhà của Đông Dương, tận hưởng vẻ đẹp tuyệt vời đắm say lòng người của Vịnh Hạ Long, được cảm nhận sâu sắc những giá trị nguyên vẹn của nền văn hóa cung đình Huế... Và còn rất nhiều địa danh hấp dẫn khác trên dải đất Việt Nam. Không chỉ khám phá sự đa dạng của thiên nhiên và văn hóa Việt Nam, bạn có thể đi tới nhiều điểm du lịch kì thú trên thế giới như tháp Eiffel ở Pháp, điện Kremli ở Nga, Kim Tự Tháp ở Ai Cập...

Bạn cũng sẽ được thưởng thức đặc sản của rất nhiều vùng miền. Được ngao du thiên hạ, mở rộng không gian văn hóa, theo thời gian, bạn sẽ có kinh nghiệm và vốn sống vô cùng phong phú. Bạn sẽ là một sứ giả thiện chí, giới thiệu với khách du lịch về đất nước Việt Nam tươi đẹp, thân thiện và hiếu khách. Nếu bạn thích thú với việc tìm hiểu, khám phá cuộc sống, nghề du lịch sẽ mở ra trước mắt bạn cả một thế giới rộng mở, để bạn thường xuyên tiếp cận, trau dồi và cập nhật thông tin.

*** Làm quen và kết bạn với những con người từ nhiều vùng đất, với nhiều quốc tịch, dân tộc, tôn giáo, có cá tính và sở thích khác nhau**

Tìm hiểu, khám phá một con người cũng chính là khám phá một tiểu văn hóa mới. Qua đó, mỗi con người có thể xích lại gần nhau, học hỏi lẫn nhau.

Nghề du lịch có khả năng làm trẻ hóa tâm hồn chính nhờ sự luôn mới mẻ ấy. Nói cách khác, du lịch là nghề nghiệp tạo nên sự hài hòa cho các mối quan hệ của con người.

*** Không chỉ nâng cao khả năng giao tiếp, nghề nghiệp này còn giúp bạn rèn luyện nhiều kĩ năng khác trong cuộc sống và công việc**

Đó là sự linh hoạt, năng động nhanh nhẹn trong mọi tình huống. Đó là sự điềm tĩnh, chắc chắn và cẩn thận. Với nghề này, bạn sẽ tự tin hơn, có khả năng tổ chức, giải quyết công việc mau chóng và hiệu quả hơn.

Du lịch còn là nghề nghiệp dạy cho ta biết cách “chịu đựng” để dễ dàng thích nghi với cuộc sống. Nghề nào cũng cần sự bồi dưỡng bản thân, nhưng để có thể thành công trong nghề du lịch, yêu cầu này càng trở nên cấp thiết và quan trọng.

*** Và bạn muốn sẽ là người đem lại hạnh phúc cho người khác?**

Hãy chọn nghề du lịch. Bạn sẽ mang nụ cười và niềm vui đến với mọi người.

*** Du lịch cũng là ngành kinh tế dịch vụ chiếm tỉ trọng lớn trong nền kinh tế**

Nước ta đang chú trọng phát triển và mở rộng kinh tế du lịch, coi du lịch là ngành kinh tế mũi nhọn của đất nước. Với Việt Nam, du lịch là một ngành còn khá mới mẻ và đang thiếu nhân lực nên bạn sẽ có nhiều cơ hội nghề nghiệp hơn một số ngành nghề khác.

Tức là, cơ hội việc làm mà nghề du lịch mang lại rất lớn với thu nhập tương đối cao và ổn định.

*** Có duyên với nghề**

Bạn yêu thích nghề du lịch nhưng lại ngại ngần rằng trong ngành du lịch, người ta ưa thấy những cô gái đẹp, những chàng trai dễ nhìn?

Vậy bạn nên biết rằng, trong du lịch, người ta cần người có "duyên nghề" nhiều hơn là người đẹp. Tác phong linh hoạt, sống động, vẻ mặt tươi tắn, thân thiện, ánh mắt biểu cảm, thái độ giúp đỡ, quan tâm, kiến thức vững vàng, ứng xử thông minh, khéo léo... sẽ khiến áp lực về một vẻ ngoài không được tự tin của bạn trở thành... chuyện nhỏ. Như vậy bạn không nên quan niệm rằng du lịch chỉ dành cho những người xinh đẹp.

Ngoài ra, như bạn đã biết rồi đấy, có rất nhiều công việc trong ngành du lịch, Nhân viên lễ tân và hướng dẫn viên đòi hỏi ngoại hình nhiều hơn cả, còn nhiều công việc khác không đặt yêu cầu cao.

Nếu một ngày trên khu phố cổ Hà Nội, bạn thấy một cô hướng dẫn viên đeo thẻ rất tự tin, dù bạn ngầm thấy cô ấy còn "thua xa" bạn về mặt hình thức, dẫn theo một đoàn khách nước ngoài, thì bạn sẽ thầm tiếc vì đã nghĩ mình không thể làm đúng công việc cô ấy đang làm.

*** Nhạy cảm**

Người nhạy cảm thường rất quan tâm đến những người xung quanh, hay đặt mình vào hoàn cảnh của người khác để thông cảm và chia sẻ nỗi buồn, nhân lên niềm vui, để nắm bắt ý nghĩ và tình cảm của người khác, ứng xử một cách "tâm lí", biết lắng nghe nhiều hơn, và biết im lặng khi cần thiết...

Một người làm trong ngành du lịch, thường xuyên phải tiếp xúc với khách mà thiếu nhạy cảm sẽ rất dễ "vô duyên" trong giao tiếp, ứng xử, thiếu linh hoạt trong công việc nên kém hiệu quả, không "lấy" được tình cảm của khách, càng không thể hướng họ đến với sự hài lòng một cách tự nhiên.

*** Lợi ngôn**

Từ lợi ngôn dành cho những người "mau mồm mau miệng", khéo léo trong lời ăn tiếng nói, tự nhiên trong hành văn, "nói dễ nghe", "nói lọt lỗ tai", "nói đến kiến trong lỗ cũng bò ra"... Đây không hoàn toàn là năng khiếu có tính chất bẩm sinh. Bởi vì ngoài chất giọng tốt, khả năng tư duy nhanh, sáng thì những gì bạn thể hiện ra thành ngôn từ còn mang đậm dấu ấn xã hội. Điều này nghĩa là bạn có thể học tập, rèn luyện kĩ năng "nói".

Bạn phải học cách nói sao cho hấp dẫn, lôi cuốn người nghe một cách tự nhiên, truyền cảm dù là sử dụng ngôn ngữ nào.

Hãy học cách phân tích được rõ ràng vấn đề, tìm được nguyên nhân hay nhân tố cơ bản của vấn đề, thuyết minh được phương án giải quyết vấn đề một cách phù hợp nhất. Còn gì đáng nể hơn nếu khách hàng nhất loạt nghe theo ý kiến của ta, khi mà trước đó, có 30 khách thì đến 29 ý kiến khác nhau.

Tuy nhiên, chỉ "lợi ngôn" thì chưa đủ, cẩn thận kẻo bạn là hình ảnh trong câu nói "chỉ được cái khéo mồm" đấy!

*** "Biết tuốt"**

Nghề du lịch trong rất nhiều nội dung công việc đòi hỏi sự hiểu rộng, biết nhiều, nhất là khi bạn trở thành người quản lí hay hướng dẫn viên du lịch. Vì vậy, quan tâm sâu cũng sẽ rất cần, nhưng bạn nên quan tâm rộng trước tiên. Tức là bạn cần có một "phông" kiến thức rộng rãi và phong phú. Bạn cần am hiểu về lịch sử, địa lí, con người, phong tục tập quán của từng địa phương. Có như vậy bạn mới giới thiệu hết được những nét hay, đẹp, đặc sắc của từng vùng, miền, danh thắng với khách du lịch.

Hiểu biết nhiều khiến bạn dễ chủ quan rằng mình đã "biết tuốt", nên phải thận trọng, bởi "lời nói ra không lấy lại được". Hãy luôn rèn luyện khả năng "lắng nghe", đồng thời không ngừng trau dồi tri thức.

*** Hài hước**

Trong những việc hệ trọng như chọn bạn đời, cả hai giới đều coi tính hài hước, sự lạc quan là một trong những tiêu chí để đảm bảo hạnh phúc lứa đôi. Vậy, trong "nghề du lịch", đặc biệt là những công việc tiếp xúc với khách hàng, giao tiếp công chúng, lẽ nào lại thiếu "óc hài hước"?

Hài hước giúp bạn rút ngắn khoảng cách xa lạ giữa bạn và khách, giúp bạn có một hình ảnh dễ mến và thân thiện trong con mắt của mọi người, giúp chính bạn tự tin hơn khi tác nghiệp và phủ lấp cả những khiếm khuyết về ứng xử, giao tiếp hay lỗi kiến thức...

Tuy vậy, đó cũng là con dao hai lưỡi. Lạm dụng sự "hài hước" trong công việc và ứng xử xã giao có thể dẫn đến sự thiếu tôn trọng khách, vô tình xúc phạm khách hay biểu hiện quá trớn. Như vậy, bạn cũng không còn được tôn trọng nữa.

*** Kiên nhẫn**

Nhiều người không ưa sự nhàm chán trong công việc nên tìm đến với du lịch. Sau những ấn tượng ban đầu, họ chợt nhận ra một sự nhàm chán khác xuất hiện. Đó là sự lặp lại của quy trình, tổ chức thực hiện "tua", tuyến điểm, các quy định lễ nghi... Nên bạn sẽ khó trụ lại nghề nếu không có sự kiên nhẫn. Điều quan trọng là bạn phải biết tự làm mới bản thân và công việc của mình.

*** Khỏe mạnh và không say tàu xe**

Những người làm trong ngành du lịch thường cố gắng rèn luyện và giữ điều độ

để cơ thể luôn ở trạng thái khỏe mạnh nhất có thể. Và hơn ai hết, họ hiểu mình sẽ mệt mỏi như thế nào khi thiếu sức bền, chứ không phải là sức mạnh của đô vật, khi tác nghiệp dài ngày. Họ rất có ý thức giữ gìn, không phung phí sức khỏe.

Một lúc nào đó, bạn chợt nhận ra, mùi xăng tàu xe không còn là nỗi ám ảnh của bạn nữa. Xin bạn hãy coi đây là lời khuyên của chính những người đã từng trong tình trạng như bạn, và bây giờ, đang vững chãi đứng thuyết minh hàng giờ đồng hồ liên tục trong những chuyến lữ hành.

*** Độc lập**

Nếu bạn là khách trong một chuyến du lịch, quan sát hướng dẫn viên, bạn sẽ khâm phục họ vì khả năng làm việc độc lập, đặc biệt trong những tình huống khó khăn. Họ không những lo cho mình, mà cả đoàn khách, và nhiều vấn đề khác. Ngoài những giao dịch cần thiết, phần nhiều thời gian, hướng dẫn viên phải làm việc và quyết định độc lập. Vì thế, nếu bạn chọn du lịch, hãy tập cho mình thói quen suy nghĩ và làm việc tự chủ ngay từ bây giờ.

*** Yêu nghề**

Bởi chỉ thực sự lòng yêu nghề mới giúp ta vượt qua tất cả, phải không bạn?

Với nhu cầu rộng rãi về nhân lực trong ngành du lịch, hiện trên cả nước có rất nhiều cơ sở đào tạo du lịch với bậc học, mục tiêu, chương trình và thời gian khác nhau.

*** Trường đại học**

- Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn (Đại học Quốc gia Hà Nội), Khoa Du lịch học - 336 Nguyễn Trãi - Thanh Xuân - Hà Nội

- Khoa Quản trị dịch vụ du lịch và lữ hành - Trường Đại học Thương mại - Đường Hồ Tùng Mậu - Phường Mai Dịch - Cầu Giấy - TP. Hà Nội

- Khoa Quản trị dịch vụ du lịch và lữ hành - Trường Đại học Hà Nội - Km9 đường Nguyễn Trãi - Thanh Xuân - Hà Nội

- Khoa Quản trị dịch vụ du lịch và lữ hành - Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn (Đại học Quốc gia TP. Hồ Chí Minh) - 12 Đinh Tiên Hoàng - Quận 1 - TP. Hồ Chí Minh

- Khoa Du lịch - Trường Đại học Huế - 22 Lâm Hoằng - Phường Vỹ Dạ - TP. Huế

Có một thông tin vui cho bạn: Ngoài hệ chính quy, hầu hết các trường đại học công lập có khoa du lịch hay quản trị kinh doanh du lịch đều mở lớp đào tạo đại học hệ tại chức về du lịch tại trường hoặc liên kết với các cơ sở đào tạo địa phương trong cả nước.

*** Trường cao đẳng**

Trong số các trường cao đẳng đào tạo du lịch ở nước ta hiện nay, có uy tín nhất là trường Cao đẳng Du lịch Hà Nội (đào tạo hầu hết các nghề trong ngành du lịch) và trường Cao đẳng Văn hóa thành phố Hồ Chí Minh (đào tạo về văn hóa du lịch). Ngoài ra, nhiều trường đại học dân lập có ngành du lịch cũng mở thêm hệ cao đẳng. Điều này tạo cho bạn sự lựa chọn phong phú và đa dạng hơn.

*** Trường trung học chuyên nghiệp**

Các trường trung học chuyên nghiệp tập trung đào tạo lao động lành nghề, với thời gian đào tạo ngắn (khoảng 2 năm). Những nghề mà các trường này thường đào tạo là điều hành, hướng dẫn, lễ tân, buồng, bàn, bar, bếp và marketing du lịch... Do nhu cầu xã hội về lao động này khá lớn nên khi tốt nghiệp, cơ hội việc làm của bạn tương đối cao.

Hiện nay, hệ thống các trường trung học chuyên nghiệp có đào tạo về du lịch có thể chia thành hai loại:

- Hệ thống các trường của ngành du lịch trực thuộc Tổng cục Du lịch Việt Nam

Những trường này thường được đầu tư khá tốt với mục đích đào tạo chuyên sâu về các nghề cơ bản của du lịch. Cả nước hiện có ba trường trung học thuộc dạng này đặt tại Vũng Tàu, Huế và Hải Phòng.

Riêng Trường Cao đẳng Du lịch Hà Nội do tiền thân là Trường Trung học Du lịch Hà Nội nên vẫn duy trì loại hình đào tạo trung học chuyên nghiệp. Bên cạnh đó, còn có Trường Trung học Nghiệp vụ Du lịch Sài Gòn do Tổng Công ty Du lịch Sài Gòn quản lí.

- Hệ thống các trường trung học chuyên nghiệp không do ngành du lịch trực tiếp quản lí.

Các trường này được phân bố ở nhiều địa phương trong khắp cả nước. Tuy nhiên, không phải trường nào cũng đào tạo về du lịch mà thường chỉ có ở các trường trung học kinh tế, kĩ thuật và thương mại.

Bên cạnh những cơ sở đào tạo chuyên nghiệp, hiện nay có rất nhiều trung tâm dạy nghề và các doanh nghiệp cũng mở các khóa đào tạo về các nghề cơ bản của du lịch.

Nếu bạn có điều kiện du học, cơ hội của bạn càng rộng mở. Nhiều quốc gia đào tạo du lịch ở hầu hết các bậc học, trong đó tập trung chủ yếu vào các lĩnh vực quản lí du lịch, khách sạn, nhà hàng và du lịch sinh thái...

Những nước có truyền thống về đào tạo du lịch và thường tiếp nhận lưu học sinh

Việt Nam là: Bỉ, Hà Lan, Pháp, Thụy Sĩ, Australia, Singapore, Thái Lan...

Nghề dược

> Đạo làm thuốc là một nhân thuật chuyên bảo vệ sinh mạng con người, phải lo cái lo của người, vui cái vui của người, chỉ lấy việc cứu sống mạng người làm nhiệm vụ của mình, không nên cầu lợi kể công.
>
> **Hải Thượng Lãn Ông**

Trong lịch sử phát triển, con người không ngừng phải chiến đấu chống lại bệnh tật. Thuốc đã ra đời, liên tục được nghiên cứu, cải tiến để nâng cao chất lượng cuộc sống của cộng đồng. Dược sĩ là những chuyên gia trước nhất được xã hội uỷ nhiệm để đạt tới mục tiêu này.

Thế kỉ 21, ngành dược đang phát triển rất mạnh. Cơ hội việc làm lớn, thu nhập cao, công việc ổn định, nghề dược hiện được các bạn trẻ thế giới rất quan tâm.

Tại Việt Nam, đây hiện cũng là một nghề đầy triển vọng. Nếu bạn yêu thích hoá học và sinh học, hãy khám phá *Toa tàu số 15*:

Nghề dược

Bạn đang cầm trong tay những viên thuốc thật nhỏ bé, song đó lại là những nỗ lực và phát minh kì diệu của nhân loại trong cuộc chiến với tử thần. Chúng ta sẽ bắt đầu hành trình qua nghề dược với câu chuyện về những viên thuốc kì diệu ấy.

*** Cuộc chiến với bệnh bạch hầu**

Châu Âu thế kỉ 19, bệnh bạch hầu thường được mô tả dưới dạng thần chết, tay cầm lưỡi hái gieo rắc nỗi kinh hoàng khắp mọi nơi. Điều nguy hiểm là triệu chứng của bạch hầu ban đầu thường đơn giản như cảm lạnh, rất khó nhận ra. Người bệnh

chỉ bị sốt, nhức đầu và viêm họng.

Nhiều nghiên cứu đã thất bại nhưng các thầy thuốc vẫn ngày đêm ráng sức tìm ra thuốc chống lại căn bệnh nan y này. Năm 1894, hiệu lực của kháng độc tố bạch hầu được công bố. Tia hi vọng mới mở ra làm xôn xao ngành dược thế giới. Các dược sĩ ở cả châu Âu và châu Mĩ đều dồn sức theo đuổi việc đưa phát minh mới này vào ứng dụng sản xuất.

Cuối cùng, Emil Adolf von Behring tìm ra phương án khả thi ở huyết thanh. Trong cuộc chiến chống lại bệnh tật và tử thần, các thầy thuốc đã tìm thấy một con đường mới, một vũ khí mới mà sau này sẽ được ứng dụng rất rộng rãi trong y học.

Năm 1895, một năm sau phát minh về hiệu lực kháng độc tố bạch hầu, hàng ngàn đứa trẻ được cứu sống, đánh dấu một mốc son chói lọi trong ngành dược thế giới.

*** Dược: Thuốc**

Hiểu một cách đơn giản, nghề dược là nghề liên quan đến dược phẩm (thuốc), được phân thành nhiều lĩnh vực như: nghiên cứu, sản xuất, lưu thông phân phối, đảm bảo chất lượng, quản lí dược, hướng dẫn sử dụng thuốc cho mọi người...

Chiếm vị trí quan trọng trong ngành dược là các dược sĩ. Dược sĩ là những chuyên gia về thuốc. Họ được đào tạo những kiến thức về chuyển hoá thuốc trong cơ thể, những phản ứng bất lợi của thuốc, tương tác qua lại giữa các loại thuốc, công thức phối hợp thuốc để đạt hiệu quả chữa bệnh tối ưu và an toàn cho người dùng.

Dược sĩ phục vụ cộng đồng bằng cách nghiên cứu, chế tạo, sản xuất, cung cấp dược phẩm, thông tin về dược phẩm, quản lí theo quy chế ngành, chất lượng thuốc...

Những tiến bộ trong việc ứng dụng công nghệ tin học giờ đây cho phép các dược sĩ tiện hơn trong nhiều lĩnh vực như nghiên cứu, tư vấn cũng như lưu trữ và quản lí dược...

*** Cận cảnh nghề dược**

- Dược học dựa trên những khoa học nào?

Dược học dựa trên nhiều ngành khoa học khác nhau, trong đó cơ bản nhất là hoá học và sinh học.

- Sản phẩm của nghề dược

Sản phẩm của nghề dược rất phong phú, bao gồm các loại thuốc phòng và trị bệnh, từ viên thuốc cảm sốt, thuốc bổ thông thường đến những loại thuốc đặc biệt để trị các chứng bệnh nan y. Trong cuộc sống hằng ngày, mọi người đều cần và sử dụng thuốc ở mức độ khác nhau. Vì vậy, sản phẩm của nghề dược mang tính phổ thông cao. Đây chính là điều kiện tạo ra thuận lợi và cả rủi ro khi bạn lựa chọn làm việc trong ngành dược.

Dựa trên nguồn gốc, ở Việt Nam, sản phẩm dược được phân làm hai loại:

+ Tân dược

Tân dược vào nước ta cùng với tây y. Đó là những loại thuốc được sản xuất từ hoá chất, một số loại vi nấm, hợp chất từ cây cỏ bào chế dưới dạng tinh khiết hoặc một số hợp chất tự nhiên bán tổng hợp thành chất khác. Một số ít tân dược được bào chế từ sản phẩm động vật.

Tân dược có hiệu lực trị bệnh mạnh, tiện dụng. Tuy nhiên, nguồn gốc chủ yếu của tân dược là từ hoá chất nên có thể gây một số tác dụng phụ bất lợi cho người bệnh.

+ Đông dược

Đông dược gắn liền với đông y, là những thuốc có nguồn gốc từ cây cỏ, khoáng vật, động vật. Hiện nay, một số đông dược vẫn được bào chế theo phương pháp cổ truyền, số khác được bào chế dưới dạng hiện đại như viên nén, viên nang, chè tan... để tăng thêm độ tiện dụng cho người dùng.

Đông dược có hiệu lực trị bệnh yếu hơn tân dược. Tuy nhiên, đông dược lại có thể giải quyết một số căn bệnh mãn tính theo cơ chế điều hoà cân bằng cho cơ thể. Đây chính là điểm mạnh riêng của đông dược.

- Nghề dược cần chính xác và bền bỉ

Làm nghề dược tức là bạn đang tiếp xúc với những công việc đòi hỏi tính chính xác và bền bỉ cao nhất.

Trước hết chúng ta cùng xét đến yêu cầu về sự chính xác. Khi đã được coi là thuốc để phòng và trị bệnh thì việc quản lí bắt đầu từ nguyên liệu, quá trình sản xuất, đóng gói, hướng dẫn sử dụng, quảng cáo... đều phải qua các bộ phận chức năng kiểm duyệt chặt chẽ.

Bởi vậy, người làm trong ngành dược luôn đặt tính chính xác tuyệt đối lên hàng đầu trong công việc của mình. Bạn hãy thử tưởng tượng xem:

- Thuốc không đạt tiêu chuẩn chất lượng sẽ bị cấm lưu hành.

- Đăng kí sản xuất thuốc phải qua nhiều hội đồng các cấp xem xét, đánh giá trước khi cấp giấy phép.

- Quảng cáo thuốc dưới mọi hình thức (trên bao bì, tờ rơi, phương tiện thông tin đại chúng...) không được phép quá giới hạn và phải qua kiểm duyệt.

- Hướng dẫn sử dụng phải đủ cho người dùng hiểu và tuân theo.

- Nhiều chủng loại thuốc không được mua tự do trên thị trường mà phải theo đơn của bác sĩ như thuốc có thể gây nghiện, thuốc độc, thuốc gây rối loạn chức năng nội tiết, thuốc có tác dụng đặc biệt...

Còn sự bền bỉ? Việc nghiên cứu, sản xuất thuốc đòi hỏi thời gian lâu dài. Không hiếm trường hợp để nghiên cứu thành công một loại thuốc mới mất suốt chiều dài cả cuộc đời của nhà nghiên cứu. Lại càng không hiếm những loại thuốc là kết quả công trình lao động tiếp nối của nhiều thế hệ dược sĩ.

Dược phẩm lại luôn có hai mặt, có thể chữa bệnh và cũng có thể gây bệnh, thậm chí gây tử vong cho con người nếu không sử dụng đúng đắn và hợp lí.

Chính vì thế, theo dõi tác dụng thuốc là công đoạn bắt buộc trước khi một dược phẩm được công nhận, nhằm phát hiện những tác dụng bất lợi như độc tính cấp, độc tính bán trường diễn, độc tính trường diễn hay độc tính bất thường (ung thư, sinh con quái thai...).

Tuỳ vào từng loại thuốc mà quá trình theo dõi kéo dài trong thời gian bao lâu, có khi đến hàng chục năm.

Không ít người nghĩ rằng làm nghề dược nghĩa là trở thành dược sĩ tại các quầy thuốc. Thực ra, phạm vi hoạt động của nghề dược rộng lớn hơn nhiều. Tuỳ thuộc vào trình độ, sở thích, năng lực... bạn có thể tham gia các lĩnh vực dược khác nhau.

* **Công nhân dược**

Công nhân dược làm việc trong các xí nghiệp, nhà máy dược phẩm; lao động kĩ thuật hoặc giản đơn trong dây chuyền sản xuất, cung ứng vật tư thiết bị...

* **Dược tá (còn gọi là dược sơ cấp)**

Là dược tá, bạn có thể làm việc trong các xí nghiệp như công nhân, bán thuốc ở quầy thuốc, giúp việc cho dược sĩ, cấp thuốc ở khoa dược trong bệnh viện...

* **Dược sĩ trung học**

Dược sĩ trung học được phép tham gia làm việc ở tất cả các lĩnh vực khác nhau của ngành dược với vai trò trợ lí của dược sĩ đại học.

Hiện nay, nước ta vẫn còn tồn tại tình trạng thiếu nhân lực trong ngành dược nên ở một số địa phương vùng núi, vùng sâu, vùng xa, dược sĩ trung học được uỷ

nhiệm vai trò của dược sĩ đại học. Những dược sĩ trung học này thường được giao giữ vị trí chủ nhiệm quầy thuốc huyện, phụ trách khoa dược của trung tâm y tế huyện...

Khởi đầu từ một dược sĩ trung học, bạn hoàn toàn có thể tự học hỏi, rèn luyện kiến thức. Và chẳng có gì ngăn cản bạn nỗ lực vượt qua kì thi tuyển để vào học hệ đại học không chính quy, trở thành dược sĩ đại học.

*** Dược sĩ đại học**

Với tấm bằng dược sĩ đại học, bạn có thể tham gia vào toàn bộ thế giới rộng lớn của ngành dược. Khả năng lựa chọn công việc của bạn rất phong phú. Dưới đây là một số lĩnh vực chủ yếu:

- Quản lí Nhà nước về dược

Làm việc trong lĩnh vực quản lí Nhà nước về dược, nghĩa là bạn đang chịu trách nhiệm quản lí sự vận hành của cả hệ thống ngành dược của đất nước. Ngoài kiến thức chuyên môn trong ngành dược, bạn còn cần trang bị cho mình nhiều kĩ năng khác, tuỳ vào từng vị trí cụ thể.

- Nghiên cứu dược phẩm

Bạn còn nhớ câu chuyện về cuộc chiến chống lại bệnh bạch hầu chứ? Nếu bạn say mê hoá học và sinh học, luôn muốn làm nên những điều kì diệu và có ích để chăm sóc tốt hơn sức khoẻ cộng đồng, nghiên cứu dược phẩm sẽ là lĩnh vực rất tốt để bạn cống hiến sức lực và trí tuệ.

Chỉ cần điểm qua một vài lĩnh vực nghiên cứu thôi cũng đủ thấy bạn có rất nhiều cơ hội để phát triển sự nghiệp:

- Tạo nguồn nguyên liệu làm thuốc: cây cỏ, hoá chất...
- Bào chế: từ nguyên liệu làm thành chế phẩm thuốc đạt tiêu chuẩn chất lượng.
- Nghiên cứu tác dụng của thuốc mới: tác dụng dược lí, sinh hoá, độc tính...
- Động dược học (nghiên cứu sự hấp thụ, phân bố, chuyển hoá, thải trừ của thuốc trong cơ thể...)
- Sinh dược học (nghiên cứu ảnh hưởng của những yếu tố trong con người đến tác dụng của thuốc)...

Và còn rất nhiều lĩnh vực hấp dẫn khác.

- Sản xuất thuốc (Đông dược, Tân dược)

Muốn đến được với mọi người, thuốc trước hết cần phải được sản xuất ra. Ngày nay, việc nghiên cứu và sản xuất thuốc tại Việt Nam, làm ra những viên thuốc mang nhãn hiệu *made in Việt Nam*, hợp với túi tiền người dân nước ta đang ngày càng được quan tâm đầu tư. Sao bạn lại không nằm trong mắt xích quan trọng này nhỉ?

- Phân phối lưu thông thuốc

Phân phối, lưu thông thuốc cũng là “khâu” thiết yếu để đưa thuốc đến với tất cả

mọi người trong xã hội, bảo vệ và chăm sóc sức khoẻ cộng đồng.

Quy trình phân phối thuốc hiện nay được thực hiện từ Trung ương đến địa phương và tới từng người bệnh. Nếu bạn có một chút "máu kinh doanh", có lẽ lĩnh vực này sẽ hấp dẫn bạn. Nhưng hãy nhớ rằng, trong nghề thuốc, là một dược sĩ chân chính, y đức luôn phải được đặt lên hàng đầu.

Ngoài ra, là một dược sĩ đại học, bạn có thể quan tâm đến những công việc cũng đầy tiềm năng khác như:

- Kiểm nghiệm chất lượng thuốc.

- Quản lí, cung cấp thuốc cho khoa lâm sàng ở bệnh viện.

- Tham gia cùng bác sĩ kê đơn thuốc, hướng dẫn sử dụng thuốc cho người bệnh (còn gọi là dược lâm sàng).

- Pha chế thuốc theo đơn của bác sĩ.

- Quảng cáo, tiếp thị thuốc.

- Giảng dạy trong các trường đại học, trung học dược, y.

- Làm việc ở một số tổ chức trong nước và quốc tế về dược phẩm và chăm sóc sức khoẻ cộng đồng.

Thuốc gắn chặt với đời sống, vì thế, là dược sĩ, bạn có thể phát triển sự nghiệp ở khắp mọi nơi: trong các phòng quản lí nghiệp vụ, viện nghiên cứu, bệnh viện, công ty, xí nghiệp dược phẩm, các trung tâm tổ chức chăm sóc sức khoẻ... hay chính nhà thuốc tư nhân của mình.

Tốt nghiệp ngành dược, tuỳ vào trình độ và năng lực, bạn có thể làm ở những nơi sau:

*** Trong lĩnh vực quản lí Nhà nước về dược**

Tham gia vào lĩnh vực quản lí Nhà nước về dược, ở tuyến Trung ương, bạn có thể làm việc tại Cục Quản lí Dược, Vụ Khoa học và Đào tạo... của Bộ Y tế. Còn ở địa phương, bạn sẽ tìm thấy vị trí của mình tại các phòng nghiệp vụ dược, phòng quản lí ngành nghề y dược tư nhân, các trung tâm y tế huyện...

*** Trong lĩnh vực nghiên cứu**

Tham gia vào lĩnh vực nghiên cứu dược, bạn sẽ làm việc tại các viện nghiên cứu

như Viện Dược liệu, Viện Kiểm nghiệm, Viện Vệ sinh Dịch tễ, Viện Y học Cổ truyền, các trường đại học... Ngoài ra, bạn cũng có thể làm việc ở các phòng nghiên cứu trong công ty, xí nghiệp dược phẩm.

*** Trong lĩnh vực sản xuất thuốc**

Lĩnh vực sản xuất thuốc mở ra khả năng lựa chọn tiềm tàng cho bạn.

Ở tuyến Trung ương có các Xí nghiệp Trung ương 1, 2, 3, 25, 26... Tại địa phương có các công ty dược cấp tỉnh hoặc xí nghiệp dược phẩm tỉnh, cấp huyện.

Sản xuất thuốc chủ yếu nằm ở khu vực Nhà nước, tuy nhiên, cũng có một số công ty tư nhân. Bên cạnh đó, bạn cũng có thể làm việc tại các công ty dược phẩm nước ngoài được phép hoạt động tại Việt Nam.

*** Trong lĩnh vực phân phối, lưu thông thuốc**

Với điều kiện nước ta hiện nay, đây vẫn là lĩnh vực hoạt động mạnh mẽ của các dược sĩ. Bạn có thể tham gia vào bất kì "mắt xích" nào trong hệ thống phân phối thuốc từ trung ương tới địa phương.

Tuyến Trung ương: Tổng Công ty Dược Việt Nam, các công ty dược phẩm, công ty dược liệu.

Ở địa phương: Các công ty dược phẩm tỉnh, công ty cổ phần, công ty trách nhiệm hữu hạn, doanh nghiệp tư nhân dược, các hiệu thuốc, nhà thuốc tư nhân.

Hoặc bạn có thể làm việc tại chính hiệu thuốc do bạn làm chủ cũng như các công ty dược nước ngoài đang xuất hiện ngày càng nhiều trên thị trường Việt Nam.

*** Trong lĩnh vực kiểm nghiệm chất lượng thuốc**

Kiểm nghiệm chất lượng thuốc là một mảng rất đáng để bạn quan tâm trong ngành dược. Bạn có thể làm việc tại Viện kiểm nghiệm trung ương, các trung tâm kiểm nghiệm tỉnh, phòng kiểm nghiệm của xí nghiệp, công ty...

*** Trong lĩnh vực đào tạo nhân lực dược**

Trong lĩnh vực đào tạo nhân lực dược, tuỳ vào khả năng và trình độ, bạn có thể tham gia giảng dạy, công tác tại các trường trực thuộc Bộ Y tế như Trường Đại học Dược Hà Nội, Trường Đại học Y - Dược TP. Hồ Chí Minh, Học viện Quân Y... Hoặc một số trường trung học y, dược ở địa phương: Hà Nội, Sơn La, Hải Dương...

*** Cơ hội việc làm phong phú và thu nhập cao**

Trên thế giới cũng như tại Việt Nam, nhu cầu về dược sĩ, dược tá, công nhân dược... rất lớn và không ngừng tăng. Các hãng thuốc của nhiều quốc gia đang thâm nhập vào thị trường nước ta kèm theo nhu cầu tuyển dụng, tạo ra cơ hội lựa chọn phong phú cho bạn. Làm việc tại đó giúp bạn có điều kiện tiếp cận với những tiến bộ về dược phẩm và công nghệ trong ngành dược thế giới, đặc biệt là về phương pháp tiếp cận khách hàng (*marketing*).

Khác với một số ngành như kinh tế, tài chính, công nghệ thông tin... số trường đào tạo nghề dược ở nước ta không nhiều, chỉ tiêu đào tạo lại ít. Bạn sẽ tránh được việc phải cạnh tranh quá gắt gao. Trên thế giới, các dược sĩ luôn có đồng lương đáng ghen tị. Tại Việt Nam, thu nhập trung bình của dược sĩ cũng có thể khiến bạn hài lòng. Theo luật hiện hành, bạn có thể làm ngoài giờ ở các nhà thuốc tư nhân để tăng thu nhập.

Tất nhiên, nghề nào cũng vậy, cơ hội việc làm và mức thu nhập phụ thuộc vào trình độ, năng lực, sự nhạy bén... của bản thân bạn.

*** Một nghề rất linh hoạt**

Trái với một số quan niệm thông thường về nghề dược, nếu bạn là một người ưa sự mới mẻ, bạn sẽ chẳng bao giờ cảm thấy nhàm chán trong nghề nghiệp này. Bởi phạm vi hoạt động nghề dược rất rộng và linh hoạt. Nếu cảm thấy đã chán với một lĩnh vực nào đó, bạn có thể tiến sang lĩnh vực khác. Trên thực tế, không ít dược sĩ làm nhiều công việc một lúc. Họ vừa tham gia nghiên cứu thuốc, giảng dạy tại các cơ sở đào tạo ngành dược, vừa làm việc trong bệnh viện (dược lâm sàng)...

*** Có nhiều cơ hội khẳng định mình**

Những căn bệnh nan y, những bệnh dịch mới xuất hiện... vẫn luôn là bài toán khó với ngành dược toàn thế giới, đòi hỏi sự nỗ lực không ngừng của các dược sĩ và bác sĩ.

Riêng tại Việt Nam, nhu cầu hiện đại hoá ngành dược đang đặt ra cấp thiết, trong khi khả năng của chúng ta còn nhiều hạn chế. Vì thế, nghề dược luôn là một khoảng trống có thể khai thác tốt, đồng thời cũng là cơ hội tiềm tàng để bạn khẳng định tài năng và tâm huyết của mình. Đặc biệt lĩnh vực dược liệu đông dược vẫn còn rất "hoang sơ" chờ bạn khai phá.

*** Phát triển khả năng kinh doanh**

Nếu bạn có đầu óc làm kinh tế, bạn hoàn toàn có thể phát triển khả năng đó trong ngành dược. Bạn được phép mở nhà thuốc tư nhân sau một vài năm làm việc. Bạn cũng có thể tham gia công việc kinh doanh ở các công ty, xí nghiệp dược trong và ngoài nước.

Kinh doanh dược phẩm ít đối thủ cạnh tranh hơn nghề khác vì nó đòi hỏi sự am hiểu về thị trường thuốc trong nước và trên thế giới. Ngoài lợi nhuận, chữ "tâm" trong kinh doanh dược phẩm rất quan trọng, bởi công việc bạn đang làm liên quan trực tiếp đến sức khoẻ và tính mạng của con người.

*** Công việc nhẹ nhàng, tao nhã**

Nếu bạn là nữ, bạn sẽ tìm thấy những ưu điểm riêng với nghề dược. Công việc trong ngành dược vẫn được xem là nhẹ nhàng, tao nhã, rất phù hợp với phái yếu.

Tất nhiên yếu tố này chẳng có gì cản trở phái mạnh đến với ngành dược cả. Nếu bạn là nam, nghề dược lại giúp bạn tạo dựng tính cách và phong thái chín chắn, thâm trầm và tinh tế.

*** Bạn có năng lực, thiên hướng về khoa học tự nhiên, đặc biệt là hoá học và sinh học**

Tân dược chủ yếu có nguồn gốc từ hoá chất. Từ sản phẩm hoá dầu, các nhà nghiên cứu tổng hợp thành những sản phẩm trung gian, từ đó chế ra thuốc. Mỗi loại thuốc được sàng lọc từ hàng ngàn chất hoá học nên bạn không thể không có một kiến thức hoá học sâu rộng và phong phú. Ngoài ra, những nghiên cứu này còn đòi hỏi bạn phải có tư duy lôgic để dự đoán và có bàn tay khéo léo, thực nghiệm có độ chính xác cao. Mặt khác, trong hầu hết công việc sản xuất, kiểm nghiệm thuốc... đều cần kiến thức sâu về hoá học.

Bên cạnh đó, thuốc dùng cho con người - một thực thể sinh vật. Khi thuốc vào cơ thể, các yếu tố cơ thể làm thay đổi thuốc và sự thay đổi ở các bộ phận là khác nhau. Vì thế, với dược sĩ, kiến thức về sinh học là rất cần thiết. Không chỉ vậy, sinh vật còn là nguồn cung cấp dược phẩm. Thuốc làm từ cây cỏ, động vật ngày càng được ứng dụng nhiều trong trị bệnh bởi độ an toàn cao hơn thuốc có nguồn gốc hoá chất.

Cùng với hoá học và sinh học, trong nghề dược, năng lực trong những khoa học khác cũng rất quan trọng. Vì vậy, khi lựa chọn nghề này, bạn cần tự rèn luyện vốn kiến thức khoa học tổng hợp.

*** Bạn là người kiên trì, cẩn thận và ngăn nắp**

Tính kiên trì, nhẫn nại rất cần với nghề dược vì đây là công việc đòi hỏi tính chính xác cao, mất nhiều thời gian. Trong bào chế thuốc, để đảm bảo chế phẩm thuốc có hiệu lực điều trị cao cần nhiều công đoạn nghiên cứu và thực hiện chính xác, tỉ mỉ về nhiều lĩnh vực như động dược học (hấp thu, phân bố, thải trừ), sinh dược học (ảnh hưởng của cơ thể đến thuốc).

Tính gọn gàng, ngăn nắp giúp cho các thao tác hợp lí, nhanh chóng, giảm thiểu nhầm lẫn. Nhầm lẫn là điều cấm kị trong nghề dược, vì nó không chỉ ảnh hưởng đến bản thân mà còn gây nguy hiểm cho nhiều người, dẫn tới hậu quả khó lường.

*** Bạn ham đọc sách và thích khám phá**

Xu hướng chung của ngành dược thế giới là không ngừng nghiên cứu các dược phẩm mới với mục đích cải thiện các đặc điểm như tạo ra hiệu quả điều trị cao, an toàn, tính đặc trị, tiện dụng, hương vị dễ chịu, tuổi thọ cao, gọn nhẹ... Trong khi đó, vi khuẩn và virus luôn có xu hướng biến đổi linh hoạt, chống lại tác dụng của thuốc nên các căn bệnh nhiễm trùng luôn cần thay đổi thuốc. Bởi vậy, các nhà khoa học thường xuyên phải nghiên cứu, tìm loại thuốc diệt vi khuẩn mới. Nhu cầu và khả năng về thuốc mới là vô hạn, đặt ra yêu cầu ham học hỏi, say mê khám phá ở người dược sĩ chân chính.

Muốn khám phá, trước hết bạn phải có kiến thức. Dược sĩ cần đọc sách để định hướng nghiên cứu, thực hiện công việc với thời gian ngắn nhưng hiệu quả. Ngay cả khi bạn không chọn công việc nghiên cứu mà muốn trở thành một nhà phân phối thuốc, bạn cần biết cách giới thiệu thuốc, cho lời khuyên với người dùng.

*** Có đầu óc kinh doanh**

Phẩm chất trên đặc biệt thích hợp nếu bạn chọn lĩnh vực sản xuất hoặc kinh doanh phân phối thuốc. Công việc này đòi hỏi bạn phải nhạy cảm, biết nắm thời cơ, nắm được nhu cầu thuốc khi bệnh phát sinh, quy luật phát sinh bệnh. Ví dụ như mùa hè dễ bị lị, tiêu chảy...; mùa đông dễ viêm phế quản, hen phế quản; mùa xuân dễ bị viêm khớp, sởi...

*** Giỏi ngoại ngữ, đặc biệt là vốn từ chuyên ngành phong phú**

Trong quá trình học tập, việc bạn phải tiếp xúc với tài liệu nước ngoài chưa qua chuyển dịch là thường xuyên. Chính vì vậy, bạn buộc phải có vốn ngoại ngữ phong phú để nhanh chóng tiếp thu những thành tựu y dược học mới của thế giới. Tiếng Anh và tiếng Pháp là những ngôn ngữ đang được sử dụng phổ biến trên thế giới, sẽ rất thuận lợi cho bạn trong việc tiếp cận nền y học phương Tây hiện đại. Ngoài ra, học tiếng Trung cũng là một sự lựa chọn rất tốt nếu bạn quan tâm đến y dược học cổ truyền.

*** Có hoài bão nghề nghiệp**

Cũng như những nghề khác, nghề dược có những thách thức và gian nan riêng. Trừ những trường hợp may mắn ngẫu nhiên vốn rất ít xảy ra, bạn sẽ chỉ có thể vượt qua những thử thách ấy để đi đến thành công với niềm đam mê và hoài bão lớn như chủ doanh nghiệp dược, nhà khoa học dược, nhà quản lí dược...

Những thách thức:

*** Năng lực khoa học tự nhiên yếu**

Bạn thường toát mồ hôi lạnh lo lắng mỗi khi đến giờ các môn tự nhiên. Sự thiếu hụt về tư duy lôgic, vốn là đặc thù của khoa học tự nhiên, sẽ hạn chế bạn trong việc nghiên cứu, kiểm nghiệm thuốc.

*** Thường hấp tấp, vội vàng và khó làm việc gì từ đầu đến cuối**

Tính cách ấy khiến bạn:

+ Thiếu kiên trì trong công việc trong khi đây là nghề nghiệp đòi hỏi sự nhẫn nại rất cao. Chỉ riêng việc kiểm nghiệm tác dụng thuốc thôi, bạn phải thực hiện nhiều lần trên cơ thể động vật rồi những người tình nguyện, có khi kéo dài đến hàng chục năm.

+ Giảm độ chính xác khi làm việc trong khi đây lại là công việc đòi hỏi độ chính xác cao. Chỉ chênh lệch một phần nghìn gam cũng có thể đánh đổ công sức cả đời của bạn, không kể đến những tác hại vô cùng với người sử dụng.

+ Giảm tính thuyết phục với khách hàng, bệnh nhân. Trình độ dân trí của nước ta ngày một cao, đòi hỏi dược sĩ phải có kiến thức vững vàng để truyền tải thông tin một cách khoa học tới khách hàng.

*** Bạn thích vận động, khó ngồi yên một chỗ**

Đây là một ưu điểm trong xã hội công nghiệp ngày nay, là mẫu người năng động. Song ưu điểm này cũng tạo ra những nhược điểm như nôn nóng, thiếu kiên trì với những công việc đòi hỏi sự nhẫn nại cao như đọc sách, nghiên cứu, làm thực nghiệm khoa học...

Bạn có thể học để trở thành dược sĩ tại Trường Đại học Dược Hà Nội, Trường Đại học Y - Dược TP. Hồ Chí Minh, Học viện Quân Y, Trường Đại học Y (Đại học Huế), Trường Đại học Y - Dược Cần Thơ, Trường Đại học Y (Đại học Thái Nguyên)...

Tại đó, bạn sẽ được đào tạo những kiến thức lí thuyết và thực hành cơ bản trong ngành dược. Các lĩnh vực khoa học chính trong chương trình đào tạo dược sĩ là:

- ***Hoá học*** có các môn Hoá đại cương, Hoá vô cơ, Hoá hữu cơ, Hoá phân tích, Hoá dược, Hoá học các hợp chất tự nhiên, Hoá lí...

- ***Sinh học*** có các môn Thực vật, Công nghệ sinh học và sản xuất dược phẩm, Dược liệu, Dược lí, Sinh lí người, Vi sinh, Sinh hoá, Bệnh học, Giải phẫu, Dược lâm sàng...

- ***Khoa học quản lí*** có Luật dược, Quy chế ngành dược, Quản trị nghiệp vụ dược, Quản trị kinh doanh dược...

Tuy nhiên, cánh cửa vào đại học không phải mở ra cho bất kì ai, đặc biệt là ngành dược thường có điểm chuẩn rất cao. Vì vậy, nếu cảm thấy chưa đủ sức, sao bạn không đăng kí vào các trường trung học dược như Trung học Dược Hải Dương

(Trung ương), Trung học Y ở một số địa phương (có đào tạo dược sĩ trung học)...

Một điều kiện thuận lợi là sau khi tốt nghiệp trung học dược, bạn hoàn toàn có thể tiếp tục học lên những trình độ cao hơn.

Muốn biết về việc đào tạo dược sĩ trung học tại địa phương, bạn nên tới Phòng nghiệp vụ dược tại Sở Y tế của địa phương mình để tìm hiểu những thông tin cần thiết.

Từ năm 2004, Trường Đại học Dược Hà Nội mở thêm lớp đào tạo dược sĩ trung học. Tóm lại, có rất nhiều cách và con đường để bạn thực hiện mơ ước của mình. Chọn được cách thức và con đường phù hợp sẽ giúp bạn đến được đích.

Trở thành dược tá tương đối đơn giản. Bạn có thể đăng kí vào khóa đào tạo dược tá được mở tại các Sở Y tế tại địa phương. Các lớp học này không có kế hoạch định kì mà tùy thuộc vào nhu cầu của từng địa phương.

Công nhân dược thường được tổ chức đào tạo tại xí nghiệp theo yêu cầu riêng của các đơn vị sản xuất.

*** Một số địa chỉ đào tạo**

- Khoa Hóa Dược - Đại học Khoa học Tự nhiên (Đại học Quốc gia Hà Nội) - 334 Nguyễn Trãi - Thanh Xuân - Hà Nội

- Khoa Y Dược - Đại học Quốc gia Hà Nội - 144 Xuân Thuỷ - Cầu Giấy - Hà Nội

- Trường Đại học Y Dược Thái Nguyên - 284 Lương Ngọc Quyến - TP. Thái Nguyên

- Đại học Dược Hà Nội - 13-15 Lê Thánh Tông - Hoàn Kiếm - Hà Nội

- Khoa Công nghệ Sinh học - Dược học - Đại học Khoa học và Công nghệ Hà Nội - 18 Hoàng Quốc Việt - Cầu Giấy - Hà Nội

- Đại học Y Hải Phòng - 72A Nguyễn Bỉnh Khiêm - Phường Đằng Giang - Quận Ngô Quyền - TP. Hải Phòng

- Đại học Y Khoa Vinh (Hệ cao đẳng) - 161 Nguyễn Phong Sắc - TP. Vinh - Nghệ An

- Đại học Y Thái Bình - 373 Lý Bôn - TP. Thái Bình.

- Đại học Y Dược Huế - 06 Ngô Quyền - Phường Vĩnh Ninh - TP. Huế

- Đại học Y Dược Cần Thơ - 179 Nguyễn Văn Cừ - An Khánh - Ninh Kiều - Cần Thơ.

- Đại học Y Dược TP. Hồ Chí Minh - 217 Hồng Bàng - Quận 5 - TP. Hồ Chí Minh

- Khoa Dược - Đại học Dân lập Duy Tân - 182 Nguyễn Văn Linh - Đà Nẵng

- Khoa Dược - Đại học Lạc Hồng - 10 Huỳnh Văn Nghệ - Phường Bửu Long - TP. Biên Hòa - Đồng Nai

- Khoa Dược - Đại học Kinh tế - Kĩ thuật Bình Dương (Hệ cao đẳng) - 530 đại lộ

Bình Dương - Phường Hiệp Thành - TP. Thủ Dầu Một - Bình Dương

- Khoa Dược - Đại học Nguyễn Tất Thành (Hệ cao đẳng) - 298-300A Nguyễn Tất Thành - Phường 13 - Quận 4 - TP. Hồ Chí Minh

- Khoa Dược - Đại học Tây Đô - 68 Lộ hậu Thạnh Mỹ - Phường Lê Bình - Cái Răng - TP. Cần Thơ

- Khoa Dược - Đại học Võ Trường Toản - Quốc lộ 1A Tân Phú Thạnh - Châu Thành A - Hậu Giang

- Khoa Dược - Đại học Trà Vinh (Hệ cao đẳng) - 126 Quốc lộ 53 - TP. Trà Vinh

- Cao đẳng Dược Trung ương Hải Dương - 324 Nguyễn Lương Bằng - TP. Hải Dương

- Cao đẳng Y tế Hà Nội - 35 Đoàn Thị Điểm - Đống Đa - Hà Nội

- Cao đẳng Y tế Hà Đông - 39 Nguyễn Viết Xuân - Quang Trung - Hà Đông - Hà Nội

- Cao đẳng Y tế Phú Thọ - Phố Cao Bang - Phường Trường Thịnh - Thị xã Phú Thọ

- Cao đẳng Y tế Sơn La - 79 Lò Văn Giá - Tổ 4 phường Chiềng Lề - Sơn La

- Cao đẳng Y tế Thanh Hóa - 177 Hải Thượng Lãn Ông - Phường Đông Vệ - TP. Thanh Hoá

- Cao đẳng Kĩ thuật Y tế II - 99 Hùng Vương - Hải Châu - Đà Nẵng

- Cao đẳng Y tế Cà Mau - 01 Nguyễn Đình Chiểu - Khóm 1- Phường 8 - TP. Cà Mau

- Cao đẳng Y tế Bình Thuận - 274 Nguyễn Hội - Thành phố Phan Thiết - Bình Thuận

- Cao đẳng Y tế Bạc Liêu - 01 Đoàn Thị Điểm - Phường 3 - TP. Bạc Liêu

- Cao đẳng Y tế Cần Thơ - 340 Nguyễn Văn Cừ - Phường An Hòa - Quận Ninh Kiều - TP. Cần Thơ

- Cao đẳng Y tế Đồng Nai - Khu phố 9, Phường Tân Biên - Biên Hòa - Đồng Nai

- Cao đẳng Y tế Huế - 01 Nguyễn Trường Tộ - TP. Huế

- Cao đẳng Y tế Khánh Hòa - 84 Quang Trung - Nha Trang - Khánh Hòa

- Cao đẳng Y tế Kiên Giang - 14 Phạm Ngọc Thạch - Vĩnh Thanh - TP. Rạch Giá - Kiên Giang

- Cao đẳng Y tế Trà Vinh - 07 quốc lộ 53 - Khóm 4 - Phường 5 - TP. Trà Vinh

Nghề đạo diễn

> Tôi cố gắng phá vỡ những công thức điện ảnh truyền thống. Tôi thấy mệt với hai công thức đã trở thành quá phổ biến: bi kịch pha hài kịch, và hài kịch pha với bi kịch. Tôi đã làm phim mà không chiều lòng bất cứ ai, bởi bất cứ thứ gì và trong bất cứ lúc nào.
>
> **Đạo diễn Ernst Lubitsch**

Biến một kịch bản, hay thậm chí một ý tưởng thành một bộ phim, chương trình truyền hình, chương trình nghệ thuật..., chịu trách nhiệm về chất lượng của sản phẩm cuối cùng. Đó là người đạo diễn.

Gắn bó lâu dài, sâu sắc và toàn diện với bộ phim, chương trình (từ khi mới chỉ là ý tưởng cho tới khi hoàn thành) hơn bất cứ diễn viên, quay phim, biên tập viên hay kĩ thuật viên... nào, đó chính là người đạo diễn.

Đòi hỏi nhiều kĩ năng tổng hợp trong một nghề nghiệp vất vả và nhiều cạnh tranh, vì sao nghề đạo diễn vẫn có sức hút lạ kì đến vậy với những bạn trẻ đam mê sáng tạo, nghệ thuật và khát khao thể hiện mình?

Mời bạn bước lên *Toa tàu số 16* để cùng khám phá một nghề nghiệp dường như quen, nhưng cũng dường như lạ và tìm cho mình câu trả lời xem bạn có thích hợp với nghề này không:

Nghề đạo diễn

*** Câu chuyện từ nước Nhật**

Yasujiro Ozu sinh ra trong một gia đình nhỏ tại Tokyo. Cha mẹ ông đều không có thiên hướng nghệ thuật và chỉ muốn con trai mình trở thành một viên chức nhà

nước bình thường.

Nhưng thế giới nội tâm của Ozu lại hướng về một xứ sở khác, nơi ông không bị lệ thuộc vào bất cứ ai, bởi bất cứ thứ gì. Đó sẽ là nơi mà ông được bộc lộ cá tính mạnh mẽ của mình, tìm kiếm con đường riêng, dáng nét độc lập.

Ở trường, Ozu bị coi là cậu học sinh quậy phá, nghịch ngợm và ít thầy cô nào ưa. Chỉ có những bộ phim chiếu ở rạp là thu hút đặc biệt sự chú ý và say mê của Ozu. Trước ngưỡng cửa đại học, Ozu hoàn toàn thất bại vì vốn không thuộc kiểu học sinh chăm chỉ làm theo những điều người khác chỉ dạy. Ông chỉ có một tâm niệm: trở thành đạo diễn.

Sau đó, Ozu may mắn được nhận làm công nhân phụ quay phim. Công việc của ông chỉ là khuân hòm đựng máy quay đến điểm quay, rồi vác máy ra cho chuyên viên lắp ráp, đem chân máy tới.

Không ai tưởng tượng nổi một đạo diễn đại tài lại bắt đầu sự nghiệp điện ảnh của mình bằng công việc thuần chân tay như thế. Nhưng với Ozu, không có gì là không thể. Ông cảm thấy vui sướng vì được tiếp cận với thế giới điện ảnh diệu kì mà bấy lâu ông khao khát.

Ròng rã hàng năm trời, ý chí sắt đá cũng đưa Ozu đến với cơ hội làm phim. Năm 23 tuổi, ông tung ra tác phẩm *Sword of Penitence* (*Lưỡi gươm sắt đá*), và cột chặt mình vào điện ảnh cho đến hết đời. Với 60 năm tuổi đời, Ozu đã làm tới hơn 50 tác phẩm điện ảnh. Trong đó có những tác phẩm thuộc hàng kinh điển như: *Tokyo story, Late spring, Early Autumn, Floating Weeds, Early Spring, Tea and Rice…*

Lúc còn trẻ, Ozu học ngấu nghiến những bài giảng lí thuyết về điện ảnh. Nhưng cá tính sáng tạo của ông lại đòi hỏi tìm ra một cách làm khác. Ông cho rằng: "Điện ảnh không thể và không phải chỉ được "viết" bởi một loại văn phạm nào đó cho dù nó chuẩn mực đến đâu, mà cần thiết phải tìm lấy cho mình một "cách viết", một loại văn phạm khác phù hợp với văn hoá mà mình đang sống".

*** Bài học nhỏ, ý nghĩa lớn**

Bài học mà những tên tuổi lớn để lại xét cho cùng là bài học về sự vượt lên những điều vốn đã được coi là quy phạm trong nghệ thuật, tìm kiếm cá tính và phát huy tính sáng tạo. Đó cũng chính là động lực lớn nhất để thúc đẩy nghệ thuật phát triển.

Ở Việt Nam, nhu cầu về sự phá cách để tìm ra hướng đi mới cho điện ảnh cũng đang được đặt ra cấp thiết. Sau giai đoạn toả sáng của các tác phẩm của những người thuộc thế hệ trước như: Lê Mộng Hoàng, Đặng Nhật Minh, Lưu Trọng Ninh, Thanh Vân… thì sự xuất hiện những gương mặt đạo diễn trẻ luôn được quan tâm cùng với sự chờ đợi nhiều bước tiến mạnh dạn.

*** Định nghĩa chung**

Có nhiều cách định nghĩa khác nhau về nghề đạo diễn, tuỳ theo góc độ nhìn nhận về nghề này: từ quan điểm của những người trong nghề, theo cách nói của những nhà lí luận hoặc chỉ đơn thuần theo góc độ khán giả...

Bước vào nghề đạo diễn phim là bước vào cuộc sống của hàng trăm, hàng ngàn số phận khác nhau. Người đạo diễn sẽ là người đồng cảm, chia sẻ, phản biện hay bày tỏ suy nghĩ trước từng mảnh đời, từng cuộc sống khác nhau thông qua cách sắp đặt, thực hiện bộ phim.

Trong phạm vi rộng của từ này, có thể hiểu:

Nghề đạo diễn là nghề làm ra một bộ phim, một vở diễn, một chương trình dựa trên những chất liệu có sẵn là: kịch bản, diễn viên, tư liệu thực tế, hiệu ứng kĩ thuật...

Có rất nhiều công việc khác nhau trong nghề đạo diễn. Từ việc đạo diễn một bộ phim, đạo diễn trên sân khấu để trình diễn các vở kịch, múa... đến đạo diễn các chương trình truyền hình, các buổi biểu diễn ngoài trời... Tất cả đều có đặc điểm chung là: người đạo diễn chính là người chỉ đạo diễn xuất, kiểm soát chung mọi việc, từ khâu đầu đến khâu cuối để tất cả diễn ra hài hoà, đồng điệu, nhịp nhàng theo đúng ý đồ nghệ thuật.

*** Khái niệm thường dùng**

Tuy nhiên, nhắc đến "đạo diễn", người ta hay nghĩ nhiều đến đạo diễn phim truyện. Bởi họ chiếm số lượng đông đảo, có tầm ảnh hưởng rộng cũng như có vai trò lớn trong giới đạo diễn.

Đạo diễn phim truyện là người làm ra một câu chuyện hư cấu bằng hình ảnh, dựa trên nền tảng là kịch bản và công cụ chính là diễn viên. Đây là nghề tạo ra một cuộc sống khác trên màn ảnh, nhưng lại buộc người ta nhớ nhiều hơn về cuộc sống thực tại khi xem phim. Đạo diễn là nhà diễn thuyết tâm lí tài ba, truyền xúc cảm cho diễn viên và giúp diễn viên đó thể hiện tốt vai diễn của mình, xây dựng nên những hình tượng nhân vật biểu thị cho một tư tưởng, một kiểu người... trong xã hội. Nghề đạo diễn vất vả nhưng vinh quang, đòi hỏi người làm nghề phải hết sức toàn tâm toàn ý. Thành công chỉ đến sau mọi nỗ lực, thậm chí sau nhiều thất bại. Vinh quang tận cùng của người đạo diễn chân chính, hơn cả giải thưởng, tiền bạc và danh tiếng, là việc tạo ra nhưng biểu tượng "nhân vật sống" và có ảnh hưởng tích

cực tới công chúng.

Nghề đạo diễn là một nghề mở. Ai cũng có thể trở thành đạo diễn, tuỳ theo mức độ và quy mô của bộ phim, chương trình mà người đó muốn thực hiện. Ít khi năng lực đạo diễn được đo qua bằng cấp. Bằng chứng duy nhất cho sự tài giỏi của một đạo diễn, không gì khác, chính là tác phẩm của anh ta.

Đạo diễn Ozu, hồi còn là học sinh bị liệt vào danh sách học sinh cá biệt, nghịch ngợm và thiếu năng lực. Nhưng thực tế, những tác phẩm điện ảnh do ông đạo diễn chứng tỏ một điều hoàn toàn ngược lại: ông là người có đạo đức bền vững, tư duy sáng tạo và đầu óc nghệ thuật bậc thầy.

Đây là một nghề bị chi phối nhiều bởi yếu tố năng khiếu và tư chất, thông qua sự rèn luyện của cá nhân. Không phải lúc nào cũng có người phân công bạn làm đạo diễn một bộ phim nào đó mà chủ yếu là do chính bạn muốn được làm một bộ phim, chính bạn đưa ra (hoặc tìm kiếm) ý tưởng, chủ động (hoặc được trợ giúp) về nguồn tài chính.

Nghề đạo diễn có khá nhiều mảnh đất "dụng võ". Tuỳ theo sở thích, năng khiếu cũng như "trường phái" tinh thần của bạn, bạn có thể trở thành đạo diễn của nhiều thể loại phim khác nhau như: đạo diễn phim truyện, đạo diễn phim tài liệu, đạo diễn phim hoạt hình, đạo diễn phim truyền hình, đạo diễn sân khấu, đạo diễn chương trình truyền hình, đạo diễn phim quảng cáo...

*** Đạo diễn phim truyện**

Có người từng nói: Nghề đạo diễn là nghề chúa tạo thế. Đạo diễn nhiều khi như tay phù thuỷ có quyền năng bậc nhất trong thế giới bộ phim của mình, biến những thứ không thể thành có thể, kéo gần không gian, kéo giãn thời gian, đảo lộn thực tại hay mộng ảo... Từ những ý tưởng phôi thai ban đầu cho tới khi bộ phim được hoàn thành và ra mắt công chúng, đạo diễn là người gắn bó với bộ phim nhiều hơn bất kì ai. Đạo diễn làm việc với các diễn viên, người hoá trang, quay phim, biên kịch và các kĩ thuật viên âm thanh, hình ảnh... Họ quyết định tất cả từng yếu tố riêng lẻ như các cảnh sẽ được quay như thế nào, từ những yêu cầu về bối cảnh tới vị trí của diễn viên, sửa đổi về kịch bản. Đạo diễn chọn lựa diễn viên - người sẽ xuất hiện trên màn ảnh.

Công việc chung của đạo diễn

- *Lựa chọn kịch bản*: Đạo diễn có thể chọn một kịch bản có sẵn, hoặc làm việc

với một nhà biên kịch khác để cùng tạo ra một kịch bản ưng ý, cũng có thể tự viết kịch bản. Đây là chất liệu cơ sở đầu tiên để đạo diễn tạo ra sản phẩm của mình.

- *Làm việc với nhà sản xuất, quay phim, đạo cụ, phục trang…*: Đạo diễn có thể chủ động liên hệ với nhà sản xuất để làm bộ phim mình hằng ấp ủ, hoặc được mời để làm một bộ phim theo đơn đặt hàng của nhà sản xuất. Đây là khâu giải quyết vấn đề kinh phí cho bộ phim. Đạo diễn thường không tham gia nhiều vào việc hạch toán thu chi, phân bổ chi phí cho các bộ phận mà chỉ tập trung góp ý, điều chỉnh sao cho số tiền phù hợp với yêu cầu nghệ thuật của các cảnh quay.

- *Tuyển diễn viên*: Đạo diễn trực tiếp tuyển lựa các diễn viên cho phim của mình qua các buổi casting. Có thể là một ngôi sao điện ảnh, cũng có thể là một người mới chưa ai biết đến. Hơn ai hết, đạo diễn biết rõ ai sẽ thích hợp nhất với từng nhân vật trong phim.

- *Chỉ đạo làm phim*: Đây là khâu quan trọng nhất. Với kịch bản, diễn viên, trường quay, đạo cụ… cùng đoàn phim đông đảo, đạo diễn sẽ chỉ đạo dàn dựng, diễn xuất từng cảnh quay sao cho đạt được ý đồ nghệ thuật cao nhất. Mọi bộ phận đều phải tuân theo sự chỉ đạo của đạo diễn.

Đạo diễn hướng dẫn diễn viên hiểu hơn về động cơ, tình cảm, trạng thái… của nhân vật, thúc đẩy, khuyến khích họ diễn xuất tốt hơn - đôi khi bằng những lời khuyên, động viên nhẹ nhàng, khi khác lại bằng những tiếng quát tháo - bất cứ thứ gì miễn là công việc "chạy" tốt.

- *Biên tập hậu kì*: Sau khi đã làm việc với toàn bộ đoàn làm phim ở trường quay, đạo diễn cùng với nhân viên kĩ thuật dựng phim và biên tập phim sẽ ngồi lại cùng nhau để hoàn thiện nốt những khâu cuối cùng: tráng phim, chỉnh sửa, sắp xếp lại các cảnh, điều chỉnh màu sắc hình nét, thực hiện các khâu hiệu ứng, kĩ xảo…

*** Đạo diễn phim truyền hình**

Công việc của một đạo diễn phim truyền hình có phần đơn giản hơn của đạo diễn phim truyện do sự giản tiện về máy móc, quay phim, điều kiện ánh sáng, trường quay…

Tuy nhiên, xét về góc độ tâm sức và đầu tư chất xám, để làm một tác phẩm phim truyền hình thật sự hay, không hẳn làm đạo diễn phim truyền hình đã dễ hơn làm đạo diễn phim truyện nhựa. Nó cũng đòi hỏi người đạo diễn phải đào sâu suy nghĩ về cách thể hiện độc đáo, hấp dẫn đông đảo người xem.

Đối tượng khán giả của phim truyền hình phổ biến hơn khán giả phim truyện nhựa. Hiện nay, mỗi ngày ở nước ta có hàng chục tập phim truyền hình được trình chiếu trên các kênh của truyền hình trung ương và địa phương, nhưng chủ yếu lại là phim nước ngoài. Nhà nước ta có chủ trương tăng cường thời lượng chiếu phim truyền hình Việt Nam trên sóng, nhưng số lượng phim hiện có hầu như không đủ để đáp ứng.

Hãng phim truyền hình Việt Nam và Hãng phim truyền hình TP. Hồ Chí Minh hiện là hai cơ sở chính yếu nhất sản xuất ra các bộ phim truyền hình Việt Nam.

Nhiều bộ phim có dấu ấn đối với khán giả, nhưng cũng không ít bộ phim có chất lượng trung bình. Thế hệ đạo diễn của cả hai hãng này đều đang già đi mà ít người kế cận. Họ đang rất cần có những người trẻ và nhiệt huyết tham gia vào công tác đạo diễn phim truyền hình.

*** Đạo diễn phim tài liệu**

Đạo diễn phim tài liệu cần một tư duy khách quan và khoa học. Công việc của họ là ghi lại một cách trung thực nhất những mặt khác nhau của cuộc sống tự nhiên và xã hội...

Nguyên liệu làm phim của đạo diễn phim tài liệu là thực tế, hành trình của họ là hành trình khám phá, sản phẩm của họ là những góc nhìn độc đáo và chân thực về cuộc sống.

Người đạo diễn phim tài liệu không chỉ là một đạo diễn làm phim đơn thuần, mà còn mang phẩm chất của một nhà khoa học với tư duy sắc bén, cách tổ chức hợp lí, nhìn nhận vấn đề thấu suốt.

Trong mảng phim tài liệu chiến tranh, người đạo diễn thường sắm luôn cả vai quay phim, vì trong điều kiện khắc nghiệt như vậy, khó mà có được một đoàn làm phim dềnh dàng. Chấp nhận những tổn thương có thể gặp phải, thậm chí là hi sinh tính mạng để quay được những thước phim chân thực quý báu về cuộc chiến, lúc này người đạo diễn phim tài liệu thực sự là một người anh hùng.

*** Đạo diễn phim hoạt hình**

Có những bộ phim hoạt hình mà sức sống của nó vượt tầm thế kỉ như: *Tom và Jerry*, *Vịt Donald, Chuột Mickey*... Chúng được sáng tạo bởi những nhà làm phim tài ba mà trong đó, đạo diễn đóng vai trò không nhỏ.

Trên thực tế, hoạ sĩ phim hoạt hình thường kiêm luôn vai trò của đạo diễn. Họ không chỉ là người tạo ra mô hình nhân vật mà còn là người thổi hồn cho nhân vật. Các nhà sản xuất thường chỉ đảm nhiệm các khâu kĩ thuật và chiến dịch quảng cáo cho đầu ra.

Thế giới của những đạo diễn phim hoạt hình tương đối khác so với các đạo diễn phim truyện hay phim tài liệu, bởi hầu hết mọi thứ trong phim đều là sản phẩm của trí tưởng tượng. Tuy nhiên, đạo diễn phim vẫn phải nghiên cứu thực tế, lấy cơ sở cho bộ phim của mình. Có những đạo diễn đã mất cả năm trời chỉ để hoàn thành một thước phim hoạt hình dài 5 phút.

Đối tượng chính của các đạo diễn phim hoạt hình là các em nhỏ. Người làm đạo diễn phim hoạt hình cũng phải là người sống cùng với thế giới của trẻ thơ, đầu tư nghiên cứu để biết thực sự các em nghĩ gì, thích gì. Cả đời làm phim hoạt hình, tham vọng của đạo diễn có khi "chỉ" là tạo ra một nhân vật hoạt hình mà các em thiếu nhi nhớ và yêu thích.

*** Đạo diễn sân khấu**

Công việc đạo diễn này có đặc thù riêng về thời gian, địa điểm và quy mô so với

các đạo diễn khác. Đạo diễn sân khấu làm việc với các diễn viên trên những sân khấu nhỏ trong các nhà hát, sàn diễn, sàn múa... Mọi ý tưởng được chuyển tải chủ yếu qua cử chỉ, động tác, gương mặt, giọng nói, trang phục của diễn viên. Sẽ có rất ít đạo cụ hỗ trợ.

Đạo diễn sân khấu không có nhiều công cụ để thực hiện các cảnh theo ý muốn vì không gian diễn ra vở diễn của họ hạn chế trong khung sân khấu. Nhưng đó lại chính là điều kiện tuyệt vời để đạo diễn gieo mầm và thăng hoa khả năng tư duy ước lệ của mình.

*** Đạo diễn chương trình truyền hình, phim quảng cáo**

Mỗi chương trình truyền hình bạn xem hằng ngày đều có tổng đạo diễn. Công việc của người đạo diễn chương trình truyền hình hơi khác so với đạo diễn phim thông thường. Họ chủ yếu làm chương trình theo những cấu trúc đã xác định rõ thay vì để cho trí tưởng tượng tung hoành như trong phim hư cấu. Tuy nhiên, họ vẫn cần phải phát huy tính sáng tạo cao để mỗi chương trình có thêm nhiều điểm hấp dẫn khán giả. Sự hấp dẫn đó đến từ việc thực hiện tốt từng khâu nhỏ: người dẫn chương trình, phần phỏng vấn khán giả, thực hiện các phóng sự nhỏ xen kẽ, kĩ thuật trường quay, ánh sáng, âm thanh, khách mời... Người đạo diễn chương trình truyền hình phải bao quát đầy đủ các bộ phận cấu thành nên cả chương trình, có sự dàn xếp sắp đặt về nhân vật, câu chuyện... nhưng hạn chế tối đa tính hư cấu, mà nghiêng về tính tả thực hơn. Nghề này có liên quan mật thiết đến nghề báo. Trên thực tế, có rất nhiều đạo diễn chương trình truyền hình là nhà báo, hoặc làm công việc gần gũi với báo chí.

Để có những chương trình truyền hình bạn thường xem, người đạo diễn đã phải chuẩn bị trước đó hàng tháng trời. Họ có thể ghi hình trong mỗi đợt (vài ngày đến một tuần) số lượng chương trình đủ dùng cho cả tháng hoặc nhiều hơn thế.

Ngoài ra, cũng có những đạo diễn làm các phim/đoạn quảng cáo. Đặc trưng cơ bản của công việc này là đặc biệt chú trọng đến hình ảnh, âm thanh ấn tượng. Những đoạn phim đó thường rất ngắn (10-30 giây), nên yêu cầu về hình ảnh và âm thanh là rất cao, sao cho nó có thể ghi dấu ấn mạnh nhất vào giác quan và trí nhớ của người xem. Nó phải mang tính khác lạ, nhịp điệu nhanh, hình ảnh sắc nét, âm thanh cuốn hút. Hiện nay, nhiều đạo diễn phim truyện và phim truyền hình vẫn thường tham gia làm phim quảng cáo để tạo nguồn thu, lấy đó làm điều kiện để nuôi dưỡng sự nghiệp điện ảnh của mình.

Nghề đạo diễn là một nghề hết sức tự do. Bạn có thể làm việc trong những hãng phim lớn như: Hãng phim truyện Việt Nam, Hãng phim Tài liệu & Khoa học Trung ương, Hãng phim Hoạt hình Việt Nam, Hãng phim Truyền hình Việt Nam, Hãng phim Truyền hình TP. Hồ Chí Minh, Đài Truyền hình Trung ương, Đài Truyền hình địa phương… Hiện nay, có nhiều hãng phim tư nhân được thành lập, mở ra cơ hội thử tài lớn cho các đạo diễn: Hãng phim Phước Sang, Hãng phim Thiên Ngân, Hãng phim Lasta…

Khi đã vào nghề, để tạo ra tác phẩm, đạo diễn sẽ:

*** Làm việc trong trường quay**

Trường quay có thể là nơi đạo diễn gắn bó hàng tháng ròng, tạo ra đủ cảnh hỉ, nộ, ái, ố trong bộ phim của mình. Tuy nhiên, không có nhiều trường quay trên thế giới có thể đáp ứng được nhu cầu bối cảnh. Kinh đô điện ảnh thế giới Hollywood là nơi tập trung những trường quay lớn như Universal, Paramount Pictures, 20th Century Fox, DreamWorks… với công nghệ hiện đại.

Riêng với các đạo diễn chương trình truyền hình, trường quay thường nhỏ hơn với vài trăm ghế ngồi và bục sân khấu cho nhân vật và người dẫn chương trình. Trong không gian đó, đạo diễn chương trình truyền hình phải dàn dựng sao cho mọi thứ thật nhất quán. Với những chương trình trực tiếp, không có cơ hội làm lại. Mỗi sự “lệch pha” giữa các khâu với nhau đều có thể khiến chương trình bị đổ bể hoặc ít nhất là kém hấp dẫn.

*** Làm việc tại hiện trường**

Nhiều khi trường quay không đủ khả năng đáp ứng trí tưởng tượng của đạo diễn, và họ lại lên đường để kiếm tìm nơi mà nhân vật của họ sẽ sống, làm việc, thể hiện mình. Khi rong ruổi trên những thảo nguyên bạt gió, khi thám hiểm nơi thâm sơn cùng cốc, có lúc lại rảo bước trên những vùng sa mạc cháy nắng… Đạo diễn là người sẽ đặt chân lên mọi vùng đất để tìm kiếm những bối cảnh thích hợp cho bộ phim của mình. Đạo diễn xuất hiện ở bất cứ địa danh nào mà bộ phim cần cảnh quay.

Ở Việt Nam, cho đến nay vẫn chưa có một trường quay đủ lớn để người đạo diễn dựng toàn bộ bối cảnh phim. Do vậy, phần lớn các cảnh quay được thực hiện tại một địa điểm hoặc địa phương nào đó.

*** Làm việc trên sân khấu**

Đây là nơi làm việc chính của những đạo diễn sân khấu. Mỗi vở diễn có thể từ mười mấy đến vài chục diễn viên. Người đạo diễn sân khấu tạo ra các vở kịch, múa… phục vụ trực tiếp khán giả trong nhà hát.

Ngoài ra, có những chương trình biểu diễn ngoài trời cũng cần có đạo diễn chỉ đạo nghệ thuật chung. Phạm vi sân khấu của họ khi đó có thể là cả quảng trường rộng lớn, với hàng trăm, thậm chí hàng nghìn diễn viên. Người đạo diễn khi đó phải có con mắt tổng quát để đảm bảo các màn nghệ thuật đồng đều và đẹp mắt.

*** Làm việc với máy tính**

Đặc biệt là với các đạo diễn làm phim hoạt hình, phim viễn tưởng, kinh dị... hoặc những phim có sử dụng hiệu ứng đặc biệt, đạo diễn cần làm việc với các kĩ thuật viên máy tính để tạo ra những cảnh bằng đồ hoạ, phục vụ cho nội dung phim. Hiện nay, không chỉ phim giả tưởng, mà nhiều phim hiện thực cũng cần đến sự hỗ trợ của các hiệu ứng hình ảnh, kĩ xảo đặc biệt từ vi tính. Cảnh chiến trận, máy bay rơi, đi thăng bằng trên dây... đều nhờ đến yếu tố này. Đạo diễn cần phải am hiểu về khả năng đáp ứng của các loại kĩ xảo này để sử dụng một cách hợp lí, đạt hiệu quả trong phim của mình.

Nghề đạo diễn là một nghề hấp dẫn với các bạn trẻ yêu sáng tạo và thích thử thách - điều ấy ai cũng có thể nhận thấy. Trước hết, đây là một nghề hiện đang được công chúng rất quan tâm. Các đạo diễn thường là tâm điểm cho các tờ báo, tạp chí giải trí, đặc biệt là xung quanh thời điểm họ cho ra đời tác phẩm.

Chúng ta hãy cùng điểm qua một số lí do có thể khiến nghề đạo diễn trở thành hấp dẫn và cả những vấn đề có thể bạn sẽ gặp phải nếu bước vào nghề nghiệp này.

*** Làm bạn với... bốn phần năm thế giới**

Nghề đạo diễn đi nhiều, biết nhiều, quen rộng. Đây không chỉ là điểm hấp dẫn mà còn là yêu cầu của nghề nghiệp.

Nhưng “tầm quen biết” của bạn không chỉ dừng lại có vậy. Rất có thể, tên bạn sẽ trở nên quen thuộc với hàng triệu người trên thế giới. Trước đám đông, luôn có những người nhận ra bạn: “Anh ấy đấy”, “Cô ấy là đạo diễn của phim A đấy”. Trên đường, trong xe buýt, giữa bãi biển, hay bên bờ hồ quanh công viên... rất có thể sẽ có người hồ hởi bắt chuyện với bạn. Bạn không biết họ ư? Không hề gì, bởi họ biết bạn, qua bộ phim của bạn mà họ đã xem và yêu thích.

Vài chục năm trước, trong những tháng ngày đất nước còn khó khăn, nhiều đạo diễn của ta tuy sống kham khổ, nhưng đi đến đâu cũng được đồng bào tiếp đón nồng nhiệt. Đã có chuyện đạo diễn xin mượn cả đầu tàu hoả để làm bối cảnh quay, hay nhờ khởi động cả chiếc tàu thuỷ để quay cảnh cho một bộ phim.

Điện ảnh là một nghệ thuật đầy sức hấp dẫn. Người làm điện ảnh cũng sẽ bị ma lực diệu kì của nó cuốn theo. Mà không chỉ bạn, có rất nhiều người trên thế giới cùng yêu thích môn nghệ thuật này. Do đó, nếu trở thành một đạo diễn giỏi, có lẽ bạn sẽ kết bạn với... bốn phần năm thế giới.

*** Cơ hội nghề nghiệp phong phú**

Thị trường lao động hiện nay rất rộng mở. Nghề đạo diễn cũng vậy. Bạn có thể trở thành đạo diễn tự do, đạo diễn - viên chức trong một xưởng phim nhà nước, đạo diễn trong một công ty sản xuất phim tư nhân, đạo diễn kí hợp đồng dài hạn với một hãng phim lớn của nước ngoài. Điều cốt yếu, như chúng ta thường nói, vẫn là khả năng và tâm huyết của bạn với nghề.

Với bước khởi đầu là một bộ phim ngắn - tương đương với một bài tập tốt nghiệp trường điện ảnh, hoặc công việc trợ lí đạo diễn, bạn có thể có nhiều cơ hội được mời vào các dự án làm phim lớn hơn. "Gói" công việc của đạo diễn là những dự án làm phim. Trong suốt thời gian thực hiện dự án đó, có thể bạn sẽ trực thuộc một nhà sản xuất phim - nơi đầu tư tài chính cho bộ phim. Hoặc với bước khởi đầu là bất cứ ngành nghề nào khác trong xã hội, nhưng nếu bạn say mê với nghề đạo diễn, bạn cũng có nhiều cơ hội thuyết phục thành công một nhà sản xuất đầu tư cho dự án làm phim của bạn.

*** Chu du khắp thiên hạ**

Nghề đạo diễn là nghề đi nhiều hơn ở. Bạn phải đi khắp nơi để quay cảnh cho bộ phim của mình. Cho đến khi bộ phim đã hoàn thiện và thành công, bạn sẽ có cơ hội góp mặt ở những liên hoan lớn trên thế giới, được tổ chức quanh năm để trình chiếu, giới thiệu bộ phim của mình. Có không ít bộ phim được thực hiện trong nhiều năm, tại nhiều quốc gia khác nhau. Dù là bất kì nơi nào, một khi kịch bản bộ phim yêu cầu và điều kiện tài chính cho phép, đạo diễn cũng phải đến đó để quay cảnh.

Hiện nay, khi thế giới trở nên liên kết chặt chẽ hơn, thì việc thực hiện một bộ phim liên quốc gia cũng không quá rắc rối về mặt thủ tục. Đây cũng là xu hướng để các nhà làm phim tăng tính đa sắc tộc cho bộ phim của mình, mở rộng thêm thị trường khán giả.

Tính trung bình mỗi ngày, trên thế giới có ít nhất một đến hai liên hoan phim. Như vậy, đạo diễn có thể mặc sức chọn cho mình những liên hoan phim thích hợp để tham gia (nếu được chấp nhận). Đến với các quốc gia khác nhau, đạo diễn sẽ tự mình thu nhận được nhiều sắc màu văn hoá khác nhau, tự đặt tác phẩm của mình trong tương quan với những thành tựu điện ảnh chung của các nước khác. Cũng từ những liên hoan phim đó, các đạo diễn ghi nhận nhau, và có thể chịu ảnh hưởng của nhau trong lĩnh vực sáng tác nghệ thuật.

*** Được tôn vinh xứng đáng**

Điện ảnh thế giới ra đời được hơn 100 năm, đã có hàng ngàn đạo diễn trên toàn thế giới được ghi tên vào sách lịch sử điện ảnh tầm quốc gia và quốc tế. Đạo diễn và sản phẩm điện ảnh của họ làm ra được trình chiếu trước đông đảo khán giả. Tác phẩm đó, khi đi vào lòng người, cũng tự động ghi dấu ấn về đạo diễn - cha đẻ của nó trong đời sống tinh thần của khán giả nói chung.

Hơn nữa, điện ảnh và truyền hình là ngành hoạt động văn hoá, chính trị, tinh thần, được nhiều người quan tâm, nên những người làm ra nó đương nhiên được quan tâm chú ý. Tuỳ theo mức độ thành công của tác phẩm, đạo diễn sẽ được tôn

vinh xứng đáng trong phạm vi quốc gia hay quốc tế.

Nhưng thực tế, phần lớn các đạo diễn chân chính làm việc trước hết không phải vì chờ đón sự tôn vinh. Họ lao động sáng tạo nghệ thuật vì bản thân họ yêu nghệ thuật, bản thân họ có nhu cầu sáng tạo, cống hiến và họ muốn góp phần thay đổi nhận thức của con người. Vinh quang, tiếng vỗ tay, sự tán thưởng... chỉ đến sau khi họ đã hoàn tất công việc của mình.

Những thách thức:

- Rủi ro lớn

Nghề đạo diễn là nghề vật lộn với những dự án làm phim. Có những đạo diễn đeo đuổi một dự án phim đến cả chục năm, thậm chí lâu hơn. Quá trình phôi thai đó đòi hỏi đạo diễn phải dành trọn tâm trí, sức lực, tiền bạc. Khi đứa con tinh thần đã ra đời, quyền phán quyết số mệnh của nó lại tuột khỏi tay đạo diễn. Nó thuộc về công chúng.

Dù có yêu quý đứa con của mình bao nhiêu, đạo diễn cũng không thể nuôi nó. Nếu nó có giá trị, hấp dẫn người xem, đương nhiên nó sẽ sống và mang bổng lộc về đền đáp công sinh thành của đạo diễn. Nếu không, sự nghiệp đạo diễn cũng liêu xiêu theo, rồi thậm chí kéo theo cả nhà sản xuất phá sản.

Tuy vậy, thành bại là chuyện thường tình ở đời, đạo diễn có bản lĩnh rồi lại "tay bị tay gậy" hành hương đến một nẻo đường mới, với một dự án làm phim mới. Thực tế cũng có rất nhiều đạo diễn nổi tiếng lâm vào tình cảnh như vậy. Nhưng điều cốt yếu là bản thân họ mạnh hơn sự thất bại. Họ dám bước qua nó để tiếp tục theo đuổi công việc này.

- Ít thời gian dành cho cá nhân

Công việc của người đạo diễn ngốn gần hết quỹ thời gian của bạn. Nhất là trong những dịp làm phim/chương trình gấp rút. Trong đợt làm phim, có thể bạn sẽ phải xếp lại những sở thích cá nhân để dành tất cả tâm trí cho công việc. Bởi chỉ cần bạn trễ một ngày, là cả đoàn làm phim hàng chục, hàng trăm người phải trễ theo bạn, mức độ lãng phí là rất lớn.

*** Trí tưởng tượng cực kì phong phú**

Trước tiên, người muốn bước chân vào nghề đạo diễn phải có trí tưởng tượng vô cùng phong phú để hình dung những câu văn mô tả mà nhà biên kịch, nhà văn viết

trong kịch bản của mình thành hình ảnh: những câu nói, hành động, cử chỉ, sự việc cụ thể mà qua đó, khán giả có thể hiểu được thông điệp muốn gửi gắm.

Đạo diễn Mĩ Steven Spielberg từ nhỏ đã ám ảnh với việc kể chuyện bằng hình ảnh. Năm 16 tuổi có tác phẩm đầu tay, đến năm 21 tuổi, Spielberg kí hợp đồng đầu tiên 7 năm với hãng Universal. Năm 1975, ông làm bộ phim *Jaws* (*Hàm cá mập*). Tác phẩm lập tức gây được tiếng vang về sự kì diệu của kĩ xảo điện ảnh và trí tưởng tượng phong phú của đạo diễn.

Năm 1982, ông làm kinh động thế giới điện ảnh với những phim: *E. T, Indiana Jones*. Tên tuổi Spielberg đồng nghĩa với nghệ thuật giải trí siêu đẳng, vị phù thuỷ vạn năng, người tạo ra những hình ảnh ít ai dám nghĩ tới.

Và đỉnh cao của nền công nghiệp giải trí Hoa Kì, của những giấc mơ huyền bí đã được Spielberg thực hiện trong bộ phim *Jurassic Park* (*Công viên kỉ Jura*) - sự hồi sinh của những con khủng long. Spielberg đã làm thoả mãn trí tưởng tượng bằng những con vật cao 15 m, nặng 30 tấn, gấp 5 lần con voi lớn, biết cử động, với phương pháp quay đặc biệt (từng hình một giống như phim hoạt hình) theo 3 chiều: quay ngang, quay chếch và trực tiếp.

*** Khả năng hiện thực hoá trí tưởng tượng**

Nhưng trí tưởng tượng thôi chưa đủ. Để trở thành một đạo diễn giỏi, người có trí tưởng tượng phong phú cũng phải là người có khả năng hiện thực hoá trí tưởng tượng bằng các sự kiện, hành động. Để biểu hiện những rung động đầu đời của một cô gái quê trong trắng, trong phim *The road home (Đường về nhà)*, đạo diễn Trung Quốc Trương Nghệ Mưu đã sử dụng chi tiết chiếc bát ăn cơm - chiếc bát đựng món ăn mà cô gái dồn hết tâm sức để chế biến cho chàng trai, chiếc bát vỡ khi người yêu phải đi xa, rồi chiếc bát được gắn lành, cùng cô chờ đợi mỏi mòn người yêu trở về.

Thế giới nội tâm của con người cực kì phức tạp, và người đạo diễn phải là người đủ nhạy cảm để khám phá, cảm nhận hết những biến thái tinh vi đó trong tâm hồn con người. Sau đó, họ phải thể hiện nó bằng chi tiết cụ thể. Để diễn tả nỗi nhớ da diết, một nhà văn có thể dùng hàng chục trang viết để mô tả. Nhưng đối với một đạo diễn, phải có một hình ảnh, một chi tiết nào đó để thể hiện, chứ hiếm khi có thể dùng lời mà biểu hiện được thành công. Có hàng ngàn vạn bộ phim hay trong lịch sử điện ảnh. Đạo diễn có khả năng làm ra một bộ phim hay cũng chính là người sáng tạo ra những cách thể hiện, cách diễn tả độc đáo. Đôi khi, những chi tiết nhỏ đó trở thành *motif*, trở thành ẩn dụ mà nhiều người thường dùng trong những trường hợp tương tự.

*** Có vốn kiến thức tổng hợp**

Đạo diễn làm việc với các bộ phim, mà mỗi bộ phim lại có những vấn đề, lĩnh vực tri thức riêng. Do đó, người đạo diễn phải là người có kiến thức tổng hợp. Đạo diễn phải là người thông hiểu vấn đề được đề cập trong phim một cách kĩ lưỡng nhất, mới mong làm được bộ phim hay. Vốn kiến thức của đạo diễn phải phủ rộng vấn đề mà họ muốn nói tới trong phim: từ khoa học công nghệ, môi trường, võ thuật đến luật pháp, tôn giáo, chính trị...

Làm phim về một vùng đất là phải hiểu cả phong tục, tập quán, thói quen sinh hoạt, tâm lí, luật pháp, lịch sử, tâm tính... của vùng đất và con người của vùng đất đó. Mỗi chi tiết nhỏ trong phim đều đòi hỏi người đạo diễn phải hiểu biết tường tận, để chi tiết đưa vào được "đắt" mà không bị "non". Chẳng hạn, để làm một bộ phim về đề tài chợ tình Khâu Vai, đạo diễn phải thông hiểu không chỉ những vấn đề tâm lí, quan niệm mà phải biết rõ cả về luật hôn nhân gia đình áp dụng cho họ, về nếp sinh hoạt của đồng bào dân tộc...

Nhiều đạo diễn đồng thời là một diễn viên, nhà biên kịch, nhà quay phim, nhà phê bình... Đạo diễn Roman Carmen còn được biết đến là một nhiếp ảnh gia có tài, nhà biên kịch, nhà báo, nhà sư phạm điện ảnh, quay phim... Trước khi thế giới biết đến đạo diễn Akira Kurosawa, nước Nhật đã biết ông là hoạ sĩ qua một số triển lãm tranh thành công. Bản thân ông cũng là một nhà biên kịch.

Vậy đó, những người trụ vững và thành công ở nghề này, ít khi lại là người đơn điệu, chỉ biết có một việc. Bản thân họ cần phải trải nghiệm và tích luỹ rất nhiều. Khi càng hiểu thực tế, họ càng làm cho bộ phim của mình hấp dẫn hơn.

*** Nhạy cảm tâm lí**

Đạo diễn phải là ngươi có khả năng hiểu biết về tâm lí. Không gì tệ hơn là một đạo diễn không biết nhân vật lẽ ra đang nghĩ gì trong lúc này.

Kĩ năng này được rèn luyện bằng cách đọc nhiều tác phẩm văn học, gần gũi với văn chương, thiên nhiên và tình cảm con người. Nếu muốn trở thành một đạo diễn giỏi, trước hết bạn hãy cố gắng làm một nhà tâm lí giỏi. Tập quan sát phản ứng và diễn biến tâm lí của những người xung quanh trước một sự kiện nhất định, bạn sẽ rèn luyện cho mình tư duy logic về tâm lí học. Điều này rất quan trọng trong việc xử lí tâm lí nhân vật trong quá trình đạo diễn một bộ phim.

Có những lúc, diễn viên không thể nhập thân vào cuộc đời của nhân vật. Đạo diễn chính là người phân tích cho họ hiểu tâm thế của nhân vật trong thời điểm đó như thế nào, anh/cô ta là ai, anh/cô ta đang cảm thấy thế nào...

Trên màn ảnh, sau quá trình cắt dựng phim, khán giả thấy nhân vật đang khóc lóc trước mặt nhau, nhưng cũng có trường hợp là diễn viên lại đang khóc trước mặt... đạo diễn. Bởi lẽ, đạo diễn đã thực sự khơi gợi được cảm xúc cho diễn viên mà trước đó tự họ không cảm nhận được. Diễn viên đã rơi lệ trong khi ngồi nghe "thuyết giảng" và người quay phim đã nhanh tay ghi lại được những pha thể hiện cảm xúc có một không hai đó.

*** Có óc sắp xếp hợp lí**

Mỗi bộ phim truyện nhựa có ít nhất hàng ngàn cảnh. Mỗi cảnh lại quay từ 2-10 lần, thậm chí là mấy chục lần. Để tổ chức được những cảnh này, tất nhiên đạo diễn có sự giúp việc của đội ngũ thư kí trường quay, nhưng không có trợ lí nào lại đắc lực hơn chính đầu óc tổ chức của đạo diễn đó.

Điều này có ý nghĩa vô cùng quan trọng trong quá trình đạo diễn cùng với người dựng phim ráp các cảnh lại với nhau. Óc sắp xếp hợp lí sẽ đưa tới hiệu quả công việc

cao cho đạo diễn, giải thoát họ khỏi tình trạng rối như tơ vò trong hàng ngàn, hàng vạn cảnh phim và hàng trăm đầu việc khác.

Đạo diễn Trương Nghệ Mưu lại cho rằng: "Tập trung trí tuệ của quần chúng là điều cốt yếu để tạo nên sự thành công của một bộ phim. Bạn cần phải lựa chọn tất cả mọi thứ như đạo cụ, phục trang, hoá trang, bối cảnh… Đạo diễn chính là người đưa ra cái quyết định cuối cùng và quyết định này từ đâu mà có? Chính là từ phán đoán của bạn, phán đoán này đúng hay sai, nói thẳng ra là cá nhân bạn phải đưa ra một phán đoán đơn giản như vậy, nhưng bạn phải thông qua toàn bộ những tố chất, văn hoá, kinh nghiệm, và sự từng trải của mình mới có thể nói ra 'được' hoặc 'không được'."

*** Một số điều có thể ngăn trở bạn**

Có bao nhiêu lí do để trở thành một đạo diễn thì dường như cũng có bấy nhiêu lí do ngăn trở bạn đến với nghề này.

Nhưng chìa khoá sức mạnh lại chẳng ở đâu xa: chính bạn, và chỉ có bạn, với đầy đủ quyết tâm và nghị lực, mới có thể biến ước mơ làm đạo diễn thành hiện thực.

- Công tác đào tạo

Khó khăn đầu tiên hiện nay ở Việt Nam là công tác đào tạo. Tất nhiên, nghề đạo diễn là một nghề mang tính tích luỹ và tự trưởng thành. Nhưng sẽ rất thuận lợi nếu một người được đào tạo căn bản đầy đủ, cộng thêm sự nỗ lực cá nhân.

Tuy vậy, những kiến thức mà bạn học được ở các trường sân khấu điện ảnh tại Việt Nam cũng là một cơ sở khá ổn để bắt tay vào nghề. Tiếp theo bốn năm học đại học là nhiều năm tự học trong cuộc sống, học từ các bậc tiền bối, từ các nền điện ảnh tiên tiến trên thế giới và từ chính những bộ phim nổi tiếng cùng các thông tin xung quanh nó… Điều này đặc biệt thuận lợi trong điều kiện hội nhập hiện nay và mạng toàn cầu *Internet* cho bạn cơ hội "chu du" khắp nơi chỉ với một chiếc máy tính nối mạng.

- Và đôi khi bạn cảm thấy mình thiếu tự tin?

Mặc dù rất hứng thú với nghề này, nhưng có thể, bạn cảm thấy không được tự tin lắm vì:

- Khả năng ngoại ngữ chưa tốt, hạn chế trong việc giao tiếp khi đi nước ngoài.

- Lúng túng khi phải nhận trách nhiệm điều khiển hàng trăm người, mà nhiều khi là có rất nhiều người lớn tuổi hơn mình.

- Không thường xuyên thành công trong việc thuyết phục người khác làm theo ý mình.

- Bạn không rành lắm trong việc đoán ý hay tìm hiểu tâm trạng người khác.

…

Nhưng bù lại tất cả, bạn thực sự yêu thích môn nghệ thuật điện ảnh, và bạn muốn trở thành một đạo diễn, thì chính bạn chứ không ai khác, có thể vượt qua mọi

trở ngại để trở thành người như bạn mong muốn.

Những trở ngại khách quan ư? Bạn sẽ chờ đợi và dũng cảm đối mặt với nó. Còn đối với những hạn chế từ bản thân, ngay bây giờ, bạn có thể học cách thay đổi. Điều quan trọng nhất là: bạn thực sự muốn trở thành một đạo diễn giỏi.

*** Các trường đào tạo chuyên nghiệp**

Bạn muốn lựa chọn nghề đạo diễn làm con đường tương lai của mình? Vậy bạn sẽ tìm học nghề này ở đâu và bạn phải bắt đầu như thế nào? *Hàng ghế số 7* sẽ đưa ra một số gợi ý cùng bạn.

- Đào tạo trong nước

Hiện nay, chúng ta có hai cơ sở đào tạo ngành đạo diễn chính trong nước là:

Trường Đại học Sân khấu - Điện ảnh Hà Nội - Khu Văn hoá Nghệ thuật Mai Dịch - Cầu Giấy - Hà Nội

Đại học Sân khấu - Điện ảnh TP. Hồ Chí Minh - 125 Cống Quỳnh - Quận 1 - TP. Hồ Chí Minh

Trường Cao đẳng Văn hóa Nghệ thuật TP. Hồ Chí Minh - 05 Nam Quốc Cang - Phường Phạm Ngũ Lão - Quận 1 - TP. Hồ Chí Minh

Ngoài ra, đối với những người trong nghề, họ còn có cơ hội tham gia vào các khoá đào tạo ngắn hạn của các hãng phim truyện, hãng phim truyền hình. Đôi khi có những đợt tập huấn trong vài tháng ở nước ngoài hoặc tại Việt Nam do một số chuyên gia nước ngoài giảng dạy.

- Du học nước ngoài

Hiện nay, có rất nhiều cơ hội học nghề đạo diễn tại các trường đại học danh tiếng trên thế giới. Vấn đề tài chính có thể được giải quyết bằng việc các bạn tìm kiếm học bổng, tài trợ từ các tổ chức hỗ trợ đào tạo điện ảnh của nước ngoài tại Việt Nam, từ các đại sứ quán... Điều kiện tiên quyết là bạn phải có năng lực ngoại ngữ tốt, kế đến là có năng khiếu về ngành này.

Có nhiều trường đại học đào tạo nghề đạo diễn có uy tín trên thế giới như: Đại học Los Angeles, Đại học California, Đại học Chicago, Viện Cao học Nghệ thuật California, Học viện Điện ảnh Bắc Kinh, Trường Nghệ thuật Seoul...

- Và cuộc sống là "trường học" quý nhất

Thực tế là có rất nhiều đạo diễn tài năng không qua bất cứ một trường đào tạo đạo diễn nào cả. Sự học của họ là tự học, tự tìm hiểu, nghiền ngẫm và cảm thấu nghệ thuật.

Trong nền điện ảnh Việt Nam, đạo diễn Đặng Nhật Minh là một người như vậy. Ông vốn dĩ là một phiên dịch viên tiếng Nga, tình cờ được phân công về dịch phim cho FaFilm Việt Nam. Ông có một quá trình dài làm quen với điện ảnh, rồi dấn thân vào nghề lúc nào không hay. Thực ra Đặng Nhật Minh chưa học một trường lớp điện ảnh chuyên nghiệp nào, tất cả những gì ông thể hiện trong phim với vai trò là đạo diễn đều là sự tích luỹ và trải nghiệm cá nhân.

Đạo diễn John Ford - "cột cái của ngôi đền Hollywood", một trong những con người đã vĩnh viễn tạc vào lịch sử của điện ảnh, nhân vật đáng khâm phục tạo nên thời đại vàng son của Hollywood, tác giả của 140 bộ phim và chủ nhân của 6 giải Oscar... đã học nghề đạo diễn từ vai trò là công nhân đóng giày đến người làm đạo cụ.

Trước khi đến với điện ảnh, đạo diễn thiên tài người Ý Roberto Rossellini học triết học, văn học, lịch sử nghệ thuật. Sau đó ông làm việc trong lĩnh vực hội họa, nặn tượng và là hoạ sĩ thiết kế mĩ thuật sân khấu. Đến khi 28 tuổi, bằng tất cả tri thức tổng hợp từ nhiều năm tích luỹ, ông mới bắt tay vào làm điện ảnh.

Không ai dạy họ làm đạo diễn cả, nhưng cũng không ai ngăn được họ học nghề đạo diễn. Lí do lớn nhất để họ trở thành đạo diễn tài năng, có lẽ, là do chính bản thân họ đã nỗ lực để làm việc, cống hiến hết sức mình.

Ngành điện tử viễn thông

> Nếu như dòng điện là vô hình, có thể chỉ một loáng đã đi qua sợi dây dẫn, thì chúng ta phải chăng có thể lợi dụng dòng điện để thực hiện truyền tin tức ở cự li xa?
>
> **F.B.Morse**

Khi nhà thám hiểm vĩ đại Columbus gặp nạn ngoài khơi, ông đã dùng một chiếc chai đựng mảnh giấy thông báo cho người ở đất liền. Vài trăm năm sau, chiếc chai đó mới tới đúng địa chỉ. Ước muốn liên lạc, trao đổi thông tin nhanh chóng, chính xác đã thôi thúc con người ngày đêm nghiên cứu để tìm ra những công nghệ, thiết bị phục vụ cho việc truyền tin.

Từ thiết bị vệ tinh trên bầu khí quyển, cột ăng-ten truyền tín hiệu cao ngất trời, đường cáp ngầm xuyên đại dương cho tới chiếc máy thu hình, điện thoại cố định, di động... Tất cả đã hình thành nên hệ thống thông tin liên lạc được ví như hệ thần kinh của Trái Đất.

Hãy cùng khám phá ngành nghề được đánh giá là có tính cách mạng của thế kỉ 21 với *Toa tàu số 17:*

Ngành điện tử viễn thông

Khi còn là hoạ sĩ, ông không để lại nhiều dấu ấn trong lịch sử mĩ thuật. Nhưng khi là nhà phát minh, ông đã viết nên một trang huy hoàng trong lịch sử phát minh của loài người và đặt nền móng cho ngành điện tử viễn thông hiện đại. Chúng ta hãy cùng bắt đầu hành trình với câu chuyện về Morse, để thấy rằng đến với giấc mơ đích thực của mình không bao giờ là muộn.

*** Từ một ý tưởng**

Tin Samuel F.B. Morse, 41 tuổi, người từng giữ chức Chủ tịch Hiệp hội Mĩ thuật nước Mĩ, quyết định bỏ hội hoạ, chuyên tâm lo việc phát minh máy điện báo khiến mọi người sửng sốt.

Câu chuyện bắt đầu khi Morse ở trên con tàu Sicil vượt bão táp đại dương trở về nước Mĩ sau chuyến đi dài thăm nền hội hoạ châu Âu. Chính bản thân Morse cũng không ngờ chuyến đi ấy không những ảnh hưởng lớn đến cuộc đời ông mà còn làm thay đổi một trong những phương thức truyền tin của nhân loại.

Trên chuyến tàu, những sự kiện quan trọng nối tiếp nhau xảy ra với Morse: con tàu gặp bão biển, hành khách hoảng loạn trước ranh giới mong manh giữa sự sống và cái chết, câu chuyện giữa Morse và thuyền trưởng khiến ông nhận thấy sự bất lực trong việc truyền tin báo hiệu gặp nguy hiểm. Đặc biệt hơn cả là những câu chuyện của bác sĩ Charle Kisogan - một người nghiên cứu lĩnh vực điện từ nghiệp dư, đã gợi lên trong đầu Morse suy nghĩ: “Nếu như dòng điện là vô hình, có thể chỉ một loáng đã đi qua sợi dây dẫn, thì chúng ta phải chăng có thể lợi dụng dòng điện để thực hiện truyền tin tức ở cự li xa”. Đây cũng là ý tưởng đặt nền móng cho ngành điện tử viễn thông ngày nay.

*** Và những khó khăn**

Rời bỏ hội hoạ để theo đuổi phát minh máy điện báo, Morse hoàn toàn không có kiến thức về điện tử. Ông phải tự mày mò đọc sách vở từ đầu, tham gia các buổi thỉnh giảng ở trường đại học như một sinh viên. Ham học hỏi và thông minh, chẳng bao lâu Morse đã có những kiến thức cơ bản về điện tử.

Khó khăn về kinh tế cũng gây nhiều cản trở. Để có tiền mua thiết bị nghiên cứu, Morse phải bán những bức hoạ yêu quý, biến căn phòng sáng tác nghệ thuật thành một phòng thí nghiệm bừa bộn với dây dợ ngổn ngang. Khi số tiền tích cóp hết sạch, ông lại phải cầm bút vẽ để kiếm tiền. Nhưng Morse không chùn bước.

*** Thành công chỉ đến khi tìm ra con đường khác**

Trước Morse đã có rất nhiều nhà khoa học tìm kiếm cách thức truyền tín hiệu nhờ dòng điện. Đi đầu là Molissan. Ông đã thực hiện thành công thí nghiệm dùng 26 dây dẫn điện, mỗi dây đại diện cho một chữ cái tiếng Anh, khi cho điện chạy qua dây dẫn, ở đầu kia của dây, băng giấy sẽ bị hấp dẫn và ghi lại chữ cái đó.

Morse từng thử nghiên cứu theo hướng này. Nhưng phần lớn các thí nghiệm của Morse, các đồng nghiệp và cả Molissan đều thất bại vì thiết bị quá phức tạp và hoàn toàn không thực tế.

Thất bại liên tiếp nhiều lúc khiến Morse chán nản, bế tắc. Cho tới khi ông nhận ra rằng:

“Thành công chỉ đến khi tìm ra một con đường khác”.

Trước đó, Morse chỉ đi sau người khác và lặp lại những thí nghiệm thất bại của họ nên ông không thành công.

“Muốn sáng tạo phải tìm ra con đường của riêng mình. Phải tìm ra một con

đường mới".

Với sự nhạy bén và óc quan sát, ông đã phát hiện ra:

"Dòng điện hễ dừng lại trong khoảnh khắc sẽ xuất hiện chớp lửa điện. Chớp lửa chính là một tín hiệu khác. Thông qua chớp lửa điện có hay không, độ dài, độ ngắn của chớp lửa đó, có thể biểu đạt toàn bộ ý nghĩa của bảng chữ cái. Chính vì thế mà dòng điện có thể dùng để truyền tin tức".

Những kí hiệu đơn giản nhất được Morse tận dụng như: dấu chấm, gạch ngang và khoảng trắng kết hợp với nhau, tạo nên tất cả các kí tự mà con người muốn diễn đạt.

*** Thượng đế sáng tạo nên những kì tích**

Giờ đây, Morse lại dồn hết tâm sức vào chế tạo thiết bị "máy điện báo". Ngày 28/9/1837, ông nhận được bằng phát minh về máy điện báo. Niềm vui của ông trọn vẹn khi "con vịt xấu xí" (Morse gọi chiếc máy điện báo của mình như thế) truyền tín hiệu từ toà nhà Quốc hội Mĩ tới địa điểm Baltimore cách đó 64 km. Thời khắc hạnh phúc ấy, Morse tự hào bước tới chiếc bàn có đặt máy điện báo, đánh bức điện văn gồm những chuỗi nối nhau các dấu chấm, gạch ngang và khoảng trắng trong tiếng vỗ tay vang dội. Bức điện văn đầu tiên dùng mã Morse trong lịch sử thế giới có nội dung:

"Thượng đế sáng tạo nên những kì tích".

Qua câu chuyện về Morse và chiếc máy điện báo, hẳn bạn đang tự hỏi: Vậy, điện tử viễn thông là gì? Điện tử viễn thông là ngành sử dụng những công nghệ tiên tiến, tạo nên các thiết bị giúp cho việc truy suất thông tin bạn muốn có.

Đó có thể là những thiết bị điện tử thông thường gắn liền với cuộc sống hằng ngày như: đài, tivi, điện thoại cho tới những hệ thống phức tạp chưa đến một giây đã chuyển thông tin từ châu lục này tới châu lục khác, từ vệ tinh bay trên bầu khí quyển tới Trái Đất.

*** Lĩnh vực điện tử**

Đây là lĩnh vực nghiên cứu và chế tạo ra các vi mạch điện tử - "bộ não" điều khiển toàn bộ hoạt động của các thiết bị thông minh.

Với sự nỗ lực không ngừng của các chuyên gia, những vi mạch ngày càng trở nên bé nhỏ và thông minh hơn. Ngày nay, một trong những hướng nghiên cứu được thế giới tập trung phát triển là các "*chip* sinh học". Đây là những con *chip* có cấu trúc như cấu trúc của ADN, giúp tăng cường tối đa khả năng lưu trữ.

*** Lĩnh vực viễn thông**

Lĩnh vực viễn thông là ngành nghiên cứu và sử dụng các thiết bị điện tử viễn thông để tạo nên các mạng viễn thông.

Bạn thường nghe nói chúng ta đang sống trên xa lộ thông tin? Các mạng viễn thông này chính là xa lộ thông tin ấy, nơi bạn có thể kết nối thông tin liên lạc tới mọi nơi.

Mạng viễn thông là phương tiện truyền thông tin từ đầu phát tới đầu thu, gồm các thành phần chính: thiết bị chuyển mạch, thiết bị truyền dẫn, môi trường truyền, thiết bị đầu cuối.

Nếu điện tín (1884), điện thoại (1876), radio (1895) và vô tuyến truyền hình (1925) đã thay đổi cách thức giao tiếp của con người thì sự xuất hiện của vệ tinh viễn thông (1960), sợi quang học (1977) và mới nhất là công nghệ không dây tạo nên một hệ thần kinh thông minh, nhạy bén trên Trái Đất.

Có thể nói lĩnh vực viễn thông đã làm thay đổi bộ mặt của Trái Đất hiện thực hoá khả năng liên kết của mỗi người, mỗi quốc gia, gắn kết mọi người với nhau nhờ một mạng lưới viễn thông vô hình và hữu hình trên khắp Trái Đất và vũ trụ.

*** Sự hội tụ của ngành điện tử viễn thông và các ngành khác**

Cùng với sự phát triển của xã hội, nhu cầu sử dụng và truyền dữ liệu của con người cũng tăng lên theo hàm số mũ. Ngành điện tử viễn thông tự hào là người đưa tri thức của loài người đến mỗi người và ngược lại...

Ngành điện tử viễn thông không ngừng phát triển để luôn đem lại sự hội tụ (hay sự thống nhất) về các loại hình dịch vụ truyền dữ liệu như điện thoại, truyền hình (truyền hình quảng bá và truyền hình theo yêu cầu)... Dữ liệu *Internet* băng rộng đã thúc đẩy ngành công nghệ thông tin phát triển lên một mức cao hơn, loại hình dịch vụ đa dạng hơn và chi phí rẻ hơn. Các bạn có thể gọi điện thoại qua mạng *Internet*, xem hình ảnh của bạn bè trên khắp thế giới, chia sẻ nguồn dữ liệu hay giao dịch mua bán ở khoảng cách rất xa...

Trên tất cả, điều mà những người làm trong ngành điện tử viễn thông luôn hướng tới là tạo ra một thế giới gần gũi hơn cho tất cả mọi người.

Điện tử viễn thông là một ngành rộng lớn, chia thành rất nhiều lĩnh vực phong phú. Bạn có thể chọn cho mình một trong những lĩnh vực cơ bản nhất dưới đây.

*** Nghiên cứu, sáng tạo công nghệ mới, các thiết bị điện tử viễn thông mới**

Nếu bạn thích tìm tòi, sáng tạo thì đây có thể sẽ là lựa chọn phù hợp với bạn. Các kĩ sư làm việc trong lĩnh vực này dựa trên những ứng dụng của xã hội nói chung và ngành điện tử viễn thông nói riêng, phát triển các công nghệ mới, ứng dụng mới hữu ích và đơn giản hơn cho mọi người.

Đây chính là lĩnh vực thúc đẩy sự phát triển của toàn bộ ngành điện tử viễn thông, đem lại những sáng tạo mới, phương thức liên lạc mới cho xã hội.

*** Lĩnh vực mạng, viễn thông**

Trong lĩnh vực này, bạn không chỉ làm chủ các thiết bị truyền tin trên toàn cầu như hệ thống truyền dẫn: cáp quang, vệ tinh, hệ thống truyền tin không dây (viba) ... mà còn nắm rõ hoạt động của các thiết bị định tuyến, chuyển mạch tổng đài, giúp cho việc liên lạc giữa hàng tỉ người trên toàn cầu được chính xác...

Không chỉ vậy, bạn còn thiết kế các hệ thống mạng, từ hệ thống mạng LAN trong văn phòng, gia đình, tới những hệ thống mạng trục phức tạp, tinh vi, tạo nên "hệ thần kinh" cho mỗi quốc gia và toàn thế giới. Các hệ thống mạng không những cần thông minh, đơn giản, tin cậy đối với khách hàng mà còn phải có khả năng an toàn trước những đợt tấn công của virus, *hacker* (tin tặc) phá hoại.

*** Lĩnh vực định vị dẫn đường**

Để mỗi chuyến bay cất cánh, hạ cánh an toàn, bay ở đúng tầm cao là công sức không chỉ của tổ bay mà còn của những thành viên các trạm kiểm soát không lưu đặt ở khắp nơi trên mặt đất. Đảm bảo cho hàng nghìn chuyến bay, tàu thuỷ hoạt động an toàn là công việc của những kĩ sư điện tử viễn thông làm việc trong lĩnh vực định vị dẫn đường.

*** Lĩnh vực điện tử y sinh**

Các máy móc, thiết bị điện tử hiện đại trong lĩnh vực y tế và sinh học đều cần sự hiện diện của những kĩ sư điện tử viễn thông làm công tác vận hành cũng như tu sửa máy móc.

Những căn bệnh rất khó chẩn đoán hay điều trị trước kia, nay nhờ thiết bị điện tử đã trở nên đơn giản hơn nhiều. Các thí nghiệm, nghiên cứu sinh vật học cũng nhờ thiết bị điện tử viễn thông trở nên chính xác hơn. Điện tử viễn thông ngày càng giữ vai trò tích cực trong sự phát triển của lĩnh vực điện tử y sinh.

*** Lĩnh vực âm thanh hình ảnh**

Sự phát triển mạnh mẽ của lĩnh vực âm thanh, hình ảnh cũng có một phần đóng góp quan trọng của ngành điện tử viễn thông như việc thiết kế ra các trang thiết bị nghe nhìn, điều chỉnh âm độ của các thiết bị thu âm...

Bầy vượn nguyên thuỷ đã phải mất hàng triệu năm để phát minh ra lửa, đặt một mốc quan trọng trong quá trình tiến hoá thành người. Với những phát minh kì diệu, ngành điện tử viễn thông chỉ mất khoảng chục năm để giúp mọi người trên thế giới kết nối với nhau chỉ nhờ chiếc điện thoại mà kích cỡ ngày càng được thu nhỏ.

Tất nhiên, đó chỉ là một trong những ứng dụng của điện tử viễn thông được nhiều người biết đến. Với chuyên ngành này, bạn còn là người tạo ra điều kì diệu.

*** Các công ty sản xuất, nghiên cứu, phát triển các sản phẩm điện tử**

Tại đây, bạn có thể làm việc trong các phòng thí nghiệm, trở thành một trong những người đi tiên phong trong việc phát triển các thiết bị điện tử, các công nghệ ứng dụng hàng đầu như công nghệ di động, công nghệ truyền dẫn, công nghệ vật lí ứng dụng trong điện tử viễn thông... Hoặc bạn trở thành chuyên gia thiết kế *chipset*, bộ phận không thể thiếu trong các thiết bị điện tử thông minh. Hiện nay, trên thế giới nói chung cũng như ở Việt Nam nói riêng, đang rất thiếu nhân lực trong lĩnh vực này.

*** Các nhà cung cấp dịch vụ Internet (ISP)**

Làm việc tại các công ty này, bạn có cơ hội trở thành kĩ sư xây dựng và thiết kế cơ sở hạ tầng truy nhập mạng *Internet*, giúp khách hàng truy nhập một cách tối ưu; hoặc bạn cũng sẽ là kĩ sư phân tích tích hợp các hệ thống, các ứng dụng và dịch vụ gia tăng trên cơ sở hạ tầng mạng sẵn có.

Các công ty ISP hàng đầu Việt Nam như VDC, FPT, Netnam... vẫn mở rộng cánh cửa chào đón những sinh viên tốt nghiệp điện tử viễn thông chuyên ngành Mạng và Tích hợp Hệ thống. Các hãng cung cấp thiết bị mạng như Cisco, Juniper, Alcatel... đều cần những kĩ sư có khả năng để làm công việc thiết kế và tư vấn mạng

cho khách hàng. Tất nhiên, như chúng ta đều biết, cơ hội việc làm còn phụ thuộc rất nhiều vào trình độ và sự nỗ lực của chính bản thân bạn nữa.

* **Các công ty viễn thông truyền số liệu**

Các công ty viễn thông truyền số liệu có nhiệm vụ cung cấp toàn bộ cơ sở hạ tầng mạng lưới truyền số liệu giữa các tỉnh, thành phố, là nơi hình thành nên những xa lộ thông tin tốc độ cao.

Ở Việt Nam, hiện có các công ty viễn thông có hệ thống truyền số liệu mạng trục dọc Việt Nam như: Công ty viễn thông liên tỉnh (VTN trực thuộc VNPT), Công ty viễn thông Quân đội (Viettel), Công ty viễn thông Điện lực (EVN)...

Đó đều là những công ty có hệ thống truyền số liệu mạng trục bao phủ tất cả các tỉnh thành, hình thành nên một mạng "xương sống" đưa thông tin tới tận những nơi xa xôi nhất trên đất nước ta, đồng thời là cửa ngõ truyền và đón nhận thông tin giữa Việt Nam và thế giới.

Cũng như các ISP, các công ty viễn thông truyền số liệu hiện đang rất phát triển và thu hút nhiều nhân lực nhất trong lĩnh vực mạng viễn thông.

Những kĩ sư làm việc ở nơi này đều cần có kiến thức sâu rộng về công nghệ, cấu hình, và vận hành thiết bị mạng.

* **Các công ty di động**

Thông tin di động đang phát triển mạnh mẽ, sôi động trên thị trường viễn thông Việt Nam và thế giới.

Trong tương lai không xa, một thế giới toàn di động sẽ được hình thành. Khi đó, chỉ với một thiết bị di động cầm tay, bạn có thể sử dụng hàng loạt ứng dụng đòi hỏi băng thông và tốc độ truy cập lớn như *Internet* tốc độ cao, xem phim trực tuyến...

Có thể khẳng định rằng công nghệ di động sẽ còn phát triển và trở thành một trong những ứng dụng mũi nhọn của ngành viễn thông. Nếu các bạn có niềm say mê với lĩnh vực này, hãy bắt tay vào học hỏi và nghiên cứu ngay từ bây giờ. Thông tin di động sẽ mở ra rất nhiều cơ hội phát triển và thăng tiến trong sự nghiệp sau này của bạn.

* **Các công ty truyền tin qua hệ thống vệ tinh**

Cách đây hơn 45 năm, ngày 23/4/1965, vệ tinh viễn thông Tia Chớp 1 được Liên Xô phóng lên quỹ đạo Trái Đất. Sự kiện ấy đã mở ra phương thức truyền tin mới trong lĩnh vực viễn thông.

Chính nhờ những vệ tinh bay quanh Trái Đất mà các chương trình vô tuyến, tin tức, điện thoại... được truyền tải đi khắp mọi nơi.

Không những vậy, tình hình thiên tai, môi trường, khí quyển cũng được các vệ tinh theo dõi sát sao để cung cấp cho con người những thông tin kịp thời, từ đó đề ra những phương thức tối ưu nhằm giảm nhẹ thiệt hại.

Các bạn quan tâm đến khía cạnh này có thể làm việc trong các cơ quan như Đài

truyền hình Việt Nam, Đài tiếng nói Việt Nam, các đài phát thanh và truyền hình địa phương, Công ty Viễn thông Quốc tế VTI, VTN, các đài khí tượng thuỷ văn...

Theo dự kiến, trong một thời gian không xa nữa, Việt Nam sẽ phóng vệ tinh địa tĩnh phục vụ cho việc truyền tin cũng như quan sát môi trường. Do vậy, chúng ta rất cần có những kĩ sư viễn thông giỏi chuyên ngành vệ tinh để điều khiển hoạt động của thiết bị và làm chủ công nghệ vệ tinh.

*** Các công ty tư vấn giải pháp và kinh doanh các dịch vụ điện tử viễn thông**

Hiện nay, với cơ chế khuyến khích các thành phần kinh tế tự do phát triển, ngành điện tử viễn thông ở Việt Nam cũng được đẩy mạnh bởi sự tham gia của các công ty cổ phần, doanh nghiệp tư nhân trong lĩnh vực này.

Các công ty đó là cầu nối rất linh hoạt trong việc nghiên cứu và đưa những công nghệ mới của các hãng nổi tiếng trên thế giới vào Việt Nam, thông qua các nhà cung cấp dịch vụ (ISP, IXP). Có thể kể tên một số công ty lớn như CMS, CMC, FPT, ITC, ISP (Sao Bắc Đẩu), DTS...

*** Các ngành nghề và lĩnh vực khác**

Điện tử viễn thông là ngành có tính xã hội hoá cao. Với chuyên môn về điện tử viễn thông, bạn có thể làm việc ở rất nhiều cơ quan, tổ chức, doanh nghiệp. Ngoài các công ty và tổ chức có liên quan trực tiếp tới ngành điện tử viễn thông, bạn có thể tham gia vào lĩnh vực âm thanh hình ảnh (xử lí tín hiệu và lọc số), hoặc là kĩ sư điều khiển các thiết bị điện tử trong bệnh viện, trong các cơ quan liên quan tới ngành sinh học (lĩnh vực điện tử y sinh), kĩ sư quản trị mạng tại các cơ quan, tổ chức trong nước và quốc tế.

Đặc biệt, lĩnh vực An ninh - Quốc phòng nước ta đang rất cần những kĩ sư ưu tú trong ngành điện tử viễn thông để bảo vệ an ninh chủ quyền và lợi ích của Tổ quốc.

*** Điện tử viễn thông là một trong những ngành công nghệ hàng đầu Việt Nam trong giai đoạn hiện tại và tương lai**

Ngành điện tử viễn thông là tập hợp của lĩnh vực điện tử (lĩnh vực của công nghệ cao, sản xuất vi mạch, linh kiện điện tử...) và lĩnh vực viễn thông (lĩnh vực phụ trách mảng truyền dẫn thông tin, cơ sở hạ tầng trao đổi thông tin). Đây là một ngành có đặc tính bao trùm, tác động chung đến nền kinh tế và ảnh hưởng rộng rãi đến các ngành nghề khác. Bạn sẽ không ngạc nhiên khi bắt gặp các cụm từ như

“hàng đầu”, “tiên tiến”, “công nghệ cao”, “rộng rãi”, “không thể thiếu”... được sử dụng để miêu tả về ngành điện tử viễn thông.

*** Vị thế của bạn**

Làm việc trong lĩnh vực công nghệ cao, như ngành điện tử viễn thông, bạn có nhiều cơ hội khẳng định được vị trí của mình trong chuyên môn và trong xã hội.

Vị thế đó giúp bạn có thêm nhiều mối quan hệ, mở rộng tầm nhìn và tạo niềm đam mê trong nghề nghiệp. Một điều không thể không kể đến là điện tử viễn thông giúp bạn rút ngắn khoảng cách và tiếp cận với thế giới bên ngoài một cách nhanh chóng, dễ dàng mà không bị hạn chế bởi yếu tố địa lí.

*** Cơ hội tìm được việc làm tốt, chất lượng cao**

Điều này là hiển nhiên nếu bạn công tác trong lĩnh vực đang được coi là hàng đầu, góp phần quan trọng vào sự nghiệp phát triển của Việt Nam nói riêng và thế giới nói chung.

Viễn thông xây dựng nên cơ sở hạ tầng cho các kênh thông tin giao tiếp, một lĩnh vực không thể thiếu trong mỗi quốc gia. Điện tử là ngành công nghệ cao, thước đo mức độ phát triển công nghệ của mỗi đất nước. Nên đây chắc chắn sẽ là một trong những lĩnh vực được ưu tiên hàng đầu trong thời gian tới tại Việt Nam.

Xin “bật mí” với các bạn rằng nhu cầu về nhân lực trong ngành này hiện rất cao, và cơ hội lựa chọn một hướng đi, một công việc phù hợp hoàn toàn ở trong tầm tay bạn. Tất nhiên, điều này phụ thuộc không nhỏ vào năng lực và nhiệt huyết của bạn.

*** Tạo cho bạn cơ hội tiếp xúc với công nghệ hiện đại hàng đầu trên thế giới**

“Khả năng cập nhật công nghệ mới liên tục”, “thích ứng với sự thay đổi đến chóng mặt” cũng là những cụm từ thường được nhắc đến trong lĩnh vực điện tử viễn thông. Chu trình sản xuất *chip* hay các con bọ điện tử hiện có chu kì là 36 tháng, các mảng truyền thông vô tuyến luôn được chỉnh sửa để mang thông tin đến cho mọi người một cách nhanh nhất.

Bạn muốn là người được tiếp cận đầu tiên với các công nghệ tiên tiến, bạn muốn hiểu rõ nguyên lí hoạt động của các kĩ thuật mới mẻ này? Hãy lựa chọn ngành điện tử viễn thông.

*** Được đào tạo bài bản, có kiến thức tổng quát**

Đến với ngành điện tử viễn thông, bạn được cung cấp kiến thức tổng quát và bài bản, từ những kiến thức về điện tử số và điện tử tương tự, lí thuyết về tính toán, điều khiển tự động, đến những lí thuyết về thông tin và viễn thông, các cơ sở cấu trúc và ứng dụng của bộ vi xử lí cũng như của máy tính.

Ngoài những kiến thức chuyên môn sâu của ngành điện tử viễn thông, bạn còn được chuẩn bị tốt các kiến thức cơ bản về toán học cao cấp, vật lí học hiện đại cũng như các kiến thức về khoa học xã hội và nhân văn... giúp bạn tiếp cận tốt hơn với xã hội.

*** Khả năng tìm kiếm các cơ hội nghiên cứu sâu và rộng hơn một cách dễ dàng**

Là một trong những ngành phổ biến trên toàn cầu, điện tử viễn thông mở ra rất nhiều cơ hội nghiên cứu sâu tại các trường đại học nổi tiếng trên thế giới.

Các ngành học quen thuộc, từ Kĩ thuật máy tính (*computer engineering*), Khoa học máy tính (*computer science*), Kĩ thuật điện tử (*electrical engineering*) cho đến Khoa học thông tin (*information science*) đều có ở hầu hết các trường đại học kĩ thuật trên thế giới. Đó là cơ hội thực sự cho bạn có khả năng phát triển sâu hơn về ngành nghề.

*** Thông minh và năng động**

Điện tử viễn thông là một ngành công nghệ mới, đòi hỏi bạn phải có tư chất thông minh, sự năng động và niềm đam mê tìm hiểu các công nghệ. Có khả năng này, bạn sẽ dễ dàng tiếp thu các công nghệ mới trên thế giới và áp dụng nó vào thực tế tại Việt Nam.

*** Kiên trì, nhẫn nại**

Làm khoa học đòi hỏi đức tính kiên trì và nhẫn nại. Các công việc trong ngành điện tử viễn thông chịu ảnh hưởng rất nhiều của yếu tố khách quan bên ngoài. Vì vậy, nếu bạn không có tính kiên trì và nhẫn nại thì khi một hệ thống gặp khó khăn, bạn khó có thể giải quyết được sự cố xảy ra.

*** Có mục tiêu và đam mê**

Đây là điều không thể thiếu cho sự thành công ở bất cứ ngành nghề hay lĩnh vực khoa học nào và không ngoại trừ điện tử viễn thông. Bạn trước hết cần phải có niềm đam mê thật sự, quyết tâm theo đuổi trong công việc. Khi đó, bạn mới có thể tự mình đề ra mục tiêu phấn đấu, định hướng rõ ràng, lên kế hoạch cụ thể cho công tác học tập và nghiên cứu của mình.

Thế giới khoa học nói chung và ngành điện tử viễn thông nói riêng có rất nhiều điều thú vị, có thể làm bạn bị phân tán khỏi mục tiêu chính, hoặc tệ hơn, khiến bạn cảm thấy chán nản trước một kho kiến thức rộng lớn nếu như bạn không có niềm đam mê.

Tuy nhiên, xin bạn đừng thất vọng hay e ngại, bởi niềm đam mê có thể được bồi đắp và mục tiêu có thể được nuôi dưỡng qua thời gian.

*** Tìm tòi, học hỏi, khả năng ngoại ngữ**

Ngành điện tử viễn thông thường xuyên thay đổi, đòi hỏi các kĩ sư trong lĩnh vực này luôn phải đọc, tìm kiếm các công nghệ mới đã và đang được đưa ra trên thế giới, học tập qua nghiên cứu và thực tế tại các nước có ngành điện tử viễn thông phát triển.

Khả năng đọc hiểu ngoại ngữ là yếu tố không thể thiếu trong ngành. Các công nghệ mới, các chuẩn mới đưa ra đều được viết bằng tiếng nước ngoài (tiếng Anh, tiếng Pháp, tiếng Đức). Vì vậy, nếu không có khả năng ngoại ngữ thì bạn khó có thể nắm bắt được các công nghệ mới. Ngược lại, với khả năng ngoại ngữ tốt, bạn có thể tự tin rằng mình đã đi được nửa chặng đường.

*** Khả năng làm việc theo nhóm (team-work)**

Điện tử viễn thông là ngành công nghệ cao, khối lượng công việc cùng sự phức tạp của nó đòi hỏi sự chung sức của rất nhiều người. Những người tham gia, bên cạnh năng lực làm việc và nghiên cứu độc lập, phải có khả năng làm việc theo nhóm, thực hiện tốt phần công việc của mình, góp phần hoàn thành công việc chung. Đối với người Việt Nam nói chung, khả năng này còn yếu, do vậy, bạn sẽ phải rèn luyện ngay từ khi còn ngồi trên ghế nhà trường để sau này có thể thích ứng ngay được với yêu cầu của công việc.

*** Những điều có thể cản trở bạn khi tham gia vào ngành điện tử viễn thông**

- Bạn không có khả năng tìm tòi khám phá.
- Bạn không đảm bảo được tính chính xác trong công việc.
- Bạn không có tính kỉ luật.
- Bạn không năng động, không tự mình tìm hiểu các vấn đề xung quanh.
- Bạn không có khả năng đọc, hiểu ngoại ngữ.

*** Học tập ở các trường đại học, cao đẳng**

Tại Việt Nam, các bạn có thể học ngành điện tử viễn thông ở rất nhiều trường đại học kĩ thuật khác nhau. Trong đó, không thể không nhắc đến những trường đại học kĩ thuật nổi tiếng như: Trường Đại học Bách Khoa Hà Nội, Trường Đại học Bách Khoa TP. Hồ Chí Minh, Học Viện Bưu chính Viễn thông...

Từ những mái trường này, hàng năm đào tạo ra những kĩ sư trẻ, tài năng và đầy khát vọng. Chính họ đã và đang góp phần vào sự phát triển mạnh mẽ của ngành điện tử viễn thông tại Việt Nam.

*** Học ở thế giới ảo**

Tất nhiên, chúng ta không thể không nhắc tới một môi trường học tập phong phú và đầy đủ thông tin: học trên mạng.

Học trên mạng có nhiều hình thức khác nhau: bạn có thể đăng kí các khoá học trực tuyến (*online*), hoặc có thể tự học từ những nguồn tài liệu bổ ích luôn sẵn có.

Cũng trên môi trường mạng, một cách học tập và trao đổi kinh nghiệm rất tốt là tham gia vào các diễn đàn (*forum*) về điện tử viễn thông. Tại đây, bạn sẽ gặp những người có chung hoài bão và niềm say mê với bạn, từ những người mới bắt đầu bước vào lĩnh này cho đến những chuyên gia. Những vấn đề, rắc rối của từng cá nhân hoặc nhóm sẽ được đưa ra để nhiều "cái đầu" cùng suy nghĩ và đưa ra giải pháp tối ưu nhất. Cũng tại các diễn đàn này, những thông tin công nghệ, ứng dụng mới trong ngành luôn được cập nhật liên tục.

*** Học tại các hãng điện tử viễn thông**

Ngoài ra, bạn cũng nên tìm hiểu những chương trình đào tạo của các hãng điện tử viễn thông lớn trên thế giới. Việc học tập này không đòi hỏi ở bạn nền tảng cơ bản về chuyên ngành mà vẫn có cơ hội thành chuyên gia trong lĩnh vực điện tử viễn thông.

Cách học này đang rất phổ biến. Bạn sẽ được tiếp xúc nhiều với các thiết bị thực tế. Khi tốt nghiệp khoá học, bạn có thể bắt tay ngay vào công việc. Các công ty nơi bạn làm việc sẽ không tốn thời gian và tiền của để đào tạo nhân viên mới làm quen với thực tế và phương pháp làm việc.

Nếu đạt chứng chỉ của hãng được quốc tế công nhận (như các chứng chỉ CCNA, CCNP, CCIE của hãng Cisco, hệ thống chứng chỉ của Sun, Juniper, Alcatel...), bạn hoàn toàn có thể tự tin khi làm việc tại bất kì công ty trong hay ngoài nước nào. Ở Việt Nam gần đây đã xuất hiện mô hình đào tạo trên. Một số học viện đào tạo các chứng chỉ quốc tế uy tín như SaigonTTT, iPMAC, HanoiCTT...

*** Học tập ở nước ngoài**

Bên cạnh việc học trong nước, nếu có điều kiện, tại sao bạn không học ngành điện tử viễn thông ở những quốc gia tiên tiến như Mĩ, Anh, Đức, Nhật, Australia, Singapore...? Tại những quốc gia phát triển này, bạn sẽ được đào tạo bài bản về cả lí thuyết và thực hành, được tiếp xúc với thiết bị và công nghệ hàng đầu thế giới.

*** Một số địa chỉ đào tạo**

- Trường Đại học Bách khoa Hà Nội - 01 Đại Cồ Việt - Hà Nội

- Trường Đại học Bách khoa TP. Hồ Chí Minh - 268 Lý Thường Kiệt - Quận 10 - TP. Hồ Chí Minh

- Trường Đại học Công nghệ (Đại học Quốc gia Hà Nội) - Nhà E3 - 144 Xuân Thuỷ - Hà Nội

- Học viện Công nghệ Bưu chính Viễn Thông - Cơ sở phía Bắc: Km10 đường Nguyễn Trãi - Hà Đông - Hà Nội. Cơ sở phía Nam: 11 Nguyễn Đình Chiểu - Quận 1 - TP. Hồ Chí Minh

Nghề kế toán

> Kế toán là công cụ kiểm soát và tổng kết quá trình sản xuất trên ý niệm, càng trở nên cần thiết chừng nào mà quá trình sản xuất càng phát triển.
>
> **K.Marx**

Kế toán là nghề có lịch sử lâu dài và phổ biến trên thế giới cũng như ở nước ta. Nhân viên kế toán có thể không nổi danh nhưng họ là những người không thể thiếu ở bất kì cơ quan, tổ chức, công ty nào.

Mặc cho sự xuất hiện và phát triển không ngừng của một loạt những nghề nghiệp mới, kế toán vẫn khẳng định vị trí không thể thay thế. Việc đào tạo kế toán cũng được chú trọng và phát triển ở tất cả các nước trên thế giới.

Mời bạn khám phá *Toa tàu số 18*:

Nghề kế toán

Chúng ta sẽ bắt đầu hành trình qua nghề kế toán với câu chuyện cảm động về một nhân viên kế toán tài năng, cũng là vị chủ tịch thành phố trẻ tuổi nhất nước Nga.

*** Ước mơ của Xa-sa**

Xa-sa là con út trong một gia đình công chức bình thường ở thị trấn cảng tuyệt đẹp của nước Nga. Bố cậu là nhân viên kế toán giỏi nghiệp vụ, cẩn thận và trung thực.

Xa-sa chẳng hiểu gì về công việc của bố, chỉ thấy bố phải thức rất khuya, tính toán rồi ghi chép với một mớ giấy tờ và sổ sách hỗn độn. Xa-sa giỏi toán nên thỉnh

thoảng được bố nhờ làm hộ những con tính đơn giản.

Mùa đông nước Nga rất khắc nghiệt. Cuối năm, công việc rất bận, bố phải thức khuya hơn để làm việc. Đêm đến, chờ lúc bố đi ngủ, cậu bé Xa-sa 15 tuổi lén vào phòng làm việc của bố và âm thầm giúp ông cộng trừ những dãy số dài dằng dặc. Vốn thông minh nên Xa-sa làm rất nhanh. Một lần, cậu đang cắm cúi tính toán thì bỗng cửa phòng bật mở. Bố Xa-sa đứng lặng ở cửa nhìn con, lòng tràn đầy xúc động. Ông ôm con vào lòng và bật khóc. Từ đấy, học bài xong, Xa-sa được phép giúp bố. Ông dạy cậu cách phân loại chứng từ kế toán, giải thích cho cậu hiểu thế nào là Tài khoản kế toán, cách ghi chứng từ vào sổ kế toán...

Các dãy số dài không còn quá khó hiểu với Xa-sa nữa. Cậu nhận ra rằng, chúng đều có ý nghĩa đặc biệt: đó là số tiền lương mà những người làm công như bố mẹ Xa-sa nhận về hàng tháng, là số lãi của các cửa hiệu, tiền thuế phải nộp cho nhà nước để xây dựng đường sá...

Không biết từ lúc nào, Xa-sa đã yêu những con số và mong được làm nghề kế toán như người cha thân yêu của mình. Năm 18 tuổi, Xa-sa đỗ thủ khoa vào một trường đại học danh tiếng ở thủ đô Matxcova và theo học ngành kế toán. Tốt nghiệp đại học hạng xuất sắc, anh được nhiều công ty lớn mời làm việc. Nhưng Xa-sa quyết định trở về góp phần xây dựng quê hương.

Tám năm sau, Xa-sa trở thành kế toán trưởng và ít lâu sau đó là chủ tịch thành phố trẻ nhất của nước Nga.

*** Chiếc máy tính của Pascal**

Đọc câu chuyện về Xa-sa, hẳn nhiều bạn nhớ tới một câu chuyện khác gắn liền với tên tuổi nhà toán học nổi tiếng Pascal.

Cha của Pascal cũng là một nhân viên kế toán. Với mong muốn giúp cha bớt cực nhọc trong việc tính toán các con số, Pascal đã nảy ra ý tưởng phát minh một công cụ giúp cho việc tính toán nhanh hơn, chính xác hơn. Đó chính là ý tưởng đầu tiên về máy tính điện tử giờ đây đã trở nên vô cùng thân quen và tiện ích.

Một nghề nghiệp tưởng chừng khô khan mà lại có những câu chuyện cảm động như thế. Hẳn bạn đang tự hỏi: Kế toán là gì? Mời bạn đến với *Hàng ghế số 2*.

ế toán là một nghề đóng vai trò quan trọng trong lĩnh vực quản lí kinh tế. Từ quản lí ở phạm vi nhỏ (ở từng đơn vị, cơ quan, doanh nghiệp) cho tới quản lí ở phạm vi lớn hơn (toàn bộ nền kinh tế quốc dân) đều cần đến kế toán.

Khi nào đạt được thành công trong quản lí kinh tế nhờ biết vận dụng những con số tưởng chừng rất khô khan nhưng nhiều ý nghĩa mà kế toán cung cấp, ta mới thấy được vai trò lớn lao đó.

Không ai biết chính xác tên gọi "kế toán" có từ bao giờ. Nhưng bạn có thể hiểu:

- Chữ "kế" ở đây có nghĩa là việc liệt kê, ghi chép những của cải, tài sản, hoạt động của đơn vị, tổ chức.

- Còn chữ "toán" có nghĩa tính toán, tức là tính ra các kết quả lao động mà con người đã đạt được.

Vậy, kế toán có thể được hiểu một cách đơn giản là:

Kế toán là công việc ghi chép, thu nhận, xử lí và cung cấp các thông tin về tình hình hoạt động kinh tế tài chính của một tổ chức, một doanh nghiệp, một cơ quan nhà nước, một cửa hàng tư nhân...

Có thể chia kế toán thành hai loại:

- Kế toán công

Kế toán công là loại kế toán được tiến hành ở những đơn vị hoạt động không có tính chất kinh doanh, không lấy doanh lợi làm mục đích hoạt động như các tổ chức đoàn thể xã hội, các tổ chức nhà nước...

- Kế toán doanh nghiệp

Kế toán doanh nghiệp là loại kế toán được tiến hành ở các doanh nghiệp, hoạt động với mục tiêu chính là kinh doanh sinh lời.

*** Mục đích của kế toán**

Nếu để ý bạn sẽ thấy, hằng ngày mẹ bạn phải chia ra rất nhiều khoản tiền để mua sắm các thứ phục vụ cho cuộc sống sinh hoạt của cả gia đình. Trong khi nguồn thu chính của cả nhà là tiền lương của bố và mẹ.

Nguồn thu có hạn, trong khi nhu cầu chi tiêu thì rất nhiều. Làm thế nào để chi tiêu một cách hợp lí nhất? Số tiền chi ra không được lớn hơn số tiền thu được. Ngoài ra còn phải tiết kiệm một khoản tiền đáng kể để dự phòng khi cần thiết.

Để làm được điều đó, mẹ bạn phải ghi chép tất cả những khoản chi tiêu cũng như các khoản thu được hàng tháng. Cuối tháng cộng lại, mẹ sẽ biết được tháng này có bao nhiêu, chi hết bao nhiêu tiền, còn tiết kiệm lại được bao nhiêu.

Các cơ quan, tổ chức hay công ty cũng vậy, họ cũng phải biết tình hình thu chi hàng tháng, hàng quý, hàng năm. Nhất là các công ty càng cần phải nắm vững tình hình thu chi thường xuyên hơn bởi tiền lãi chính là mục đích hoạt động của họ, quyết định sự tồn tại phát triển hay phá sản của công ty.

Giống như mẹ bạn trong gia đình, nhân viên kế toán là người hằng ngày ghi chép, phản ánh thường xuyên các hoạt động của doanh nghiệp, tính toán số tiền lãi

hay lỗ hàng tháng để kịp thời báo cáo lên giám đốc.

Căn cứ vào báo cáo của nhân viên kế toán, giám đốc có thể biết được kết quả hoạt động tháng này của doanh nghiệp mình như thế nào, từ đó kịp thời đề ra giải pháp quản lí tốt hơn.

Thông tin kế toán là thông tin số lượng về hoạt động kinh tế, tài chính của đơn vị. Vấn đề không phải là ở bản thân con số mà là những con số ấy nói lên điều gì. Những doanh nhân thành đạt, giàu có một phần vì họ có thể đọc và hiểu được những con số mà kế toán cung cấp, trên cơ sở đó đề ra các quyết định kinh doanh đúng đắn. Đọc và hiểu được những con số của kế toán chính là một trong những bí quyết thành công của những người lãnh đạo trong các cơ quan Nhà nước, doanh nghiệp tư nhân...

Như vậy, mục đích cuối cùng của kế toán là cung cấp thông tin về tình hình kinh tế, tài chính của đơn vị cho người lãnh đạo.

Căn cứ vào những thông tin kế toán cung cấp, lãnh đạo đơn vị sẽ đề ra các giải pháp quản lí đơn vị của mình một cách kịp thời và thường xuyên.

Công việc của nhân viên kế toán là ghi chép, hệ thống hóa, xử lí và cung cấp thông tin về toàn bộ hoạt động kinh tế, tài chính của đơn vị, giúp nhà quản lí điều hành và quản lí hoạt động kinh tế, tài chính của đơn vị cũng như đề ra các quyết định quản lí kinh tế.

Hằng ngày ở các doanh nghiệp hay bất kì một tổ chức, cơ quan nào cũng có biết bao nhiêu hoạt động được thực hiện. Trong đó, các hoạt động kinh tế, tài chính chiếm một phần quan trọng, chẳng hạn như: thu tiền bán hàng, nhập kho số nguyên vật liệu để phục vụ sản xuất, trả tiền mua số nguyên vật liệu đã mua đó; ngày cuối tháng thì phải trả lương cho công nhân viên, xác định số tiền lãi hay lỗ của tháng này...

Các nhân viên kế toán ghi chép lại tất cả những hoạt động kinh tế, tài chính đó để báo cáo cho nhà quản lí (giám đốc, chủ doanh nghiệp, thủ trưởng đơn vị...)

Tựu chung lại, là một nhân viên kế toán, công việc hằng ngày của bạn bao gồm các nhiệm vụ chính sau:

*** Thu thập thông tin về các hoạt động kinh tế, tài chính phát sinh ở đơn vị vào chứng từ kế toán**

Ở mỗi đơn vị, ví dụ trong một doanh nghiệp có nhiều bộ phận khác nhau như: phòng Kinh doanh, bộ phận bán hàng, bộ phận vật tư... Các bộ phận này luôn thực hiện các hoạt động kinh tế, tài chính theo chức năng đã quy định. Mỗi hoạt động đó sẽ được ghi chép lại trong các giấy tờ mà kế toán gọi là chứng từ như phiếu thu, phiếu chi tiền mặt, phiếu nhập kho, phiếu xuất kho, hóa đơn bán hàng... Các chứng từ này sẽ được chuyển cho nhân viên kế toán xử lí.

*** Ghi sổ kế toán**

Sổ kế toán của đơn vị dùng để ghi chép tổng hợp các thông tin về tất cả các hoạt động kinh tế, tài chính của đơn vị. Ở mỗi đơn vị có nhiều sổ kế toán, mỗi sổ kế toán được sử dụng để ghi chép khác nhau.

Trên cơ sở các chứng từ thu thập được, nhân viên kế toán tiến hành phân loại, tổng hợp để ghi vào các sổ kế toán một cách chính xác.

*** Tổng hợp làm báo cáo kế toán**

Như bạn đã biết, công việc của nhân viên kế toán nhằm mục đích cuối cùng là cung cấp thông tin cho lãnh đạo đơn vị, trên cơ sở đó lãnh đạo đơn vị có thể đưa ra các giải pháp quản lí phù hợp nhằm thúc đẩy đơn vị ngày càng lớn mạnh.

Để thực hiện mục đích này, hàng tháng, hàng quý, hàng năm, nhân viên kế toán phải tổng hợp số liệu từ các sổ kế toán đã ghi chép, lập thành các báo cáo gửi tới lãnh đạo đơn vị.

Thậm chí ở những đơn vị yêu cầu thông tin phải cập nhật thường xuyên thì kế toán phải làm báo cáo hàng ngày. Báo cáo của kế toán có nhiều loại khác nhau và được gọi chung là báo cáo kế toán.

Là một nhân viên kế toán, bạn sẽ làm việc tại bộ phận kế toán của các doanh nghiệp, cơ quan nhà nước, công ty... thường được gọi là phòng Tài vụ hay phòng Tài chính kế toán, ban Tài chính kế toán...

Mọi cơ quan, tổ chức nhà nước hay các công ty, doanh nghiệp ở bất kì lĩnh vực nào trong xã hội đều phải tiến hành công tác kế toán. (Điều này đã được quy định rõ trong Luật Kế toán nước ta).

Ngày nay, vai trò quan trọng của kế toán càng được khẳng định rõ nét hơn bao giờ hết. Tất nhiên, vai trò ấy cũng đặt ra những yêu cầu nhất thiết với một nhân viên kế toán giỏi giang, được ban lãnh đạo và đồng nghiệp tin cậy.

Do đặc điểm công việc, người làm kế toán một mặt phải hiểu biết pháp luật về kinh tế, tài chính; mặt khác phải nắm vững tình hình hoạt động kinh tế, tài chính của đơn vị mình.

Trên cơ sở đó, nhân viên kế toán báo cáo với lãnh đạo các đơn vị và đề xuất các giải pháp đúng đắn để hoạt động kinh tế, tài chính của đơn vị tuân thủ đúng pháp luật, đồng thời mang lại hiệu quả cao hơn.

Kế toán là một nghề nhưng cũng là một môn khoa học. Bạn có thể tự tin để trả lời cha mẹ mình khi đưa ra quyết định thi vào một trường nào đó có đào tạo ngành kế toán không? Dưới đây chúng tôi gợi ý những câu trả lời phù hợp với bạn.

*** Cơ hội việc làm rất lớn**

Với vai trò quan trọng của kế toán trong công tác quản lí kinh tế, tài chính ở các đơn vị, Luật Kế toán quy định tất cả các đơn vị thuộc tất cả các lĩnh vực trong nền kinh tế quốc dân đều phải tiến hành công việc kế toán. Điều này có nghĩa là bất cứ cơ quan, doanh nghiệp, tổ chức nào, tùy thuộc vào quy mô và lĩnh vực hoạt động, đều cần đến ít nhất một nhân viên kế toán.

Bạn thấy một “thị trường việc làm” thật rộng lớn phải không?

*** Công việc ổn định**

Công việc kế toán thường diễn ra chủ yếu tại phòng Kế toán của các đơn vị, thời gian làm việc thường theo giờ hành chính (trừ trường hợp đặc biệt như đến kì lập báo cáo kế toán thì có thể phải làm thêm giờ).

Nội dung công việc kế toán ít thay đổi và khi bạn đã thành thục (cần khoảng từ 3 tháng đến một năm tùy thuộc vào khả năng của bạn) thì công việc kế toán sẽ trở nên thân quen, sẽ là niềm vui của bạn.

Nếu bạn là nữ, nghề này được coi là rất ổn định bên cạnh nghề giáo viên. Tất nhiên, vì thế, bạn cũng có nhiều điều kiện hơn để chăm lo cho gia đình riêng của mình.

*** Môi trường làm việc năng động và chuyên nghiệp**

Tuy nghề kế toán khá ổn định, nhưng không có nghĩa là đơn điệu hay nhàm chán. Công việc của bạn luôn phải bám sát, áp dụng các chế độ chính sách mới của Nhà nước, cũng như các quy định mới của đơn vị về quản lí kinh tế, tài chính.

Với thực tế đó, là một nhân viên kế toán đòi hỏi bạn phải nắm bắt các điều luật, quy định mới... thật nhanh để thực hiện công việc của mình. Trong môi trường cạnh tranh khốc liệt giữa các đơn vị kinh tế hiện nay, ngoài việc thực hiện thành thục công việc kế toán, bạn còn phải có những ý kiến tham mưu cho người lãnh đạo để đơn vị hoạt động ngày càng hiệu quả.

Nhiệm vụ trên đòi hỏi bạn luôn năng động, tiếp thu những kiến thức mới ngoài kiến thức kế toán mà mình đã có.

*** Thu nhập của nhân viên kế toán ngày càng cao**

Đây là một thực tế và cũng là một lí do rất chính đáng để nhiều người trong số các bạn chọn nghề kế toán.

Tuy nhiên, cũng như nhiều ngành nghề khác, thu nhập của nhân viên kế toán phụ thuộc vào từng cơ quan, tổ chức, doanh nghiệp... Ngoài ra, một yếu tố không kém phần quan trọng khác là chính bản thân năng lực và sự cố gắng ở từng người.

Mặc dù vậy, trên thực tế, mức lương nói chung của nhân viên kế toán hiện nay hoàn toàn có thể khiến bạn tạo được một cuộc sống ổn định.

*** Là người tạo niềm tin cho mọi người**

Một doanh nhân thành đạt đã nói rằng: “Tôi chỉ có thể ngủ ngon khi có một kế toán trưởng giỏi”.

Đúng vậy, tài sản của cả một đơn vị đang do bạn “nắm giữ” trên các trang sổ kế toán bằng các phương pháp kế toán mà bạn được đào tạo. Bạn có thể trả lời bất kì một câu hỏi nào về chúng: Chúng ở đâu? Hiện tại còn bao nhiêu? Trong thời gian vừa qua chúng tăng lên hay giảm đi như thế nào?... (Việc này gần giống với việc mẹ bạn ghi chép toàn bộ việc chi tiêu của gia đình và do đó mẹ bạn luôn biết nhà bạn còn bao nhiêu tiền).

Quan trọng hơn, nhờ vào việc tính toán lãi lỗ của đơn vị, bạn sẽ giúp trả lời câu hỏi: Việc sử dụng tài sản và thực hiện các hoạt động của đơn vị như vậy đã hiệu quả chưa? Làm thế nào để tốt hơn nữa?

Làm tốt công việc kế toán, bạn sẽ tạo niềm tin cho mọi người trong đơn vị thông qua những con số kế toán mà bạn cung cấp.

Bạn có muốn nhận một lời khen ngợi thẳng thắn và tràn đầy sự tin tưởng như vậy không? Ngay từ bây giờ bạn hãy chuẩn bị hành trang cần thiết cho một nhân viên kế toán tận tâm và giỏi về nghiệp vụ nhé.

Để có thể trở thành nhân viên kế toán giỏi trong tương lai, bạn phải chuẩn bị ngay từ bây giờ những hành trang cần thiết cho sự nghiệp sau này. Vậy hành trang của bạn cần phải có những gì?

Thứ nhất: Rèn luyện tri thức

Bao gồm:

*** Kiến thức chuyên môn**

Kế toán là một nghề chuyên nghiệp đòi hỏi nhiều kiến thức tổng hợp, song công việc chủ yếu là làm việc với các con số.

Muốn trở thành một nhân viên kế toán giỏi giang, ngay từ bây giờ, khi bạn đang còn học trong trường phổ thông, bạn nên cố gắng học tốt các môn tự nhiên, trong đó đặc biệt chú trọng môn Toán (công việc chủ yếu của bạn là tính toán mà). Nếu có thể, bạn nên tập tính nhẩm thật tốt.

Công việc kế toán gắn liền với hoạt động kinh tế, tài chính, mà các hoạt động này diễn ra ngày càng đa dạng, phong phú, muôn màu muôn vẻ. Vì vậy, ngay từ lúc này, bạn hãy tập trung quan sát chúng trong cuộc sống hàng ngày. Có thể bạn sẽ không hiểu nhiều, nhưng bạn đừng lo, những điều bạn chưa hiểu sẽ được giải đáp khi bạn tham gia đào tạo để trở thành nhân viên kế toán.

Điều quan trọng là bạn đã có sự quan tâm, chú ý, có nhu cầu tìm hiểu để trở thành động lực học tập của bạn sau này.

*** Khả năng ngoại ngữ**

Hòa cùng sự phát triển của nền kinh tế hội nhập thế giới mạnh mẽ, cũng như bao nghề khác, nghề kế toán đòi hỏi người làm phải biết ngoại ngữ, nhất là những ngôn ngữ thông dụng như tiếng Anh.

Điều này là yêu cầu bắt buộc nếu bạn làm việc ở các công ty liên doanh hoặc những công ty có quan hệ làm ăn với nước ngoài. Nghề kế toán liên quan chặt chẽ tới những điều luật về kinh tế, tài chính trong nước và quốc tế. Khi đó, bạn sẽ phải tìm hiểu thật tỉ mỉ về pháp luật, hệ thống chuẩn mực của nước đối tác cũng như tự nâng cao vốn ngoại ngữ của mình.

*** Kiến thức về tin học**

Trong xã hội hiện đại, khi mà công nghệ thông tin đang xâm nhập vào mọi lĩnh vực của đời sống thì các nhân viên kế toán sử dụng công cụ máy tính với các phần

mềm trợ giúp để công việc kế toán bớt vất vả hơn và quan trọng là nâng cao hiệu quả.

Để trở thành một nhân viên kế toán hiện đại và năng động, sao bạn không tự trang bị cho mình những kiến thức cơ bản về tin học ngay từ bây giờ?

Thứ hai: Rèn luyện những phẩm chất nghề nghiệp

*** Trung thực**

Đã có người ví công việc của nhân viên kế toán giống như công việc của một "người chép sử". So sánh ấy quả kì lạ nhưng không hẳn không có lí. Bạn là nhân viên kế toán - người tạo niềm tin và để tạo được niềm tin đó thì những thông tin mà bạn đem lại phải trung thực, đáng tin cậy.

Trung thực ở đây có nghĩa là những thông tin phản ánh đúng nội dung của hoạt động kinh tế phát sinh. Chỉ những thông tin như vậy mới giúp ích cho các nhà quản lí, các nhà đầu tư, khách hàng cũng như chính doanh nghiệp.

*** Khách quan**

Nếu bạn là "quan chép sử", tất nhiên bạn phải thật khách quan rồi. Vì "người chép sử không làm ra lịch sử nhưng quyết không cho lịch sử bước qua đầu". Bạn không thể vì yêu quý vị vua này mà thiên vị, không viết ra những việc không tốt mà ông ta đã làm.

Nhân viên kế toán cũng vậy, luôn phải tuyệt đối khách quan trước những hoạt động kinh tế trong đơn vị mình. Một nhân viên kế toán thực thụ luôn hiểu rằng sự thiếu khách quan của mình sẽ làm hại chính cơ quan, tổ chức và cuối cùng là hại chính mình.

*** Chính xác**

Đây là một trong những phẩm chất cần thiết hàng đầu, quan trọng của người làm kế toán. Là nhân viên kế toán, hàng ngày, bạn phải đối mặt với vô vàn con số. Mỗi con số gắn với một nghiệp vụ khác nhau. Công việc lại đòi hỏi bạn phải chính xác trong từng ghi chép, trong từng phép tính.

Nhân dân ta vẫn có câu "sai một li, đi một dặm". Đúc kết ấy rất đúng với công việc kế toán. Chỉ cần bạn mắc phải một lỗi ở đâu đó thì sẽ kéo theo sai hệ thống và công việc tìm kiếm lỗi sai sẽ tiêu tốn không biết bao thời gian, có khi còn làm bạn lỡ đi những cơ hội kinh doanh đem lại lợi nhuận lớn.

*** Chăm chỉ, cẩn thận**

Đức tính này nghề nào cũng cần có nhưng khi bạn là một nhân viên kế toán thì dường như yêu cầu trên được đòi hỏi nhiều hơn. Bạn làm việc chỉ với 10 con số (từ 0 đến 9), nhưng đấy lại là 10 con số "biến hóa" nên "cẩn tắc vô áy náy" còn là cách mà bạn tôn trọng công việc của chính mình.

Thiếu tố chất này, bạn sẽ không bao giờ thực hiện được giấc mơ của nhân viên kế toán tin cậy trong lòng mọi người.

*** Năng động, sáng tạo**

Bạn đừng nghĩ rằng nhân viên kế toán ngồi một chỗ làm việc thì sẽ "không phải năng động" nhé!

Những công việc bạn làm hàng ngày có thể giống nhau nhưng những nghiệp vụ kinh tế phát sinh thì không vậy. Là một nhân viên kế toán chuyên nghiệp, bạn sẽ không chỉ quan tâm đến các sự kiện kinh tế, tài chính xảy ra với doanh nghiệp mình mà còn cả thông tin về đối thủ, những thay đổi của nền kinh tế, xu hướng diễn biến tương lai.

Sự nhạy bén của bạn trước dòng chảy thông tin kinh tế, tài chính đầy biến động sẽ giúp bạn không phải lúng túng trước những biến động. Đồng thời, nó cũng có thể tạo cơ hội cho doanh nghiệp của bạn "đi trước một bước" trong nền kinh tế cạnh tranh ngày càng gay gắt.

*** Khả năng quan sát, phân tích, tổng hợp**

Như bạn đã biết, công việc mà kế toán phải làm khá nhiều: thu thập chứng từ, ghi sổ và lên báo cáo... Những công việc này đòi hỏi khả năng quan sát để phản ứng kịp thời với những sự việc phát sinh, từ đó phân tích, tổng hợp chúng một cách hợp lí.

*** Có tính độc lập cao trong công việc, đồng thời phải có tinh thần tập thể**

Thông thường khi làm một nhân viên kế toán, bạn sẽ chuyên vào một lĩnh vực nhất định: kế toán tiền mặt, kế toán vật tư, kế toán chi phí giá thành... Và như vậy bạn sẽ phải làm việc một mình trong lĩnh vực mà mình đảm nhiệm. Bạn sẽ là người tự giải quyết các vấn đề có liên quan đến phần việc của mình.

Song điều đó không có nghĩa là bạn dửng dưng và không liên quan gì với công việc của người khác. Bạn là một cá thể trong tập thể, là một nhân viên kế toán trong hệ thống kế toán của đơn vị, vậy nên "tinh thần đồng đội" cũng rất được đề cao ở đây đấy.

*** Khả năng diễn đạt**

Bạn muốn là người được mọi người tin tưởng và đặt niềm tin, là một chuyên gia tư vấn cho các nhà lãnh đạo trong lĩnh vực tài chính, kế toán? Vậy thì chắc chắn bạn sẽ phải có khả năng diễn đạt tốt.

Ngoài việc tính toán ghi chép các số liệu, bạn sẽ là người thuyết trình trước các nhà lãnh đạo, trước những nhân viên nơi mình làm việc về "sức khỏe" - tình hình tài chính của đơn vị, là người sẽ đưa ra những tư vấn cho các nhà quản trị. Để lời nói của bạn là những "lời nói vàng" thì khả năng diễn đạt là không thể thiếu.

Diễn đạt tốt trong kế toán là ngôn ngữ trong sáng, rõ ràng, mạch lạc và chính xác. Vì thế, bạn đừng nhầm khả năng này với kiểu nói "hoa hòe hoa sói", hay ví von nhé.

*** Khả năng chịu đựng áp lực công việc**

Bạn thấy đấy, làm việc với những con số thật căng thẳng, nhất là khi đó là một phần trọng yếu nhất trong công việc của bạn.

Ngày ngày nhân viên kế toán đối mặt với lượng lớn các thông tin kinh tế, tài chính, phải tập trung xử lí hàng loạt các nghiệp vụ sao cho chính xác và hợp lí. Nên cũng sẽ chẳng có gì ngạc nhiên nếu trong những ngày đầu làm việc, những con số ám ảnh bạn đến mức ngay khi ngủ bạn cũng mơ thấy chúng.

*** Yêu thích những con số**

Bạn là nhân viên kế toán? Nếu những dãy số, nhất là dãy số dài luôn khiến người khác phát hoảng thì đó lại thực sự làm niềm đam mê của bạn.

Là nhân viên kế toán, bạn làm việc với các con số ngày này qua ngày khác. Bạn cảm thấy hạnh phúc khi "sắp xếp" chúng vào đúng nơi, làm cho chúng có giá trị, và biến chúng trở thành những con số "biết nói" với những người quan tâm.

Sự cố gắng không thể thay thế được niềm đam mê. Vì vậy, sẽ là một sai lầm nghiêm trọng nếu bạn đến với nghề kế toán mà không đam mê những con số.

Trở thành nhân viên kế toán, một nhân tố quan trọng không thể thiếu trong hoạt động của bất kì cơ quan, tổ chức nào, thật là "oai" phải không?

Để thành công trong nghề kế toán, bạn phải học tập rất nhiều. Nhưng bạn đừng lo, các kiến thức về kế toán và các môn kinh tế là nội dung đào tạo không thể thiếu mà bạn sẽ được trang bị ở hầu hết các trường thuộc khối kinh tế để bạn trở thành nhân viên kế toán giỏi sau này.

Ngoài ra, bạn phải có kiến thức về kinh tế, tài chính, pháp luật, khả năng quan sát phân tích và tổng hợp. Nếu không nắm được các quy định của pháp luật, bạn sẽ có thể làm sai quy định của Nhà nước, làm thiệt hại cho đơn vị mình thậm chí phải đi tù.

Hiện nay Nhà nước ta đã ban hành Luật Kế toán. Luật này đưa ra tất cả các quy định liên quan đến nghề kế toán, những điều kế toán được làm và không được làm, những yêu cầu đối với người làm kế toán... Theo đó, để có Chứng chỉ hành nghề kế toán, bạn phải có bằng cấp về chuyên môn kế toán, có thời gian làm công tác kế toán từ 5 năm trở lên; ngoài ra bạn phải vượt qua được kì thi nhân viên kế toán của Hội đồng thi cấp Nhà nước do Bộ Tài chính tổ chức. Không thật dễ và cũng không quá khó phải không bạn?

Nếu bạn muốn trở thành một nhân viên kế toán, trước tiên bạn phải tốt nghiệp một trường đại học, cao đẳng hoặc trung cấp có đào tạo chuyên ngành Kế toán. Điều này không mấy khó khăn vì kế toán là một nghề phổ biến nên đã trở thành chuyên ngành đào tạo ở khá nhiều trường. Hầu hết các trường thuộc khối kinh tế đều có chuyên ngành Kế toán.

Bạn có thể học kế toán ở Học viện Tài chính, trường Đại học Kinh tế Quốc dân, Học viện Ngân hàng, trường Đại học Thương mại, trường Đại học Kế toán TP. Hồ Chí Minh, Đại học Quốc gia Hà Nội, Đại học Quốc gia TP. Hồ Chí Minh...

Tại đây, bạn sẽ học khoảng 2 năm để được trang bị những kiến thức cơ bản về kinh tế, tài chính, pháp luật. Sau đó, bạn sẽ được học các môn học của chuyên ngành kế toán.

Bên cạnh đó, nếu không có điều kiện, bạn hoàn toàn có thể đăng kí học tại các trường cao đẳng, trung cấp kinh tế...

Nghề kiểm toán

Kiểm toán là quan toà của quá khứ, người dẫn dắt hiện tại và cố vấn sáng suốt cho tương lai.

Danh ngôn

Nền kinh tế thế giới những năm 30 của thế kỉ 20 đã trải qua một cơn địa chấn nặng nề. Lúc này, các chuyên gia kinh tế mới nhận ra rằng sự phá sản của hàng loạt tổ chức tài chính và khủng hoảng kinh tế là dấu hiệu chứng minh nhược điểm của kiểu kế toán, kiểm tra sổ sách trước đó. Và kiểm toán đã ra đời để báo cáo tài chính của các tổ chức được kiểm tra, xác minh một cách chính xác hơn.

Tại Việt Nam, kiểm toán mới chỉ được nhắc đến nhiều từ đầu thập niên 1990. Nhưng với sự phát triển của kinh tế thị trường, sự xuất hiện ngày càng nhiều của các công ty, tập đoàn kinh doanh lớn, hiện nay, đây là một trong những nghề "nóng" nhất ở Việt Nam.

Mời bạn cùng khám phá *Toa tàu số 19:*

Nghề kiểm toán

*** Máy móc hiện đại bao giờ cũng sinh lợi?**

Để lắp đặt và sửa chữa 20.000 máy bán hàng tự động, công ty VSA đã phải thuê 25 chiếc xe vận tải hạng nặng được trang bị các ván trượt bằng hơi rất hiện đại. Với những ván trượt tiện lợi này, nhân viên của công ty có thể dễ dàng vận chuyển các máy bán hàng hỏng đi nơi khác. Tất nhiên, giá thuê mỗi chiếc xe tải trang bị hiện đại như thế chiếm một khoản chi phí không hề nhỏ.

Có lẽ VSA sẽ mãi mãi phải tiêu tốn hàng nghìn USD mỗi năm cho vụ thuê xe này. Nhưng rồi một ngày, ban giám đốc VSA quyết định nhờ tới kiểm toán.

Sau một loạt điều tra và phân tích tình hình, kiểm toán viên nhận thấy rằng, trên thực tế, số máy bán hàng tự động bị hỏng nặng đến nỗi phải dùng ván trượt của xe tải là rất ít. Phần lớn, các nhân viên của VSA chỉ phải dùng những thao tác đơn giản để sửa chữa hoặc điều chỉnh.

Nhờ vậy, ban giám đốc công ty VSA đã thay đổi, cho nhân viên đi sửa chữa máy bán hàng tự động bằng các xe tải nhẹ thông thường, chỉ giữ lại ba chiếc xe tải có ván trượt mà thôi.

Vậy là, với sự quan sát và nhận xét thông minh của kiểm toán viên, công ty VSA đã tiết kiệm được 50.000 USD mỗi năm.

Bài học: Các doanh nghiệp biết sử dụng công cụ đúng đắn sẽ thu lợi nhiều hơn.

*** Tính thận trọng tiết kiệm được 150.000 USD**

Công ty T&E đang mong muốn mở rộng cổ phần trên thị trường. Vì vậy, họ đã quyết định mua thêm một công ty nhỏ hơn có tên là Fivart với giá 700.000 USD.

Tất nhiên, là một công ty có kinh nghiệm và thận trọng trong kinh doanh, trước khi đi đến quyết định về giá cả, ban giám đốc T&E đã nhờ tới kiểm toán viên để kiểm tra lại sổ sách của Fivart.

Khi kiểm tra sổ sách của Fivart, kiểm toán viên đã phát hiện ra rất nhiều lỗi trong các báo cáo tài chính. Ví dụ như kế toán của công ty này chưa vào sổ các khoản tiền hoa hồng cho người bán. Không chỉ thế, nhiều hoá đơn mua hàng cũng không thấy trong báo cáo tài chính.

Điều này cũng có nghĩa là trên thực tế, Fivart chỉ đáng giá 550.000 USD.

Kết quả: Nhờ thận trọng và có sự giúp đỡ hiệu quả của kiểm toán viên mà công ty T&E biết được giá trị thực của Fivart. Họ đã mua Fivart với giá rẻ hơn rất nhiều và tiết kiệm được 150.000 USD.

Bài học: Trong kinh doanh cần phải thận trọng và kiểm toán sẽ giúp bạn việc đó.

Kiểm toán bắt nguồn từ thuật ngữ *Audit* trong tiếng Latin. Nhưng điều thú vị là từ *Audit* của tiếng Latin lại có nghĩa là người nghe (*one who hears*). Vào khoảng thế kỉ thứ 3 TCN, chính quyền La Mã đã tuyển dụng các quan chức để kiểm tra độc lập về tình hình tài chính và nghe thuyết trình của họ về kết quả kiểm tra này.

Từ đó cho đến nay, *Audit* đã trở thành một từ phổ biến để chỉ công việc kiểm tra và bày tỏ ý kiến đối với các báo cáo tài chính.

Có vô vàn định nghĩa về kiểm toán. Mỗi quốc gia, mỗi hiệp hội, mỗi nhóm chuyên gia nghiên cứu lại có những phát biểu khác nhau về kiểm toán.

Các chuyên gia giáo dục và đào tạo kiểm toán ở Cộng hoà Pháp định nghĩa rằng:

"Kiểm toán là việc nghiên cứu và kiểm tra các tài khoản hàng năm của một tổ chức do một người độc lập, đủ danh nghĩa gọi là kiểm toán viên tiến hành để khẳng định rằng những tài khoản đó phản ánh đúng đắn tình hình tài chính thực tế, không che giấu sự gian lận và chúng được trình bày theo mẫu chính thức của luật định".

Cùng với sự phát triển của nền kinh tế và bản thân kiểm toán, theo quan điểm hiện đại, phạm vi của kiểm toán rất rộng, bao gồm các lĩnh vực khác nhau như:

- *Kiểm toán về thông tin*

- *Kiểm toán hiệu quả*

- *Kiểm toán tính quy tắc*

- *Kiểm toán hiệu năng*

...

Chẳng hạn, khi *kiểm toán về thông tin*, nhân viên kiểm toán sẽ hướng vào việc đánh giá tính trung thực và hợp pháp của các tài liệu để tạo cơ sở pháp lí và niềm tin cho những người quan tâm đến tài liệu kế toán.

Còn *kiểm toán hiệu quả* là kiểm tra, đánh giá các yếu tố, các nguồn lực trong từng loại nghiệp vụ kinh doanh như mua bán, sản xuất hay dịch vụ để giúp các công ty hoạch định lại chính sách cho việc hoàn thiện hoạt động kinh doanh của công ty mình.

Trải qua một quá trình phát triển lâu dài của nghề kiểm toán, cho đến nay chúng ta có thể hiểu đơn giản rằng:

Kiểm toán là xác minh và bày tỏ ý kiến về thực trạng hoạt động tài chính của các doanh nghiệp, bằng hệ thống phương pháp kĩ thuật riêng của kiểm toán, do các kiểm toán viên có trình độ nghiệp vụ tương xứng thực hiện trên cơ sở hệ thống pháp lí có hiệu lực.

*** Kiểm toán hướng tới ai?**

Có thể nói, đối tượng của kiểm toán trước hết là các tài liệu kế toán. Nhưng công việc xác minh tính trung thực, đúng đắn của các báo cáo tài chính là để hướng tới tất cả các đơn vị, cá nhân quan tâm đến tình hình tài chính của một công ty, tổ chức nào đó.

Chẳng hạn, các cơ quan Nhà nước cần thông tin trung thực để hoạch định chính sách kinh tế phù hợp, các nhà đầu tư cần tài liệu tin cậy để sử dụng đồng tiền của

mình đúng mục đích. Người lao động, khách hàng, nhà cung cấp cần hiểu thực chất về kinh doanh và tài chính, chế độ tiền lương của công ty mình để làm việc. Những người quan tâm này lại không có nghiệp vụ về tài chính, kế toán. Và chỉ nhân viên kiểm toán mới có thể giúp được họ.

*** Kiểm toán làm gì?**

Kiểm toán dùng các phương pháp đối chiếu, lôgic, diễn giải thông tin, điều tra, quan sát, kiểm kê, thử nghiệm để xác minh tính trung thực của tài liệu và tính pháp lí của các báo cáo tài chính của một công ty, tổ chức nào đó.

Kiểm toán gồm 3 chức năng chính:

- Xác minh tính trung thực và tính pháp lí của các báo cáo tài chính.

- Bày tỏ ý kiến về tính trung thực và mức độ hợp lí của các thông tin tài chính, kế toán.

- Tư vấn cho các nhà quản lí. Bằng việc chỉ ra sai sót, yếu kém, kiểm toán viên gợi mở, đề xuất các biện pháp khắc phục để các công ty, tổ chức làm ăn hiệu quả hơn.

*** Kiểm toán không phải là kế toán**

- Kế toán cung cấp các thông tin về tài chính cho công chúng quan tâm.

Kiểm toán là công việc kiểm tra, xác minh tính trung thực và hợp lí của các báo cáo tài chính đó. Kiểm toán giúp công chúng quan tâm có thông tin chính xác nhất về tình hình tài chính của một công ty.

- Kiểm toán là một công việc mang tính chất ổn định. Nhân viên kế toán luôn gắn bó với những số liệu kinh doanh của công ty mình.

Kiểm toán là một nghề nhiều mới mẻ và thách thức. Nhân viên kiểm toán sau khi hoàn thành công việc của mình ở một doanh nghiệp này, ngay lập tức lại phải đối phó với những bản báo cáo tài chính ở những "địa chỉ" mới.

Bạn đã có một cái nhìn tương đối tổng quát về kiểm toán. Giờ chúng ta hãy cùng đến với *Hàng ghế số 3*. Tại đây, bạn sẽ được chỉ dẫn về những công việc cụ thể của nhân viên kiểm toán để thực hiện được chức năng, nhiệm vụ và mục tiêu của mình.

ạn đã từng ngồi hàng giờ để nghĩ ra cách giải một bài toán khó? Nào là tìm hiểu các dữ liệu trong đề bài, nhớ lại các công thức đã học, áp dụng để tìm ra

B kết quả, rồi sắp xếp, kiểm tra lại cách làm của mình. Thế vẫn chưa hết, bạn còn phải nghĩ cách trình bày như thế nào để được điểm cao nhất nữa.

Công việc kiểm toán cũng gần giống như bạn làm toán vậy. Vất vả thật đấy, nhưng có thể sung sướng đến quên ăn, quên ngủ khi bạn tìm được một cách giải hay.

Dù là nhân viên kiểm toán độc lập, kiểm toán nội bộ hay kiểm toán Nhà nước, nhìn chung, bạn đều phải làm các nhiệm vụ sau:

*** Lập kế hoạch kiểm toán**

Trên cơ sở phân tích mục tiêu, giới hạn và nguồn tài liệu đã thu thập được, nhân viên kiểm toán lên kế hoạch các công việc phải thực hiện để hoàn thành nhiệm vụ.

Lập kế hoạch kiểm toán là khâu đầu tiên và rất quan trọng trong công việc của kiểm toán viên, vì nó có ý nghĩa định hướng cho toàn bộ hoạt động sau này. Cũng giống như khi bạn chuẩn bị cho một hoạt động nào đó của lớp vậy, nếu có kế hoạch tốt, mọi việc sẽ diễn ra thật suôn sẻ và bạn luôn ứng phó được với các tình huống phát sinh.

*** Xây dựng chương trình kiểm toán**

Kĩ năng xây dựng chương trình kiểm toán cũng không thể thiếu với bất cứ kiểm toán viên nào. Nó giúp công việc của kiểm toán viên được chính xác và chặt chẽ.

Trong chương trình kiểm toán, kiểm toán viên xác định số lượng và thứ tự các bước kể từ điểm bắt đầu đến điểm kết thúc công việc kiểm toán.

*** Thu thập thông tin bằng các phương pháp kiểm toán**

Đây là phần trọng tâm của kiểm toán. Công việc này thú vị như một cảnh sát đi điều tra vụ án vậy, bao gồm:

- Kiểm toán cân đối: Là phương pháp dựa trên các phương trình kế toán để kiểm toán.

- Đối chiếu trực tiếp: Là đối chiếu một chỉ tiêu trên các nguồn tài liệu khác nhau.

- Đối chiếu lôgic: Nghiên cứu các mối liên hệ giữa các chỉ tiêu có quan hệ với nhau.

- Kiểm kê: Là kiểm tra tại chỗ các đối tượng kiểm toán.

- Điều tra: Là dùng các cách khác nhau để tiếp cận và đánh giá các đối tượng kiểm toán.

- Trắc nghiệm: Là việc tái diễn các hoạt động nghiệp vụ để xác minh lại kết quả của một quá trình, một sự việc đã qua.

*** Ghi chép**

Nếu muốn trở thành một kiểm toán viên thực thụ, bạn hãy chú ý tập kĩ năng ghi chép ngay từ bây giờ. Ghi chép là một thao tác nghiệp vụ thiết yếu của kiểm toán

viên. Các phát giác, những nhận định về các nghiệp vụ, các con số, các sự kiện phải được kiểm toán viên ghi lại một cách đầy đủ. Công việc này nhằm tích luỹ bằng chứng khách quan cho những kết luận kiểm toán.

*** Lập báo cáo**

Lập báo cáo là khâu cuối cùng trong công việc của kiểm toán viên. Thao tác nghiệp vụ này đòi hỏi bạn phải có khả năng diễn đạt gẫy gọn, khúc chiết.

Sau quá trình điều tra, phân tích, kiểm toán viên đưa ra những kết luận khái quát về báo cáo tài chính của một tổ chức, doanh nghiệp nào đó.

Kiểm toán viên làm việc ở các công ty, tổ chức, văn phòng kiểm toán... Rộng hơn, bất kì một doanh nghiệp, tổ chức, cơ quan nào cần kiểm tra, giám sát các hoạt động tài chính của đơn vị mình đều tạo ra việc làm cho kiểm toán viên.

Nhìn chung, bạn có thể làm việc ở:

- Bộ phận kiểm toán nội bộ của một công ty nào đó (*Internal Auditing Department*)

- Các công ty dịch vụ, tư vấn kiểm toán (*Consultancy Auditing*)

- Hoặc trong các cơ quan kiểm toán nhà nước (*Government Auditing*)

*** Kiểm toán nội bộ**

Kiểm toán nội bộ là bộ phận kiểm toán trực thuộc một công ty, tổ chức, cơ quan... nào đó. Là kiểm toán viên nội bộ, bạn chỉ có một "khách hàng" duy nhất là chính cơ quan, tổ chức, doanh nghiệp... của mình. Mọi hoạt động kiểm toán hàng ngày trong đơn vị sẽ do bạn đảm nhận. Tuỳ vào quy mô và sự cần thiết mà mỗi cơ quan, tổ chức, doanh nghiệp... có một hoặc nhiều kiểm toán viên nội bộ.

Khi bạn là một kiểm toán viên nội bộ, công việc của bạn thuận lợi hơn các kiểm toán viên bên ngoài ở chỗ bạn am hiểu về công ty mình. Ngoài ra, bạn đã có một quá trình theo dõi hoạt động tài chính lâu năm.

Nếu muốn trở thành kiểm toán viên nội bộ, bạn có thể tìm thấy vị trí của mình trong các phòng kiểm toán nội bộ thuộc các doanh nghiệp nhà nước, tư nhân hoặc các công ty đa quốc gia lớn đang hoạt động tại Việt Nam.

*** Kiểm toán độc lập**

Kiểm toán độc lập là các công ty, văn phòng làm các dịch vụ, tư vấn về kiểm toán cho các công ty, doanh nghiệp cần đến hoạt động kiểm toán. Các công ty, văn phòng này hoàn toàn độc lập với khách hàng nên kết quả kiểm toán thường mang tính chính xác và hiệu quả cao.

*** Kiểm toán nhà nước**

Cơ quan kiểm toán nhà nước là cơ quan chuyên môn tương đương uỷ ban của Quốc hội và có quyền kiểm tra tài chính các Bộ, các ngành khác trong Chính phủ như Bộ Tài chính, Bộ Công an, Bộ Xây dựng, Bộ Kế hoạch - Đầu tư...

Trong cơ quan kiểm toán nhà nước, nhiệm vụ của bạn là kiểm tra, giám sát ngân sách nhà nước, các công trình đầu tư xây dựng cơ bản, các dự án vay nợ viện trợ chính phủ, các doanh nghiệp nhà nước, các chương trình an ninh, quốc phòng... Như vậy, làm việc trong cơ quan kiểm toán nhà nước, công việc của bạn có liên quan đến cả những chính sách kinh tế của cả quốc gia. Thật quan trọng phải không?

*** Bạn là người tạo niềm tin**

Các vị quan chức Nhà nước đang băn khoăn trước những chính sách kinh tế mới của mình. Doanh nghiệp X, nhà đầu tư Y... đang có ý định đầu tư vào các hoạt động tài chính nhưng vẫn không dám chắc những quyết định của họ đã đúng đắn chưa. Và tất nhiên bạn, kiểm toán viên tài giỏi sẽ giúp họ giải toả được tâm lí lo lắng đó.

Những tài liệu bạn điều tra được, những lời khuyên "vàng" của bạn sẽ là động lực mạnh mẽ giúp các quan chức Nhà nước, lãnh đạo các cơ quan, các doanh nghiệp, các nhà đầu tư có thêm niềm tin và sự dũng cảm. Được mọi người tin cậy cũng là một niềm hạnh phúc đáng quý phải không bạn?

*** Bạn sẽ luôn được khám phá**

Bạn biết rồi đấy, trên đời này không bao giờ có hai công ty với hai quyển sổ kế toán, hai cách làm ăn giống y hệt nhau. Bởi vậy, mỗi báo cáo tài chính của một công ty sẽ là thách thức đối với bạn. Để tìm ra được kết quả cuối cùng, lúc nào bạn cũng phải vận dụng hết năng lực, óc phân tích và tư duy sáng tạo của mình.

Đồng thời, bạn không bao giờ được bằng lòng với những gì mình đã được học mà phải luôn luôn cập nhật các thông tin mới về kiểm toán, về các chính sách kinh tế xã hội để thực hiện nhiệm vụ của mình.

Như vậy, khi là kiểm toán viên, bạn của ngày hôm nay sẽ không bao giờ giống bạn của ngày hôm qua, bởi bạn luôn biết làm mới mình bằng trí thông minh và tri thức xã hội.

*** Cơ hội việc làm lớn**

Các công ty nước ngoài đang đầu tư vào Việt Nam ngày càng nhiều, đòi hỏi hoạt động kiểm toán nên nhu cầu kiểm toán viên cũng tăng theo.

Thông thường, mức lương khởi điểm của kiểm toán viên trong doanh nghiệp nước ngoài tương đối cao. Tất nhiên, mức lương này gần như được tăng lên hàng năm theo thâm niên và hiệu quả công việc của từng người.

Hiện nay, các công ty kiểm toán nước ngoài đều có một khoá đào tạo về kế toán - kiểm toán cơ bản cho nhân viên mới. Trong quá trình làm việc các bạn sẽ học hỏi qua thực tế công việc. Sau đó, bạn có thể được đưa đi học để lấy các chứng chỉ kiểm toán quốc tế.

Do vậy, cho dù bạn tốt nghiệp các trường Kinh tế, Ngoại thương, Ngân hàng hay Luật, Ngoại ngữ..., rất nhiều cánh cửa của nghề kiểm toán đang mở ra với bạn.

*** Vốn ngoại ngữ của bạn sẽ tăng dần theo cấp số nhân**

Muốn nâng cao nghiệp vụ của mình, là một nhân viên kiểm toán nhiệt tâm với công việc, ngoài tài liệu tiếng Việt bạn thường xuyên phải tiếp xúc với những tài liệu bằng tiếng nước ngoài, trong đó chủ yếu là tiếng Anh, tiếng Pháp... Chính điều này giúp bạn luôn có cơ hội để trau dồi khả năng ngoại ngữ của mình.

Hơn nữa, là kiểm toán viên, hằng ngày làm việc với nhiều đối tượng khách hàng khác nhau trên khắp thế giới, bạn sẽ có điều kiện được trao đổi, làm việc bằng ngoại ngữ. Trong môi trường mang tính thực hành cao như vậy, đương nhiên, vốn ngoại ngữ của bạn sẽ tăng theo cấp số nhân rồi.

*** Bạn sẽ được đi du lịch liên tục**

Tất nhiên, không phải bạn đi chơi ngắm cảnh đâu. Nhưng làm nghề này, bạn sẽ được đi nhiều nơi, đến nhiều công ty, nhiều công trình ở các vùng miền khác nhau trong và ngoài nước để tìm hiểu, khám phá về những điều họ đang làm.

iểm toán là nghề hấp dẫn nhưng cũng có những yêu cầu đặc trưng. Muốn biết mình có hợp với nghề này không, bạn hãy thử xem mình có những phẩm

chất sau không nhé!

K

*** Tính độc lập**

Khi bạn làm công việc kiểm toán, bạn không được phụ thuộc vào bất cứ khách hàng hay một số liệu tài chính nào. Vì có thể những giấy tờ, chứng cứ rành rành trước mặt bạn chỉ là một "trò lừa ngoạn mục" mà thôi.

Chỉ có như vậy, bạn mới có thể tìm ra được những sơ hở trong công việc kinh doanh để đưa ra những lời tư vấn xác đáng nhất.

*** Tính thận trọng trong công việc**

Nên nhớ, mỗi nhận xét, kết luận của bạn trong báo cáo kiểm toán có khả năng quyết định đến số phận của cả một công ty với hàng trăm con người đang làm việc ở đó. Bởi vậy, bạn phải thận trọng trong việc kiểm tra sổ sách, tìm đủ bằng chứng thích hợp mới đưa ra những quyết định cuối cùng. Đây còn là việc thể hiện tinh thần trách nhiệm cao của bạn.

*** Khả năng diễn đạt gãy gọn, khúc chiết**

Ngoài công việc xác minh, kiểm toán viên còn phải bày tỏ ý kiến về những gì mà mình đã phát hiện được trong suốt thời gian làm việc vừa qua. Để mọi người tiếp nhận những lời tư vấn của mình, bạn phải biết cách thuyết phục họ bằng những lập luận chặt chẽ nhất.

Khả năng diễn đạt tốt của kiểm toán không phải là bạn biết cách ăn nói hoa mĩ, chiếm được cảm tình của người nghe... Diễn đạt tốt trong kiểm toán là khi bạn biết cách lập luận hợp lí, với những luận chứng và luận cứ thuyết phục. Ngôn từ của bạn trong sáng, gãy gọn, khúc chiết, luôn nêu bật nội dung chủ chốt. Ngôn ngữ vốn là "cái vỏ của tư duy", nên khả năng này liên quan chặt chẽ tới tư duy lôgic của bạn.

*** Óc quan sát và tư duy phân tích cao**

Bạn thử nghĩ mà xem, nếu không có óc quan sát và tư duy phân tích thì làm sao kiểm toán viên có thể tìm ra được những bất hợp lí trong câu chuyện thuê xe tải mà chúng tôi đã nhắc đến ở đầu cuốn sách. Khi bạn quan sát tốt và biết nhìn nhận vấn đề một cách hợp lí nhất, bạn sẽ tiết kiệm được những khoản tiền khổng lồ đấy.

*** Chăm chỉ học hỏi**

Muốn trở thành một kiểm toán viên giỏi, bạn không thể tự bằng lòng với những kiến thức mình đã có. Cần phải luôn tìm tòi, học hỏi những kiến thức mới về kế toán, kiểm toán và luật kinh tế của tất cả các nước trên thế giới.

*** Giỏi tính toán, yêu thích những con số**

Nghĩa là bạn phải có một niềm say mê khám phá những con số tưởng chừng rất khô khan trong các bản báo cáo. Tự bản thân bạn luôn thấy rằng những phép tính, những phương pháp đối chiếu, cân đối... trong kiểm toán cũng thú vị không kém những câu thơ bay bổng.

Bạn rất khá về tính toán và hầu như chẳng bao giờ nhầm lẫn cả. Những đêm

không ngủ, thay vì chỉ đếm từ 1 đến 1000 và ngược lại, bạn thử nhẩm bình phương của 999 là bao nhiêu, rồi 217 nhân với 135 bằng bao nhiêu... Các phép tính luôn là niềm đam mê vô hạn của bạn.

*** Khả năng chịu đựng áp lực của công việc**

Kiểm toán là một nghề nhiều khó khăn và thử thách. Niềm tin của khách hàng đối với mỗi quyết định của bạn sẽ là áp lực lớn nhất. Lúc nào bạn cũng phải suy nghĩ xem mình đã tìm được cách giải quyết đúng đắn nhất chưa, liệu những chứng cứ mình tìm được có xác đáng không? Và nhất là khi bạn chưa tìm ra được lời giải đáp, bạn sẽ hơi mệt đấy.

*** Những điều cản trở bạn thành kiểm toán viên tài giỏi**

- Bạn ghét những con số khô khan và chỉ muốn thả hồn theo những cảm xúc lãng mạn.

- Bạn thường hay bị phụ thuộc vào những lời nói của người khác.

- Bạn ít chịu được tính kỉ luật và luôn muốn làm theo ý thích của mình.

- Bạn thường gặp khó khăn khi phải làm những công việc tỉ mẩn, luôn bị bố mẹ và bạn bè chê là nhanh ẩu đoảng.

- Bạn muốn một công việc nhàn nhã, ít phải chịu áp lực.

- Bạn rất vô tư. Mọi thứ trên đời cứ trôi qua mà không đọng lại một chút gì đó để bạn phân tích, tìm hiểu sâu hơn.

- Bạn rất thích "buôn dưa lê" về mọi chuyện trên đời, kể cả những bí mật tài chính của khách hàng.

Kiểm toán được xem xét như một nghề nghiệp trong xã hội, đồng thời là một môn khoa học được nghiên cứu trong khối ngành kinh tế và quản trị kinh doanh. Theo đó, đào tạo kiểm toán được phân chia theo hai hướng cơ bản: đào tạo nghề nghiệp và đào tạo hàn lâm. Bên cạnh đó, một xu hướng đang phát triển là đào tạo hỗn hợp, thể hiện sự hội tụ cao giữa đào tạo hàn lâm và đào tạo nghề nghiệp. Ngoài ra, còn có nhiều chương trình học lấy chứng chỉ kiểm toán viên của nước Mĩ, Anh được tổ chức ở Việt Nam. Với nền kinh tế ngày càng phát triển, việc các công ty nước ngoài mở rộng thị trường ở Việt Nam là lời dự báo cho việc phát triển mạnh của ngành kiểm toán trong tương lai.

*** Đào tạo hàn lâm**

Do các trường đại học, viện nghiên cứu thực hiện với các cấp học: cử nhân, thạc sĩ (nghiên cứu hoặc thực hành) và tiến sĩ. Hai thập niên trở lại đây, nhiều trường đại học trên thế giới thực hiện đào tạo kiểm toán theo mô hình này.

Ở Việt Nam, chuyên ngành kiểm toán được mở lần đầu tiên cho sinh viên chính quy dài hạn tại Trường Đại học Kinh tế Quốc dân năm 1995. Sau đó, nhiều trường đại học khác đã bắt đầu tuyển sinh hệ chính quy chuyên ngành kiểm toán. Giờ đây, bạn có thể học ngành kiểm toán tại nhiều cơ sở đào tạo như Trường Đại học Kinh tế Quốc dân, Học viện Tài chính, Học viện Ngân hàng, Trường Đại học Thương mại...

*** Đào tạo nghề nghiệp**

Thường do các công ty kiểm toán hay hiệp hội nghề nghiệp thực hiện với các cấp độ đào tạo khác nhau, như: đào tạo trên công việc, bồi dưỡng các khoá ngắn hạn theo các chuyên đề do bộ phận chuyên trách của các công ty kiểm toán thực hiện, đào tạo nâng cao kết hợp với luân chuyển kiểm toán viên giữa các quốc gia trong các công ty kiểm toán lớn (Big Four), đào tạo lấy chứng chỉ nghề nghiệp...

Loại hình quan trọng nhất trong các hình thức đào tạo nghề nghiệp kiểm toán là đào tạo lấy chứng chỉ nghề nghiệp. Hình thức đào tạo này thường do hiệp hội nghề nghiệp hoặc các tổ chức được uỷ quyền thực hiện, như đào tạo lấy chứng chỉ hội viên của Hội Kế toán viên Công chứng Vương quốc Anh ACCA, chứng chỉ Kiểm toán viên độc lập của Hoa Kì CPA, chứng chỉ CA và CPA của Australia...

Việc đào tạo hướng tới các kì thi lấy chứng chỉ kiểm toán viên quốc gia do Bộ Tài chính cấp đã được Trung ương hội Kế toán Việt Nam thực hiện từ năm 1995 theo uỷ nhiệm của Bộ Tài chính.

Hiện nay, có một số tổ chức hoạt động tại Việt Nam được các hiệp hội nghề nghiệp nước ngoài uỷ quyền cung cấp dịch vụ đào tạo, tiến tới thi tuyển lấy chứng chỉ kiểm toán viên quốc tế. Các công ty Bourne Griffiths (Australia), FTMS (Singapore), Raffles (Singapore) và Trường Đại học Kinh tế Quốc dân được Hội Kế toán viên Công chứng Vương quốc Anh ACCA công nhận là nhà cung cấp dịch vụ đào tạo cho các kì thi tuyển của ACCA trên lãnh thổ Việt Nam.

Trường Đại học Swinburne tại Việt Nam cũng thực hiện chương trình đào tạo lấy chứng chỉ CPA Australia (theo chương trình đào tạo Thạc sĩ Kế toán quốc tế - Minta hợp tác với Trường Đại học Kinh tế Quốc dân). Các cơ sở đào tạo này đã đóng góp tích cực vào quá trình quốc tế hoá đội ngũ kiểm toán viên Việt Nam, nâng cao khả năng cạnh tranh của các tổ chức kiểm toán Việt Nam trong tiến trình hội nhập.

*** Đào tạo kiểm toán theo hình thức hỗn hợp**

Dạng đào tạo này thường thấy ở các nước mà các trường đại học và các hiệp hội nghề nghiệp công nhận chương trình đào tạo lẫn nhau. Trên thế giới, xu hướng đào tạo hỗn hợp đang phát triển theo hai phương án: tích hợp và liên thông.

Theo hướng đào tạo tích hợp, trường đại học và hội nghề nghiệp cùng thiết kế chương trình đào tạo tích hợp để khi kết thúc khoá học, sinh viên đại học hoặc học

viên cao học ra trường được nhận bằng đại học (hoặc bằng thạc sĩ) cùng với chứng chỉ nghề nghiệp. Xu hướng này đang rất phổ biến ở Australia.

Theo hướng đào tạo liên thông, người có bằng đại học có thể học trong thời gian ngắn để lấy chứng chỉ nghề nghiệp và ngược lại. Tại châu Âu, Bắc Mĩ, Australia, New Zealand..., người có bằng cử nhân hoặc thạc sĩ chuyên ngành kế toán được miễn trừ khá nhiều môn khi thi lấy chứng chỉ nghề nghiệp kiểm toán. Tương tự, ở Anh, người có chứng chỉ ACCA có thể học thêm một năm và viết khoá luận để lấy bằng cử nhân của Trường Đại học Oxford Brookes.

Tại Việt Nam, chương trình đào tạo bậc cử nhân cho sinh viên khoa Kế toán, Trường Đại học Kinh tế Quốc dân Hà Nội được Hội Kế toán viên Công chứng Vương quốc Anh ACCA công nhận và theo đó sinh viên được miễn thi năm môn khi học chương trình ACCA tại Trường để thi lấy chứng chỉ ACCA.

Nghề kiến trúc

Kiến trúc là cuộc chơi của hình khối dưới sự chiếu rọi của ánh sáng.

Le Corbusier

Kiến trúc sư, nhà lí luận kiến trúc nổi tiếng, được coi là một trong bốn kiến trúc sư bậc thầy của thế kỉ 20

Kim tự tháp Ai Cập, những ngôi đền Hy Lạp, Vạn Lý Trường Thành, tháp Eiffel... Những công trình kiến trúc không chỉ phục vụ nhu cầu ở, vui chơi, làm việc... của con người mà còn là những biên niên sử bằng đá, bằng gạch hay gỗ.

Kiến trúc là một nghề nghiệp mang tính sáng tạo cao nên nhiều kiến trúc sư thích hoạt động tự do. Thế kỉ 21, cùng với sự phát triển của xã hội, kiến trúc sư Việt Nam đang ngày càng có nhiều cơ hội thể hiện mình.

Bạn đam mê hình khối, những công trình kiến trúc, sự sáng tạo không ngừng, hãy khám phá nghề nghiệp ở *Toa tàu số 20*:

Nghề kiến trúc

Thế giới đầy đam mê sáng tạo của kiến trúc sư đang hấp dẫn bạn? Chúng ta sẽ bắt đầu hành trình qua nghề kiến trúc với một vài câu chuyện thú vị về các kiến trúc sư và những công trình kiến trúc nổi tiếng.

*** Jorn Utzon và Opera Sydney**

Năm 1956, Jorn Utzon tham gia cuộc thi kiến trúc quốc tế về Nhà hát Opera Sydney. Ông gửi các bản phác thảo quá sơ lược nên Ban giám khảo đã loại hồ sơ này. Giờ giải lao, các thành viên ban giám khảo đang uống cà phê, chủ tịch hội đồng giám khảo là kiến trúc sư nổi tiếng Eero Saarinen tranh thủ xem lại các bài thi

bị loại. Bị các ý tưởng đồ án của Utzon thu hút, ông ngắm lại nhiều lần rồi gọi các thành viên khác vào xem và kết luận: “Thưa các vị, đây mới là giải nhất của chúng ta”.

Nhà hát Opera Sydney nổi bật với vẻ tạo hình của các mái vỏ mỏng. Mất 6 năm làm việc cật lực và 1800 giờ máy tính, Jorn Utzon và hãng tư vấn xây dựng nổi tiếng Over Arup mới có phương án thiết kế cuối cùng cho công trình này.

Những tưởng đến năm 1963 là xây xong, vậy mà mãi đến năm1973, người ta mới có thể khánh thành Nhà hát Opera Sydney. Kinh phí tăng từ 7,6 triệu USD theo dự kiến lên đến 100 triệu USD.

Opera Sydney với các bám vòm mỏng tang trắng muốt như những cánh buồm hay con thiên nga đang lướt nhẹ trên vịnh Sydney. Đây được coi là công trình đẹp nhất, được biết đến nhiều nhất của kiến trúc thế kỉ 20.

*** Trung tâm văn hoá Pompidou**

Đây là một công trình kiến trúc rất hiện đại, có vẻ ngoài trông giống như một nhà máy, lại được đặt trong một khu kiến trúc cổ của Paris. Chính vì vậy mà ban đầu, dự án này bị nhiều người phản đối. Họ biểu tình và tìm cách ngăn cản việc thi công.

Do các cấu kiện kiến trúc rất lớn, những người xây dựng phải đặt chế tạo sẵn ở Cộng hoà Liên bang Đức rồi chở đến địa điểm xây dựng vào ban đêm. Cảnh sát được huy động để cấm đường và bảo vệ việc vận chuyển đến nơi an toàn.

Ngày nay, Trung tâm văn hoá Pompidou đã trở thành một trong những niềm tự hào của Paris.

Chúng ta cần có nơi để sống, làm việc, vui chơi, học tập, gặp gỡ, ăn uống, mua sắm… Những nơi này có thể thuộc sở hữu riêng hoặc công cộng, trong nhà hay ngoài trời… Kiến trúc sư - những chuyên gia được đào tạo và cấp bằng về nghệ thuật và khoa học thiết kế các công trình xây dựng - chuyển những nhu cầu này thành hình ảnh và đồ án của các công trình mà sau đó sẽ được người khác xây dựng.

Cụ thể, để xây dựng một ngôi nhà, sân vận động hay cả một thành phố, người ta cần phải chuyên môn hoá từng phần công việc.

Đầu tiên là hoạch định dự án của công trình: giải thích vì sao phải xây dựng

công trình này, xây ở đâu, hình mẫu thế nào, kinh phí thiết kế và xây dựng công trình là bao nhiêu. Tiếp đến là thiết kế (hay vẽ mẫu) cho công trình, rồi đấu thầu (xác định cơ quan đủ năng lực tài chính và kĩ thuật để xây dựng công trình). Sau cùng là triển khai thi công, nghiệm thu và bàn giao công trình cho chủ sở hữu.

Kiến trúc sư có thể tham gia hầu hết các công đoạn trên, tuỳ thuộc vào tính chất, quy mô, và độ phức tạp của công việc. Nhưng chủ yếu kiến trúc sư là nhân vật chính ở phần việc đầu tiên: làm dự án, thiết kế kiến trúc, quy hoạch và thường là người chủ trì công trình. Trong nhiều trường hợp, kiến trúc sư còn tư vấn cho chủ đầu tư về các hình thức kinh doanh công trình bằng cách sáng tạo ra các công năng mới, hình thức không gian mới, lựa chọn các hình thức hoạt động thích hợp với công trình...

Khi chủ trì thiết kế, kiến trúc sư làm việc với đồng nghiệp và các kĩ sư chuyên môn liên quan như kĩ sư kết cấu, kĩ sư điện, nước, kĩ sư kinh tế và kĩ sư thi công.

Kiến trúc sư chủ trì công trình quy hoạch đô thị còn làm việc với kĩ sư san nền, kĩ sư giao thông, kĩ sư cấp, thoát nước, kĩ sư điện, kĩ sư kinh tế và kĩ sư thi công...

Nếu là công trình trang trí nội, ngoại thất, công trình cảnh quan đô thị, công viên hay tượng đài..., kiến trúc sư còn phải làm việc với hoạ sĩ, nhà điêu khắc, kĩ sư lâm nghiệp...

Khi trình duyệt thiết kế công trình, kiến trúc sư chủ trì, chủ nhiệm đồ án cũng có nhiệm vụ tiếp xúc, thuyết phục và bảo vệ thiết kế trước các cấp lãnh đạo cơ quan chủ quản, cơ quan quản lí chuyên ngành, các cấp lãnh đạo tại địa phương, nơi sẽ xây dựng công trình đó.

Kiến trúc sư cần có tư chất của một nghệ sĩ, một nhà khoa học - kĩ thuật, một người làm công tác văn hoá - xã hội. Người ta nói nghề kiến trúc là nghề kết hợp khoa học, kĩ thuật và nghệ thuật là vậy.

*** Đặc thù nghề nghiệp kiến trúc sư**

- Khoa học - kĩ thuật

Dựng nhà trước hết cần chắc chắn. Do vậy, kiến trúc sư phải thông thạo kĩ thuật xây dựng công trình: có bao nhiêu dạng kết cấu cho ngôi nhà, yêu cầu kĩ thuật của các yếu tố kết cấu tương ứng... Rồi cơ man nào là tiêu chuẩn kĩ thuật, quy trình thực hiện, hệ số áp dụng... Không có tư chất kĩ thuật sẽ không có cơ sở để sáng tạo hình dạng kiến trúc. Bạn còn nhớ những vất vả để có được mái vòm tuyệt đẹp của Opera Sydney trong câu chuyện ở *Hàng ghế số 1* chứ?

Ngày nay, trong xây dựng, người ta chú trọng đến việc tiết kiệm năng lượng. Việc thiết kế các không gian trong nhà thông thoáng, chiếu sáng tự nhiên hay việc "cấy" vào ngôi nhà các thiết bị tạo năng lượng gió, nắng... là những tiếp cận hiện đại của khoa học và kĩ thuật trong kiến trúc. Nếu bạn không cập nhật, bạn sẽ lạc hậu ngay.

Đó mới chỉ là công trình bình thường. Thiết kế quy hoạch một khu ở, trung tâm thành phố... còn rắc rối, phức tạp và lâu dài hơn nhiều. Kiến trúc sư phải biết tính

toán, dự báo cả số lượng dân cư, nhu cầu đi lại và vui chơi giải trí... để có thiết kế hợp lí.

- Văn hoá - nghệ thuật

Kiến trúc sư là người sáng tạo cái đẹp. Anh ta sáng tạo ngôi nhà, tạo ra hình hài đô thị..., giúp người dân nhận ra cái đẹp hiện đại hay truyền thống, đời thường hay thiêng liêng dù họ ở trong nhà hay bước ra phố...

Làm nên cái đẹp đã khó, đẩy cái đẹp lên thành một giá trị văn hoá quả là gian nan. Chỉ bản lĩnh văn hoá mới tạo ra cá tính nghệ sĩ của kiến trúc.

- Kinh tế - xã hội

Kiến trúc sư tạo dựng môi trường hoạt động cho xã hội, môi trường sống cho gia đình và cộng đồng nên đương nhiên phải có kiến thức kinh tế, xã hội.

Nếu không hiểu người dân đô thị làm việc như thế nào, nghỉ ngơi, sử dụng thời gian rảnh ra sao, bạn không thể đề xuất các không gian tương thích cho những hoạt động đó.

Kiến trúc sư là vậy đó, có chất kĩ thuật, chất nghệ thuật và luôn bị ràng buộc bởi các yêu cầu kinh tế - xã hội.

*** Lĩnh vực chuyên môn của kiến trúc sư**

Kiến trúc sư thường làm việc ở ba lĩnh vực chuyên môn chính: quy hoạch xây dựng, thiết kế công trình và thiết kế nội thất.

- Quy hoạch xây dựng

Kiến trúc sư quy hoạch được đào tạo để tham gia các lĩnh vực như: quy hoạch vùng, quy hoạch đô thị, thiết kế đô thị và thiết kế cảnh quan.

+ Quy hoạch vùng

Quy hoạch vùng là lĩnh vực lớn và phức tạp, liên quan đến chủ trương, chính sách phát triển kinh tế - xã hội của một vùng, có thể là huyện, tỉnh, hay vùng nhiều tỉnh.

Dựa vào “Quy hoạch tổng thể phát triển kinh tế - xã hội” của vùng được phê duyệt, kiến trúc sư quy hoạch xây dựng hệ thống phân bố dân cư, hệ thống các đô thị chính, khu công nghiệp, nông nghiệp, lâm nghiệp, các khu kinh tế đặc thù... cũng như hệ thống các cơ sở hạ tầng văn hoá xã hội, hạ tầng kĩ thuật...

Tư duy của kiến trúc sư quy hoạch vùng thiên về tư duy hệ thống, tư duy phân tích và dự đoán mà ít chất tạo hình. Họ làm toán, phân tích và tổng hợp tốt hơn là vẽ đẹp. Ở các nước phát triển, người ta chỉ đào tạo kiến trúc sư quy hoạch vùng từ những kiến trúc sư đã có kinh nghiệm thực tế và có tư chất, năng lực thích hợp.

+ Quy hoạch đô thị

Nếu bạn là kiến trúc sư quy hoạch đô thị, bạn sẽ là người bố trí, sắp đặt, tổ chức hệ thống không gian đô thị như: nơi ở, nơi làm việc, những hệ thống đường giao

thông, bến tàu, bến cảng, sân bay, chỗ vui chơi giải trí, khu văn hoá thể thao, công viên, quảng trường, tượng đài cho thành phố, thị xã, thị trấn, sao cho tiện dụng và hợp với điều kiện thiên nhiên, địa hình, thời tiết và con người...

Quy hoạch vùng là cấp thiết kế thứ nhất, quy hoạch đô thị là cấp thứ hai, tiếp đến là thiết kế đô thị và thiết kế cảnh quan.

+ Thiết kế đô thị và thiết kế cảnh quan

Một quảng trường rộng lớn, một tuyến phố đi bộ, một công viên vui chơi giải trí hay một vườn hoa nơi góc phố... Tất cả đều là đối tượng của chuyên ngành thiết kế cảnh quan, thiết kế đô thị.

Nếu như ở quy hoạch đô thị, việc làm đẹp cho thành phố chỉ là một phần công việc, thì ở thiết kế cảnh quan và thiết kế đô thị, nội dung thẩm mĩ sẽ là chính.

Tư duy của kiến trúc sư lúc này thiên về tạo hình vật thể với tỉ lệ, vật liệu, màu sắc, hướng vận động và ý nghĩa của tất cả các yếu tố vật thể như: hình dáng công trình kiến trúc, khoảng trống, vật liệu nền hè, đường đi bộ, màu hoa, cây xanh, tượng đài, góc nhìn, mặt nước, biển chỉ đường, biển quảng cáo, ca bin điện thoại. Hiểu nôm na là bạn phải thiết kế chi tiết cho từng không gian đô thị.

Không chỉ quan tâm tới phần vật thể của cảnh quan, không gian đô thị, bạn cần phải hiểu, nghiên cứu và ghi chép cả các giá trị văn hoá, lịch sử, nếp sống của người dân... rồi hoá thân chúng thành không gian, vật thể hữu hình. Đó là cách mà kiến trúc sư "thổi hồn" vào phố và cảnh trí đô thị.

- Thiết kế công trình kiến trúc

Thiết kế công trình kiến trúc là phần việc thu hút đông đảo kiến trúc sư nhất.

Nhà ở, cửa hàng, siêu thị, cơ quan, nhà ga, rạp hát, bảo tàng, thư viện hay trường học... là đối tượng thiết kế của kiến trúc sư công trình.

Khi thiết kế, kiến trúc sư cần nắm rõ hoạt động của người sử dụng công trình. Họ vẽ ra sơ đồ hoạt động, gọi là sơ đồ công năng, và tổ chức các không gian tương ứng với những hoạt động ấy, rồi chọn bộ khung cho các không gian. Có thể là cột và rầm, là tường chịu lực và sàn, hay một kết cấu phức tạp nào đó.

Kiến trúc sư công trình còn phải liên tưởng và vẽ ra mặt đứng của công trình, lựa chọn hình khối, vật liệu xây dựng cho công trình, cũng như hình dung và vẽ ra hình ảnh tương lai của nó. Trong chuyên môn, người ta gọi là vẽ phối cảnh.

Cái khó và chứng tỏ tài năng của kiến trúc sư công trình nằm ở ***Ý tưởng***.

Để có thể là một hình ảnh có nghĩa, như Chùa Một Cột mang hình của một đài sen, Khuê Văn Các là hình ảnh của ngôi sao Khuê tượng trưng cho văn học...

Đó có thể là một quan niệm mới về công năng. Như siêu thị không chỉ là nơi mua hàng mà còn thoả mãn các nhu cầu ăn uống, giải trí, đi dạo... Vậy là phải tạo ra "phố trong nhà".

Ý tưởng có thể xuất phát từ ý đồ chính trị, văn hoá, kinh tế... Những toà tháp cao

hàng trăm mét các nước đang đua nhau xây dựng còn nhằm chứng tỏ sức mạnh, uy quyền của mình.

Ý tưởng kiến trúc đôi khi chỉ là một đề xuất tạo hình độc đáo. Bạn có biết những nhà nghiêng, nhà xoắn, nhà vòm khổng lồ có thể chứa vài sân bóng đá không? Vòm Thiên niên kỉ ở Luân Đôn là một ví dụ.

- Thiết kế nội thất

Đây là lĩnh vực cũng đầy đam mê của kiến trúc sư.

Mỗi nội thất có một yêu cầu sắp đặt, bài trí khác nhau, phong cách khác nhau. Nội thất Paris hoa lệ, chỉn chu, thiên về trang trí. Nội thất New York có nét đời thường, thực dụng, pha chút "bụi bặm". Kiến trúc sư nội thất có thẩm cảm tinh tế, khéo tay, tư duy với các đối tượng cụ thể.

Ngoài kiến thức văn hoá và xã hội, thiết kế nội thất còn đòi hỏi giỏi về mĩ thuật. Chính vì thế mà lĩnh vực này thường có các hoạ sĩ tham gia.

Về chuyên môn là như vậy, nhưng đã là kiến trúc sư, bạn có khả năng thiết kế tất cả. Vấn đề nằm ở chính năng lực và nhiệt huyết của bạn.

Bạn đã biết về các lĩnh vực chuyên môn của kiến trúc sư. Giờ chúng ta sẽ tìm hiểu phần việc cụ thể thuộc từng chuyên môn nhé!

Dựa vào các đơn đặt hàng, các yêu cầu cụ thể, kiến trúc sư vạch đề cương công việc, vẽ ra mô hình không gian, hình khối, màu sắc của công trình. Các nội dung đó được trình bày trên bản vẽ và ghi lại trong đĩa vi tính. Đây là hồ sơ chính để thi công hay quản lí công trình.

Nhiều kiến trúc sư tham gia theo dõi thi công. Công việc này rất bổ ích cho kiến trúc sư, nhất là khi mới ra trường, bởi nó cung cấp kinh nghiệm thực tế và kiểm định hiệu quả thiết kế.

*** Công tác thiết kế quy hoạch**

Bắt đầu công việc, các kiến trúc sư quy hoạch thường phải đi đến các địa phương để nắm hiện trạng xây dựng: hệ thống đường sá, mạng lưới điện nước, các di sản kiến trúc; phân bố dân cư, số lượng và cấu trúc các thành phần dân số; hình thức sống, công việc của người dân địa phương... Khi đi thực địa, các kiến trúc sư thường chụp ảnh, ghi chép và gặp gỡ các cơ quan, nhân vật quan trọng của địa phương để trao đổi, lấy ý kiến.

Sau đó họ vạch ra đề cương công việc, còn gọi là "Nhiệm vụ thiết kế quy hoạch". Sau khi "Nhiệm vụ thiết kế quy hoạch" được phê duyệt, các kiến trúc sư bắt tay vào thiết kế. Phần việc này là vẽ ra các hình mẫu đô thị, hình mẫu không gian đường phố, công viên hay quảng trường...

Khó nhất của công tác thiết kế là tìm ra ý tưởng của đồ án. Khi đã có ý tưởng, các kiến trúc sư bắt tay vào vẽ các mặt bằng, mặt đứng và phối cảnh, là các phương tiện thể hiện hình mẫu đô thị, không gian đô thị. Ngày nay, công đoạn này được vi tính hoá, nhưng trước khi vào máy, kiến trúc sư vẫn thường vẽ tay. Sau đó hoàn thành hồ sơ thiết kế và bảo vệ trước các cơ quan chức năng, lãnh đạo, chủ đầu tư. Trách nhiệm bảo vệ thiết kế thuộc về kiến trúc sư chủ trì, chủ nhiệm đồ án, đòi hỏi phải có kiến thức tổng hợp, cách trình bày vấn đề rõ ràng, lưu loát và hấp dẫn, có tính thuyết phục. Một chút hùng biện là điều thường thấy ở những kiến trúc sư này.

Do độ rộng và phức tạp của đồ án, các kiến trúc sư quy hoạch thường làm việc theo nhóm.

*** Thiết kế kiến trúc công trình**

Nếu thiết kế quy hoạch cần nhiều lao động tập thể thì thiết kế công trình đề cao năng lực cá nhân. Hình thức kiến trúc phản ảnh rõ tính cách, năng lực và "gu" thẩm mĩ của tác giả.

Dù ở quy mô nhỏ hơn, thiết kế công trình cũng qua các bước tương tự như thiết kế quy hoạch: đi thực địa, vạch đề cương công việc, phác thảo tìm ý, vẽ hình mẫu các không gian chức năng, xác định hệ kết cấu, làm việc với các kĩ sư, hoàn thành hồ sơ thiết kế và đi bảo vệ trước các bên liên quan.

Khi công trình đã được phê duyệt và bước vào giai đoạn thi công, kiến trúc sư công trình còn phải đi kiểm tra tại công trường xem bên thi công có làm đúng thiết kế không. Công việc này được gọi là giám sát tác giả.

Tìm ý và tạo hình tác phẩm là giai đoạn khó và lâu dài. Nhiều khi phải mất đến 2/3 thời gian mới có ý đồ thiết kế. Vậy là phần thời gian còn lại, kiến trúc sư phải "mở hết tốc độ". Trong nghề gọi là "lụt" đồ án.

Thiết kế kiến trúc có cái "say" của kẻ dấn thân. Quên ăn và thức khuya, thức qua đêm là chuyện thường. Bù lại, khi tác phẩm đã hoàn thành, công trình đã được dựng lên đúng như thiết kế, kiến trúc sư thường chiêm nghiệm, suy ngẫm về hiệu quả không gian, màu sắc hay hình khối. Đó là hạnh phúc lớn của người làm kiến trúc. Vì thế mà người ta gọi công trình kiến trúc là "con đẻ" của kiến trúc sư.

*** Thiết kế nội thất**

Thiết kế nội thất là trang trí bên trong công trình; thiết kế, lựa chọn và bố trí các thiết bị trong nhà như: bàn ghế, giường tủ, đèn hay trang trí tường, sàn, trần nhà. Nói cách khác, nhiệm vụ của kiến trúc sư lúc này là tạo ra môi trường sống tối ưu trong không gian kiến trúc.

Hai không gian giống nhau về kích thước và hình dáng nhưng nội thất khác nhau sẽ cho ta những cảm giác sống khác nhau. Cái chật chội hay rộng thoáng, cái

sang trọng thanh nhã hay diêm dúa trưởng giả, cái mộc mạc hay hào hoa... Tất cả đều được tạo ra từ tài năng của kiến trúc sư nội thất.

Kiến trúc sư quy hoạch nếu may mắn có thể thấy tác phẩm của mình sau 5-10 năm, thường thì bị thay đổi, bổ sung so với nguyên bản. Kiến trúc sư công trình có thể thấy tác phẩm sau vài tháng hoặc vài năm. Còn kiến trúc sư nội thất thì nhanh hơn: vài ngày hay một tháng, vài năm tuỳ quy mô công trình.

Kiến trúc sư nội thất thường có xưởng chế tác riêng. Mẫu mã làm ngay trong xưởng.

Kiến trúc sư nội thất cũng thường là những nhà thiết kế. Nhiều kiến trúc sư nổi tiếng đã sáng tạo những chiếc ghế rất độc đáo như ghế Le Corbusier, ghế Mies van der Rohe, ghế Mario Botta, ghế của vợ chồng Charles - Ray Eames...

*** Thiết kế cảnh quan**

Các nước Âu - Mĩ đào tạo cả kiến trúc sư cảnh quan: thiết kế cảnh quan phong cảnh, cảnh quan đô thị hay cảnh quan chuyên biệt.

Điểm khác biệt của thiết kế cảnh quan là đối tượng và tư duy tạo hình. Cái đẹp tạo hình của cảnh quan thể hiện ở quy mô rộng, trong thế vận động.

Các điểm nhấn trong đô thị, các góc nhìn, các chuỗi hình ảnh và không gian kế tiếp nhau, các hình khối tổng thể, thảm cỏ, mặt nước, bầu trời, nền đường hay cầu vượt... đều được đưa vào bộ nhớ và suy nghĩ của kiến trúc sư thiết kế cảnh quan. Họ chính là những kiến trúc sư “nội thất” của đô thị, của môi trường sống.

So với thiết kế quy hoạch, thiết kế cảnh quan nhiều chi tiết, ít tính hệ thống, nhiều tính tạo hình. Cảnh quan thường không có giới hạn hình ảnh cụ thể, hay pha lẫn hình ảnh xung quanh ngoài phạm vi thiết kế nên kiến trúc sư phải tích cóp nhiều hình ảnh để những gì mình tạo ra hoà nhập hay nổi bật trong khung cảnh hiện có. Bên cạnh việc sắp xếp các yếu tố tạo hình cảnh quan, kiến trúc sư cũng cần có kiến thức sinh thái, thực vật học để thiết kế của mình phù hợp với môi trường thiên nhiên.

Ngoài mặt bằng, mặt cắt, kiến trúc sư phải vẽ rất nhiều phối cảnh để hình dung mô hình cảnh quan. Nếu làm mô hình 3D trên máy tính hay làm được “phim” thì rất tuyệt.

*** Những công việc khác**

Ngoài công việc chính là thiết kế, nhiều kiến trúc sư còn tham gia quản lí, giảng dạy, giám sát thi công... Với tư chất thiết kế, sáng tạo, họ cũng là những nhà thiết kế thời trang, thiết kế bao bì, đồ hoạ đa phương tiện, nhà điêu khắc. Được đào tạo kiến thức kĩ thuật và nghệ thuật, kiến trúc sư cũng có thể là nhà nghiên cứu văn hoá, nghệ thuật, nghiên cứu khoa học kĩ thuật.

*** Văn phòng tư vấn, xưởng thiết kế**

Văn phòng tư vấn và xưởng thiết kế là nơi làm việc chính của kiến trúc sư. Có các văn phòng tư vấn, xưởng thiết kế thuộc doanh nghiệp nhà nước như các công ty tư vấn thuộc các Bộ, các Viện.

Bạn cũng có thể làm việc tại các văn phòng tư nhân hay văn phòng của các công ty xây dựng. Sau một vài năm kinh nghiệm, khi có điều kiện, nhiều kiến trúc sư tự mình lập văn phòng thiết kế, tư vấn kiến trúc, xây dựng.

Do đặc thù tổ chức và cơ chế hoạt động nên kiến trúc sư trẻ về các văn phòng tư vấn, xưởng thiết kế thuộc doanh nghiệp nhà nước thường rất lâu mới được chủ trì một công trình kiến trúc hay quy hoạch.

Trong khi đó, ở các văn phòng của những công ty, doanh nghiệp tư nhân, một phần do thiếu chuyên gia, một phần muốn để giới trẻ chủ động phát huy năng lực, các kiến trúc sư trẻ dễ có cơ hội được chủ trì kiến trúc - quy hoạch, thể hiện khả năng của mình.

Ngày nay, máy tính đã trở thành công cụ chính của kiến trúc sư. Tuy nhiên, bút chì, bút màu, giấy can, giấy vẽ vẫn không bao giờ thiếu trong văn phòng tư vấn thiết kế. Máy tính của kiến trúc sư dùng để làm đồ họa nên thường đòi hỏi loại mạnh hơn, dung lượng và tốc độ lớn hơn, đặc biệt là máy tính dùng cho thiết kế quy hoạch.

*** Ngoài văn phòng tư vấn thiết kế**

Tuy nhiên, bạn đừng nghĩ rằng trở thành kiến trúc sư là chỉ bó mình trong văn phòng tư vấn, xưởng thiết kế nhé!

Ngoài văn phòng, kiến trúc sư còn làm việc ở công trường. Tại đó, cũng như mọi kĩ sư khác, kiến trúc sư sẽ có một căn phòng tạm, một chiếc bàn, bộ máy tính, thước đo và chiếc mũ bảo hiểm.

Trong thời gian đi khảo sát thực tế hay nghiên cứu điền dã, kiến trúc sư cũng làm việc ngoài văn phòng. Lúc này, bạn sẽ ở khách sạn, nhà nghỉ. Hành trang của bạn nên đơn giản, gọn nhẹ, nhưng ít nhất bạn cũng phải có một chiếc túi để mang máy ảnh, máy tính và các công cụ cần thiết khác.

*** Cơ hội nghề nghiệp lớn**

Ngày nay, cơ hội để kiến trúc sư làm việc và phát triển tài năng rất lớn. Dù ở thành phố hay nông thôn, cao nguyên hay hải đảo, nếu có tài, bạn đều có thể kiếm được việc làm.

Nghề kiến trúc đa dạng, rộng khắp, tạo nên nhiều đỉnh cao trong nền văn minh nhân loại. Có thể hôm nay bạn là học sinh phổ thông, vài năm nữa bạn sẽ là kiến trúc sư và vài chục năm sau, mọi người trên thế giới sẽ biết đến tên bạn - tác giả của một công trình kiến trúc lớn được xây trên mặt đất, dưới đáy biển hay xa tít trong vũ trụ.

*** Môi trường hoạt động rộng mở**

Kiến trúc sư làm việc trong các xưởng thiết kế, văn phòng tư vấn thiết kế khá tiện nghi. Đôi khi, họ đi thực địa, giám sát thi công... Những việc này vất vả hơn nhưng đem lại sự thích thú khác.

Do đặc thù nghề nghiệp, kiến trúc sư dễ trở thành nhà hoạt động xã hội. Nếu bạn là thành viên của những phong trào như *Đền ơn đáp nghĩa, xây nhà tình thương*, *1.000 trường học cho thiếu niên vùng sâu vùng xa*..., bạn đã thực sự là con người xã hội.

Là nghề giao thoa của nghệ thuật - kĩ thuật - kinh tế - xã hội, kiến trúc sư còn là nghệ sĩ. Le Corbusier, Frank Gehry, V. Tatlin, Santiago Calatrava... đều là những kiến trúc sư - nhà điêu khắc lẫy lừng.

Kiến trúc sư cũng là những nhà khoa học kĩ thuật bởi khoa học và công nghệ chính là công cụ ruột của nghề. Frank Lloyd Wright, Tadao Ando rất tự hào vì những công trình của mình xây trên đất Nhật Bản đã qua được các trận động đất cấp 5, cấp 7 độ Richter.

*** Bộc lộ tài năng**

Nghề kiến trúc sư dễ bộc lộ năng lực cá nhân, giúp bạn sớm khẳng định mình. Có nhiều sinh viên đã đạt được giải thưởng quốc tế về kiến trúc. Các bạn hoàn toàn có thể làm được điều ấy nếu mạnh dạn, nỗ lực và tự tin.

*** Những thách thức, hạn chế và ràng buộc với kiến trúc sư**

- Phải làm việc với nhiều chuyên gia thuộc các lĩnh vực khác nhau, bạn phải thông thạo và am hiểu công việc của mình để điều khiển và nối kết các vấn đề, bảo

vệ thông suốt đồ án trước hội đồng với tư cách kiến trúc sư chủ trì. Đó là thách thức lớn thứ nhất.

- Với bản thân, bạn phải tự vượt qua mọi cái dễ dãi, thông lệ nếu muốn khẳng định mình. Hàng năm nước ta có hàng nghìn kiến trúc sư tốt nghiệp các trường đại học. Có được một vị trí, tiếng nói chuyên môn trong giới là điều không dễ. Nhà thơ, hoạ sĩ có thể xuất thần sáng tác bài thơ hay, bức tranh đẹp. Kiến trúc sư nếu có phút giây thăng hoa đó, chỉ mới là phác thảo. Từ đây đến khi tác phẩm kiến trúc hoàn thành phải đo bằng năm tháng. Vất vả, dẻo dai và kiên trì lắm mới đến đích. Đó là thách thức lớn thứ hai.

- Đối với xã hội, ngoài trách nhiệm công dân, bạn phải là người hướng dẫn thẩm mĩ kiến trúc chứ không được làm người xu thời. Chỉ cần chiều theo ông chủ, nhà đầu tư hay thị hiếu trưởng giả của một lớp người nào đó, bạn sẽ mau chóng có công việc, mau chóng có tiền, nhưng cũng tự đánh mất mình luôn. Cái ranh giới này mỏng manh và dễ nguỵ biện lắm. Đây là thách thức nghề nghiệp lớn nhất của kiến trúc sư.

- Tác phẩm kiến trúc tổng hoà nhiều mối quan hệ, từ kinh tế đến nhu cầu xã hội, từ kĩ thuật đến nghệ thuật và thường được bày ra trước công chúng. Công trình xấu đẹp thế nào mọi người đều biết cả. Bạn phải có bản lĩnh và trách nhiệm của một kiến trúc sư chân chính để luôn hãnh diện với kiến trúc của mình, để người sử dụng hài lòng với không gian kiến trúc và không làm phí tiền xây dựng của nhà đầu tư. Đó có lẽ là ràng buộc lớn nhất của kiến trúc sư.

*** Năng khiếu**

Đây là điều kiện đầu tiên cần có. Muốn vào học tại trường kiến trúc, bạn phải trải qua môn thi năng khiếu là môn vẽ. Trước đây chỉ thi vẽ tĩnh vật, bây giờ thêm thi năng khiếu tổ hợp thẩm mĩ. Năng khiếu mĩ thuật của sinh viên kiến trúc không yêu cầu cao như sinh viên mĩ thuật hay mĩ thuật công nghiệp và cũng rất khác hai ngành đó. Năng lực tư duy thẩm mĩ trong không gian, nhận thức và tạo dựng cái đẹp quan trọng hơn là năng lực vẽ. Tuy vậy, nếu bạn không biết vẽ thì sẽ rất khó học kiến trúc bởi vẽ là phương tiện chủ yếu để thể hiện tác phẩm kiến trúc.

*** Lòng say mê nghề**

Có năng khiếu vẽ và học lực khá trở lên với các môn tự nhiên là bạn có thể học kiến trúc. Đây là một ngành được ưa chuộng, được nhiều bạn trẻ chọn học và cũng có một chút "hãnh diện" với chúng bạn đấy. Nhưng chỉ có lòng say mê nghề mới

đưa bạn đến với đỉnh cao kiến trúc.

*** Có khả năng tự đọc và tự học**

Kiến trúc là một nghề mà bạn không thể chỉ học ở trường. Có không ít câu chuyện về những kiến trúc sư tài ba như Frank Lloyd Wright, Tadao Ando… chưa từng tới trường kiến trúc, dù chỉ một giờ. Thành công của họ chính là kết quả của sự nỗ lực vươn lên và tự học hỏi tuyệt vời.

*** Giới tính cũng là một điểm đáng lưu ý khi bạn chọn nghề kiến trúc**

Trên thế giới, rất ít kiến trúc sư nữ nổi tiếng so với kiến trúc sư nam. Trong các trường kiến trúc, số sinh viên nữ ít hơn rất nhiều so với sinh viên nam. Những đòi hỏi về năng khiếu vẽ, năng lực tư duy trừu tượng và đặc biệt là phải thức đêm nhiều khiến ít bạn gái học kiến trúc.

Tuy nhiên, nếu bạn là nữ mà “trót” say mê nghề kiến trúc, trở ngại trên không phải là không thể vượt qua. Năm 2004, kiến trúc sư nữ Zaha Hadid được trao tặng giải thưởng kiến trúc Pritzker. Bà là người phụ nữ duy nhất cho đến nay được giải thưởng này. Và người tiếp theo tại sao lại không phải là bạn, bạn gái say mê kiến trúc?

Muốn trở thành kiến trúc sư, bạn sẽ học ở đâu đây?

Có uy tín nhất là Trường Đại học Kiến trúc Hà Nội, khoa Kiến trúc Trường Đại học Xây dựng Hà Nội, Trường Đại học Kiến trúc TP. Hồ Chí Minh. Đây là 3 cơ sở đào tạo kiến trúc sư lớn và có tiếng.

Ngoài ra, ở một số trường đại học dân lập Hà Nội cũng có khoa kiến trúc như Trường Đại học Dân lập Đông Đô, Trường Đại học Dân lập Phương Đông, Viện Đại học Mở. Ở Thành phố Hồ Chí Minh có khoa Kiến trúc Trường Đại học Dân lập Văn Lang, Trường Đại học Dân lập Hồng Bàng. Ở Huế và Đà Nẵng cũng có khoa đào tạo kiến trúc sư.

Nếu bạn có điều kiện và dự định du học về kiến trúc tại nước ngoài, cơ hội của bạn càng phong phú hơn.

Trước đây, kiến trúc sư Việt Nam chủ yếu được đào tạo tại các nước Đông Âu, Cu Ba và Liên Xô.

Còn hiện nay, bạn có thể chọn học kiến trúc ở bất kì nơi nào, kể cả Mĩ và các nước Tây Âu. Ngoài Cộng hoà Liên bang Nga và các nước Đông Âu, kiến trúc sư

Việt Nam thường học ở Cộng hoà Liên bang Đức, Cộng hoà Pháp, Vương quốc Anh, Thuỵ Điển, Hà Lan, Bỉ, Italia hay ở Mĩ, Nhật Bản, Australia, New Zealand... tại đó, bạn sẽ được tiếp xúc với những "cái nôi" đào tạo kiến trúc tầm cỡ thế giới.

Nếu bạn không thích đi xa nhà và khả năng tài chính còn hạn chế, bạn có thể học theo cách của nhiều bạn sinh viên gần đây, tới du học ở các nước châu Á như Singapore, Thái Lan... Đào tạo kiến trúc ở những nước này cũng rất phát triển.

*** Một số địa chỉ đào tạo**

- Bộ Xây dựng - 37 Lê Đại Hành - Hà Nội

- Trường Đại học Kiến Trúc Hà Nội - Km 10 đường Nguyễn Trãi - Thanh Xuân - Hà Nội.

- Khoa Kiến trúc - Trường ĐH Xây dựng - 55 Giải Phóng - Hai Bà Trưng - Hà Nội

- Trường Đại học Kiến trúc TP. Hồ Chí Minh - 196 Pasteur - Phường 6 - Quận 3 - TP. Hồ Chí Minh.

- Khoa Kiến trúc - Viện Đại học Mở Hà Nội - Phố Nguyễn Hiền - Phường Bách Khoa - Hai Bà Trưng - Hà Nội

- Khoa Kiến trúc - Trường Đại học Hải Phòng - 171 Phan Đăng Lưu - Kiến An - Hải Phòng

- Khoa Kiến trúc - Trường Đại học Bách Khoa (thuộc Đại học Quốc gia TP. Hồ Chí Minh) - 268 Lý Thường Kiệt - Phường 14 - Quận 10 - TP. Hồ Chí Minh

- Khoa Kiến trúc - Đại học Khoa học (thuộc Đại học Huế) - 77 Nguyễn Huệ - Phường Phú Nhuận - TP. Huế

- Khoa Kiến trúc - Đại học Bách Khoa (thuộc Đại học Đà Nẵng - 41 Lê Duẩn - TP. Đà Nẵng

- Viện nghiên cứu Kiến trúc - 389 Đội Cấn - Ba Đình - Hà Nội

- Hội Kiến trúc sư Việt Nam - 23 Đinh Tiên Hoàng - Hoàn Kiếm - Hà Nội

- Hội Kiến trúc sư TP. Hồ Chí Minh - 88 Mạc Đĩnh Chi - Quận 1 - TP. Hồ Chí Minh

Ngành kinh tế và quản lí

Kinh tế học là "khoa học của sự lựa chọn"

Paul Samuelson
Giải Nobel kinh tế năm 1970

Bước vào thế kỉ 21, Việt Nam đang được ví với hình ảnh "Con hổ mới của châu Á", thể hiện sự vươn mình chuyển động không ngừng của các nguồn lực kinh tế trong và ngoài nước.

Tuy nhiên, chúng ta không quên rằng Việt Nam vẫn cần thúc đẩy con tàu tăng trưởng kinh tế tiến nhanh hơn nữa mới thực sự đuổi kịp nền kinh tế hiện tại của các nước xung quanh như Singapore, Thái Lan... Viễn cảnh ấy rất cần những kế hoạch phát triển kinh tế dài hơi của những nhà hoạch định và quản lí kinh tế giỏi.

Đây vừa là một khoa học vừa là một nghệ thuật. Đã là một khoa học thì không thể thiếu nghiên cứu, đào tạo cơ bản và có hệ thống để nắm được các kiến thức kinh tế, các kĩ năng thiết yếu của một nhà quản lí kinh tế. Đã là một nghệ thuật thì không phải cứ học thuộc lí thuyết quản lí là có thể trở thành nhà quản lí xuất sắc, nó dường như là sự nhạy cảm rất bản năng để đưa ra những quyết sách đúng đắn trong những tình huống ngàn cân treo sợi tóc mà chưa sách vở nào đúc kết.

Mời bạn bước tới khám phá *Toa tàu số 21*:

Ngành kinh tế và quản lí

Ngồi vào hàng ghế này, bạn được phục vụ nước và khăn giấy. Rất có thể công ty sản xuất khăn giấy thơm chỉ xem sản phẩm đó là giấy lau, nhưng biết đâu bạn - người tiêu dùng lại xem nó như một cách thức chăm sóc sức khoẻ, một vật trang trí, một vật cứu chữa vết thương tức thì hay một vật để sử dụng trong vẽ

tranh.

Những tính năng sử dụng mới cho các sản phẩm sẽ tạo ra thị trường mới. Điều này cho thấy, nếu mở rộng nhận thức của bạn và quan sát mọi thứ với đôi mắt mới, thành công sẽ đến với bạn. Hãy cùng chiêm nghiệm những câu chuyện của *Hàng ghế số 1*, bạn sẽ thấy điều kì diệu khi bạn hiểu lí thuyết kinh tế và biết đổi mới tư duy.

*** Giải đúng bài toán kinh tế bằng lí thuyết chi phí cơ hội**

Giả sử bạn có một cửa hàng với diện tích 30m2 ở phố Hàng Đào ngay trung tâm Hà Nội. Nếu bạn giữ cửa hàng đó để tự mình kinh doanh hàng may mặc, dốc hết công sức và thời gian đi lấy hàng, đứng bán hàng, mỗi năm bạn thu được 200 triệu đồng tiền lãi. Ngược lại, nếu cho thuê cửa hàng này thì mỗi năm người thuê sẽ phải trả cho bạn 250 triệu đồng. Như vậy, so với việc bạn tự kinh doanh, số tiền lãi nhờ cho thuê lớn hơn 50 triệu đồng (đó là chưa kể trong thời gian đó bạn có thể đi làm, viết sách, báo hoặc nghiên cứu đầu tư chứng khoán... để kiếm thêm một khoản thu nhập nữa). Phần thu nhập tăng thêm này chính là chi phí cơ hội.

Tư tưởng cơ bản của lí thuyết chi phí cơ hội chỉ rõ trong một khoảng thời gian và không gian nhất định, nếu bạn thực hiện và hưởng lợi từ hoạt động này, thì sẽ bỏ qua cơ hội thực hiện và hưởng lợi từ hoạt động khác. Còn nếu biết tận dụng cơ hội, khéo tính toán, biết cách tổ chức làm ăn thì sẽ "một vốn bốn lời", mang lại hiệu quả kinh tế cao.

*** Chưa có ô tô 100% Việt Nam - Rất dễ hiểu!**

Bạn luôn mơ ước về những chiếc ô tô 100% Việt Nam, của chính người Việt Nam làm ra để dành cho người Việt Nam? Nhưng các nhà kinh tế học lại chỉ ra rằng tại thời điểm hiện nay, việc chưa có ô tô 100% Việt Nam lại là điều cực kì dễ hiểu.

Hoàn toàn không dễ dàng cho các nước mới phát triển như Việt Nam khi phải đầu tư sản xuất máy móc thiết bị đòi hỏi công nghệ cao như ô tô. Phải nhập khẩu nhiều yếu tố đầu vào, lại thiếu kinh nghiệm trong sản xuất và quản lí, nên giá thành sản phẩm có thể đắt gấp đôi so với sản phẩm cùng loại sản xuất ở các nước công nghiệp phát triển.

Ngược lại, nếu sản xuất rau, trồng bắp cải xanh chẳng hạn, giá thành sản xuất một kilogram bắp cải xanh tại Pháp lại đắt gấp hai mươi lần so với bắp cải được sản xuất tại Việt Nam. Lợi thế so sánh đó làm nảy sinh nhu cầu trao đổi sản phẩm giữa các quốc gia để phát huy lợi thế của từng nước.

Đây chính là nền tảng của sự phát triển ngoại thương. Sau này, David Ricardo, nhà kinh tế học người Anh ở thế kỉ 19, đã đúc kết và phát triển lợi thế này thành học thuyết lợi thế so sánh.

*** Đổi mới tư duy kinh tế - Việt Nam đang đi trên con đường dẫn đến thành công**

Nước ta nằm ở vùng nhiệt đới gió mùa, lắm nắng, nhiều mưa, đất đai màu mỡ, rất phù hợp để phát triển chăn nuôi, trồng trọt. Nhưng trong một thời gian dài vận

hành theo cơ chế tập trung quan liêu bao cấp, hàng năm cả nước vẫn phải tiếp nhận hoặc nhập khẩu lương thực để thực hiện cân đối lương thực cho các nhu cầu trong toàn quốc.

Từ sau Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ VI (năm 1986), thực hiện đường lối đổi mới toàn diện của Đảng, đặc biệt là đổi mới kinh tế, nền kinh tế nói chung và nền nông nghiệp Việt Nam nói riêng đã có những khởi sắc, và gần đây là tăng trưởng ổn định với tốc độ cao mà nhiều nước trên thế giới ví đó là "một con hổ mới của châu Á".

Sau gần 20 năm, nền nông nghiệp Việt Nam đã có sự phát triển vượt bậc, không chỉ đảm bảo đủ lương thực cho người dân mà còn xuất khẩu gạo mỗi năm trên dưới bốn triệu tấn. Ngoài ra, nhiều mặt hàng nông sản khác đạt kim ngạch xuất khẩu khá cao như cao su, cà phê, chè, hoa quả đóng hộp, thuỷ sản...

Thành công đó là nhờ sự chỉ đạo đúng đắn của Đảng và Nhà nước, nhất là trong việc vận dụng học thuyết kinh tế học thị trường vào đổi mới nền kinh tế vận hành theo cơ chế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở nước ta.

*** Kinh tế? Kinh tế học?**

Nhà khoa học nổi tiếng người Anh Barbara Wootton từng viết "Nếu như sáu nhà kinh tế gặp nhau sẽ có bảy quan điểm". Cũng không khó hiểu nếu thuật ngữ kinh tế được coi là một trong những thuật ngữ khó cắt nghĩa nhất. Hiện vẫn tồn tại các cách tiếp cận và các ý kiến khác nhau về kinh tế như nền kinh tế, mặt kinh tế, hoạt động kinh tế...

Ở đây, chúng tôi chủ yếu tiếp cận theo mặt kinh tế của nền sản xuất. Bạn có thể hiểu đơn giản rằng tổng thể các hoạt động trong nền kinh tế có thể chia làm hai mặt cơ bản: mặt vật chất - kĩ thuật và mặt kinh tế - xã hội. Kinh tế thuộc mặt kinh tế - xã hội của sản xuất. Ví dụ trong công nghiệp, mặt vật chất - kĩ thuật là nhà xưởng, trang thiết bị, công nghệ, vật tư, hàng hoá...; mặt kinh tế là sở hữu, cung ứng, bán hàng, tổ chức lao động, tổ chức kinh doanh, quản lí, phân phối.

Kinh tế học (trong các ngôn ngữ phương Tây có nguồn gốc từ chữ *oikonomos* trong tiếng Hy Lạp, tức "quản lí gia đình") là một môn khoa học xã hội nghiên cứu sản xuất, phân phối, trao đổi và tiêu thụ hàng hoá.

Kinh tế học có hai nhánh chính: kinh tế học vi mô (nghiên cứu các hoạt động kinh tế riêng lẻ như: hộ gia đình, cơ sở thương mại), và kinh tế học vĩ mô (nghiên

cứu các hoạt động kinh tế trong một thể thống nhất: cung cầu, hàng hoá, tiền tệ, vốn). Mục đích chung của khoa học kinh tế là tìm ra quy luật khách quan chung chi phối quá trình hoạt động kinh tế của xã hội.

Sản phẩm chủ yếu của kinh tế học là những lí thuyết, học thuyết, tính quy luật, quy luật phát triển... làm cơ sở lí thuyết cho việc đổi mới tư duy kinh tế và cho việc hoạch định các chiến lược, chính sách quản lí kinh tế cũng như quản lí doanh nghiệp.

*** Quản lí? Quản lí kinh tế?**

Hẳn bạn vẫn chưa quên hình ảnh con tàu Titanic khổng lồ chìm dần xuống đáy biển, kéo theo số phận của hàng trăm con người. Hoảng loạn và bi thương, sự tráng lệ và cuộc sống xa hoa trên tàu đã trôi theo những tảng băng biển để biến vào hư vô trong một đêm giá lạnh năm 1912.

Tại sao con tàu lớn nhất và hiện đại nhất thế kỉ 20 có thể chìm? Không hoàn toàn do đâm phải tảng băng lớn. Một trong những lí do đằng sau đó là sự lãnh đạo và quản lí kém cỏi của người thuyền trưởng. Không khác gì hình ảnh con tàu, muốn một nền kinh tế hoạt động hiệu quả, nhất thiết phải thực hiện quản lí hoạt động đó.

Quản lí có thể hiểu là tổng hợp các quá trình: xác định mục tiêu; phối hợp, tổ chức, chỉ huy và điều hành hoạt động để thực hiện mục tiêu; kiểm tra, kiểm soát hệ thống tổ chức đã hình thành trong quá trình thực hiện mục tiêu. Theo các lĩnh vực khác nhau, quản lí được chia ra thành quản lí kinh tế, quản lí văn hoá, quản lí xã hội, quản lí giáo dục, quản lí khoa học - công nghệ...

Mục tiêu chung của quản lí kinh tế là hướng tới hiệu quả kinh tế - xã hội như: tăng trưởng kinh tế gắn với phát triển bền vững; gắn phát triển kinh tế với việc phát triển văn hoá, giữ vững quốc phòng an ninh; phát triển kinh tế phải dựa trên nền tảng khoa học - công nghệ hiện đại v.v...

Trở thành một nhà quản lí kinh tế, ít nhất bạn phải thực hiện những nhiệm vụ sau:

- Đưa ra mục tiêu hoạt động của tổ chức**:** bao gồm mục tiêu chung và mục tiêu cụ thể; mục tiêu dài hạn và ngắn hạn.

Hãy thử tưởng tượng nếu bạn là lãnh đạo Câu lạc bộ Nhà doanh nghiệp tương lai của trường, bạn phải xác định mục tiêu chung của câu lạc bộ: tạo môi trường gặp gỡ, trao đổi kinh nghiệm, kiến thức, thông tin cho những học sinh muốn trở thành nhà doanh nghiệp trong tương lai. Bạn cũng phải đặt ra mục tiêu cụ thể như: một năm tổ chức 10 buổi thảo luận, mời 20 diễn giả nổi tiếng đến nói chuyện, xin được 50 triệu đồng tiền tài trợ để tổ chức các chương trình hoạt động... Như vậy, bạn mới điều hành tốt được tổ chức của mình.

- Thiết lập hệ thống tổ chức: là việc tổ chức bộ máy quản lí, tổ chức triển khai các hoạt động, tổ chức hệ thống thông tin, tổ chức nhân sự... Việc này sẽ giúp bạn bao quát từng đầu công việc để mọi người trong tổ chức cùng đóng góp kết quả vào mục tiêu chung. Vì thế, bạn cần cố gắng tìm được cho mình những trợ thủ đắc lực và

đánh giá đúng khả năng của từng người để sắp xếp công việc.

- Lãnh đạo, chỉ huy và điều hành các hoạt động để thực hiện mục tiêu.

- Động viên, kiểm tra và giám sát các hoạt động. Bạn cần tin tưởng vào những người đồng hành của mình, nhưng ở vai trò người quản lí, bạn vẫn không thể lơ là việc kiểm tra, giám sát các hoạt động để con tàu đi đúng hướng. Việc kiểm tra thường xuyên còn giúp bạn tìm ra những điểm sai sót, chưa hợp lí trong kế hoạch để kịp thời chỉnh sửa cho phù hợp với thực tế.

- Đánh giá, phân tích, tổng kết các hoạt động đã thực hiện. Kết quả luôn là minh chứng rõ ràng nhất cho khả năng lập kế hoạch và điều hành quản lí dự án phát triển của bạn. Biết đánh giá kết quả, rút ra những ưu nhược điểm, bạn sẽ tránh được việc lặp lại những sai lầm trong tương lai.

Hiện nay ở nước ta, các ngành cụ thể trong nhóm ngành kinh tế và quản lí đang được đào tạo chia làm ba nhóm chính:

- Kinh tế và quản lí chung, chẳng hạn như kinh tế học, kinh tế chính trị, kinh tế phát triển, quản lí kinh tế...

- Kinh tế và quản lí theo đối tượng (theo ngành hoặc theo vùng), chẳng hạn như kinh tế và quản lí công nghiệp, kinh tế và quản lí thương mại, kinh tế nông nghiệp và phát triển nông thôn, kinh tế quốc tế, kinh tế và quản lí đô thị... Ngoài ra ở một số trường còn đào tạo theo chuyên ngành hẹp như kinh tế năng lượng, kinh tế xây dựng, kinh tế thuỷ sản, kinh tế lâm nghiệp, kinh tế vận tải, kinh tế hàng không, kinh tế bưu chính viễn thông...

- Kinh tế và quản lí theo chức năng, chẳng hạn như kế hoạch, kinh tế tài chính ngân hàng, kinh tế nguồn nhân lực, kinh tế đầu tư, kinh tế bảo hiểm, kinh tế và quản lí môi trường...

*** Một số chuyên ngành trong kinh tế và quản lí**

Hiện nay, tại các trường đại học ở Việt Nam đã đào tạo hoặc dự kiến đào tạo khá nhiều chuyên ngành mới thuộc lĩnh vực kinh tế và quản lí. Dưới đây là một số chuyên ngành phổ biến trong lĩnh vực này.

- Kinh tế học

Đào tạo những cử nhân kinh tế có kiến thức rộng về kinh tế, quản lí và chuyên sâu về lĩnh vực kinh tế học. Những kiến thức chuyên ngành chủ yếu sẽ được trang bị gồm: Kinh tế học vĩ mô, kinh tế học vi mô, các học thuyết kinh tế, kinh tế học phát triển, kinh tế học của các nước đang phát triển, tài chính phát triển, đầu tư chứng khoán, kinh tế quản lí, lí thuyết trò chơi và ứng dụng, kinh tế học của các tổ chức kinh doanh...

Với môn kinh tế học vĩ mô, bạn sẽ có kiến thức tổng quan về nền kinh tế. Những đối tượng nghiên cứu cụ thể của kinh tế học vĩ mô bao gồm tổng sản phẩm, việc làm, lạm phát, tăng trưởng, chu kì kinh tế, vai trò ổn định kinh tế vĩ mô của Chính phủ... Nhớ các mô hình kinh tế của từng nước, từng trường phái là công việc của

bạn. Từ đó, bạn có thể tìm hiểu, phân tích những ưu điểm, nhược điểm của mỗi mô hình để áp dụng cho một mô hình kinh tế Việt Nam hiệu quả trong tương lai. Ngoài ra, những kiến thức về kinh tế học vi mô, đầu tư chứng khoán... sẽ giúp bạn có kiến thức bao quát nhất về kinh tế.

- Kinh tế chính trị

Đào tạo những cử nhân kinh tế có kiến thức rộng về kinh tế, quản lí và chuyên sâu về lĩnh vực kinh tế chính trị học. Những kiến thức chuyên ngành chủ yếu sẽ được trang bị gồm: Lịch sử các học thuyết kinh tế, kinh tế chính trị học về các nền kinh tế hiện đại, công ty đa quốc gia và xuyên quốc gia, kinh tế chính trị học về các nền kinh tế chuyển đổi, kinh tế chính trị thời kì quá độ, mô hình kinh tế thị trường ở Việt Nam, mô hình công nghiệp hoá - hiện đại hoá, phân tích chính sách kinh tế... Bạn sẽ tìm hiểu học thuyết của những nhà kinh tế học nổi tiếng trên thế giới, những người đã tạo ra các học thuyết kinh tế vĩ đại như Keynes, Milton Friedman...

- Kinh tế phát triển

Đây là mảnh đất của các nhà kinh tế có kiến thức rộng về kinh tế, quản lí và chuyên sâu về lĩnh vực kinh tế học phát triển. Nền kinh tế Việt Nam hiện nay vẫn là một nền kinh tế đang phát triển. Bằng những nghiên cứu, so sánh, dự báo phát triển kinh tế xã hội của mình, bạn sẽ giúp con tàu kinh tế đất nước luôn đi đúng và đi nhanh cùng thế giới.

Những kiến thức chuyên ngành chủ yếu sẽ được trang bị gồm: Kinh tế phát triển, kinh tế học của các nước đang phát triển, kinh tế phát triển so sánh, dự báo phát triển kinh tế - xã hội, kế hoạch hoá phát triển, chính sách phát triển, kinh tế và chính sách phát triển vùng, quản lí phát triển, mô hình hoá tăng trưởng kinh tế...

- Quản lí kinh tế

Khả năng thấy trước các tình huống có thể xảy mà những người khác chưa thể thấy được là một trong những dấu hiệu của nhà lãnh đạo tài ba. Trong khi phần lớn chúng ta chỉ thấy hàng hoá được chuyển đi để bán cho người tiêu dùng thì các nhà lãnh đạo lại thấy được một sản phẩm tuyệt vời có thể thay đổi cuộc sống của một bộ phận dân cư.

Bạn có mơ ước trở thành người có khả năng tuyệt vời như thế?

Học chuyên ngành quản lí kinh tế, bạn sẽ được trang bị những kiến thức rộng về kinh tế, quản lí và chuyên sâu về quản lí kinh tế ở tầm vĩ mô. Những kiến thức chuyên ngành chủ yếu sẽ được trang bị gồm: Khoa học quản lí, Vai trò Nhà nước trong nền kinh tế thị trường, chính sách kinh tế, các phương pháp định lượng trong quản lí kinh tế, nghiên cứu và dự báo, cơ cấu và quá trình tổ chức, lãnh đạo và kiểm tra, văn bản quản lí, tâm lí học quản lí kinh tế, giao tiếp và đàm phán, quản lí chiến lược, hiệu quả và quản lí dự án...

- Kinh tế và quản lí công

Đào tạo những cử nhân kinh tế có kiến thức rộng về kinh tế, quản lí và chuyên

sâu về quản lí khu vực công trong nền kinh tế quốc dân. Những kiến thức chuyên ngành chủ yếu sẽ được trang bị gồm: Khu vực công và quản lí công, kinh tế và quản lí một số khu vực công, quản lí tổ công, thông tin và ra quyết định trong quản lí công, phân tích và đánh giá chính sách công, quản lí chương trình và dự án công, quản lí nguồn nhân lực công...

- Kinh tế và quản lí công nghiệp

Một trong những ngành kinh tế mũi nhọn là công nghiệp. Vì vậy, đất nước đang rất cần những cử nhân kinh tế có kiến thức rộng về kinh tế, quản lí và chuyên sâu về lĩnh vực kinh tế công nghiệp cũng như những lĩnh vực có ứng dụng phương pháp sản xuất công nghiệp. Những kiến thức chuyên ngành chủ yếu sẽ được trang bị gồm: Kinh tế công nghiệp, chiến lược và quy hoạch phát triển công nghiệp, chính sách công nghiệp, chính sách công nghiệp các nước phát triển, tổ chức công nghiệp, quản lí công nghiệp, kinh tế doanh nghiệp, tập đoàn kinh tế, quản lí doanh nghiệp liên doanh...

- Kinh tế và quản lí thương mại

Thương mại có thể hiểu đơn giản là mua và bán. Từ 10 năm trở lại, thương mại luôn là một ngành nóng thu hút hàng nghìn bạn trẻ mỗi năm. Học chuyên ngành này bạn sẽ được đào tạo thành những cử nhân kinh tế có kiến thức rộng về kinh tế, quản lí và chuyên sâu về lĩnh vực kinh tế thương mại. Những kiến thức chuyên ngành chủ yếu sẽ được trang bị gồm: Kinh tế thương mại, kinh tế ngoại thương, chiến lược và chính sách thương mại, kinh tế và quản lí cung ứng, kinh tế và quản lí kho, marketing và xúc tiến thương mại, kinh tế doanh nghiệp thương mại...

- Kinh tế nông nghiệp

70% dân số nước ta vẫn là nông dân kiếm sống bằng chăn nuôi, trồng trọt. Với lợi thế về đất đai và thời tiết, chính những sản phẩm nông sản do người nông dân tạo ra đã ghi tên Việt Nam vào bản đồ thế giới của lĩnh vực xuất khẩu, mang về cho đất nước nhiều triệu USD.

Tuy nhiên, kiến thức khoa học của người nông dân Việt Nam còn hạn chế, chủ yếu mới làm theo kinh nghiệm thủ công. Đất nước đang rất cần những cử nhân kinh tế có kiến thức rộng về kinh tế, quản lí và chuyên sâu về lĩnh vực kinh tế, quản lí nông nghiệp và nông thôn. Khi học ngành kinh tế nông nghiệp, bạn sẽ được trang bị kiến thức về kinh tế nông nghiệp, kinh tế nông thôn, kinh tế phát triển cộng đồng, kinh tế lâm nghiệp, kinh tế thuỷ sản, phân tích chính sách nông nghiệp, lập dự án đầu tư phát triển nông nghiệp, *marketing* nông nghiệp... Những bạn có gia đình làm nghề nông với những trang trại lớn, có lợi thế về những cây trồng đặc sản nhiệt đới nên theo học chuyên ngành này. Khi học xong, bạn sẽ có điều kiện để thực hành và ứng dụng ngay những kiến thức đã đào tạo ở trường.

- Kinh tế quốc tế

Đây là một ngành đang hấp dẫn hiện nay và cũng là một ngành học khó. Bởi ngoài kiến thức chuyên ngành, bạn cần trang bị cho mình vốn ngoại ngữ để có thể

đọc được tài liệu từ nguyên ngữ và làm việc trong môi trường quốc tế. Học ngành này bạn sẽ có kiến thức rộng về kinh tế, quản lí và chuyên sâu về lĩnh vực kinh tế đối ngoại và hội nhập kinh tế quốc tế. Những kiến thức chuyên ngành chủ yếu sẽ được trang bị gồm: Kinh tế học quốc tế, chính sách kinh tế đối ngoại, kinh tế các nước ASEAN, kinh tế các nước châu Á, kinh tế các nước trong khối EU, kinh tế các nước châu Mĩ, luật công pháp và tư pháp quốc tế, kinh doanh quốc tế, thanh toán quốc tế, đàm phán và kí kết hợp đồng trong giao dịch quốc tế.

- Kinh tế và quản lí đô thị

Vấn đề quản lí đô thị luôn làm "nóng" các diễn đàn báo chí và cả trong dân chúng. Có mở rộng thành phố Hà Nội sang phía bên kia sông Hồng không? Làm thế nào để thành phố Hồ Chí Minh để lại nhiều dấu ấn đẹp trong khách du lịch?... Đó luôn là những bài toán khó cho những nhà kinh tế quản lí đô thị hiện nay. Bạn có nghĩ mình sẽ làm được điều gì đó trong lĩnh vực này không? Được trang bị những kiến thức về kinh tế, quản lí và chuyên sâu về lĩnh vực kinh tế và quản lí đô thị trong nền kinh tế sẽ giúp bạn tự tin hơn. Những kiến thức chuyên ngành chủ yếu sẽ được trang bị gồm: Kinh tế đô thị, quản lí đô thị, quy hoạch đô thị, phân tích chính sách phát triển đô thị, quản lí đất đai và nhà ở đô thị, quản lí các dự án đô thị...

- Kinh tế kế hoạch

Đào tạo những cử nhân kinh tế có kiến thức rộng về kinh tế, quản lí và chuyên sâu về lĩnh vực kinh tế và hoạch định phát triển cả tầm vĩ mô và vi mô.

Những kiến thức chuyên ngành chủ yếu sẽ được trang bị gồm: Kế hoạch hoá phát triển kinh tế - xã hội, chiến lược phát triển kinh tế - xã hội, quy hoạch phát triển kinh tế - xã hội, chương trình và dự án phát triển kinh tế - xã hội, dự báo phát triển kinh tế - xã hội, phân tích tài khoản quốc gia, chiến lược kinh doanh, kế hoạch kinh doanh...

- Kinh tế tài chính công

Đào tạo những cử nhân kinh tế có kiến thức rộng về kinh tế, quản lí và chuyên sâu về lĩnh vực kinh tế và quản lí tài chính công. Những kiến thức chuyên ngành chủ yếu sẽ được trang bị gồm: Lí thuyết tài chính, tài chính công, quản lí thuế, quản lí công sản, quản lí ngân sách, tài chính doanh nghiệp, tài chính quốc tế, thẩm định tài chính dự án, toán tài chính, quản lí tài chính Nhà nước...

- Kinh tế và quản lí nguồn nhân lực

Trong bất kì lĩnh vực nào, nguồn nhân lực cũng là một yếu tố quan trọng để có được sự phát triển. Hiện tượng ngồi nhầm chỗ, làm việc chưa phù hợp với khả năng vẫn đang là vấn đề tồn đọng chưa giải quyết được trong các bộ máy tổ chức hoạt động kinh tế, xã hội ở nước ta.

Vì vậy, Việt Nam vẫn cần xây dựng những chiến lược phát triển, bồi dưỡng, đào tạo và quản lí nguồn nhân lực. Nếu ước mơ làm việc ở ngành này, bạn có thể theo học chuyên ngành Kinh tế lao động và được đào tạo những kiến thức rộng về kinh

tế, quản lí và chuyên sâu về lĩnh vực kinh tế và quản lí nguồn nhân lực. Những kiến thức chuyên ngành chủ yếu sẽ được trang bị gồm: Kinh tế và quản lí nguồn nhân lực, phân tích lao động xã hội, dân số - phát triển, tâm lí xã hội học lao động, ứng dụng tin học trong kinh tế nguồn nhân lực, quản trị nhân lực, tổ chức và định mức lao động.

- Kinh tế đầu tư

Với nguồn tài nguyên thiên nhiên phong phú, nhân công rẻ, Việt Nam đang nổi lên như một nền kinh tế thu hút sự chú ý của các nhà đầu tư thế giới. Tuy nhiên, không phải dự án đầu tư nào vào Việt Nam cũng sẽ mang lại lợi ích cho đất nước. Bởi vậy, chúng ta đang rất cần những chuyên gia thẩm định dự án để phân tích những cái lợi của dự án (kinh tế phát triển, tạo công ăn việc làm...) nhưng cũng chỉ ra những điểm chưa thuận lợi (ô nhiễm môi trường, phát triển bền vững...) để có câu trả lời đúng với các nhà đầu tư và cả tương lai đất nước.

Học chuyên ngành này bạn được trang bị những kiến thức rộng về kinh tế, quản lí và chuyên sâu về kinh tế đầu tư và quản lí dự án. Những kiến thức chuyên ngành chủ yếu sẽ được trang bị gồm: Kinh tế đầu tư, lập dự án đầu tư, quản lí dự án đầu tư, thẩm định dự án đầu tư, bảo hiểm rủi ro đầu tư, đấu thầu, thống kê đầu tư, đầu tư nước ngoài và chuyển giao công nghệ, luật đầu tư trong nước và nước ngoài.

- Kinh tế bảo hiểm

Đào tạo những cử nhân kinh tế có kiến thức rộng về kinh tế, quản lí và chuyên sâu về kinh tế và kinh doanh bảo hiểm. Những kiến thức chuyên ngành chủ yếu sẽ được trang bị gồm: Kinh tế bảo hiểm, luật bảo hiểm, thống kê bảo hiểm, kế toán bảo hiểm, tái bảo hiểm, quản trị kinh doanh bảo hiểm, quản trị rủi ro bảo hiểm...

- Kinh tế và quản lí địa chính

Học ngành này, bạn sẽ được đào tạo những kiến thức rộng về kinh tế, quản lí và chuyên sâu về lĩnh vực kinh tế và quản lí địa chính, đất và nhà ở. Những kiến thức chuyên ngành chủ yếu sẽ được trang bị gồm: Quản lí nhà nước về đất đai và nhà ở, kinh tế tài nguyên đất, nguyên lí thị trường nhà đất, quy hoạch đất đai, đăng kí và thống kê đất đai, phương pháp định giá bất động sản, thẩm định dự án đầu tư có sử dụng đất...

- Kinh tế và quản lí môi trường

Đào tạo những cử nhân kinh tế có kiến thức rộng về kinh tế, quản lí và chuyên sâu về lĩnh vực kinh tế và quản lí môi trường. Những kiến thức chuyên ngành chủ yếu sẽ được trang bị gồm: Kinh tế môi trường, quản lí môi trường, kinh tế và kế hoạch hoá vùng, đánh giá tác động của môi trường, phân tích chi phí - lợi ích, dân số và môi trường, thương mại và môi trường, du lịch sinh thái, luật môi trường, thống kê môi trường, hạch toán quản lí môi trường...

Ở các cơ quan quản lí Nhà nước về kinh tế, từ Trung ương đến địa phương, nhân viên kinh tế và quản lí thực hiện một số công việc chủ yếu:

* ***Hoạch định phát triển kinh tế:*** tiến hành lập, thiết kế và thẩm định các hình thức hoạch định chủ yếu thường dùng trong quản lí kinh tế như: chiến lược phát triển, quy hoạch phát triển, kế hoạch phát triển, chính sách phát triển, dự án phát triển và chương trình phát triển... của toàn bộ nền kinh tế, vùng (địa phương) hay của một ngành (chuyên ngành) nào đó trong nền kinh tế.

* ***Dự báo phát triển kinh tế:*** tiến hành các công việc với việc sử dụng các phương pháp, công cụ hỗ trợ (như tin học, toán học, mô hình dự báo, phương pháp chuyên gia...) để đưa ra các kết quả dự báo về định lượng, định tính, hay xu thế phát triển kinh tế trong dài hạn, trung hạn và kể cả trong ngắn hạn.

* ***Phân tích kinh tế:*** mô tả, tổng hợp, so sánh đối chiếu tình hình kinh tế, chiến lược và chính sách kinh tế, phương án tổ chức các hoạt động kinh tế và tổ chức đời sống, tổ chức các quan hệ quốc tế... cả trong quá khứ và hiện tại, từ đó đưa ra các đánh giá và nhận định xác đáng phục vụ cho việc ra quyết định trong thời kì tiếp theo hoặc kịp thời điều chỉnh một số chính sách hiện hành cho phù hợp với thực tiễn, nếu xét thấy cần thiết.

* ***Tổ chức và điều phối các hoạt động kinh tế:*** thiết kế mới hoặc hoàn thiện các hệ thống đã có như: hệ thống ra quyết định quản lí, hệ thống thông tin quản lí, chế độ thống kê báo cáo, phương án phối kết hợp giữa các cơ quan tổ chức (liên Bộ, liên ngành, liên vùng...) và vận hành hệ thống này hoạt động.

* ***Kiểm tra, kiểm soát và giám sát hoạt động kinh tế:*** sử dụng các luật, công cụ quản lí, phương pháp giám sát để theo dõi sự vận động của các hoạt động kinh tế cũng như sự vận hành của hệ thống tổ chức kinh tế. Qua đó kịp thời phát hiện những khâu vướng mắc, tìm nguyên nhân và kịp thời có phương án, giải pháp khắc phục.

* ***Nghiên cứu, tham mưu, cố vấn hay tư vấn:*** về chính sách kinh tế, phương án tổ chức hệ thống kinh tế và hệ thống quản lí kinh tế theo yêu cầu và trong phạm vi thẩm quyền cho phép.

Ở các doanh nghiệp thuộc các thành phần kinh tế khác nhau, nhân viên kinh tế và quản lí thực hiện một số công việc chủ yếu như:

* ***Hoạch định phát triển doanh nghiệp:*** tiến hành lập, thiết kế và thẩm

định các hình thức hoạch định chủ yếu thường dùng trong doanh nghiệp như: chiến lược kinh doanh, chính sách kinh doanh, dự án kinh doanh, kế hoạch kinh doanh, chương trình kinh doanh... của doanh nghiệp.

* ***Phân tích và dự báo phát triển kinh doanh:*** sử dụng các công cụ, phương pháp để phân tích môi trường bên ngoài, bên trong, môi trường cạnh tranh, tìm kiếm cơ hội, thách thức, điểm mạnh, điểm yếu của doanh nghiệp và xu thế phát triển kinh doanh trong tương lai của doanh nghiệp. Một "thuyền trưởng" tốt cần luôn giám sát và đề phòng cao độ nhất mọi xu hướng thay đổi, mọi nhu cầu thay đổi, các cơn bão và những tảng băng lớn.

* ***Tổ chức kinh doanh và tổ chức quản lí kinh doanh:*** thiết kế mới hoặc hoàn thiện hệ thống sản xuất kinh doanh đã có, xây dựng mới hoặc kiện toàn cơ cấu tổ chức quản trị doanh nghiệp, hoàn thiện chế độ làm việc trong doanh nghiệp, xây dựng mối quan hệ phân công và hợp tác trong hệ thống tổ chức, tổ chức hệ thống thông tin một cách khoa học và hiện đại, lựa chọn, sắp xếp và bố trí cán bộ vào các khâu của hệ thống quản lí.

* ***Điều hành, kiểm soát và giám sát hoạt động kinh tế của doanh nghiệp:*** sử dụng các phương pháp, phương tiện, công cụ quản lí để vận hành hệ thống tổ chức kinh doanh đã hình thành trong quá trình thực hiện mục tiêu kinh doanh, nhanh chóng phát hiện những khâu yếu để kịp thời khắc phục.

* ***Chẩn đoán doanh nghiệp:*** Đây là việc sử dụng các công cụ, phương pháp để phân tích, thẩm định thực trạng kinh doanh và tài chính hiện hành của doanh nghiệp, giá trị doanh nghiệp, giá trị tài sản và giá trị thương hiệu của doanh nghiệp, dự kiến sự biến động về giá cổ phiếu của doanh nghiệp trong tương lai.

Với lĩnh vực đào tạo khá bao quát, sau khi tốt nghiệp, nhân viên kinh tế và quản lí có thể làm việc ở nhiều vị trí khác nhau, có thể đảm trách một hay một số công việc theo chuyên môn đã được đào tạo, trong đó chủ yếu là làm việc ở các cơ quan quản lí Nhà nước về kinh tế, các doanh nghiệp thuộc các thành phần kinh tế khác nhau.

Ngoài ra, bạn cũng có thể trở thành nghiên cứu viên, cán bộ giảng dạy về kinh tế và quản lí tại các viện nghiên cứu như Viện Nghiên cứu Quản lí Kinh tế Trung ương, Viện Nghiên cứu Phát triển Kinh tế Xã hội Hà Nội, Viện Nghiên cứu Quản lí Kinh tế TP. Hồ Chí Minh...

Bạn cũng có thể làm giảng viên ở các trường đại học, cao đẳng; là biên tập viên về kinh tế của các tạp chí, đài truyền hình, truyền thanh hay tư vấn viên về kinh tế tại các công ty tư vấn cả trong và ngoài nước. Trong thực tế ở Việt Nam hiện nay, hệ thống các tổ chức này phát triển rất mạnh và do vậy, nhu cầu sử dụng đội ngũ cán bộ chuyên nghiệp cũng rất lớn.

*** Cơ hội khám phá hiểu biết thế giới**

Trong quá trình học tập tại trường, sinh viên ngành kinh tế và quản lí được trang bị hệ thống kiến thức theo phông rộng, nhiều lĩnh vực, yêu cầu đòi hỏi sử dụng tư duy, thậm chí là tư duy trừu tượng và kiến thức lí luận, phương pháp luận.

Sau khi ra trường, kinh tế viên thường làm việc ở các vị trí mà tính chất, phạm vi công việc có ảnh hưởng lớn đến nhiều người, nhiều tổ chức. Vì thế cơ quan sẽ tạo cho bạn nhiều cơ hội để tham gia các khoá đào tạo dài hạn trong và ngoài nước để nâng cao trình độ, kiến thức chuyên môn, hoặc tham gia các khoá bồi dưỡng ngắn hạn, cập nhật kiến thức cho công việc. Chính bạn cũng luôn có ý thức tích luỹ kiến thức cả về chiều rộng lẫn chiều sâu, thường xuyên tự mình cập nhật kiến thức mới để ra quyết định đúng và xử lí tốt các tình huống nảy sinh trong thực tiễn.

Như vậy, lĩnh vực này đòi hỏi cao về tích luỹ kiến thức cơ bản, cập nhật kiến thức hiện đại và kiến thức thực tiễn. Nói cách khác rất phù hợp với những ai muốn không ngừng khám phá, hiểu biết.

*** Môi trường làm việc năng động và luôn thay đổi**

Ví dụ bạn làm ở lĩnh vực quản lí đầu tư, mỗi dự án là một thế giới mới bạn cần tìm hiểu làm quen. Bạn cũng sẽ có nhiều cơ hội để tiếp xúc với nhiều người, nhiều tổ chức, đến với nhiều nơi trên lãnh thổ Việt Nam cũng như nhiều nước, nhiều khu vực trên thế giới.

Công việc không dập khuôn, máy móc khiến bạn không bị nhàm chán, không những thế nó còn khích lệ bạn luôn luôn suy ngẫm, đổi mới và sáng tạo. Toàn cầu hoá và môi trường kinh tế quốc tế luôn luôn thay đổi vừa là thách thức đối với bạn trong công việc, vừa là niềm vui của nghề nghiệp, là cơ hội để bạn tu luyện, tích luỹ kinh nghiệm, nâng cao trình độ nghề nghiệp và nhanh chóng trưởng thành. Đây cũng là những thử thách lớn đối với bạn bởi nó đòi hỏi bạn kiên trì theo con đường đã lựa chọn để tiến tới thành công.

*** Khả năng hội nhập quốc tế về ngành nghề cao**

Nền kinh tế càng phát triển, càng cần đến những nhà kinh tế và quản lí tài ba. Bởi vậy mà kinh tế viên, nhất là kinh tế viên cấp cao (chuyên gia kinh tế đặc biệt, cố vấn kinh tế, tư vấn kinh tế...) đã trở thành chức danh nghề nghiệp khá phổ biến. Ở hầu hết các nước trên thế giới, đây cũng là lĩnh vực có số người theo học rất đông đảo. Đáp ứng nhu cầu ấy, có rất nhiều trường đại học, học viện trên thế giới đào tạo ngành này.

Về cơ bản, nội dung chương trình, phương thức đào tạo kinh tế và quản lí ở các nước là giống nhau, nhất là các nước theo định hướng thị trường, nên đây là một cơ hội rất lớn để sau khi tốt nghiệp, bạn có thể tiếp tục học tập và làm việc trong môi trường hội nhập quốc tế. Rất nhiều địa chỉ đang chờ đón bạn.

*** Có thể trở thành nhà lãnh đạo cao cấp**

Nhờ có thể đảm trách chuyên việc và cũng có thể dễ dàng thuyên chuyển sang một công việc khác trong cùng lĩnh vực ngành nghề, bạn sẽ có nhãn quan toàn diện hơn, năng động, linh hoạt hơn về hoạt động kinh tế và quản lí. Hơn nữa những người trẻ đã được đào tạo cơ bản, khả năng tiếp thu nhanh, chịu đựng được cường độ làm việc cao, năng động... sẽ được các nhà lãnh đạo, các tổ chức dành ưu tiên đào tạo bồi dưỡng, đặc biệt là đi đào tạo, tu nghiệp ở nước ngoài để định hướng họ theo quy hoạch phát triển dài hạn của tổ chức. Nếu có định hướng rõ ràng và kiên định đi theo con đường đã lựa chọn, bạn sẽ trở thành một kinh tế gia cấp cao hoặc một nhà lãnh đạo, quản lí kinh tế có uy tín.

*** Thu nhập cao**

Nhờ phạm vi hoạt động rộng, khả năng hội nhập quốc tế cao và ảnh hưởng lớn tới nhiều người, nhiều tổ chức, kinh tế viên thường tham gia nhiều hoạt động và danh mục thu nhập nhờ vậy được mở rộng cùng với mức thu nhập cũng sẽ tăng theo.

Trong trường hợp bạn làm việc cho các tổ chức nước ngoài tại Việt Nam (văn phòng đại diện, chương trình dự án tài trợ, tư vấn kinh tế và quản lí...) hoặc hoạt động với tư cách là kinh tế viên cấp cao, bạn có nhiều khả năng có được thu nhập cá nhân cao hơn nhiều so với mức thu nhập trung bình.

*** Tư duy kinh tế**

Với óc thẩm mĩ và khả năng sử dụng máy tính của mình, bạn có thể thiết kế những quyển lịch trang trí bằng cách ghép hình ảnh rất độc đáo và đẹp mắt. Mọi

người đều rất thích sản phẩm *handmade* (thủ công) của bạn. Nếu có tư duy kinh tế, bạn nghĩ ngay đến việc mở dịch vụ làm lịch vào dịp cuối năm cho bạn bè ở trường. Vậy là bạn đã - bắt đầu tham gia vào công việc kinh doanh rồi đấy.

Tất nhiên, sau này, khi được học hành bài bản, tư duy kinh tế ở trong bạn phải đạt đến trình độ cao hơn, phức tạp hơn. Bạn phải có hiểu biết và có tầm nhìn về kinh tế, có tư duy lôgic biện chứng về kinh tế, có quan niệm đầy đủ về hiệu quả kinh tế, nắm vững đường lối chính sách kinh tế của Đảng và Nhà nước ta.

Dù làm việc trong lĩnh vực quản lí đầu tư, quản lí địa chính, quản lí đô thị hay kinh tế ngoại thương, những kiến thức tư duy này giúp bạn dễ dàng quản lí, điều hành công việc một cách tài tình. Và kể cả khi bạn muốn vượt chiếc lồng hiện tại để tìm ra những mô hình kinh tế mới, việc nắm vững các nguyên lí cơ bản cũng là một phần của thành công.

Tư duy kinh tế được hình thành qua việc học tập, tự tìm kiếm, tích luỹ, tự nghiên cứu và qua thâm nhập vào cuộc sống thực tiễn. Trong đó sự đam mê nghề nghiệp của bạn là yếu tố quan trọng nhất để hình thành và phát triển tư duy này.

*** Kiến thức cần tích luỹ**

- Kiến thức chung bao gồm các kiến thức tự nhiên và kiến thức xã hội là đòi hỏi của bất kì một nghề nghiệp nào trong nền kinh tế hiện đại.

Nhiều nhà nghiên cứu kinh tế vẫn cho rằng, sai lầm của phần đông các nhà quản lí kinh tế nằm ở chỗ: họ đã không nghiên cứu sâu về lĩnh vực động cơ của con người. Vì vậy, họ đã không thể khuyến khích được nhân viên làm việc có hiệu quả, không đưa ra những ý tưởng phù hợp với nhu cầu của con người.

Bởi vậy, ngoài các môn khoa học tự nhiên mà bạn tập trung tích luỹ (toán học, lí học, hoá học), bạn cũng cần chú ý kiến thức các môn khoa học xã hội như: văn học, lịch sử, địa lí, đạo đức... Trong hoạt động kinh tế và quản lí, ngoài việc phải xử lí các vấn đề có tính vật chất (tiền, hàng, tài sản...) kinh tế viên tương lai còn phải dành nhiều thời gian để tập trung xử lí các công việc có liên quan tới tổ chức, con người và cộng đồng.

- Kiến thức kinh tế và kinh doanh, bạn cần tích luỹ qua thực tế ảo (thông tin thứ cấp), qua những người sống quanh bạn, qua chương trình kinh tế, thương mại - thị trường, tài chính hay các cuộc toạ đàm trên sóng truyền hình, giao lưu trực tuyến qua mạng Internet...

Nếu chăm chỉ tìm hiểu và nghiên cứu, bạn có thể rút ra bài học thành công của những tỉ phú thế giới như Bill Gates, Warren Buffett, hiểu được nguyên nhân thất bại của tập đoàn được coi là người hùng Eron, lí do dẫn đến cuộc khủng hoảng tài chính Đông Nam Á năm 1999. Hay bạn có thể hiểu được từ những chính sách tài chính quá cứng nhắc và bảo thủ, Argentina đã rơi vào cuộc khủng hoảng tài chính với số nợ công cộng lên tới 141 tỉ USD. Dân chúng ồ ạt đi rút tiền ngân hàng khiến chính phủ Argentina buộc phải đóng cửa hệ thống ngân hàng gần một năm. Khủng hoảng tài chính dẫn đến xã hội bất ổn, bạo động, biểu tình xảy ra liên tục.

Vậy đó, từ kinh nghiệm và những bằng chứng sinh động qua sách báo, bạn có thể tự chiêm nghiệm và rút ra những kiến thức kinh doanh có ích cho mình và cho đất nước.

- Kiến thức công cụ (ngoại ngữ, tin học và khả năng giao tiếp)

Ngày nay, với những tiến bộ như vũ bão của khoa học kĩ thuật, đặc biệt là trong lĩnh vực công nghệ thông tin, đã có vô số những phát minh, những công cụ hỗ trợ rất hữu hiệu cho những nhà kinh tế và quản lí.

Với kiến thức công cụ, ngoài việc học trên lớp, bạn cần chú trọng phần thực hành, sử dụng và nhớ luôn cập nhật kiến thức, cũng như sớm làm quen với ngoại ngữ và tin học chuyên ngành kinh tế, quản lí, kinh doanh, vốn là những lĩnh vực chuyên sâu mà bạn sẽ làm việc sau này.

*** Kĩ năng và bản lĩnh nghề nghiệp của nhà kinh tế và quản lí**

Cũng như các ngành nghề khác, nhà kinh tế và quản lí cũng cần có một số tố chất cơ bản giúp họ tự tin và thành công trong công việc. Bởi vậy, để trở thành nhà kinh tế và quản lí trong tương lai, bạn cần có hoặc cần tạo dựng và bồi đắp cho mình các phẩm chất sau đây:

- Có kiến thức, tầm nhìn xa trông rộng

Một nhà quản lí kinh tế giỏi không đặt ra những giới hạn cho viễn cảnh của họ.

Có một câu chuyện về ông chủ nổi tiếng của hãng Walt Disney trước khi lập ra công viên Disney World đầu tiên trên thế giới. Vào ngày khai trương, hai giám đốc điều hành của Disney đã ngồi lại với nhau. Một người nói: “Thật là không may khi Walt không có mặt ở đây để chứng kiến thành quả này”. Người kia đáp: “Anh nhầm rồi, Walt đã trông thấy nó. Đó là lí do tại sao Disney World có mặt ở đây”.

Trong khi phần lớn chúng ta không thể nhìn thấy những điều có thể xảy ra xa hơn thời hạn ba tháng sắp tới, thì các nhà lãnh đạo có thể nhìn thấy trước những viễn cảnh sau một vài năm.

Giáo sư Elliott Jaques tại trường đại học Brunel tin rằng một triệu người có khả năng mường tượng trước những gì sẽ xảy ra sau 20 năm nữa. Nhà tư bản nổi tiếng của Nhật Bản, Konosuke Matsushita, thậm chí còn soạn thảo kế hoạch trong 250 năm tiếp theo cho các hoạt dộng kinh doanh của công ty mình.

Trang bị kiến thức chuyên môn là cần thiết, nhưng bạn cũng cần biết nhiều kiến thức liên quan khác, có tư duy và tầm nhìn chiến lược xét cả về mặt thời gian và không gian.

- Sáng tạo và đổi mới

Bạn cần có đầu óc quan sát, phân tích, nhận định, luôn tìm ra và áp dụng những cải tiến, hợp lí hoá phương pháp làm việc mới, coi trọng ứng dụng khoa học công nghệ vào sản xuất và quản lí, coi trọng hiệu quả kinh tế và năng lực cạnh tranh trong công việc.

Năng lực dự báo bao gồm khả năng phán đoán, chẩn đoán sự việc, hiện tượng, khả năng vận dụng các kiến thức, công cụ để đưa ra các kết quả dự báo kinh tế.

Thành công có thể khiến công ty gặp nhiều rắc rối. Một "thuyền trưởng" tốt cần luôn giám sát và đề phòng cao độ nhất mọi xu hướng thay đổi, mọi nhu cầu thay đổi, các cơn bão và những tảng băng lớn. Nhìn thấy trước những gì người khác không nghĩ đến cũng đã là một thành công.

- Năng lực tổng hợp, phân tích, nhận định tốt

Cần nắm bắt nhanh, chính xác diễn biến tình hình biến động kinh tế và qua đó đưa ra các nhận định sát thực. Hiện nay, Việt Nam đã gia nhập Tổ chức Thương mại thế giới (WTO), mỗi doanh nghiệp muốn hội nhập quốc tế, muốn cạnh tranh được với nước ngoài phải tự tìm cho mình cơ hội và sẵn sàng đối đầu với thách thức.

Với những nhà kinh tế nắm bắt được sát thực tình hình, họ luôn biết tìm cơ hội cho mình để có những quyết định đầu tư hợp lí.

Tháng 7/2003, Kinh Đô tạo nên bước đột phá đối với giới doanh nghiệp trong nước khi chính thức mua lại thương hiệu kem Wall's từ tập đoàn Unilever. Hai nhãn hiệu Merino và Kido's Premium hiện có mức tăng trưởng 20%/năm. Sau đó, Kinh Đô bắt tay hợp tác với một tập đoàn thực phẩm hàng đầu thế giới Cadbury Schweppes có hơn 200 năm hoạt động trên toàn thế giới. Nhờ khả năng nhận định tốt, lãnh đạo công ty này đã nhìn được bước phát triển tương lai của đất nước thời hội nhập từ nhiều năm trước, biết cách nắm bắt cơ hội, chấp nhận rủi ro để đạt mục tiêu sau cùng: lợi nhuận.

Dù làm việc ở lĩnh vực nào, người làm trong ngành quản lí kinh tế cũng phải tính toán thật kĩ, phải biết đầu tư cái nào trước, cái nào sau, sao cho hợp lí và hiệu quả. Đó là cách để nắm bắt được cơ hội, như trong trường hợp của Kinh Đô, khi cơn lốc WTO thổi qua, họ vẫn có thể đứng vững và phát triển.

- Năng lực tổ chức và quản lí, tạo dựng một ê kíp làm việc để ý tưởng, mục đích mà bạn xác định được thực hiện một cách tốt nhất thông qua những người dưới quyền

Bạn hãy thử sức và rèn luyện mình từ ngày hôm nay bằng việc tham gia tổ chức các sự kiện của trường, hoặc qua cách sắp xếp thời gian học hợp lí xem nào.

Nếu cho bạn một tháng để tổ chức cuộc thi *Miss* Duyên dáng của trường, bạn sẽ làm gì?

Nghĩ ngay đến việc thành lập một ban điều hành giúp bạn tổ chức sự kiện này bằng những nhân vật có năng lực ở lớp bạn và các lớp khác. Tập hợp cả đội trong cuộc họp diễn ra hai ngày và khuyến khích các thành viên nêu ra các mặt mạnh và mặt yếu của nhau, từ đó nâng cao sự tin cậy và tinh thần tương trợ trong tập thể. Đồng thời tạo điều kiện cho việc thảo luận, tìm cách giải quyết những nhiệm vụ khó khăn chung. Những thông tin, ý tưởng mới luôn được thông báo đến các thành viên một cách kịp thời và đem ra bàn luận dân chủ... Theo dõi sát sao công việc của từng người, với sự chuẩn bị chu đáo.

Nếu bước đầu đã biết quản lí sắp xếp công việc như vậy, bạn không chỉ có một buổi lễ thành công, chắc chắn bạn có khả năng trở thành nhà kinh tế và quản lí đấy.

- Có đạo đức và có tâm huyết nghề nghiệp

Hoạt động kinh tế là phải biết kết hợp hài hoà các lợi ích của Nhà nước, doanh nghiệp và của người tiêu dùng, phải biết xây dựng triết lí làm việc, trong đó lấy con người là nhân vật trung tâm của quá trình hoạt động kinh tế và quản lí. Suy cho cùng "mọi hoạt động là vì con người", "quản lí kinh tế là quản lí con người".

Chẳng hạn, bạn được giao thẩm định dự án xây dựng nhà máy giấy với vốn điều lệ 2000 tỉ đồng tại Hậu Giang. Hãy làm việc, nghiên cứu một cách trung thực xem dự án đó sẽ sử dụng nguồn nguyên vật liệu gì, công nghệ ra sao, hệ thống lọc thải xử lí môi trường thế nào... Đặt mình vào vị trí của những người dân sinh sống xung quanh dòng sông Hậu cũng như hiểu biết của mình về hậu quả môi trường, bạn sẽ có những báo cáo và quyết định đúng đắn cho công việc của mình, cho những người dân miền Đông Nam Bộ và cho cả đất nước.

Ở nước ta hiện nay có 3 trường đại học lớn về kinh tế và quản trị kinh doanh nằm ở 3 trung tâm lớn của đất nước (Bắc, Trung, Nam):

- Trường Đại học Kinh tế Quốc dân là trường trọng điểm đào tạo về kinh tế của cả nước. Trường được tổ chức quốc tế AFAQ (Cộng hoà Pháp) cấp chứng chỉ chất lượng ISO 9001:2000. Hiện tại, trường đào tạo bảy nhóm ngành học, trong đó có ngành kinh tế và quản lí.

- Trường Đại học Kinh tế TP. Hồ Chí Minh và Trường Đại học Kinh tế (Đại học Đà Nẵng) là những trường đại học vùng cũng có một số chuyên ngành thuộc ngành Kinh tế và quản lí (tương tự như Trường Đại học Kinh tế Quốc dân).

Đồng thời, cũng tại các trường đại học này, nhất là tại Trường Đại học Kinh tế Quốc dân Hà Nội và Trường Đại học Kinh tế TP. Hồ Chí Minh, hiện đang và sẽ thực hiện một số dự án liên kết đào tạo về kinh tế và quản lí với các trường quốc tế.

Ngoài ra, trong những năm gần đây, một số trường đại học kinh tế mới được thành lập và đi vào hoạt động như: Trường Đại học Kinh tế Huế (Đại học Huế), Trường Đại học Kinh tế (Đại học Quốc gia Hà Nội)...

*** Các khoa kinh tế và quản trị kinh doanh của các trường đại học trong nước**

Đáng chú ý là các khoa kinh tế hàng đầu trong các trường đại học Việt Nam như: Đại học Kinh tế Quốc dân, khoa Kinh tế công nghiệp của Trường Đại học Bách khoa Hà Nội, khoa Kinh tế của Trường Đại học Ngoại thương...

Ngoài ra ngành kinh tế và quản lí còn được đào tạo ở một số khoa kinh tế tại một số trường đại học khác:

Đại học Xây dựng, Đại học Kiến trúc, Đại học Giao thông Vận tải, Học viện công nghệ Bưu chính Viễn thông, Đại học Hàng Hải, Đại học Nha Trang, Đại học Nông nghiệp 1, Đại học Lâm nghiệp, Đại học Thuỷ lợi, Đại học Hải Phòng, Đại học Hồng Đức, Đại học Vinh, Đại học Huế, Đại học Quy Nhơn, Viện đại học Mở Hà Nội, Viện đại học mở bán công TP. Hồ Chí Minh, Đại học dân lập Phương Đông, Đại học Kinh doanh và Công nghệ Hà Nội...

Hiện nay sau khi Việt Nam chính thức gia nhập WTO, nhiều trường đại học nước ngoài đang phát triển hình thức liên kết đào tạo đại học ngành kinh tế và quản lí tại Việt Nam hoặc mở trường 100% vốn nước ngoài.

Đã có các mô hình liên kết đào tạo giữa Đại học Quốc gia Hà Nội với Đại học Paris 12, Đại học Lyon 2 (Pháp), Đại học Massey (New Zealand), Đại học Luton, Đại học East London (Anh), Đại học Queensland, Đại học Edith Cowan (Australia) và Đại học Help (Malaysia); Trường Đại học Ngoại thương liên kết với Đại học Tours (Pháp); Đại học Quốc tế (Đại học Quốc gia TP. Hồ Chí Minh) hợp tác với Trường Đại học Nottingham (Anh), Trường Đại học West of England (Anh); Trường Đại học Kinh tế Quốc dân với Đại học Paris 12 (Pháp)...

Bên cạnh đó, tại các trường đại học ở các nước phát triển như Anh, Pháp, Mĩ, Australia, Singapore..., ngành kinh tế và quản lí được đào tạo rất bài bản với trang thiết bị và những bài học ứng dụng hiện đại...

Hãy học ngoại ngữ thật giỏi để bạn có cơ hội lấy học bổng đi học nước ngoài. Cơ hội du học ngành kinh tế và quản lí ở nước ngoài là rất lớn, luôn chờ đón bạn. Bạn đã sẵn sàng chưa? Hãy nỗ lực hết mình nhé!

*** Một số địa chỉ đào tạo**

- Trường Đại học Kinh tế Quốc dân - 207 Giải Phóng - Hai Bà Trưng - Hà Nội

- Trường Đại học Kinh tế, Đại học Quốc gia Hà Nội - Nhà E4 - 144 đường Xuân Thủy - Cầu Giấy - Hà Nội

- Trường Đại học Ngoại Thương - Tại Hà Nội: 91 Chùa Láng - Phường Láng Thượng - Đống Đa - Hà Nội. Tại Quảng Ninh: 260 Bạch Đằng - Phường Nam Khê - TP. Uông Bí - Quảng Ninh. Tại TP. Hồ Chí Minh: 15 D5 - Phường 25 - Bình Thạnh - TP. Hồ Chí Minh

- Khoa Kinh tế và Quản lí - Trường Đại học Bách khoa Hà Nội - 01 Đại Cồ Việt - Hà Nội

- Trường Đại học Kinh tế TP. Hồ Chí Minh - 59C Nguyễn Đình Chiểu - Quận 3 - TP. Hồ Chí Minh

- Trường Đại học Kinh tế, Đại học Huế - 100 Phùng Hưng - Thuận Thành - TP. Huế.

- Trường Đại học Kinh tế, Đại học Đà Nẵng - 41 Lê Duẩn - TP. Đà Nẵng.

Các bạn thân mến, liệu các bạn có tin nghề nghiệp của mỗi con người một phần do nhóm máu quyết định? Những người có nhóm máu giống nhau đôi khi sẽ có những thiên hướng bẩm sinh gần giống nhau. Trong lúc chờ đoàn tàu "Bách khoa thư ngành nghề" chuyển bánh, chúng ta hãy nghỉ ngơi ở "Ga chờ nhóm máu", xả xì trét và xem nhóm máu của mình hợp với nghề nghiệp gì. Xin lưu ý đây chỉ để tham khảo cho vui. Nào, xin vào ga chờ:

Nhóm máu nói gì về sự nghiệp của bạn?

Người Nhật thường đưa ra mối liên hệ rõ nét giữa nhóm máu với các đặc điểm tính cách phù hợp từng nghề cụ thể. Kết quả là rất nhiều người lao động Nhật Bản phải trải qua phân tích nhóm máu để quyết định họ phù hợp nhất với lĩnh vực nào và công ty nào. Qua thời gian, khi thế giới ngày càng "phẳng" hơn, niềm tin này cũng dần vượt ra khỏi biên giới nước Nhật. Ở nhiều nơi trên thế giới, người ta tin rằng rất nhiều yếu tố, trong đó có nghề nghiệp của bạn bị ảnh hưởng bởi nhóm máu.

Là yếu tố tiên quyết nuôi dưỡng sự sống, theo một cách nào đó, sự khác biệt về nhóm máu sẽ có ảnh hưởng đến các yếu tố sức khỏe, lối sống, tính cách. Một số đặc điểm tính cách chung của từng nhóm máu có thể phù hợp với một số công việc nhất định. Hãy cùng tìm hiểu những điều thú vị mà nhóm máu nói về bạn.

Nhóm máu O

Các nhà nhân chủng học tin rằng nhóm máu O có nguồn gốc từ Nam Phi, là nhóm máu cổ xưa và phổ biến nhất của con người.

Đặc trưng của nhóm máu O: Tự tin, có ý chí mạnh mẽ, thích phán xét, cạnh tranh, chuyên nghiệp, tự định hướng mục tiêu.

Những người thuộc nhóm máu O luôn dồi dào năng lượng và mang bản năng sinh tồn mạnh mẽ. Họ yêu quyền lực và không ngần ngại nỗ lực nắm bắt điều đó. Với tinh thần cạnh tranh cao, người mang nhóm máu O là chiến binh số một trong thế giới kinh doanh. Tuy đôi khi hơi giáo điều nhưng không thể phủ nhận, họ chính là những ông chủ xuất sắc nhất - giỏi kiếm tiền hơn kết bạn. Tích cực và quyết đoán, nhưng họ cũng có đặc trưng là ích kỉ và kiêu ngạo. Họ ý thức rõ ràng về mục đích

của bản thân, nhưng đồng thời cũng lãng mạn, dễ bị ảnh hưởng bởi ngoại cảnh, và là những người rất giỏi trong công tác tổ chức. Người thuộc nhóm máu O có khả năng thiên bẩm về viết lách đồng thời có trái tim khỏe mạnh và quả cảm. Họ khao khát vị trí lãnh đạo và là những người sinh ra để gặt hái thành công. Họ chính là những nhà lãnh đạo chính phủ, chủ tịch tập đoàn, đội trưởng đội thể thao tốt nhất, thành công nhất.

Tính cách	Nghề nghiệp	Chế độ sống
Có óc kinh doanh	Kế toán	Ăn hải sản hoặc thịt đỏ
Minh mẫn và sáng suốt	Nhà cung cấp	Ăn nhiều rau
Đáng kính	Doanh nhân	Tập thể dục nhịp điệu

Nghề nghiệp thích hợp nhất cho người nhóm máu O: kế toán, chính trị gia, kinh doanh/buôn bán, bác sĩ chuyên khoa, bộ trưởng.

Bạn có biết? Một vài nhân vật mang nhóm máu O đáng chú ý gồm Ronald Reagan và Nữ hoàng Elizabeth.

Nhóm máu A

Theo nghiên cứu của các nhà nhân chủng học, nhóm máu A có nguồn gốc từ châu Á hoặc vùng Trung Đông từ khoảng 25.000 - 15.000 năm trước Công nguyên.

Đặc trưng của nhóm máu A: Vâng lời, cẩn thận, giàu cảm thông, dè dặt, biết hi sinh, lịch thiệp, sẵn sàng thỏa hiệp, trung thực, trung thành, đáng tin cậy, một người đồng đội tốt, kiên trì và có phương pháp.

Nhóm máu A là những người nhạy cảm và chu đáo, thích giữ hòa khí và thích nghi rất tốt với những gì mới mẻ. Họ cũng là những người bình tĩnh, tuân thủ quy tắc, thận trọng và quan hệ tốt với mọi người xung quanh. Mang trong mình nhóm máu phổ biến thứ hai, người nhóm máu A yêu thích trật tự và ngăn nắp, có xu hướng tiến tới chủ nghĩa lí tưởng. Với thói quen tỉ mỉ của mình, họ thực sự thích hợp với công việc trong thư viện, sở cảnh sát hay viện bảo tàng. Họ là những người sâu sắc và có khả năng tự kiểm soát một cách đáng kinh ngạc. Người thuộc nhóm máu A thích những gì có kế hoạch, thứ tự rõ ràng và không thích những điều bất ngờ. Họ phù hợp với những công việc yêu cầu sự tỉ mỉ, cẩn thận, chi tiết hơn là những gì yêu cầu sáng tạo. Họ là một cầu thủ tốt, nhưng sẽ là một người quản lí tồi.

Tính cách	Nghề nghiệp	Chế độ sống
Bậc thầy âm mưu	Biên dịch	Nhiều tinh bột/ít chất béo
Mù quáng trong tình yêu	Nhà kinh tế học	Tập thể dục nhẹ nhàng
Luôn bị áp lực	Thợ làm vườn	Thiền

Nghề nghiệp thích hợp nhất cho người thuộc nhóm máu A: kế toán, thủ thư, luật sư, nhà kinh tế học, nhà văn/tiểu thuyết gia.

Bạn có biết? Trong số những người nổi tiếng mang nhóm máu A, có thể kể đến Jimmy Carter và Alan Alda.

Nhóm máu B

Các nhà nhân chủng học cho rằng nhóm máu B xuất hiện trong giai đoạn khoảng năm 15.000 - 10.000 trước Công nguyên ở vùng Himalaya.

Đặc trưng của nhóm máu B: Vui vẻ, cởi mở, lạc quan, thích mạo hiểm, năng động, nhạy cảm, tốt bụng, độc lập và biết tự tạo động lực cho bản thân.

Nhóm máu B là nhóm máu của những người giỏi cân bằng nhất, họ thường tìm kiếm và phấn đấu cho sự hòa hợp trong các mối quan hệ. Họ có cá tính mạnh mẽ, làm mọi việc theo cách riêng, rất lạc quan và dễ có mối quan hệ tốt với mọi người. Họ suy nghĩ đa chiều và rất có năng khiếu làm thám tử. Họ có khuynh hướng để ý đến những gì bất thường và rất thẳng thắn, nhưng lại không tuân thủ và ít nhiều thiếu tổ chức. Họ nấu ăn rất ngon và cũng phát triển mạnh trong cách ngành nghề như báo chí. Nhóm máu B phóng khoáng, yêu tự do, ghét bỏ các quy ước, giàu sáng tạo, trung thực và làm việc chăm chỉ, nhưng việc thiếu khả năng ủy quyền, chịu trách nhiệm cũng như tính cách quá thẳng thắn sẽ ngăn cản họ lên tới đỉnh cao thành công trong bộ máy của các công ty truyền thống. Sự thiếu hụt này được bù lại bởi khả năng lên ý tưởng tuyệt vời, nguồn năng lượng dồi dào không bao giờ cạn cũng như khả năng giải quyết mọi vấn đề.

Tính cách	Nghề nghiệp	Chế độ sống
Thẳng thắn	Nhà thiết kế	Chế độ ăn đa dạng
Giàu cảm xúc	Nhà báo	Các sản phẩm từ sữa
Tùy hứng	Thợ làm tóc	Bơi/đi bộ

Những nghề nghiệp phù hợp nhất cho nhóm máu B: thám tử, nhà báo, nghệ sĩ, thợ thủ công mĩ nghệ, bác sĩ tâm thần.

Bạn có biết? Một số người nổi tiếng thuộc nhóm máu B là Tom Selleck, Mia Farrow và Jack Nicholson.

Nhóm máu AB

Các nhà nhân chủng học tin rằng nhóm máu AB vốn không có nguồn gốc xa xưa mà mới chỉ xuất hiện vào khoảng 900 - 1.000 năm trước khi những những chiến binh Mông Cổ tràn sang, đánh chiếm tới lãnh thổ cuối cùng của nền văn hóa phương Tây.

Đặc trưng của nhóm máu AB: Nhạy cảm, kiêu hãnh, hướng ngoại, rành rọt, dễ tính, giàu cảm thông, làm việc hiệu quả, nhạy bén, ham học hỏi, có tổ chức và rất thân thiện

Người thuộc nhóm máu AB có thể hay bồn chồn, hoang dã và giàu đam mê. Họ hiểu rất rõ bản thân và những gì xung quanh mình, từ môi trường sống xung quanh, những điều họ thích và không thích cho tới những cảm xúc bản năng tận sâu trong con người. Họ cũng muốn giúp đỡ người khác. AB có thể coi là nhóm máu hiếm nhất, và họ bẩm sinh là những người biết cách giải quyết vấn đề. Rất nhiều người thuộc nhóm máu AB là những giáo viên, chuyên gia dinh dưỡng và chăm sóc sức khỏe, người pha chế đồ uống thành công. Họ có khuynh hướng ngoại giao và năng lực truyền đạt thiên bẩm. AB cũng được coi là nhóm máu thiêng liêng

nhất khi chảy trong huyết quản của nhiều nhà tiên tri, tôn giáo và những người chữa bệnh danh tiếng. Trong công việc, nhờ tính cách mềm dẻo và hòa đồng cùng với tư duy khoa học rành rọt và hợp lí, họ dễ trở thành những nhà hoạch định chiến lược, ngoại giao và luật sư giỏi. Rất có tổ chức nhưng thường không sáng tạo, chính vì vậy, họ cũng là những nhà quản lí bộ phận, quan chức hay chuyên gia đàm phán tốt.

Tính cách	Nghề nghiệp	Chế độ sống
Thoải mái	Chuyên gia đàm phán	Chế độ ăn uống đa dạng
Nhạy cảm	Giám đốc doanh nghiệp	Tập thể dục
Giỏi phê bình	Chuyên gia chăm sóc sức khỏe	Tận dụng các "bí kíp" thư giãn

Những nghề nghiệp phù hợp nhất cho nhóm máu AB: quan hệ công chúng, giám đốc công ty, chuyên gia đàm phán, giáo viên, luật sư.

Bạn có biết? Cố tổng thống Mỹ John F. Kennedy cũng là người thuộc nhóm máu AB.

Tìm hiểu về nhóm máu và những đặc trưng của từng nhóm sẽ giúp bạn có nhiều thông tin hơn để đưa ra những quyết định chính xác nhất. Tất nhiên dù có ảnh hưởng sâu sắc và rõ nét tới đâu, nhóm máu không thể nào giúp bạn quyết định về cuộc đời hay sự nghiệp của mình. Hãy lắng nghe chính bản thân mình, cơ thể bạn, tâm hồn bạn và để lí trí cùng bản năng dẫn bạn đến với thành công nhé!

Ngành lọc hóa dầu

Dầu mỏ vẫn là nhân tố trọng yếu để phát triển kinh tế.

Maria Bartiromo
Phát thanh viên nổi tiếng người Mĩ

Đối với hầu hết các cường quốc trên thế giới, lọc hoá dầu được coi như một ngành công nghiệp mũi nhọn. Đây là ngành kinh tế chiến lược, có ảnh hưởng sâu rộng đến toàn bộ nền kinh tế. Bởi vậy, có nhiều nước như Hàn Quốc hay Singapore, đặc biệt là Nhật Bản, dù phải nhập khẩu dầu thô hoàn toàn vẫn chú trọng phát triển công nghiệp lọc hoá dầu.

Năm 1999, Việt Nam được xếp vào danh sách những nước xuất khẩu dầu. Từ thời điểm đó đến nay, sản lượng khai thác dầu hàng năm của chúng ta không ngừng tăng lên. Trên nền tảng thuận lợi ấy, xây dựng ngành công nghiệp lọc hoá dầu là chiến lược trọng tâm của đất nước trong thời gian tới.

Bạn yêu thích môn hoá học, đặc biệt là hoá hữu cơ và muốn thử thách mình với ngành công nghệ cao còn hoàn toàn mới mẻ ở Việt Nam, hãy cùng khám phá *Toa tàu số 22:*

Ngành lọc hóa dầu

Cho đến nay, trong khi nhân loại đang cố gắng tìm ra những nguồn nhiên liệu mới, dầu mỏ vẫn là nguồn nhiên liệu phổ biến và quý giá nhất thế giới. Với trí tuệ và sự sáng tạo vô tận của con người, dầu mỏ đã được tinh lọc và chế biến, đem lại những ứng dụng tuyệt vời. Chúng ta sẽ bắt đầu hành trình qua ngành lọc hoá dầu với một vài câu chuyện thú vị về những ứng dụng của dầu mỏ.

*** "Vàng đen" quý hơn vàng**

Bạn thường nghe nói rằng các mỏ than đá là vàng đen của Tổ quốc. Nhưng hãy cẩn thận nếu bạn phải dịch cái tên này sang tiếng Anh cho một người nước ngoài.

Bởi vì người đó lập tức sẽ hiểu sang một thứ khác, một dạng nhiên liệu không kém phần quý giá và độc đáo: *Dầu mỏ*.

Trên thế giới, dầu mỏ được gọi một cách hình tượng là *black gold* (vàng đen) bởi vai trò quan trọng của nó trong cuộc sống.

Nhưng "vàng đen" thậm chí còn quý hơn cả vàng thật.

Dầu mỏ và khí gas thiên nhiên hiện cung cấp ba phần năm tổng nguồn nhiên liệu mà chúng ta đang dùng. Trong cuộc sống hiện đại, không nơi nào không thấy dấu ấn của dầu mỏ: dầu hoả cho bếp dầu hay gas cho bếp ga; các loại xăng, dầu cho ôtô, xe máy, máy bay, tàu hoả..., nhựa đường để làm đường; các loại thuốc chữa bệnh; nhựa, chất dẻo; các loại hoá chất; phân bón cho đồng ruộng... Và còn vô vàn ứng dụng khác nữa.

Bởi sự quý giá đó mà ngành công nghiệp khai thác và lọc hoá dầu luôn là trọng tâm phát triển của các cường quốc trên thế giới. Lọc hoá dầu hiện được coi là ngành công nghiệp trọng điểm, là một chỉ số để đánh giá sự thành công của công nghiệp hoá đất nước.

Theo tính toán, trữ lượng dầu mỏ thế giới nằm trong khoảng từ 1.148 tỉ thùng đến 1.260 tỉ thùng. Với sự phát triển của khoa học kĩ thuật, trữ lượng dầu mỏ tìm thấy và có khả năng khai thác đã không ngừng tăng lên trong những năm gần đây, đạt mức cao nhất vào năm 2003.

Người ta dự đoán rằng dầu mỏ thế giới sẽ còn đủ dùng cho khoảng 50 năm nữa.

Việt Nam được xếp vào các nước xuất khẩu dầu mỏ từ năm 1991 khi sản lượng xuất khẩu đạt vài ba triệu tấn. Đến nay, sản lượng dầu khí khai thác và xuất khẩu hàng năm vào khoảng 20 triệu tấn/năm.

*** "Vắt" dầu mỏ ra... cao su**

Sau khi Cách mạng tháng Mười thành công, chính quyền Xô Viết được thành lập. Các nước tư bản gây áp lực lên nước Nga Xô Viết non trẻ bằng cách bao vây kinh tế, trong đó có việc ngăn nhập khẩu sao su. Liên Xô đứng trước tình thế rất khó khăn. Không có cao su cũng đồng nghĩa với việc không có lốp xe các loại và vô số vật phẩm khác.

Các nhà khoa học Liên Xô ngày đêm nghiên cứu miệt mài để tìm ra đáp số cho bài toán khó này. Cuối cùng viện sĩ Lebecdev cũng làm được điều kì diệu. Ông đã nghiên cứu thành công quá trình sản xuất cao su butađien (hay còn gọi là cao su tổng hợp) từ dầu mỏ. Chất xúc tác được ông dùng là một loại đất sét của một vùng miền núi ở nước Nga.

Vậy là, nhờ dầu mỏ và sức sáng tạo tuyệt vời của các nhà khoa học, xe cộ vẫn chạy tấp nập trên khắp các nẻo đường từ những thành phố lớn như Moskva, Sankt-Peterburg... đến các vùng nông thôn xa xôi. Và còn bao nhiêu sản phẩm khác từ

cao su nữa.

Nhưng dầu mỏ sẽ chẳng thể có được những ứng dụng tuyệt vời như vậy nếu không có một ngành công nghiệp phát triển trên cơ sở của nguồn nhiên liệu kì diệu này: *Ngành lọc hoá dầu*.

Chúng ta hãy cùng đến những hàng ghế tiếp theo để khám phá về ngành này.

*** Dầu mỏ thực ra là gì?**

Có rất nhiều cách giải thích khác nhau về dầu mỏ. Tuy nhiên, theo giả thuyết được nhiều nhà khoa học đồng tình nhất, vàng đen quý giá chính là... xác chết của vô số những sinh vật cổ đại (bao gồm động vật và thực vật) sống cách chúng ta hàng triệu triệu năm.

Đó là những sinh vật sống dưới biển hoặc sinh vật trên cạn bị cuốn trôi ra biển, nằm lại ở đáy biển. Trong nước biển có rất nhiều loại vi khuẩn háo khí (ưa không khí) và vi khuẩn yếm khí (sống không cần không khí). Chính chúng đã tiêu thụ và phân huỷ những xác chết này.

Qua hàng triệu triệu năm lao động miệt mài, những con vi khuẩn chăm chỉ kia đã để lại cho chúng ta dầu mỏ. Ở những nơi khác nhau có các loại dầu mỏ khác nhau, phụ thuộc vào những xác chết ban đầu và yếu tố kim loại mà dầu hoà tan khi chảy qua các lớp trầm tích.

Bởi vậy, dầu mỏ được coi là nguồn nguyên liệu hoá thạch và không tái tạo được.

Dầu được sinh ra rải rác trong các lớp trầm tích gọi là "đá mẹ". Nhưng chúng chẳng chịu ở yên một chỗ. Áp suất dưới lòng đất quá cao khiến dầu bị đẩy ra ngoài và di cư đến nơi ở mới qua cấu trúc rỗng xốp của "đá mẹ". Khi gặp một địa điểm thuận lợi, dầu mỏ liền tụ lại. Vậy là có các mỏ dầu.

Dầu mỏ có nguồn gốc từ xác động thực vật, nên thực ra nó là hỗn hợp của nhiều hiđrôcacbon phức tạp (hiđrôcacbon là hợp chất chứa hiđrô và cacbon). Sau này, trong ngành công nghiệp chế biến dầu mỏ, người ta tách các hiđrôcacbon đó ra, thu được những sản phẩm khác nhau.

*** Người ta chế biến dầu mỏ như thế nào?**

Trước tiên, con người đi tìm điểm tập trung của dầu mỏ, tức là các mỏ dầu. Bằng những kĩ thuật hiện đại, người ta tiến hành khoan các mỏ dầu, lấy dầu mỏ lên sử dụng cho cuộc sống của mình. Khai thác dầu mỏ là cả một ngành công nghiệp lớn

đem lại những khoản lợi nhuận khổng lồ.

Ở Việt Nam, chúng ta đang phát triển mạnh ngành công nghiệp khai thác dầu mỏ, với các mỏ dầu: Bạch Hổ, Đại Hùng, Mỏ Rồng. Tiềm năng dầu mỏ của Việt Nam được *Từ điển Bách khoa toàn thư Dầu thế giới năm 1994* xếp vào vị trí thứ sáu trong bảy nước xuất khẩu dầu ở châu Á - Thái Bình Dương.

Dầu được khai thác lên còn gọi là dầu thô (tức là dầu chưa qua quá trình chế biến). Nhưng tìm kiếm và khai thác dầu thô mới chỉ là bước đầu. Dầu mỏ sẽ chẳng hữu ích đến như vậy trong cuộc sống của con người và không thể coi là “vàng đen” nếu thiếu quá trình thứ hai: ***Biến đổi dầu***.

Quá trình này gồm hai công đoạn:

- Lọc dầu

Dầu mỏ là hỗn hợp của rất nhiều hiđrôcacbon khác nhau. Để tận dụng hết tiềm năng của dầu mỏ, người ta tiến hành tách các hiđrôcacbon đó dựa trên nhiệt độ sôi khác nhau của chúng. Dầu mỏ lúc này được chưng cất trên những tháp cao hàng chục mét.

Trên cơ sở nhiệt độ sôi, dầu được chia thành các phân đoạn chủ yếu sau:

+ *Dưới 180°C:* Phân đoạn xăng được dùng làm nhiên liệu cho động cơ như xe máy, ô tô, máy bay... hoặc làm dung môi pha sơn cao su, keo dán...

+ *Từ 180°C đến 250°C:* Phân đoạn dầu lửa (còn gọi là phân đoạn kerosen), được dùng làm dầu hoả dân dụng, nhiên liệu cho máy bay phản lực...

+ *Từ 250°C đến 350°:* Phân đoạn gasoil nhẹ chủ yếu được dùng để làm nhiên liệu cho động cơ diezel.

+ *Từ 350°C đến 500°C:* Phân đoạn dầu nhờn (còn gọi là phân đoạn gasoil nặng), được dùng làm dầu bôi trơn.

+ *Trên 500°C:* Phân đoạn cặn dùng làm nhựa rải đường, nhiên liệu đốt lò...

- Hoá dầu

Để tận dụng hết những ứng dụng tiềm tàng của dầu mỏ, tiếp theo quá trình lọc dầu là hoá dầu. Theo xu hướng phát triển của ngành công nghiệp dầu mỏ ngày nay, hai quá trình này luôn gắn liền với nhau, không thể tách rời.

Hoá dầu trước hết nhằm nâng cao chất lượng và tính năng, hiệu quả sử dụng của những sản phẩm lọc dầu. Không chỉ vậy, từ những sản phẩm lọc dầu, qua một quá trình hoá học sâu, con người tổng hợp ra các loại sản phẩm như nhựa, chất dẻo, sợi nhân tạo, phân bón, hoá chất, thuốc chữa bệnh... Tóm lại, từ hoá dầu, chúng ta có vô vàn sản phẩm cần thiết và quý giá cho cuộc sống.

Cũng như nhiều ngành khoa học ứng dụng khác, ngành lọc hoá dầu mở ra cho bạn nhiều cơ hội chọn lựa phong phú. Bạn thích nghiên cứu hay hoạt động thực tiễn, thích gắn mình với các phòng thí nghiệm hay rời thành phố, tới những khu công nghiệp, nhà máy lọc hoá dầu?

Tất cả phụ thuộc vào sự lựa chọn cũng như năng lực và nhiệt huyết của chính bản thân bạn. Dù ở vị trí nào, bạn cũng đang làm việc trong ngành công nghiệp có vị trí chiến lược, đem lại những lợi ích to lớn cho đất nước.

*** Nhà khoa học**

Trở thành một nhà khoa học là bạn chọn lựa con đường nghiên cứu, tìm ra các sản phẩm mới, tính năng mới, ứng dụng mới, các quy luật mới hay công nghệ mới...

Dầu mỏ là hỗn hợp của những hợp chất hữu cơ hiđrôcacbon phức tạp. Nhà khoa học nghiên cứu những hợp chất này cùng với cách thức chưng cất, tổng hợp, chế biến chúng dưới những điều kiện cụ thể, xúc tác ra sao để tạo thành những sản phẩm phong phú, có ích cho cuộc sống của con người.

Dầu mỏ rất quý giá nhưng đó không phải là nguồn nguyên liệu vô tận. Theo dự đoán của nhiều nhà phân tích, với tốc độ sử dụng như hiện nay, trữ lượng "vàng đen" trên toàn thế giới chỉ đủ để con người sử dụng trong khoảng 40 đến 50 năm nữa. Một yếu tố không kém phần quan trọng là những sản phẩm từ dầu mỏ còn gây nên vô số ảnh hưởng xấu đến môi trường như các chất thải và khí độc gây hiệu ứng nhà kính, khiến Trái Đất nóng dần lên...

Bởi vậy, không ngừng nghiên cứu, tìm tòi để khai thác tối đa tiềm năng của dầu mỏ, tạo ra các sản phẩm, vật liệu nhiều tính năng hơn, rẻ hơn, đồng thời an toàn hơn, ít gây tác hại đến môi trường hơn... là mối quan tâm của bất kì nhà khoa học nào trong lĩnh vực này.

Trong ngành lọc hoá dầu, mỗi nhà khoa học sẽ lại chọn một bộ phận nhỏ hơn, sâu hơn nữa để tập trung nghiên cứu. Tất nhiên, họ luôn có ý thức trau dồi, bổ sung những kiến thức phong phú và rộng rãi về ngành này và các ngành khoa học có liên quan.

Nhiều nhà khoa học tham gia công tác giảng dạy trong lĩnh vực mình đảm nhiệm tại các trường đại học, cao đẳng, học viện, các công ty, nhà máy... Bằng cách đó, họ tham gia đào tạo, hướng dẫn, giúp đỡ những người có ước muốn được làm việc trong ngành lọc hoá dầu.

Trong quá trình đào tạo, các nhà khoa học không ngừng tự nâng cao, hoàn thiện kiến thức của mình, chú ý phát hiện những tài năng mới. Họ cũng thường xuyên tham gia các khoá bồi dưỡng ngắn hạn, những buổi hội thảo, hội nghị chuyên đề trong và ngoài nước. Sự hợp tác, trao đổi kiến thức được các nhà khoa học rất chú trọng. Bởi vậy, họ thường kết giao rộng rãi với những người thuộc giới chuyên môn ở cả trong và ngoài nước.

Trong điều kiện nước ta hiện nay, ngành lọc hoá dầu còn khá non trẻ so với nhiều ngành khác. Điều này cũng đồng nghĩa với việc nhà khoa học về lọc hoá dầu có rất nhiều việc phải làm. Việc nghiên cứu để tìm ra những sản phẩm mới đang đặt trước mắt chúng ta một triển vọng lớn.

Sản phẩm của ngành lọc hoá dầu là vô tận, không có sự hạn chế nào. Hàng năm có hàng loạt sản phẩm từ hoá dầu ra đời. Đó là kết quả của công việc nghiên cứu của các nhà khoa học trong phòng thí nghiệm.

Sự phát triển của khoa học kĩ thuật tạo ra nhiều điều kiện thuận lợi cho công việc nghiên cứu của các nhà khoa học. Trong các phòng thí nghiệm đã có những máy móc, thiết bị kĩ thuật vô cùng tinh vi, chẳng hạn như những chiếc máy có thể đo được những hạt xúc tác kích cỡ nano. (Bạn hãy thử tưởng tượng xem: 1 nanomét bằng một phần tỉ mét. Có cả một ngành khoa học tiên tiến về những vật liệu có kích thước nhỏ bé như thế. Muốn biết kĩ hơn, bạn có thể đọc phần *Công nghệ nano* trong cùng cuốn sách này).

Nhờ các thiết bị hiện đại như vậy, ta có thể theo dõi và phán đoán trước hướng đi, các bước tiến hành của một phản ứng hoá học (nhất là hoá học hữu cơ). Trước đây, các nhà khoa học chỉ đưa vào các thuyết để suy luận. Biết được các bước phản ứng xảy ra, các nhà nghiên cứu hoàn toàn có thể tạo ra được những sản phẩm mong muốn.

Chỉ trong thời gian rất gần nữa thôi, Việt Nam có thể tạo ra những sản phẩm quý như các loại chất dẻo, các loại vải sợi nhân tạo thay thế vải sợi tự nhiên, các loại cao su thay thế cao su thiên nhiên, các loại thuốc chữa bệnh... Tất cả đều do sự nghiên cứu thành công trong phòng thí nghiệm và áp dụng vào sản xuất.

*** Kĩ sư lọc hoá dầu**

Nếu bạn thích thực hành hơn là nghiên cứu, sống động hơn là trên lí thuyết và giấy tờ, bạn sẽ hợp với công việc của một kĩ sư.

Các kĩ sư lọc hoá dầu là người thiết kế và vận hành các quy trình ứng dụng, các thiết bị, máy móc trong các nhà máy lọc dầu. Cụ thể, họ là người điều khiển các dây chuyền chưng cất, đảm bảo hoạt động đồng bộ, nhịp nhàng của toàn bộ hệ thống máy móc dưới các điều kiện cụ thể, xử lí những tình huống bất ngờ, tạo ra các sản phẩm cuối cùng từ dầu mỏ.

Ngành lọc hoá dầu là một ngành công nghệ cao, gắn liền với những máy móc được tự động hoá hoàn toàn, những thiết bị thông minh. Điều này cũng có nghĩa là bạn có thể làm việc trong ngành lọc hoá dầu mà chẳng hề phải động tay vào giọt

dầu nào. Tất cả được thực hiện theo một quy trình tự động hoá hoàn toàn. Nhiệm vụ của kĩ sư hoá dầu là trên cơ sở kiến thức của mình, vận hành tốt các thiết bị của nhà máy, nhập những dữ liệu và chỉ số thích hợp cho các quy trình biến đổi dầu.

Không cần phải là kĩ sư hoá dầu

Tuy nhiên, muốn làm việc trong ngành hoá dầu, bạn không nhất thiết phải là một kĩ sư hoá dầu. Tốt nghiệp những ngành như tự động hoá, cơ khí... bạn vẫn hoàn toàn có thể làm việc trong ngành này.

Một nhà máy lọc dầu khi tuyển kĩ sư, thường tuyển theo tỉ lệ một nửa là kĩ sư hoá dầu, một phần tư là kĩ sư tự động hoá và một phần tư là kĩ sư cơ khí. Ngoài ra, còn có một số lượng nhỏ các kĩ sư khác như kĩ sư nhiệt, kĩ sư điện... Vấn đề môi trường luôn được đặt ra với các nhà máy lọc dầu nên những kĩ sư môi trường cũng luôn tìm được vị trí của mình ở đây.

Tất cả máy móc trong nhà máy lọc hoá dầu đều được tự động điều khiển nên rất cần đến những kĩ sư tự động hoá. Nhiệm vụ của họ là bảo dưỡng các máy móc tự động, sáng chế máy tự động điều khiển tốt hơn. Ngoài ra, họ còn giúp nâng cao kiến thức tự động hóa cho những kĩ sư khác trong nhà máy.

Công việc của kĩ sư cơ khí là phụ trách xưởng cơ khí, sửa chữa, bảo quản máy móc, thiết bị... Họ cũng có thể tham gia vào việc thiết kế dây chuyền sản xuất hợp lí, hoặc cải tiến dây chuyền cho tốt hơn.

Mỗi người một việc, trong nhà máy lọc hoá dầu, các kĩ sư hoá dầu, kĩ sư tự động hoá, kĩ sư cơ khí, kĩ sư nhiệt, kĩ sư điện, kĩ sư môi trường... kết hợp với nhau thật nhịp nhàng, ăn ý.

*** Nhà tư vấn, chuyển giao công nghệ**

Với những kiến thức chuyên sâu về lọc hoá dầu, cộng thêm kinh nghiệm thực tế trong lĩnh vực này, bạn có thể trở thành một nhà tư vấn, chuyển giao công nghệ tới các dây chuyền sản xuất.

Không ngừng cải tiến, hiện đại hơn, ưu việt hơn là xu hướng chung của khoa học công nghệ. Chính vì vậy, liên tục những phát minh, sáng chế mới ra đời thay thế cho những công nghệ cũ đã trở thành lỗi thời.

Vai trò của các nhà tư vấn, chuyển giao công nghệ bởi vậy rất quan trọng. Họ chính là cầu nối giữa những công nghệ mới, phát minh mới, hệ thống máy móc, thiết bị thông minh mới với các kĩ sư, công nhân kĩ thuật... làm việc trong nhà máy.

Tuy nhiên, để trở thành một nhà tư vấn, chuyển giao công nghệ không hề dễ dàng. Vị trí này thường đòi hỏi bạn rất nhiều kinh nghiệm về nghiên cứu hoặc thực tiễn trước đó. Tức là trước khi trở thành nhà tư vấn, chuyển giao công nghệ, bạn phải thiết lập được cho mình một vị trí, tiếng nói khá vững chắc trong ngành.

Hiện nay, để phát triển ngành công nghiệp lọc hoá dầu còn non trẻ của đất nước, chúng ta phải nhờ đến rất nhiều nhà tư vấn và chuyển giao công nghệ nước ngoài. Hi vọng trong tương lai không xa, sẽ có một đội ngũ đông đảo những nhà tư

vấn và chuyển giao công nghệ của Việt Nam trong lĩnh vực lọc hoá dầu. Những chuyên gia ấy không chỉ làm việc ở các nhà máy, dây chuyền sản xuất của Việt Nam mà còn tới những quốc gia khác trên thế giới.

Trong số những chuyên gia tài năng và đầy tâm huyết đó, sao lại không có bạn nhỉ?

Chúng ta có thể tin vào điều đó lắm chứ!

*** Nhà quản lí**

Với khả năng quản lí cũng như kinh nghiệm trong ngành, bạn cũng có thể trở thành nhà quản lí trong lĩnh vực lọc hoá dầu.

Lúc này, ngoài năng lực chuyên môn vững vàng, bạn còn cần đến tầm nhìn chiến lược, con mắt biết nhìn xa trông rộng về tương lai và cả một cái đầu biết tính toán hiệu quả kinh tế.

Do nhiều nguyên nhân, dầu mỏ là một trong những thị trường nhạy cảm và dễ biến động nhất. Bởi vậy, những kiến thức sâu rộng về kinh tế cũng như quản trị nói chung và quản trị kinh doanh nói riêng rất cần với những người làm việc ở vị trí này.

Cơ hội làm việc khá rộng mở khi lựa chọn ngành lọc hoá dầu. Đây là một ngành mũi nhọn phát triển của đất nước. Bạn có thể tham gia vào nhiều vị trí khác nhau. Vậy, cụ thể bạn sẽ làm việc ở đâu nếu chọn ngành này?

* ***Là nhà khoa học***, bạn sẽ làm việc trong các viện nghiên cứu như Viện Hoá học công nghiệp (thuộc Bộ Công nghiệp), Viện Công nghệ hoá học (thuộc Viện Khoa học và Công nghệ Việt Nam)... Bạn cũng có thể tìm thấy vị trí của mình trong các trường đại học, các phòng nghiên cứu, phòng thí nghiệm của các hãng, các công ty dầu khí.

* ***Là kĩ sư hoá dầu***, bạn sẽ làm việc tại các nhà máy lọc hoá dầu, các công ty dầu khí như Tổng công ty Dầu khí Petro Việt Nam, Tổng công ty Xăng dầu Việt Nam Petrolimex, Công ty Phụ gia dầu mỏ (APP)...

Hiện nay, nước ta đang có ba dự án về nhà máy lọc hoá dầu, dự định tiến hành xây dựng ở ba miền Bắc, Trung, Nam.

- Nhà máy lọc dầu Dung Quất (Quảng Ngãi).

- Nhà máy thứ hai sẽ xây dựng ở Nghi Sơn (Thanh Hoá).

- Nhà máy thứ ba sẽ xây dựng ở Phú Yên.

Từ nay đến khi các nhà máy được đưa vào hoạt động cũng mất một thời gian khá dài. Như vậy, đến khi học xong, bạn có thể trở thành kĩ sư làm việc ở một trong ba nhà máy trên.

* ***Là nhà tư vấn và chuyển giao công nghệ***, bạn sẽ làm việc trong các hãng sản xuất, các công ty tư vấn và chuyển giao công nghệ... Ngành lọc hoá dầu của nước ta đang trong thời kì đầu của sự phát triển nên rất cần những chuyên gia tư vấn giỏi, với nhiều kinh nghiệm hoạt động thực tiễn.

* ***Là nhà quản lí***, bạn sẽ làm việc với tư cách chuyên viên về lĩnh vực lọc hoá dầu trong các cơ quan thuộc các Bộ của Nhà nước như Bộ Khoa học và Công nghệ, Bộ Công nghiệp, Bộ Kế hoạch và Đầu tư, Bộ Tài nguyên và Môi trường...

*** Hợp xu thế phát triển**

Như bạn đã biết, ngành lọc hoá dầu là một trong những ngành kinh tế mũi nhọn tại nhiều quốc gia. Đây là một trong những chỉ số đánh giá mức độ phát triển và công nghiệp hoá ở các quốc gia. Với vị trí quan trọng như vậy, rất nhiều nước chú trọng đầu tư vào ngành này.

Một xu thế khác là ngành công nghiệp dầu mỏ đang chuyển dần về các nước phương Đông với những cường quốc mới nổi lên như Nhật Bản, Trung Quốc, Hàn Quốc...

Nhật Bản hiện nay có tới 34 nhà máy lọc dầu với công suất 237,4 triệu tấn/ năm. Hàn Quốc không có mỏ dầu, phải nhập hoàn toàn dầu thô. Nhưng ngay từ kế hoạch năm năm đầu tiên, nước này đã đầu tư vào ngành công nghiệp lọc hoá dầu với chủ trương đạt công suất sản xuất vượt 30% so với nhu cầu sử dụng nội địa. Hiện nay Hàn Quốc đứng thứ ba ở châu Á về lọc dầu. Các sản phẩm lọc hoá dầu của Hàn Quốc không chỉ đáp ứng nhu cầu trong nước mà còn xuất khẩu khoảng 20- 25% ra nước ngoài. Một nước gần chúng ta hơn là Singapore hoàn toàn không có dầu thô, phải nhập từ nước ngoài, cũng rất chú trọng đầu tư vào ngành lọc hoá dầu.

Trở thành nước xuất khẩu dầu từ sáu năm trước, Việt Nam hiện đứng thứ ba trong khu vực Đông Á về xuất khẩu dầu. Với lợi thế đó, đầu tư vào ngành công nghiệp lọc hoá dầu là hướng đi hoàn toàn phù hợp. Bởi vậy, cơ hội việc làm và triển vọng nghề nghiệp rất rộng mở trước mắt bạn, những người quyết định phát triển sự

nghiệp của mình trong ngành lọc hoá dầu.

*** Làm việc trong môi trường máy móc tối tân**

Tại nhà máy lọc hoá dầu, bạn sẽ được làm việc trong môi trường tự động hoá hoàn toàn với những máy móc, thiết bị điện tử cực kì thông minh. Chẳng hạn để điều khiển quá trình lọc dầu, kĩ sư hoá dầu thường làm việc trong phòng điều khiển trên các tháp cao với những sơ đồ, hệ thống máy tính và bảng điều khiển hiện đại... Một môi trường làm việc công nghệ cao như thế là niềm mơ ước của bất cứ bạn trẻ nào.

Tất nhiên, điều này cũng không phải không có những phiền toái của nó. Bởi máy móc bao giờ cũng chỉ là máy móc. Chúng rất "cứng nhắc" và đòi hỏi bạn phải cực kì cẩn thận trong quá trình vận hành, xử lí. Nếu bạn có thao tác sai nào đó khi vận hành máy, bạn sẽ phải lo giải quyết những trục trặc về máy móc vốn rắc rối và mệt mỏi vô cùng.

*** Thu nhập tương đối cao**

Điều này khá dễ hiểu bởi bạn đang làm việc tại một trong những ngành kinh tế trọng điểm của đất nước. Tuy nhiên, cũng như nhiều ngành nghề khác, thu nhập trong ngành lọc hoá dầu phụ thuộc rất nhiều vào năng lực cá nhân và sự phấn đấu của bạn.

Mức lương giữa các vị trí công tác trong ngành này có thể rất chênh lệch, phụ thuộc vào trách nhiệm, năng lực chuyên môn và cả hiệu quả công việc của bạn nữa.

*** Có nhiều cơ hội tiếp xúc với bạn bè quốc tế, các chuyên gia nước ngoài**

Hợp tác quốc tế, trao đổi kinh nghiệm là một xu thế tất yếu của sự hội nhập và phát triển trên thế giới ngày nay. Việt Nam mới bắt đầu phát triển ngành lọc hoá dầu. Chúng ta chắc chắn sẽ cần nhờ đến nhiều sự giúp đỡ, sự truyền đạt kinh nghiệm của những quốc gia đi trước. Sẽ có nhiều chuyên gia giỏi từ các nước tới làm việc tại những trung tâm nghiên cứu, nhà máy lọc dầu của nước ta. Đây là cơ hội để bạn gặp gỡ, tiếp xúc, nâng cao năng lực chuyên môn và cả vốn văn hoá quốc tế của mình.

Tất nhiên, điều kiện thuận lợi này cũng đặt ra yêu cầu với bạn: đó là phải thường xuyên trau dồi ngoại ngữ, đặc biệt là tiếng Anh, để giao tiếp và học hỏi bạn bè quốc tế. Ngoài vốn ngoại ngữ để giao tiếp thông thường, bạn còn phải thường xuyên tự học hỏi, cập nhật, đọc sách, tài liệu để nâng cao vốn ngoại ngữ chuyên ngành kĩ thuật, đặc biệt là ngành lọc hoá dầu.

*** Những khó khăn bạn sẽ phải đối mặt**

1- Ngành lọc hoá dầu ở nước ta còn rất non trẻ và bạn sẽ gặp nhiều thử thách của những người đi tiên phong. Đầu tiên là những bất cập, thiếu hợp lí bởi chẳng có gì là hoàn hảo, ưu việt ngay từ đầu. Điều này đòi hỏi bạn một sự nhẫn nại, lòng quyết tâm theo đuổi nghề nghiệp, không dễ nản lòng trước khó khăn.

2- Đây là ngành cần đến sự cẩn trọng, tỉ mỉ, khả năng tập trung cao. Chỉ cần một chút lơ là cũng có thể gây ra nhiều hậu quả khó lường. Điều này là một thử thách lớn mà bạn phải vượt qua.

3- Làm việc trong các nhà máy lọc hoá dầu cũng đồng nghĩa với việc có thể bạn phải sống xa gia đình. Chẳng hạn bạn ở miền Bắc, nhưng lại làm việc tại nhà máy lọc dầu Dung Quất ở Quảng Ngãi. Do phải đảm bảo an toàn, các nhà máy lọc hoá dầu thường phải nằm xa các khu cư dân đông đúc. Đây có thể là một trở ngại không nhỏ với bạn.

*** Năng khiếu và sự say mê với các môn khoa học tự nhiên, đặc biệt là hoá học**

Đây là tố chất cần thiết đầu tiên để bạn chọn ngành lọc hoá dầu.

Hoá dầu là một ngành chuyên sâu. Đầu tiên, bạn chọn môn hoá học. Trong môn hoá học, bạn chọn hoá hữu cơ. Trong hoá hữu cơ, bạn lại chọn hoá dầu. Bởi vậy, cái gốc của bạn khi tới với ngành lọc hoá dầu vẫn phải là tình yêu với môn hoá học từ thời phổ thông.

Bạn yêu thích những phản ứng kì diệu, biến đổi chất này thành chất khác, say mê với những xúc tác, công thức hoá học, những chai lọ trong phòng thí nghiệm... Thành tích học tập môn hoá luôn là niềm tự hào của bạn.

Không có sự say mê với khoa học tự nhiên, nhất là môn hoá học, bạn sẽ rất khó đi hết chặng đường nhiều vinh quang và cũng lắm vất vả của một người làm trong ngành lọc hoá dầu. Chỉ với tài năng và tâm huyết của mình, bạn mới có thể đạt được những đỉnh cao trong ngành này.

Vậy, bạn hãy tự đặt cho mình câu hỏi:

Bạn có thiên hướng về các môn khoa học tự nhiên không? Bạn có giỏi môn hoá không? Bạn yêu thích, say mê môn hoá thực sự hay chỉ muốn có thành tích cao trong học tập? Bạn có thích hoá hữu cơ không?...

Và bạn hãy nhờ thầy cô giáo dạy môn hoá học của mình tư vấn thêm nữa nhé!

*** Thông minh, có trí nhớ tốt**

Hoá dầu là một ngành chuyên sâu của hoá hữu cơ. Mà hoá hữu cơ thì bạn biết rồi đấy, toàn những công thức và phản ứng dài dằng dặc. Có những phản ứng viết kín một trang giấy cũng không hết.

Bởi vậy, muốn làm việc trong ngành này, bạn phải rèn cho mình trí nhớ thật tốt và thật chính xác. Không phải nhớ những chuyện loăng quăng đâu, mà là trí nhớ khoa học. Cụ thể là bạn phải có khả năng nhớ những phản ứng, những công thức đòi hỏi sự chính xác tuyệt đối. Trí nhớ ấy giúp bạn luôn chủ động trong nghiên cứu cũng như công việc thực tiễn trên các dây chuyền máy móc.

Trí nhớ một phần là tố chất tự nhiên do trời phú, nhưng chủ yếu lại do chính sự rèn luyện của bạn. Các nhà khoa học đã nghiên cứu và đưa ra kết luận rằng con người hoàn toàn có thể luyện tập và tự tạo cho mình một trí nhớ rất tốt.

Nếu bạn yêu thích ngành lọc hoá dầu mà chưa tự tin lắm về trí nhớ của mình, bạn cũng đừng vì thế mà chùn bước. Bạn có thể tập luyện cho trí nhớ của mình ngay từ ngày hôm nay. Hãy tập quan sát và ghi nhớ mọi thứ một cách chủ động. Bạn cũng có thể tới hiệu sách, thư viện, tìm đọc một số cuốn sách hướng dẫn chúng ta về cách luyện tập bộ não, tư duy và trí nhớ.

*** Sự kiên nhẫn, bền bỉ**

Dù bạn làm nghề gì, sự kiên nhẫn và bền bỉ luôn giúp bạn đi đến được tận cùng của vấn đề, tìm ra phương pháp giải quyết tốt nhất.

Đặc biệt trong một ngành công nghệ cao với những công thức thật dài và khó nhớ như ngành lọc hoá dầu, dù bạn là nhà khoa học, kĩ sư, nhà tư vấn chuyển giao công nghệ hay nhà quản lí, nếu không có sự kiên nhẫn cao độ và một tinh thần thép, bền bỉ, thì bạn cũng không thể trở thành một người giỏi nghề được.

*** Sự cẩn thận, tỉ mỉ, chính xác**

Công việc của bạn lại là một phần của cả một quy trình lọc dầu và hoá dầu được kết cấu chặt chẽ. Bởi vậy, không có sự cẩn thận, chính xác, bạn có thể sẽ phá hỏng cả một quy trình, làm rối tung mọi thứ.

Ngành lọc hoá dầu đòi hỏi đầu tư rất tốn kém, quy trình phức tạp. (Chẳng hạn vốn đầu tư ước tính của Nhà máy lọc dầu Dung Quất khoảng 2,5 tỉ USD, tức là khoảng 400.000 tỉ đồng Việt Nam). Đây là ngành mà mỗi sai lầm của bạn có thể tiêu tốn hàng triệu USD. Làm sao không cẩn thận cho được?

Muốn trở thành một nhà khoa học hay một kĩ sư hoá dầu, bạn có thể học tại khoa Hoá hoặc khoa Dầu khí của các trường đại học như:

- Trường Đại học Bách khoa Hà Nội - 01 Đại Cồ Việt - Hà Nội

- Trường Đại học Mỏ Địa chất - Đông Ngạc - Từ Liêm - Hà Nội

- Trường Đại học Bách khoa TP. Hồ Chí Minh - 268 Lý Thường Kiệt - Quận 10 - TP. Hồ Chí Minh

- Trường Đại học Dầu khí Việt Nam - Phường Long Toàn - Bà Rịa - Bà Rịa - Vũng Tàu

Trường Đại học Bách khoa Hà Nội hiện là một trong những cơ sở hàng đầu về đào tạo ngành lọc hoá dầu ở nước ta. Bên cạnh kĩ sư hoá dầu, trường còn đào tạo kĩ sư các chuyên ngành máy hoá dầu, tự động hoá trong ngành lọc hoá dầu, các quá trình thiết bị trong ngành lọc hoá dầu.

Trường Đại học Mỏ Địa chất có khoa Dầu khí, đào tạo 5 chuyên ngành: Lọc hoá dầu, Khai thác thăm dò dầu khí, Địa vật lí dầu khí, Địa chất dầu khí và Cơ khí thiết bị dầu khí. Muốn học ngành lọc hoá dầu, bạn có thể đăng kí thi vào khoa Dầu khí. Khi trúng tuyển, bạn sẽ được đăng kí chuyên ngành học.

*** Du học tại các nước phát triển**

Bên cạnh việc học trong nước, du học tại nước ngoài về ngành lọc hoá dầu là một sự lựa chọn cũng đáng để bạn lưu tâm nếu bạn có điều kiện về tài chính cũng như khả năng ngoại ngữ tốt.

Tới những quốc gia tiên tiến, những cường quốc về ngành công nghiệp lọc hoá dầu hơn chúng ta nhiều năm kinh nghiệm, đang sở hữu những công nghệ mới nhất, bạn sẽ có nhiều cơ hội học tập, phát triển cả về lí thuyết và thực hành. Bạn có thể học ngành lọc hoá dầu ở những nước như Mĩ, Nhật Bản, Singapore...

Lọc hoá dầu là một ngành học khó, đòi hỏi rất nhiều sự nỗ lực và cố gắng của bạn. Vấn đề là bạn luôn phải tự cố gắng trau dồi kiến thức, không ngừng học hỏi, tự rèn giũa bản thân.

Nghề luật

Luật là nghệ thuật của điều thiện và lẽ công bằng.

Danh ngôn

Theo một báo cáo mới đây, tính tới năm 2010, ngành toà án nước ta cần thêm khoảng 4.000 thẩm phán, ngành kiểm sát cần thêm khoảng 2.500 kiểm sát viên, nhu cầu xã hội cần thêm hàng chục nghìn luật sư... Nghề luật hiện đang phát triển mạnh ở nước ta và ngày càng được xã hội coi trọng.

Liên quan đến luật pháp, nghề luật đòi hỏi đào tạo cơ bản và chặt chẽ. Tốt nghiệp đại học chuyên ngành luật, muốn trở thành thẩm phán, luật sư, kiểm sát viên, chấp hành viên, công chứng viên, bạn còn phải trải qua một khoá đào tạo nghề tại Học viện Tư pháp với quy định riêng cho từng lĩnh vực.

Bạn yêu thích những điều luật, khao khát được là người đem lại công bằng cho xã hội, hãy cùng khám phá *Toa tàu số 23*:

Nghề luật

H*àng ghế số 1* xin chào đón bạn với hai câu chuyện về nghề luật. Qua đó, bạn sẽ thấy được sự cao quý và vai trò quan trọng của nghề này trong đời sống xã hội.

*** Vụ án Hồng Kông năm 1931**

Sáng sớm ngày 6/6/1931, cảnh sát Hồng Kông ập vào ngôi nhà số 186 phố Tam Lung khám xét và bắt một người tên là Tống Văn Sơ. Đó chính là bí danh của Nguyễn Ái Quốc, lãnh tụ của phong trào cách mạng Việt Nam - Bác Hồ muôn vàn kính yêu của chúng ta. Âm mưu của chúng là bí mật bắt giữ và chuyển giao nhân

vật đặc biệt quan trọng này cho Chính phủ thực dân Pháp ở Đông Dương để thủ tiêu. Một con tàu của thực dân Pháp đã chờ sẵn trong bến cảng để dẫn độ người này về Đông Dương.

Ngay sau khi Tống Văn Sơ bị bắt, nhà cách mạng Hồ Tùng Mậu đã kịp thời thông báo cho luật sư Loseby, khi đó là Chủ tịch Hội luật gia Hồng Kông. Cùng các đồng nghiệp của mình, luật sư Loseby đã đứng ra bênh vực Tống Văn Sơ trong vụ án kéo dài mà sau này được biết đến dưới tên gọi *Vụ án Hồng Kông năm 1931*.

Trước những hoạt động tích cực của luật sư Loseby, sự phản đối của báo chí Pháp và Hồng Kông, chính quyền Hồng Kông buộc phải mở phiên toà công khai để xét xử Tống Văn Sơ với tội danh là tay sai của Liên Xô, phái viên của Đệ Tam Quốc tế cộng sản đến Hồng Kông, mưu đồ phá hoại chính quyền sở tại.

Bằng lập luận sắc sảo và lời lẽ đanh thép, luật sư Loseby cùng các đồng nghiệp đã chỉ rõ những vi phạm nghiêm trọng trong việc bắt giam, hỏi cung, xét xử Tống Văn Sơ của nhà chức trách Hồng Kông; bác bỏ những lời buộc tội thiếu căn cứ của chính quyền Hồng Kông. Trái với mong muốn của nhà cầm quyền là bưng bít

thông tin, nhanh chóng kết thúc vụ án, tránh gây xôn xao dư luận, vụ án đã kéo dài tới phiên toà thứ 9 diễn ra vào ngày 19/9/1931.

Trước những lập luận sắc bén của các luật sư, cách trả lời thông minh và khôn khéo của Tống Văn Sơ, quan toà đuối lí nhưng bất chấp sự thật, vẫn ra quyết định trục xuất Tống Văn Sơ khỏi Hồng Kông để đưa về Đông Dương. Không nản lòng, Tống Văn Sơ và luật sư Loseby tiếp tục kháng án gửi lên Viện cơ mật Hoàng gia Anh. Viện cơ mật Hoàng gia Anh đã họp và quyết định Tống Văn Sơ vô tội.

Sau gần 30 năm, gặp lại Hồ Chí Minh - người khách hàng Tống Văn Sơ năm nào, trong không khí chứa chan tình nghĩa, luật sư Loseby xúc động nói với Người rằng:

“*Người ta nói rằng năm đó tôi đã cứu thoát ông. Điều đó có thể đúng, có thể không đúng. Nhưng dù sao tôi vẫn đánh giá đó là một trong những hành động sáng suốt nhất của cuộc đời mình*”.

*** Người mang lại công lí**

Nhiều bạn từng hồi hộp hàng đêm xem bộ phim *Bao Thanh Thiên*. Đó là những câu chuyện thật hay về tài năng, đức độ của một ông quan “thiết diện vô tư”. Mọi vụ án, dù phức tạp đến đâu, Bao Công cũng tìm ra sự thật và xét xử công minh để trả lại công lí cho người vô tội, trừng phạt kẻ có tội, dù là quan lớn của triều đình hay hoàng thân quốc thích.

Các cỗ “long đầu trảm”, “hổ đầu trảm”, “cẩu đầu trảm” nhe răng trấn áp kẻ ác, nhưng lại cười hiền lành với người vô tội.

Hình ảnh Bao Thanh Thiên là mơ ước của người dân về quyền lực tối thượng của

điều thiện, lẽ phải và công bằng trong xã hội. Chúng ta còn nhớ Bao Công mặt đen với vầng trăng trên trán; Triển Chiêu giỏi võ, đẹp trai; Vương Triều, Mã Hán, Trương Long, Triệu Hổ ngay thẳng, trung hậu; Công Tôn Sách gầy gò nhưng túc trí đa mưu...

Tuy mỗi ngời một vẻ nhưng họ đều rất quan trọng với việc xử án: Triều Chiêu, Vương Triều, Mã Hán, Trương Long, Triệu Hổ giống các chiến sĩ công an điều tra, bắt giữ tội phạm và bảo vệ phiên toà; Công Tôn Sách giống thư kí toà án còn Bao Công vừa giữ vai trò thẩm phán vừa kiêm luôn kiểm sát viên. Tất cả họ đều làm nghề luật như cách gọi của chúng ta hiện nay đấy các bạn ạ.

Thật thú vị phải không? Nào, chúng ta cùng tiếp tục cuộc hành trình.

Chúng ta đang sống trong một đất nước thanh bình. Bạn được đi học, vui chơi, mơ ước và phấn đấu cho tương lai. Nhưng hãy thử tưởng tượng, cuộc sống sẽ ra sao nếu một ngày mọi thứ bỗng đảo lộn: bạn không thể đến trường vì tắc đường do không có tín hiệu giao thông; số tiền ít ỏi mẹ cho bị kẻ xấu móc mất; về nhà thì thay vì mâm cơm ngon lành thường lệ là bộ mặt ỉu xìu của mẹ: “Tháng này bố bị ông chủ quỵt lương nên mẹ không có tiền đi chợ”... Điều đó hoàn toàn có thể xảy ra nếu không có pháp luật và không có những người đảm bảo cho pháp luật được thi hành.

*** Vậy pháp luật và nghề luật là gì?**

Hiểu đơn giản thì pháp luật là các quy định do Nhà nước ban hành mà mọi người dân, mọi tổ chức đều phải tuân thủ để đảm bảo duy trì trật tự tốt đẹp của xã hội.

Chắc hẳn các bạn đều nhớ những quy tắc xử sự mà mình đã từng được bố mẹ dạy dỗ từ thuở ấu thơ như phải nghe lời và quan tâm, chăm sóc ông bà, bố mẹ; không được tham lam lấy của người khác; khi đi đường phải đi bên phải, thấy đèn đỏ thì dừng lại... Để mọi người cùng biết và thực hiện thống nhất trong cả nước, Nhà nước ghi nhận các quy tắc xử sự này và chuyển thành những quy định trong các văn bản gọi là văn bản pháp luật.

Ngoài việc quy định về quy tắc mà mọi người phải tôn trọng, pháp luật còn quy định về các biện pháp xử lí khi ai đó không thực hiện hoặc thực hiện không đúng. Ví dụ, Luật giao thông đường bộ quy định các quy tắc mà những người tham gia giao thông cần tuân thủ; các biện pháp xử phạt khi có người vi phạm như vượt đèn đỏ, đi vào đường một chiều, gây cản trở giao thông...

HÀNG GHẾ SỐ 2:

Pháp luật và nghề luật là gì?

Như vậy trước hết, phải có những cán bộ pháp luật soạn thảo các văn bản pháp luật để trình Quốc hội hoặc các cơ quan có thẩm quyền khác ban hành.

Khi pháp luật đã được ban hành thì mọi công dân, tổ chức phải chấp hành và thi hành pháp luật. Nhưng không phải ai trong xã hội cũng có ý thức chấp hành pháp luật. Để đảm bảo pháp luật được thực thi nghiêm túc, phải có một đội ngũ đông đảo những người làm công tác thi hành pháp luật.

Nhiệm vụ của những người này là giúp người dân hiểu rõ pháp luật, tạo điều kiện cho họ hưởng các quyền công dân của mình, phát hiện và xử lí các hành vi vi phạm pháp luật để bảo vệ lợi ích chung của toàn xã hội, trong đó có lợi ích riêng của từng người dân.

Nhưng việc vi phạm pháp luật có thể xuất phát từ nhiều nguyên nhân với các mức độ khác nhau. Có người do vô tình mà phạm luật, không hiểu biết mà phạm luật, hoàn cảnh xô đẩy mà phạm luật hay cố tình phạm luật để trục lợi. Để áp dụng những biện pháp xử lí thích hợp đối với các hành vi vi phạm pháp luật đó, cần phải có các cơ quan bảo vệ pháp luật như cơ quan công an, toà án, viện kiểm sát.

Mặt khác, trong đời sống xã hội cũng có thể nảy sinh nhiều tranh chấp. Ví dụ, bố mẹ bạn cho thuê nhà nhưng người thuê nhà lại nói rằng đó là nhà của họ và chiếm luôn nhà. Nếu tự bố mẹ bạn không đòi lại được nhà thì có thể yêu cầu toà án đứng ra phân xử để xác định căn nhà đó là của ai. Nếu đúng là nhà của bố mẹ bạn, toà sẽ ra bản án buộc người thuê phải trả lại nhà.

Như vậy, chúng ta thấy pháp luật và những người làm công tác pháp luật rất cần thiết đối với mọi quốc gia. Những người có kiến thức pháp luật có thể công tác trong nhiều lĩnh vực khác nhau của đời sống xã hội.

Nghề luật là một khái niệm mang tính tương đối, được sử dụng để chỉ nghề nghiệp của những người có kiến thức pháp luật nhất định, đang thực hiện các công việc liên quan đến các mặt khác nhau của đời sống pháp lí tại Toà án, Viện kiểm sát, văn phòng luật sư, cơ quan công an, cơ quan thi hành án, cơ quan công chứng và một số bộ phận trong các cơ quan hành chính nhà nước, các tổ chức chính trị, kinh tế, xã hội của đất nước...

HÀNG GHẾ SỐ 3:

Công việc của nghề luật

Qua câu chuyện nghề luật, bạn đã làm quen với nghề luật sư. Tuy nhiên, đó mới chỉ là một trong số rất nhiều công việc mà bạn có thể lựa chọn khi học luật. Các vấn đề liên quan đến pháp luật và nghề luật khá trừu tượng. Vì vậy, để bạn dễ hình dung về nghề luật, chúng ta cùng xem xét tình huống sau đây.

Một hôm, trong bữa cơm tối đầm ấm của gia đình, bố mẹ bạn thông báo đã dành dụm đủ tiền để mua một ngôi nhà mới, rộng rãi hơn. Bạn đã mơ đến một phòng riêng để có thể trang trí theo sở thích.

Bố mẹ bạn đã tìm được người muốn bán một ngôi nhà phù hợp nhưng còn e ngại một số vấn đề: ngôi nhà có thuộc sở hữu của người bán không, có đang bị thế chấp ở ngân hàng không, có trong diện giải toả không? Bố mẹ bạn muốn đàm phán với người bán để thống nhất giá ngôi nhà, thời hạn thanh toán tiền mua nhà, làm các giấy tờ để sang tên ngôi nhà. Trong trường hợp này, bố mẹ bạn có thể đến văn phòng luật sư để xin ý kiến tư vấn của một luật sư giỏi trong lĩnh vực nhà đất.

Luật sư sẽ giúp bố mẹ bạn tìm hiểu về tính hợp pháp của việc mua bán nhà, đàm phán với người bán để có được điều kiện mua bán hợp lí nhất, giúp các bên soạn

thảo hợp đồng mua bán nhà với những điều khoản chặt chẽ, thực hiện các thủ tục cần thiết để sang tên ngôi nhà. Luật sư chính là người hành nghề luật đấy.

Theo quy định của pháp luật hiện nay, hợp đồng mua bán nhà phải được công chứng. Công chứng viên sẽ kiểm tra tính hợp lệ của việc mua bán nhà, xác nhận chữ kí của các bên trong hợp đồng là đúng để sau này không ai có thể nói rằng chữ kí trong hợp đồng không phải là chữ kí thật. Công chứng viên cũng là người làm nghề luật. Ở một số nước như nước Mĩ chẳng hạn, các luật sư còn có thể kiêm luôn hoạt động công chứng.

Cả gia đình đang vui mừng vì sắp được chuyển đến nhà mới thì “đùng một cái”, giá nhà đất tăng cao, người bán trở mặt không chịu giao nhà cho gia đình bạn nhằm bán cho người khác với giá cao hơn. Chẳng lẽ có sự bất công như vậy? Bạn yên tâm, quyền lợi hợp pháp của công dân bao giờ cũng được Nhà nước bảo vệ.

Trong trường hợp này, bố mẹ bạn có thể nộp đơn ra toà án để yêu cầu toà án buộc người bán phải giao nhà. Nếu thấy cần thiết, bố mẹ bạn có thể nhờ luật sư giúp đỡ, đề nghị kiểm sát viên tham gia phiên toà để đảm bảo tính khách quan.

Luật sư sẽ giúp bố mẹ bạn chứng minh việc mua bán của các bên là có thật và hoàn toàn hợp pháp. Kiểm tra viên phát biểu quan điểm của mình về vụ việc. Thư kí phiên toà ghi lại những diễn biến tại phiên toà. Hội đồng xét xử do thẩm phán làm chủ toạ sẽ lắng nghe các bên phát biểu ý kiến, đánh giá các chứng cứ và trên cơ sở đó ra bản án buộc người bán nhà phải giao nhà cho bố mẹ bạn trong một thời hạn nhất định.

Nếu hết thời hạn phải giao nhà quy định trong bản án mà người bán vẫn không giao nhà thì bố mẹ bạn có thể yêu cầu cơ quan thi hành án dân sự can thiệp.

Các chấp hành viên sẽ có biện pháp bắt buộc (cưỡng chế) người bán nhà phải giao nhà cho bố mẹ bạn. Để tránh sự lộn xộn có thể xảy ra khi cưỡng chế giao nhà, các chấp hành viên có quyền yêu cầu lực lượng cảnh sát bảo vệ.

Bạn thấy đấy, một việc tưởng chừng của riêng gia đình bạn nhưng có biết bao người cùng tham gia giải quyết. Với vị trí công tác khác nhau, những người làm nghề luật có chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn khác nhau nhưng đều vì một mục đích chung là bảo vệ lẽ phải, công lí.

Chúng ta hãy cùng tìm hiểu các nghề:

*** Thẩm phán**

Thẩm phán là những người làm việc tại toà án, được quyền nhân danh Nhà nước để xét xử các vụ án. Thẩm phán được quyền quyết định những hình thức xử lí thích hợp đối với các hành vi vi phạm pháp luật như buộc người bán nhà phải giao nhà cho bố mẹ bạn trong tình huống trên... Khi thẩm phán đã ra phán quyết,

mọi người có liên quan phải nghiêm túc thực hiện; nếu không thì sẽ có cơ quan nhà nước cưỡng chế thi hành.

*** Kiểm sát viên**

Kiểm sát viên là những người làm việc tại các viện kiểm sát. Các bạn xem phim nước ngoài hay thấy họ nhắc đến công tố viên và viện công tố. Đó chính là kiểm sát viên và viện kiểm sát theo cách gọi của Việt Nam.

Kiểm sát viên là người bảo vệ lợi ích của Nhà nước và lợi ích công cộng. Vai trò của kiểm sát viên thể hiện rõ nét nhất trong lĩnh vực tội phạm hình sự như trộm cắp, cướp, lừa đảo, giết người, tham nhũng, khủng bố... Kiểm sát viên được quyền đưa một vụ phạm pháp ra xem xét để xử lí, ra lệnh bắt giữ, tham gia điều tra vụ án, truy tố tội phạm.

Tại phiên toà xét xử án hình sự, kiểm sát viên làm rõ các hành vi phạm tội (buộc tội) và đề xuất hình phạt thích hợp. Còn trong các phiên toà xét xử các loại án khác, kiểm sát viên có chức năng kiểm tra, giám sát việc chấp hành pháp luật của mọi người, kể cả thẩm phán.

*** Luật sư**

Luật sư hành nghề tự do, không ở trong biên chế của cơ quan nhà nước như các thẩm phán hay kiểm sát viên. Luật sư không được Nhà nước trả lương. Thu nhập của luật sư là các khoản thù lao do khách hàng trả. Để hành nghề, các luật sư có thể thành lập các văn phòng luật sư hoặc công ty luật hợp danh.

Luật sư có hai mảng công việc chính:

+ Bảo vệ quyền lợi của khách hàng tại toà án trong các vụ án hình sự, dân sự, hành chính;

+ Tư vấn pháp luật và các dịch vụ pháp lí khác theo yêu cầu của khách hàng.

Trong tình huống nêu trên, bố mẹ bạn có thể đến nhờ luật sư tư vấn các vấn đề liên quan đến việc mua nhà. Nếu có tranh chấp từ hợp đồng mua bán nhà này, bố mẹ bạn có thể nhờ luật sư khởi kiện vụ việc ra toà án và tham gia bảo vệ quyền lợi cho bố mẹ bạn trước toà án.

Vai trò của luật sư trong xã hội ta ngày càng được coi trọng. Chúng ta đang rất

cần những luật sư giỏi để có thể thắng kiện trong các vụ tranh chấp quốc tế như vụ các doanh nghiệp Việt Nam bị các doanh nghiệp Mĩ kiện bán phá giá tôm, cá tra, cá ba-sa hay vụ những nạn nhân chất độc màu da cam kiện các công ty hoá chất Mĩ, đòi bồi thường thiệt hại. Trong xu thế kinh doanh hiện đại, các doanh nhân đi đàm phán và kí kết hợp đồng luôn cần luật sư đi cùng để tư vấn, đảm bảo kí kết được các hợp đồng có lợi về kinh tế và chặt chẽ về pháp lí.

*** Công chứng viên**

Công chứng viên là công chức nhà nước làm việc tại các phòng công chứng nhà nước. Các công chứng viên có nhiệm vụ xác nhận tính hợp pháp của các giao dịch trong xã hội, xác nhận chữ kí của các cá nhân và làm công chứng các bản sao từ nguyên gốc (bản chính), các bản dịch từ tiếng nước ngoài.

*** Chấp hành viên**

Chấp hành viên là những công chức nhà nước làm việc ở cơ quan thi hành án dân sự.

Ví dụ toà án ra một bản án, trong đó, một bên có nghĩa vụ trả tiền, trả tài sản cho bên kia nhưng họ cố tình không thi hành.

Khi đó, chấp hành viên sẽ bắt buộc bên có nghĩa vụ thực hiện bằng các cách thức mà pháp luật cho phép như: tổ chức bán công khai tài sản, nhà đất của bên có nghĩa vụ trả tiền, tài sản để thanh toán cho bên kia theo đúng bản án mà toà án đã tuyên.

* **Các nghề khác trong lĩnh vực pháp luật**

Ngoài ra, bạn còn có thể làm rất nhiều công việc cần thiết nhất.

- Chuyên viên pháp lí: Là những người đã có bằng cử nhân luật, tham gia các công việc liên quan đến pháp luật tại cơ quan hành chính nhà nước như các Bộ, ngành, uỷ ban nhân dân các cấp, các tổ chức chính trị, tổ chức chính trị - xã hội, các cơ quan nghiên cứu.

- Cố vấn pháp lí: Là người cố vấn cho ban lãnh đạo cơ quan về các vấn đề chính sách, pháp luật. Muốn đơn vị hoạt động đúng pháp luật, tránh các tranh

chấp có thể xảy ra ảnh hưởng đến quyền lợi và uy tín của cơ quan, các "sếp" rất quan tâm đến ý kiến của những chuyên gia này.

- Giáo viên / giảng viên luật: Nếu bạn giỏi chuyên môn, lại có thêm khả năng sư phạm, bạn có thể trở thành giảng viên luật tại các trường đại học, cao đẳng hoặc giáo viên môn giáo dục công dân tại các trường phổ thông trung học.

- Cán bộ nghiên cứu pháp luật: Những người này nghiên cứu rất sâu về các vấn đề liên quan đến luật pháp, giúp những người xây dựng pháp luật có thể viết được các đạo luật hay, phù hợp với thực tiễn cuộc sống; giúp những người thi hành pháp luật áp dụng các quy định pháp luật một cách linh hoạt.

- Điều tra viên: Là những người công tác trong cơ quan công an, tiến hành các biện pháp nghiệp vụ cần thiết để khám phá ra những tình tiết quan trọng của tội phạm hình sự.

- Thư kí toà án: Là người giúp thẩm phán những công việc cần thiết trong việc xét xử các vụ án.

- Thẩm tra viên: Là người công tác tại Toà án nhân dân tối cao, chuyên nghiên cứu hồ sơ các vụ án đã được xét xử, đề xuất ý kiến với lãnh đạo để xem xét lại các bản án của toà án cấp dưới.

Sau một thời gian công tác, các thư kí toà án, thẩm tra viên có thể được bổ nhiệm làm thẩm phán.

HÀNG GHẾ SỐ 4:

Làm việc ở đâu trong nghề luật?

Nhà nước quản lí xã hội bằng pháp luật. Bởi vậy, những người có chuyên môn luật ở đâu cũng cần. Khẳng định này có lạc quan quá không? Các bạn sẽ được giải đáp ngay bây giờ khi chúng ta điểm qua những cơ quan mà các bạn có thể lựa chọn để công tác sau này.

*** Toà án**

Nếu là thẩm phán, các bạn sẽ làm việc ở toà án. Nhưng toà án không chỉ có thẩm phán. Để giúp thẩm phán còn có một đội ngũ các chức danh khác như thư kí toà án, thẩm tra viên...

*** Viện kiểm sát**

Cũng giống toà án, hệ thống viện kiểm sát được tổ chức ở ba cấp: Viện kiểm sát nhân dân tối cao, Viện kiểm sát nhân dân tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương và Viện kiểm sát nhân dân huyện, quận, thị xã, thành phố thuộc tỉnh. Ngoài hệ thống Viện kiểm sát nhân dân còn có Viện kiểm sát quân sự gồm Viện kiểm sát quân sự trung ương và Viện kiểm sát quân sự của các quân khu. Ở đâu có toà án thì ở đó có viện kiểm sát.

*** Cơ quan thi hành án**

Nếu bạn thích nghề chấp hành viên thì cơ quan thi hành án dân sự sẽ là nơi bạn làm việc. Ở các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương có phòng thi hành án trực thuộc Sở Tư pháp tỉnh còn ở huyện, quận, thị xã, thành phố thuộc tỉnh thì có các đội thi hành án trực thuộc Phòng Tư pháp huyện. Phòng thi hành án và đội thi hành án được tổ chức ở tất cả các địa phương trong phạm vi toàn quốc.

*** Phòng công chứng nhà nước**

Ở bất cứ tỉnh, thành phố nào trên đất nước chúng ta cũng có phòng công chứng thuộc Sở Tư pháp. Một số địa phương còn có nhiều phòng do nhu cầu công chứng của nhân dân càng ngày càng tăng. Ví dụ ở Hà Nội có 4 phòng công chứng, Thành phố Hồ Chí Minh có 6 phòng công chứng. Vậy mà khi đi công chứng, chúng ta thường vẫn phải đợi rất lâu. Bởi thế, hiện nay, Nhà nước đang xem xét việc "xã hội hoá" công chứng, hiểu nôm na là cho phép thành lập các văn phòng công chứng của tư nhân.

*** Bộ Tư pháp**

Đây là cơ quan quản lí nhà nước của Chính phủ trong lĩnh vực pháp luật, bao gồm nhiều đơn vị trực thuộc như: các vụ chuyên môn, các cơ sở đào tạo và nghiên cứu (như Trường Đại học Luật Hà Nội, Học viện Tư pháp, Viện Khoa học pháp lí), cơ quan báo chí, xuất bản (Nhà xuất bản Tư pháp và các báo, tạp chí ngành như *Báo Pháp luật Việt Nam*, *Tạp chí Dân chủ và Pháp luật*).

Cơ quan tư pháp ở địa phương có các Sở Tư pháp ở các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương; các Phòng Tư pháp ở huyện, quận, thị xã, thành phố thuộc tỉnh, còn ở phường, xã, thị trấn thì có các Ban Tư pháp. Ở đây, bạn sẽ thường xuyên được tiếp xúc, giúp đỡ những người cùng xã, phường với mình trong các công việc pháp lí như khai sinh, khai tử...

*** Bộ phận pháp chế**

Các bạn có thể lựa chọn nơi công tác tương lai của mình ở bộ phận pháp chế của Văn phòng Quốc hội, Văn phòng Chính phủ, các Bộ, ngành... Các cơ quan này đều cần những cán bộ pháp lí giỏi chuyên môn để tham mưu cho lãnh đạo các vấn đề về pháp luật, bao gồm cả việc soạn dự thảo các văn bản luật.

*** Cơ quan thanh tra các Bộ, ngành**

Ở các Bộ, ngành, ngoài công tác ở bộ phận pháp chế, các bạn còn có cơ hội làm việc ở bộ phận thanh tra. Với nhiệm vụ kiểm tra, xem xét, giải quyết khiếu nại, bộ phận này rất cần những người có chuyên môn ngành luật.

*** Các cơ sở đào tạo**

Nếu các bạn yêu nghề giáo viên thì có thể giảng dạy các môn học luật ở các trường đại học hoặc môn giáo dục công dân ở các trường phổ thông trung học.

Ngoài các cơ sở đào tạo chuyên ngành luật như Trường Đại học Luật Hà Nội, Trường Đại học Luật Thành phố Hồ Chí Minh... còn nhiều trường đại học khác có giảng dạy một số môn học luật. Hoặc bạn có thể làm việc ở Học viện Tư pháp - cơ sở duy nhất ở Việt Nam đào tạo các kĩ năng hành nghề cho thẩm phán, kiểm sát viên, luật sư, chấp hành viên, công chứng viên...

Còn nếu bạn muốn trở về với tuổi học sinh mộng mơ đầy kỉ niệm, bạn có thể làm giáo viên giảng dạy môn giáo dục công dân để truyền đạt cho các em học sinh những kiến thức pháp luật ngay từ khi các em còn ngồi trên ghế nhà trường.

*** Các cơ quan nghiên cứu**

Đây là nơi thích hợp cho những người có khả năng và ham thích nghiên cứu, tìm tòi. Pháp luật là một lĩnh vực rộng lớn với bao la kiến thức. Còn rất nhiều vấn đề chưa được khám phá và nghiên cứu thấu đáo vẫn đang chờ bạn chinh phục đấy. Viện Nhà nước và Pháp luật, Viện Khoa học pháp lí Bộ Tư pháp, Viện Khoa học xét xử Toà án nhân dân tối cao, Viện Khoa học kiểm sát, Viện Kiểm sát nhân dân tối cao là những địa chỉ có uy tín trong lĩnh vực nghiên cứu pháp luật.

Nếu bạn muốn làm việc tự do hơn:

*** Các văn phòng luật sự, công ty luật hợp danh**

Văn phòng luật sư, công ty luật hợp danh là các tổ chức hành nghề của luật sư. Bạn hãy tưởng tượng không khí làm việc hối hả của một văn phòng luật sư: chuông điện thoại đổ dồn; máy fax liên tục đẩy ra công văn, tài liệu; những cuốn sách gáy da đầy vẻ bí hiểm; lịch công tác đặc kín các cuộc hẹn làm việc với khách hàng; các nữ luật sư tay ôm hồ sơ dày cộp đi lại nhộn nhịp; vẻ mặt đăm chiêu của những luật sư thỉnh thoảng bừng lên sung sướng vì đã tìm ra giải pháp xử lí công việc theo yêu cầu khách hàng.

*** Các doanh nghiệp**

Nếu các bạn thấy mình phù hợp với môi trường kinh doanh năng động, doanh

nghiệp sẽ là nơi làm việc lí tưởng cho bạn. Kiến thức pháp luật của bạn kết hợp với các ý tưởng kinh doanh của giám đốc sẽ giúp công ty rất nhiều.

Các công ty lớn đều có xu hướng xây dựng đội ngũ chuyên viên pháp lí hoặc cố vấn pháp lí để tư vấn cho lãnh đạo, đảm bảo mọi hoạt động kinh doanh của công ty đều hợp pháp và được pháp luật bảo vệ. Công ty Matsushita (sản xuất ra các sản phẩm điện tử nổi tiếng mang nhãn hiệu Panasonic, National...) sử dụng tới hơn 100 luật sư. Chắc hẳn bạn đã đọc nhiều cuốn sách, bài báo viết các vị giám đốc thành đạt, lừng danh trên thương trường. Đằng sau thành công của mỗi doanh nhân đều có sự đóng góp đáng kể của những cố vấn pháp lí đấy. Tại sao bạn không thử sức nhỉ?

*** Các tổ chức quốc tế**

Bạn học luật và giỏi ngoại ngữ? Cơ hội để bạn làm việc ở các công ty nước ngoài và các tổ chức quốc tế là rất lớn. Do chính sách mở rộng quan hệ kinh tế quốc tế của Việt Nam, nhiều công ty nước ngoài, trong đó có các công ty luật đã tới Việt Nam kinh doanh.

Thời gian đầu, các nhà kinh doanh nước ngoài thực sự lúng túng khi có rất ít các chuyên gia Việt Nam đáp ứng yêu cầu về ngoại ngữ trong công việc. Họ phải chấp nhận tuyển dụng những người tốt nghiệp các trường ngoại ngữ rồi đào tạo chuyên ngành. Nếu bạn đáp ứng cả hai điều kiện đó thì thật lí tưởng. Bạn có thể được tuyển dụng để làm cố vấn pháp lí cho các công ty nước ngoài hoặc các tổ chức quốc tế ở Việt Nam.

Cho dù bạn không thích tất cả những công việc kể trên thì vẫn còn một cơ hội nữa cho bạn. Bạn hoàn toàn có thể tự mình kinh doanh và kiến thức luật không bao giờ thừa. Rất nhiều sinh viên luật sau khi tốt nghiệp đã tự mình gây dựng cơ sở kinh doanh và rất tự tin với kiến thức của mình, đứng vững được trên thương trường và thành đạt.

HÀNG GHẾ SỐ 5:

Vì sao chọn nghề luật?

Như bạn đã khám phá qua những hàng ghế trước, trên đất nước ta, ở đâu cũng cần những người có chuyên môn luật. Nếu không phải để giúp người thì cũng là để giúp cho chính bản thân mình. Có rất nhiều bạn trẻ đã có một bằng đại học rồi vẫn đăng kí học thêm ngành luật. Có những lớp học luật với thành phần rất đa dạng; từ các bạn mới tốt nghiệp phổ thông trung học tới các bác đã hoặc sắp nghỉ hưu; từ các anh chị công nhân tới các vị tiến sĩ chuyên ngành khác; ai ai cũng tìm thấy ích lợi của việc học luật. Còn bạn, tại sao lại không chọn nghề luật nhỉ?

*** Cơ hội tìm việc làm**

Ở nước ta hiện nay, nghề luật đã bắt đầu được coi trọng và tương lai sẽ phát triển rất mạnh. Theo báo cáo mới đây của các cơ quan có thẩm quyền thì mọi lĩnh vực đều thiếu cán bộ pháp luật. Tính tới năm 2010, ngành toà án cần thêm khoảng

4.000 thẩm phán, ngành kiểm sát cần thêm khoảng 2.500 kiểm sát viên, nhu cầu xã hội cần thêm hàng chục nghìn luật sư, đó là chưa kể nhiều lĩnh vực hoạt động của ngành công an cần cán bộ có trình độ cử nhân luật.

Tới đây, chắc chắn nhiều bạn sẽ thắc mắc rằng tại sao hiện nay các sinh viên luật tốt nghiệp ra trường lại khó kiếm việc làm? Một câu hỏi rất hay và không dễ trả lời.

Trong rất nhiều nguyên nhân khác nhau, có một lí do quan trọng là nhiều cử nhân luật chưa đáp ứng được yêu cầu mà thực tiễn đặt ra. Bản thân chúng tôi đã nhiều lần giới thiệu cử nhân luật cho các doanh nghiệp nhưng sau một thời gian làm việc, một số bạn bị doanh nghiệp cắt hợp đồng và lần nào cũng với lí do giống nhau: “Không đáp ứng được yêu cầu công việc”. Điều này cũng dễ hiểu thôi các bạn nhỉ, chúng ta thiếu là thiếu cán bộ giỏi, còn không giỏi thì...

Mặt khác, với nghề luật, khả năng lựa chọn địa bàn công tác cũng rất rộng. Bạn có thể chọn nơi làm việc phù hợp trên tất cả các địa phương trong toàn quốc. Nếu không muốn trở thành công chức nhà nước thì các bạn có thể làm việc trong các doanh nghiệp hoặc hành nghề luật sư.

*** Được xã hội coi trọng**

Nghề luật có vai trò quan trọng trong mọi lĩnh vực của đời sống và được xã hội coi trọng. Những người làm nghề luật đang hàng ngày, hàng giờ thầm lặng góp phần bảo vệ lẽ phải, công bằng xã hội. Người Nhật Bản thường trân trọng gọi ba nghề bằng từ “thầy”: thầy giáo, thầy thuốc và thầy cãi (luật sư).

Lựa chọn nghề luật, bạn có cơ hội thoả mãn khao khát bảo vệ công lí, trở thành Bao Công thời hiện đại.

Thử tưởng tượng xem, bạn ngồi trên ghế quan toà thật oai nghiêm, còn dưới vành móng ngựa là bọn tội phạm nguy hiểm với xã hội đang run sợ trước ánh sáng chói lòa của công lí.

Những phán quyết công bằng, hợp tình hợp lí của bạn sẽ giúp làm trong sạch xã hội. Quyền lợi của biết bao người được bảo vệ và xã hội sẽ tốt đẹp hơn. Những tên tội phạm khác chưa bị phát giác cũng “kinh sợ” mà không dám làm liều.

*** Có thu nhập tốt**

Nhà nước ta rất coi trọng nghề luật. Đối với những người hành nghề luật trong biên chế nhà nước như các thẩm phán, kiểm sát viên, chấp hành viên, mức lương Nhà nước trả thường cao hơn các nghề khác. Ở nước ngoài, lương của Thẩm phán Toà án nhân dân tối cao còn cao hơn lương Bộ trưởng.

Luật sư không được Nhà nước trả lương mà nguồn thu nhập của họ là do khách hàng trả. Nhưng các bạn có biết không, thu nhập của luật sư ở nước ngoài còn cao hơn nhiều so với lương của thẩm phán. Tại nhiều nước, nghề luật sư có thu nhập cao thứ hai trong các ngành nghề của xã hội, chỉ sau bác sĩ nha khoa.

HÀNG GHẾ SỐ 6:

Những phẩm chất cần thiết

*** Công bằng, khách quan và trung thực**

Muốn làm người bảo vệ công lí thì trước tiên, bạn phải yêu lẽ phải, tôn trọng sự thật và chuộng lẽ công bằng. Đây là tố chất rất quan trọng đối với người hành nghề luật. Làm sao bạn có thể mang lại sự công bằng cho người khác khi bản thân mình thiếu công bằng?

Tính trung thực cần với mọi nghề nhưng với nghề luật thì lại càng quan trọng. Pháp luật là lĩnh vực rộng lớn và phức tạp mà không phải người dân nào cũng hiểu được. Nếu người làm nghề luật không trung thực, không có lương tâm nghề nghiệp sẽ dễ lợi dụng sự kém hiểu biết của người dân để thu lợi cho cá nhân mình.

*** Có sự mẫn cảm nghề nghiệp, khả năng phân tích, tổng hợp cao**

Sự mẫn cảm nghề nghiệp là tố chất quan trọng của những người làm nghề luật. Khi giải quyết một vụ việc liên quan đến luật pháp, trước hết cần linh cảm được sự thật nằm ở đâu, ai đúng, ai sai. Nhiều người làm nghề luật xuất phát từ niềm tin nội tâm là bị can, bị cáo không có tội đã quyết tâm tìm các chứng cứ gỡ tội và minh oan được cho người vô tội.

Tuy nhiên, nếu chỉ có niềm tin nội tâm thì không đủ. Từ linh cảm ban đầu, những người làm nghề luật phải tìm các chứng cứ, phân tích các sự kiện đánh giá sự liên hệ giữa những tình tiết, sự kiện và căn cứ vào các quy định của pháp luật để lập luận, thuyết phục người khác.

*** Có bản lĩnh vững vàng**

Nghề luật là một nghề vất vả. Có thể bạn sẽ thường xuyên phải tiếp xúc với mặt trái của xã hội. Nhiều khi bạn bị kẻ xấu đe doạ. Nếu không có bản lĩnh vững vàng và cả sự dũng cảm nữa, bạn dễ chán nản và đi đến thất bại. Bản lĩnh vững vàng còn giúp bạn chiến thắng những cám dỗ vật chất, giữ lòng mình thật công tâm.

*** Có khả năng diễn đạt tốt**

Đây là tố chất không thể thiếu của người làm nghề luật. Bạn cũng phải biết cách trình bày vấn đề một cách rành mạch, rõ ràng với những lập luận chặt chẽ để thuyết phục người nghe.

Để có kĩ năng ăn nói, trình bày vấn đề thì ngay từ bây giờ bạn phải luyện tập. Tập thuyết trình về vấn đề nào đó mọi người cùng quan tâm trong các buổi họp lớp, chăm chỉ phát biểu ý kiến xây dựng bài. Và nếu bạn có mắc những tật như nói lắp hay ngọng thì hãy sửa ngay đi nhé! Ngoài ra, bạn cũng nên thường xuyên quan tâm đến những vấn đề thời sự để bổ sung nhiều kiến thức xã hội.

Trong cuộc sống hằng ngày, dù ở nhà hay ở trường, nếu bạn luôn được những người xung quanh tin cậy, hỏi ý kiến về các vấn đề khác nhau thì bạn đã có một số tố chất của người làm nghề luật rồi đó. Tuy nhiên, đừng vội nản lòng khi mình chưa có ngay các tố chất cần thiết, bởi vì "Tài năng chỉ có 1% là thiên bẩm còn 99% là sự khổ luyện".

Những quan niệm sai lầm về nghề luật

**** Nghề thuộc khoa học xã hội, chỉ phù hợp với những người giỏi học thuộc lòng***

Quan niệm này hết sức sai lầm. Mặc dù là một ngành khoa học xã hội nhưng nghề luật đòi hỏi phải có tư duy rõ ràng, rành mạch và chính xác; tác phong làm việc khoa học. Người làm nghề luật phải nắm vững các quy định pháp luật nhưng không có nghĩa là phải nhớ số điều luật cũng như nội dung nguyên văn của điều luật đó.

Nếu đơn giản vậy, có lẽ một con rôbốt bình thường (chứ chưa cần tới rôbốt Asimo đâu nhé) cũng sẽ hành nghề luật tốt hơn chúng ta.

**** Nghề máy móc, ít tính sáng tạo***

Nhiều người nhầm tưởng rằng nghề luật là công việc máy móc, chỉ theo khuôn mẫu đúc sẵn của các điều luật. Cũng sai lầm luôn! Bởi vì pháp luật chỉ có một mà cuộc sống thì muôn hình muôn vẻ. Pháp luật không thể là chìa khoá vạn năng để mở hết mọi cánh cửa của cuộc đời. Văn bản pháp luật cứng nhắc nhưng việc áp dụng các quy định pháp luật lại phải mềm dẻo, linh hoạt, vừa có lí vừa có tình.

**** Nghề khô khan, ít tình cảm***

Làm nghề luật thường xuyên phải tiếp xúc với những bất công trong xã hội, với biết bao loại người, gặp biết bao nỗi đau của con người. Họ rất cần đến sự giúp đỡ của bạn, hi vọng bạn mang lại công lí cho họ.

Những người làm nghề luật phải biết đau nỗi đau của người khác thì mới thấu hiểu được nguyên nhân và lí giải được bản chất của sự việc. Vui buồn của người làm nghề luật gắn liền với vui buồn của người khác. Rất nhiều thẩm phán tâm sự rằng, mỗi khi tuyên án tử hình, kể cả đối với những tội ác ghê tởm nhất, họ vẫn bị thao thức nhiều đêm sau đó. Tuy nhiên, điều đó không có nghĩa là người làm nghề luật có thể để tình cảm lấn át lí trí.

HÀNG GHẾ SỐ 7:

Học ở đâu?

Để hành nghề luật, bạn sẽ phải trải qua hai giai đoạn đào tạo là đào tạo pháp luật cơ bản và đào tạo nghề.

*** Đào tạo pháp luật cơ bản**

Để làm nghề luật, bạn phải có những kiến thức pháp luật cơ bản ở trình độ cử nhân luật trở lên. Tức là các bạn phải tốt nghiệp những cơ sở đào tạo chuyên ngành luật.

Ba cơ sở đào tạo cử nhân luật lớn nhất trong cả nước là Trường Đại học Luật Hà Nội, Trường Đại học Luật TP. Hồ Chí Minh và Khoa Luật Đại học Quốc gia Hà Nội. Ngoài ra, còn có: Khoa Luật Trường Đại học Khoa học Huế và Trường Đại học Kinh tế - Luật (Đại học Quốc gia TP. Hồ Chí Minh).

Một số cơ sở chỉ đào tạo một chuyên ngành luật nhất định như đào tạo cử nhân

luật kinh tế ở Trường Đại học Kinh tế quốc dân, Viện Đại học Mở Hà Nội (đào tạo theo hệ đào tạo từ xa). Hai trường thuộc ngành công an (Học viện An ninh nhân dân, Học viện Cảnh sát nhân dân) đào tạo cử nhân luật cho ngành mình với các chuyên ngành đặc thù như An ninh điều tra...

Chương trình đào tạo cử nhân luật kéo dài 4 năm với rất nhiều các môn học chuyên ngành luật khác nhau: Luật hiến pháp, Luật hình sự, Luật tố tụng hình sự, Luật dân sự, Luật tố tụng dân sự, Luật hành chính, Luật thương mại, Luật đầu tư, Luật lao động, Luật đất đai, Luật môi trường, Luật tài chính, Luật ngân hàng, Luật công pháp quốc tế, Luật tư pháp quốc tế, Luật thương mại quốc tế...

Nếu có khả năng ngoại ngữ và điều kiện tài chính, bạn nên tới học tại khoa luật ở những trường đại học danh tiếng trên thế giới như Đại học Harvard (Mĩ), Oxford (Anh) hay NGU (Nga)... Đây là cơ hội tuyệt vời để bạn làm quen và học hỏi trong những cái nôi đào tạo luật của thế giới.

Còn nếu không có khả năng theo học luật hệ chính quy, các bạn hoàn toàn có thể đăng kí học tại chức luật theo hai hệ trung cấp luật và đại học luật. Hệ trung cấp luật được tổ chức ở một số địa phương để cung cấp nguồn cán bộ pháp luật cho các cơ quan cấp cơ sở như Uỷ ban nhân dân xã, phường...

Tốt nghiệp đại học chuyên ngành luật, bạn đã có thể trở thành các chuyên gia pháp lí làm việc ở tất cả những nơi có nhu cầu, như các cơ quan quản lí nhà nước, các cơ quan bảo vệ pháp luật, các tổ chức chính trị, tổ chức chính trị - xã hội, các trường học, viện nghiên cứu, các tổ chức kinh tế...

Tuy nhiên, để được Nhà nước bổ nhiệm vào một số chức danh đặc thù như thẩm phán, luật sư, kiểm sát viên, chấp hành viên, công chứng viên, ngoài việc tốt nghiệp đại học luật, bạn còn phải trải qua một khoá đào tạo nghề tại Học viện Tư pháp. Hiện nay, thời gian học tại đây được quy định như sau:

- Muốn trở thành thẩm phán và kiểm sát viên, các bạn phải học nghề 12 tháng.

- Muốn trở thành luật sư, phải học nghề 6 tháng, sau đó làm luật sư tập sự 2 năm ở các văn phòng luật sư và công ty luật. Nói là luật sư tập sự nhưng bạn có thể làm gần như mọi việc của một luật sư chính thức.

- Muốn trở thành chấp hành viên, bạn phải học nghề 6 tháng.

- Muốn trở thành công chứng viên, bạn phải học nghề 4 tháng.

Hiện nay, Học viện Tư pháp đang áp dụng các chương trình đào tạo riêng biệt cho từng đối tượng. Nhưng từ năm 2007, Học viện sẽ đào tạo chung một chương trình cho những người muốn trở thành thẩm phán, kiểm sát viên và luật sư.

Còn nếu muốn tiến xa hơn nữa trên con đường học vấn, bạn có thể tiếp tục học cao học, nghiên cứu sinh để trở thành thạc sĩ, tiến sĩ luật học ở các cơ sở đào tạo luật kể trên. Viện Nhà nước và Pháp luật cũng là một đơn vị tham gia đào tạo sau đại học chuyên ngành luật rất có uy tín.

*** Một số địa chỉ đào tạo cử nhân luật**

- Trường Đại học Luật Hà Nội - 87 Nguyễn Chí Thanh - Đống Đa - Hà Nội

- Trường Đại học Luật TP. Hồ Chí Minh - 02 Nguyễn Tất Thành - Phường 12 - Quận 4 - TP. Hồ Chí Minh

- Khoa Luật - Trường Đại học quốc gia Hà Nội - Nhà E1 - 144 Xuân Thuỷ - Cầu Giấy - Hà Nội

- Khoa luật - Trường Đại học Khoa học Huế - Khu quy hoạch Đại học Huế - Phường An Tây - TP. Huế

- Khoa luật - Trường Đại học Cần Thơ - Đường 3/2 - Ninh Kiều - TP. Cần Thơ

- Khoa luật kinh tế - Trường Đại học Kinh tế Quốc Dân - 207 Giải Phóng - Hà Nội

*** Cơ sở đào tạo nghề luật**

Học viện tư pháp

Phố Phan Văn Trường - Phường Quan Hoa - Cầu Giấy - Hà Nội

Nghề maketing

> Marketing căn bản đến nỗi ta không thể chỉ coi nó như một chức năng riêng biệt bên trong doanh nghiệp... Nó là toàn bộ doanh nghiệp... khi nhìn nhận từ quan điểm khách hàng.
>
> **Peter Drucker**
>
> *Nhà lí thuyết quản lí nổi tiếng, người khởi xướng tư tưởng hướng về khách hàng và marketing hiện đại*

Theo một thống kê, có tới 49% bản tin tuyển dụng ở Việt Nam hiện nay dành cho những vị trí thuộc lĩnh vực marketing. Con số này không ngừng tăng bởi các doanh nghiệp đang ra sức tìm kiếm những chuyên gia marketing giỏi.

Tuy nhiên, nếu có những nghề nghiệp nào đó đầy thách thức và áp lực công việc cao, đòi hỏi sự năng động, sáng tạo, vượt qua khó khăn trong kinh doanh, thì phải kể tới marketing.

Nếu bạn là người sáng tạo, năng động, yêu thích kinh doanh, ưa thử thách, hãy cùng khám phá *Toa tàu số 24:*

Nghề maketing

Nhiều người trong chúng ta nghĩ rằng marketing chỉ đơn giản là hoạt động chào bán sản phẩm. Tất nhiên không phải như vậy rồi. Đó chỉ là "giọt nước" nhỏ xíu trong "đại dương" marketing mà thôi.

Như thường lệ, chúng ta hãy cùng bắt đầu hành trình khám phá *Toa tàu số 24* với những câu chuyện nổi tiếng về marketing nhé! Các bạn sẽ thấy marketing quan trọng cỡ nào với sự tồn tại và phát triển của một doanh nghiệp, một tổ chức... trên

thương trường đầy cạnh tranh khốc liệt.

*** Tự tấn công mình để tồn tại - Bài học của Gillette**

Ngày nay, Gillette phổ biến đến mức chúng ta nhiều khi đồng nghĩa Gillette với dao cạo râu. Tức là thay vì nói dao cạo râu, chúng ta nói Gillette. Điều gì đã làm nên vị trí bá chủ ấy của Gillette?

Có rất nhiều nhân tố, nhưng quan trọng nhất là: chiến lược marketing.

Những năm 1960, Gillette đang vững vàng ở vị trí số một trên thị trường lưỡi dao cạo với hai nhãn hiệu Blue Blade và Super Blue Blade. Nhưng rồi đối thủ mới xuất hiện. Đó là hãng Wilkinson với sản phẩm cạnh tranh đáng gờm: lưỡi dao cạo với sống dao được bọc bằng một loại nhựa đặc biệt, khi cạo lại có độ võng thích hợp. Sản phẩm này lập tức gây "sốt" trên thị trường. Doanh thu của Gillette vì thế bị ảnh hưởng nghiêm trọng.

Gillette sẽ xử lí tình huống này như thế nào? Tăng cường chất lượng của Blue Blade và Super Blue Blade, đẩy mạnh quảng cáo, đưa ra nhiều chính sách ưu đãi cho khách hàng, các đại lí phân phối, hay thậm chí, chỉ trích sản phẩm của Wilkinson?

Với con mắt marketing sáng suốt, Gillette hiểu rằng thị trường đang cần một sản phẩm mới hoàn toàn, với những cải tiến đặc biệt, tính năng ưu việt hơn. Dao cạo Trak 2 của Gillette ra đời. Đây là dao cạo hai lưỡi đầu tiên trên thế giới. Lời quảng cáo của Gillette rất đơn giản: "*Hai lưỡi tốt hơn một lưỡi*" và "*Trak 2 tốt hơn Super Blue Blade*". Sự thay đổi này đã đem lại một hình ảnh hoàn toàn mới mẻ về Gillette trong con mắt người tiêu dùng. Và tất nhiên, vì hai lưỡi tốt hơn một lưỡi nên Trak 2 mới thực sự là "bá chủ" của thị trường. Gillette giữ vững vị trí dẫn đầu của mình.

Sau này, trong vòng xoáy biến đổi không ngừng của thị trường, Gillette vẫn liên tục cải tiến. Những sản phẩm mới ra đời, thay thế chính sản phẩm cũ của Gillette: dao cạo hai lưỡi điều chỉnh được mũi dao, dao cạo dùng một lần, dao cạo dùng một lần có điều chỉnh ...

Biết cách tự tấn công mình để hoàn thiện, Gillette đã luôn giữ vững được vị trí trên thị trường và khẳng định uy tín với người tiêu dùng.

*** Không phải lúc nào cải tiến cũng tốt - Bài học của CocaCola**

Luôn luôn đổi mới, luôn luôn cải tiến sẽ làm vừa lòng hơn người tiêu dùng. Điều đó không phải lúc nào cũng đúng. Thị trường rất rộng lớn và thực sự phức tạp, biến ảo như khối rubic vậy. Không phải lúc nào cũng dễ dàng hiểu khách hàng, và càng không dễ đưa ra những nguyên tắc chung cho họ. Điều quan trọng của người làm marketing không chỉ là biết được thị trường đang thực sự muốn gì mà còn là dự báo xem thị trường sẽ thực sự muốn gì. Đôi khi chỉ một dự đoán sai lầm cũng đem lại cho doanh nghiệp bài học đắt hàng triệu USD.

Nếu Gillette làm chủ thị trường lưỡi dao cạo thì CocaCola là "ông vua" của ngành công nghiệp sản xuất nước giải khát. Người ta uống CocaCola trên toàn thế giới. Nhưng điều đó không có nghĩa là CocaCola chưa từng mắc sai lầm về chiến

lược marketing.

Trước sự cạnh tranh khốc liệt của Pepsi, CocaCola không ngừng phải chiến đấu để giữ vị trí "vua" trên thị trường nước giải khát. Cuối những năm 1970, Pepsi đưa ra một vũ khí lợi hại với cái tên: "Pepsi thách thức". Hai loại nước ngọt không dán nhãn hiệu được đưa ra. Khách hàng sẽ nếm thử và lựa chọn loại mà họ ưa thích hơn. Kết quả là Pepsi đã thắng khá áp đảo CocaCola với tỉ lệ 3 : 2. Tất nhiên, Pepsi luôn công bố rộng rãi kết quả điều tra ấy trên báo chí.

Thực tế là Pepsi đã nắm được một sự chênh lệch đặc biệt giữa hai loại nước ngọt: nước Pepsi ngọt hơn CocaCola khoảng 9%. Vì vậy, nếu chỉ nếm thử, bạn sẽ thích Pepsi hơn, đặc biệt là thanh niên.

CocaCola phải làm gì trong trường hợp này? Một quyết định khá hợp logic được đưa ra: chiều theo ý của khách hàng. Hãng này tăng độ ngọt của nước CocaCola trong loạt sản phẩm *New CocaCola (CocaCola mới)* và công khai điều này trên báo chí. Tuy nhiên, kết quả hoàn toàn ngược lại mong đợi của CocaCola. Cùng với công thức thay đổi, niềm tự hào hơn một trăm năm của CocaCola sụp đổ theo. Công thức thay đổi nghĩa là CocaCola không còn là như ngày xưa, hay không còn "xịn" nữa.

Ba tháng sau, CocaCola cay đắng nhận ra sai lầm của mình. Họ đã phải trả giá khá đắt cho bài học này. Nhưng thật may, CocaCola đã kịp đưa về thứ nước CocaCola truyền thống với cái tên: *Classic CocaCola (CocaCola cổ điển)* và dần giành lại vị thế của mình.

HÀNG GHẾ SỐ 2: Marketing là gì?

Bạn thường xem các chương trình quảng cáo trên truyền hình và rất ấn tượng với những khẩu hiệu gắn liền với sản phẩm/dịch vụ: *Prudential - Luôn luôn lắng nghe, luôn luôn thấu hiểu*; *Bitis - Nâng niu bàn chân Việt*; *Pepsi - Sự lựa chọn của thế hệ mới*...

Bạn vẫn hay nhận được các phiếu thăm dò về chất lượng, chủng loại, giá cả của một loại sản phẩm nào đó như nước giải khát, bột giặt, dầu gội, đồ điện tử... Thỉnh thoảng khi đi mua hàng, bạn được khuyến mại hay được tặng quà kèm theo sản phẩm mà bạn lựa chọn. Nhiều lần bạn chứng kiến các hoạt động họp báo giới thiệu sản phẩm hay triển lãm trưng bày sản phẩm. Có bao giờ bạn tự hỏi: mục đích của những việc ấy để làm gì không?

Có một câu trả lời chung cho bạn: *đó là những hoạt động marketing* - một trong những công cụ quan trọng nhất, yếu tố then chốt quyết định sự thành công

của doanh nghiệp trong kinh doanh. Marketing giúp doanh nghiệp hiểu biết nhu cầu của khách hàng, đồng thời xác định cách thoả mãn những nhu cầu ấy một cách có lợi nhất.

Ngày nay, khi đưa ra các quyết định kinh doanh, người ta không thể không hiểu biết về thị trường, khách hàng và nhu cầu của họ, phương thức tiếp cận với khách hàng và thị trường, phương thức làm thoả mãn khách hàng... Đó chính là những khía cạnh cụ thể của marketing.

Vậy, marketing là gì?

Hiểu đơn giản, marketing là việc phát hiện ra các cơ hội kinh doanh và khai thác chúng một cách hiệu quả.

Cơ hội kinh doanh ở đây chính là những nhu cầu và ước muốn của khách hàng cần được thoả mãn. Để khai thác các cơ hội đó, người ta phải biết con người cần cái gì, khi nào, ở đâu và sẵn lòng chi trả bao nhiêu cho nó... Marketing tìm cách trả lời những câu hỏi ấy.

Theo P. Kotler, marketing là một quá trình "làm việc" với thị trường để thực hiện các cuộc trao đổi với mục đích thoả mãn những nhu cầu và mong muốn của con người hoặc marketing là một dạng hoạt động của con người (bao gồm cả tổ chức) nhằm thoả mãn các nhu cầu và mong muốn thông qua trao đổi.

Như vậy, chức năng chủ yếu của marketing là thu hút và gìn giữ khách hàng.

Để tạo ra khách hàng và đánh bại đối thủ cạnh tranh, các doanh nghiệp phải thực hiện những chiến lược marketing. Một chiến lược marketing bao gồm nhiều hoạt động kế tiếp và có quan hệ chặt chẽ với nhau:

- Phân tích và đánh giá cơ hội kinh doanh.

- Phân đoạn thị trường, chọn khách hàng mục tiêu, xác định vị trí của sản phẩm và công ty trên thị trường.

- Xác lập chương trình marketing (còn gọi là *marketing mix*) với mô hình 4P nổi tiếng:

Product: sản phẩm

Price: giá

Place: phân phối

Promotion: khuếch trương, xúc tiến

- Triển khai thực hiện, theo dõi, đánh giá và kiểm tra

*** Marketing không phải là bán hàng**

Bán hàng tập trung vào nhu cầu của người bán, bị ám ảnh bởi áp lực của người bán là chuyển đổi sản phẩm thành tiền.

Marketing tập trung vào nhu cầu của người mua, quan tâm đến việc thoả mãn nhu cầu của khách hàng bằng sản phẩm.

Như vậy, hoạt động của doanh nghiệp cần được thực hiện theo tư duy marketing với nội dung cơ bản là hiểu biết và thoả mãn khách hàng, thậm chí tác động tới họ để có thể thu lợi nhuận nhiều hơn đối thủ cạnh tranh.

HÀNG GHẾ SỐ 3: Công việc của marketing

Bạn có thể trở thành một chuyên gia thị trường, có đầy đủ những kiến thức về thị trường, khách hàng, các điều kiện kinh doanh của một doanh nghiệp cụ thể, một ngành hay một địa phương.

Làm việc ở bộ phận marketing là bạn tìm kiếm cơ hội kinh doanh cho doanh nghiệp và biến cơ hội kinh doanh đó thành lợi nhuận thực sự.

Một cách khái quát nhất, công việc của người làm marketing là:

* ***Tham gia và (hoặc) chịu trách nhiệm nghiên cứu thị trường:*** nghiên cứu và dự báo xu hướng vận động của thị trường, phân tích tác động của các yếu tố môi trường vĩ mô đến hoạt động marketing của doanh nghiệp.

* ***Tham gia và (hoặc) chịu trách nhiệm nghiên cứu và theo dõi cạnh tranh:*** dự báo phản ứng của các đối thủ cũng như đề xuất kế hoạch đối phó với cạnh tranh.

* ***Tham gia và (hoặc) chịu trách nhiệm nghiên cứu hành vi mua của người tiêu dùng:*** phân tích và dự đoán những phản ứng có thể có của người tiêu dùng đối với các chính sách marketing của doanh nghiệp.

* ***Tham gia và (hoặc) chịu trách nhiệm xây dựng, lựa chọn chiến lược marketing*** một cách tối ưu cho các nhóm khách hàng khác nhau.

* ***Tham gia và (hoặc) chịu trách nhiệm nghiên cứu và thiết kế sản phẩm mới*** nhằm đáp ứng tốt hơn mọi thay đổi từ phía nhu cầu của khách hàng.

* ***Xây dựng và quản lí chủng loại sản phẩm*** nhằm đáp ứng các cấp độ nhu cầu khác nhau, các nhóm khách hàng khác nhau.

* ***Tham gia vào quá trình xây dựng và điều chỉnh chính sách giá sản phẩm*** của doanh nghiệp (mức giá bán, mức hay tỉ lệ chiết khấu, giá khuyến mại...)

* ***Thiết kế và quản lí hệ thống kênh phân phối*** sao cho sản phẩm đưa đến tay người tiêu dùng một cách nhanh nhất, hiệu quả nhất.

* ***Xây dựng và triển khai các kế hoạch, chương trình khuếch trương, xúc tiến*** như quảng cáo, khuyến mại, quan hệ công chúng...; đồng thời đánh giá

hiệu quả của những kế hoạch và chương trình xúc tiến đó.

* ***Xác lập và quản lí mối quan hệ với khách hàng*** nhằm đảm bảo thoả mãn khách hàng trong quá trình sử dụng sản phẩm.

* ***Thực hiện việc đánh giá và kiểm tra*** hoạt động marketing của doanh nghiệp.

Với chuyên môn marketing, có thể ban đầu bạn sẽ làm những công việc như bán hàng, tiếp xúc khách hàng hay tìm kiếm mối hàng. Đây không phải là nghiệp vụ cơ bản nhất của nghề marketing. Tuy nhiên, nhờ kinh nghiệm trong bán hàng, tiếp xúc và tìm kiếm khách hàng, bạn sẽ có khả năng hiểu biết về hành vi của khách hàng. Qua đó, bạn sẽ có những quyết định marketing kịp thời và chính xác trong quá trình quản lí sau này.

Khi đã có kinh nghiệm và thành công với những công việc trên, bạn có thể sẽ trở thành một nhà quản lí với các công việc như: quản lí lực lượng bán hàng, quản lí vùng thị trường hay quản lí phòng marketing, quản lí một chi nhánh của công ty...

Là chuyên gia marketing, nhiệm vụ cơ bản của bạn là nắm bắt thông tin thị trường, tổng hợp dữ liệu về khách hàng (cả những thay đổi trong nhu cầu, ước muốn và hành vi của họ) và về cạnh tranh. Từ đó, bạn giúp ban giám đốc đưa ra các quyết định chiến lược như lựa chọn đối tượng khách hàng, xác định loại sản phẩm mà doanh nghiệp sẽ cung cấp và giá cả cũng như phương thức cung ứng cho khách hàng. Ngoài ra, bạn còn có thể hoạch định các chương trình như quảng cáo, khuyến mại... để khuyến khích khách hàng sử dụng sản phẩm, dịch vụ đơn vị của bạn cung ứng.

*** Trong các doanh nghiệp sản xuất**

- *Bạn có thể làm việc tại bộ phận "nghiên cứu và phát triển"*. Nhiệm vụ chủ yếu của bạn là nghiên cứu nhu cầu thị trường và nghiên cứu trong các phòng thí nghiệm. Từ những nghiên cứu mang tính hệ thống đó, bạn sẽ phải làm sao để đưa ra được sản phẩm mới hoặc cải tiến sản phẩm hiện tại với thiết kế hoàn hảo nhất, đáp ứng tốt hơn nhu cầu của khách hàng.

- *Nếu bạn làm việc trong phòng vật tư* với trách nhiệm đảm bảo các yếu tố đầu vào cho sản xuất, bạn sẽ thực hiện "marketing mua" nhằm lựa chọn các nhà cung cấp và nguồn hàng hiệu quả nhất, đáp ứng nhu cầu của các bộ phận sản xuất và chế biến.

- *Bạn có thể làm việc trong phòng thị trường (hay phòng kinh doanh, phòng tiêu thụ)*, bạn sẽ phải đưa sản phẩm đến với đúng khách hàng cần nó, đúng thời gian, số lượng, chất lượng mà khách hàng yêu cầu với mức chi phí thấp nhất.

Bạn phải làm sao thiết kế được hệ thống các cửa hàng, cửa hiệu sẵn lòng bán sản phẩm của mình và trung thành với việc kinh doanh đó, đồng thời, sẵn lòng giúp bạn thu thập thông tin về thị trường, về đối thủ cạnh tranh để doanh nghiệp có thể dựa vào đó mà đưa ra các quyết định chiến lược.

- *Nếu bạn thuộc phòng tài chính kế toán*, bạn sẽ tham gia vào quá trình xây dựng các chính sách giá thông qua việc xác định mức giá bán cho các sản phẩm, tỉ lệ chiết khấu và quyết định điều chỉnh hay thay đổi mức giá bán theo tình hình thị trường. Bạn cũng phải theo dõi các khoản thu chi và quản lí như thế nào để chi phí của bạn là thấp nhất, hiệu quả cao nhất. Bạn sẽ là người theo dõi "công nợ" của khách hàng nhằm đảm bảo đánh giá hiệu quả theo khách hàng, theo sản phẩm và theo thị trường.

*** Trong các doanh nghiệp thương mại, dịch vụ**

Những đơn vị này bao gồm các công ty thương mại, các khách sạn, ngân hàng, công ty bảo hiểm, công ty vận tải hàng không...

- *Nếu bạn thuộc lĩnh vực ngân hàng*, bạn phải làm sao để khách hàng đến gửi tiền nhiều hơn, với mức lãi suất thấp và ổn định. Bạn lại phải làm sao chọn được dự án hay doanh nghiệp để đầu tư hiệu quả và an toàn nhất.

- *Nếu bạn thuộc lĩnh vực dịch vụ*, bạn làm sao để khách hàng ưa dùng dịch vụ của bạn nhất, để "không còn một chỗ trống nào trên xe của tôi trong tất cả các chuyến đi".

Bạn phải làm thế nào để dịch vụ của bạn được khách hàng cho là hoàn hảo nhất và "xin quý khách vui lòng chờ trong giây lát, vừa mới có được bàn trống, chúng tôi đang làm vệ sinh để đón tiếp quý khách".

- *Nếu bạn là người quản lí đội ngũ bán hàng của đơn vị*, bạn phải biết cách động viên, khuyến khích nhân viên bán hàng thực hiện "vui lòng khách đến, vừa lòng khách đi", để khách hàng ra đi với một gói hàng trên tay rồi quay trở lại với nụ cười và một túi tiền khác.

Điều đó có nghĩa là bạn có thể làm rất nhiều công việc khác nhau nhưng vẫn là nghề marketing. Đây là nghề bạn tìm ra các cơ hội kinh doanh và chiếm lĩnh những cơ hội đó bằng khả năng và nghị lực của mình.

*** Trong các cơ quan, tổ chức "phi lợi nhuận"**

Đó là các đơn vị hành chính sự nghiệp, các tổ chức văn hoá - xã hội, các cơ quan chính quyền các cấp...

Không chỉ được sử dụng trong doanh nghiệp, marketing còn là công cụ hữu hiệu giúp các địa phương thu hút đầu tư, đặc biệt là đầu tư nước ngoài. Các cơ quan quản lí Nhà nước khi ra những quyết định chiến lược như quy hoạch, đầu tư hay thay đổi

chính sách cũng như cung cấp các dịch vụ hành chính đều cần đến marketing công cộng - một ứng dụng khác của marketing.

Tóm lại, với chuyên ngành marketing, bạn có thể làm việc ở bất cứ tổ chức hay doanh nghiệp nào. Hiện tại, do sự phát triển của môi trường kinh tế xã hội, tất cả các ngành, các doanh nghiệp hay tổ chức đều có chỗ cho ứng cử viên chuyên ngành marketing.

Mỗi công ty, mỗi doanh nghiệp, mỗi tổ chức hay cơ quan đều có nhiệm vụ tạo ra một sản phẩm, dịch vụ nào đó. Sản phẩm hay dịch vụ đó như thế nào, làm sao để tạo ra nó và làm sao để "bán" nó là những câu hỏi mà chuyên gia marketing sẽ giải đáp.

Bạn sẽ làm gì và làm việc ở đâu với chuyên môn marketing? Điều ấy phụ thuộc rất lớn vào chính bản thân bạn. Bởi vì, dù là cơ quan nhà nước hay tư nhân, tổ chức trong nước hay nước ngoài, những chuyên gia marketing lành nghề luôn là chìa khoá để các tổ chức có thể thành công nhờ khai thác đúng những cơ hội của mình.

*** Nghề có nhu cầu lớn**

Tuy mới phổ biến ở Việt Nam từ đầu thập niên 90 của thế kỉ 20 nhưng marketing hiện là một trong những nghề có nhu cầu lớn nhất. Như bạn đã biết từ trang giới thiệu, theo một thống kê, 49% bản tin tuyển dụng ở Việt Nam hiện nay dành cho những vị trí thuộc lĩnh vực marketing. Con số này không ngừng được tăng lên vì các doanh nghiệp đang ra sức tìm kiếm những chuyên gia giỏi về marketing. Một nguyên nhân đơn giản là: Nền kinh tế càng phát triển, nhu cầu của người tiêu dùng càng phong phú, áp lực cạnh tranh càng mạnh, người ta càng cần đến marketing!

*** Nghề có thu nhập cao**

Các doanh nghiệp đang cạnh tranh lẫn nhau trong việc tuyển dụng và thu hút những nhân tài về marketing. Thu nhập hấp dẫn đã và đang là công cụ mà các doanh nghiệp sử dụng để giữ chân họ bởi đầu tư cho các chuyên gia marketing chính là đầu tư cho sự phát triển bền vững của doanh nghiệp!

*** Nghề có nhiều cơ hội thăng tiến**

Theo thống kê, 30% trong số các lãnh đạo doanh nghiệp hiện nay đi lên từ các vị trí khác nhau thuộc marketing.

Các vị trí then chốt trong doanh nghiệp như giám đốc phụ trách sản phẩm, giám đốc phụ trách PR (quan hệ công chúng), giám đốc phụ trách quan hệ với khách hàng, giám đốc phụ trách nhãn hiệu... là một vài ví dụ về cơ hội nghề nghiệp của người làm marketing.

*** Nghề đòi hỏi sự năng động sáng tạo, vượt qua những thách thức trong kinh doanh**

Trong một thế giới đầy biến động như ngày nay, các doanh nghiệp phải không ngừng tìm cách nhanh chóng thích nghi với môi trường, nắm vững những thay đổi của khách hàng, đối phó với các chiến lược của đối thủ cạnh tranh, chớp lấy thời cơ.

Để có thể định hướng đúng đắn sự phát triển của mình, doanh nghiệp cần phải có những chuyên gia biết cách sàng lọc và nhận ra các nhu cầu của thị trường có thể trở thành cơ hội kinh doanh, biết cách thu hút và giữ chân khách hàng: đó chính là những người làm marketing!

*** Nghề ít gò bó về thời gian, khuôn khổ và quy tắc nhưng đòi hỏi sự đam mê**

Nhu cầu của con người là một ẩn số luôn biến đổi với muôn vàn các biến số ảnh hưởng. Khi khách hàng của các doanh nghiệp ngày càng đa dạng và những nhu cầu cần được thoả mãn ngày càng trở nên phức tạp thì nghệ thuật marketing cũng biến đổi muôn màu.

Marketing - khoa học về chinh phục khách hàng - đang dần trở thành một nghệ thuật kinh doanh đầy tính nhân văn, nghệ thuật kinh doanh vì con người.

Máy móc, phương tiện dù được chế tạo hiện đại đến đâu cũng không thể tự làm nên nghệ thuật marketing được. Đây cũng chính là tương lai của người làm marketing.

Thế giới sôi động và thách thức của những chuyên gia marketing đang hấp dẫn bạn? Chúng ta hãy cùng thử phân tích xem bạn có những tố chất nào hợp với nghề marketing không nhé! Và bạn hãy luôn nhớ rằng những phẩm chất ấy có thể rèn luyện và bồi dưỡng qua thời gian cùng sự nỗ lực của bạn.

*** Tính kiên trì**

Bạn thấy những người làm marketing luôn sống trong môi trường sôi động và bận rộn, đầy ắp sáng tạo. Say mê kinh doanh, thích giao tiếp, khám phá, tìm hiểu,

ưa thử thách, tràn trề năng lực sáng tạo, có đầu óc tổ chức..., bạn có thể đã có một vài tố chất để thành công trong nghề marketing. Nhưng những thành công tưởng trong tầm với ấy có thể bị “đánh hỏng” rất nhiều nếu bạn không có tính kiên trì.

Một nghịch lí dễ nhận thấy là những người được coi là năng động, sáng tạo, hướng ngoại... lại thường ít tính kiên trì. Họ đi nhanh, nói nhanh, làm việc nhanh và muốn cái gì cũng đến nhanh, xong nhanh.

Vậy thì bạn, từ hôm nay, hãy rèn luyện tính kiên trì đi. Nếu bạn không nhẫn nại, bạn sẽ rất dễ bị căng thẳng trước những áp lực của công việc, trước những kết quả không phải lúc nào cũng xảy ra như mong muốn. Bạn lại càng dễ trở thành “nhanh ẩu đoảng”, một trong những điểm nguy hiểm nhất với nghề marketing.

*** Tính tự tin, dám mạo hiểm và chấp nhận rủi ro**

Là người làm marketing, bạn không thể quên tính tự tin. Phẩm chất ấy giúp chúng ta cảm thấy có động lực để làm việc, để tin vào những gì mình làm và tin rằng mình sẽ thực hiện được những gì mình đang hướng tới.

Tuy nhiên, tính tự tin trong marketing không đồng nghĩa với việc bạn độc đoán, luôn cho mình là đúng, bỏ qua những ý kiến của người khác. Bởi vậy, ngay từ bây giờ, bạn hãy học cách lắng nghe có tự chủ, có phân tích, sàng lọc.

Bên cạnh đó, trong kinh doanh, cơ hội càng lớn thì thách thức càng nhiều. Biết chấp nhận rủi ro và có đầu óc mạo hiểm, bạn sẽ là người đi tiên phong trong nhiều ngành kinh doanh, nhiều hoạt động thị trường và thu được những kết quả to lớn.

*** Sự năng động, linh hoạt và sáng tạo**

Marketing luôn đòi hỏi người thực hiện nó nhìn nhận vấn đề trong một trạng thái biến đổi. Chúng ta đang sống trong một thế giới biến đổi. Một trong những khu vực nhạy cảm nhất, biến đổi nhiều nhất là thị trường. Mỗi yếu tố xung quanh chúng ta đều thay đổi, từ thời gian, thời tiết, không gian đến con người. Sự thay đổi đó đòi hỏi những gì đáp ứng nhu cầu con người cũng thay đổi theo.

Những sản phẩm tối tân nhất mà chúng ta mua hôm nay, chỉ nửa năm sau đã có thể trở thành lạc hậu. Hôm nay, chúng ta quan tâm rất nhiều tới giá tiền nhưng ngày mai, giá cả không còn là vấn đề quan trọng nhất nữa. Hôm qua chúng ta đi chợ mua hàng nhưng hôm nay chúng ta thích chọn hàng trong siêu thị, đi mua hàng ở các trung tâm thương mại hay thậm chí đặt mua hàng qua mạng toàn cầu *Internet*... Do đó, người làm marketing phải luôn linh hoạt, biết cách điều chỉnh hợp lí các quyết định của mình phù hợp với sự thay đổi của thị trường trong hiện tại và tương lai.

*** Khả năng giao tiếp, chuyển giao thông tin cũng như tình cảm và sự nhiệt thành**

Để biết mình nên làm cái gì và làm như thế nào, chúng ta cần phải trao đổi và tiếp nhận thông tin, từ thị trường, từ khách hàng và từ các đối tác khác nhau... Khả năng giao tiếp có thể coi là cơ sở quan trọng giúp bạn tiếp nhận và xử lí thông tin tốt nhất, từ đó, bạn có thể ra được các quyết định đúng đắn nhất.

*** Những kĩ năng cần có**

- Kĩ năng quản lí

Để có được các quyết định marketing đúng đắn nhất, nhà quản trị marketing không thể không có kĩ năng quản lí, bao gồm: quản lí thị trường, quản lí khách hàng, quản lí thông tin, quản lí dòng sản phẩm hay thậm chí quản lí cả các thành viên trong kênh phân phối...

- Kĩ năng lắng nghe hiệu quả

Đó là kĩ năng đặt câu hỏi và lắng nghe ý kiến của khách hàng nhằm xác định đúng đắn nhu cầu và cơ hội bán sản phẩm. Để đảm bảo tính hiệu quả, kĩ năng này luôn cần đi kèm với khả năng tổng hợp với phân tích thông tin khách hàng cung cấp.

- Kĩ năng trình bày và thuyết phục

Đó là khả năng trình bày và giới thiệu sản phẩm một cách hấp dẫn nhất thông qua việc sử dụng các phương tiện truyền thông khuếch trương. Và đó còn là việc làm yên lòng khách hàng, vượt qua những khước từ của khách hàng để giao dịch thành công.

- Kĩ năng xử lí thông tin hiệu quả

Thông tin luôn có ý nghĩa quan trọng trong quá trình ra quyết định và ứng xử với khách hàng. Kĩ năng này giúp bạn thu thập, xử lí và sử dụng một cách hiệu quả nhất các nguồn thông tin đa dạng.

Bạn đã khám phá và thấy mình thật hợp với nghề marketing đầy năng động và sáng tạo, giờ chúng ta hãy cùng điểm qua một số địa chỉ đào tạo marketing trong nước và trên thế giới nhé!

Có một thông tin vui cho bạn: Do nhu cầu lớn của xã hội và sự phát triển của ngành nghề, công tác đào tạo marketing ngày càng được mở rộng. Hiện nay, marketing là ngành học phổ biến ở hầu hết các trường đại học, cao đẳng kinh tế trong cả nước.

Bạn có thể học marketing tại khoa Marketing của Trường Đại học Kinh tế Quốc dân. Đây là trường trọng điểm quốc gia về kinh tế và quản trị kinh doanh, nơi đầu tiên đưa môn marketing vào giảng dạy. Tại đây, bạn sẽ được trang bị những kiến thức, kĩ năng cơ bản, cần thiết cho công việc tương lai.

Bạn có thể theo học chuyên ngành Marketing với nhiều hình thức khác nhau: đại học chính quy, đại học tại chức, đào tạo bằng đại học thứ hai hoặc thậm chí cả thạc sĩ hay tiến sĩ.

Bạn cũng có thể lựa chọn khoa Marketing tại các trường đại học kinh tế khác như Trường Đại học Thương mại, Trường Đại học Kinh tế TP. Hồ Chí Minh, Trường Đại học Bán công Marketing...

Ngoài ra, để bổ trợ những kĩ năng nghiệp vụ cần thiết, bạn cũng có thể theo học những khoá đào tạo ngắn hạn về marketing hoặc một công cụ cụ thể của marketing, cũng như những lĩnh vực đặc thù của nó ở một số địa chỉ như Trung tâm Đào tạo tư vấn Marketing, Viện Quản trị Kinh doanh (thuộc Trường Đại học Kinh tế Quốc dân), Trường Đại học Bán công Marketing, Trường Đại học Kinh tế TP. Hồ Chí Minh...

Du học về ngành Marketing tại các nước tiên tiến cũng là một trong những xu hướng khá phổ biến của các bạn trẻ Việt Nam hiện nay. Đây là một chuyên ngành được đào tạo rộng khắp nên bạn sẽ dễ dàng lựa chọn được địa chỉ học phù hợp với nguyện vọng và năng lực tài chính của mình.

Hầu hết các trường đại học, cao đẳng, học viện kinh tế ở nước ngoài đều coi Marketing là một trong những chuyên ngành đào tạo trọng điểm. Ngay tại AIT, một viện công nghệ của châu Á, Marketing cũng được xếp vào các chuyên ngành cơ bản để đào tạo cho học viên.

Ngành mĩ thuật đa phương tiện

... Tư tưởng của thời đại chúng ta là kết hợp!

Tuyên bố chung của Bill Gates, Muhammad Ali, George Gilder và 44 nhà tư tưởng lớn trong tạp chí Forbes vào thời điểm chuyển giao thế kỉ.

Bạn đã thấy điện thoại vừa liên lạc, vừa nghe nhạc, vừa chụp hình; máy tính vừa để làm việc, liên lạc và giải trí. Bạn còn thấy nhiều nữa các sản phẩm kết hợp. Chúng ta trong thời đại kết hợp mà một trong những đặc trưng lớn nhất của nó là *Multimedia* tức mĩ thuật đa phương tiện. Đây là một phương thức truyền thông, một loại hình nghệ thuật kết hợp rất nhiều phương tiện và yếu tố khác nhau. Sách chỉ để đọc. Đài chỉ để nghe. Truyền hình để xem và nghe. Còn mĩ thuật đa phương tiện cho phép bạn cảm nhận bằng đủ các giác quan: nghe, nhìn, đọc, cảm giác và quan trọng nhất là khả năng tương tác lên nó.

Mĩ thuật đa phương tiện đang như một cơn bão tiến vào cuộc sống, thay đổi một cách cơ bản cách chúng ta nghĩ, cách chúng ta hành động, cách chúng ta sống. Nó mang lại rất nhiều cơ hội mới, trong đó có cả cơ hội cho sự nghiệp tương lai của bạn. Bạn có cảm nhận thấy nó không?

Hãy chuẩn bị bước vào *Toa tàu số 25*:

Ngành mĩ thuật đa phương tiện

*** Một ngày không có mĩ thuật đa phương tiện**

Một ngày bạn thức dậy và bỗng cảm thấy một điều gì đó kì lạ. Truyền hình toàn những tin tức thật chán, kênh nào cũng y hệt kênh nào. Quảng cáo thì toàn chữ. Bạn tắt tivi, ngồi vào bàn học. Bạn rất thích học ngoại ngữ nhưng hôm nay chỉ được 15 phút bạn đã thấy mệt. Bạn phải tua đi tua lại cái băng rè rè mới nghe được một

đoạn hội thoại. Bực mình bạn lôi ô chữ ra chơi cho thư giãn. Đó là trò duy nhất mà bạn có thể giải trí lúc này. Hôm nay có gì đó không ổn. Bạn linh cảm thấy nhưng không biết đó là cái gì. Sau bữa trưa, bạn tới rạp xem phim. Trời ơi, rạp nào cũng chiếu những phim cũ mèn. Họ không có cái gì hơn sao? Cảm giác chán chường lại đến với bạn. Một ngày thật bất thường và khủng khiếp. Bạn tự hỏi điều gì đã đến với ngày hôm nay vậy?

Ngày hôm đó đã mất một thứ. Có một thứ không hiện diện.

Không có nó, các chương trình truyền hình trở nên nghèo nàn cả về âm thanh và hình ảnh. Không có nó, không còn những thước phim quảng cáo hấp dẫn nữa. Và thiếu nó, bạn sẽ không có các CD-Rom học tập với tính phong phú và tương tác cao. Bạn cũng sẽ chẳng có các trò chơi trên máy vi tính. Thậm chí, bạn chẳng thể nào lướt web. Các bộ phim thì không còn kĩ xảo. Tức là cũng không có *Harry Potter* hay *King Kong*. Hoạt hình thì toàn mèo vờn chuột, không có *Shrek* hay *Câu chuyện đồ chơi*.

Không có yếu tố ấy, thế giới thật là buồn tẻ. Đó chính là: *Mĩ thuật đa phương tiện*.

*** Pixar và kỉ nguyên của hoạt hình 3D**

Bộ phim hoạt hình gần đây nhất mà bạn xem là phim gì? *Ice Age 4* (*Kỉ băng hà 4*), *Over the Hedge* (*Bên kia bờ dậu*) hay *Cars*? Tất cả những phim ấy đều là phim hoạt hình 3D.

Và bạn có biết không, duy nhất chỉ có *The Lion King* (*Vua sư tử*) là phim hoạt hình không phải 3D và nó đã được sản xuất cách đây cả chục năm trời rồi.

Vậy là một cách tự nhiên, kỉ nguyên của phim hoạt hình 3D đã đến và người tiên phong, cũng là người dẫn đầu kỉ nguyên đấy chính là xưởng phim Pixar. Một chiếc đèn bàn được nhân cách hoá nhảy trên những chữ cái và ngoái đầu lại nhìn bạn. Đó chính là Pixar.

Bạn đã quen thuộc với biểu tượng này từ lâu nhưng hẳn sẽ ngạc nhiên lớn khi biết rằng nó chỉ mới xuất hiện trên tám bộ phim hoạt hình: *Toy Story, A Bug’s Life, Toy Story 2, Monters Inc, Finding Nemo, The Incredibles, Cars*... Các phim này đều được làm hoàn toàn trên máy tính và được nhận xét là trông tuyệt hơn các phim truyền thống. Nhân vật được dựng rất công phu, đầy biểu cảm. Màu sắc của phim rất ấn tượng. Đặc biệt, phần chuyển động không khác gì phim do người thật đóng.

Xuất phát chỉ là một xưởng nhỏ, Pixar ban đầu chỉ sản xuất những phim ngắn và các phim quảng cáo dưới dạng hoạt hình 3D. Nhưng rồi một cú điện thoại từ Disney đã tạo ra bước ngoặt lớn: Pixar được chỉ định làm xưởng sản xuất cho bộ phim hoạt hình dài *Toy Story* bằng công nghệ máy tính. Pixar làm tốt tới mức *Toy Story* đã đoạt được tổng doanh thu gần 550 triệu USD và giải Oscar cho phim hoạt hình. Disney lập tức kí hợp đồng sản xuất 5 phim với Pixar. Các phim sau đó liên tiếp giành được những thành công lớn cả về doanh thu (trung bình hơn 500 triệu USD

mỗi phim) và giải thưởng (tổng cộng 9 giải Oscar). Cả bảy phim của Pixar đều dẫn đầu bảng xếp hạng tại Mĩ. Nhận thấy xu hướng của dòng phim 3D đang trỗi dậy cùng với nguy cơ cạnh tranh từ các hãng phim khác, Disney đã quyết định chi ra 7,4 tỉ USD để mua lại Pixar - một kỉ lục trong công nghiệp điện ảnh.

Mĩ thuật đa phương tiện (MTĐPT) là việc ứng dụng công nghệ thông tin trong việc sáng tạo, thiết kế những sản phẩm mang tính đa phương tiện và tương tác, ứng dụng trong các lĩnh vực truyền thông, quảng cáo, giáo dục và giải trí.

Nghe có vẻ phức tạp nhưng hiểu một cách đơn giản, đó là việc thiết kế đồ hoạ, trò chơi điện tử, làm hoạt hình 3D, thiết kế web, làm phim... tất cả đều thực hiện trên máy tính. Và hầu như các sản phẩm truyền thông (quảng cáo, truyền hình, *Internet*...) và giải trí hiện đại (trò chơi điện tử, điện ảnh, hoạt hình...) bạn sử dụng và thưởng thức ngày nay đều là sản phẩm của MTĐPT.

Đơn giản hơn bạn có thể hiểu MTĐPT là sự kết hợp giữa công nghệ thông tin và nghệ thuật. Đồ hoạ, mĩ thuật, điện ảnh, âm nhạc... được thể hiện và sáng tạo bằng các công cụ máy tính hiện đại. Bạn xem một đoạn quảng cáo, đó không chỉ còn là một lời giới thiệu nữa mà đó là một tác phẩm sáng tạo. Ý tưởng quảng cáo của người nghệ sĩ được thể hiện trực tiếp trên máy tính. Những công việc như vẽ minh hoạ, hình ảnh sản phẩm, khối lượng chữ... đều được sắp đặt và thực hiện bằng máy tính. Bạn xem một bộ phim, đó hiển nhiên là một tác phẩm nghệ thuật. Việc dựng phim, lồng tiếng và kĩ xảo hiện nay đều thực hiện bằng máy tính. Thậm chí có cả những diễn viên ảo được tạo ra bởi máy tính như nhân vật Gollum trong *Chúa tể của những chiếc nhẫn* (*Lord of the Rings*) hay đười ươi Kong trong *King Kong*. Nếu không có máy tính, công cụ sáng tạo của người nghệ sĩ sẽ rất bị hạn chế và cũng đồng nghĩa chúng ta sẽ không có những tác phẩm hiện đại. Bởi vậy, có người đã ví rằng MTĐPT là tất cả những gì bạn có thể làm được mà trước đây bạn chỉ có thể tưởng tượng ra. MTĐPT mở ra khả năng sáng tạo vô cùng lớn, phá vỡ những hạn chế của sức sáng tạo từ trước đến nay.

Nếu trước đây để làm một bộ phim như *Công viên Kỉ Jura*, người ta cần một dàn máy tính rất mạnh và vô số nhân lực thì bây giờ với một chiếc máy tính cá nhân và một ý tưởng, bạn có thể tạo ra những tác phẩm quy mô nhỏ nhưng với độ trung thực gấp bội. Thậm chí người ta còn tìm thấy rất nhiều các phim hoạt hình 3D có giá trị của các nghệ sĩ tự do trên *Internet*.

Có rất nhiều công việc và cơ hội cho bạn ở một trong những lĩnh vực có tốc độ phát triển nhanh nhất hiện nay.

*** Giám đốc sáng tạo (Creative Director)**

Giám đốc sáng tạo không tham gia trực tiếp vào quá trình sản xuất cụ thể. Họ tìm kiếm giám đốc nghệ thuật và các nghệ sĩ thiết kế cho từng dự án. Những người này sẽ phải đưa ra các giải pháp sáng tạo cụ thể trong phạm vi dự án mà họ được phân công. Giám đốc sáng tạo sẽ gặp gỡ các đội dự án định kì để xác định quá trình thiết kế có tiến triển tốt hay không, và liệu nhóm dự án có được hỗ trợ đầy đủ tài nguyên và trang thiết bị hay không. Bằng việc xác lập các quy trình thiết kế và cộng tác trong tổ chức, giám đốc sáng tạo phải đảm bảo kiểm soát được chất lượng của sản phẩm ở mọi giai đoạn.

Tóm lại, mặc dù không tham gia vào quá trình sản xuất cụ thể, nhưng giám đốc sáng tạo có thể đảm bảo chất lượng dự án và hiệu quả công việc thông qua lựa chọn nhân sự, huy động nguồn lực, và tổ chức quy trình.

Nếu bạn có khả năng tổ chức, giao tiếp tốt, chịu khó tìm hiểu, nghiên cứu tài liệu thì đừng bỏ lỡ cơ hội thử sức với vai trò này.

*** Giám đốc nghệ thuật (Art Director)**

Đây là người chịu trách nhiệm về mọi sản phẩm mĩ thuật phục vụ cho dự án. Các sản phẩm này có thể có nhiều dạng khác nhau. Chịu sự quản l í trực tiếp của giám đốc sáng tạo, giám đốc nghệ thuật tham gia trực tiếp vào mọi công đoạn của quá trình sản xuất. Đôi khi phải trực tiếp làm sản phẩm, nên giám đốc nghệ thuật phải hiểu rõ các quy định, công cụ và kĩ thuật được sử dụng trong quá trình sản xuất.

Chức danh giám đốc nghệ thuật khá phổ biến trong các ngành xuất bản, giải trí, và thiết kế.

Để trở thành giám đốc nghệ thuật, bạn cần có hiểu biết sâu sắc về các vấn đề của nghệ thuật, chẳng hạn như typography (nghệ thuật dùng chữ), lí thuyết màu, thiết kế đồ hoạ... Ngoài ra bạn cũng cần hiểu rõ các yếu tố công nghệ có ảnh hưởng tới các vấn đề trên. Đó là chưa kể đến những hiểu biết về quá trình sản xuất, về các nguồn lực có thể huy động và xây dựng được các tiêu chí đánh giá chất lượng sản phẩm.

Tóm lại, nếu bạn có năng khiếu và hiểu biết rộng về nghệ thuật, kinh nghiệm làm việc và khả năng quản lí, giao tiếp tốt, bạn nên thử sức mình với vai trò giám

đốc nghệ thuật.

*** Nghệ sĩ thiết kế đồ hoạ (Graphics Designer)**

Nghệ sĩ thiết kế đồ họa là người lập kế hoạch, phân tích và tìm kiếm các giải pháp thị giác nhằm giải quyết các vấn đề cụ thể của quá trình sản xuất. Họ sử dụng các thông tin dưới dạng bản in, điện tử, hay phim ảnh cùng các công nghệ xử lí để tạo ra các thiết kế làm mê hoặc khách hàng.

Khi thực hiện các thiết kế cụ thể, nghệ sĩ thiết kế đồ hoạ phải tính đến bối cảnh tự nhiên, văn hoá, xã hội, nhận thức... Không ít nhà thiết kế Việt Nam hiện nay chưa nhận thức được đầy đủ tầm quan trọng của các yếu tố này.

Hiện nay, hầu hết các nhà thiết kế đồ hoạ sử dụng các phần mềm máy tính để tiến hành công việc của mình.

Các nhà thiết kế đồ hoạ có thể làm việc theo giờ hành chính trong các công ty hay làm việc tự do. Họ chiếm khoảng 40% số lượng các nhà thiết kế hiện nay. Nhu cầu đối với vị trí này ngày càng tăng do thị trường thông tin qua web và giải trí đang mở rộng nhanh chóng.

Nếu bạn có kiến thức đồ hoạ về đồ hoạ căn bản, có kĩ năng sử dụng các phần mềm đồ hoạ, có khả năng hoà đồng và cộng tác, tại sao không thử sức với vị trí này?

*** Thiết kế trò chơi (Game Designer)**

Tương tự như nghệ sĩ thiết kế đồ hoạ, nhưng công việc của nghệ sĩ thiết kế trò chơi giới hạn trong phạm vi hẹp hơn và đặc thù hơn. Họ thiết kế các bối cảnh, mô hình, các tình huống, âm thanh, hình ảnh... cho trò chơi điện tử. Nghệ sĩ thiết kế trò chơi còn phải nắm được các đặc thù của thiết bị chơi (máy tính, *playstation*, *mobile*,...) cũng như hoàn cảnh sử dụng của chúng để thiết kế cho phù hợp. Bên cạnh đó, những hiểu biết công nghệ (chẳng hạn như *game engine*) cũng giúp ích rất nhiều cho nghệ sĩ thiết kế trò chơi.

Nếu bạn ham mê chơi *game*, có khả năng về thiết kế đồ hoạ, hiểu biết nhiều về lịch sử, thích đọc tiểu thuyết, và đặc biệt là hiểu rõ tâm lí người chơi, bạn hãy thử sức với vị trí này.

*** Thiết kế truyền thông tương tác (Interactive Multimedia Design)**

Đây là một công việc khá mới mẻ, đòi hỏi nghệ sĩ thiết kế phải am hiểu về nhiều vấn đề khác nhau của MTĐPT. Nhiệm vụ chính của công việc này là xây dựng kịch bản, lựa chọn âm thanh, hình ảnh, đồ hoạ, và tương tác để tạo ra một sản phẩm hoàn chỉnh (như một đĩa CD giới thiệu về lịch sử Việt Nam).

Tương tự trò chơi nhưng đơn giản hơn, một sản phẩm truyền thống tương tác (*Interative Multimedia*) không chỉ cung cấp thông tin một chiều cho người sử dụng mà còn cho phép họ tham gia vào quá trình này một cách chủ động. Có khá nhiều phần mềm hỗ trợ việc tạo ra sản phẩm truyền thống tương tác nhưng các phần mềm của Macromedia (DirectorMX hay FlashMX) được ưa chuộng hơn cả.

Nhu cầu về các sản phẩm truyền thông tương tác đang ngày càng tăng ở Việt

Nam trong khi nhân lực được đào tạo bài bản cho ngành này hầu như chưa có.

*** Thiết kế Web (Web Designer)**

Nhiệm vụ chính của một nghệ sĩ thiết kế website là xây dựng cấu trúc, layout, các quy chuẩn về hình ảnh, chữ viết... cho từng trang web và cho toàn bộ website.

Như vậy, để trở thành một nghệ sĩ thiết kế website, trước hết bạn cần phải là một nhà thiết kế đồ hoạ (*Graphics Designer*), sau đó bạn cần có các hiểu biết khá kĩ về các công nghệ liên quan đến web như HTML (ngôn ngữ siêu văn bản trên web), CSS (*Cascading Style Sheets*),... Mặc dù bạn không cần biết sâu về lập trình nhưng không thể không biết bởi sau giai đoạn thiết kế sẽ là giai đoạn lập trình. Nghệ sĩ thiết kế cần phải đưa ra thiết kế khả thi và thuận tiện cho việc lập trình. Một số đặc thù của web như vấn đề tốc độ truyền, màu sắc... cũng cần được nghệ sĩ thiết kế quan tâm.

Cùng với sự phát triển của *Internet* và các ứng dụng trên nó, vai trò của thiết kế web vì thế cũng trở nên không thể thiếu trong các công ty phần mềm. Hiện nay, với các website quan trọng, người ta thường giao việc thiết kế cho một công ty thiết kế chuyên nghiệp.

*** Lập trình đa phương tiện (Multimedia Programmer)**

Không quá chuyên sâu như các lập trình viên chuyên nghiệp ở các công ty tin học, các lập trình viên đa phương tiện chủ yếu làm việc với các ngôn ngữ lập trình script (đã được giản lược cho gần với ngôn ngữ tự nhiên). Ngoài kĩ năng lập trình, các hiểu biết về kịch bản, thiết kế đồ hoạ, xử lí âm thanh... cũng rất cần thiết với họ.

Nếu bạn có kinh nghiệm về thiết kế và có khả năng lập trình, chắc hẳn bạn không nên bỏ qua vị trí này?

*** Nghệ sĩ hoạt hình 2D & 3D (Animator)**

Các nghệ sĩ hoạt hình 2D và 3D tạo ra các hình ảnh chuyển động bằng những hình ảnh tĩnh nối nhau liên tục. Về nguyên tắc, hai hình thức làm phim này là tương tự nhau, tuy nhiên các công cụ sử dụng và các kĩ năng sáng tạo lại khác nhau rất nhiều. Chẳng hạn như các nghệ sĩ hoạt hình 2D không cần lo lắng đến vấn đề ánh sáng, phối cảnh nhiều như trong hoạt hình 3D.

Dù là 2D hay 3D, một nghệ sĩ hoạt hình giỏi cần phải có khả năng vẽ phác thảo tốt. Họ có thể vẽ tay hoặc vẽ trên máy tính với sự trợ giúp của bảng và bút điện tử.

Cùng với sự phát triển của công nghệ thông tin, hoạt hình 3D, vốn không thể thực hiện được theo phương thức truyền thống, đang dần lấn át hoạt hình 2D. Hầu hết các bộ phim hoạt hình gần đây đều sử dụng công nghệ 3D. Nhu cầu nhân lực trong lĩnh vực này đang rất nóng. Thu nhập của các nghệ sĩ hoạt hình 3D giỏi cũng tăng rất nhanh.

Để trở thành nghệ sĩ hoạt hình 3D, ngoài những tố chất đã nói ở trên, bạn cần phải sử dụng thành thạo các phần mềm 3D như 3DsMAX, Maya, Lightwave 3D,...

*** Biên tập âm thanh (Sound Editor)**

Công việc biên tập âm thanh bao gồm ghi âm, chỉnh sửa âm thanh, trộn âm... Trong đó phần việc chủ yếu quan trọng nhất là chỉnh sửa các file âm thanh, chuyển đổi chúng sang định dạng mong muốn. Với các phần mềm và thiết bị hiện đại, nghệ sĩ biên tập âm thanh có thể thực hiện được rất nhiều hiệu ứng hay kĩ xảo trên bản thu âm gốc. Điều này đặc biệt hiệu quả khi ứng dụng trong điện ảnh.

Tuy nhiên, không phải ai cũng làm được công việc này. Trước hết bạn cần có "tai nhạc" và được đào tạo nhạc lí. Tiếp đó, bạn cần làm chủ được một số phần mềm và thiết bị xử lí âm thanh thông dụng.

Nếu bạn có năng khiếu âm nhạc, tại sao không thử học thêm các phần mềm xử lí âm thanh và tìm ra cơ hội của mình trong nghề nghiệp đang có "cầu" lớn hơn "cung" này.

*** Biên tập hình ảnh (Video Editor)**

Tương tự như biên tập âm thanh, công việc biên tập hình ảnh được tiến hành trên các file định dạng hình ảnh. Quá trình làm phim bao gồm việc quay nhiều cảnh riêng rẽ. Các đoạn phim này, sau khi được chuyển vào máy tính theo một số định dạng nhất định, sẽ được cắt xén, ghép với nhau, thay đổi tốc độ, đồng bộ với âm thanh... để tạo thành bộ phim hoàn chỉnh. Phần việc này còn gọi là hậu kì (*post production*) và được các biên tập viên thực hiện.

Quá trình biên tập hình ảnh được thực hiện với sự giúp đỡ của các phần mềm chuyên dụng như Adobe Primier hay Final Cut Pro. Với các phần mềm này, bạn cũng có thể dễ dàng tạo ra một đoạn video clip cho riêng mình hoặc tặng bạn bè.

Tố chất quan trọng của những người làm nghề này là thẩm mĩ thị giác tốt và khả năng làm chủ ngôn ngữ hình ảnh. Nếu bạn có tố chất như vậy cộng thêm việc sử dụng thành thạo các công cụ phần mềm biên tập hình ảnh, bạn hoàn toàn có thể thành công với nghề này.

*** Người làm kĩ xảo hình ảnh (Visual Effect Creator)**

Khi chưa có sự trợ giúp của máy tính, hầu hết các kĩ xảo hình ảnh đều phải thực hiện ngay khi quay phim và rất phức tạp. Tuy nhiên, với sự ra đời của các thế hệ máy tính ngày càng mạnh cùng với các phần mềm làm kĩ xảo hiệu quả, phần lớn công việc khó khăn này được thực hiện riêng rẽ với công đoạn quay phim.

Ngày nay, kĩ xảo hình ảnh xuất hiện trong hầu hết các phim ăn khách trên thị trường. Có những phim, kĩ xảo chiếm đến hơn 50% thời lượng phim. Các cảnh phim kĩ xảo cũng ngày càng chân thực khiến người xem đôi khi không phân biệt nổi. Nếu trước kia chỉ các phim có ngân sách lớn mới dám dùng nhiều kĩ xảo thì hiện nay ngay cả các nhà làm phim nghiệp dư cũng có thể thực hiện được các bộ phim sử dụng nhiều kĩ xảo nhờ vào hệ thống máy tính và các phần mềm ngày càng rẻ và mạnh hơn.

Muốn bước vào nghề này, bạn cần có khả năng kĩ thuật tốt kết hợp với các kiến thức về biên tập video, hoạt hình 3D và cả... ngân sách để mua các phần mềm làm kĩ xảo chuyên dụng.

*** Người chế bản điện tử (Desktop Publishing)**

Sự ra đời của các phần mềm chế bản điện tử thực sự là một cuộc cách mạng giải phóng con người khỏi những công việc nhàm chán như nhặt từng con chữ sắp vào bản in. Hơn thế, việc sử dụng các phông chữ khác nhau, kết hợp với hình ảnh cũng dễ dàng hơn rất nhiều.

Với vai trò của một người làm chế bản, công việc hằng ngày của bạn là kết hợp chữ viết, hình ảnh thành một tài liệu sẵn sàng để in ấn. Công việc không khó nhưng đòi hỏi bạn phải kiên nhẫn, có các kiến thức tốt về sử dụng phông chữ, và phải có khả năng bố cục, con mắt thẩm mĩ. Bên cạnh đó, bạn cần phải làm chủ các phần mềm chế bản phổ biến hiện nay như Adobe InDesign hay QuarkXpress.

Hẳn giờ bạn đã biết mình phù hợp với công việc gì. Nhưng như thế vẫn chưa đủ, bạn cũng cần phải biết mình sẽ làm việc ở đâu để có thể phát triển tốt nhất nghề nghiệp mà mình đã chọn. Sau đây là một số loại hình tổ chức trong lĩnh vực này:

*** Các công ty truyền thông quảng cáo**

Đây sẽ là mảnh đất sáng tạo vô biên cho bạn, đặc biệt khi bạn là giám đốc sáng tạo, giám đốc nghệ thuật hay hoạ sĩ thiết kế.

Trên thực tế, quảng cáo và truyền thông là một trong những lĩnh vực đòi hỏi sáng tạo bậc nhất. Có hàng nghìn công ty thuộc loại này đang hoạt động tại Việt Nam, tuy nhiên chỉ một số ít trong đó, cùng với các công ty có vốn đầu tư của nước ngoài là hoạt động theo đúng nghĩa truyền thông quảng cáo.

Trong các công ty này, bạn có thể tham gia tổ chức các sự kiện, làm phim quảng cáo, thiết kế logo...

Tất nhiên, những nơi này luôn cần đến các nghệ sĩ thiết kế đồ hoạ, thiết kế truyền thông, thiết kế web. Chẳng hạn, để tổ chức một sự kiện, cần thực hiện một khối lượng không nhỏ các thiết kế như giấy mời, áp phích quảng cáo, thông báo trên báo chí, tờ rơi,...

Nếu là nghệ sĩ hoạt hình 2D/3D hay kĩ xảo hình ảnh, bạn sẽ có cơ hội thực hiện các bộ phim quảng cáo thuần tuý hoạt hình hay lồng ghép hoạt hình với các đoạn phim quay thông thường. Tóm lại, quảng cáo truyền thông là mảnh đất màu mỡ cho hầu hết các nghề của lĩnh vực MTĐPT.

Quảng cáo truyền thông phát triển cùng với sự phát triển của nền kinh tế nước nhà khiến cơ hội việc làm trong lĩnh vực này là rất lớn. Hiện nay diễn ra tình trạng nguồn cung nhân lực không đáp ứng được nhu cầu của thị trường. Nếu đã sẵn sàng, bạn hoàn toàn có quyền lựa chọn nơi làm việc thích hợp nhất cho mình.

*** Các đài phát thanh truyền hình**

Đây là nơi sản xuất và phát sóng các chương trình phát thanh, chương trình truyền hình. Như chúng ta đã biết, âm thanh và hình ảnh trước khi phát lên sóng cần được xử lí. Nếu là biên tập viên âm thanh hay hình ảnh, bạn sẽ có những ngày làm việc rất bận rộn trước mắt, nhưng nếu bạn yêu thích công việc này, chắc chắn tay nghề của bạn sẽ tiến bộ rất nhanh cùng mức thu nhập đáng để bạn hài lòng.

Hiện nay, trong các chương trình *game show* mà chúng ta vẫn xem trên TV, có khá nhiều thông tin hiện ra trên màn hình (thông tin hỏi đáp chẳng hạn). Và đó chính là lúc người ta sẽ cần đến bạn với vai trò của một lập trình viên đa phương tiện.

Ngoài ra, rất nhiều các công đoạn phía sau của các chương trình phát sóng cần đến những lập trình viên đa phương tiện, đặc biệt là khi các trang thiết bị hiện đại với tính năng lập trình ngày càng phổ biến ở các đài phát thanh và truyền hình.

Không chỉ cần đến các biên tập viên âm thanh, hình ảnh hay lập trình viên đa phương tiện, các đơn vị này còn cần đến một đội ngũ đông đảo các nghệ sĩ thiết kế, đặc biệt là đài truyền hình. Từ các *game show* đến các chương trình truyền hình khác tại trường quay, tất cả những gì chúng ta nhìn thấy trên khuôn hình đều có dấu ấn của nghệ sĩ thiết kế.

Với vai trò ngày càng quan trọng trong xã hội hiện đại, phát thanh và truyền hình luôn xứng đáng là một trong những lựa chọn hàng đầu của bạn khi bước chân vào MTĐPT.

*** Các toà báo, các nhà xuất bản**

Nếu bạn cho rằng các toà báo và nhà xuất bản chỉ có các nhà báo và các biên tập viên mà thôi thì bạn đã nhầm to. Để có được các ấn phẩm chất lượng thì ngoài nội dung, hình thức là yếu tố hết sức quan trọng. Vì vậy, hầu hết các nhà xuất bản và toà báo đều cần đến các nghệ sĩ thiết kế. Điều này đặc biệt đúng đối với các tờ báo và nhà xuất bản lớn. Trong các cơ quan này luôn có phòng (ban) mĩ thuật, thiết kế, chế bản...

Cùng với sự phổ biến của *Internet* là sự ra đời và lớn mạnh của các tờ báo điện tử. Với số lượng truy cập vượt xa mọi tờ báo in truyền thống, báo điện tử đang ngày càng giữ vai trò quan trọng trong đời sống xã hội. Phát hành trên *Internet*, báo điện tử mang những đặc thù của môi trường tương tác. Đây là lúc các lập trình viên đa phương tiện, nghệ sĩ thiết kế web, thiết kế truyền thông tương tác, nghệ sĩ hoạt hình, biên tập âm thanh, hình ảnh nhập cuộc. Tuổi trẻ, óc sáng tạo, khả năng nắm bắt nhanh các công nghệ mới là những phẩm chất tạo nên thành công cho những ai muốn lập nghiệp trong lĩnh vực này.

*** Các công ty sản xuất phim, video**

Có thể nói, sản xuất phim là lĩnh vực ứng dụng hàng đầu các công nghệ mới, là nơi mà sức sáng tạo của các nghệ sĩ dường như không có giới hạn.

Từ sản xuất phim truyền thông, nhiều hãng phim lớn đang dẫn đầu trào lưu ứng dụng công nghệ thông tin vào điện ảnh.

Ngành công nghiệp điện ảnh đang thu hút một lực lượng lao động khổng lồ trên nhiều lĩnh vực. Bạn có thể là giám đốc sáng tạo, giám đốc nghệ thuật cho một dự án sản xuất phim, là nghệ sĩ hoạt hình 2D/3D, là nghệ sĩ kĩ xảo hình ảnh, hay đơn giản là biên tập viên âm thanh hoặc hình ảnh.

Ngoài các vị trí vốn có trong dây chuyền sản xuất phim, nhu cầu tạo ra các hiệu ứng, kĩ xảo đặc biệt với sự trợ giúp của máy tính đòi hỏi sự tham gia của đội ngũ đông đảo các lập trình viên đa phương tiện và các chuyên gia xử lí hình ảnh hàng đầu.

Thu nhập cao, môi trường làm việc hấp dẫn đã biến điện ảnh thành miền đất hứa cho các tài năng. Sự cạnh tranh trong lĩnh vực này là rất lớn. Bạn cần phải được đào tạo bài bản, có tài, đam mê, và làm việc không biết mệt mỏi để có thể thành công.

*** Các xưởng phim hoạt hình**

Hoạt động tương tự như các công ty sản xuất phim nhưng chuyên biệt trong lĩnh vực sản xuất phim hoạt hình. Khác với phim quay thực, phim hoạt hình không bị giới hạn bởi các quy luật vật lí, bởi lôgic thông thường hay hình dáng nhân vật... Là giám đốc sáng tạo hay giám đốc nghệ thuật, bạn thoả sức sáng tạo. Ngôn ngữ thể hiện của hoạt hình có tính cách điệu cao, vì vậy bạn tha hồ đưa vào các hình ảnh, diễn biến, nhân vật theo trí tưởng tượng của mình. Hầu như không có giới hạn trong quá trình sáng tác của bạn.

Một dự án phim hoạt hình lớn của Hollywood quy tụ hàng trăm nghệ sĩ hoạt hình 2D/3D, biên tập viên âm thanh, hình ảnh, nghệ sĩ kĩ xảo và các lập trình viên đa phương tiện. Nếu bạn công tác trong lĩnh vực MTĐPT, và có khả năng, dù chuyên ngành của bạn là gì, bạn cũng có thể tìm được một vị trí công việc trong ngành công nghiệp này.

Như bạn đã khám phá ra từ các hàng ghế trước, đây là lĩnh vực cạnh tranh lao động diễn ra quyết liệt. Bởi vậy, để thành công, bạn cần chuẩn bị cho mình hành trang tốt về kiến thức, kĩ năng, khả năng làm việc theo nhóm, làm việc cường độ cao.

*** Các công ty sản xuất game**

Sản xuất *game* từ lâu đã là một ngành công nghiệp phát triển và vẫn đang tiếp tục bùng nổ với xu hướng *game* trực tuyến. Mặc dù còn rất non trẻ, nhưng ngành công nghiệp *game* Việt Nam đang dần hình thành, bắt đầu từ việc gia công *game* cho nước ngoài.

Có thể bạn sẽ nghĩ ngay đây là lĩnh vực thuần tuý của các lập trình viên. Nhưng không hẳn vậy, có rất nhiều phần việc như thiết kế trang phục, nhân vật cho *game*, xây dựng kịch bản, bối cảnh... Trong *game* luôn cần đến các nghệ sĩ thiết kế. Các *game* quy mô lớn đều phải có giám đốc nghệ thuật.

Các công ty sản xuất *game* cũng phân ra nhiều loại. Có những công ty chỉ chuyên sản xuất *game* cho thiết bị cầm tay như điện thoại di động, PDA. Có công ty lại chuyên về *game* cho các máy chơi *game* như Nintendo, Playstation, Xbox... Lại có công ty chuyên về sản xuất *game* trực tuyến. Nhưng dù thế nào thì vai trò của các nghệ sĩ thiết kế 2D hay 3D vẫn không thay đổi. Họ tạo nên diện mạo và sức hấp dẫn cho các trò chơi.

*** Các công ty thiết kế website**

Chuyên về thiết kế và phát triển website, các công ty này cần những lập trình viên và nghệ sĩ thiết kế chuyên cho web. Như bạn đã biết, công việc lập trình và thiết kế cho web, mặc dù vẫn tuân thủ các luật cơ bản chung của thiết kế, có những đặc thù riêng.

Công đoạn thiết kế website được tiến hành trước khi khâu lập trình bắt đầu. Ngoài kiến thức mĩ thuật, nghệ sĩ thiết kế website còn phải biết các lập trình viên cần gì để có thể bắt đầu công việc của họ. Do vậy các nghệ sĩ thiết kế biết về lập trình luôn được ưa thích tại các công ty thiết kế web.

Sau giai đoạn bùng nổ của các website, giờ đây chỉ các website có thiết kế tốt, thân thiện với người dùng mới có khả năng "trụ" lại. Các doanh nghiệp cũng nhận thức đúng hơn về nhu cầu phải có thiết kế chuyên nghiệp cho website của mình. Từ đó các công ty chuyên về thiết kế và phát triển website đã có được chỗ đứng và tiếp tục phát triển. Nhu cầu về nghệ sĩ thiết kế trong ngành này đang rất cao, vì vậy bạn có thể cho mình quyền chọn lựa nơi làm việc nếu bạn có khả năng và nhiều kinh nghiệm.

Tại các công ty này, ngoài việc thiết kế giao diện web, nếu là một lập trình viên đa phương tiện, bạn có thể tạo ra các hiệu ứng động, một phần quan trọng của các trang web hiện nay. Dù không nhiều nhưng các đoạn hoạt hình cho web cũng là một phần việc không thể thiếu trong các công ty thiết kế web, và đây là nơi các nghệ sĩ hoạt hình 2D/3D có thể thể hiện mình.

*** Các công ty sản xuất phần mềm**

Mặc dù chuyên về sản xuất phần mềm, nhưng không phải là không có chỗ cho các nhà thiết kế trong các công ty này. Ở đây, trong vai trò của nghệ sĩ thiết kế, bạn sẽ thiết kế giao diện cho các phần mềm, cho website hay thiết kế các ấn phẩm của chính công ty.

Tuy nhiên, do không gian sáng tạo bị giới hạn cùng với môi trường làm việc công nghiệp, bạn cần phải chuyên cần, chăm chỉ và không cần phải quá sáng tạo để có thể làm việc ở đây. Và nếu là lập trình viên đa phương tiện, bạn sẽ thấy đây chính là một trong những môi trường làm việc lí tưởng của mình.

*** Nghệ sĩ tự do**

Đây là lựa chọn của rất nhiều nghệ sĩ. Thay vì làm việc cố định cho một công ty, bạn có thể làm việc cùng một lúc cho nhiều công ty theo đầu việc. Không bị quản lí thời gian, kỉ luật, quy định,... bạn chỉ phải chịu một sự ràng buộc duy nhất, đó là hợp đồng của bạn với công ty mà bạn nhận việc. Sau cùng chỉ có kết quả công việc là có ý nghĩa.

Có nhiều lí do để hành nghề tự do, và dường như nếu có thể thì đây luôn là lựa chọn hàng đầu của các nghệ sĩ. Có ba lí do chính. Đầu tiên, đó là không gian sáng tạo không bị hạn chế, không bị các công việc dập khuôn hằng ngày làm cho bạn cảm thấy đơn điệu. Lí do thứ hai, đó là khả năng có được thu nhập cao hơn. Và cuối cùng, đó là được tự do làm gì những mình thích.

Tuy nhiên không phải ai cũng có thể làm như vậy. Trước tiên, để làm việc tự do, bạn cần phải là chuyên gia trong lĩnh vực của mình. Tiếp đó, bạn phải có được các mối quan hệ tốt để có thể tự kiếm việc, biết giữ uy tín và có phong cách làm việc chuyên nghiệp.

Sau cùng, nếu bạn muốn tự do, nhàn hạ mà vẫn có nhiều tiền thì nên quên đi giấc mơ trở thành nghệ sĩ tự do. Chẳng có thành công nào mà không phải đổ mồ hôi cả.

Càng làm việc tự do, ý thức phát triển bản thân và nghề nghiệp của bạn càng phải cao, nếu không chẳng mấy chốc bạn sẽ tụt hậu so với những người khác. Nhớ rằng sự cạnh tranh giữa các nghệ sĩ tự do là rất lớn, chỉ những người giỏi nhất mới có những công việc tốt.

*** Một lĩnh vực mới mẻ, hiện đại và đang phát triển với tốc độ lớn**

Thuật ngữ *Multimedia* mới xuất hiện từ cuối thế kỉ trước và mãi cho đến đầu thế kỉ này, cụm từ "Mĩ thuật đa phương tiện" mới bắt đầu chính thức du nhập vào Việt Nam. Tại nước ta, MTĐPT mới chỉ trong giai đoạn đầu hình thành và phát triển, nhiều lĩnh vực trong đó còn thực sự chưa bắt đầu như kĩ xảo điện ảnh. Ngay cả trên thế giới, người ta cũng coi đây là ngành trẻ nhất. Trong ngành này, bạn được tiếp cận với rất nhiều công nghệ mới, hiện đại và ngày càng hoàn thiện, đặc biệt là công nghệ thông tin. Những người làm về MTĐPT còn được gọi là người của thời đại.

Không những thế, tốc độ phát triển của lĩnh vực này cực kì lớn. Chỉ riêng tại thị trường Mĩ, doanh số phim hoạt hình 3D tăng từ 300 triệu USD của 1995 đã lên tới

1,5 tỉ USD năm 2005 (tức đã tăng 5 lần trong vòng chưa đầy 10 năm). Các phim có sử dụng kĩ xảo chiếm tới 80% số lượng phim phát hành. Tại Việt Nam doanh thu quảng cáo tăng từ 300 tỉ đồng năm 1994 lên gần 7.000 tỉ đồng năm 2004 và dự kiến lên tới 24.000 tỉ đồng vào năm 2020. Tốc độ phát triển vô cùng nhanh ấy đồng nghĩa với việc nhu cầu về nhân lực cũng tăng theo.

*** Cơ hội việc làm cũng như thu nhập và khả năng thăng tiến lớn**

Vì công việc trong ngành mang tính sáng tạo, hàm lượng chất xám cao nên thu nhập trung bình thuộc mức cao. Mức thu nhập còn phụ thuộc vào uy tín, kinh nghiệm và đặc biệt là khả năng sáng tạo của chuyên gia.

Trong lĩnh vực này, nếu bạn là người năng động, cầu tiến, có rất nhiều cơ hội để bạn thăng chức. Bắt đầu có thể chỉ là người thiết kế tự do hay trợ lí thiết kế, nhưng rồi trong quá trình tự hoàn thiện, bạn có thể trở thành quản lí dự án rồi giám đốc nghệ thuật, giám đốc sáng tạo hay cao hơn nữa.

*** Công việc mang tính sáng tạo và thú vị**

Bạn thử nghĩ mà xem, những người làm việc trong lĩnh vực MTĐPT cũng được gọi là những nghệ sĩ.

Các nghệ sĩ của chúng ta tạo ra những tác phẩm quảng cáo, những bộ phim, những trò chơi, thiết kế những trang web... Tất cả đều là các sản phẩm của sự sáng tạo. Họ luôn phải có những ý tưởng mới, độc đáo để cống hiến cho cuộc sống, mang lại sự tươi tắn và niềm vui cho nó.

Hãy tưởng tượng bạn sẽ phấn khích thế nào khi có một ý tưởng về một bộ phim hoạt hình 3D tràn đầy tiếng cười và cảm xúc. Với sự nhiệt huyết, bạn và các cộng sự lao vào sáng tác. Rồi bạn hạnh phúc khi nó ra đời, mang lại cho mọi người những nụ cười và sự phấn khích như bạn từng mơ ước. Bởi thế, đây là một công việc sáng tạo và thú vị.

*** Được tham gia vào các dự án lớn, tác phẩm lớn, có khả năng được nhiều người biết đến**

Trong MTĐPT, ngoài các công việc nhỏ mà bạn có thể làm liên tục suốt năm thì bạn luôn có cơ hội để tham gia vào các dự án lớn. Đó là các *game* trực tuyến hay *game* ngoại tuyến, các tác phẩm điện ảnh quy mô, những bộ phim hoạt hình 3D hay một dự án phần mềm giáo dục.

Bạn hãy thử mở lại các phim *Người Nhện* (*Spider man*) hay *Shrek* xem, tra lại danh sách đoàn làm phim thể nào bạn cũng bắt gặp cái tên của một người Việt Nam. Biết đâu trong một tương lai gần, sẽ nhiều cái tên Việt Nam xuất hiện trên các bộ phim nổi tiếng thế giới, và trong đó có cả tên bạn.

Những thách thức

Không con đường nào mà không có trở ngại. MTĐPT cũng vậy. Để có thể đi đến được thành công, bạn cũng phải vượt qua được những trở ngại này. Có thể nhận thấy ngay là tốc độ phát triển nhanh, đặc biệt là về công nghệ của ngành này, khiến

nguy cơ bị lạc hậu của bạn rất lớn. Nếu không liên tục học hỏi, bạn sẽ mau chóng và dễ dàng bị đào thải. Cứ mỗi khi có một phần mềm, một công nghệ mới ra đời là bạn phải nắm bắt được ngay.

Bạn cũng phải đón đầu các xu hướng. Nếu đứng lại cũng có nghĩa bạn đã bị hất ra ngoài cuộc chơi. Nhiều nghề nghiệp trong ngành này có sức ép về tiến độ khá cao, phải làm việc theo một quy trình chặt chẽ, nếu không có lối làm việc chuyên nghiệp cũng sẽ bị đào thải.

Chẳng hạn trong một dự án lớn tất cả các phần việc phải hoàn thành đúng thời hạn bởi nó có rất nhiều công đoạn liên quan đến nhiều người. Nếu như bạn cứ dông dài kiểu làm việc "thuần nông" thì bạn sẽ làm hỏng cả dự án. Sẽ không có chỗ cho bạn nếu bạn thiếu chuyên nghiệp đâu.

*** Năng khiếu nghệ thuật, đặc biệt là tư duy thẩm mĩ và tạo hình**

Công việc của bạn là tạo ra các sản phẩm sáng tạo và bạn cũng là một người nghệ sĩ. Bởi vậy, một yếu tố cực kì quan trọng là năng khiếu nghệ thuật. Năng khiếu đó có thể về hội hoạ, âm nhạc, điện ảnh hay thậm chí văn học. Tất cả đều giúp ích cho bạn sáng tạo ra một tác phẩm MTĐPT. Đôi tai thẩm âm tốt giúp bạn trong các công việc về biên tập và làm hiệu ứng âm thanh. Năng khiếu về văn học giúp bạn tạo nên những ý tưởng, những kịch bản hấp dẫn cho quảng cáo hay phim ảnh.

Đặc biệt, tư duy thẩm mĩ và tạo hình sẽ giúp bạn thành công rất lớn trong lĩnh vực này. Không phải vô cớ mà người ta gọi là "Mĩ thuật đa phương tiện". Bởi trong đó ngôn ngữ tạo hình đóng vai trò rất quan trọng: phương tiện truyền tin bằng hình ảnh là phương tiện hiệu quả nhất. Có tư duy thẩm mĩ mới giúp bạn tạo ra các sản phẩm đẹp, gây kích thích thị giác và truyền đạt được nội dung tới công chúng.

*** Khả năng sáng tạo cao đồng thời với việc có một kiến thức rộng**

Một lần nữa nhắc lại công việc của bạn là công việc sáng tạo cho các ngành truyền thông, quảng cáo và đặc biệt là giải trí. Một cách hiển nhiên nó đòi hỏi bạn phải sáng tạo. Đó là khả năng tạo ra những cái mới, những ý tưởng mới, khác với cái đã có.

Nếu sản phẩm bạn làm ra giống một cái gì đó đã tồn tại thì sản phẩm của bạn hầu như sẽ gặp thất bại. Ai cần những cái mà người ta đã có, đã thưởng thức. Hãy nghĩ lại xem bạn nhớ nhất quảng cáo nào trên tivi. Đó chắc hẳn phải là một quảng cáo độc đáo, có ý tưởng hay. Những quảng cáo giống nhau sẽ gây nhàm chán và

người ta không nhớ đến nó, kéo theo là người ta cũng chẳng mua sản phẩm.

Nhưng làm thế nào để tạo ra cái mới? Đó là một câu hỏi hay bởi chẳng có gì hoàn toàn mới. Không có gì tự nhiên sinh ra và mất đi, nó chỉ chuyển từ dạng này sang dạng khác. Bạn tạo ra cái mới từ những cái cũ, phát triển nó, biến đổi nó hoặc kết hợp nhiều cái cũ với nhau theo một quan hệ mới. Vì thế, bạn phải hiểu biết về cái cũ và những quy luật của chúng. Có nghĩa là bạn cũng phải có một kiến thức rộng về các lĩnh vực lịch sử, văn hoá, khoa học,... Đó chính là nguyên nhân mà người ta nói "Mọi ý tưởng đến từ sự hiểu biết".

*** Khả năng thích ứng với sự biến đổi và sức ép của lĩnh vực và công việc**

Hãy đọc lại những khó khăn mà bạn gặp ở *hàng ghế số 5* và bạn sẽ hiểu tại sao. Hãy luôn trau dồi học hỏi. Hãy luôn rèn luyện về cả tinh thần và thể chất để bắt đầu một cuộc chạy marathon đường dài.

*** Kiên trì và chuyên nghiệp trong công việc**

Kiên trì là đức tính cần có để thành công trong tất cả mọi việc. Nó lại cần thiết hơn trong một lĩnh vực mà các dự án có thể kéo dài hàng năm và mỗi một chi tiết nhỏ trong công việc đều ảnh hưởng tới khả năng thành bại. Còn chuyên nghiệp là đức tính phải có trong những lĩnh vực hiện đại. Một môi trường chuyên nghiệp, hiện đại làm sao có thể có những con người không quy củ về mặt tiến độ hay giờ giấc được. Ngay từ bây giờ, hãy rèn luyện hai đức tính đó đi bạn ơi.

*** Khả năng tiếp cận với các công nghệ mới đặc biệt là công nghệ thông tin**

Là một ngành ứng dụng rất nhiều thành quả của công nghệ thông tin, bởi vậy bạn cũng phải có khả năng nhanh chóng học hỏi, áp dụng chúng trong công việc của mình. Những công nghệ mới sẽ giúp cho công việc của bạn dễ dàng hơn và cung cấp cho bạn những công cụ sáng tạo để bạn thực thi những ý tưởng mà trước nay chưa thể làm được.

*** Khả năng ngoại ngữ tốt, đặc biệt là tiếng Anh**

Các công việc, dự án MTĐPT hầu hết là các dự án đa quốc gia. Một bộ phim hoạt hình hay một trò chơi điện tử có thể có tới hàng chục nơi trên thế giới tham gia làm. Ở nước này người ta làm kịch bản. Nước kia người ta dựng mô hình. Rồi nước khác làm chuyển động và kĩ xảo. Nước khác nữa làm âm thanh và dựng phim... Và họ cần trao đổi, hợp tác với nhau. Nếu bạn không thể giao tiếp được với người nước ngoài thì công việc của bạn không thể hoàn thành được. Hơn nữa các nguồn tư liệu học tập về MTĐPT hầu hết hiện nay bằng tiếng Anh. Có được tiếng Anh tốt sẽ giúp bạn phát triển rất nhiều về khả năng làm việc cũng như hợp tác quốc tế.

Như các bạn đã biết MTĐPT là một thuật ngữ khá rộng, bao quát nhiều lĩnh vực khác nhau. Bạn có thể tuỳ theo khả năng và sở thích của mình để lựa chọn một lĩnh vực nào đó làm nghề nghiệp tương lai cho mình.

Nếu bạn muốn làm nhà thiết kế đồ hoạ, bạn có thể theo học tại Khoa đồ hoạ hay Mĩ thuật ứng dụng của các trường như Mĩ thuật Công nghiệp hay Kiến trúc.

Nếu bạn muốn chuyên sâu về sản xuất hậu kì cho điện ảnh và làm phim hoạt hình, bạn có thể theo học tại các khoa tương ứng của Trường Sân khấu Điện ảnh.

Tuy nhiên, tại Việt Nam, một số lĩnh vực quan trọng của MTĐPT vẫn chưa có một nơi đào tạo chính quy nào. Có thể thấy rõ các lĩnh vực đó như thiết kế website, đồ hoạ tương tác, thiết kế *game*, hoạt hình 3D hay kĩ xảo điện ảnh.

Trong số các trung tâm đào tạo phi chính quy cũng mới chỉ có một vài trung tâm chuyên về MTĐPT, trong đó đáng kể nhất và uy tín nhất có Trung tâm Đào tạo MTĐPT FPT-Arena.

Được thành lập vào năm 2004, trung tâm FPT-Arena đã đào tạo được hàng trăm nhân lực đáp ứng nhu cầu cho thị trường đang ngày càng mở rộng. Một trong những khác biệt của FPT-Arena so với các trường đại học và các trung tâm khác là cung cấp cho người học kiến thức tổng hợp về lĩnh vực, tạo cho bạn một khả năng thích ứng và một lợi thế cực kì lớn.

Với xu hướng quốc tế hoá, bạn cũng có thể chọn một trường đại học tại nước ngoài để nghiên cứu về MTĐPT: Đại học Southern Cross University ở Úc (đã có liên thông với FPT-Arena), trường Birmingham Institute of Art & Design tại Anh, trường UAT tại Mĩ,... Bạn có thể tìm hiểu thông tin rất nhiều trường bằng việc tham khảo trên mạng và các hội thảo du học.

*** Một số địa chỉ đào tạo**

- Trường Đại học Mĩ thuật Công nghiệp - 360 Đê La Thành - Đống Đa - Hà Nội

- Trường Đại học Kiến trúc Hà Nội - Km 10 đường Nguyễn Trãi - Thanh Xuân - Hà Nội

- Trường Đại học Mĩ thuật TP. Hồ Chí Minh - 05 Phan Đăng Lưu - Bình Thạnh - TP. Hồ Chí Minh

- FPT-ARENA Hà Nội 1 - 264 Đội Cấn - Ba Đình (tầng 4, Viện Cơ học) FPT-ARENA Hà Nội 2 - 135 Trần Phú - Văn Quán - Hà Đông (Tầng 5, tòa nhà HESCO)

- FPT - ARENA HCM - 79B Lí Thường Kiệt - Phường 8 - Tân Bình (CMC Plaza)
FPT ARENA HCM 2 - 178/8 D1 - Phường 25 - Bình Thạnh (Tòa nhà Thịnh Phát)

Nghề môi truòng

Tôi không phải là chuyên gia môi trường. Tôi là người chiến sĩ bảo vệ Trái Đất.

Darryl Cherney
Nhà hoạt động môi trường

Ngày nay, môi trường không còn là vấn đề của một địa phương hay một quốc gia nữa mà đã trở thành mối quan tâm chung của toàn nhân loại. Việc phát triển kinh tế - xã hội, đô thị hoá và phát triển công nghiệp mạnh mẽ ở nước ta, cùng với nhận thức chưa đầy đủ, thiếu trách nhiệm của con người khiến môi trường xuống cấp nghiêm trọng. Điều này dẫn đến nguy cơ mất cân bằng sinh thái, cạn kiệt các nguồn tài nguyên thiên nhiên, làm ảnh hưởng đến chất lượng cuộc sống và mục tiêu phát triển bền vững của đất nước.

Trước hàng loạt vấn đề cấp bách đó, một trong những giải pháp mà Nhà nước ta hết sức chú trọng là đẩy mạnh nghiên cứu khoa học và công nghệ, đào tạo cán bộ chuyên gia về lĩnh vực môi trường, góp phần quan trọng vào công cuộc bảo vệ môi trường đất nước, gìn giữ Trái Đất - Hành tinh xanh - Ngôi nhà chung cho thế hệ mai sau.

Bạn yêu thiên nhiên và mong muốn đem lại cho mọi người môi trường sống trong lành, an toàn hơn, hãy cùng khám phá *Toa tàu số 26*:

Nghề môi truòng

*** Giọt nước mắt hạnh phúc**

Đó là giọt nước mắt rơi lặng lẽ trên khuôn mặt rạng ngời hạnh phúc của người phụ nữ châu Phi. Bà khóc không phải vì niềm vui của riêng mình mà cho tất cả

những người bạn đã cùng chia sẻ bao khó khăn vất vả trong công cuộc bảo vệ môi trường ở Kenya. Bà là nhà môi trường Wangari Muta Maathai - người phụ nữ da đen đầu tiên đoạt giải Nobel Hoà bình.

Chứng kiến cảnh diện tích rừng ngày càng bị thu hẹp nhanh chóng, Maathai rất đau lòng. Nếu tình trạng này cứ tiếp diễn, "lá phổi" của đất nước, ngôi nhà của các loài động vật hoang dã sẽ biến mất trong nay mai. Là một nhà môi trường, bà tự nhủ mình cần phải bắt tay vào làm điều gì đó, không những cho thế hệ của mình mà cho cả mai sau.

Với ước vọng ấy, năm 1977, Maathai đứng ra sáng lập phong trào *Vành đai xanh tại Kenya*. Từ 9 cây xanh đầu tiên, đến nay đã có 30 triệu cây xanh được trồng trên khắp lục địa châu Phi, giúp bảo tồn hệ sinh thái, gìn giữ ngôi nhà cho các loài động vật hoang dã, tạo ra tài nguyên và thực phẩm cho con người. Điều đáng nói là từ chương trình này, hơn 30.000 phụ nữ nghèo đã được tạo công ăn việc làm và thu nhập.

Ở tuổi 64, với những đóng góp lớn cho sự phát triển bền vững, dân chủ và hoà bình của châu Phi, Maathai đã vượt lên 194 ứng cử viên, xứng đáng nhận giải thưởng cao quý mà bất cứ ai trên hành tinh này cũng ngưỡng mộ và ao ước.

Giọt nước mắt hạnh phúc của Maathai như một thông điệp đầy ý nghĩa: Hãy giữ cho Trái Đất của chúng ta mãi xanh! Những mầm xanh kia sẽ thắp sáng niềm hi vọng cho các thế hệ mai sau sống an vui trong mái nhà chung này.

*** Môi trường là gì?**

Ngày nay, bạn thường nghe nói rất nhiều tới môi trường và bảo vệ môi trường. Đã bao giờ bạn tự hỏi môi trường là gì?

Hiểu một cách chung và đơn giản nhất, môi trường là tất cả các yếu tố tự nhiên và xã hội, có ảnh hưởng đến một sinh vật hoặc một hệ xác định khác trong thời gian sống của nó.

Theo Luật Bảo vệ môi trường của Việt Nam năm 1993, "môi trường bao gồm các yếu tố tự nhiên và yếu tố vật chất nhân tạo quan hệ mật thiết với nhau, bao quanh con người, có ảnh hưởng tới đời sống, sản xuất, sự tồn tại và phát triển của con người và thiên nhiên".

Như vậy, môi trường sống của con người thường được phân chia thành:

- Môi trường tự nhiên

Bao gồm các nhân tố thiên nhiên như vật lí, hoá học, sinh học, tồn tại ngoài ý muốn của con người nhưng cũng chịu tác động của con người. Đó là ánh sáng mặt trời, núi, sông, biển, không khí, động thực vật, đất, nước...

Môi trường tự nhiên cho ta không khí để thở, đất để xây nhà cửa, trồng trọt, chăn nuôi..., cung cấp cho con người các loại tài nguyên...

- Môi trường xã hội

Là tổng thể các mối quan hệ giữa con người với con người. Đó là luật lệ, thể chế, cam kết, quy định...

Môi trường xã hội định hướng hoạt động của con người theo một khuôn khổ nhất định, tạo nên sức mạnh tập thể thuận lợi cho sự phát triển, khiến con người khác với các sinh vật khác.

- Môi trường nhân tạo

Là tất cả các nhân tố do con người tạo nên hoặc những nhân tố tự nhiên được con người biến đổi thành những tiện nghi trong cuộc sống như nhà ở, công sở, công viên, các khu đô thị, các phương tiện đi lại...

*** Chức năng của môi trường**

Môi trường có nhiều chức năng khác nhau, trong đó chủ yếu để phục vụ những nhu cầu của con người và các loài sinh vật khác.

*** Ngành khoa học môi trường nghiên cứu gì?**

Khoa học môi trường nghiên cứu mối quan hệ và tương tác qua lại giữa con người với con người, giữa con người với thế giới sinh vật và môi trường vật lí xung quanh. Mục đích cuối cùng của ngành này là bảo vệ và cải thiện môi trường sống của con người trên Trái Đất. Do đó, đối tượng nghiên cứu cụ thể của khoa học môi trường là môi trường tự nhiên, môi trường xã hội cũng như môi trường nhân tạo trong mối quan hệ tương hỗ giữa sinh vật và con người.

Khoa học môi trường là một ngành khoa học tổng hợp, sử dụng và phối hợp thông tin, kiến thức từ nhiều lĩnh vực như: sinh học, hoá học, địa chất, thổ nhưỡng, vật lí, kinh tế học, xã hội học, khoa học quản lí và chính trị học... Vậy nên nhà môi trường thường cộng tác với nhiều chuyên gia trong các lĩnh vực khác nhau.

Các nhà môi trường luôn là những người tiên phong trong công tác bảo vệ môi trường, góp sức mình và giúp mọi người cùng tháo gỡ những thách thức môi trường hiện nay. Họ không chỉ làm việc trong phạm vi đất nước mình mà còn ở khu vực, thậm chí trên toàn cầu.

Công việc của các nhà môi trường rất đa dạng và linh hoạt. Về cơ bản, bạn có thể tìm thấy vị trí của mình ở ba lĩnh vực sau:

*** Quản lí môi trường**

Làm việc trong lĩnh vực này, nhà môi trường nghiên cứu đặc điểm của các thành phần môi trường tự nhiên (đất, nước, không khí, hệ sinh thái...), hoặc môi trường nhân tạo (khu công nghiệp, đô thị, nông thôn...) Bên cạnh đó, anh ta nghiên cứu mối quan hệ và tác động qua lại giữa con người với các thành phần của môi trường sống. Từ các nghiên cứu ấy, nhà môi trường đưa ra những tư vấn thiết thực cho người quản lí trong các công trình, dự án có liên quan đến môi trường.

Chẳng hạn khi có một dự án xây dựng khu đô thị, khu công nghiệp hay công trình thuỷ điện..., trước tiên người ta tiến hành đánh giá những tác động xấu và tốt của dự án đến môi trường. Các nhà lãnh đạo sẽ dựa vào những đánh giá ấy để cân nhắc xem có nên tiếp tục dự án hay dừng lại để giữ gìn cảnh quan, môi trường sinh thái.

Nhiệm vụ của các nhà quản lí môi trường còn là nghiên cứu các công cụ quản lí môi trường với các biện pháp về kinh tế (quy định “nguyên tắc người gây ô nhiễm phải trả tiền”, “cô-ta ô nhiễm”, “nhãn sinh thái”...) cũng như các biện pháp về luật pháp, xã hội, nhằm bảo vệ môi trường và sự phát triển bền vững của vùng, quốc gia, toàn cầu...

Với những kiến thức chuyên môn, nhà môi trường giúp quốc gia mình hoàn thiện luật pháp, chính sách về môi trường sao cho phù hợp với tình hình kinh tế, xã hội, khai thác tài nguyên thiên nhiên hợp lí nhất.

Nhà quản lí môi trường cũng cần theo dõi, giám sát các đối tượng thuộc phạm vi quản lí của mình. Chẳng hạn khi một cơ sở gây ô nhiễm môi trường, những người quản lí môi trường cần có các biện pháp xử lí và xử phạt kịp thời, tránh xảy ra những sự cố môi trường... Không chỉ vậy, chính những nhà môi trường cũng có thể là thành viên của nhà máy, tham gia vào quy trình đảm bảo chất lượng môi trường ở đó, giúp nhà máy đảm bảo các tiêu chuẩn về nước thải, khí thải hay rác thải... trước khi thải ra môi trường.

*** Công nghệ môi trường**

Làm việc trong lĩnh vực này, nhà môi trường nghiên cứu công nghệ, kĩ thuật xử lí ô nhiễm, bảo vệ chất lượng, môi trường sống của con người. Bạn có thể tham gia, thậm chí làm chủ nhiệm một đề tài về công nghệ làm sạch môi trường như công nghệ xử lí nước thải, khí thải hay rác thải... Cũng có thể bạn sẽ là kĩ sư thiết kế quy trình, máy móc xử lí ô nhiễm, hoặc trực tiếp tham gia vào các công đoạn trong quá trình xử lí để đảm bảo quy trình vận hành tốt nhất. Hiện nay, cả thế giới đang tập

trung nghiên cứu để tìm ra những công nghệ xử lí môi trường hiệu quả, các quy trình công nghệ sản xuất, máy móc thải ra ít chất thải, thiết bị thân thiện với môi trường...

Bên cạnh các công nghệ xử lí chất thải, trong lĩnh vực công nghệ môi trường, nhà môi trường còn nghiên cứu các chỉ tiêu môi trường (chỉ tiêu về nước thải, khí thải...). Những tiêu chuẩn này chính là cơ sở để các nhà quản lí, thanh tra môi trường đánh giá xem một nhà máy, xí nghiệp... có gây ô nhiễm môi trường hay không.

Lúc này, nhà môi trường làm việc trong các phòng thí nghiệm, các trung tâm hay viện công nghệ môi trường để phân tích các thành phần, yếu tố hoá học, sinh học... của các dạng vật chất như các mẫu đất, nước, rác thải, chất thải...

*** Sinh thái môi trường**

Bảo tồn thiên nhiên và các loài động, thực vật hoang dã cũng là nhiệm vụ trọng điểm của các nhà môi trường. Thiên nhiên cũng như động thực vật hoang dã đang bị đe doạ nghiêm trọng bởi chính con người. Các nhà môi trường đóng góp công sức mình bằng những biện pháp thiết thực như vận động, giáo dục, tuyên truyền, đấu tranh chống những hoạt động săn bắt những động vật quý hiếm...

Như vậy, điều kiện làm việc của các nhà môi trường rất đa dạng và phong phú. Giữa các lĩnh vực trong ngành này không có sự phân định rạch ròi mà bổ sung, hỗ trợ cho nhau, cùng phục vụ mục tiêu chung là đảm bảo chất lượng môi trường sống của con người và các loài sinh vật.

Nhà quản lí cũng cần phải nắm chắc những quy trình, công nghệ xử lí hay những phương pháp phân tích chung để có thể đưa ra những quyết định, chính sách đúng đắn, phù hợp. Nhà sinh thái cũng có thể là những nhà quản lí để đưa ra những biện pháp bảo tồn phù hợp với điều kiện tự nhiên, kinh tế xã hội như: quản lí bền vững biển hay du lịch sinh thái...

Hàng ghế số 3 xin giới thiệu với bạn 8 nhiệm vụ cốt yếu hiện nay của những người làm công tác môi trường. Đây cũng là trách nhiệm chung của toàn xã hội, trong đó nhà môi trường đóng vai trò hướng dẫn và tổ chức thực hiện:

- Ổn định dân số

Sẽ không có hi vọng cho một thế giới hoà bình, công bằng và phát triển bền vững một khi vấn đề dân số chưa được giải quyết.

Bùng nổ dân số là vấn đề nóng bỏng ở các nước đang phát triển và cần đến sự hợp tác toàn cầu để cùng tháo gỡ. Trong đó, các nước phát triển cần giúp đỡ các nước đang phát triển về kinh nghiệm, trang thiết bị và tài chính để thực hiện thành công kế hoạch hoá gia đình.

- Cân bằng phân phối sản phẩm môi trường

Hiện nay, các nước công nghiệp phát triển với số dân chỉ chiếm khoảng 23 - 25% dân số thế giới nhưng lại kiểm soát tới 85% các nguồn tài chính. Các nước

đang phát triển phụ thuộc rất nhiều vào nguồn tài nguyên thiên nhiên ở nước mình để xuất khẩu nhằm phát triển kinh tế trong khi những nước phát triển sử dụng ưu thế tài chính để có được tài nguyên với chi phí thấp.

- Nâng cao vai trò của người phụ nữ

Phụ nữ chiếm hơn một nửa dân số. Họ là những người mẹ và người thầy đầu tiên, thường trực, gần gũi nhất của mỗi người.

Do đó, phụ nữ giữ vai trò quan trọng trong công tác bảo vệ môi trường tự nhiên và xã hội, kế hoạch hoá dân số, bảo vệ các di sản, văn hoá truyền thống... Việc cải thiện vị thế của phụ nữ là một vấn đề lớn của phát triển bền vững.

- Tìm kiếm những nguồn năng lượng mới

Việc sử dụng nhiên liệu hoá thạch đã thải ra môi trường nhiều khí độc hại, ảnh hưởng trực tiếp tới sức khoẻ và cuộc sống của người, gây hiệu ứng nhà kính, phá huỷ tầng ôzôn.

Xu thế chung của thế giới hiện nay là tìm kiếm và sử dụng các nguồn nhiên liệu sạch. Ngày càng có nhiều quốc gia tập trung vào hướng đi này, thay thế cho những nhiên liệu hoá thạch truyền thống.

Có nhiều biện pháp đã được các nhà khoa học, công nghệ đưa ra. Trong đó, những biện pháp chủ yếu là: xây dựng các loại tuốc bin khí, xây dựng các trạm thuỷ điện, sử dụng năng lượng gió, năng lượng sinh học, năng lượng mặt trời, năng lượng khí hiđrô...

- Hợp tác quốc tế và khu vực

Môi trường là vấn đề toàn cầu nên hợp tác quốc tế giữ vai trò quan trọng trong công việc của nhà môi trường. Chẳng hạn khí thải công nghiệp của những nước công nghiệp phát triển như Mĩ, Anh, Nhật Bản... gây ra mưa axit ở các nước khác, đòi hỏi phải phối hợp để cùng giải quyết.

Các tổ chức quốc tế sẽ đóng vai trò then chốt trong việc đẩy mạnh hợp tác quốc tế và khu vực để tăng cường trao đổi thông tin, cung cấp viện trợ về tài chính, kĩ thuật, kinh nghiệm, tri thức, công nghệ giữa các nước phát triển và các nước đang phát triển.

- Bảo tồn đất, nước và đa dạng sinh học

Chúng ta đang sống trong một thế giới mà vài thập niên gần đây đã có một phần tư số loài động, thực vật, vi sinh vật và nấm bị tuyệt chủng. Một khi các loài này đã mất, chúng sẽ mất vĩnh viễn. Đa dạng sinh học và tài nguyên sinh học đối với bất cứ vùng nào, nước nào đều có ý nghĩa sống còn.

Vấn đề ô nhiễm đất và nước hiện đang diễn ra nghiêm trọng trên diện rộng. Bởi vậy, nhiệm vụ của các nhà môi trường là giúp các quốc gia có những quy hoạch và kế hoạch sử dụng bền vững nguồn tài nguyên đất và nước tại tất cả các vùng, thông qua những mô hình sử dụng hợp lí, áp dụng tiến bộ khoa học kĩ thuật.

- Xã hội hoá bảo vệ môi trường

Huy động toàn xã hội tham gia vào công tác bảo vệ môi trường, giữ gìn ngôi nhà chung Trái Đất là nhiệm vụ lớn của nhà môi trường.

Họ xây dựng những chương trình nhằm tăng cường vai trò của cộng đồng trong việc giám sát thực hiện các chủ trương, chính sách và pháp luật về bảo vệ môi trường ở địa phương, cơ sở, cũng như trực tiếp tham gia giải quyết các vấn đề môi trường.

- Giáo dục môi trường

Giáo dục môi trường có ảnh hưởng lớn đến việc hình thành thái độ, cách ứng xử của cộng đồng với môi trường.

Thông qua các lớp học, các phương tiện truyền thông đại chúng, nhà môi trường thiết kế các chương trình giáo dục nhằm xây dựng và tăng cường ý thức cũng như kiến thức về môi trường, bảo vệ môi trường của nhân dân.

Một trong những mục tiêu của nhà môi trường là xây dựng lối sống tiết kiệm, ít phế thải.

Như bạn hẳn đã khám phá ra qua ba hàng ghế trước, nhà môi trường có điều kiện làm việc rất đa dạng. Mọi hoạt động sinh hoạt, giải trí, kinh doanh, đặc biệt là sản xuất của con người đều liên quan mật thiết đến môi trường. Bởi vậy, nơi đây cũng cần đến những nhà môi trường giỏi giang và tâm huyết với sự nghiệp giữ gìn màu xanh cho hành tinh xanh. Dưới đây là một số địa chỉ làm việc chính mà bạn có thể tham khảo:

*** Các cơ quan quản lí, nghiên cứu về môi trường**

Trước tiên, bạn có thể làm việc trong các cơ quan quản lí về môi trường của Nhà nước. Hiện nước ta có một hệ thống các cơ quan về môi trường từ trung ương đến địa phương: Bộ Tài nguyên và Môi trường, các cơ quan, viện nghiên cứu trực thuộc Bộ, các sở tài nguyên môi trường tại các tỉnh, thành phố...

Các cơ quan hành chính các cấp trong cả nước cũng đang hoàn thiện những phòng, ban về tài nguyên và môi trường.

Nếu bạn mong muốn trở thành nhà khoa học, nghiên cứu về môi trường, bạn có thể làm việc tại các trung tâm, các viện nghiên cứu về môi trường trực thuộc Bộ Tài nguyên và Môi trường, Bộ Khoa học và Công nghệ hoặc các trường đại học, cao

đẳng…

*** Các nhà máy, xí nghiệp**

Trước hết, bạn sẽ trở thành nhà nghiên cứu hoặc kĩ sư môi trường trong các công ty về môi trường. Tại đây, bạn nghiên cứu những công nghệ, thiết bị, máy móc… giúp xử lí các vấn đề môi trường hoặc tư vấn, thiết kế, thi công, lắp đặt những công trình có liên quan đến môi trường…

Ngoài ra, với kiến thức chuyên môn về môi trường, bạn có thể tới làm việc tại các nhà máy, xí nghiệp khác, tham gia trực tiếp vào việc chuyển giao công nghệ, vận hành và giám sát các quy trình công nghệ cũng như xử lí các vấn đề môi trường phát sinh…

Việc sử dụng những quy trình công nghệ đảm bảo các tiêu chuẩn môi trường là xu thế tất yếu của phát triển bền vững. Hiện nay, nhiều nhà máy đã có những quy trình công nghệ như thế. Để đảm bảo vận hành và giám sát những quy trình này cần có sự phối hợp của kĩ sư môi trường.

Trong những cơ sở sản xuất có ảnh hưởng nhiều tới môi trường, vai trò của kĩ sư môi trường rất quan trọng. Chẳng hạn trong các ngành công nghiệp năng lượng như công nghiệp lọc hoá dầu, những người quản lí luôn chú trọng tìm kiếm các kĩ sư môi trường giỏi. Lúc này, ngoài kiến thức nói chung về môi trường và công nghệ môi trường, nhà môi trường còn cần đi sâu vào một số chuyên ngành nhất định.

*** Các tổ chức trong nước và quốc tế về môi trường**

Gìn giữ hành tinh xanh là nhiệm vụ chung của cả nhân loại. Nó đòi hỏi sự hợp tác trên toàn thế giới. Bởi vậy, hiện nay, trên thế giới có nhiều tổ chức môi trường như các hiệp hội, các tổ chức phi chính phủ… hoạt động rất mạnh. Ngoài ra, không ít tổ chức phát triển kinh tế, xã hội, văn hoá khác cũng tổ chức các dự án, hoạt động về môi trường.

Các tổ chức như vậy là những nơi làm việc khá lí tưởng của nhà môi trường. Tại đây, bạn sẽ có nhiều cơ hội học hỏi, trao đổi kinh nghiệm với bạn bè quốc tế. Bạn cũng sẽ được tham gia vào những chương trình, dự án về môi trường trong phạm vi quốc gia, khu vực và quốc tế, được đi tới nhiều nơi, mở rộng tầm hiểu biết và cả kiến thức, kĩ năng chuyên môn của mình.

*** Mối quan tâm chung của toàn xã hội**

Phát triển kinh tế - xã hội đi đôi với bảo vệ môi trường là một trong những nhiệm vụ quan trọng của tất cả các quốc gia. Ngày nay, vấn đề môi trường đang ảnh hưởng trực tiếp đến cuộc sống của mỗi người nên thu hút sự quan tâm của toàn xã hội. Việc bảo vệ môi trường không những được các nhà lãnh đạo quan tâm mà cả những người dân bình thường cũng rất chú ý. Đặc biệt trong quá trình công nghiệp hoá, hiện đại hoá, nước ta đang phải đối mặt với nhiều thách thức và rủi ro môi trường.

Ai trong chúng ta cũng đều mong muốn sống và làm việc trong một môi trường trong sạch và an toàn. Đây là một điều kiện thuận lợi để bạn có thể góp sức mình trong nhiệm vụ chung của đất nước.

*** Môi trường làm việc năng động và đa dạng**

Như bạn đã biết, điều kiện hoạt động của ngành môi trường rất rộng. Bạn có thể làm việc trong những khu công nghiệp với những dây chuyền máy móc hiện đại hoặc làm việc trong cơ quan Nhà nước, trong những phòng thí nghiệm, trung tâm nghiên cứu... Và sẽ không có gì đáng ngạc nhiên nếu bạn trở thành đại diện của một tổ chức môi trường quốc tế, làm việc tại các thành phố lớn hay miền xa xôi nào đó của Tổ quốc.

Do yêu cầu của công việc, nhà môi trường thường phải đi nhiều nơi, tiếp xúc với nhiều người. Nếu bạn là người năng động, yêu thích học hỏi và khám phá, hoạt động trong ngành môi trường là cơ hội để bạn thoả chí "lãng du bốn phương" của mình.

*** Cơ hội tiếp cận khoa học, công nghệ, kĩ thuật hiện đại**

Các nhà máy sản xuất trong các khu công nghiệp hay các bệnh viện hiện nay đều cần có những quy trình xử lí khí thải, nước thải cũng như rác thải độc hại, nguy hiểm. Vận hành và giám sát vận hành những dây chuyền ấy, ngoài kĩ sư tự động hoá hay cơ khí còn cần đến những kĩ sư môi trường giỏi chuyên môn. Ngày nay, một trong những xu hướng nghiên cứu lớn nhất của khoa học kĩ thuật thế giới là tạo ra các quy trình công nghệ thân thiện với môi trường. Bởi vậy, làm việc trong ngành môi trường, bạn sẽ được tiếp cận với những công nghệ mới, những máy móc hiện đại nhất.

*** Cơ hội học tập ở những nước phát triển**

Các nghiên cứu, ứng dụng về môi trường còn khá mới mẻ ở Việt Nam. Để sớm tiến kịp thế giới, chúng ta phải học hỏi, kế thừa kinh nghiệm, công nghệ từ các nước tiên tiến. Việc xây dựng nguồn nhân lực mạnh, có trình độ cao, tiếp cận được với những công nghệ mới nhất về môi trường của thế giới đang được Nhà nước tập trung đầu tư. Bởi vậy, nhiều cán bộ trẻ về môi trường đã được cử đi đào tạo tại nước ngoài. Với những kiến thức bài bản và thực tiễn phong phú tiếp thu được, họ trở về và đóng góp tích cực cho công tác bảo vệ môi trường, vì mục tiêu phát triển bền vững của đất nước.

*** Sống hoà mình với thiên nhiên**

Trở thành một nhà môi trường, cuộc sống của bạn gắn chặt với thiên nhiên như rừng, khu bảo tồn thiên nhiên hay vườn quốc gia... Những nơi đó đang rất cần bạn, nhà hoạt động môi trường tâm huyết, vì lợi ích của nhân dân, quốc gia, và cả hành tinh. Dù bạn chuyên về vấn đề môi trường tại các thành phố, nhà máy, xí nghiệp... cũng không có nghĩa bạn sẽ xa rời thiên nhiên.

Những thách thức:

* Làm việc trong ngành môi trường nghĩa là bạn chấp nhận một cuộc đấu tranh để gìn giữ, bảo vệ môi trường. Vì lợi ích cá nhân, có không ít người đang ngang nhiên phá hoại môi trường. Chẳng hạn như bọn lâm tặc, chặt phá rừng trái phép, buôn bán động vật hoang dã. Là một nhà môi trường tận tâm, bạn đi đầu trong việc ngăn chặn những kẻ phá hoại ấy. Trong công cuộc đấu tranh không khoan nhượng nhằm gìn giữ màu xanh cho hành tinh xanh, đã có những nhà môi trường không chỉ đổ mồ hôi, nước mắt mà cả máu.

* Những nhà môi trường không thể bảo vệ môi trường nếu chỉ ngồi một chỗ. Họ phải đi vào thực tế để tìm hiểu nguyên nhân, gốc rễ của vấn đề, cùng nhau tìm ra những cách giải quyết hợp lí. Nghề nghiệp mà bạn đã lựa chọn đòi hỏi bạn phải biết hi sinh những lợi ích của bản thân vì lợi ích của nhiều người. Nhưng qua bão giông mới biết tùng bách cứng. Không ai muốn khó khăn, gian khổ. Nhưng biết chấp nhận gian khó để vượt lên thì bạn sẽ thực sự trưởng thành.

*** Yêu thiên nhiên, môi trường**

Đây là tố chất đầu tiên cần có, cũng là tố chất quyết định thành công của bạn. Bởi tình yêu này là nguyên nhân đầu tiên để bạn quyết định lựa chọn con đường của nhà môi trường. Đó cũng là động lực để bạn đi hết hành trình gian nan của người bảo vệ hành tinh xanh.

Yêu thiên nhiên, môi trường nghĩa là bạn yêu quý đất đai, cây cỏ, muông thú, từng dòng sông, con suối, biển cả... Bạn luôn quan tâm tới những sinh vật xung quanh mình, dù đó chỉ là những con côn trùng bé nhỏ, ao ước về một "mái nhà" an lành cho chúng. Bạn luôn mong muốn gìn giữ màu xanh cho Trái Đất, môi trường sống trong lành và bền vững của muôn loài.

*** Năng động, sáng tạo, nhiệt tình và tự tin**

Bước chân vào nghề môi trường, điều đầu tiên mà bạn có thể nhận ra là khối lượng công việc đồ sộ đang chờ bạn. Những vấn đề về môi trường rất đa dạng, phức

tạp, trong khi sức lực của nhà môi trường lại có hạn. Bạn có thể sẽ cảm thấy áp lực công việc căng thẳng với những đề tài nghiên cứu phải hoàn thành gấp gáp, những chuyến đi khảo sát vất vả, hay sự bất hợp tác của một vài cá nhân, tổ chức không ý thức được vai trò quan trọng của việc bảo vệ, giữ gìn môi trường... Lúc này, cùng với tình yêu thiên nhiên, niềm say mê nghề nghiệp, chỉ có sự năng động, sáng tạo nhiệt tình, tự tin mới có thể giúp bạn giải quyết được khối lượng công việc khổng lồ của một nhà môi trường.

*** Cẩn thận, kiên nhẫn**

Trở thành một chuyên gia về môi trường, sự cẩn thận và kiên nhẫn không thể thiếu trong hành trang của bạn, dù bạn công tác trong lĩnh vực nghiên cứu, quản lí hay công nghệ xử lí môi trường. Đức tính ấy giúp bạn đi đến tận cùng của các nghiên cứu, phân tích về môi trường, đưa ra được những kết luận chính xác. Nó cũng giúp bạn thành công hơn khi thực hiện các chương trình giáo dục môi trường, giúp người dân nhận thức được về các vấn đề môi trường, thúc đẩy họ có ý thức tham gia bảo vệ môi trường.

*** Khả năng làm việc tập thể**

Môi trường là một ngành rộng lớn, có quan hệ mật thiết với rất nhiều ngành khác trong xã hội. Bởi vậy, nhà môi trường không thể thực hiện tốt công việc của mình nếu đơn độc một mình. Khả năng làm việc, phối hợp công việc với tập thể, các chuyên gia môi trường khác cũng như chuyên gia trong nhiều lĩnh vực rất quan trọng với người làm việc trong ngành này.

Làm việc tập thể không có nghĩa là bạn mất đi chính kiến và sự tự chủ của bản thân. Khả năng làm việc tập thể biểu hiện ở sự phối hợp công việc nhịp nhàng, cách ứng xử khéo léo, tư duy lôgic trong điều phối công việc, sự cầu thị và học hỏi của bạn. Cùng nhau cống hiến phần sức lực nhỏ bé của mình cho lợi ích chung của toàn nhân loại, vì mục tiêu phát triển bền vững. Đó chính là điều mà những nhà môi trường đích thực hướng tới.

*** Khả năng thuyết trình**

Không phải ai cũng có thể vượt qua được sự ngượng ngập và lúng túng khi phải thuyết trình trước đám đông. Nhất là khi đánh giá của người nghe có liên quan đến sự sống còn của một chương trình, dự án về môi trường mà bạn đã dành bao tâm sức nghiên cứu và phát triển. Dù dự án, chương trình hành động, nghiên cứu của bạn có hay đến mấy, nếu bạn trình bày lúng túng, không làm nổi bật được những nét hay, ưu điểm vượt trội của nó, không gây được sự chú ý và thiện cảm của người nghe, cũng có nghĩa gần như bạn đã thất bại. Phẩm chất này một phần do bẩm sinh, nhưng phần nhiều do chính quá trình rèn luyện, nỗ lực của bạn.

*** Can đảm và chấp nhận thử thách**

Quả không phải không có lí khi có người cho rằng các nhà môi trường chính là những chiến sĩ bảo vệ môi trường đầy nhiệt huyết. Họ xây dựng những chương trình hành động để giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho mọi người. Họ đấu tranh

quyết liệt với những cá nhân, tổ chức, doanh nghiệp vì lợi nhuận mà cố tình bỏ qua vấn đề an toàn môi trường. Bởi vậy, sự can đảm, chấp nhận thử thách là phẩm chất cần có của một nhà môi trường thực thụ.

Do yêu cầu về đội ngũ nhân lực có trình độ cao trong lĩnh vực môi trường, phục vụ mục tiêu phát triển đất nước ta trong thời kì công nghiệp hoá, hiện đại hoá, nên trên cả nước hiện có nhiều trường đào tạo những nhà môi trường ở bậc đại học và sau đại học. Nếu bạn mong muốn trở thành nhà môi trường, bạn có thể lựa chọn cho mình địa chỉ đào tạo phù hợp với mình.

Trường Đại học Khoa học Tự nhiên (Đại học Quốc gia Hà Nội) là một trong những trường đào tạo các nhà khoa học hàng đầu của đất nước. Khoa Môi trường đào tạo cử nhân ngành khoa học môi trường, công nghệ môi trường, thổ nhưỡng và môi trường đất. Bạn cũng có thể đăng kí học lớp cử nhân môi trường chất lượng cao. Sau khi tốt nghiệp, nếu muốn nâng cao kiến thức cũng như kĩ năng môi trường sâu hơn, bạn có thể tham gia thi vào hệ đào tạo sau đại học ngành môi trường.

Trường Đại học Bách khoa Hà Nội đào tạo trình độ đại học và sau đại học kĩ sư ngành công nghệ môi trường. Sau khi hoàn thành 5 năm đại học, bạn có thể nắm vững các phương pháp, kĩ thuật xử lí môi trường như xử lí rác thải, nước thải hay khí thải... Các công ty về môi trường hiện rất coi trọng những kĩ sư môi trường được đào tạo từ Trường Đại học Bách khoa.

Trường Đại học Xây dựng cũng là nơi đào tạo trình độ đại học và sau đại học kĩ sư kĩ thuật môi trường với các chuyên ngành: môi trường đô thị và khu công nghiệp, hệ thống kĩ thuật trong công trình. Trở thành kĩ sư kĩ thuật về môi trường, bạn có thể tự mình thiết kế hệ thống xử lí môi trường, tìm ra những phương pháp, quy trình xử lí có hiệu quả cao, góp phần gìn giữ môi trường trong sạch.

Ngoài ra, bạn còn có thể theo học ngành này tại: Trường Đại học Mỏ - Địa chất, Trường Đại học Bách khoa và Trường Đại học Khoa học tự nhiên thuộc Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh...

Tuy nhiên, các cơ sở đào tạo về môi trường không phải là sự lựa chọn duy nhất của bạn để trở thành nhà môi trường. Nếu bạn học ở những ngành liên quan ít đến môi trường, thậm chí không được đào tạo từ các khoa hay các ngành đào tạo môi trường, bạn hoàn toàn vẫn có thể tham gia nghiên cứu cũng như hoạt động bảo vệ môi trường. Điều quan trọng là bạn phải thật lòng yêu quý thiên nhiên, môi trường và mong muốn được góp phần vào việc bảo vệ hành tinh xanh.

*** Một số địa chỉ đào tạo**

- Trường Đại học Khoa học Tự nhiên - Đại học Quốc gia Hà Nội - 334 Nguyễn Trãi - Thanh Xuân - Hà Nội

- Đại học Thái Nguyên - Phường Tân Thịnh - TP.Thái Nguyên

- Đại học Bách khoa Hà Nội - 01 Đại Cồ Việt - Hai Bà Trưng - Hà Nội

- Đại học Công nghiệp Việt Trì - 09 Tiên Sơn - Phường Tiên Cát - Việt Trì - Phú Thọ. Khu B: Xã Tiên Kiên - Huyện Lâm Thao - Phú Thọ

- Đại học Lâm nghiệp Cơ sở chính - Xuân Mai - Hà Nội. Cơ sở 2 - Trảng Bom - Đồng Nai.

- Đại học Mỏ - Địa chất - Đông Ngạc - Từ Liêm - Hà Nội

- Đại học Nông Lâm Bắc - Giang - Huyện Việt Yên - Bắc Giang

- Đại học Nông nghiệp Hà Nội - Trâu Quỳ - Gia Lâm - Hà Nội

- Đại học Tài nguyên và Môi trường Hà Nội - 41A Phú Diễn - TT Cầu Diễn - Từ Liêm - Hà Nội.

- Đại học Thuỷ Lợi - Cơ sở phía Bắc: 175 Tây Sơn - Đống Đa - Hà Nội. Cơ sở phía Nam: 02 Trường Sa - Bình Thạnh - TP. Hồ Chí Minh

- Đại học Xây Dựng - 55 Giải Phóng - Hai Bà Trưng - Hà Nội

- Đại học Bách Khoa - Đại học Quốc gia TP. Hồ Chí Minh - 268 Lý Thường Kiệt - Phường 14 - Quận 10 - TP.HCM

- Đại học Khoa học Tự nhiên - Đại học Quốc gia TP. Hồ Chí Minh - 227 Nguyễn Văn Cừ - Quận 5 - TP. Hồ Chí Minh

- Đại học Nông Lâm - Đại học Khoa học thuộc Đại học Huế - 102 Phùng Hưng - Phường Thuận Thành - TP. Huế

- Đại học Bách Khoa, Đại học Sư phạm thuộc Đại học Đà Nẵng - 41 Lê Duẩn - TP. Đà Nẵng

- Đại học An Giang - 18 Ung Văn Khiêm - Phường Đông Xuyên - TP. Long Xuyên - An Giang

- Đại học Cần Thơ - Đường 3/2 - Ninh Kiều - TP. Cần Thơ

- Đại học Nông lâm TP. Hồ Chí Minh - Khu phố 6 - Phường Linh Trung - Thủ Đức - TP. Hồ Chí Minh. Phân hiệu tại Gia Lai: 126 Lê Thánh Tôn - TP. Pleiku - Gia Lai. Phân hiệu tại Ninh Thuận: Thị trấn Khánh Hải - Ninh Hải - Ninh Thuận

- Đại học Tài nguyên và Môi trường TP. Hồ Chí Minh - 236B Lê Văn Sỹ - Phường 1 - Tân Bình - TP. Hồ Chí Minh

Nghề ngân hàng

Ngân hàng là bà đỡ của nền kinh tế.

Danh ngôn

Thập niên cuối thế kỉ 20 và những năm đầu thế kỉ 21 đang chứng kiến sự phát triển mạnh mẽ của hệ thống ngân hàng tại nước ta. Với 1 Ngân hàng Nhà nước, 5 ngân hàng thương mại quốc doanh, 1 ngân hàng chính sách, 37 ngân hàng cổ phần, 27 chi nhánh ngân hàng nước ngoài tại Việt Nam, 5 ngân hàng liên doanh, 5 công ty tài chính, 8 công ty cho thuê tài chính và khoảng 40 văn phòng đại diện ngân hàng nước ngoài tại Việt Nam, ngành ngân hàng đang mở ra nhiều cơ hội việc làm hấp dẫn trước mắt bạn.

Nếu bạn quan tâm tới lĩnh vực tài chính, tín dụng đầy thử thách, ngành ngân hàng sẽ là sự lựa chọn tốt của bạn.

Hãy cùng khám phá một ngành nghề thú vị với *Toa tàu số 27*:

Nghề ngân hàng

*** Handelsbanken và "Ngân hàng trong... lòng bàn tay" (mobile banking)**

Handelsbanken là một trong những ngân hàng lớn nhất khu vực Bắc Âu. Trong cuộc cạnh tranh khốc liệt giữa các ngân hàng, Handelsbanken muốn thúc đẩy mối quan hệ với khách hàng, đồng thời cung cấp một dịch vụ năng động, phong phú hơn.

Tuy nhiên, ngân hàng Thuỵ Điển này cũng nhanh chóng nhận ra ngân hàng qua *Internet* trên máy tính cá nhân PC (*Personal Computer*) đã trở nên lỗi thời. Để phát triển vượt bậc, cần có điều gì đó mới mẻ và thuận tiện hơn nữa.

Sau một loạt nghiên cứu, Handelsbanken thấy rằng họ đang hoạt động trên một thị trường có đến 60% dân cư dùng điện thoại di động. Ứng dụng của điện thoại di động phổ biến ở Bắc Âu đến mức người ta mong muốn có thể tiến hành mọi hoạt động cá nhân và công việc trong khi đang di chuyển.

Tất nhiên, cũng vì vậy, khách hàng muốn có thể "giao dịch" với ngân hàng của mình ở bất cứ đâu, bất cứ khi nào, như khi đang làm việc ở công sở, đang dùng bữa trưa, hay xếp hàng trong siêu thị.

Và dịch vụ ngân hàng cung cấp qua điện thoại di động (*mobile banking*) đã được Handelsbanken nghĩ tới như giải pháp tối ưu. Hãng máy tính nổi tiếng IBM được ngân hàng Handelsbanken chọn làm đối tác xây dựng kế hoạch này.

Chỉ với những chiếc di động được cài đặt một số phần mềm hỗ trợ đặc biệt, bạn hoàn toàn có thể quản lí tài khoản của mình như nạp hay rút tiền khỏi tài khoản, đồng thời thường xuyên cập nhật những tin tức mới nhất về tỉ lệ lãi suất, thị trường chứng khoán...

Cùng với việc đưa *mobile banking* vào hoạt động, Handelsbanken đã thu được những khoản lợi nhuận khổng lồ. Không chỉ vậy, ngân hàng Thuỵ Điển này còn khẳng định được vị trí vững chắc của mình tại khu vực Bắc Âu cũng như trên toàn thế giới.

*** Một chính sách sai lầm của ngân hàng có thể phá huỷ cả một nền kinh tế**

Mexico là nước xuất khẩu dầu lớn. Năm 1973-1974 một cú sốc khiến giá dầu đột ngột tăng mạnh. Nhờ đó mà Mexico thu được rất nhiều lợi nhuận, thúc đẩy nền kinh tế tăng trưởng.

Đến năm 1979, một lần nữa lại xảy ra cú sốc giá dầu. Có vẻ như một cơ hội nữa lại đến với nước xuất khẩu dầu lớn như Mexico. Tuy nhiên, rút kinh nghiệm từ lần trước, các nước nhập khẩu dầu lần này đã áp dụng các biện pháp giảm sự lệ thuộc vào nhập khẩu dầu. Thêm vào đó, cuộc suy thoái kinh tế thế giới sâu rộng cũng làm cho nhu cầu về dầu giảm đáng kể.

Tất nhiên, đối lập hẳn với cú sốc dầu năm 1973-1974, nền kinh tế Mexico chịu ảnh hưởng tiêu cực từ cú sốc giá dầu lần này và đòi hỏi phải có những ứng phó linh hoạt, phù hợp với hoàn cảnh. Nhưng Ngân hàng Trung ương Mexico đã không đánh giá chính xác được tình hình để kịp thời có những biện pháp thích hợp.

Tỉ lệ lạm phát của Mexico vì thế tăng rất cao. Năm 1981, lạm phát tăng tới 27%. Trong hoàn cảnh ấy, Ngân hàng Trung ương Mexico vẫn theo đuổi chính sách neo cố định đồng peso với đồng USD. Vì thế, đồng peso đã bị định giá quá cao.

Trong điều kiện như vậy, chính phủ chi tiêu quá nhiều dẫn đến thâm hụt ngân sách lớn và việc giảm thu nhập từ xuất khẩu dầu khiến tài khoản vãng lai của Mexico bị thâm hụt trầm trọng.

Lúc Ngân hàng Trung ương Mexico nhận ra tình hình nghiêm trọng thì đã quá muộn. Trong một nỗ lực làm giảm thâm hụt cán cân vãng lai, Ngân hàng cuối cùng

đã đưa ra quyết định phá giá đồng peso vào tháng 2 năm 1982.

Nhưng biện pháp ấy giờ trở nên quá muộn màng. Chính phủ lúc này đã bất lực trong việc tìm kiếm các giải pháp khác để kiểm soát thâm hụt. Do đó hiệu ứng chính của phá giá chỉ thêm áp lực tăng lạm phát. Tiếp đến là một loạt những hiệu ứng dây chuyền liên tiếp tác động xấu tới nền kinh tế.

Tổng dư nợ nước ngoài của Mexico tăng lên chưa từng thấy và rõ ràng không có khả năng trả nợ. Điều này làm tăng động lực đầu cơ vào đồng peso, khiến cho dự trữ ngoại hối của các ngân hàng Mexico càng cạn kiệt.

Ngày 12/8/1982, Mexico tuyên bố đình chỉ trả nợ nước ngoài. Nền kinh tế Mexico lâm vào khủng hoảng.

*** Ngân hàng là gì?**

Hãy thử tưởng tượng xem:

Bạn có một khoản tiền nhàn rỗi mà chưa biết làm gì với nó.

Bạn có nhu cầu đầu tư cho một kế hoạch hay dự án nhưng chưa đủ tiền.

Bạn muốn thanh toán tiền cho việc mua một số đồ vật qua mạng *Internet*.

Bạn muốn có ngoại tệ để đi nước ngoài (như đi du học chẳng hạn).

Bạn sẽ làm gì?

Câu trả lời chung cho cả bốn trường hợp trên là *Ngân hàng*.

Giờ đây, những khái niệm như ngân hàng, tài khoản, lãi suất, tiền gửi, tỉ giá hối đoái... đã trở nên tương đối quen thuộc đối với mỗi chúng ta.

Có thể nói mọi hoạt động kinh tế liên quan đến tiền tệ như tín dụng, tiết kiệm, thanh toán, chứng khoán, ngoại hối... đều ít nhiều có sự góp mặt của ngân hàng. Trên thực tế, hệ thống ngân hàng đã và đang đóng vai trò rất quan trọng trong việc phát triển kinh tế, đặc biệt là hội nhập với kinh tế khu vực và trên toàn thế giới.

Bạn có thể hiểu đơn giản về ngân hàng như sau:

Ngân hàng là một tổ chức trung gian tài chính, được phép nhận tiền gửi để cho vay và cung ứng dịch vụ thanh toán và các dịch vụ khác. Trong đó, hoạt động chính của ngân hàng là kinh doanh tiền tệ, tức đi vay để cho vay lại.

Cũng giống như các tổ chức kinh doanh hoạt động trên cơ sở thu lợi nhuận từ

chênh lệch giữa giá mua thấp hơn và giá bán ra cao hơn, ngân hàng thực hiện việc kinh doanh của mình với một loại hàng hoá đặc biệt: đồng tiền.

Điều này có nghĩa là ngân hàng nhận tiền gửi từ dân cư và các tổ chức với lãi suất thấp rồi cho vay các đối tượng có nhu cầu vốn với lãi suất cao hơn nhằm thu được lãi.

Tuy nhiên, do nhu cầu phát triển của nền kinh tế, hoạt động của ngân hàng ngày nay không chỉ dừng lại ở việc đi vay rồi cho vay lại và thu lợi nhuận từ chênh lệch lãi suất. Ngân hàng thương mại được coi như một trung gian thanh toán giữa người bán và người mua dựa trên tài khoản tại ngân hàng.

Đặc biệt là trong quá trình hội nhập kinh tế quốc tế, hệ thống ngân hàng chính là chiếc cầu nối để các doanh nghiệp Việt Nam có thể hợp tác kinh doanh với các đối tác trên toàn cầu, qua đó thúc đẩy ngoại thương không ngừng mở rộng.

Với vị trí quan trọng như vậy, ngân hàng thường được coi là hệ tuần hoàn vốn của nền kinh tế từng quốc gia và toàn cầu.

Chính do vai trò quan trọng của ngân hàng đối với nền kinh tế, nhất là kinh tế thị trường mà ngân hàng ngày càng trở nên thiết yếu. Bởi vậy, việc cần có một đội ngũ cán bộ nhân viên ngân hàng chuyên nghiệp, đáp ứng được các yêu cầu về trình độ và nghiệp vụ đã trở thành một đòi hỏi cấp thiết của quá trình phát triển kinh tế.

*** Vậy, ngành ngân hàng là gì?**

Ngành ngân hàng là các hoạt động liên quan đến tiền tệ, bao gồm việc kinh doanh tiền tệ, cung ứng các dịch vụ thanh toán của ngân hàng thương mại và việc thực thi chính sách tiền tệ quốc gia của ngân hàng trung ương.

Nghĩa là bước chân vào ngành ngân hàng, bạn sẽ hằng ngày đối mặt với những vấn đề nóng bỏng nhất của nền kinh tế như tỉ giá hối đoái, lãi suất, thị trường chứng khoán... Để hiểu rõ hơn về nghề ngân hàng, chúng ta cùng khám phá *Hàng ghế số 3 - Các nghiệp vụ ngân hàng*.

Cũng như các ngành nghề khác, thế giới của ngành ngân hàng rộng lớn vô cùng, và trong suốt sự nghiệp của mình, cho dù là một nhân viên ngân hàng tài giỏi đến mấy, bạn cũng chỉ bao quát được một số lĩnh vực nào đó. Hoạt động ngân hàng rất đa dạng và phức tạp, bao gồm nhiều nghiệp vụ khác nhau. Dưới đây là một số nghiệp vụ cơ bản trong công tác tại ngân hàng.

Về đại thể, nghiệp vụ ngân hàng được chia làm hai loại, tuỳ thuộc vào chủ thể thực hiện là ngân hàng trung ương hay ngân hàng thương mại.

Ngân hàng trung ương

Ở Việt Nam, ngân hàng trung ương được gọi là Ngân hàng Nhà nước. Ngân hàng Nhà nước có một số nghiệp vụ cơ bản sau:

*** Nghiệp vụ phát hành tiền**

Đây là một trong những nghiệp vụ đặc trưng của Ngân hàng Nhà nước. Theo đó, Ngân hàng Nhà nước có nhiệm vụ phát hành đồng tiền quốc gia và tổ chức điều hoà tiền mặt trong toàn hệ thống ngân hàng, nhằm mục đích cung ứng phương tiện thanh toán cho nền kinh tế.

Nghiệp vụ phát hành tiền của Ngân hàng Nhà nước bao gồm in ấn, phát hành, quản lí và thu hồi tiền trong lưu thông.

*** Nghiệp vụ thanh tra**

Nghiệp vụ thanh tra thể hiện rõ chức năng quản lí nhà nước của Ngân hàng Nhà nước về hoạt động ngân hàng. Ngân hàng Nhà nước tiến hành giám sát thường xuyên việc thực hiện quy chế, chấp hành pháp luật của các đối tượng có hoạt động ngân hàng.

Đồng thời, Ngân hàng Nhà nước cũng có nhiệm vụ giải quyết các đơn từ khiếu nại, tố cáo, phản ánh có liên quan đến tổ chức và hoạt động của ngân hàng.

*** Nghiệp vụ kiểm soát nội bộ**

Ngân hàng Nhà nước kiểm tra và giám sát các hoạt động nghiệp vụ ngân hàng, tình hình thực hiện nhiệm vụ, chức năng của các đơn vị và việc chấp hành pháp luật, chính sách chế độ trong nội bộ Ngân hàng Nhà nước.

*** Nghiệp vụ ngoại hối**

Để thực hiện nghiệp vụ này, Ngân hàng Nhà nước mua một đồng tiền trên thị trường ngoại hối tại một thời điểm, rồi bán ra đồng tiền này tại một thời điểm khác. Mục đích của nghiệp vụ quản lí ngoại hối là góp phần làm cho tỉ giá tại các thị trường trở nên cân bằng.

Ngân hàng thương mại

Ngân hàng thương mại có những nghiệp vụ chính sau:

*** Nghiệp vụ tín dụng**

Các ngân hàng làm nhiệm vụ huy động vốn từ những người gửi tiền và cho vay, hoặc đầu tư với mục đích hưởng lợi qua chênh lệch lãi suất. Lúc này ngân hàng đóng vai trò trung gian giữa người có vốn và người cần vốn.

*** Nghiệp vụ đầu tư tài chính**

Ngân hàng tham gia thị trường chứng khoán, sử dụng các nguồn vốn đầu tư vào việc mua các chứng khoán (trái phiếu, cổ phiếu...) như một nhà đầu tư.

Ở nước ta, cùng với sự xuất hiện và phát triển của thị trường chứng khoán, nghiệp vụ này ngày càng trở nên quan trọng.

*** Nghiệp vụ thanh toán**

Là việc thực hiện chi trả bằng tiền liên quan đến mua bán hàng hoá hay dịch vụ giữa các bên đã có thoả thuận với ngân hàng. Có nhiều hình thức thanh toán như: chuyển tiền, séc, tín dụng chứng từ, thanh toán nội địa, thanh toán quốc tế...

*** Nghiệp vụ kinh doanh ngoại hối**

Là việc ngân hàng thương mại mua bán các đồng tiền khác nhau trên thị trường ngoại hối. Mục đích của nghiệp vụ này là phục vụ hoạt động xuất nhập khẩu, thu lợi nhuận từ chênh lệch tỉ giá mua bán và đầu cơ...

Hiện nay, hệ thống ngân hàng đã và đang phát triển rộng khắp trên nước ta, ngày càng khẳng định vị trí quan trọng của ngành ngân hàng trong nền kinh tế, tài chính nước nhà.

Với khả năng lựa chọn rộng lớn như vậy, tuỳ thuộc vào trình độ, nghiệp vụ chuyên môn, bạn có thể xin thi tuyển vào làm việc tại một số tổ chức của ngành ngân hàng như:

* ***Làm công tác tín dụng, thanh toán, đầu tư tài chính, kinh doanh vàng bạc, ngoại tệ, kho quỹ*** tại các ngân hàng thương mại quốc doanh và rất nhiều ngân hàng cổ phần khác.

* ***Làm công tác thanh tra, giám sát, pháp chế, quản lí, xây dựng chính sách*** tại Ngân hàng Nhà nước ở Trung ương. Ngoài ra, bạn cũng có thể thực hiện nghiệp vụ này tại chi nhánh Ngân hàng Nhà nước tại các tỉnh, thành phố.

* ***Làm công tác tín dụng, ngân quỹ*** tại các quỹ tín dụng nhân dân Trung ương.

* ***Làm công tác giảng dạy từ trung cấp đến đại học, cao học... về lĩnh vực ngân hàng*** tại các khoa, bộ môn của các trường có đào tạo ngành ngân hàng như Học viện Ngân hàng, Học viện Tài chính, Trường Đại học Kinh tế Quốc dân, Trường Đại học Ngân hàng TP. Hồ Chí Minh...

* ***Làm công tác tư vấn, kinh doanh chứng khoán*** tại các công ty chứng khoán. Thị trường chứng khoán còn tương đối non trẻ ở nước ta, chưa được nhiều người biết tới. Nhưng đây lại là lĩnh vực đầy tiềm năng và hứa hẹn để bạn phát triển

sự nghiệp trong khoảng 5 đến 10 năm tới.

* ***Làm công tác báo chí với chức danh phóng viên, biên tập viên...*** tại các đơn vị báo chí của ngành ngân hàng như *Thời báo Ngân hàng*, *Tạp chí Ngân hàng*, *Tạp chí Khoa học và Đào tạo ngân hàng*, *Tạp chí Tin học Ngân hàng*, *Tạp chí Thị trường tài chính*...

* ***Nếu bạn học các nghiệp vụ ngân hàng quốc tế***, bạn sẽ có cơ hội tốt để làm việc tại các công ty xuất khẩu, văn phòng đại diện của Ngân hàng thế giới WB, Quỹ Tiền tệ quốc tế IMF...

* ***Nếu học nghề kế toán, kiểm toán, hoặc tài chính ở những nơi đào tạo ngân hàng***, bạn không nhất thiết phải vào làm việc tại ngân hàng. Bạn hoàn toàn có thể thi tuyển vào làm việc ở các cơ quan, tổ chức khác như các Bộ, cơ quan ngang Bộ, doanh nghiệp Nhà nước, doanh nghiệp tư nhân, công ty cổ phần, các liên doanh với nước ngoài, các doanh nghiệp 100% vốn nước ngoài...

*** Môi trường làm việc hiện đại và năng động**

Làm việc trong ngành ngân hàng là bạn được tiếp xúc với những vấn đề sôi động nhất của nền kinh tế; thị trường tài chính và tiền tệ - chiếc nhiệt kế đo sự lên xuống của nền kinh tế.

Bất cứ sự kiện kinh tế nào cũng có thể ảnh hưởng đến thị trường này và ngược lại, mọi sự thay đổi của thị trường tài chính tiền tệ như lãi suất, tỉ giá... đều tác động đến các hoạt động kinh tế khác như đầu tư, ngoại thương.

Yếu tố trên khiến cho bạn có cảm giác luôn luôn được ở chính giữa vòng chuyển động của nền kinh tế.

Về điều kiện làm việc, trong ngành ngân hàng, nơi làm việc của bạn là các ngân hàng, quỹ tín dụng, điểm giao dịch... nên thường được trang bị cơ sở vật chất tiện nghi, hiện đại và sang trọng (tất nhiên là điều này còn tuỳ ở từng nơi cụ thể). Điều kiện làm việc tốt sẽ dễ tạo cho bạn cảm giác thoải mái và tự tin trong công việc.

*** Cơ hội phát triển óc suy đoán và sự nhạy bén**

Nếu bạn có năng lực đặc biệt về tài chính và yêu thích lĩnh vực này, ngân hàng sẽ là môi trường hoạt động lí tưởng cho bạn.

Ngày nay, ngân hàng không chỉ đơn thuần là đi vay rồi cho vay lại nữa. Sự tham gia của ngân hàng vào các lĩnh vực kinh tế, tài chính ngày càng đa dạng, phong

phú.

Người làm trong ngành ngân hàng cần đặc biệt nhạy cảm với những biến đổi của thị trường, tiền tệ. Những dự đoán của bạn về tình hình tài chính, chứng khoán một cách chính xác có thể mang lại những siêu lợi nhuận cho bạn và ngân hàng. Rộng hơn, bạn đang trực tiếp tạo ra rất nhiều lợi nhuận cho cả nền kinh tế của đất nước.

*** Tính cạnh tranh cao, do đó có nhiều cơ hội thăng tiến**

Sự phát triển mạnh mẽ của hệ thống ngân hàng vừa là điều kiện thuận lợi để bạn có cơ hội làm việc, vừa là sự thử thách cho những nỗ lực vươn lên của chính bạn và ngân hàng của bạn. Bạn phải luôn luôn học hỏi, cập nhật thông tin, hoàn thiện kĩ năng nghiệp vụ để tránh bị lạc hậu hay đào thải. Điều này cũng đi kèm với khả năng thăng tiến của bạn.

Tuy nhiên, một sự nghiệp lâu bền chỉ đến với những người có đam mê nghề nghiệp thực sự và có lòng chân thành, nhẫn nại. Điều này rõ hơn hết trong nghề nghiệp có nhiều thử thách và cám dỗ như nghề ngân hàng. Đôi khi, chỉ vì một phút tặc lưỡi trước ma lực đồng tiền ngày nào cũng bày ra trước mắt có thể làm tiêu tan sự phấn đấu và cả thanh danh trong suốt nhiều năm trời của bạn.

*** Mức thu nhập cao**

Tất nhiên rồi! Trong một môi trường làm việc hiện đại, năng động, với tính cạnh tranh cao, nơi bạn phát huy được khả năng của mình như ở các ngân hàng, điều này không có gì là quá ngạc nhiên.

Hiện nay, thu nhập của những người làm trong ngành ngân hàng tương đối cao so với những khu vực kinh tế khác, đặc biệt ở các ngân hàng tuyến Trung ương và ngân hàng có vốn đầu tư của nước ngoài.

Song cũng như đa số các ngành nghề khác, chuyện lương bổng ấy còn phụ thuộc rất nhiều vào năng lực và nỗ lực phấn đấu trong nghiệp vụ chuyên môn cũng như sự nhiệt huyết với công việc của chính bạn.

*** Bạn có năng khiếu về các môn khoa học tự nhiên, đặc biệt là giỏi toán học**

Điều này rất dễ hiểu bởi làm trong ngành ngân hàng nghĩa là bạn luôn tiếp xúc với những con số và các phép tính. Khả năng tính toán, tư duy lôgic và trí nhớ tốt sẽ giúp bạn rất nhiều khi thực hiện công việc.

Nếu bạn muốn làm việc trong ngân hàng mà còn kém một chút về các môn tự nhiên, hãy cố gắng ngay từ bây giờ nhé!

* **Bản tính trung thực**

Ở bất cứ công việc nào, thuộc ngành nghề gì cũng đều đòi hỏi tính trung thực. Song, đối với ngành ngân hàng đòi hỏi này là yêu cầu tiên quyết. Hãy tưởng tượng xem ngày nào bạn cũng "ngồi trên cả núi tiền", và nếu bạn chỉ "tư lợi" chút chút thôi thì... hậu quả thật khó lường.

Trong hoạt động ngân hàng, bạn sẽ phải tiếp xúc hằng ngày với khách hàng,với tiền bạc, với các đối tác (đặc biệt là ở các ngân hàng thương mại). Tất nhiên, sẽ có không ít những "lời đề nghị riêng tư" gửi tới bạn kèm theo những khoản thoả thuận hấp dẫn. Vì thế ai đó kém trung thực sẽ gặp không ít các khó khăn trong quá trình làm việc và tất nhiên là không có khả năng thăng tiến.

* **Đức tính cần cù, cẩn trọng và tỉ mỉ**

Nếu bạn là người cẩu thả và đãng trí, hãy suy tính kĩ lưỡng trước khi chọn nghề ngân hàng. Chỉ một sai sót nhỏ về con số có thể đẩy bạn vào vấn đề của một số tiền khổng lồ và hàng lô những rắc rối khác. Có khi cả sự nghiệp của bạn và bao nhiêu người khác cũng bị phá hỏng chỉ vì "lầm lẫn nhỏ" ấy.

Cẩn trọng, tỉ mỉ, chính xác tuyệt đối luôn phải là tôn chỉ hoạt động của những người làm việc trong lĩnh vực tài chính, ngân hàng.

* **Sử dụng máy tính thành thạo**

Hiện nay máy tính đã đi vào mọi ngõ ngách trong công việc hằng ngày ở bất kì ngành nghề nào. Đối với hoạt động ngân hàng, yêu cầu này càng cần thiết.

Bất kì nghiệp vụ nào của ngành ngân hàng cũng đòi hỏi biết sử dụng thành thạo máy tính. Không có khả năng này, bạn sẽ gặp nhiều khó khăn trong công việc. Thậm chí trong một số nghiệp vụ, nếu không sử dụng được máy tính thì sẽ không làm việc được.

* **Khả năng ngoại ngữ**

Trong điều kiện hội nhập kinh tế mạnh mẽ hiện nay, làm việc trong ngân hàng nghĩa là bạn thường xuyên có khả năng phải tiếp xúc với người nước ngoài, và đi kèm với nó là các hợp đồng, kí kết... tất nhiên cũng sử dụng ngoại ngữ, trong đó tiếng Anh là chủ yếu.

Ngôn ngữ hợp đồng kinh tế luôn đòi hỏi tính chính xác tuyệt đối. Vì thế, thông thạo ngoại ngữ, đặc biệt là ngoại ngữ chuyên ngành kinh tế, tài chính không chỉ còn là điều kiện hỗ trợ mà đã trở thành yêu cầu tất yếu với nhân viên ngân hàng Việt Nam hiện nay.

Quan trọng như vậy nên khi bạn thi tuyển vào các ngân hàng, hầu như có một vòng tuyển bắt buộc là thi tuyển về ngoại ngữ.

* **Năng lực giao tiếp**

Năng lực giao tiếp được đặc biệt coi trọng với một nhân viên ngân hàng giỏi giang. Năng lực giao tiếp của nhân viên ngân hàng là khả năng thể hiện mình, biết tiến, lui đúng lúc trong quá trình giao dịch, đàm phán với đối tác, nhạy cảm, nắm bắt nhanh ý đồ của đối tác, nhẹ nhàng, mềm mỏng và kiên quyết khi cần thiết để thuyết phục đối tác.

Bạn cũng nên nhớ rằng năng lực này cần được rèn luyện thường xuyên, kết hợp với một vốn văn hoá nền phong phú và kiến thức chuyên môn vững chắc.

*** Khả năng, sức khoẻ**

Cũng như ngành y, sức khoẻ là đòi hỏi thiết yếu với những người làm việc trong ngành ngân hàng. Bạn cần có sức bền lớn, khả năng chịu đựng dẻo dai và một thần kinh tuyệt vời.

Công việc trong ngành ngân hàng thường căng thẳng về thời gian và phải chịu áp lực lớn, đặc biệt trong những đợt "cao điểm" như đầu hoặc cuối năm... Nếu không có sức khoẻ tốt, thần kinh không vững, bạn sẽ rất dễ lâm vào tình trạng suy nhược. Bởi vì bạn là mắt xích trong một dây chuyền nên những vấn đề như thế làm ảnh hưởng không chỉ tới hiệu quả làm việc của bạn mà cả những người xung quanh.

Tuy nhiên, không ai sinh ra đã có đầy đủ phẩm chất cần thiết cho sự thành đạt của mình. Khi mới sinh ra, bạn có thể đã mang trong mình một vài phẩm chất đặc biệt như đầu óc thông minh hơn người, chân tay nhanh nhẹn... Nhưng cả những tố chất thiên phú ấy cũng chỉ có thể giúp ích cho bạn sau này nếu được qua quá trình rèn luyện của bản thân. Thực tế đã chứng minh, ở không ít các thiên tài, danh nhân, rất nhiều phẩm chất là do chính rèn luyện mà có.

Và, có được nghị lực rèn luyện cho mình những phẩm chất cần thiết chính là phẩm chất đáng quý nhất của con người.

Những cơ hội và điều kiện của ngành ngân hàng đang hấp dẫn bạn? Có khá nhiều cơ sở đào tạo để bạn lựa chọn.

Trước hết là hai trung tâm đào tạo lớn về ngành ngân hàng: Học viện Ngân hàng Hà Nội và Trường Đại học Ngân hàng TP. Hồ Chí Minh.

Tại Học viện Ngân hàng Hà Nội, tuỳ vào năng lực và điều kiện cá nhân, bạn có thể tham gia học tại các cấp đào tạo: trung cấp, cao đẳng, đại học chính quy, đại học tại chức, trên đại học. Khối thi là khối A (Toán, Lí, Hoá). Nếu bạn không đủ điểm

xét tuyển vào đại học, căn cứ vào điểm chuẩn và nguyện vọng cá nhân sẽ được xét học cao đẳng hoặc trung cấp. Kết thúc chương trình học trung cấp hoặc cao đẳng, nếu đạt kết quả học tập khá, giỏi, bạn sẽ được thi để học liên thông từ trung cấp lên cao đẳng và từ cao đẳng lên đại học. Bằng tốt nghiệp của bạn vẫn là bằng chính quy.

Trường Đại học Ngân hàng TP. Hồ Chí Minh đào tạo các cấp học cao đẳng, đại học và trên đại học. Trường thi khối A (Toán, Lí, Hoá). Nếu bạn không đủ điểm vào đại học, sẽ căn cứ vào điểm chuẩn và nguyện vọng cá nhân để xét cho học cao đẳng.

Ngoài ra, bạn có thể học các nghiệp vụ ngân hàng tại các khoa đào tạo Ngân hàng - Tài chính của Trường Đại học Kinh tế Quốc dân, Học viện Tài chính, Trường Đại học Ngoại thương, Trường Đại học Kinh tế TP. Hồ Chí Minh...

Trong các cơ sở đào tạo ngành ngân hàng, tuỳ thuộc vào từng chuyên ngành cụ thể, bạn sẽ được học các môn như: Tài chính, Tài chính doanh nghiệp, Tài chính quốc tế, Nguyên lí kế toán, Kế toán ngân hàng, Kinh tế quốc tế, Mô hình toán kinh tế, Tiền tệ - Ngân hàng, Luật kinh tế, Marketing, Quản trị học, Ngân hàng trung ương, Nghiệp vụ kinh doanh ngân hàng, Thanh toán quốc tế, Quản trị Ngân hàng, Nghiệp vụ kinh doanh ngoại hối, tín dụng quốc tế, Thị trường chứng khoán, Ngoại ngữ chuyên ngành...

Nếu có điều kiện, sao bạn không thử tới học tại những nước có ngành ngân hàng rất phát triển như Mĩ, Anh, Pháp, Đức, Nhật... Nếu bạn không thích đi quá xa, Singapore, Thái Lan... cũng là những sự lựa chọn tuyệt vời. Du học tại những nước có ngành ngân hàng phát triển giúp bạn có nhiều cơ hội tiếp xúc hơn với những lí thuyết hiện đại, những kĩ thuật tiên tiến và đặc biệt là điều kiện thực hành cao. Tất nhiên, tận dụng được ưu thế ấy đến đâu hoàn toàn phụ thuộc vào sự nỗ lực của chính bản thân bạn.

Thực tế, ngay cả với những người đang làm việc trong ngành ngân hàng, việc học tập, trau dồi, bổ sung kiến thức mới vẫn rất cần thiết. Các ngân hàng vẫn thường xuyên có những khoá bồi dưỡng nghiệp vụ cho nhân viên.

Kiên trì học hỏi, không ngừng tìm tòi, sáng tạo sẽ là chìa khoá vàng mở cánh cửa đưa bạn đến với thế giới của những nhân viên ngân hàng thành công. Và tất nhiên, sự kiên trì học hỏi, quá trình rèn luyện ấy nên được bạn bắt đầu từ ngày hôm nay. Bạn có thể tìm hiểu về ngành ngân hàng Việt Nam và thế giới qua sách, báo, đài phát thanh, tivi, *Internet* và đặc biệt là qua chính những người có kinh nghiệm.

*** Một số địa chỉ đào tạo**

- Học viện Ngân hàng - 12 Chùa Bộc - Đống Đa - Hà Nội

- Trường Đại học Ngân hàng TP. Hồ Chí Minh - 36 Tôn Thất Đạm - Quận 1 - TP. Hồ Chí Minh

- Trường Đại học Kinh tế Quốc dân - 207 Giải Phóng - Đồng Tâm - Hai Bà Trưng - Hà Nội

- Học Viện Tài chính - Đông Ngạc - Từ Liêm - Hà Nội

- Trường Đại học Ngoại thương - Tại Hà Nội: 91 Chùa Láng - Láng Thượng - Đống Đa - Hà Nội. Tại Quảng Ninh: 260 Bạch Đằng - Nam Khê - TP. Uông Bí - Quảng Ninh. Tại TP. Hồ Chí Minh: 15 D5 - Phường 25 - Bình Thạnh - TP. Hồ Chí Minh

- Đại học Quốc gia TP. Hồ Chí Minh - Khu phố 6 - Phường Linh Trung - Thủ Đức - TP. Hồ Chí Minh

- Trường Đại học Kinh tế TP. Hồ Chí Minh - 59C Nguyễn Đình Chiểu - Quận 3 - TP. Hồ Chí Minh

- Trường Đại học Kinh tế (Đại học Huế) - 02 Lê Lợi - TP. Huế

- Trường Đại học Kinh tế (Đại học Đà Nẵng) - 41 Lê Duẩn - TP. Đà Nẵng

- Trường Đại học Cần Thơ - Đường 3/2 - Ninh Kiều - TP. Cần Thơ

Nghề ngoại giao

> Sức mạnh của một quốc gia không chỉ ở lực lượng vũ trang, mà còn ở các nguồn lực kinh tế và công nghệ, tính khôn khéo, nhìn xa và kiên quyết của chính sách ngoại giao.
>
> **Correlli Barnett**

Trong hai cuộc kháng chiến vệ quốc vĩ đại của dân tộc ta, cùng với mặt trận quân sự và chính trị, ngành ngoại giao Việt Nam đã góp phần quan trọng trong việc giành độc lập, tự do, thống nhất đất nước.

Ngày nay, ngoại giao Việt Nam tiếp tục khởi sắc trong thiên niên kỉ mới, đem đến với thế giới hình ảnh một nước Việt Nam thân thiện, muốn là bạn với tất cả các nước, phấn đấu vì hòa bình, độc lập và phát triển.

Đòi hỏi khắt khe nhưng ngoại giao luôn là ngành được nhiều bạn trẻ quan tâm. Bạn đã hiểu gì về nghề ngoại giao?

Hãy khám phá nghề nghiệp đầy hấp dẫn nhưng cũng không kém phần thử thách với *Toa tàu số 28:*

Nghề ngoại giao

Chúng ta sẽ bắt đầu cuộc hành trình qua *Toa tàu số 28* với một vài câu chuyện về ngoại giao: những chính sách ngoại giao kịp thời, sáng suốt để giữ vững nền hòa bình, độc lập của đất nước hay một sáng kiến nhanh trí của người làm ngoại giao.

*** Nhân nhượng nhưng không khuất phục**

Sau Cách mạng tháng Tám, nước ta giành được độc lập nhưng ở vào tình thế vô

cùng khó khăn. Ở miền Nam, quân Pháp lăm le quay trở lại, đế quốc Anh và Mĩ cũng tỏ rõ dã tâm xâm lược. Bộ máy nhà nước ta còn mong manh, quân đội chưa lớn mạnh, tài chính không có. Nhân dân ta lại vừa phải chịu nạn đói thảm khốc.

Trong hoàn cảnh ấy, ở miền Bắc, hơn hai mươi vạn quân Tưởng do tướng Lư Hán dẫn đầu kéo vào nước ta với âm mưu tiêu diệt chính quyền cách mạng, đưa Quốc dân đảng lên nắm quyền.

Trước tình hình trên, với tầm nhìn sáng suốt của một vị lãnh tụ vĩ đại, cũng là nhà ngoại giao tài ba, Bác Hồ đã dặn mọi người:

- Bọn ấy sang chẳng tử tế gì đâu. Chúng sẽ ăn bám, báo hại, đưa bọn phản động về phá ta, làm nhiều điều chướng tai gai mắt. Phải khôn khéo và luôn luôn tỉnh táo. Phải biết nhân nhượng, cái gì cho, cái gì không cho, phải có đối sách thích hợp.

Bác lại nhắc:

- Nhưng nhân nhượng không phải là khuất phục.

Với phương châm ấy, chúng ta đã cố hết sức mềm dẻo, tránh khiêu khích và xung đột. Tuy nhiên, đúng như Bác đã nói, nhân nhượng không phải là khuất phục.

Có lần quân Tưởng đòi thêm gạo, Bác trả lời không có. Một tướng của Lư Hán dọa dùng vũ lực. Bác bình tĩnh đáp lại: “Ông muốn làm gì cũng được. Nhưng tôi không thể cho ông nhiều gạo hơn nữa để dân tộc tôi chết đói”. Trước thái độ kiên quyết của Bác, Lư Hán đành phải làm hòa.

Bài học rút ra: Tùy vào hoàn cảnh, điều kiện cụ thể của đất nước mà phải có chính sách ngoại giao thích hợp. Nhà ngoại giao phải biết mềm dẻo nhưng cũng cần kiên quyết ở những điểm mấu chốt.

*** Ngoại giao là công cụ hữu hiệu để bảo vệ nền độc lập và sự phát triển của đất nước.**

Thế kỉ 19, khi hầu hết các nước Đông Nam Á bị phương Tây xâm chiếm, vua Rama IV của Thái Lan đã căn dặn các sứ thần của mình:

- Nếu chúng ta có một mỏ vàng chất lượng cực tốt, và nếu ta dùng toàn bộ số vàng đó để mua súng đạn thì người phương Tây chỉ bán cho ta những thứ súng đạn xoàng thôi, không bán cho ta súng tốt nhất đâu. Như vậy, ta không thể dùng vàng để mua vũ khí nhằm bảo vệ đất nước. Cho nên chúng ta cần phải bảo vệ đất nước bằng con tim và cái lưỡi của mình.

Theo đường lối đó, Thái Lan đã chủ động kí sớm một hiệp ước hữu nghị và thương mại với Anh năm 1855 (mà sau này sẽ làm mẫu cho những kí kết tương tự với các nước phương Tây khác). Trong bản hiệp ước hữu nghị và thương mại ấy, Thái Lan có một số nhân nhượng về trị ngoại pháp quyền[(1)], thuế nhập khẩu và một số thuế khác để đánh đổi lấy việc Anh tôn trọng nền độc lập của Thái Lan và ngăn chặn tham vọng xâm lược của các nước khác. Một phần không nhỏ nhờ vào chính sách ngoại giao khéo léo ấy mà Thái Lan đã bảo vệ được hiệu quả và lâu dài nền độc lập của mình.

Bài học rút ra: Cần đánh giá đúng tầm quan trọng của ngoại giao trong từng giai đoạn: có lúc ngoại giao có vai trò thấp hơn quân sự nhưng không thể thiếu, có lúc ngoại giao có vai trò ngang với quân sự, có lúc ngoại giao có vai trò quan trọng hơn quân sự. Mặt khác, cần biết vận dụng mâu thuẫn giữa các nước lớn theo hướng có lợi cho mình.

*** Dùng tiếng Anh hay tiếng Pháp?**

Từ sau Thế chiến thứ II, tiếng Anh đã có vị trí hàng đầu trên thế giới và được dùng phổ biến tại các hội nghị quốc tế. Nhưng cuộc họp của Hội đồng đối tác châu Âu - Đại Tây Dương (EAPC) ngày 22/11/2002 trong khuôn khổ Hội nghị cấp cao của Tổ chức Hiệp ước Bắc Đại Tây Dương (NATO) lại là một ngoại lệ. Lí do chính là sự tham gia của ông Leonid Kuchma, tổng thống Ucraina. dùng phổ biến tại các hội nghị quốc tế. Nhưng cuộc họp của Hội đồng đối tác châu

Ông Leonid Kuchma không được Anh và Mĩ chấp nhận. Hai nước này tố cáo rằng hai năm trước đây, ông Kuchma đã đồng ý bán cho Irắc thiết bị rada phát hiện máy bay. Làm ngơ trước những lời cáo buộc trên, ông Kuchma vẫn quyết định tham gia cuộc họp. Thậm chí, ông còn đòi một số ghế đàm phám cho Ucraina tại cuộc họp EAPC vào ngày hôm sau.

Một vấn đề nan giải đã nảy sinh: nếu sắp xếp thứ tự các nước theo bảng chữ cái tiếng Anh thì ông Kuchma sẽ ngồi vào khu vực ghế dành cho các nước có chữ cái "U" đứng đầu, và như vậy thì chắc chắn rằng ông sẽ ngồi bên tay phải của ông Tony Blair, Thủ tướng Anh (UK), và ngồi cách ông Bush, Tổng thống Mĩ (USA) không xa lắm. Điều này chắc chắn sẽ khiến hai ông Bush và Tony Blair không hài lòng.

Sau nhiều ngày suy nghĩ, cuối cùng, những cán bộ ngoại giao làm công tác tổ chức cuộc họp cũng tìm được một giải pháp rất hiệu quả: Vị trí trong cuộc họp sẽ được sắp xếp theo bảng chữ cái của tiếng Pháp.

Với sáng kiến này, ông Bush - Tổng thống Mĩ (États-Unis) sẽ ngồi gần đại diện các nước bắt đầu bằng chữ cái "E" như Estonia, Ethiopia... Thủ tướng Anh Tony Blair (Royaume-Uni) sẽ ngồi gần đại diện các nước mới gia nhập NATO là Rumani và Slovenia. Còn ông Kuchma (Ukraine) ngồi cạnh đại diện của Thổ Nhĩ Kì (Turquie).

Đây là một sáng kiến ngoại giao khôn khéo. Việc sắp xếp chỗ ngồi theo bảng chữ cái tiếng Pháp thay cho bảng chữ cái tiếng Anh đã khiến hai nước Anh và Mĩ không có lí do để mất lòng và cũng không làm cho ông Kuchma bị khó xử tại một hội nghị quan trọng.

Trong Hội nghị này, ông Kuchma đã đọc một bài diễn văn thân thiện, tránh đề cập tới việc bán hệ thống rada cho Irắc và tỏ ý mong muốn gia nhập NATO.

Bài học rút ra: Cán bộ ngoại giao phải giàu sáng kiến và nhanh trí để giải quyết các bất đồng và tránh những căng thẳng không đáng có, theo phương châm giữ vững nguyên tắc nhưng mềm dẻo về sách lược và biện pháp.

Không chỉ là một ngành nghề, ngoại giao còn là một khoa học và nghệ thuật. Vì thế, không dễ đưa ra một cách hiểu thật đơn giản và chính xác về lĩnh vực này. Vậy trước tiên, sao bạn không thử nghe những nhà ngoại giao nổi tiếng định nghĩa về ngoại giao nhỉ?

"*Ngoại giao, đó là việc tiến hành những quan hệ quốc tế bằng cách đàm phán, đó là cách mà các đại sứ, công sứ... dùng để điều chỉnh và tiến hành những quan hệ này. Đó là công tác hoặc là nghệ thuật của nhà ngoại giao*".

Nhà ngoại giao nổi tiếng người Anh Harold Nicolson

"*Ngoại giao là sự áp dụng trí tuệ và lịch thiệp vào việc tiến hành những quan hệ chính thức giữa các chính phủ và các nước độc lập và đôi khi cả giữa những nước ấy với các nước chư hầu của họ.*"

Nhà ngoại giao E. Stow, tác giả cuốn "Ngoại giao thực hành"

Cả hai định nghĩa trên tuy có khác nhau ít nhiều nhưng đều giống nhau ở một số điểm: đều đề cập đến các mối quan hệ quốc tế, coi đàm phám là một phương pháp điều chỉnh những quan hệ đối ngoại...

Nói một cách giản dị hơn, bạn có thể hiểu ngoại giao là một trong những cách các nước phấn đấu để sinh tồn trên thế giới. Theo đó, các nước tìm cách bảo đảm sự có mặt đại diện của mình (nhà ngoại giao) tại những địa bàn cần thiết. Sau đó, thông qua quan sát, tìm hiểu, các nhà ngoại giao sẽ báo cáo về những tình hình liên quan đến quyền lợi nước mình; dùng đàm phán và các hình thức đấu tranh khác để phát triển quan hệ, bảo vệ an ninh đối ngoại của đất nước, xây dựng môi trường quốc tế thuận lợi cho sự tồn tại và phát triển của nước mình, phát huy ảnh hưởng trên thế giới.

Hiện nay, hầu hết các nước đều đã độc lập, xu thế phát triển và toàn cầu hóa chiếm ưu thế, nên ngày càng nhiều nước chủ trương thúc đẩy hòa bình, hữu nghị và ngoại giao đa phương (có quan hệ với nhiều nước).

*** Bản chất của ngoại giao Việt Nam là gì?**

Kế thừa, phát huy truyền thống ông cha, bản chất nền ngoại giao nước ta là hòa bình, chính nghĩa, thủy chung và khoan dung, đậm đà bản sắc dân tộc, tiêu biểu bởi tư tưởng và phong cách ngoại giao của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Ngoại giao Việt Nam mang tính nhân văn cao cả, tinh tế, linh hoạt, sáng tạo và nhạy bén, thấu hiểu

sâu sắc về mình và người.

Qua hai hàng ghế trên, bạn đã có những khái niệm đơn giản đầu tiên về nghề ngoại giao và nhà ngoại giao. Ở *Hàng ghế số 3*, chúng ta hãy cùng tìm hiểu về một số chức vụ và công việc chính của nhà ngoại giao nhé!

Nhìn chung, tùy vào từng chức năng, vị trí cụ thể, các nhà ngoại giao sẽ thực hiện những công việc chính dưới đây:

- Tham gia tiếp xúc và đàm phán ngoại giao.

- Soạn thảo các công văn và văn kiện ngoại giao.

- Tìm hiểu, nghiên cứu tình hình các nước và tình hình thế giới, đề xuất ý kiến, đóng góp vào chiến lược ngoại giao chung của đất nước.

- Tiến hành công tác thông tin tuyên truyền đối ngoại.

- Thực hiện công tác lãnh sự, bảo vệ quyền lợi kiều dân ở nước ngoài.

- Làm công tác lễ tân: sắp xếp và tiến hành việc thăm hỏi, chúc mừng, chia buồn, tổ chức tham quan, tổ chức chiêu đãi (địa điểm, thực đơn, bố trí bàn ăn, sắp xếp chỗ ngồi cho đúng ngôi thứ...)

*** Trong đại sứ quán**

Cán bộ ngoại giao làm việc ở các đại sứ quán gồm các chức danh:

- *Đại sứ:* Là đại diện cao nhất của Nhà nước và Chính phủ, có trách nhiệm chỉ huy mọi bộ phận trong đại sứ quán. Đại sứ đặc biệt quan tâm đến việc phát triển quan hệ với nước sở tại.

- *Công sứ:* Ở các nước đại sứ quán lớn thường có thêm công sứ giúp việc cho đại sứ. Công sứ là người đứng thứ hai sau đại sứ.

- *Tham tán:* Là người giúp việc cho đại sứ. Ở những nước không có công sứ, tham tán trở thành nhân vật thứ hai sau đại sứ.

- *Bí thư thứ nhất:* Là cán bộ phụ trách một phần công việc của đại sứ quán như phòng hành chính quản trị, lễ tân, lãnh sự...

- *Bí thư thứ hai:* Giúp việc cho bí thư thứ nhất và tham tán. Tuy nhiên, ở một số đại sứ quán, cũng có trường hợp bí thư thứ hai được phụ trách một phòng hoặc bộ phận (lãnh sự, lễ tân, quản trị, văn phòng...)

- Bí thư thứ ba: Giúp việc cho tham tán, bí thư thứ nhất hoặc bí thư thứ hai.

- Tùy viên: Thường là những cán bộ ngoại giao mới ra trường, làm trợ lí trong các bộ phận chính trị, báo chí, văn hóa, lãnh sự hoặc phụ trách lễ tân...

Tùy viên cũng có thân phận, đặc quyền ưu đãi và miễn trừ ngoại giao như mọi cán bộ ngoại giao khác, gồm: quyền bất khả xâm phạm về thân thể, trụ sở, nhà ở, phương tiện đi lại, thông tin liên lạc, hồ sơ tư liệu; quyền miễn trừ bắt bớ, xét xử, thuế, hải quan, nghĩa vụ lao động, nghĩa vụ quân sự...

*** Trong lãnh sự quán**

Cán bộ lãnh sự quán gồm có tổng lãnh sự, lãnh sự, phó lãnh sự. Nhiệm vụ cơ bản của cán bộ lãnh sự là bảo vệ quyền lợi kiều dân, thúc đẩy quan hệ thương mại và giải quyết các tranh chấp liên quan về thương mại, thương thuyền, kiều dân. Tuy nhiên, trên thực tế, bộ phận lãnh sự cũng tham gia vào công tác nghiên cứu tình hình nước sở tại.

Ngoài ra bạn còn có thể nghe nói tới các chức danh như: đại biện, đại biện lâm thời. Ở những nước chưa có đại sứ, đại biện được bổ nhiệm, phụ trách quan hệ ngoại giao với nước sở tại. Đại biện lâm thời là người thay đại sứ khi đại sứ đi vắng. Vị trí đại biện lâm thời thường được giao cho người có vị trí thứ hai trong đại sứ quán sau đại sứ.

Bạn muốn theo học ngành ngoại giao nhưng còn phân vân không biết sau này mình sẽ làm việc ở đâu? Môi trường làm việc của các nhà ngoại giao rất phong phú. Với năng lực và nhiệt huyết của mình, bạn sẽ luôn có cơ hội tìm được vị trí xứng đáng. Chúng ta thử cùng kể ra một số địa chỉ nhé!

Ngày nay, mọi quốc gia dù lớn hay nhỏ, giàu hay nghèo, theo bất cứ chế độ chính trị nào đều có các cơ quan chuyên trách về công tác đối ngoại, bao gồm:

- Các cơ quan đối ngoại ở cấp trung ương.

- Các cơ quan đối ngoại ở một số địa phương trong nước. Chẳng hạn Việt Nam có Sở Ngoại vụ ở Hà Nội, TP. Hồ Chí Minh và một số tỉnh.

- Các cơ quan đại diện ở nước ngoài.

Các cơ quan ngoại giao của mỗi nước thường có ba nhiệm vụ chủ yếu sau:

1- Bảo vệ anh ninh đối ngoại của đất nước: tăng bạn, bớt thù.

2- Xây dựng một môi trường quốc tế thuận lợi để nước mình có thể phát triển về các mặt, và đó chủ yếu là môi trường hòa bình, thiện chí, hữu nghị.

3- Phát huy ảnh hưởng của nước mình trên thế giới.

Nhiệm vụ của đại diện ngoại giao là: Đại diện cho nước mình (bằng sự có mặt và tham gia của mình); quan sát, báo cáo (cho chính phủ mình) và đàm phán, kí kết.

*** Cơ quan đối ngoại cấp trung ương**

Các cơ quan quan hệ đối ngoại trung ương ở tất cả các nước được chia làm hai loại:

Cơ quan chính trị do hiến pháp quy định.

Cơ quan chuyên môn

- *Cơ quan chính trị*: Do hiến pháp quy định thông thường bao gồm nguyên thủ quốc gia (cá nhân hoặc tập thể), Chính phủ và Thủ tướng, Bộ Ngoại giao và Bộ trưởng Bộ Ngoại giao.

Nguyên thủ quốc gia là Vua ở các nước theo chế độ quân chủ và Chủ tịch hoặc Tổng thống ở các nước theo chế độ cộng hòa.

Nguyên thủ quốc gia có thể trực tiếp quan hệ với nước khác, tiếp xúc trực tiếp với các nguyên thủ quốc gia khác, chính thức hóa các thỏa thuận về chính sách đối ngoại, kí kết các điều ước, văn bản, tuyên bố quan trọng thuộc chính sách đối ngoại của đất nước.

Chính phủ là cơ quan chính trị do hiến pháp quy định, có chức năng lãnh đạo chính trị chung trong lĩnh vực quan hệ đối ngoại.

Bộ ngoại giao là cơ quan thực thi đường lối, chính sách đối ngoại của Nhà nước, Chính phủ. Đồng thời, Bộ ngoại giao cũng có nhiệm vụ đề xuất với Nhà nước, Chính phủ về các công việc đối ngoại.

- *Cơ quan chuyên môn có tính chất công ước*

Trong hệ thống tổ chức bộ máy đối ngoại của Nhà nước, có những cơ quan được tổ chức và hoạt động trên cơ sở những hiệp ước, hiệp định quốc tế, hoặc trên cơ sở tập quán, truyền thống được hình thành và thừa nhận trong quan hệ quốc tế. Những cơ quan đó được gọi là các cơ quan chuyên môn có tính chất công ước và tổ chức theo ngành dọc, trực thuộc các Bộ ngành chuyên môn.

Ngoài ra, còn có một số Viện chuyên nghiên cứu cơ bản về tình hình thế giới và xây dựng các chiến lược ngoại giao dài hạn. Chẳng hạn Việt Nam có Viện Quan hệ Quốc tế, Viện Nghiên cứu Đông Nam Á...

*** Cơ quan đại diện tại nước ngoài**

Các cơ quan ngoại giao hoạt động ở nước ngoài gồm hai loại:

- *Cơ quan đại diện thường trú*

Đây là các cơ quan hằng ngày làm công tác ở nước ngoài, đại diện cho quyền lợi

quốc gia, quyền lợi của dân tộc, công dân mình trên đất nước sở tại.

Các nhà ngoại giao hoạt động tại các cơ quan này thường làm việc ở các đại sứ quán, công sứ quán, cơ quan đại diện tại các tổ chức quốc tế, đại biện quán, tổng lãnh sự quán, lãnh sự quán.

Đại sứ quán phụ trách toàn bộ quan hệ của nước mình với nước sở tại, được phép hoạt động trong toàn bộ nước sở tại (trừ các vùng cấm) và đặt trụ sở tại thủ đô.

Các tổng lãnh sự quán, lãnh sự quán chỉ hoạt động ở từng khu vực của nước đó, một thành phố hoặc một cảng nhất định.

Chẳng hạn Tổng lãnh sự quán Việt Nam ở Sydney chỉ hoạt động trong phạm vi thành phố Sydney và bang New South Wales của Australia.

Ngoài ra, còn có cơ quan đại diện thường trú tại Liên Hợp Quốc và đại diện thường trú tại các tổ chức quốc tế khác.

- *Cơ quan đại diện lâm thời*

Đúng như tên gọi của mình, cơ quan đại diện lâm thời là các đoàn đại biểu, các đại diện, đặc phái viên được cử ra nước ngoài hoạt động trong một thời gian nhất định. Đó cũng có thể là các quan sát viên ở những hội nghị quốc tế, ủy ban quốc tế, các đại diện cá biệt được cử đi dự các ngày lễ nhà nước, đăng quang, quốc tang...

Qua bốn hàng ghế trên, hẳn bạn đã dần khám phá ra rằng đằng sau vẻ bảnh bao lịch sự với những ưu đãi đặc biệt của nhà ngoại giao là bao trọng trách, công việc chuyên môn không hề dễ dàng...

Và sẽ thật sai lầm nếu bạn chọn ngành ngoại giao vì cái vẻ "hào nhoáng", lung linh sắc màu bề ngoài mà nhiều người lầm tưởng. Nhưng nghề ngoại giao cũng sẽ thật sự hấp dẫn bạn, người Việt trẻ và đầy lí tưởng, nhiệt huyết, nếu bạn nhìn thấy những lí do dưới đây:

*** Một nghề cao quý**

Đành rằng mỗi nghề nghiệp có vị trí riêng không thể so sánh được. Nhưng bước chân vào ngành ngoại giao, bạn đang làm một nghề rất cao quý. Ngoại giao góp phần không nhỏ trong việc bảo vệ an ninh và độc lập của đất nước. Cán bộ ngoại giao là những người giữ trọng trách đánh giá đúng tình hình, biết rõ nước nào có thể là bạn, nước nào là đối thủ lâu dài hoặc tạm thời. Từ đó, họ sớm đóng góp ý kiến vào việc xây dựng chiến lược và sách lược hữu hiệu của đất nước.

Không chỉ bảo vệ an ninh tổ quốc, ngoại giao còn đóng góp rất nhiều vào sự phát triển kinh tế, xã hội của đất nước. Chính những cán bộ ngoại giao giỏi giang và tận tụy đang không ngừng nỗ lực để tạo môi trường quốc tế thuận lợi, những mối quan hệ hữu nghị và thúc đẩy quan hệ kinh tế, văn hóa với các nước...

Một trong những nhiệm vụ quan trọng của ngoại giao Việt Nam là phát huy ảnh hưởng của nước ta trên thế giới, theo hướng làm cho càng nhiều quốc gia biết đến, yêu mến và ủng hộ Việt Nam.

*** Một nghề giúp bạn hoàn thiện mình**

Nếu bạn là người khao khát hoàn thiện bản thân, khao khát học hỏi và khám phá, hẳn ngoại giao là một trong những sự lựa chọn thích hợp nhất với bạn.

Hiếm có nghề nghiệp nào hoàn thiện được con người một cách toàn diện như ngoại giao. Đây là nghề nghiệp giúp bạn khắc phục được rất nhiều nhược điểm, như tính nóng nảy, hấp tấp, thiếu kiên trì, nhút nhát, vụng về...

Đồng thời, do đòi hỏi của công việc mà tư duy, óc phán đoán, phân tích của bạn cũng sẽ không ngừng được rèn luyện.

Tất nhiên, quá trình tự hoàn thiện ấy đầy chông gai mà không phải ai cũng có thể vượt qua. Vì thế, nghề nghiệp này có tính đào thải rất cao.

Bạn có dám thử sức mình không?

*** Một nghề giao thiệp rộng, đi lại nhiều**

Nếu những việc như đi lại, gặp gỡ, giao thiệp... luôn hấp dẫn bạn, có thể bạn sẽ thích trở thành nhà ngoại giao. Bởi vì làm ngoại giao là gắn liền với đi lại, giao tiếp. Bạn sẽ có cơ hội gặp gỡ, tiếp xúc với những vị nguyên thủ quốc gia, những con người mà tiếng nói có ý nghĩa quyết định đối với các vấn đề của thời đại...

Thật tự hào phải không bạn?

Tuy nhiên, bạn cũng nên nhớ rằng “thích” và “hợp” lại là hai chuyện hoàn toàn khác nhau. Đi lại, gặp gỡ và giao thiệp trong ngoại giao có những đặc trưng riêng rất khác các nghề khác (như nghề du lịch, nghề báo hay nghề PR chẳng hạn).

Giao thiệp trong ngoại giao cũng có nghĩa là bạn luôn phải cẩn trọng và có trách nhiệm về từng cử chỉ, câu nói, nét mặt, tác phong và thậm chí cả trang phục của mình. Bạn hãy tin đi, có hàng nghìn, thậm chí hàng triệu con mắt đang “soi” vào đó đấy!

Và giờ là lúc để bạn biết đến:

*** Những ràng buộc, thách thức của nghề**

Hẳn như bạn đã nhận ra, công tác ngoại giao đòi hỏi phải làm việc chăm chỉ, sáng tạo và có hiệu quả trong những điều kiện nhiều bất định, thậm chí phải đối mặt với những nguy cơ đe dọa đến tính mạng.

Mang trọng trách, bí mật của cả quốc gia trên vai, không ít trường hợp cán bộ

ngoại giao là đối tượng của những âm mưu mua chuộc bằng tiền, rượu, tình ái, hoặc đe dọa, gây sức ép... Những người thiếu bản lĩnh có thể không đối phó được, thậm chí bị sa ngã và bị loại bỏ.

Ngành ngoại giao khá "khắt khe" về hình thức vì nhà ngoại giao là hình ảnh đại diện cho một dân tộc, một quốc gia.

Bạn không có khả năng giao tiếp tốt, hay ngại ngần, mặc cảm, tự ti? Bạn tốt bụng nhưng "thẳng ruột ngựa", có gì là nói tuột ra hết? Bạn mơ mộng và cả tin? Bạn sống theo chủ nghĩa lạc quan hay chủ nghĩa bi quan?...

Nếu vậy thì thật sự là khó cho bạn nếu bạn chọn nghề ngoại giao. Nếu ngay từ hôm nay bạn không tập cho mình một tính cách, một phong thái của các nhà ngoại giao thì khi bạn bước chân vào nghề này, những nhược điểm ấy sẽ là rào cản rất lớn.

Tất nhiên, chúng ta cũng luôn biết rằng rào cản sinh ra là để vượt qua. Như những đỉnh núi, luôn tồn tại ở đó, nhắc nhở chúng ta về khát vọng chiếm lĩnh độ cao. Bạn có thể vượt qua, và chắc chắn sẽ vượt qua những trở ngại kia, chỉ cần bạn có sự say mê, quyết tâm và lòng tin vào chính bản thân mình.

Để thực hiện được trọng trách nặng nề của mình, ngoài việc được đào tạo tốt, một nhà ngoại giao tài ba còn cần có những phẩm chất không thể thiếu dưới đây:

*** Lòng yêu nước nhiệt thành, bản lĩnh chính trị vững vàng, tinh thần trách nhiệm cao**

Nhà ngoại giao chân chính trước hết phải có lòng yêu nước, phẩm chất chính trị vững vàng, hết lòng phục vụ đất nước, luôn luôn đặt quyền lợi của đất nước lên trên.

Cán bộ ngoại giao luôn gánh trên vai mình trọng trách với đất nước. Họ phải hiểu biết tình hình nước mình và nhất là các chính sách lớn của nhà nước, của ngành ngoại giao và quyết tâm thực hiện một cách hiệu quả.

Vì vậy, nếu một người làm ngoại giao mà chỉ chăm lo đến quyền lợi cá nhân và hưởng thụ vật chất cho bản thân mình sẽ không thể trở thành nhà ngoại giao thực thụ.

*** Trình độ cao về kiến thức và nghiệp vụ**

Nhà ngoại giao còn phải cố gắng đạt tới trình độ cao về kiến thức và nghiệp vụ, hiểu biết sâu sắc về văn hoá, lịch sử, ngôn ngữ các nước mà mình phụ trách để có

thể kết hợp hiệu quả quyền lợi của nước mình với quyền lợi của họ.

Để đạt yêu cầu trên, người làm ngoại giao cần đọc nhiều, giao thiệp rộng, có bạn bè thuộc nhiều giới, nhiều tầng lớp khác nhau ở nước sở tại...

*** Trình độ diễn đạt chính xác, thuyết phục và có duyên**

Đây là phẩm chất thiết yếu với những nhà ngoại giao tài năng. Bởi trở thành nhà ngoại giao, bạn thường phải thay mặt nước mình trình bày rõ quan điểm về một vấn đề nhất định, cảnh cáo đối phương hoặc tranh thủ sự đồng tình của nước bạn. Và trong không ít trường hợp, ngôn ngữ bạn cần trình bày lại không phải là tiếng mẹ đẻ của bạn. Đọc thông viết thạo một ngôn ngữ đã khó, làm chủ hoàn toàn ngôn ngữ ấy theo cách của một nhà ngoại giao càng khó khăn bội phần.

Nhiều khi nhà ngoại giao lại phải biết dùng lời nói che giấu những bí mật quốc gia, những sách lược cần được giữ kín của nước mình, mà vẫn làm cho đối phương tin. Nhà ngoại giao cũng luôn phải là người lịch thiệp, nhã nhặn nhất. Dù bực bội đến mấy, họ vẫn luôn cố gắng giữ được bình tĩnh, che giấu được bí mật quốc gia và ý nghĩ của mình.

*** Nhạy bén, tinh tế, chủ động, linh hoạt**

Cán bộ ngoại giao đòi hỏi phải có đầu óc nhạy bén, quan tâm tìm hiểu diễn biến tình hình, chủ động đối phó với tình huống bất ngờ.

Khi đọc các văn bản ngoại giao, họ chú ý để hiểu được các ý mới, chi tiết mới, ngụ ý của đối phương. Khi trao đổi ý kiến, họ nắm được nội dung ý kiến của đối phương, nhanh chóng làm sáng tỏ ý thật hay những điều trình bày còn thiếu rõ ràng. Nhà ngoại giao cũng có ý thức đọc rộng và rèn luyện để có trí nhớ tốt, khả năng đọc nhanh, hiểu nhanh các văn kiện khó.

*** Dũng cảm**

Phẩm chất này thực sự cần trong nghề ngoại giao. Trên hết, cán bộ ngoại giao phải trung thực với đất nước mình, vì quyền lợi của đất nước mà luôn nói thật quan điểm, nhận xét, kiến giải của mình trước các vấn đề quốc tế và trong nước, dù việc nói thật đó có thể bất lợi cho bản thân.

Không ít người thấy ngành ngoại giao rất hấp dẫn do lễ nghi hào nhoáng và quyền lợi vật chất như: hàng rào danh dự và đội nhạc chào mừng, các buổi chiêu đãi sang trọng, đặc quyền ưu đãi và miễn trừ ngoại giao, được đi “mây về gió” đến nhiều nước, được tuyên truyền đề cao.

Nhưng đó chỉ là những nhân tố bề ngoài. Thực chất của ngoại giao là đấu tranh để bảo vệ và xúc tiến quyền lợi dân tộc, bảo vệ hòa bình thế giới.

Vậy, nếu bạn muốn tiến tới làm công tác ngoại giao thì bạn có thể học được ở đâu?

Trên thế giới, ngành ngoại giao thường tuyển mộ những người đã được đào tạo về các khoa chính trị, kinh tế, xã hội học, luật, thể chế hoặc đã học ở các trường chuyên đào tạo về ngoại giao.

Ở Việt Nam, hiện nay chỉ có một trường chuyên đào tạo về ngoại giao là Học viện Quan hệ Quốc tế (địa chỉ: Số 69 phố Chùa Láng - Đống Đa - Hà Nội). Ngoài ra, cũng có các khoa đào tạo về ngoại giao tại các trường như khoa Quốc tế học - Trường Đại học Hà Nội...

Tại Học viện Quan hệ Quốc tế, bạn có thể chọn học một trong số các khoa: Quan hệ quốc tế, Ngôn ngữ Anh, Kinh tế quốc tế, Luật quốc tế, Truyền thông quốc tế. Hãy tự đánh giá chính mình xem bạn hợp và có khả năng với khoa nào hơn nhé!

Nghề người mẫu

Nghề người mẫu mở ra cơ hội cho cả nam giới và nữ giới, cho tất cả các dân tộc và mọi màu da.

www.models.com

Xinh đẹp, nổi tiếng và giàu có, đó là quan niệm của hầu hết chúng ta về nghề người mẫu.

Không hoàn toàn chỉ dành cho những cô gái trẻ tuổi yêu kiều hay những chàng trai hình thể đẹp đẽ, trong thực tế, cơ hội trở thành người mẫu, đặc biệt là người mẫu quảng cáo sản phẩm vẫn mở ra với tất cả mọi người thuộc nhiều lứa tuổi với nhiều vóc dáng khác nhau.

Bên cạnh đó, cùng với sự phát triển của xã hội, nhu cầu về trình diễn thời trang và biểu diễn văn hóa, nghệ thuật cũng rất cần tới những người mẫu chuyên nghiệp, với vẻ đẹp hình thể chuẩn mực, có đạo đức nghề nghiệp và nghiêm túc trong công việc. Tuy nhiên, đằng sau vẻ hào nhoáng, đây là một nghề nhiều thử thách, thậm chí rất khắc nghiệt với tuổi nghề ngắn, tính cạnh tranh gay gắt, đòi hỏi luyện tập cao độ.

Bạn say mê ánh đèn sân khấu rực rỡ và những bước chân kiêu hãnh trên sàn *catwalk*?

Hãy bước lên *Toa tàu số 29* để tìm hiểu về:

Nghề người mẫu

*** Sứ giả sắc đẹp**

Vào thập niên 1990, nếu phải nhắc đến một cái tên nào trong giới người mẫu, đó

sẽ là Claudia Shiffer. Cô được coi là biểu tượng vàng của sắc đẹp thời đó. Hầu hết các tạp chí nổi tiếng thế giới đều đăng hình cô gái người Đức xinh đẹp tóc vàng với đôi mắt xanh dịu hiền sâu thẳm, miệng rộng, chiều cao 1m82, số đo hình thể chuẩn mực 90-60-90. Claudia giữ nhiều kỉ lục tuyệt đối mà chưa một người mẫu nào trên thế giới đạt được: hơn 900 tạp chí trong và ngoài nước đã sử dụng ảnh của cô trên trang bìa. Cô cũng là người mẫu quảng cáo cho nhiều hãng thời trang, mĩ phẩm nổi tiếng như *L'Oreal*, *Versace*, *Victoria's Secret*, *Chanel*, *Guess*...

Với thu nhập hàng chục ngàn đô la cho một buổi trình diễn, Claudia Shiffer là người mẫu có thu nhập cao nhất thời đó. Được cả thế giới biết đến và ngưỡng mộ, Claudia dẫn đầu top 5 người mẫu danh giá nhất thế giới khi ấy (gồm Claudia Shiffer, Cindy Crawford, Naomi Campbell, Linda Evangelista, Christy Turlington).

Cô gái sinh năm 1970 ấy đã từng mơ ước trở thành luật sư. Nhưng kế hoạch cuộc đời cô đã thay đổi vào năm 17 tuổi khi cô tình cờ được phát hiện trong một cuộc biểu diễn thời trang địa phương. Chỉ sau một tuần, hình của Claudia đã xuất nhiện trên tạp chí *Elle* và tiếp đó, cô trở thành người mẫu của hãng thời trang danh giá Chanel.

Rồi thời gian biểu của cô bắt đầu kín đặc. Những buổi tập, trình diễn, chụp hình, đóng phim, tham gia video clip ca nhạc, những cuộc phỏng vấn của giới báo chí cũng như thư từ của người hâm mộ từ khắp nơi trên thế giới gửi đến... đã trở nên quá quen thuộc đối với Claudia.

Với những kỉ lục không ai đạt được trong nghề người mẫu, sau hơn mười năm gắn bó với nghề, Claudia rời sàn diễn để trở về với thiên chức của người phụ nữ (kết hôn với một nhà sản xuất phim) và công việc kinh doanh.

Tại môi trường mới, Claudia đã chứng tỏ rằng mình không chỉ thành đạt trên sàn diễn mà còn là một người mẹ hiền hậu của hai đứa con, là người vợ đảm đang, nhà kinh doanh năng động.

Xinh đẹp, thân thiện, trí tuệ, có đạo đức nghề nghiệp, biết chia sẻ, can đảm vượt qua những thử thách sóng gió và sống hạnh phúc... Tất cả những điều ấy khiến người ta không thể quên Claudia Shiffer. Có lẽ vì vậy mà dù không trở lại sàn diễn nhưng ảnh của Claudia vẫn tiếp tục được gửi tham dự các cuộc thi và cô vẫn được bầu chọn là gương mặt nổi bật nhất của tạp chí *Mango* (năm 2005).

Năm 2006, nước Đức vinh dự tổ chức Giải Vô địch Bóng đá Thế giới World Cup - lễ hội thể thao hấp dẫn nhất hành tinh. Vào lễ khai mạc, người hâm mộ khắp thế giới đã gặp lại siêu mẫu Claudia Shiffer trong vai trò "Sứ giả Sắc đẹp" khi cô cùng Vua Bóng đá Pele xuất hiện trên lễ đài danh dự.

Đó là một hình ảnh đầy thiện cảm nhưng khá hài hước. Để tạo ra sự "tương xứng" với chiều cao của Pele, Claudia đi một đôi xăng-đan lẹt xẹt (Vậy mà "Sứ giả Sắc đẹp" vẫn cao hơn Vua Bóng đá một cái đầu!). Và dù đã khá lâu rồi không xuất hiện trước công chúng nhưng vẻ đẹp của Claudia vẫn quyến rũ mê hồn như những ngày hoàng kim rực rỡ của cô.

Dù có rất nhiều hoa hậu, người mẫu xinh đẹp và nổi tiếng khác (chẳng hạn như siêu mẫu kiêm người dẫn chương trình Heidi Klum), nước Đức vẫn luôn coi Claudia Shiffer như một niềm tự hào của mình, một biểu tượng tuyệt đẹp của đất nước. Đó chính là lí do để họ chọn Claudia Shiffer làm "Sứ giả Sắc đẹp" trong lễ hội thể thao được đón chờ bậc nhất trên thế giới.

"Người mẫu" là đề tài khai thác của rất nhiều tác phẩm điện ảnh, văn học, nhiếp ảnh... và luôn là chủ đề "nóng" thu hút sự chú ý của các phương tiện truyền thông không chỉ tại Việt Nam mà hầu như trên khắp thế giới.

Sức hấp dẫn của người mẫu lớn như vậy bởi họ chính là những người được gắn với quan niệm "vẻ đẹp chuẩn mực". Thậm chí nhiều khi người mẫu được "xếp hạng" cùng các hoa hậu, hoa khôi, ngôi sao ca nhạc hoặc ngôi sao điện ảnh... Nhưng thực chất khái niệm về người mẫu không hẳn như vậy.

* Người mẫu là ai?

Theo *Từ điển Bách khoa toàn thư mở Wikipeadia* thì: "Người mẫu là người có thể biểu diễn hoặc thể hiện tư thế, động tác, điệu bộ đáp ứng được yêu cầu của các công việc tạo hình, chụp ảnh, trình diễn thời trang, hội họa hay quảng cáo sản phẩm".

Như vậy, người mẫu là người làm việc trong lĩnh vực biểu diễn và hoạt động nghệ thuật. Nghiệp vụ của họ là sử dụng động tác hình thể (bao gồm cả nét mặt, nụ cười, ánh mắt, tay, chân...) để diễn đạt ý tưởng nghệ thuật mà các họa sĩ, nhiếp ảnh gia, nhà thiết kế thời trang, đạo diễn sân khấu hoặc hãng sản xuất yêu cầu.

Với tính đặc thù của công việc nên nhiều người mẫu khi làm việc phải diễn tả điệu bộ, cảm xúc của mình như một diễn viên dù thực tế họ không phải là diễn viên. (Không ít người mẫu trở thành diễn viên nghiệp dư).

Ngược lại, những ngôi sao màn bạc, diễn viên sân khấu, vũ công... nhìn chung không được gọi là người mẫu chuyên nghiệp mặc dù họ vẫn đáp ứng được yêu cầu của các họa sĩ, nhiếp ảnh gia hay đạo diễn sân khấu trong việc trình diễn thời trang, quảng cáo... (do một số yêu cầu hình thể tiêu chuẩn riêng của nghề người mẫu, đặc biệt là đối với người mẫu chuyên nghiệp).

*** Nghề người mẫu**

Với tính chuyên nghiệp và đòi hỏi kĩ thuật thể hiện cao và tinh tế, nghề người

mẫu nhằm tới mục tiêu "tạo được vẻ đẹp ấn tượng" đối với công chúng. Chính vì vậy, trong nghề này, để đạt được thành công, ngoài nỗ lực của bản thân, người mẫu luôn cần sự phối hợp ăn ý với nhà thiết kế, chuyên gia hóa trang, nhiếp ảnh gia, đạo diễn nghệ thuật, cố vấn nghiệp vụ...

Khi nhắc đến người mẫu, có lẽ bạn sẽ nghĩ ngay tới sàn *catwalk* với những bước chân uyển chuyển đầy nhịp điệu theo tiếng nhạc. Đây quả là một trong những hình ảnh tiêu biểu nhất của nghề này, nhưng thế giới của người mẫu không chỉ bó hẹp như vậy.

Trên thực tế trong nghề người mẫu có rất nhiều vị trí công việc khác nhau. Tùy thuộc vào nhu cầu công việc mà có thể phân thành: người mẫu trình diễn thời trang, người mẫu ảnh, người mẫu quảng cáo, người mẫu thể thao, người mẫu nghệ thuật tạo hình (điêu khắc, hội họa...), người mẫu ngoại cỡ (*plus-size*), người mẫu trẻ em, người mẫu thiếu niên, người mẫu trung niên, người mẫu có từng phần cơ thể hấp dẫn riêng biệt (người mẫu tóc quảng cáo cho các sản phẩm dầu gội đầu, keo tạo nếp hoặc dầu dưỡng tóc; người mẫu tay - sử dụng bàn tay đẹp để thể hiện các món trang sức đeo tay...)

Chúng ta sẽ tìm hiểu kĩ hơn về các vị trí này tại hàng ghế tiếp theo - *Hàng ghế số 3* nhé!

Dựa trên lĩnh vực mà người mẫu tham gia, ta tạm có thể chia thế giới người mẫu thành:

*** Người mẫu ảnh (Người mẫu chụp hình)**

Trái ngược hoàn toàn so với người mẫu trình diễn thời trang, với người mẫu ảnh, không cần quá khắt khe về hình thể, đặc biệt là chiều cao, nhưng đòi hỏi phải có một khuôn mặt ăn hình. Các nhiếp ảnh gia sẽ chụp ảnh người mẫu một cách sáng tạo theo các phong cách khác nhau để có khuôn hình đẹp nhất.

Nhà nhiếp ảnh tìm kiếm người mẫu và thực hiện các bước thử để chọn ra người mẫu phù hợp cho ý tưởng của bộ ảnh mà mình dự định thực hiện. Công việc đứng trước ống kính đòi hỏi khả năng diễn xuất tốt và tinh tế, gương mặt cực kì biểu cảm. Từ tư thế, động tác đến ánh mắt, nụ cười... đều phải làm nổi bật được ý tưởng chủ đạo của bộ ảnh, ý đồ nghệ thuật của nhà nhiếp ảnh, tạo được sự hấp dẫn với người xem. Đòi hỏi cao nhất là các yếu tố đó đều phải được cô đọng trong một tấm hình.

Người mẫu ảnh không có được không gian, khung cảnh rộng lớn để diễn xuất

như người mẫu trình diễn thời trang. Họ thường phải làm việc trong studio hàng giờ đồng hồ với những cảnh được sắp đặt. Cũng nhiều khi, người mẫu ảnh phải tác nghiệp ngay tại đường phố hoặc ở những nơi có khung cảnh phù hợp để các nhiếp ảnh gia có được những bức ảnh đẹp như ý muốn.

Môi trường và điều kiện làm việc của người mẫu ảnh không phải lúc nào cũng thuận lợi và dễ chịu. Thậm chí, không ít khi, theo yêu cầu, người mẫu ảnh phải chụp trang phục mùa hè giữa trời mùa đông lạnh giá hay ngược lại, mặc những bộ đồ mùa đông giữa tiết hè nóng như thiêu.

Người mẫu ảnh là một công việc không hề đơn giản, bởi nhiều khi chụp hàng trăm bức ảnh mới được một bức như ý. Chỉ khi nào giám đốc nghệ thuật, nhiếp ảnh gia, nhà thiết kế và người mẫu có chung sự đồng cảm và cùng đồng điệu trong tư duy sáng tạo thì công việc chụp ảnh mới trở nên thuận lợi hơn. Khi đó, chỉ cần ra hiệu là người mẫu đã có thể diễn tả đúng ý tưởng yêu cầu và nhiếp ảnh gia cũng chụp được những khoảnh khắc xuất thần của người mẫu.

Người mẫu ảnh thường phải học, nắm vững các cách biểu cảm và diễn xuất cơ bản. Đây chính là kiến thức nghiệp vụ cơ sở để từ đó người mẫu tiếp tục hoàn thiện kĩ năng, phát huy sở trường và sáng tạo trong công việc.

Kĩ năng diễn xuất cơ bản của người mẫu ảnh gồm: 9 kiểu thể hiện nét mặt, 5 kiểu cười, 6 cách nhìn, 12 dáng đứng, 10 dáng ngồi... Ngoài ra, họ cũng phải học các cách thể hiện nằm, quỳ... các tư thế tĩnh, tư thế động... và kết hợp các kiểu dáng với nhau để có thể tạo ra hơn 1.000 tư thế chụp hình đầy tính nghệ thuật và thẩm mĩ.

*** Người mẫu quảng cáo**

Ở vị trí này, người mẫu thường được mời tham gia chiến dịch quảng cáo cho các sản phẩm tiêu dùng, mĩ phẩm, dược phẩm, thời trang, ô tô, xe máy, trang thiết bị nội thất..

Người mẫu quảng cáo thường có mức lương cao. Tùy theo yêu cầu, ý tưởng và mục tiêu nhắm tới đối tượng khách hàng mà các nhà sản xuất lựa chọn cho mình những người mẫu phù hợp.

Người mẫu quảng cáo có thể là người mẫu chuyên nghiệp, minh tinh màn bạc, ca sĩ nổi tiếng... (để quảng cáo những loại hàng cao cấp hoặc cần thu hút chú ý của người mua) hay cũng có thể là những người mẫu không chuyên (những người thuộc nhiều lứa tuổi khác nhau, chỉ số hình thể rất đa dạng nhưng phù hợp để quảng cáo những sản phẩm tiêu dùng tiện dụng và bình dân mang tính phổ thông) do tâm lí và nhu cầu của khách hàng loại này chỉ cần xem ai đó “gần giống với mình” chứ không hẳn là cần xem ai đó “thật đẹp và sang trọng”.

Khi tham gia quảng cáo, người mẫu sẽ được các nhiếp ảnh gia chụp hình cùng với sản phẩm (để in trong *catalogue*, tờ rơi, *poster*, *banner*... quảng cáo), quay video hoặc phim (để phát quảng cáo trên tivi hoặc *Internet*). Người mẫu quảng cáo cũng thường trực tiếp quảng cáo sản phẩm tại các hội chợ, các buổi giới thiệu sản phẩm và làm việc như một cố vấn tiêu thụ trong các siêu thị, phòng trưng bày.

Trong một số trường hợp, người mẫu quảng cáo trở thành “Gương mặt đại diện” của một dòng sản phẩm hoặc của một hãng, một nhà sản xuất nào đó. Các công ty sử dụng hình ảnh của người mẫu quảng cáo theo thời gian, phạm vi nhất định (tùy thuộc vào nhu cầu và thỏa mãn của hai bên, có thể là 6 tháng, 1 năm, 2 năm hoặc vô thời hạn..., hình ảnh sử dụng có thể trong lãnh thổ Việt Nam, khu vực châu Á hay trên toàn thế giới...)

Người mẫu quảng cáo cũng có thể quảng cáo độc quyền cho một sản phẩm, một công ty... và không được xuất hiện hay quảng cáo cho bất kì một sản phẩm hay công ty cạnh tranh nào khác trong thời hạn “độc quyền”.

Tuy vậy, cũng có những loại quảng cáo chỉ sử dụng hình ảnh người mẫu để quảng cáo mà không đề cập đến vấn đề “độc quyền”, vì thế những người mẫu này vẫn có thể tham gia trình diễn hoặc quảng cáo cho các sản phẩm tương đương. Thời gian, không gian và hình thức quảng cáo quyết định khoản thù lao mà người mẫu quảng cáo nhận được.

*** Người mẫu trình diễn thời trang**

Đây là kiểu người mẫu thường được nhắc đến nhiều nhất và đòi hỏi được đào tạo, tính chuyên nghiệp cao.

Yêu cầu hình thể của người mẫu trình diễn thời trang quốc tế là phải đạt chỉ số của Hiệp hội Quản lí Người mẫu Quốc tế (The Association of Model Agents - AMA).

Theo đó, người mẫu nữ có chiều cao tối thiểu là 1m72, số đo cơ thể 86-61-90, cân nặng 49kg. Đối với người mẫu nam, yêu cầu chiều cao 1m80 - 1m87, cân nặng 64 - 75kg với cơ thể khỏe mạnh và cường tráng.

Tại Việt Nam, số đo trung bình của người mẫu nữ là 82-61-90, chiều cao 1m68 - 1m70, cân nặng từ 48-50kg; người mẫu nam chiều cao tiêu chuẩn là 1m80, các chỉ số tương đương 98-78-98, cân nặng khoảng 70kg.

Lí do đòi hỏi người mẫu trình diễn thời trang phải có số đo hình thể chuẩn mực là vì các nhà thiết kế thời trang thường dựa vào chỉ số tiêu chuẩn để thiết kế chứ không theo số đo của từng người mẫu. Ngoài chỉ số hình thể, người mẫu thời trang còn phải có gương mặt ấn tượng, ăn hình.

Bên cạnh đòi hỏi về hình thể mà phần nhiều là “của trời cho” thì nghề người mẫu cũng yêu cầu những phẩm chất chủ yếu được tạo dựng bởi sự khổ công luyện tập. Đó là kĩ năng biểu diễn, cách thể hiện, diễn tả... để làm nổi bật đặc điểm tiêu biểu, nét hấp dẫn, độc đáo của từng bộ trang phục khi bước lên sàn trình diễn thời trang.

Người mẫu thời trang có những đòi hỏi chuẩn mực về chuyên môn. Từng động tác của họ thể hiện trên sân khấu, trước ống kính đều được tập luyện kĩ lưỡng. Đặc biệt khi trình diễn trên sân khấu, người mẫu thời trang cần biết kết hợp một cách sáng tạo tất cả các động tác của người mẫu ảnh, người mẫu quảng cáo trên nền động tác thuần thục của người mẫu *catwalk*.

*** Người mẫu tạo hình (người làm mẫu vẽ)**

Sẽ là thiếu sót nếu như tại Hàng ghế này chúng ta không nhắc đến những “người mẫu tạo hình” (người làm mẫu vẽ). Không giống như những vị trí khác của “nghề người mẫu”, công việc của “người mẫu tạo hình” lặng lẽ, âm thầm và ít được biết đến hơn rất nhiều. Thậm chí ngay cả với một số bức tranh nổi tiếng, người ta vẫn chưa giải mã được câu hỏi: Người mẫu trong ảnh là ai?

Quan niệm về cái đẹp của mỗi người ít nhiều đều khác nhau, đặc biệt đối với các họa sĩ thì dường như vượt xa khỏi con mắt đánh giá thông thường về hình thức, nên không có những số đo chuẩn về chiều cao hay “ba vòng” cho người mẫu tạo hình. Những ấn tượng, cảm xúc riêng về con người là yếu tố quyết định mang lại cảm hứng nghệ thuật cho các họa sĩ và tạo nên sự phong phú, đa dạng trong các tác phẩm của họ. “Người mẫu tạo hình” thường chỉ là những con người trong cuộc sống hằng ngày chúng ta vẫn gặp: em nhỏ, cô học trò, bác xích lô, chị lao công, bà lão cô đơn... cũng có khi đó là một người đẹp, nhà quý tộc hoặc một người danh tiếng.

Nói chung, không có tiêu chuẩn chuẩn mực cho “người mẫu tạo hình”. Họ là những nhân vật hội tụ ấn tượng về đường nét, biểu cảm và chiều sâu nội tâm, truyền cảm hứng cho người họa sĩ sáng tác. Trong suốt chiều dài lịch sử của mĩ thuật, nghề “người mẫu tạo hình” có một vị trí khá đặc biệt bởi thiếu nó, chắc chắn thế giới đã không thể có những tác phẩm kinh điển của các họa sĩ lừng danh Leonard De Vinci, Michelangelo, Raphael, Picasso, Kramskoi... và Việt Nam cũng thiếu đi những bức họa nổi tiếng của Nguyễn Gia Trí, Tô Ngọc Vân, Trần Văn Cẩn, Nguyễn Sáng...

Đòi hỏi sự tinh tế, kiên trì, gắn bó và hi sinh rất nhiều vì nghề nghiệp, “người mẫu tạo hình” là một loại lao động đặc biệt. Hiện nay, tại các trường mĩ thuật, tuy thu nhập chưa thể trang trải cho cuộc sống cá nhân nhưng với tình yêu và sự cống hiến cho nghề của mình, các “người mẫu tạo hình” rất được coi trọng.

Chúng ta tin rằng trong tương lai gần, nghề nghiệp đặc biệt này sẽ được xã hội biết tới nhiều hơn. Công chúng cũng sẽ ngày càng đồng cảm và tôn trọng họ hơn.

Dựa trên mức độ và đẳng cấp nghề nghiệp của người mẫu, ta lại có thể phân loại người mẫu theo 3 trình độ khác nhau dưới đây:

*** Người mẫu không chuyên (nghiệp dư, tài tử)**

Không được đào tạo về nghề người mẫu, có thể làm việc ở nhiều lĩnh vực khác nhau, tình cờ được phát hiện và không thường xuyên tham gia biểu diễn.

Họ không hẳn là những người có chỉ số hình thể đạt tiêu chuẩn, thậm chí quá to béo hoặc quá mảnh mai... Tuổi tác đối với người mẫu không chuyên cũng không hạn chế (có thể là ở lứa tuổi nhi đồng, trung niên hoặc cao tuổi hơn nữa). Nhưng ở họ có một số đặc điểm đạt được yêu cầu của nhà sản xuất.

Người mẫu không chuyên đôi khi cũng là ngôi sao ca nhạc, minh tinh màn bạc, cầu thủ, nhà vô địch thể thao hoặc một người nổi tiếng tưởng như không hề liên quan đến nghề người mẫu (ví dụ nhà lãnh đạo Liên bang Xô Viết (cũ) Mikhail Gorbachev từng làm người mẫu quảng cáo cho hãng thời trang Louis Vuitton).

Người mẫu không chuyên thường đảm đương công việc quảng cáo sản phẩm.

Các nhà sản xuất sử dụng những nhân vật nổi tiếng làm người mẫu quảng cáo với mong muốn thu hút mạnh mẽ hơn nữa sự chú ý của công chúng đông đảo tới nhãn hiệu, sản phẩm của mình.

*** Người mẫu chuyên nghiệp**

Người mẫu chuyên nghiệp hoạt động rộng khắp trong các lĩnh vực từ quảng cáo, chụp hình đến trình diễn thời trang.

Người mẫu thời trang trình diễn các bộ sưu tập trên sàn diễn thời trang và thể hiện các bộ trang phục theo yêu cầu của nhà thiết kế. Ngoài biểu diễn trên sàn diễn, người mẫu chuyên nghiệp còn tham gia chụp ảnh cho báo, tạp chí thời trang, xuất hiện trong các cuốn *catalogue* giới thiệu sản phẩm, mẫu thiết kế của công ty thời trang, nhà thiết kế...

Khi đó, người mẫu có nhiệm vụ dùng biểu cảm trên khuôn mặt, động tác cơ thể để diễn tả cảm xúc, tình cảm trong từng bộ trang phục. Chỉ số số đo của người mẫu chuyên nghiệp phải đạt tiêu chuẩn của Hiệp hội Quản lí Người mẫu Quốc tế (AMA - The Association of Model Agents).

*** Siêu mẫu (super-model)**

Siêu mẫu - đó là vị trí mà bất cứ người mẫu chuyên nghiệp nào đều mơ ước, là đẳng cấp cao nhất trong nghề người mẫu. Với mức thu nhập đáng mơ ước, siêu mẫu (thường là nữ giới) ở trong thế giới của những người nổi tiếng. Họ thường xuất hiện trên trang bìa các tạp chí thời trang nổi tiếng, trên các quyển *catalogue* giới thiệu bộ sưu tập của các nhà thiết kế hay các công ty thời trang danh tiếng, thường xuyên có mặt trên các sàn diễn.

Các siêu mẫu là những người mẫu chuyên nghiệp đã biết tự tìm cho mình một phong cách thể hiện rất riêng, không bị nhầm lẫn bởi bất kì yếu tố nào. Họ biết cách thể hiện đa phong cách, có thể hóa thân và trình diễn bất cứ loại trang phục nào khi được yêu cầu. Ngoài các giải thưởng chính thức giành được qua các cuộc thi nghề nghiệp, họ còn phải tự thể hiện mình qua từng công việc và được công chúng công nhận. Có nhiều người mẫu tuy chưa đạt giải thưởng nào nhưng vẫn được khán giả công nhận là siêu mẫu bởi khả năng trình diễn hết sức tuyệt vời, thu hút.

Đối với thế giới, một trong những giải thưởng cao nhất mà các siêu mẫu mong ước đạt được là giải *Model of the year* (*Người mẫu của năm*).

Mặc dù công việc đa dạng và có thể tham gia vào nhiều vị trí khác nhau nhưng người mẫu chuyên nghiệp chủ yếu chỉ làm việc tại các công ty đào tạo, cung cấp, quản lí người mẫu (*Model Agency*). Khi người mẫu có được hợp đồng làm việc độc quyền hoặc bán thời gian (*part-time*) với công ty quản lí người mẫu, họ sẽ có nhiều quyền lợi và được đảm bảo về công việc hơn những người mẫu hoạt động tự do. Ngoài mức lương cao, môi trường làm việc nghiêm túc, người mẫu còn được công ty của mình hỗ trợ nhiều vấn đề như xây dựng hình ảnh, lăng xê tên tuổi, có cơ hội tiếp cận với môi trường hoạt động người mẫu quốc tế.

Ngoài các công ty đào tạo quản lí chuyên ngành, người mẫu có thể cộng tác với các đoàn biểu diễn nghệ thuật, nhà sản xuất thời trang, nhiếp ảnh gia, công ty quảng cáo... để tham gia vào các chương trình, *show* diễn của họ. Người mẫu cũng có thể làm công việc lễ tân, nhân viên PR của các công ty truyền thông...

Để tham gia vào một chương trình trình diễn thời trang hoặc quảng cáo sản phẩm, người mẫu cần chuẩn bị hồ sơ giới thiệu về bản thân. Sau khi nghiên cứu hồ sơ, nếu thấy phù hợp, đơn vị tổ chức hoặc nhà thiết kế sẽ mời người mẫu đến gặp để chọn lựa xem có phù hợp với chương trình hay không (từ chuyên môn gọi là *casting*). Và đây là công việc được coi là quan trọng hàng đầu nên không có trường hợp ngoại lệ (kể cả siêu mẫu hoặc người mẫu giàu kinh nghiệm).

Khi đến trình diện, người mẫu cần phải để mặt mộc (không trang điểm), mặc trang phục của nhà thiết kế và trình diễn thử... Sau đó chuyên gia sẽ chụp hình ảnh mộc. Tiếp đó, phải thực hiện phỏng vấn. Như vậy *casting* trải qua 2 phần: *casting* qua ảnh và *casting* phỏng vấn. Sau khi cả 2 phần đều đạt yêu cầu, người mẫu sẽ được chọn tham gia chương trình trình diễn thời trang hoặc quảng cáo sản phẩm phù hợp.

Để trở thành người mẫu chuyên nghiệp, bạn cần có được những tố chất cơ bản sau đây:

*** Có năng khiếu biểu diễn, yêu nghệ thuật, biết làm đẹp và tự tin**

Người mẫu được coi là đại diện cho vẻ đẹp. Bởi vậy, là người mẫu, bạn phải thực sự am hiểu về vẻ đẹp (bao gồm cả hình thức và tâm hồn), biết làm đẹp (dựa trên kiến thức mĩ thuật, nghệ thuật trang điểm, thời trang...), biết thể hiện nổi bật những nét đẹp của bản thân trước các nhiếp ảnh gia, công chúng, họa sĩ... và cả trong cuộc sống đời thường.

Nếu không có khả năng biểu diễn và thiếu tự tin, bạn sẽ gặp khó khăn, thậm chí không thể theo đuổi nghề người mẫu. Bạn sẽ không thể hiện được yêu cầu và ý đồ nghệ thuật của đạo diễn sân khấu, nhà thiết kế thời trang, nhiếp ảnh gia..., bạn mất tự chủ và lúng túng trước đám đông khán giả; tư thế, động tác, dáng đi, nét mặt của bạn biểu cảm vô hồn, cứng nhắc, mất tự nhiên...

Ngoại hình của bạn không nhất định phải xinh (đối với nữ) hay đẹp (đối với nam) nhưng gương mặt phải dễ nhìn và có cá tính (có nét tạo được ấn tượng để người khác khó quên). Khi gương mặt bạn "có nét", từ đó có thể khai thác và phát huy được.

Các chuyên gia sẽ dựa vào những "nét riêng" đó để hướng dẫn, đào tạo và giúp bạn phát triển khả năng tiềm tàng. Bên cạnh đó, một yêu cầu không thể thiếu để bạn trở thành người mẫu chuyên nghiệp là hình thể phải đạt các chỉ số tiêu chuẩn theo quy định của nghề người mẫu, đặc biệt là chiều cao (và hạn chế tối đa các dị tật bẩm sinh như vai lệch, chân chữ "bát", chân vòng kiềng...)

Tại Việt Nam, yêu cầu chiều cao tối thiểu của người mẫu chuyên nghiệp đối với nam là 1m75, với nữ là 1m65 (các chỉ số khác có thể được khắc phục bằng các phương pháp tập luyện dưới sự hướng dẫn của chuyên gia đào tạo người mẫu). Đồng thời, với yêu cầu thể hình đạt tiêu chuẩn, sức khỏe của bạn cũng phải thật tốt vì nghề người mẫu tuy không nặng nhọc nhưng thường phải đi lại, di chuyển rất nhiều và dày công tập luyện để giữ vóc dáng hay tập luyện cho các buổi trình diễn.

*** Nhạc cảm**

Âm nhạc là yếu tố không thể thiếu trong quá trình làm việc của người mẫu. Ngay cả khi chụp hình trong studio, âm nhạc cũng giúp người mẫu phát huy sự sáng tạo để diễn xuất đạt hiệu quả tốt nhất. Khi trình diễn trên sân khấu, nhạc làm "nền" cho phần thể hiện của các người mẫu luôn luôn được các nhà thiết kế lựa chọn rất kĩ lưỡng.

Bởi vậy, đến với nghề người mẫu, bạn cũng phải yêu âm nhạc, nghe, hiểu và cảm thụ được các tiết tấu, giai điệu của bản nhạc. Nếu không cảm thụ được âm nhạc, bạn sẽ khó thành công với nghề người mẫu mà mình chọn lựa.

*** Đam mê và sáng tạo**

Trên thực tế, với bất kể nghề nghiệp nào, muốn thành công bạn đều phải có lòng đam mê và ý thức sáng tạo. Tố chất này sẽ giúp bạn gắn bó và đi trọn con đường gian nan của nghề nghiệp, đặc biệt với một nghề đòi hỏi sự hi sinh lớn và nhiều cạnh tranh như nghề người mẫu. Với sự say mê và quyết tâm cao, bạn sẽ nắm bắt nhanh kiến thức được đào tạo và không ngừng học hỏi thêm kinh nghiệm phục vụ cho nghề người mẫu.

Về cơ bản, các người mẫu đều được đào tạo giống nhau (dáng đứng, cách đi, cách thể hiện động tác, nét mặt biểu cảm...) trong lí thuyết và thực hành, nhưng nếu có ý thức học hỏi và sáng tạo, bạn sẽ tạo cho mình phong cách riêng, nổi bật, lôi cuốn (rất quan trọng đối với người mẫu chuyên nghiệp) và để lại ấn tượng đẹp, khó

quên với công chúng.

*** Tôn trọng công việc và có đạo đức nghề nghiệp**

Đôi khi, bạn nghe được chuyện này chuyện kia về thế giới người mẫu và nghĩ rằng họ có một cuộc sống phóng túng, thoải mái? Hoàn toàn không phải vậy. Trên thực tế, đây là nghề nghiệp với nhiều quy định nghiêm khắc và muốn trụ lại lâu dài với nó, bạn phải có cách ứng xử cực kì chuyên nghiệp, chuẩn mực. Cuộc sống phóng túng có thể lấy đi của người mẫu vóc dáng, nhan sắc, sức khỏe, sự dẻo dai - những "vốn" không thể thiếu trong nghề. Và bởi cũng như các ngôi sao nổi tiếng khác, những người mẫu thành danh thường thu hút sự chú ý của công chúng, nên họ càng phải cẩn trọng trong hành vi.

Tại *Hàng ghế số 1*, chúng ta đã cùng nhau nói đến Claudia Shiffer - cô người mẫu tóc vàng xinh đẹp của nước Đức và lí giải lí do mà người Đức đã chọn cô làm đại diện cho mình tại World Cup 2006. Nước Đức có rất nhiều người mẫu xinh đẹp chẳng kém gì Claudia Shiffer (ví dụ Heidi Klum), những người mẫu quốc tịch Đức thành công trong nghề nghiệp được thế giới biết đến cũng không hiếm. Nhưng Claudia Shiffer đã được lựa chọn để đại diện cho "vẻ đẹp Đức", trở thành "Sứ giả Sắc đẹp" trong lễ hội thể thao được nhiều người quan tâm nhất thế giới bởi cô là người mẫu nghiêm túc, giàu nghị lực và có đạo đức nghề nghiệp. Cô đã không tạo ra những xì-căng-đan rùm beng (điều mà những người nổi tiếng hay mắc phải) hoặc để mình bị sa ngã trước những cám dỗ của vinh quang (người mẫu Naomi Campbell khi ở giai đoạn đỉnh cao của nghề đã sử dụng ma túy).

Tôn trọng nghề người mẫu, luôn nâng niu vẻ đẹp hình thức và tâm hồn, biết giữ gìn danh tiếng, bạn sẽ có đủ dũng khí để vượt qua những thử thách của cuộc sống và thành công trong sự lựa chọn của mình.

*** Những gì sẽ cản trở bạn?**

Nghề người mẫu rất hấp dẫn, nhưng trước khi quyết định theo đuổi nghề nghiệp này, bạn cần chú ý tới những trở ngại dưới đây:

- Hình thức của bạn không đạt yêu cầu (bạn quá thấp, không ăn ảnh, vóc dáng có khiếm khuyết mà ngay cả phẫu thuật thẩm mĩ cũng không thể khắc phục được...)

- Khả năng biểu diễn hạn chế, không tinh tế trong cách thể hiện vẻ đẹp (mặc dù bạn có sự đam mê và cố gắng sáng tạo).

- Quan niệm sai lạc về nghề người mẫu.

- Thiếu ý thức tổ chức kỉ luật và không tôn trọng những người cùng cộng tác.

1- Điều đầu tiên, tất nhiên, rất hấp dẫn đối với tất cả những bạn trẻ yêu thích nghệ thuật biểu diễn, đó là sự nổi tiếng. Khi bạn thực sự được hoạt động trong nghề người mẫu, hình ảnh của bạn sẽ dần xuất hiện trên các phương tiện thông tin đại chúng như báo chí, đài truyền hình, *poster* quảng cáo… Tên bạn, hình ảnh bạn sẽ trở nên quen thuộc, thậm chí thân thiết đối với mọi người.

2- Khi chọn nghề người mẫu, bạn được học và rèn luyện để ngày càng đẹp hơn. Các bạn nam sẽ có cơ thể vững chắc khỏe mạnh, vóc dáng chuẩn hơn, các bạn nữ sẽ quyến rũ hơn, nữ tính hơn. Những bạn trước đây chân đi có vẻ vòng kiềng, lưng hơi gù, vai hơi lệch… sau khi học khóa huấn luyện sẽ được khắc phục một phần, trong quá trình hoạt động và làm việc thì những nhược điểm đó sẽ được khắc phục hoàn toàn.

Bạn cũng sẽ tự biết cách trau chuốt cho bản thân, hạn chế các nhược điểm của hình thể, biết quan tâm hơn đến mái tóc, lông mày, đôi mắt, làn da… Bạn biết cách trang điểm và trở nên quyến rũ hơn trong mắt mọi người. Đây là điều mà bất kể ai cũng muốn. Nghệ thuật làm đẹp ấy sẽ hữu ích không chỉ trong thời gian bạn làm người mẫu mà còn trong suốt cuộc đời của bạn.

3- Bạn sẽ có mức thu nhập cao. Là người mẫu chuyên nghiệp có hoạt động trình diễn, quảng cáo thường xuyên, bạn sẽ sở hữu một mức thu nhập đáng mơ ước. Tuy nhiên, nghề nghiệp này cũng đòi hỏi bạn phải chi phí khá nhiều để chăm sóc vóc dáng, làn da và nhan sắc của mình.

4- Do tính chất công việc nên người mẫu sẽ được đi tới nhiều nơi, thậm chí khá thường xuyên đi nước ngoài (để than gia các *show* diễn hoặc các chương trình đào tạo nâng cao), được giao lưu với nhiều người. Bởi vậy, bạn sẽ có mối quan hệ rộng và được ưu ái hơn trong một số phương diện của xã hội.

Bạn còn băn khoăn với việc nghề người mẫu không phải là một nghề ổn định lâu dài? Với kinh nghiệm và kiến thức không ngừng được trau dồi trong quá trình làm người mẫu, sau khi giải nghệ, bạn sẽ có một số ưu thế khi đi tìm một công việc ổn định. Bởi với một số nghề nghiệp đang được nhiều bạn trẻ quan tâm hiện nay, ngoại hình và kiến thức giao tiếp cũng là một trong những tiêu chí tuyển chọn.

Những thách thức

Tuy vậy, nghề người mẫu không chỉ là tấm thảm đỏ rải hoa hồng, rực rỡ ánh đèn sân khấu. Nó ẩn chứa vô vàn thử thách riêng mà có thể bạn sẽ rất khó khăn để vượt qua:

1- Làm nghề người mẫu sẽ giúp bạn mau chóng được nổi tiếng, nhưng sự nổi tiếng nhiều khi đi kèm với những lời đồn đại không có thật. Ví dụ, những người mẫu nữ sẽ bị thêu dệt cùng với những vụ xì-căng-đan tình cảm, tiền bạc... mà bản thân họ không gây ra. Người mẫu nam thường phải đối mặt với những lời thị phi về "giới tính". Nếu bản lĩnh không vững vàng, bạn sẽ bị gục ngã bởi dư luận.

2- Để làm đẹp, người mẫu phải sử dụng rất nhiều mĩ phẩm và khá phụ thuộc vào mĩ phẩm. Họ phải bỏ ra một khoản chi phí đáng kể hằng tháng để làm nổi bật và duy trì vẻ đẹp bên ngoài như vóc dáng, làn da, mái tóc, quần áo, giày dép... để trông thật "sành điệu", khẳng định đẳng cấp của mình khi xuất hiện trước công chúng. Đây cũng là một trở ngại nếu như cá nhân bạn không dồi dào về kinh tế.

3- Tuy thu nhập của người mẫu cao nhưng không ổn định. Họ không được nhận lương cố định hằng tháng mà theo từng công việc mình thực hiện. Vì thế, thu nhập của họ sẽ thay đổi theo mùa. Không ít người mẫu không sống nổi bằng nghề của mình và phải có nghề phụ kèm theo. Bởi vậy nên tại Việt Nam, người mẫu đôi khi chỉ đủ để trang trải cho bản thân mình chứ chưa có cơ hội trở thành những triệu phú như người mẫu nước ngoài.

4- Người mẫu quen biết nhiều, quan hệ rộng, nhưng nhiều khi chính lợi thế này cũng trở thành bất lợi bởi họ không ít lần gặp những trường hợp khán giả quá khích, những người hiểu lầm và đặt ra không ít lời đề nghị khiếm nhã.

Phải thật khéo léo đối mặt với tất cả, ứng xử thông minh, người mẫu luôn cố gắng để giữ được hình ảnh trước công chúng.

5- Tuổi thọ nghề người mẫu rất ngắn (từ 3 đến 12 năm). Đây là nghề có tuổi thọ nghề nghiệp ngắn nhất trong các nghề hiện có trên thế giới. Sau khi giải nghệ, có thể bạn nhanh chóng tìm được công việc phù hợp. Tuy nhiên, trong quá trình tác nghiệp, không phải không có khả năng bạn phải nhận sự thử thách nhiều hơn so với những đồng nghiệp khác bởi dư luận nghi ngờ "chân dài" là những người chỉ có vẻ đẹp thể hình mà trí tuệ hạn chế. Bạn sẽ phải cố gắng gấp đôi, gấp ba để chứng minh khả năng của mình.

6- Giờ làm việc của người mẫu không giống như những ngành nghề khác. Họ phải làm việc bất kể thời gian theo yêu cầu của nhà tổ chức trình diễn thời trang, sản phẩm, nhiếp ảnh gia... bất kể ngày nghỉ hay lễ tết. Họ ít khi có thời gian nghỉ ngơi hay đi chơi cùng gia đình, bạn bè.

Bước vào nghề người mẫu, sẽ có những lúc bạn thấy tủi thân và buồn, nhất là khi không có ai thông cảm với bạn. Bạn còn phải đi làm về rất muộn mà đối với người mẫu nữ, việc đi làm về khuya thường không an toàn.

7- Người mẫu, đặc biệt là người mẫu nữ chuyên nghiệp có khả năng mắc bệnh nghề nghiệp cao. Vì người mẫu nữ phải đứng, đi, trình diễn, tập luyện trên giày cao gót trong thời gian rất dài nên họ thường bị đau chân, đau lưng...

Một số nhà nghiên cứu cho rằng nghề người mẫu là "nghệ thuật thứ tám" (sau điện ảnh - nghệ thuật thứ bảy). Trên thế giới, việc đào tạo người mẫu đã phát triển mạnh mẽ với các trường đào tạo người mẫu chuyên nghiệp.

Tại Việt Nam, mặc dù chưa có trường đào tạo nghề người mẫu chính thức nào trên toàn quốc, nhưng để đáp ứng nhu cầu thực tế, khá nhiều công ty, trung tâm đào tạo người mẫu đã được thành lập, hoạt động có uy tín và chất lượng.

Bạn có thể theo học nghề người mẫu tại các địa chỉ sau:

1- Công ty TNHH Tinh Hoa Việt Nam (Công ty Elite Beauty Việt Nam)

- Địa chỉ: 19Q Nguyễn Hữu Cảnh - Bình Thạnh - TP. Hồ Chí Minh

- Điện thoại: (08) 35106141

- Fax: (08) 6291 3694

- Website: www.elitemodelvn.com

- Các khoa đào tạo: Mẫu *catwalk* chuyên nghiệp, mẫu ảnh và quảng cáo; đào tạo tham dự các cuộc thi hoa hậu, người đẹp trong và ngoài nước.

- Độ tuổi đào tạo: Từ 14 đến 25 tuổi

2- Phòng nghệ thuật - Cung văn hóa lao động hữu nghị Việt Xô - Hà Nội

- Địa chỉ: Nhà B - 1A Yết Kiêu - Hà Nội

- Điện thoại: (04) 39422389

- Độ tuổi đào tạo: Từ 14 đến 25 tuổi

3- Công ty Cổ phần dịch vụ - Đào tạo người mẫu PL

- Trụ sở chính: 46-48 Nguyễn Văn Thủ - Phường Đakao - Quận 1 - TP. Hồ Chí Minh

- Điện thoại: (84-8) 9118142

- Fax: (84-8) 9118141

- Chi nhánh: Hà Nội: 50 ngõ Quỳnh - Thanh Nhàn - Hà Nội

- Đà Nẵng: 180 Phan Chu Trinh - Phước Minh - Hải Châu - TP. Đà Nẵng

- Website: www.plmodel.vn

- Độ tuổi đào tạo: Từ 4 đến 25 tuổi

4- Công ty Venus Fashion (Công ty người mẫu Venus)

- Địa chỉ: 64 Yên Phụ - Ba Đình - Hà Nội

- Điện thoại: 0988908668 - 0985182222

- Website: http://www.venusmodel.vn/

- Độ tuổi đào tạo: Từ 15 đến 25 tuổi

5- Công ty CP Tài Hoa Việt (Công ty Viet Model)

Địa chỉ: 06 Mạc Đĩnh Chi - Bến Nghé - Quận 1 - TP. Hồ Chí Minh

Điện thoại: +848 - 62914289

Fax: +844 - 62914289

http://taihoaviet.vn/viet-model/

Trên đây là một số công ty đào tạo nghề người mẫu tiêu biểu. Ngoài ra, còn có một số trung tâm, công ty, nhà văn hóa... cũng mở các khóa đào tạo người mẫu tại Hà Nội, TP. Hồ Chí Minh và một số thành phố khác của Việt Nam.

Kho tàng *Internet* mở ra cho bạn cơ hội tìm hiểu tuyệt vời về nghề người mẫu. Nếu có khả năng ngoại ngữ, bạn có thể tìm hiểu, học hỏi thêm về nghề người mẫu qua các website sau:

Tập đoàn Elite Quốc tế: www.elitemodel.com

Next Model Agency: http://www.nextmanagement.com/

Look Model Agency: www.lookmodelagency.com

BMA Model Agency: www.bmamodels.com

Charm Model Agency: www.charm.se

FM Model Agency: http://www.fmlondon.net/

Các bạn thân mến, chọn bất cứ lĩnh vực nghề nghiệp nào đều cần chuẩn bị một hành trang kiến thức để ứng biến linh hoạt với muôn mặt thử thách khắc nghiệt của công việc. Những hành trang kiến thức đó được thu lượm tốt nhất khi bạn được đào tạo bài bản trong các cơ sở giáo dục. Mà muốn có vị trí trong những trung tâm đào

tạo có uy tín thì cần vượt qua rào cản đầu tiên - kì thi mà ông cha ta gọi là “cá vượt vũ môn”- kì thi đại học cao đẳng. Chúng tôi xin chia sẻ bí quyết vượt qua áp lực thi cử để chúng ta có thể “hóa rồng” và không phải ngậm ngùi “học tài thi phận”.

Bí kíp vượt qua áp lực thi cử

“Áp lực thi cử” là một cụm từ rất phổ biến mà rất nhiều người trong chúng ta từng nghe tới. Nhưng bạn đã hiểu đầy đủ và chi tiết về áp lực thi cử cũng như cách vượt qua áp lực sao cho hiệu quả chưa? Vậy thì bây giờ chúng ta cùng tìm hiểu đôi chút nhé!

1. Áp lực thi cử là gì?

Áp lực thi cử có thể hiểu là những lo lắng quá mức về những kì thi sắp tới như: lo sợ kết quả thi cử, lo sợ bị đánh giá… Hầu như tất cả mọi người đều từng trải qua áp lực thi cử. Nó không phải là điều gì đó quá bí ẩn hay khó hiểu và có thể giải quyết được bằng cách áp dụng một kế hoạch hữu ích để “quản lí áp lực” trước mỗi kì thi.

Các nhà khoa học đã đưa ra 4 yếu tố có thể ảnh hưởng đến áp lực thi cử bao gồm:

- Lối sống
- Nhu cầu thông tin
- Phương pháp học tập
- Các yếu tố tâm lí

Đi sâu hơn, yếu tố lối sống có thể ảnh hưởng đến áp lực thi cử của mỗi người do nghỉ ngơi không điều độ, chế độ ăn uống không đủ dinh dưỡng, sử dụng quá nhiều chất kích thích, không tập thể dục thường xuyên, không có phương pháp quản lí thời gian hiệu quả.

Phương pháp học tập không hiệu quả cũng gây ra áp lực thi cử như: môn học hoặc nội dung học không thích hợp, chỉ cố gắng học thuộc lòng, thức cả đêm để học bài trước khi đi thi hay đọc mà không hiểu, không thể diễn đạt lại các nội dung đã học theo cách riêng của mình, không ôn tập lại bài vở thường xuyên hay không chú tâm học tập.

Các yếu tố tâm lí cũng đóng một vai trò rất quan trọng trong việc tạo ra áp lực thi cử quá mức. Đó có thể là cảm giác không kiểm soát được việc thi cử, suy nghĩ quá tiêu cực và thiếu tôn trọng bản thân. Suy nghĩ quá nhiều và tiêu cực về bài thi hay kết quả thi hoặc có những suy nghĩ kiểu “Nếu trượt bố mẹ/bạn bè/sếp sẽ giết mình mất”, “10 điểm hay là chết” hay thậm chí là mấy lời than vãn, tiên đoán vô căn cứ kiểu “Kiểu gì mình cũng trượt vỏ chuối cho mà xem”… tất cả đều khiến cho áp lực thi cử trở nên trầm trọng hơn.

2. Những ai bị áp lực thi cử?

Hầu hết học sinh, sinh viên đều từng trải qua cảm giác bồn chồn trước khi thi.

Một chút căng thẳng nhẹ có thể thúc đẩy bạn làm bài tốt hơn. Tuy nhiên, áp lực thi cử khác với những căng thẳng bình thường ở chỗ nó mạnh mẽ hơn, gây rối loạn cảm xúc một cách đáng lo ngại, và rõ ràng nó không hề hữu ích hay thúc đẩy bạn gì hết.

Áp lực thi cử thực sự gây ảnh hưởng rất lớn. Nó làm nhiễu loạn tâm trí khiến bạn không còn tinh thần học hành thi thố, làm bạn bối rối khi đưa ra quyết định, khiến bạn quên sạch mọi thứ khi đối diện với bài thi, khiến bạn mất đi tự tin trong học tập và cuối cùng là ngăn cản bạn thể hiện bản thân và tỏa sáng.

Ở mỗi người, áp lực thi cử lại gây ảnh hưởng theo một cách khác nhau. Các triệu chứng về thể chất có thể gồm căng cơ, đau đầu, mất ngủ, đau dạ dày hay mất khẩu vị, ăn không ngon hoặc ăn vặt liên tục, khó thở, đổ mồ hôi, tim đập nhanh, tiêu chảy... Đi kèm theo đó là những dấu hiệu bất thường trong hành động và cách cư xử như: đi qua đi lại thường xuyên, mất tập trung, nói vu vơ, bồn chồn cắn móng tay, đi nhanh hơn so với bình thường hoặc có những hành vi khó hiểu kiểu tiệc tùng ngay trước khi thi... Về cảm xúc, tùy theo mức độ áp lực thi cử khiến tâm trạng thay đổi một cách tiêu cực như lo âu, bồn chồn, sợ hãi, giận dữ, thất vọng, trầm cảm, hoảng loạn... Trong cư xử và các mối quan hệ xã hội, áp lực thi cử có thể khiến người ta thu mình lại, né tránh bạn bè và người thân hay tỏ thái độ khó chịu một cách bất thường với người khác.

Những áp lực thi cử có thể ảnh hưởng xấu tới việc học như thiếu quản lí thời gian, thói quen học tập không hiệu quả, hay trì hoãn việc học, có những suy nghĩ tiêu cực về hậu quả của việc thi trượt, không thể tập trung vào việc đọc và hiểu tài liệu, nắm vững kiến thức.

Trong kì thi, áp lực thi cử càng gây nhiều tác hại to lớn. Cảm giác áp lực quá mức có thể khiến bạn không thể tập trung suy nghĩ một cách khoa học, cảm giác mông lung và không hiểu đề bài, không thể nhớ được những ý chính hay các từ khóa, khái niệm chính và kể cả khi gặp những câu hỏi quen thuộc bạn cũng viết lung tung và chỉ có thể nhớ ra đáp án đúng khi ra khỏi phòng thi. Kết quả là bạn bị điểm thấp ngay cả khi đã ôn bài thật chu đáo.

3. Tám "bí kíp" để hạn chế áp lực thi cử

Các nhà khoa học đã chỉ ra 8 bước để giảm áp lực thi cử cực kì hiệu quả bao gồm:

- Học một cách hiệu quả
- Sống lành mạnh
- Thông tin chính xác
- Chuẩn bị cho kì thi
- Nâng cao tinh thần
- Suy nghĩ một cách hợp lí
- Nắm được "chiến thuật" làm bài thi

- Áp dụng các mẹo giảm *stress*

Hãy cùng đào sâu tìm hiểu mỗi bước được thực hiện ra sao và giúp bạn vượt qua áp lực như thế nào nhé!

Học một cách hiệu quả

Đừng cố nhồi nhét ngay trong đêm trước khi thi. “Nhét” quá nhiều kiến thức trong thời gian ngắn sẽ khiến bạn bồn chồn, lo lắng. Hãy lập kế hoạch cho việc học trong một thời gian cụ thể nhất định. Sau thời gian học khoảng 50 phút hãy dành thời gian nghỉ khoảng 5 - 10 phút.

Sống lành mạnh

Khi cơ thể bị kiệt sức và quá tải, cảm giác lo lắng sẽ trở nên trầm trọng hơn. Khả năng hồi phục tổng thể phụ thuộc vào sức khỏe thể chất và tinh thần của mỗi người. Bạn có thể tăng cường khả năng chống chịu và hồi phục của cơ thể bằng cách tập thể dục thể thao, cân bằng cuộc sống để tránh *stress* quá mức, suy nghĩ tích cực, tập trung chăm sóc sức khỏe và đừng bỏ bê bản thân, ăn đủ chất và tránh xa những món đồ ăn vặt, ngủ đủ giấc.

Thông tin chính xác

Việc thu thập thông tin là cực kì quan trọng để giúp bạn cảm giác an tâm hơn. Hãy kiểm tra các gói tài liệu bạn nhận được để chắc chắn là chúng có đủ sách, băng đĩa, tài liệu hướng dẫn..., đọc kĩ thông tin khóa học, xem lịch học để nắm chắc thời gian, hiểu rõ cách cho điểm của từng môn học cụ thể và hỏi ngay những điều chưa rõ, thường xuyên kiểm tra lại chương trình học để cập nhật kịp thời các thay đổi.

Ngay trước kì thi, bạn phải chắc chắn về thời gian, địa điểm tổ chức kì thi, các thông tin khác về kì thi như nó kéo dài bao lâu, bạn có được thêm thời gian không, bạn có được mang sách vở tài liệu không và được mang cụ thể những loại nào (như máy tính, bộ thước kẻ hình học, sách giáo khoa, từ điển...) và khi nào thì báo điểm.

Chuẩn bị cho kì thi

Sự chuẩn bị cẩn thận, tỉ mỉ không chỉ giúp bạn có được kết quả thi cử như ý mà còn giúp giảm căng thẳng, áp lực thi cử. Bạn có thể luyện tập trước với các đề thi mẫu trong sách tham khảo, nhờ thầy cô hoặc người hướng dẫn giúp đỡ. Tóm lại bạn cần biết tập trung vào tài liệu nào cũng như làm thế nào để ưu tiên thời gian cho môn học này.

Hãy cùng điểm qua một vài việc bạn nên và không nên làm:

Nên:

- Có kế hoạch nghỉ ngơi thật tốt vào đêm trước kì thi.
- Đến sớm vào hôm thi.
- Đeo đồng hồ để lên kế hoạch phân chia thời gian làm bài.

Không nên:

- Uống cà phê vào đêm trước khi thi và trong ngày thi.
- Đến gần những người lo lắng hay những người nói quá nhiều.
- Đến gần những người hay những thứ làm ảnh hưởng đến sự tập trung, tự tin và thư thái của bạn.

Ngoài ra, cần kiểm tra lại số phòng thi trước ngày thi, số báo danh cụ thể, độ dài quãng đường và thời gian di chuyển từ nhà bạn đến đó, phòng có đồng hồ hay điều hòa không, nhiệt độ phòng là bao nhiêu...

Nâng cao tinh thần

Lập kế hoạch tự thưởng cho mình sau khi đã học hành chăm chỉ. Sau kì thi, hãy tận hưởng một số điều thú vị mà bạn xứng đáng được hưởng như đi dạo bộ, cà phê cùng bạn bè, tự tặng mình một món quà mà bạn mơ ước đã lâu, tập thể dục, đi ăn uống ở quán yêu thích, vừa trầm mình trong bồn tắm vừa nghe nhạc, đọc những cuốn truyện yêu thích...

Suy nghĩ một cách hợp lí và tích cực

Có hai vấn đề chính dẫn tới áp lực thi cử là suy nghĩ tiêu cực và cảm xúc sợ hãi, căng thẳng. Các kì thi và suy nghĩ lo lắng là một vòng tròn khép kín có ảnh hưởng lẫn nhau. Bạn có thể làm giảm áp lực thi cử bằng cách gạt đi những suy nghĩ tiêu cực cứ lặp đi lặp lại cùng cảm giác sợ hãi, mệt mỏi.

Nắm được "chiến thuật" làm bài thi

Các "chiến thuật" làm bài giúp bạn ít bị bỡ ngỡ, bối rối và tự tin hoàn thiện bài thi với kết quả tốt nhất trong thời gian cho phép. Các chiến thuật cơ bản bao gồm:

- Lướt qua: đọc phần hướng dẫn, nhanh chóng lướt qua tất cả các trang của tờ đề thi, hãy nhìn xem phần nào bạn thích và có thể làm trước. Đọc lại hướng dẫn một lần nữa.
- Tập trung: khi lướt qua toàn bài hãy đánh dấu những câu bạn nghĩ là bạn có thể trả lời được. Trả lời những câu dễ trước để đảm bảo đạt điểm trong thời gian ngắn nhất.
- Tốc độ: Đừng quá gấp gáp vội vàng trong bài thi, thường xuyên kiểm tra thời gian còn lại cho phần chưa làm, giữ tốc độ phù hợp với bản thân.

Áp dụng các mẹo giảm *stress*

Giảm *stress* và giải tỏa áp lực thi cử là một kĩ năng cần phải học và luyện tập hằng ngày cho đến khi thành thục. Bạn càng luyện tập thường xuyên thì cơ thể và tâm trí của bạn càng trở nên tích cực. Bạn hãy rèn luyện chúng trong quá trình học và áp dụng trong kì thi. Hãy dành một khoảng thời gian nghỉ ngơi ngắn trong buổi thi cũng như sau buổi thi và sử dụng các mẹo để giảm *stress*. Cũng đừng quên luyện

tập một chút trước khi bạn đi ngủ, đặc biệt là đêm trước khi thi. Khi bạn tạo được những thói quen tích cực, mọi thứ sẽ trở nên dễ dàng hơn nhiều đấy!

Các mẹo cơ bản bao gồm:

- Hít thở sâu

- Hít sâu và giữ trong 3 giây.
- Thở ra và giữ cho đầu, hàm và vai của bạn thả lỏng trong trạng thái thoải mái.
- Lặp lại chu kì một vài lần.

- Kéo căng toàn bộ cơ thể - căng cơ từng phần cơ thể bạn theo thứ tự từ dưới lên như ngón chân, đùi và mông, bụng, ngực, lưng, cánh tay, mắt, hơi thở. Cứ như vậy một vòng và sau đó thả lỏng.

- Tập trung vào chân và bàn chân

- Tưởng tượng rằng chúng đang dần nóng lên và nặng hơn.
- Tưởng tượng rằng sức nặng của phần trên cơ thể đang chảy xuống chân và bàn chân của bạn, khiến chúng nặng và nóng hơn.
- Thở ra thật mạnh.

- Hít thở sâu

- Tập trung vào chân và bàn chân:
- Hít một hơi thật sâu như hít lấy tất cả căng thẳng.
- Thở ra bằng đường miệng để tống tất cả căng thẳng ra khỏi cơ thể.
- Lặp lại theo cách này khi bạn lần lượt tập trung vào những vùng khác trên cơ thể như vùng bụng, ngực và lưng, cánh tay và bàn tay, vai, cổ, hàm và mặt cũng như cả cơ thể.

- Thư giãn trong tâm trí bằng cách mường tượng.

- Tập trung “nhìn” sâu vào bên trong tâm trí của bạn.
- Tưởng tượng bạn đang ở một nơi an toàn và thoải mái.
- Giữ nó trong tưởng tượng 15 - 30 giây.
- Hít thở nhẹ nhàng và tận hưởng sự thư giãn.
- Nhắm mắt lại.
- Hãy làm điều này bất cứ khi nào bạn cần xả *stress* một cách nhanh chóng.

- Để ý đến hơi thở

- Tập trung vào điểm đầu mũi.
- Chú ý luồng không khí tại đó. Khí mát đi vào và khí nóng đi ra.
- Chú ý cảm giác mà không khí để lại trên da bạn.
- Chú ý nếu hơi thở của bạn nhanh hay chậm, sâu hay nông, khó khăn hay nhẹ nhàng.

- Mỉm cười!

- Hít thở sâu và nở nụ cười.
- Hãy tận hưởng cảm giác nụ cười lan tỏa khắp cơ thể bạn.

Hãy làm chủ bản thân, tự tin đón chào kì thi đang đến thay vì để cho lo lắng cùng áp lực lấn át và đưa bạn đi sai đường.

Ngành phát triển phần mềm

Chương trình = Giải thuật + Cấu trúc dữ liệu

Niklaus Wirth

Những phần mềm máy tính được tạo ra khắp nơi trên thế giới để giải quyết những vấn đề, vướng mắc, khó khăn trong cuộc sống. Ai cũng có thể viết được những phần mềm khác nhau cho riêng mình và cộng đồng, phục vụ mọi nhu cầu từ giải trí, học tập, hỗ trợ công việc tới việc giải những bài toán khó nhất.

Hiện có cả một ngành nghiên cứu lí thuyết và thực tiễn về việc làm thế nào để tạo ra phần mềm một cách chuyên nghiệp, phù hợp chính xác nhất với yêu cầu của người sử dụng.

Bạn đã từng say mê khám phá *Toa tàu ngành công nghệ thông tin*. Giờ ta hãy đến với một lĩnh vực đầy hấp dẫn trong ngành này:

Thế giới của những chương trình phần mềm, của sự sáng tạo không ngừng.

Mời bạn khám phá *Toa tàu số 30:*

Ngành phát triển phần mềm

*** Lập trình viên đầu tiên của nhân loại**

Nếu bạn thấy ngày nay hầu hết các lập trình viên là nam giới, hẳn bạn sẽ ngạc nhiên khi biết rằng lập trình viên đầu tiên của nhân loại lại thuộc phái đẹp.

Sinh năm 1815, Ada Byron (còn gọi là Lady Lovelace) - con gái của nhà thơ nổi tiếng người Anh Lord Byron có lẽ là nhân vật thú vị bậc nhất trong lịch sử máy tính. Không đi theo con đường văn thơ như cha mình, Ada trở thành một nhà toán học

và siêu hình học. Tháng 12 năm 1834, lần đầu tiên Ada đã được nghe về ý tưởng một cỗ máy tính phức tạp của nhà toán học người Anh Charles Babbage. Ông ta gọi đó là Máy Phân tích.

Babbage cùng với Menabreau viết một tài liệu bằng tiếng Pháp mô tả những nguyên lí hoạt động của Máy Phân tích về mặt lí thuyết. Ada đã dịch tài liệu này sang tiếng Anh. Trong tài liệu của Babbage và Menabreau chứa một số sơ đồ giải thích Máy Phân tích sẽ hoạt động như thế nào để nhận được kết quả này hay kết quả khác.

Theo sự hướng dẫn của Babbage, Ada đã thêm vào tài liệu nhiều sơ đồ khác. Những sơ đồ này về thực chất tương đương với một chương trình máy tính hiện đại. Bởi vậy, Ada được coi là lập trình viên đầu tiên trong lịch sử thế giới.

Tên của Ada sau này đã được đặt cho ngôn ngữ lập trình hướng đối tượng đầu tiên do Bộ Quốc phòng Mĩ sáng tạo ra.

*** Sự phát triển của outsourcing và gia công phần mềm tại Việt Nam**

Một hướng phát triển của ngành phần mềm nước ta là *outsourcing*. Trong những năm trở lại đây, các công ty, tập đoàn lớn có xu hướng chuyển việc làm sang các nước đang phát triển. Mục đích chính của việc này là tận dụng nguồn nhân lực ở các nước đang phát triển với giá rẻ hơn nhưng vẫn đảm bảo chất lượng ngang bằng. Xu hướng này được gọi là *outsourcing*.

Chúng ta cùng phân biệt một chút về sự khác biệt giữa *outsourcing* và gia công phần mềm. Gia công phần mềm, đúng như tên gọi của nó, chỉ tập trung vào việc “biên dịch” các hoạt động, cấu trúc từng phần của sản phẩm thành các mã lệnh chương trình máy tính theo yêu cầu đặt ra.

Bởi vậy, gia công phần mềm không được gọi là lập chương trình và sản xuất phần mềm một cách hoàn thiện (vì không thực hiện toàn bộ việc thiết kế và phát triển thành sản phẩm cuối), mà chỉ là viết mã chương trình cho từng *module* chương trình nhỏ, để công ty đi thuê lắp ghép thành sản phẩm hoàn thiện. *Outsourcing* được thực hiện với quy mô lớn và hoàn thiện hơn. Bạn có thể được thuê để làm các chương trình nhỏ hoàn thiện theo yêu cầu của người thuê.

iện nay có rất nhiều định nghĩa về phần mềm, nhưng một cách đơn giản nhất, bạn có thể hiểu:

Phần mềm là phương tiện truyền tải một cách cụ thể cách thức giải quyết

vấn đề của người sử dụng cho máy tính có thể “hiểu” và “thực hiện” được.

H Anh bạn máy tính thân thiết của chúng ta có lẽ là một nhân vật hơi khô khan. Anh ta không hiểu được ngôn ngữ tự nhiên của con người mà chỉ hiểu được các câu lệnh được mã hóa dưới dạng con số nhị phân (chỉ toàn số 0 và 1) hay còn được gọi là ngôn ngữ máy (*machine code*).

Trong những thế hệ đầu tiên của máy tính, để hướng dẫn cho máy tính “hiểu” và “thực hiện” yêu cầu của mình, con người đã phải ra lệnh cho máy tính bằng ngôn ngữ máy.

Đến lượt mình, con người lại không thể nhớ hết được thứ ngôn ngữ khô khan bất tiện này. Vì vậy, họ đã phát minh ra một loại ngôn ngữ “dễ chịu” hơn, có cấu trúc và quy tắc gọi là ngôn ngữ bậc cao.

Tuy vậy, ngôn ngữ bậc cao cần phải đáp ứng một yêu cầu cơ bản là các từ khóa, câu lệnh chỉ có một nghĩa duy nhất. Đồng thời, chúng ta cũng phải chuyển đổi ngôn ngữ phát biểu vấn đề mà chúng ta đang dùng (như ngôn ngữ toán học hay văn học, lịch sử chẳng hạn), thành ngôn ngữ bậc cao.

Quá trình chuyển đổi trên được gọi là lập trình. Cũng vì vậy mà ngôn ngữ bậc cao để truyền đạt cho máy tính “hiểu” được yêu cầu của người sử dụng được gọi là ngôn ngữ lập trình bậc cao. Ngoài việc gần với ngôn ngữ tự nhiên hơn, các ngôn ngữ lập trình bậc cao còn có lợi thế trong việc có thể không phụ thuộc vào một bộ vi xử lí cố định (trong khi các ngôn ngữ mà máy sẽ phải phụ thuộc vào tập lệnh cho phép của bộ vi xử lí).

Ngày nay, máy tính đã có những phát triển vượt bậc, nâng cao tốc độ xử lí (hay “hiểu” và “thực hiện”). Tuy vậy, máy tính vẫn chưa đủ thông minh để giao tiếp với con người bằng ngôn ngữ tự nhiên mà vẫn cần sử dụng tới các ngôn ngữ lập trình.

So với thế giới, ngành công nghệ thông tin ở nước ta còn rất non trẻ. Nhưng bạn có biết rằng người đầu tiên giới thiệu với thế giới về khái niệm chiếc máy vi tính lại là một người mang dòng máu Việt. Đó là Trương Trọng Thi.

Nếu những chiếc máy tính thế hệ cũ to xác và cồng kềnh thì Trương Trọng Thi đã tận dụng các ưu điểm của bộ vi xử lí đầu tiên do Intel sản xuất để cùng nhóm làm việc của mình tạo ra một chiếc máy vi tính thực sự. Ra đời năm 1973, Micral là tổ tiên của mọi thế hệ máy vi tính được sử dụng rộng rãi sau này - các máy vi tính cá nhân (PC). Tên tuổi Trương Trọng Thi cùng chiếc máy Micral đã được trưng bày vĩnh viễn tại Viện bảo tàng máy tính ở Boston.

Để hiểu rõ công việc của những người làm trong ngành phát triển phần mềm như kĩ sư phân tích và thiết kế hệ thống, lập trình viên, kĩ sư bảo trì hệ thống phần mềm, chúng ta hãy cùng tìm hiểu về quá trình ra đời của một phần mềm.

1- Giai đoạn đầu tiên, xuất phát từ nhu cầu thực tế về một vấn đề nhất định, một phần mềm sẽ ra đời để giải quyết vấn đề đó.

Nhiều người nghĩ rằng chỉ cần một phát biểu chung chung về một ý tưởng là có thể xây dựng nên một phần mềm rồi. Đó thực sự là một suy nghĩ sai lầm, bởi vì sau khi có ý tưởng, người ta cần phải xác định rõ ràng mọi thông tin chi tiết nhất liên quan tới ý tưởng này, ví dụ như:

- Thông tin nào cần xử lí?

- Chức năng nào cần phải có?

- Giao diện nào cần thiết lập?

- Ràng buộc về mặt tài chính và kĩ thuật nào tác động đến ý tưởng?

- Tiêu chuẩn hợp lệ nào cần có để tạo ra phần mềm?

Công việc này bao gồm nhiều bước khác nhau, tùy theo hướng tiếp cận với ý tưởng phần mềm của người thực hiện. Tuy vậy, nói chung, nó được quy về ba bước sau:

**** Phân tích hệ thống:***

Công việc này xác định vai trò của từng thành phần trong hệ thống phần mềm, đồng thời chỉ ra chính xác phần mềm sau khi ra đời sẽ thực hiện những công việc gì.

**** Lập kế hoạch dự án phần mềm:***

Sau khi xác định được chính xác những công việc cần thực hiện, rủi ro có thể xảy ra, tài nguyên về kinh phí, nhân lực và thời gian, người thực hiện phải phân công nhiệm vụ và lập lịch cho từng nhiệm vụ này.

**** Phân tích yêu cầu:***

Từng yêu cầu sẽ được phân tích để biết chi tiết những thông tin đầu vào (thông tin cần phải có để thực hiện yêu cầu), thông tin đầu ra (thông tin có được sau khi thực hiện yêu cầu). Các chức năng để thực hiện yêu cầu cũng được phân tích trong

quá trình này.

2- Giai đoạn tiếp theo là phát triển phần mềm. Bước này đòi hỏi xác định cấu trúc dữ liệu, cấu trúc phần mềm cần thiết kế, các chi tiết thủ tục, các ngôn ngữ lập trình được sử dụng. Tuy phương pháp có thay đổi nhưng thường gồm ba bước:

**** Thiết kế phần mềm:***

Công việc này đòi hỏi người thiết kế phần mềm phải "dịch" các yêu cầu về phần mềm thành một tập hợp các biểu diễn (dựa trên đồ họa, bảng hay ngôn ngữ) mô tả cho cấu trúc dữ liệu, kiến trúc, thủ tục thuật toán và đặc trưng giao diện. Hiện tại có cả một ngành nghiên cứu việc thực hiện bốn bước đi đầu tiên trong việc thiết kế phần mềm - ngành phân tích thiết kế phần mềm.

Những người thực hiện các công việc này thường được gọi là kĩ sư phân tích và thiết kế hệ thống (phần mềm).

**** Lập trình:***

Các biểu diễn thiết kế sau đó được chuyển thành ngôn ngữ nhân tạo bằng cách sử dụng các ngôn ngữ lập trình, kết quả là tạo ra các lệnh thực hiện được trên máy tính. Máy tính sẽ "hiểu" và "thực hiện" đúng theo thiết kế phần mềm.

Những người thực hiện các công việc này thường được gọi là kĩ sư lập trình hay lập trình viên.

**** Kiểm thử phần mềm:***

Phần mềm đã được định hình sau bước lập trình. Tuy vậy, trước khi đến tay người sử dụng, phần mềm còn phải trải qua các bước kiểm tra và thử nghiệm xem có khiếm khuyết khi vận hành, trong lôgic thực hiện hay khâu cài đặt không. Khi đã đảm bảo mọi hoạt động đều đáp ứng yêu cầu, phần mềm mới được chuyển giao tới tay người sử dụng.

3- Giai đoạn cuối cùng trong việc xây dựng phần mềm là bảo trì, tập trung vào những thay đổi gắn với việc sửa lỗi, thích ứng với môi trường phần mềm tiến hóa và yêu cầu thay đổi của người sử dụng.

Ở đây cũng có một hiểu lầm rất hay gặp: mọi người đều nghĩ rằng một khi viết xong phần mềm và làm cho phần mềm chạy được là công việc hoàn thành.

Thực tế cho thấy bạn "càng sớm" viết xong chương trình thì bạn lại càng phải mất thời gian vì nó. Các thống kê đều chỉ ra rằng chỉ khoảng 30 - 50% công sức cho phần mềm là phần dành cho các giai đoạn trước khi giao cho khách hàng đầu tiên. Vì vậy, giai đoạn bảo trì vô cùng quan trọng.

Giai đoạn này thường gồm ba bước sau:

**** Sửa đổi:*** Cho dù phần mềm có hoàn hảo đến đâu thì rất có khả năng khách hàng vẫn phát hiện ra những lỗi khi sử dụng chương trình. Bước bảo trì sửa đổi này sẽ làm thay đổi phần mềm để sửa các lỗi nếu có.

*** *Thích nghi:*** Sau một thời gian, có thể do công nghệ phát triển cao, anh bạn máy tính được nâng cấp (về tốc độ CPU, dung lượng ổ cứng, dung lượng bộ nhớ...), cũng có thể nhu cầu người sử dụng nâng cao, phần mềm lại được sửa chữa để phù hợp với môi trường mới.

*** *Nâng cao:*** Sau khi sử dụng phần mềm một thời gian, có thể người sử dụng sẽ phát hiện ra những chức năng phụ cần thiết để làm cho phần mềm tiện dụng hơn. Nâng cao, bảo trì, hoàn thiện phần mềm sẽ mở rộng phần mềm ra ngoài các yêu cầu chức năng gốc ban đầu.

Chịu trách nhiệm về công việc này là những kĩ sư bảo trì hệ thống phần mềm.

Sau khi tham quan các bước nói trên, bạn đã biết được những phần mềm được tạo ra như thế nào rồi. Bạn cũng phần nào thấy công việc khó khăn của kĩ sư phân tích và thiết kế hệ thống, kĩ sư lập trình (hay lập trình viên), kĩ sư bảo trì hệ thống phần mềm.

Nhưng sẽ thật thiếu sót nếu không nhắc tới một nhân vật quan trọng nữa trong hệ thống phần mềm hiện đại: người quản lí dự án phần mềm.

Để thực sự kết nối và vận hành trơn tru qua ba giai đoạn, chín bước chung nói trên, người quản lí dự án phần mềm phải thực hiện khá nhiều công việc, bao gồm thiết lập mục tiêu, phạm vi của dự án, ước lượng hợp lí về nguồn lực tiêu tốn cho dự án (nguồn lực con người, phần cứng, phần mềm).

Sau đó, người quản lí dự án lập kế hoạch chi tiết cho các giai đoạn sản xuất phần mềm, phân tích rủi ro để tìm cách giảm thiểu tác động của rủi ro đến dự án. Người quản trị dự án cũng cần phải theo dõi sát dao tiến độ để dự án có thể hoàn thành đúng thời hạn.

Tại sao phát triển phần mềm lại thu hút sự say mê của bao bạn trẻ. *Hàng ghế số 4* sẽ cho bạn câu trả lời.

Sáng tạo không ngừng, cơ hội biến những giấc mơ của nhân loại trở thành sự thật không phải là điều hấp dẫn duy nhất khi bạn đến với thế giới phần mềm.

Chúng ta hãy cùng chỉ ra một vài lí do khác nhé!

*** Cơ hội việc làm lớn**

Theo dự đoán của Cục Thống kê, Bộ Lao động Mĩ, kĩ sư phần mềm tin học là một trong những nghề có tốc độ phát triển nhanh nhất trong thập kỉ tới. Việt Nam

cũng không nằm ngoài xu hướng phát triển chung này.

*** Một nghề luôn được tiếp cận với những tri thức mới**

Cứ một giờ trôi qua lại có không biết bao nhiêu ý tưởng, nghiên cứu của các nhà khoa học biến thành những phần mềm có tính ứng dụng cao để phục vụ đời sống con người. Nhu cầu của con người là vô tận và những tri thức mới được sinh ra để phục vụ cho con người cũng liên tục. Một khi đã bước chân vào ngành công nghệ thông tin nói chung cũng như phần mềm nói riêng, việc cập nhật tri thức mới luôn luôn là đòi hỏi bắt buộc đặt ra cho tất cả mọi người trong ngành nếu không muốn bị tụt hậu nhanh chóng.

*** Một nghề đầy năng động và sáng tạo**

Bởi bạn đang làm việc ở một trong những lĩnh vực tiên tiến nhất, có sức phát triển nhanh nhất trên thế giới hiện nay. Năng động và sáng tạo vừa là phẩm chất thiết yếu với những người làm trong ngành phát triển phần mềm vừa là điểm hấp dẫn của ngành này. Những người làm trong lĩnh vực này còn rất trẻ, đầy sáng tạo và nhiệt huyết.

*** Điều kiện làm việc tiện nghi**

Kĩ sư phần mềm tin học thường làm việc trong những văn phòng hoặc phòng thí nghiệm tiện nghi và thoải mái, với các thiết bị công nghệ cao. Đây cũng có thể là một trong những lí do để bạn chọn ngành phát triển phần mềm.

Tuy nhiên, bạn cũng cần biết rằng rất nhiều người trong số họ, đặc biệt là những người giỏi giang và thành đạt làm việc nhiều giờ một ngày. Thậm chí, dưới áp lực của những công trình, dự án, họ phải làm việc cả vào buổi tối và kì nghỉ cuối tuần. Điều này xảy ra khá thường xuyên.

Một khó khăn khác là kĩ sư phần mềm tin học thường phải ngồi hàng giờ bên chiếc máy tính, dán mắt vào màn hình, gõ bàn phím, nhấp chuột nên họ dễ mắc phải các bệnh về mắt, cột sống hay các vấn đề về cổ tay...

*** Một nghề đầy thách thức và có cơ hội để tự khẳng định mình**

Luôn luôn cập nhật không chỉ là cơ hội mà còn là thách thức thực sự của những người làm trong ngành phát triển phần mềm. Được sống và làm việc trong một môi trường sáng tạo, luôn có những ý tưởng và cơ hội thử nghiệm mới, bạn cần phải có nghị lực cao để vươn lên và đạt được những ước mơ của mình. Hãy nhìn xem, hầu hết những người nổi tiếng trong ngành công nghệ thông tin và nhất là phát triển phần mềm bây giờ đều tự lập nghiệp. Bạn hãy học tập họ một cách sáng tạo trong môi trường đầy thách thức này để tự khẳng định mình.

*** Một nghề có nhiều cơ hội thăng tiến**

Đặc điểm cập nhật và ứng dụng công nghệ mới thường xuyên trong ngành phát triển phần mềm tạo ra cơ hội thăng tiến tuyệt vời cho những người làm việc trong ngành này. Chỉ với một ý tưởng, ông chủ của các *engine* tìm kiếm như Google và Yahoo đã đứng vững và tự khẳng định mình. Còn bạn, tại sao không tự tin vào

những ý tưởng và khả năng của mình? Cơ hội thành đạt trong lĩnh vực sản xuất phần mềm luôn mở rộng đối với bạn.

Mọi kĩ năng và năng khiếu đều có thể sử dụng trong lĩnh vực phần mềm, dù bạn ở trình độ và có sở thích như thế nào.

Những phẩm chất bắt buộc là cách tiếp cận vấn đề có phương pháp, khả năng suy luận lôgic và đặc biệt là niềm đam mê với máy tính. Bạn sẽ thực sự phù hợp với ngành này nếu bạn thấy hứng thú khi phải giải quyết những công việc đầy thử thách bằng cách phân chia công việc thành các phần nhỏ đơn giản hơn rồi giải quyết chúng theo trình tự lôgic.

Nhiều người nghĩ rằng thiên hướng về môn toán là điều kiện thiết yếu với người làm việc trong ngành phần mềm nhưng thực tế hoàn toàn khác. Công việc trong ngành này rất đa dạng, đòi hỏi các kĩ năng khác nhau.

Nhiều công việc liên quan đến xử lí lỗi yêu cầu rất cao về trí tưởng tượng, sự sáng tạo, khả năng nắm bắt và nhìn nhận vấn đề một cách bao quát. Hầu hết các dự án phần mềm đều được triển khai bởi tập thể, nên kĩ năng làm việc theo nhóm rất quan trọng. Cụ thể, bạn phải có khả năng giao tiếp với mọi người và biết cùng chia sẻ trách nhiệm. Tóm lại, công việc tạo ra phần mềm cũng đòi hỏi những tố chất chung của người đến với ngành công nghệ thông tin như:

1- Thông minh và có óc sáng tạo.

2- Khả năng làm việc dưới áp lực lớn.

3- Kiên trì, nhẫn nại.

4- Tính chính xác trong công việc.

5- Ham học hỏi, trau dồi kiến thức.

6- Khả năng làm việc theo nhóm (*team-work*).

7- Trình độ ngoại ngữ.

8- Niềm say mê.

Ngoài ra, ngành phát triển phần mềm còn đòi hỏi bạn rèn luyện thêm những kĩ năng sau:

*** Kĩ năng sử dụng trong quá trình làm việc đơn lẻ**

- Kĩ năng thiết kế và đọc thiết kế phần mềm theo quy chuẩn.

- Kĩ năng làm việc theo lịch và lập lịch cho bản thân dựa trên các công việc được giao.

- Kĩ năng *debug* (phát hiện lỗi) chương trình khi cần. Một chương trình dù thiết kế tốt đến đâu cũng không thể hoàn thiện từ lần đầu. Cùng với khả năng đọc thiết kế phần mềm, bạn phải trau dồi kĩ năng này để giúp cho việc phát hiện và sửa lỗi diễn ra nhanh chóng và chính xác.

- Kĩ năng nói chuyện với những người không hiểu biết về ngành phần mềm. Bạn đừng nghĩ rằng chỉ cần giỏi về chuyên môn là đã có thể làm việc tốt trong ngành phát triển phần mềm. Kĩ năng nói chuyện trên sẽ giúp bạn biến những yêu cầu của người không am hiểu kĩ thuật trở nên rõ ràng qua lăng kính thiết kế phần mềm. Ngược lại, những ý tưởng về kĩ thuật của bạn cũng trở nên rõ ràng với những người không am hiểu kĩ thuật.

*** Kĩ năng sử dụng trong quá trình làm việc nhóm**

- Kĩ năng ước lượng thời gian khi phân việc và nhận việc. Có một lời khuyên không chỉ riêng trong ngành phát triển phần mềm: không nên nhận lời làm một việc gì khi bạn không chắc rằng có đủ thời gian để hoàn thành. Sản xuất phần mềm được sử dụng theo một quy trình chặt chẽ, do vậy, ước lượng thời gian khi phân việc và nhận việc là một kĩ năng quan trọng cần phải học tập và trau dồi.

- Kĩ năng viết tài liệu. Một quy trình sản xuất phần mềm chuyên nghiệp gồm rất nhiều bước. Không ai có thể thực hiện mọi bước từ đầu đến cuối. Do vậy, bạn phải rèn luyện kĩ năng viết tài liệu về những gì mình đã làm, để những người thực hiện các bước tiếp theo có thể hiểu rõ, đồng thời cũng dễ dàng trong việc *debug* khi có lỗi.

- Kĩ năng quản lí mã nguồn. Một chương trình, một hệ thống được viết ra có thể sẽ được cập nhật liên tục. Ngoài ra, trong một chương trình, một hệ thống cũng được phân chia thành nhiều *module* khác nhau. Do vậy, việc quản lí mã nguồn từ nhiều nguồn (người lập trình, nhóm lập trình, nhóm *debug*...) là kĩ năng quan trọng đối với những người làm trong ngành sản xuất phần mềm.

hế giới đầy ắp sáng tạo kì diệu như những "phép màu" của các phần mềm đang hấp dẫn bạn? Và bạn đã chọn cho mình con đường trở thành một chuyên gia phát triển phần mềm hàng đầu trong tương lai? Giờ chúng ta hãy

cùng điểm qua những địa chỉ đào tạo ngành này.

T

Ngành phát triển phần mềm hiện đang rất phát triển ở nước ta. Vì vậy, có rất nhiều cơ sở đào tạo mà bạn có thể theo học. Uy tín nhất là các khoa Công nghệ thông tin của Trường Đại học Bách khoa Hà Nội, Trường Đại học Bách khoa TP. Hồ Chí Minh, Trường Đại học Công nghệ (Đại học Quốc gia Hà Nội)...

Bên cạnh đó, như nhiều bạn trẻ bây giờ, bạn có thể theo học ngôn ngữ lập trình tiên tiến tại các trung tâm đào tạo lập trình viên quốc tế Aptech tại Hà Nội và thành phố Hồ Chí Minh. Tại đây, bạn sẽ được cung cấp những kiến thức cơ bản về lập trình, được thực hành nhiều, được tiếp xúc với những thông tin cập nhật liên tục, gặp gỡ và học hỏi những người trẻ tuổi cùng niềm say mê và chí hướng với bạn.

Nếu bạn có điều kiện đi du học, cả một thế giới mênh mông với vô vàn cơ hội học tập đang mở ra trước mắt bạn. Phát triển phần mềm hiện được đào tạo rộng khắp trên toàn thế giới. Trước hết, không thể không kể tới những cường quốc của tin học như Mĩ, Nhật Bản, Anh, Pháp... Nếu bạn không muốn đi quá xa, bạn có thể học tại Ấn Độ, Singapore, Malaysia...

Nghề phiên dịch

Người không biết ngoại ngữ thì chẳng biết nhiều về chính ngôn ngữ của họ.

Goethe

Trên thế giới hiện có khoảng 5.000 ngôn ngữ với những nét đẹp tinh tế riêng. Có một số ngôn ngữ chứa đựng khối lượng từ ngữ phong phú, diễn giải những khái niệm khoa học, ý tưởng phức tạp. Việc học, hiểu biết sâu và nhuần nhuyễn một số ngôn ngữ chính trên thế giới như tiếng Anh, Pháp, Đức, Tây Ban Nha, Nhật Bản... có ý nghĩa quan trọng trong việc tiếp cận với những công trình khoa học, kĩ thuật và văn hóa tiên tiến.

Cùng với nền kinh tế mở cửa và hội nhập ở nước ta, những hoạt động giao lưu, hợp tác quốc tế không ngừng phát triển. Chưa bao giờ nhu cầu sử dụng ngoại ngữ ở Việt Nam lại lớn như hiện nay. Vai trò của người phiên dịch bởi vậy rất quan trọng.

Thu nhập cao, môi trường làm việc năng động, phiên dịch đang trở thành nghề nghiệp hấp dẫn. Nhưng đây cũng là nghề đòi hỏi rất khắt khe về trình độ ngoại ngữ, sự am hiểu các lĩnh vực kinh tế, văn hoá, xã hội và đặc biệt là năng lực sử dụng tiếng mẹ đẻ.

Mời bạn khám phá *Toa tàu số 31*:

Nghề phiên dịch

*** Truyền thuyết xưa kể rằng**

Thuở xưa, cả nhân loại chỉ nói chung một thứ tiếng. Rồi một ngày, con người bàn nhau xây một cái tháp cao đến tận trời gọi là tháp Babel. Cái tháp cứ cao, cao

mãi, gần chạm tới mây xanh. Thượng đế thấy vậy lo ngại vô cùng. Ngài nghĩ mãi, nghĩ mãi, cuối cùng cũng tìm ra được một cách. Thượng đế hoá phép khiến cho con người nói những thứ tiếng khác nhau. Vậy là họ không còn hiểu được nhau nữa. Tháp Babel mãi mãi dang dở.

Câu chuyện thần thoại trên cho chúng ta thấy sức cản trở to lớn của việc bất đồng ngôn ngữ. Nhưng con người không chịu bó tay trước sự chia rẽ bằng ngôn ngữ của thượng đế. Một lớp người đã sinh ra, đóng vai trò cầu nối ngôn ngữ giữa các quốc gia, các dân tộc: người phiên dịch. Và một nghề nghiệp cũng được hình thành: nghề phiên dịch.

Thường xuất hiện âm thầm, lặng lẽ phía sau, nhưng chính người phiên dịch đã đem lại cho con người từ các vùng ngôn ngữ khác biệt sự thấu hiểu và chia sẻ, nối lại nguồn sức mạnh to lớn mà thượng đế đã chia rẽ từ thuở hồng hoang.

Không chỉ thông thạo ngôn ngữ, người phiên dịch còn phải am hiểu về văn hoá và có khả năng ứng biến linh hoạt trong nhiều tình huống bất ngờ. Chúng ta sẽ bắt đầu hành trình qua thế giới của nghề phiên dịch với những câu chuyện hài hước và cũng đầy ý nghĩa về những “cái bẫy” thú vị giữa các ngôn ngữ. Người phiên dịch giỏi phải biết vượt qua những “cái bẫy” đầy hiểm hóc ấy.

*** Người phiên dịch cũng phải là nhà văn hoá**

Việc dịch tại các hội nghị, hội thảo quốc tế đòi hỏi người phiên dịch không chỉ thông thạo về ngôn ngữ, hiểu biết những vấn đề được đề cập tới mà còn phải có khả năng ứng biến, xử lí rất nhanh trong những tình huống bất ngờ. Đặc biệt, trong nhiều hội nghị, nhất là các hội nghị về văn hóa nghệ thuật, người ta thường bắt gặp những diễn giả có cách nói văn hoa, bóng bẩy, khiến người phiên dịch không ít lần khốn đốn.

Ví dụ, có người trích phương ngôn Anh nói rằng: *“Một con chim trong tay tôi còn hơn hai con chim ở trong bụi cây”*.

Người phiên dịch thấm nhuần văn hoá Pháp sẽ có xu hướng chuyển sang thành câu:

“Một cái ở trong tay ta còn hơn hai cái mà ta sẽ có”.

(Un tiens vaux mieux que deux tu l’auras)

Nhưng sau đó, diễn giả lại nói tiếp;

“Nhưng những con chim trong bụi cây hát hay hơn con chim trong tay tôi”.

Đến lúc này, người phiên dịch không nhanh trí và thực sự am hiểu ngôn ngữ dịch sẽ vô cùng lúng túng. Nếu anh ta dịch từng từ một theo nghĩa đen sẽ không chỉ gây khó hiểu cho người nghe mà còn làm hỏng mất ý nghĩa mà người nói muốn diễn đạt. Đây cũng chính là một thử thách kiểm nghiệm trình độ và độ nhạy bén của người phiên dịch. Trong khi đó, người phiên dịch giỏi và nhanh nhạy sẽ lập tức hiểu đúng ý của diễn giả và dịch tiếp rằng: *“Nhưng những cái mà ta chưa đạt tới bao giờ cũng hấp dẫn hơn những thứ ta đã có trong tay”*.

Bài học rút ra: Vậy mới thấy am hiểu ngôn ngữ nước ngoài nghĩa là am hiểu cả một nền văn hoá thứ hai. Trong câu chuyện trên, nếu dịch sát nghĩa ngay từ đầu thì người phiên dịch không phải bị động ứng phó ở những câu sau. Mặt khác, nếu bị rơi vào thế bị động phải biết thoát ra một cách khôn khéo. Việc dịch sát từng câu từng chữ không phải bao giờ cũng thực hiện được nên người phiên dịch cần ứng xử linh hoạt. Đây chính là điểm khó của nghề nghiệp này.

*** Phiên dịch là gì?**

Hãy thử tưởng tượng bạn đã học tiếng Anh ở trường. Rồi một hôm, có một ông khách người Anh tới chơi nhà, thăm ba của bạn. Trong nhà, ngoài bạn ra, chẳng ai biết ngoại ngữ cả. Vậy là ông khách và ba của bạn sẽ nói chuyện thông qua bạn. Lúc này, bạn đang làm công việc của người phiên dịch đấy.

Hiểu một cách đơn giản nhất, phiên dịch là việc chuyển một chữ, một câu, một văn bản (nói hoặc viết) từ ngôn ngữ này sang ngôn ngữ khác mà không làm thay đổi ý nghĩa của chúng.

Việc chuyển ngôn ngữ này rất khác biệt so với việc dịch từng chữ một. Người làm phiên dịch giỏi và linh hoạt luôn có xu hướng chuyển ý từ ngôn ngữ này sang ngôn ngữ khác sao cho vẫn giữ được chính xác và trọn vẹn ý ban đầu.

*** Phiên dịch viên là ai?**

Phiên dịch viên là người chuyên làm công việc chuyển các văn bản (nói hoặc viết) từ ngôn ngữ này sang ngôn ngữ khác một cách chính xác, giúp những người nói không cùng ngôn ngữ có thể hiểu nhau.

Như bạn có thể thấy, phiên dịch là một công việc rất hữu ích và cao quý. Người làm phiên dịch chính là cầu nối khiến các quốc gia, tổ chức, cá nhân thuộc các ngôn ngữ khác nhau hiểu được nhau, giúp họ có sự thông cảm, thấu hiểu và trở nên gần gũi với nhau hơn.

Phiên dịch viên không chỉ đơn thuần dịch về mặt từ, ngữ, họ phải truyền tải nội dung và ý tưởng của người nói tới người nghe, người viết tới người đọc. Bởi vậy, công việc này đòi hỏi người phiên dịch phải hiểu một cách tổng quát về vấn đề, sự kiện mà họ đang dịch. Từ đó, họ có thể chuyển đổi đầy đủ, chính xác vấn đề từ ngôn ngữ gốc sang ngôn ngữ dịch.

Nhạy cảm, hiểu biết về văn hoá cũng như sự tinh thông trong cách sử dụng ngôn ngữ, là những yêu cầu cần có của người phiên dịch.

*** Phiên dịch nói và phiên dịch viết**

Có rất nhiều cách phân chia trong nghề phiên dịch. Dựa vào hai loại hình giao tiếp cơ bản của con người (nói và viết), người ta chia công việc phiên dịch thành hai dạng: *phiên dịch nói* và *phiên dịch viết*.

Cả hai dạng công việc này đều có chung một số đặc điểm:

- Người phiên dịch cần có khả năng phối hợp nhuần nhuyễn ngôn ngữ. Nghĩa là họ phải sử dụng trôi chảy, nắm vững ít nhất hai ngôn ngữ (bao gồm ngôn ngữ gốc và ngôn ngữ dịch).

- Khả năng diễn đạt một cách ngắn gọn, rõ ràng, sử dụng từ ngữ linh hoạt, vốn từ vựng phong phú.

Tuy nhiên, giữa hai công việc phiên dịch nói và viết vẫn có một số điểm khác biệt.

- Dịch nói

Đây là việc chuyển đổi văn bản nói từ ngôn ngữ này sang ngôn ngữ khác. Người dịch nói phải chịu sức ép rất lớn về thời gian; phản ứng rất nhanh và gần như không có thời gian để suy nghĩ, cân nhắc về từ ngữ. Người dịch viết có thể đọc lại những gì mình đã dịch, chữa lại cho ngôn ngữ trong sáng, rõ ràng, chuẩn xác hơn. Nhưng người dịch nói không có cơ hội làm việc ấy. Trong thời gian ngắn nhất, họ phải tìm ra cách dịch chuẩn xác nhất.

Công việc dịch nói có một số yêu cầu:

- Người phiên dịch nói phải tập trung cao độ.

- Phải nhanh chóng hiểu được vấn đề đang được truyền tải ở cả hai ngôn ngữ.

- Diễn đạt ý tứ của vấn đề một cách rõ ràng, ngôn ngữ trong sáng, dễ hiểu.

- Có khả năng phân tích, tinh ý và trí nhớ tốt.

Trong dịch nói lại có 2 kiểu dịch khác nhau:

+ Dịch đồng thời

Đây là kiểu dịch thường được sử dụng trong các hội nghị, hội thảo quốc tế, hoặc các phiên toà quốc tế (còn được gọi nôm na là dịch ca-bin). Người dịch thường ngồi trong phòng cách âm, nghe qua tai nghe và dịch qua micrô.

Dịch đồng thời có nghĩa là phải vừa nghe vừa dịch cùng một lúc với diễn giả. Do đó, người phiên dịch cần có khả năng nắm bắt ngay ý của người nói và chuyển tải rất nhanh sang ngôn ngữ dịch. Muốn làm tốt công việc của mình, người dịch đồng thời phải hiểu biết tổng quát về vấn đề mà mình đang dịch, và bám sát phát biểu của người nói, tránh thêm bớt vào nội dung dịch. Tham gia vào công việc dịch này thường là những phiên dịch viên giỏi, am hiểu vấn đề được đề cập, có nhiều kinh nghiệm trong việc dịch hội nghị, hội thảo quốc tế.

+ Dịch đuổi

Dịch đuổi là dịch bắt đầu ngay sau khi người nói kết thúc một câu hay một đoạn. Người dịch vừa nghe, vừa chép lại vắn tắt những điều người phát ngôn đang nói. Cách dịch này được dùng phổ biến trong nhiều trường hợp, đặc biệt là trong những cuộc nói chuyện tay đôi, ở đó người dịch ngồi gần cả hai người hoặc hai nhóm người đang đối thoại.

- Dịch viết

Là công việc chuyển đổi một văn bản viết từ ngôn ngữ này sang ngôn ngữ khác. Người dịch viết không phải chịu sức ép thời gian căng thẳng hay yêu cầu phải phản ứng tức thì như dịch nói.

Tuy nhiên, về mặt chất lượng dịch (sự chính xác về ngữ nghĩa, sự trong sáng, mạch lạc và hình ảnh trong cách hành văn) thì đòi hỏi đối với văn bản dịch viết cao hơn rất nhiều so với văn bản dịch nói. Bởi lời nói thoảng qua, những lỗi nhỏ của người phiên dịch có thể không khiến người nghe chú ý. Nhưng dịch viết thể hiện rõ ràng trên văn bản viết. Người phiên dịch lúc này đã ở vào thế "bút sa gà chết" và không được phép mắc lỗi.

Những yêu cầu cơ bản với người dịch viết là:

+ Có kiến thức rộng về nhiều lĩnh vực, đặc biệt là kiến thức về văn hoá của nước sử dụng thứ tiếng mình đang dịch.

+ Có khả năng viết và phân tích tốt.

+ Có khả năng biên tập tốt.

*** Dịch xuôi và dịch ngược**

Dựa vào ngôn ngữ được phiên dịch chuyển đổi, người ta lại chia ra làm hai kiểu dịch xuôi và dịch ngược.

- Dịch xuôi

Là việc chuyển dịch ngôn ngữ từ tiếng nước ngoài sang tiếng mẹ đẻ của người dịch.

Nhiều người nghĩ rằng dịch xuôi dễ hơn dịch ngược, chỉ cần vốn ngữ pháp vững vàng, vốn từ vựng tương đối và quyển từ điển là sẽ dịch được dễ dàng. Nhưng sự thực không hoàn toàn như vậy. Việc dịch xuôi cũng thường gặp khá nhiều khó khăn. Chẳng hạn bạn phải dịch các chuyên đề lớn về chính trị, kinh tế, văn hoá, đối ngoại... từ tiếng nước ngoài sang tiếng mẹ đẻ. Trong không ít trường hợp, những chuyên đề này được viết với trình độ rất cao, chứa những khái niệm và từ ngữ khó mà tiếng Việt có thể chưa có khái niệm, từ ngữ tương đương.

Lúc này, người phiên dịch phải tra cứu kĩ lưỡng từ điển (kể cả từ điển chuyên ngành), tham khảo ý kiến các chuyên gia trong lĩnh vực đó... để cuối cùng đưa ra một công thức tương đối phù hợp. Đồng thời, phải có thêm chú thích cụ thể, cặn kẽ để người nghe hoặc người đọc hiểu được. Trong nhiều trường hợp, ở các văn bản dịch, bạn có thể thấy dịch giả đề chữ "tạm dịch là..." và chú thích sau đó.

Ngoài ra, một trong những lỗi về tư duy mà phiên dịch viên dễ mắc phải, nhất là những người mới vào nghề, là nói theo lối tiếng nước ngoài. Nhiều ngôn ngữ như tiếng Pháp, tiếng Anh… thường sử dụng cấu trúc khá phức tạp với những mệnh đề phụ hay thể bị động.

Người học ngoại ngữ nhiều rất dễ quen sử dụng theo cách này. Trong khi đó, ngữ pháp Việt Nam lại có xu hướng sử dụng những câu đơn giản, lối nói chủ động. Như vậy, rõ ràng bạn đã dịch sang tiếng Việt rồi mà bản dịch của bạn vẫn bị chê là "Tây quá" hay "văn Tây".

Trong trường hợp này, để có bản dịch thực sự đúng và hay, bạn không những cần thông thạo ngoại ngữ, mà còn phải nắm vững và làm chủ được chính ngôn ngữ mẹ đẻ của mình. Điều này quả không dễ chút nào, bởi không phải người Việt nào cũng có thể nói được tiếng Việt thực sự trong sáng, rõ ràng và dễ hiểu, phát huy được vốn từ vựng giàu về hình ảnh, thanh điệu, cách ví von… của tiếng Việt.

- Dịch ngược

Là việc chuyển dịch ngôn ngữ từ tiếng mẹ đẻ của người dịch sang tiếng nước ngoài.

Nếu dịch xuôi đã khó thì dịch ngược còn có phần gian nan hơn. Đây là công việc khó nhiều bề. Viết được tiếng nước ngoài với trình độ ngang bằng người bản xứ là điều có khi phải vài chục năm trong nghề dịch mới tạm đạt được.

Chẳng hạn, bạn sẽ xoay xở thế nào để tìm được các "công thức dịch" đúng cho những khái niệm vẫn được dùng quen thuộc ở Việt Nam như: "Phép vua thua lệ làng", "Lá lành đùm lá rách", "Chính sách đi tắt đón đầu", "Vừa đá bóng vừa thổi còi"…

Khi dịch nói, người phiên dịch thường tiến hành dịch xuôi và dịch ngược đồng thời. Còn với dịch viết, do yêu cầu và tính đặc thù của công việc, những văn bản dịch ngược thường có thù lao cao hơn so với dịch xuôi.

Một người phiên dịch giỏi là người có khả năng dịch xuôi và dịch ngược đều tốt như nhau. Nhiều người phiên dịch lâu năm trong nghề truyền đạt lại kinh nghiệm của mình: không nên quá phân biệt dịch xuôi hay dịch ngược, bởi kĩ năng của hai cách dịch này hỗ trợ rất nhiều cho nhau. Thường người dịch xuôi tốt thì cũng dịch ngược tốt và ngược lại.

*** Nghề phiên dịch hướng tới ai?**

Đối tượng của người phiên dịch chính là những sự kiện, vấn đề, ý tưởng… được nói hoặc viết bằng một ngôn ngữ, cần được chuyển đổi sang ngôn ngữ khác. Bởi vậy, lĩnh vực hoạt động của nghề nghiệp này rất đa dạng và phong phú. Trong mọi sự kiện, vấn đề… mang tính chất quốc tế đều cần tới phiên dịch.

Người phiên dịch làm việc cho các quốc gia, tổ chức và cá nhân có nhu cầu. Họ giữ vai trò quan trọng trong chiến tranh (hỏi cung tù binh hoặc những kẻ xâm nhập trái phép, soạn tối hậu thư, giao dịch đàm phán…) và càng quan trọng hơn trong hoà bình (thúc đẩy quan hệ hữu nghị hợp tác về chính trị, kinh tế, văn hoá, nghệ

thuật, bảo vệ quyền lợi dân tộc và độc lập, an ninh quốc gia...)

Thế giới đang đứng trước hai xu hướng: toàn cầu hoá và khu vực hoá. Xu hướng toàn cầu hoá đòi hỏi bạn ít nhất phải thông thạo một ngoại ngữ vốn được coi là ngôn ngữ quốc tế: tiếng Anh.

Còn xu hướng khu vực hoá lại mở ra trước mắt bạn vô vàn cơ hội nếu bạn giỏi những ngôn ngữ của châu Á như tiếng Trung Quốc, Nhật Bản, Hàn Quốc... hay ngôn ngữ của các quốc gia trong khu vực ASEAN (Thái Lan, Lào, Campuchia, Indonesia...)

Nhiều người nghĩ rằng cứ có văn bản hoặc nghe người nước ngoài nói là phiên dịch viên có thể chuyển đổi sang tiếng Việt ngay. Điều đó chỉ đúng một phần. Nhiều người phiên dịch càng làm lâu năm trong nghề lại càng thấy được những gian nan, vất vả của nghề này.

Những phiên dịch muốn làm tốt công việc của mình phải tuân theo những quy tắc nhất định. Và bạn sẽ tìm thấy niềm vui trong nghề nghiệp từ sự ngợi khen và biết ơn của những người cần đến công việc phiên dịch của bạn.

Một phiên dịch viên nổi tiếng xuất sắc từng kể lại với mọi người niềm hạnh phúc khôn xiết của anh sau ngày làm việc vất vả tại một hội nghị quốc tế về năng lượng. Thật bất ngờ, chính ông chủ tịch hội nghị đã đến bắt tay anh để cảm ơn. Anh hiểu đó là lời khen tự đáy lòng bởi đây là hội thảo của cơ quan hàng không vũ trụ Mĩ NASA với đầy những thuật ngữ mới, những từ chuyên ngành chưa có trong tiếng Việt.

Chính những niềm vui nghề nghiệp đơn giản ấy đã khiến cho những người phiên dịch thêm yêu công việc của mình.

*** Công việc của người dịch nói**

Người dịch nói đòi hỏi phải có khả năng sử dụng cả hai ngôn ngữ gốc và ngôn ngữ dịch một cách hoàn hảo nhất, cùng phản ứng nhanh, linh hoạt.

- Nghiên cứu kĩ chủ đề cần phiên dịch

Đây gần như là yêu cầu bắt buộc với người dịch nói, đặc biệt khi dịch cho các hội nghị, hội thảo chuyên đề.

Người phiên dịch phải nắm được vấn đề hay hiểu được công việc mình cần phải dịch trước khi tới địa điểm dịch. Sẽ thật tuyệt vời nếu bạn được dịch về một lĩnh

vực, chủ đề mà bạn hoàn toàn nắm vững. Nhưng không phải lúc nào cũng may mắn như vậy. Trong nghề dịch, bạn nhiều khi gặp phải những lĩnh vực khó và chuyên sâu như Công nghệ vật liệu, Năng lượng nguyên tử... Ngay cả lĩnh vực mà bạn tưởng mình đã thông thuộc cũng có thể liên tục xuất hiện những khái niệm, thuật ngữ mới, đòi hỏi người phiên dịch phải cập nhật. Người phiên dịch bởi vậy thường nghiên cứu, tìm hiểu để đưa ra được một danh sách những từ và thuật ngữ thường được dùng trong lĩnh vực đó. Anh ta cũng cần tìm gặp những chuyên gia trong và ngoài hội thảo để nhờ giúp về những khái niệm, từ ngữ mới hoặc khó.

Thông thường, những người tổ chức sẽ báo trước cho bạn về đề tài, chủ đề cần dịch. Trong những hội thảo, hội nghị, cuộc họp... quan trọng, người tổ chức thường có xu hướng tìm kiếm những phiên dịch có nhiều kinh nghiệm trong lĩnh vực này.

Ngoài ra, họ có thể chuyển trước tới bạn nội dung chính của các bài phát biểu, tham luận sẽ được báo cáo. Sự chuẩn bị tốt luôn giúp cho bạn có thể nhanh nhạy, xử lí kịp thời trong những tình huống bất ngờ, hoàn thành tốt công việc của mình.

- Làm việc theo cặp

Với kiểu phiên dịch đồng thời, người phiên dịch phải tiến hành dịch ngay khi người nói bắt đầu nói. Công việc này đòi hỏi sự tập trung tư tưởng và sức lực cao độ. Do vậy, những người dịch đồng thời thường làm việc theo cặp, mỗi người dịch sẽ đảm nhiệm công việc trong khoảng 20 đến 30 phút.

Tuy nhiên, bạn đừng nghĩ người đến phiên nghỉ là hoàn toàn chơi đâu nhé. Họ vẫn thường chú ý lắng nghe và nhắc người đang chịu trách nhiệm dịch. Mặt khác, bằng cách này, họ theo dõi các vấn đề được phát biểu để có thể tiếp tục dịch sau đó.

- Tốc kí và quan sát nét mặt

Với công việc dịch đuổi, người dịch phải vừa nghe, vừa ghi chép lại những điều đang được nói. Bởi vậy, khả năng tốc kí rất quan tọng. Người phiên dịch sẽ dịch ngay sau khi người nói kết thúc một câu hoặc một đoạn. Cách dịch này thường được dùng trong những cuộc nói chuyện giữa hai người hay hai nhóm người. Trong quá trình dịch, người dịch đuổi thường chú ý quan sát biểu hiện, tâm trạng của cả hai bên. Qua nét mặt, thái độ của người nghe, người phiên dịch đoán biết được liệu những gì mình dịch có rõ ràng, dễ hiểu không, từ đó có những điều chỉnh thích hợp.

*** Công việc của người dịch viết**

Không phải chịu sức ép thời gian căng thẳng, đòi hỏi phản ứng tức thì như nghề dịch nói, nhưng dịch viết có những gian nan và yêu cầu khắt khe riêng. Truyền tải được thật trong sáng, chính xác và sinh động những ý tưởng của văn bản dịch là yêu cầu của công việc này.

- Đọc thật kĩ và tra từ điển

Dù dịch xuôi hay dịch ngược, đọc thật kĩ văn bản là công việc đầu tiên của người dịch viết. Những người phiên dịch cẩn thận và chuyên nghiệp không đọc lướt qua văn bản mà đọc đi đọc lại nhiều lần, xác định chắc chắn nội dung, tránh những sai

sót đáng tiếc.

Sau khi đã nghiên cứu khá kĩ lưỡng nội dung văn bản, người phiên dịch gạch ra những từ chưa biết và tiến hành tra cứu trong từ điển. Không chủ quan, luôn biết cách sử dụng từ điển là yêu cầu cần thiết của người phiên dịch. Bởi ngôn ngữ của từng quốc gia, dân tộc luôn có sự thay đổi, bổ sung. Ngay cả một từ đã cũ cũng có thể hàm chứa những nghĩa mới. Dù giỏi giang đến đâu, người phiên dịch cũng không bao giờ cho phép mình chủ quan. Anh ta phải đọc kĩ những nghĩa mà từ điển cung cấp, rồi lựa chọn nghĩa thích hợp.

- Nghiên cứu thêm những tài liệu khác

Với một số chủ đề khó, có tính chuyên ngành cao (như các vấn đề về môi trường sinh thái, văn hoá học, công nghệ sinh học...), người dịch có thể phải đọc thêm những kiến thức liên quan đến chủ đề mà họ chưa hiểu rõ trong tài liệu cần dịch. Nếu vẫn chưa thật hiểu, họ có thể tham khảo chính người viết hoặc người thuê dịch để làm sáng tỏ những ý tứ mà họ chưa rõ hoặc không quen.

Dịch viết không phải là việc thay từ tương đương từ ngôn ngữ gốc sang ngôn ngữ dịch. Nó yêu cầu các đoạn, các ý tưởng phải được truyền tải một cách khéo léo để đạt được độ hấp dẫn, chuẩn xác như văn bản gốc. Ngoài văn bản được dịch, người dịch giỏi và chuyên nghiệp rất chú ý cung cấp phần chú giải cho những câu nói thông tục, từ lóng và một số cách thể hiện không thể dịch theo nghĩa đen. Đây chính là yếu tố thể hiện bản lĩnh và tài năng của người dịch. Nó đòi hỏi người dịch không chỉ thông thạo về ngôn ngữ mà còn phải có vốn văn hoá, kiến thức sâu rộng.

- Kiểm tra và đánh giá

Trước khi đưa bản dịch hoàn chỉnh tới tay người thuê dịch, người phiên dịch cần kiểm tra lại nhiều lần. Bạn không nên coi việc kiểm tra kĩ lưỡng như vậy là quá cầu toàn. Nó thể hiện tinh thần trách nhiệm cao của người phiên dịch. Trên thực tế, có nhiều loại sai sót như sai về ý, câu, chữ và cả chính tả. Dù bạn đã sử dụng chương trình "đánh vần và văn phạm" (*spelling and grammar*) trong máy tính thì cũng vẫn có những sai sót mà chỉ tự thân bạn mới có thể khắc phục.

Mặt khác, có không ít trường hợp từ cùng một văn bản gốc, những người dịch khác nhau có thể tạo ra các bản dịch có những ý, những đoạn hoàn toàn khác nhau. Đây thực sự là một "cái bẫy" lớn với người dịch. Bởi vậy, cẩn trọng và kiểm tra kĩ lưỡng là nguyên tắc hàng đầu với người làm công tác dịch viết.

Nếu bạn là một người tinh thông ngoại ngữ, nhuần nhuyễn tiếng Việt, sẽ có rất nhiều cơ quan, tổ chức sẵn sàng mời bạn tới làm việc với mức lương đáng mơ ước, thậm chí có thể 150 đến 200 USD một ngày cho việc dịch hội thảo. Nếu bạn không thích làm việc ở một nơi cố định mà chọn con đường của một phiên dịch viên tự do, bạn cũng hoàn toàn có thể tự lo cho mình một cuộc sống sung túc. Tất nhiên, thu nhập rất cao ấy cũng đồng nghĩa với khối lượng công việc khổng lồ và những sức ép căng thẳng mà bạn phải chịu đựng và khắc phục.

Hiện nay, nhiều cơ quan, tổ chức và dịch vụ có nhu cầu sử dụng phiên dịch và điều này có xu hướng tăng trong bối cảnh hội nhập.

Những người có khả năng phiên dịch có thể nộp đơn vào các tổ chức sau:

*** Các tổ chức quốc tế lớn**

Tất cả các tổ chức quốc tế như Liên Hợp Quốc, Ngân hàng Thế giới, Quỹ Tiền tệ Quốc tế... và các tổ chức khu vực như APEC, EU, ASEAN... đều cần đến những phiên dịch viên giỏi biết tiếng Anh và tiếng bản ngữ. Ở những tổ chức này đều có phòng phiên dịch hoặc những nhóm chuyên làm nhiệm vụ phiên dịch.

Các phiên dịch viên tại đây thường làm nhiệm vụ dịch trong các hội nghị, hội thảo cũng như dịch các báo cáo, văn kiện... Tiếng Anh hiện là ngôn ngữ phổ biến trên toàn thế giới nhưng các ngôn ngữ khác như tiếng Nga, Pháp, Tây Ban Nha... vẫn rất cần thiết. Trong các hội nghị, đại biểu của những nước sử dụng ngôn ngữ này vẫn đòi hỏi được nghe các phát biểu hoặc xem các văn kiện bằng tiếng nước mình.

*** Các công ty đa quốc gia**

Đây là những công ty lớn, có chi nhánh hoạt động ở nhiều nước trên thế giới. Các công ty này sử dụng tiếng Anh là chính, đồng thời cần có những phiên dịch thông thạo ngôn ngữ địa phương để phát triển kinh doanh tại từng nước.

Trong bối cảnh phát triển và hội nhập quốc tế mạnh mẽ của nước ta hiện nay, ngày càng có nhiều công ty đa quốc gia đến đầu tư. Đây là điều kiện thuận lợi cho những người làm phiên dịch.

*** Các công ty du lịch**

Ngành du lịch nước ta hiện đang được chú trọng đầu tư phát triển. Một trong những khách hàng chính của ngành du lịch là du khách nước ngoài. Họ đến từ rất nhiều quốc gia khác nhau và nói nhiều ngôn ngữ khác nhau.

Không phải tất cả khách du lịch nước ngoài đều nói những ngoại ngữ phổ biến như tiếng Anh, tiếng Pháp hay tiếng Hàn... Bởi vậy, ngành du lịch rất cần đến những người phiên dịch giỏi, am hiểu về văn hoá, phong tục tập quán của Việt Nam cũng như các nước và khu vực trên thế giới.

*** Các toà soạn báo, đài phát thanh, truyền hình**

Nếu bạn giỏi ngoại ngữ và yêu thích báo chí, các cơ quan truyền thông đại chúng có thể là địa chỉ làm việc lí tưởng của bạn. Có một số lượng không nhỏ sinh viên

ngoại ngữ tốt nghiệp ra trường làm việc tại cơ quan báo chí trong các ban quốc tế, kinh tế, văn hoá, xã hội...

Các báo, tạp chí xuất bản bằng tiếng nước ngoài, các chương trình phát thanh và truyền hình dành cho người nước ngoài... đều rất cần đến những phiên dịch viên, biên tập viên, phóng viên thông thạo ngoại ngữ.

Bên cạnh những chương trình tiếng nước ngoài, hiện nay, các đài truyền hình trung ương và địa phương của nước ta đang khai thác và sử dụng khá nhiều chương trình truyền hình cũng như các bộ phim nước ngoài như Mĩ, Anh, Pháp, Hàn Quốc, Nhật Bản, Trung Quốc... Điều này mở ra rất nhiều cơ hội cho những người học ngoại ngữ làm việc tại đài truyền hình.

Những người hoạt động tại các cơ quan truyền thông cần phải thông thạo về cả dịch xuôi và dịch ngược, thậm chí có thể viết thẳng bằng ngoại ngữ. Bên cạnh đó, kĩ năng biên tập cũng rất quan trọng.

*** Bộ Ngoại giao**

Đây là cơ quan luôn cần đến những cán bộ có khả năng ngoại ngữ. Vì thế, nếu bạn cảm thấy mình giỏi ngoại ngữ và muốn trở thành nhà ngoại giao, đừng băn khoăn nộp đơn vào đây. Hiện nay, Bộ Ngoại giao là nơi tập trung hệ thống phiên dịch viên được coi là giỏi giang và chuyên nghiệp nhất trong cả nước.

*** Các vụ phụ trách đối ngoại của các Bộ**

Bộ Kế hoạch và Đầu tư, Bộ Giáo dục và Đào tạo, Bộ Khoa học và Công nghệ, Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn... đều có những vụ phụ trách đối ngoại (còn gọi là Vụ Hợp tác quốc tế). Làm việc trong bộ phận này, các phiên dịch viên đảm trách dịch các văn kiện, tài liệu, thoả thuận, hợp đồng... từ tiếng nước ngoài ra tiếng Việt và ngược lại; dịch trong các buổi tiếp xúc giữa cán bộ của cơ quan với khách quốc tế hoặc khi có đoàn ra nước ngoài đàm phán, tham quan, tìm hiểu tình hình...

*** Các nhà xuất bản**

Nếu bạn giỏi ngoại ngữ và yêu thích sách, mong muốn được đem tri thức nhân loại đến với mọi người, các nhà xuất bản, công ty sách... sẽ là sự lựa chọn tuyệt vời. Với khả năng ngoại ngữ của mình, bạn có thể dịch thuật hoặc thẩm định, biên tập bản thảo dịch cho nhà xuất bản. Bạn cũng có thể làm việc ở bộ phận đối ngoại hoặc giao dịch bản quyền quốc tế...

*** Các cơ quan và tổ chức khác**

Dù công việc ở một số cơ quan, đơn vị không có nhiều mối liên hệ với đối tác nước ngoài nhưng trong bối cảnh hội nhập như hiện nay, vai trò của phiên dịch viên ở đó vẫn rất quan trọng.

Họ sẽ dịch các tài liệu về lĩnh vực có liên quan ở các nước để cơ quan, tổ chức học tập, rút kinh nghiệm. Khi cần cử đoàn tham quan, tìm hiểu, học tập tại nước ngoài... cũng không thể thiếu vai trò của người phiên dịch.

*** Các công ty, trung tâm dịch thuật**

Với nhu cầu lớn của xã hội, trong những năm gần đây chúng ta chứng kiến sự phát triển mạnh mẽ của các công ty, trung tâm dịch thuật ở Việt Nam. Các phiên dịch viên tiếng Anh, Pháp, Nga, Trung, Nhật, Hàn Quốc, thậm chí Thuỵ Điển, Hà Lan, Đan Mạch, Tây Ban Nha, Bồ Đào Nha... đều có cơ hội làm việc ở đây.

*** Làm việc cho chính bản thân mình**

Nghĩa là bạn không hoàn toàn thuộc vào một cơ quan, tổ chức nào cụ thể. Bạn là một phiên dịch viên tự do, chủ động sắp xếp công việc của mình và làm việc trong những "đơn đặt hàng" của các tổ chức, cá nhân có nhu cầu dịch.

Điều kiện thuận lợi là bạn có thể tự chọn xem mình sẽ dịch cho ai và dịch cái gì. Còn khó khăn phải vượt qua là bạn sẽ không có mức lương cố định hàng tháng, luôn phải tự tìm kiếm, sắp xếp công việc cho mình. Tất nhiên, điều này sẽ chẳng phải là trở ngại nếu bạn là một người phiên dịch giỏi, có trách nhiệm và năng động.

*** Luôn được khám phá**

Ngôn ngữ là tinh hoa của mỗi nền văn hoá. Bởi vậy, khi bạn hiểu biết, sử dụng thêm một ngôn ngữ nghĩa là bạn gần như đã khám phá thêm một nền văn hoá mới.

Thế giới sẽ trở nên gần gũi và thân thiết hơn khi bạn học thêm một ngôn ngữ mới. Như lời một vị cựu đại sứ Rumani ở Việt Nam, người am tường nhiều ngoại ngữ, trong đó có cả tiếng Hy Lạp cổ, tiếng La tinh, từng nói: "Biết thêm một ngoại ngữ là biết thêm một cuộc đời".

*** Giữ vai trò quan trọng**

Có thể nhìn từ bên ngoài, bạn luôn là người đứng lặng lẽ phía sau, nhưng bất cứ phiên dịch viên yêu nghề nào cũng hiểu được vai trò quan trọng và trách nhiệm nặng nề của mình.

Sự bất đồng về ngôn ngữ dễ dẫn đến những điều không hay xảy ra trong các buổi hội nghị quốc tế, các cuộc họp song phương, đa phương. Thậm chí, chiến tranh cũng có thể nổ ra bởi những hiểu lầm về ngôn ngữ.

Bởi vậy, nếu bạn là phiên dịch viên, bạn sẽ giúp cho những buổi hội nghị hợp tác thật sự đem lại những hợp tác có ý nghĩa giữa các bên. Bạn chính là cầu nối về ngôn ngữ, ý tưởng, là người giúp dòng chảy thông tin giữa những người tham gia giao tiếp được liền mạch.

*** Được đến nhiều nơi trên thế giới, gặp gỡ những nhân vật nổi tiếng**

Theo chân những hoạt động mang tính quốc tế, người phiên dịch có thể được đến nhiều quốc gia, vùng lãnh thổ khác nhau. Và biết đâu, bạn sẽ là người tháp tùng nguyên thủ quốc gia trong các chuyến công du nước ngoài, được gặp gỡ những nhân vật cấp cao khác. Cũng có thể một ngày nào đó, bạn sẽ là người phiên dịch, được ngồi sát ngay bên thần tượng mà bạn vẫn ngưỡng mộ suốt thời thơ ấu. Điều đó có thể xảy ra lắm chứ!

*** Cơ hội việc làm lớn**

Khi hội nhập đang trở thành xu thế tất yếu của tất cả các nước trên thế giới, thì các công ty, tổ chức, cơ quan trong nước và quốc tế luôn cần đến những phiên dịch viên giỏi.

Cùng với cơ hội việc làm phong phú là mức thu nhập tương đối cao so với mặt bằng chung của cả xã hội hiện nay. Tuy nhiên, đây cũng là nghề nghiệp có tính cạnh tranh và đào thải lớn. Bởi ngày nay, ngoại ngữ đã trở thành một công cụ được rất nhiều bạn trẻ nỗ lực trau dồi trong hành trang lập nghiệp của mình.

*** Bạn có nhiều cơ hội thăng tiến**

Một số phiên dịch viên của Bộ Ngoại giao ở các nước đã trở thành vị đại sứ đáng kính. Ở Việt Nam, các Phó Thủ tướng Nguyễn Mạnh Cầm, Vũ Khoan đều từng là phiên dịch viên. Bởi vậy, bắt đầu từ nghề phiên dịch, với cơ hội được đi nhiều nước, tiếp xúc nhiều nền văn hoá khác nhau và luôn được ở bên những vị quan chức cấp cao, bạn sẽ học hỏi được nhiều điều. Để từ đó, với hành trang phong phú của nhiều năm kinh nghiệm, rất có thể bạn sẽ trở thành một nhà ngoại giao có tài thuyết khách, một vị chính khách uyên bác và lịch lãm, một nhà quản lí tài năng...

Và bạn cũng hãy biết rằng, trong bất cứ nghề nghiệp nào cũng vậy, cơ hội thăng tiến không đến với tất cả mọi người. Nó chỉ là phần thưởng cho những ai thực sự nỗ lực vươn lên và tìm được phương pháp làm việc hiệu quả, sáng tạo nhất.

*** Tuổi thọ nghề nghiệp cao**

Có những nghề nghiệp “tuổi thọ” thường rất ngắn như nghề tiếp viên hàng không, nghề múa... Với nhiều nghề nghiệp khác, bạn thường phải chia tay với nghề khi đến tuổi về hưu. Nhưng bạn sẽ có thể gắn bó rất lâu năm cùng nghề phiên dịch.

Những dịch giả giỏi không bao giờ sợ không có việc làm ngay cả khi đã đến cái tuổi “thất thập cổ lai hi”. Thậm chí, lúc ấy với kinh nghiệm lâu năm và kiến thức uyên bác của mình, họ còn được mọi người kính nể và tin tưởng hơn.

Tất nhiên, với công việc dịch nói, cũng có những giới hạn tuổi tác nhất định. Bởi đến một lúc nào đó, đôi tai bạn không còn tinh tường như trước, phản xạ cũng không nhạy bén nữa và bạn cũng không thể “đi bất cứ nơi đâu” như ngày xưa. Lúc ấy, bạn có thể chuyên vào các công việc như dịch sách báo, tài liệu hay dịch phim... cho các đài truyền hình.

Những thách thức

**** Phải liên tục học hỏi, am hiểu chủ đề dịch***

Có thể khi mới vào nghề, bạn không thể ngay lập tức trở thành một người phiên dịch tinh thông, nhưng bạn vẫn có thể xoay xở tốt nếu như có sự chuẩn bị tốt về chủ đề dịch. Thách thức đầu tiên của nghề phiên dịch là bạn luôn phải cẩn thận tìm hiểu những gì mình cần dịch, nếu không bạn sẽ sớm gặp thất bại.

**** Nghề chịu nhiều áp lực***

Công việc phiên dịch thường chịu vô vàn sức ép: sức ép và căng thẳng cao độ của dịch đồng thời (vừa nghe vừa dịch), sức ép không kém gay gắt của dịch đuổi, sức ép về những khái niệm mới, từ ngữ mới và nhiều khi là thời hạn giao bản dịch rất gấp gáp của dịch viết. Áp lực lớn nhất là bạn phải dịch thật chính xác, thật đúng ý người nói hoặc người viết, kể cả khi họ có ý mập mờ, đồng thời bản dịch lại phải hay, có duyên và hấp dẫn.

**** Cần cập nhật những thông tin mới, lĩnh vực mới***

Ngôn ngữ luôn luôn phát triển. Bởi vậy, nghề phiên dịch đòi hỏi phải liên tục học tập để trau dồi ngoại ngữ mà mình đang sử dụng và cả tiếng Việt nữa. Nước ta đang trong thời kì đổi mới và phát triển về các mặt nên nhiều khái niệm, từ ngữ và cách nói mới xuất hiện. Nếu không cập nhật, bạn sẽ không thể dịch được.

**** Kỉ luật nghề nghiệp***

Khi dịch nói và viết, bạn cần nhất thiết trung thành với văn bản gốc. Bạn phải coi đó như vấn đề "lương tâm nghề nghiệp" của người dịch. Nếu bạn dịch sai, có thể mọi người không phát hiện được ngay lúc ấy, nhưng ai dám chắc rằng lỗi sai đó sẽ lại không gây ra những hậu quả lớn như hiểu lầm nghiêm trọng giữa các bên đối tác...

**** Nắm vững tâm lí của người nói***

Đa nghĩa là một trong những đặc trưng của từ ngữ. Bởi vậy, nếu bạn muốn dịch đúng, dịch sát ý của người nói, bạn cần phải biết quan sát ý của người nói, bạn cần phải biết quan sát cử chỉ, thái độ, nét mặt của họ để chọn được những ý nghĩa thích hợp nhất cho từng ngôn từ.

Đây được coi là kĩ năng quan trọng của người dịch nói. Nghĩa là anh ta không chỉ biết lắng đôi tai để nghe mà còn phải mở rộng đôi mắt để nhìn và phát hiện.

*** Năng khiếu ngoại ngữ**

Đây là một trong những tố chất quan trọng nhất giúp bạn đến với nghề phiên

dịch. Nếu có năng khiếu học ngoại ngữ, bạn sẽ tiếp thu rất nhanh và cũng sẽ rất yêu ngôn ngữ mình học. Năng khiếu ấy giúp bạn nhanh chóng tiến bộ trong việc học ngoại ngữ, giúp bạn trúng tuyển vào những cơ sở đào tạo ngoại ngữ tốt. Khi bạn đã vào nghề, năng khiếu ngoại ngữ lại khiến bạn dễ dàng hơn trong việc cập nhật những từ vựng, khái niệm, thuật ngữ mới sau này.

Tuy nhiên, bạn cũng hãy luôn nhớ rằng năng khiếu là quà tặng của tạo hoá khi bạn được sinh ra. Nhưng có tu dưỡng, rèn luyện cho năng khiếu trở thành tài năng hay không lại phụ thuộc hoàn toàn vào ý chí, sự nỗ lực, chăm chỉ của chính bản thân bạn. Nếu bạn cậy mình thông minh hơn một số bạn bè khác mà chủ quan, không liên tục trau dồi kiến thức, một ngày nào đó, bạn sẽ giật mình nhận ra rằng đã tụt lại xa bao nhiêu trên con đường vươn tới mục tiêu.

*** Trí nhớ tốt, khả năng diễn đạt lưu loát, gọn ghẽ**

Học ngoại ngữ là bạn học thêm một kho từ vựng, cấu trúc ngữ pháp... khổng lồ. Trí nhớ tốt giúp bạn lưu giữ kho tàng ấy.

Dù bạn dịch viết hay dịch nói, khả năng diễn đạt cũng là một trong những yếu tố đầu tiên quyết định thành công của bạn. Chẳng ai có thể chấp nhận một phiên dịch viên, dù kiến thức về ngôn ngữ uyên thâm đến đâu, lại nói mãi chẳng thành câu hay diễn đạt dài dòng, lộn xộn.

*** Giỏi tiếng Việt**

Hầu hết chúng ta đều nghĩ mình đã hoàn toàn thông thạo tiếng Việt. Nhưng không hẳn như vậy. Để có thể làm chủ một ngôn ngữ không phải là điều dễ dàng, ngay cả khi đó là tiếng mẹ đẻ của bạn. Rất ít người có thể chắc chắn rằng mình nói chuẩn và hay tiếng Việt.

Muốn trở thành phiên dịch giỏi, bạn phải sử dụng nhuần nhuyễn tiếng Việt để diễn đạt thật trong sáng khi dịch xuôi và truyền đạt thật chính xác cái “hồn Việt” khi dịch ngược.

Để rèn luyện cho mình phẩm chất này, bạn hãy dành nhiều thời gian để học môn Văn và Tiếng Việt trên nhà trường. Tất nhiên, bạn cũng đừng quên đọc những tác phẩm văn học trong nước nổi tiếng, và cả các tác phẩm văn học dịch thành công. Đọc sách là một phương pháp rất tốt để trau dồi vốn ngôn ngữ của bạn.

*** Kiên trì và chăm chỉ**

Với nghề nghiệp nào cũng vậy, bạn không thể thành công nếu thiếu đi sự kiên trì và đức tính chăm chỉ. Phiên dịch lại càng không phải là một công việc dễ dàng. Bạn cần kiên trì học tập và luôn tìm tòi, học hỏi để nâng cao nghiệp vụ. Nhiều khi để có một bản dịch tốt, bạn phải tham khảo rất nhiều từ điển, tư liệu, thậm chí phải bứt đầu, bứt tóc mới tìm ra được một cách dịch đúng, phù hợp.

Người bạn quý và đáng tin cậy của những người phiên dịch là các quyển từ điển. Bạn nên sớm có trong tay những cuốn từ điển uy tín mới xuất bản để cập nhật được các từ ngữ mới nhất.

*** Biết tổ chức công việc**

Để trở thành phiên dịch viên giỏi, bạn cần biết tổ chức công việc và trau dồi khả năng của mình một cách khoa học. Bạn nên ghi chép đều đặn các từ mới và cách dùng chúng theo một trật tự nhất định. Với những cuốn "cẩm nang" của chính mình, bạn có thể lưu giữ được kiến thức cần thiết để tham khảo và sử dụng lại một cách dễ dàng, nhanh chóng.

*** Nhanh nhẹn, năng động, tự tin**

Những phẩm chất này sẽ là điểm cộng cho bạn nếu muốn trở thành một phiên dịch viên thực thụ. Bạn thử nghĩ xem, người phiên dịch thường phải đứng trước một đám đông với bao nhiêu người đang chờ nghe bạn nói. Nếu không tự tin, bạn sẽ trở nên lúng túng, mất tập trung và truyền đạt không chính xác. Còn nếu bạn nhanh nhẹn, năng động, bạn sẽ xoay xở rất nhanh để thoát hiểm trong những tình huống "ngàn cân treo sợi tóc".

Chẳng hạn như nếu gặp một từ ngữ khó, bạn chưa thấy bao giờ, mà đó lại là từ khoá mang ý nghĩa chính của toàn câu thì bạn phải làm thế nào? Lúc ấy chỉ sự nhạy bén, nắm bắt được vấn đề mới giúp bạn hiểu được người nói cần truyền đạt điều gì.

*** Điều gì cản trở bạn thành phiên dịch viên giỏi**

- Bạn rất khó diễn đạt những suy nghĩ của mình và không thể nhớ nổi những từ mới, những cấu trúc ngữ pháp tiếng Anh, tiếng Pháp... lắm thì, nhiều thể.

- Bạn rất lười đọc. Việc đọc những cuốn sách về văn hoá, lịch sử, khoa học... là cực hình với bạn.

- Quan niệm của bạn là việc đến đâu hay đến đó, không phải chuẩn bị tìm hiểu trước.

- Bạn bị tật về phát âm như nói ngọng hoặc nói lắp.

- Bạn nói và viết tiếng Việt sai nhiều và chẳng hề muốn sửa điều đó. Bạn nghĩ rằng, có muốn chắc bạn cũng chẳng sửa được đâu.

- Bạn rất vô tư. Mọi thứ trên đời cứ trôi qua mà không đọng lại một chút gì đó để bạn phân tích, tìm hiểu sâu hơn.

- Bạn rất ít khi truyền đạt lại lời nói của người khác đúng đến 30%.

ếu bạn muốn trở thành một phiên dịch viên, điểm lựa chọn đầu tiên của bạn

Nhẳn là các trường đại học ngoại ngữ hay đại học sư phạm ngoại ngữ như Trường Đại học Hà Nội hay Đại học Ngoại ngữ (Đại học Quốc Gia Hà Nội), Đại học Ngoại ngữ (Đại học Huế)...

Bên cạnh đó, Trường Đại học Ngoại thương, Học viện Quan hệ Quốc tế, khoa Đông Phương và khoa Quốc tế học thuộc Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn (Đại học Quốc gia)... cũng là những cơ sở đào tạo ngoại ngữ rất tốt. Đã có nhiều phiên dịch viên giỏi trưởng thành từ những trường này.

Bạn còn có thể theo học ngoại ngữ chuyên ngành trong khối các trường kĩ thuật và kinh tế. Chẳng hạn Trường Đại học Bách Khoa Hà Nội có khoa tiếng Anh chuyên ngành kĩ thuật, Trường Đại học Ngoại thương có khoa tiếng Anh thương mại đào tạo ngoại ngữ chuyên ngành kinh tế... Bạn có thể truy cập vào các trang web của trường hay trang web của Bộ Giáo dục và Đào tạo để biết thông tin chi tiết hơn. Người phiên dịch có phạm vi hoạt động rất rộng, tuy nhiên, anh ta không thể là chuyên gia về mọi thứ. Bởi vậy, đa số những người dịch chuyên nghiệp thường tìm một vài lĩnh vực phù hợp với mình. Điều này cũng có nghĩa là bạn phải học (ở nhà trường hay tự học) và liên tục bồi bổ vốn ngoại ngữ chuyên ngành thuộc lĩnh vực mình đã tự chọn.

Hiện nay, có rất nhiều trung tâm đào tạo ngoại ngữ có uy tín của nước ngoài được mở tại Việt Nam, đặc biệt là với tiếng Anh và tiếng Pháp. Theo học những trung tâm này là cơ hội rất tốt để bạn hoàn thiện vốn ngoại ngữ của mình.

*** Tự học ngoại ngữ ngay từ hôm nay**

Mỗi người có một cách học ngoại ngữ riêng. Bạn có thể theo học các cơ sở đào tạo ngoại ngữ tốt, những người thầy giỏi, xin làm tình nguyện viên tại những tổ chức quốc tế hoạt động tại Việt Nam, tham gia vào các diễn đàn của giới trẻ thế giới lập ra quanh một chủ đề nào đó trên mạng *Internet*...

Nghĩa là có rất nhiều con đường khác nhau để bạn học một ngôn ngữ nào đó. Nhưng điều quan trọng bạn nên nhớ là ngoại ngữ đòi hỏi ở bạn khả năng tự học rất cao và sự luyện tập bền bỉ. Thường xuyên đọc báo, xem sách, nghe các đài nước ngoài, xem các kênh truyền hình, phim ảnh bằng ngôn ngữ mình học và chịu khó giao tiếp với người nước ngoài vẫn là cách tự học tốt nhất. Bởi ngôn ngữ là sinh ngữ, chúng cần được sử dụng tối đa trong cuộc sống hằng ngày của bạn.

Nghề phục chế

Phục chế phải đặt cho mình mục tiêu tái lập lại sự toàn vẹn ban đầu của một tác phẩm mà không làm mất tính chân thực về lịch sử và nghệ thuật của nó, hay xóa đi những dấu vết của thời gian.

Cesare Brandi
Tác giả cuốn "Lí thuyết phục chế"

Khi khai quật được các công trình cổ xưa, tìm ra các cổ vật như tượng, đồ sành sứ, đồ gốm, trang phục..., ta thường phải đối diện với thực tế là những công trình, cổ vật ấy đã bị thời gian và những tác động khác làm cho hư hỏng, biến đổi nhiều. Làm thế nào để tái hiện lại hình ảnh ban đầu của chúng?

Các công trình, tác phẩm văn hoá, nghệ thuật gốc là những nguyên bản không thể thay thế được. Chúng có giá trị mĩ thuật, tôn giáo, lịch sử, khoa học, văn hoá, xã hội và kinh tế lớn. Nhưng một công trình, tác phẩm từ khi xuất hiện thường gặp rất nhiều tác động nên bị biến đổi nhiều. Làm thế nào để công trình, tác phẩm ấy trở lại giống hoặc gần giống như khi được sáng tạo ra?

Bạn sẽ cần đến những nhà phục chế.

Phục chế với tư cách là một nghề nghiệp chuyên nghiệp còn rất mới mẻ ở Việt Nam. Mời bạn khám phá *Toa tàu số 32*:

Nghề phục chế

Chúng ta sẽ bắt đầu hành trình với một vài câu chuyện thú vị về những công trình phục chế nổi tiếng hay các sự cố khẩn cấp cần đến bàn tay nhà phục chế.

*** Phục chế những bức bích họa của Michelangelo ở Nhà thờ**

Sistine, Roma

Đến Nhà thờ Sistine ở Roma, bạn sẽ không khỏi choáng ngợp trước một công trình nghệ thuật vĩ đại. Đó là những bích họa (tranh vẽ trên tường) nổi tiếng của Michelangelo.

Các nhà phục chế đã mất hơn 20 năm để những bức bích họa ấy lại tỏa sáng và tươi mới như thời điểm chúng được tạo ra. Bắt đầu một cách đầy cẩn trọng, với sự nghiên cứu kĩ lưỡng nhất, họ dần làm sạch những lớp bẩn bám vào tranh cũng như những lớp hồ và lớp phủ được quết lên từ bao thế kỉ trước.

Tuy nhiên, khi công trình hoàn thành, màu sắc của những bức bích họa được làm sạch khiến người ta kinh ngạc. Vô số cuộc tranh luận đã nổ ra: Liệu trần nhà sau khi phục chế có trông giống như bức bích họa ban đầu của Michelangelo không? Làm thế nào để chúng ta chắc chắn được điều ấy?... Nguyên nhân quan trọng nhất khiến người ta đặt câu hỏi như vậy là: công trình phục chế này khiến chúng ta phải đánh giá lại tác phẩm của Michelangelo cũng như lịch sử hội họa Italia.

* **Axit tấn công**

Axit luôn là kẻ thù nguy hiểm với các tác phẩm nghệ thuật. Năm 1956, nửa dưới bức họa Mona Lisa nổi tiếng của danh họa Leonardo da Vinci ở Viện bảo tàng Louvre (Paris) bị axit phá hủy nghiêm trọng. Ngày 21/4/1988, ba tác phẩm lớn của họa sĩ Albrecht Durer hiện được lưu giữ tại thành phố Munich (Đức) cũng bị axit tấn công.

Khi những tác phẩm nghệ thuật bị ảnh hưởng của axit, các nhà phục chế phải có hành động nhanh chóng nhất để ngăn chặn những “kẻ hủy diệt hiếu chiến” kia tiếp tục phá hoại tác phẩm. Đồng thời, người ta nghiên cứu loại axit đang gây hại để có thể sử dụng chất cân bằng tương ứng.

Với nỗ lực của các nhà phục chế và nhà khoa học, bức họa Mona Lisa và ba tác phẩm của Durer giờ đã được trưng bày trở lại cùng những đề phòng cần thiết.

* **Lửa cháy thư viện nữ bá tước Anna Amalia**

Ngày 2/9/2004, thư viện nữ Bá tước Anna Amalia ở Weimar (Đức) đột nhiên phát cháy. Phải mất đến ba ngày, lính cứu hỏa mới dập tắt được hoàn toàn lửa. Ngôi nhà lịch sử cũng như một bộ sưu tập sách vở rất lớn bị hư hỏng nặng. Nhiều tác phẩm nghệ thuật bị mất vĩnh viễn hoặc rất khó phục hồi lại. Những hư hỏng này một phần do lửa, phần khác lại bởi chính nước dùng để dập lửa.

Đây là lúc cần đến sự giúp sức của các nhà phục chế. Ngay trong đêm lửa cháy, người ta đã tiến hành phục chế những cuốn sách đầu tiên được cứu ra.

Công việc phục chế những cuốn sách bị hư hỏng sau khi thư viện cháy là phần căng thẳng và mất nhiều công sức nhất. Đó thực sự là cuộc chạy đua với thời gian bởi những cuốn sách ướt sau 24 giờ thường nát mủn ra.

Người ta ước đoán việc phục chế 62.000 cuốn sách là một thử thách lớn và có lẽ

sẽ phải kéo dài trên 10 năm.

Qua những câu chuyện ở *Hàng ghế số 1*, hẳn bạn đã phần nào hiểu về vai trò quan trọng của những nhà phục chế trong việc giữ gìn, tái tạo các giá trị cổ xưa.

Họ là những "hiệp sĩ" bảo vệ các công trình, tác phẩm văn hóa, nghệ thuật khỏi sự phá hoại của thời gian, môi trường, con người, thiên tai, hỏa hoạn...

Không chỉ vậy, với kiến thức và kĩ năng của mình, nhà phục chế còn là người khôi phục lại hình ảnh ban đầu của những cổ vật, các công trình cổ xưa được khai quật từ lòng đất. Công việc của nhà phục chế bởi vậy thường có mối liên hệ sâu sắc với các nhà khảo cổ.

Các cổ vật, công trình, tác phẩm lịch sử, văn hóa, nghệ thuật..., tức là tất cả những gì cần đến bàn tay của nhà phục chế, được gọi đơn giản là đối tượng phục chế. Bạn hãy làm quen với thuật ngữ này.

*** Phục chế = Nghệ thuật + Khoa học + Tâm linh**

Xét về mặt bản chất, nghề phục chế được đặc trưng bởi ba yếu tố dưới đây:

Một phần nghệ thuật
Một phần khoa học
Một phần tâm linh

Một phần nghệ thuật bởi nhà phục chế thường xuyên phải làm việc với các tác phẩm, công trình nghệ thuật. Anh ta phải hiểu thấu vẻ đẹp, chiều sâu tư tưởng của tác phẩm, công trình để khôi phục lại chúng.

Một phần khoa học bởi nhà phục chế làm việc bằng các kĩ thuật và phương pháp khoa học. Anh ta phải nghiên cứu và ứng dụng những tiến bộ mới về công nghệ vào công tác phục chế.

Một phần tâm linh bởi nhà phục chế thường xuyên phải làm việc với những cổ vật, công trình, tác phẩm lịch sử, văn hóa, nghệ thuật cổ xưa. Họ không chỉ tái tạo lại một vật thể mà cả linh hồn của chúng và phần quá khứ xa xưa mà chúng lưu giữ.

*** Những yêu cầu với nhà phục chế**

Công việc của các nhà phục chế bao gồm giữ gìn, phục chế, chăm sóc và nghiên cứu các tác phẩm, công trình nghệ thuật cũng như các cổ vật, công trình lịch sử...

Là những chuyên gia thực thụ trong lĩnh vực này, họ còn thực hiện cả việc tư vấn cho những ai có nhu cầu (một viện bảo tàng, một phòng triển lãm, một tổ chức hay đơn giản chỉ là một cá nhân đang sở hữu một bộ sưu tập).

Nhà phục chế phải có khả năng nắm bắt đối tượng phục chế dưới nhiều góc nhìn khác nhau. Họ biết tổng hợp một cách có phương pháp, biết đánh giá các kết quả nghiên cứu để sau đó cân nhắc xem những phương án bảo tồn nào là cần thiết. Bởi vậy, sự hợp tác giữa các nhà phục chế và các nhà khoa học khác là rất cần thiết.

Nguyên tắc cơ bản đầu tiên của công việc này là tôn trọng hoàn toàn nguyên bản.

Chẳng hạn như trong việc phục chế một tác phẩm nghệ thuật, nhà phục chế phải cảm nhận được ý đồ gốc của nghệ sĩ sáng tạo ra công trình, tác phẩm đó. Anh ta nắm bắt được ý tưởng nghệ thuật này, trên cơ sở đó đưa ra các biện pháp xử lí. Trong mọi trường hợp, nhà phục chế phải tránh sự sáng tạo cá nhân trong tác phẩm, công trình được phục chế. Điều này có nghĩa là nhà phục chế phải lệ thuộc vào tác phẩm ban đầu.

Cùng với công việc hằng ngày bên đối tượng phục chế, nhà phục chế còn tham gia vào nhiều phần việc khác như: chăm sóc và bảo dưỡng định kì, trông nom các khu triển lãm, chỉ đạo, tư vấn về công tác vận chuyển... Việc bảo quản, trông nom đúng phương pháp giúp tránh cho đối tượng khỏi bị hư hỏng và phải can thiệp sau này.

*** Ghi chép, nghiên cứu và phân tích**

Bạn còn nhớ nguyên tắc cơ bản đầu tiên của các nhà phục chế chứ? Đó là phải đảm bảo không làm thay đổi đặc điểm, giá trị của cổ vật, công trình, tác phẩm lịch sử, văn hóa, nghệ thuật. Để làm được điều ấy, việc có một kiến thức chính xác về đối tượng phục chế và các đặc trưng, đặc tính của nó là vô cùng cần thiết.

Bởi vậy, trước khi tiến hành duy tu, nhà phục chế phải quan sát, nghiên cứu và ghi chép đầy đủ những đặc điểm về mặt lịch sử, công nghệ chế tạo của đối tượng phục chế. Trong phần việc này, nhà phục chế thường hợp tác chặt chẽ với nhiều nhà khoa học và nhà chuyên môn thuộc những lĩnh vực khác nhau.

Chẳng hạn khi nghiên cứu một tượng đài, nhà phục chế làm việc với các nhà lịch sử nghệ thuật, nhà chăm sóc tượng đài, kiến trúc sư, nhà khoa học tự nhiên...

Vậy cụ thể nhà phục chế nghiên cứu, phân tích và ghi chép những gì?

- Ghi lại tất cả những gì có thể nhận ra bằng mắt thường trên đối tượng phục chế. Công việc này được các nhà phục chế gọi là ghi nhận đối tượng phục chế.

- Nghiên cứu nguyên vật liệu của đối tượng phục chế (cấu trúc và thành phần cấu tạo).

- Nghiên cứu các kĩ thuật thủ công và tạo hình được dùng để làm ra đối tượng.

- Tổng hợp lại tất cả các giai đoạn lịch sử mà đối tượng phục chế đã trải qua.

- Nghiên cứu các quá trình lão hóa tự nhiên và sự xuất hiện lão hóa của đối tượng phục chế.

- Xác định tình trạng bảo tồn đã được áp dụng cho đối tượng trong thời gian qua.

- Xác định chi tiết các hư hỏng phát hiện được (hình dạng hư hỏng, độ hư hỏng).

- Xác định nguyên nhân của những hư hỏng đó.

- Tìm ra các yếu tố ảnh hưởng tới đối tượng phục chế.

- Lấy mẫu để tiến hành những phân tích khoa học sâu hơn.

Trong quá trình nghiên cứu này, nhà phục chế nhờ đến các kĩ thuật, công nghệ hiện đại và các phương pháp nghiên cứu khoa học. Những công cụ hỗ trợ kĩ thuật quan trọng là kính hiển vi, các phương pháp phân tích bằng tia cực tím, tia hồng ngoại hay tia X quang...

Nhà phục chế sử dụng kính hiển vi và các phương tiện kĩ thuật hiện đại khác "tách" từng phần đối tượng phục chế. Qua đó, họ xác định được mức độ thay đổi, hư hỏng cũng như các nhân tố gây ảnh hưởng xấu đến đối tượng. Chỉ sau khi bóc tách đối tượng cần phục chế một cách chi tiết như vậy, nhà phục chế mới có thể đưa ra quyết định chính xác cho biện pháp trùng tu và phục chế cần thiết.

*** Khởi thảo các phương pháp phục chế và trùng tu**

Sau khi nghiên cứu kĩ lưỡng, nhà phục chế lên kế hoạch về phương pháp phục chế trùng tu có khả năng gìn giữ tác phẩm một cách tốt nhất. Để phương pháp mình đưa ra thực sự khả thi, nhà phục chế lúc này thường thảo luận kĩ lưỡng với những người chịu trách nhiệm về đối tượng phục chế hoặc người sở hữu đối tượng đó (cá nhân hoặc tổ chức).

Trong kế hoạch này, nhà phục chế sẽ giải quyết những điểm chính sau:

- Khắc phục hư hỏng và phòng tránh hư hỏng như thế nào?

- Xác định sự cần thiết, mục đích và phạm vi phục chế.

- Cách thức và các phương pháp phục chế cần thiết.

- Trình bày cụ thể các phương pháp phục chế (kĩ thuật và vật liệu).

- Tính toán thời gian và các phí tổn đi kèm.

- Các dụng cụ, máy móc và biện pháp kĩ thuật xử lí cho từng phương pháp cụ

thể.

*** Tiến hành các phương pháp phục chế**

Sau giai đoạn nghiên cứu kĩ lưỡng cũng như thống nhất được kế hoạch với những người có liên quan như chủ sở hữu, các nhà khoa học, nhà nghiên cứu, kiến trúc sư... nhà phục chế lúc này thực hiện các biện pháp phục chế cụ thể. Đây chính là lúc cần đến kĩ năng nghề nghiệp, đôi bàn tay khéo léo và cả sự nhẫn nại của người làm phục chế.

Tùy thuộc vào đối tượng phục chế là gì, tình trạng của nó như thế nào, kế hoạch phục chế ra sao, phí tổn cho phép là bao nhiêu... nhà phục chế có thể sử dụng một số trong những biện pháp sau đây:

- Giữ nguyên, gia cố đối tượng. Với biện pháp này, nhà phục chế gia cố các đối tượng phục chế đã bị xuống cấp hoặc hư hỏng về chất liệu, làm cho chúng trở nên chắc chắn và ổn định.

- Loại bỏ các chất gây hại có trên đối tượng, làm sạch đối tượng.

- Lấy đi các chất bổ sung, các lớp vỏ bao bọc, các lớp bề mặt (đặc biệt trong các tác phẩm hội họa, như trường hợp những bức bích họa của Michelangelo ở nhà thờ Sistine - Roma).

- Tiến hành các kĩ thuật về liên kết vật liệu, cân bằng độ căng và độ biến dạng của đối tượng.

- Bổ sung và định dạng lại (trong khả năng có thể) các chi tiết bị thiếu của đối tượng.

- Xử lí bề mặt, tạo lớp bề mặt cho đối tượng.

- Kiểm tra và chống các vi sinh vật gây hư hại cho đối tượng.

...

*** Lập tài liệu về đối tượng phục chế**

Trong quá trình nghiên cứu và xử lí đối tượng phục chế, nhà phục chế thường tổng kết lại những tài liệu (bằng hình ảnh và bằng lời) về đối tượng đó.

Tài liệu của nhà phục chế chính là căn cứ giúp những người chịu trách nhiệm có thể quyết định về phương pháp bảo tồn, phục chế hợp lí sau này. Trong tài liệu này, nhà phục chế chỉ ra tất cả các biện pháp đã được thực hiện. Đồng thời, tài liệu cũng lưu giữ những kinh nghiệm và kiến thức thu nhận được trong quá trình làm việc thực tế với đối tượng bảo tồn.

Cụ thể, trong phần tài liệu của mình, nhà phục chế đề cập đến những vấn đề chính như:

- Các kết quả khảo sát và nghiên cứu.

- Trạng thái, tình trạng của đối tượng trước khi phục chế.

- Kế hoạch bảo tồn, kế hoạch phục chế.

- Các vật liệu và biện pháp được áp dụng.

- Những kiến thức thu nhận được liên quan tới công việc.

- Các minh họa bằng ảnh hoặc bản vẽ về các trạng thái của đối tượng trước, trong và sau khi phục chế.

- Cách sắp đặt, giữ gìn trong kho, phương pháp chăm sóc và bảo quản đối tượng sau khi phục chế.

*** Chăm sóc, bảo quản và các biện pháp phòng ngừa**

Sau khi đã hoàn thành nhiệm vụ phục chế, công việc của nhà phục chế chưa kết thúc. Các đối tượng phục chế vẫn cần được bảo quản và chăm sóc liên tục. Bởi vậy, có nhà phục chế cả đời chỉ chuyên làm việc với một vài cổ vật, tác phẩm, công trình lịch sử, văn hóa nghệ thuật.

Bạn có thể hiểu chăm sóc ở đây nghĩa là thường xuyên kiểm tra những tác động của môi trường tới đối tượng, đồng thời thiết lập những biện pháp giữ gìn, bảo tồn các chất liệu của đối tượng...

Nhà phục chế không chỉ chú ý tới bản thân đối tượng phục chế mà còn phải quan sát môi trường nơi đối tượng đó được lưu giữ. Anh ta chịu trách nhiệm về những điều kiện tốt nhất cho việc cất giữ đối tượng như nhiệt độ, độ ẩm, ánh sáng tại nơi bảo quản...

Trong việc chăm sóc và gìn giữ các cổ vật, đặc biệt là các công trình, tác phẩm lịch sử, văn hóa, nghệ thuật thì quan sát các điều kiện khí hậu là điểm cơ bản. Ít yếu tố nào có thể gây hư hỏng cho một cổ vật, công trình, tác phẩm lịch sử, văn hóa, nghệ thuật nhanh như sự thay đổi về độ ẩm. Bởi vậy, công việc trước hết của các nhà phục chế là bảo vệ đối tượng phục chế khỏi những ảnh hưởng của thời tiết, các hư hại do môi trường cũng như côn trùng gây hại.

Với việc quan sát liên tục, nhà phục chế nhận biết kịp thời hư hỏng mới, giúp tránh những thiệt hại lớn. Công việc cụ thể của anh ta lúc này là:

- Lập các kế hoạch chăm sóc và bảo tồn.

- Kiểm tra khí hậu, ánh sáng và các tác động khác của môi trường.

- Kiểm tra các biện pháp phục chế đã được thực hiện.

- Tránh những tác động có thể gây hư hại cho đối tượng.

- Quyết định về những biện pháp tức thời để bảo vệ đối tượng khi có những tình huống bất ngờ xảy ra.

- Lập kế hoạch cũng như đề ra các cách thức hành động khi thay đổi địa điểm bảo quản.

- Chỉ đạo, giám sát việc vận chuyển.

*** Tư vấn về bảo quản và phục chế**

Đây là công việc thường xuyên của các nhà phục chế. Họ trả lời những câu hỏi

như:

Làm thế nào để giữ gìn cổ vật, các công trình, tác phẩm lịch sử, văn hóa nghệ thuật, tránh các hư hại không đáng có? Phải xử lí ra sao trong các trường hợp hư hại cụ thể? Và còn vô vàn câu hỏi khác.

Ví dụ bạn đang giữ trong tay một cổ vật (chiếc bình từ thế kỉ 15 chẳng hạn) và bạn tới gặp một chuyên gia phục chế. Qua nhiều thông tin mà nhà phục chế có được từ tác phẩm, anh ta bắt tay vào các công việc có tính chất tư vấn và giám định gồm:

- Đánh giá tình trạng hư hỏng.

- Đánh giá biện pháp phục chế đã được thực hiện trên chiếc bình đó (nếu có).

- Đưa ra ý kiến về các biện pháp và phương tiện phục chế cần thiết.

- Đánh giá về điều kiện khí hậu, môi trường ảnh hưởng lên chiếc bình của bạn...

*** Tư vấn về vận chuyển**

Để tiện cho nghiên cứu cũng như trưng bày, triển lãm, các cổ vật, tác phẩm lịch sử, văn hoá, nghệ thuật thường xuyên phải thay đổi địa điểm. Chúng được vận chuyển từ nơi khai quật về phòng thí nghiệm, rồi từ phòng thí nghiệm về viện bảo tàng, từ viện bảo tàng ra phòng triển lãm... Và còn nhiều hành trình khác.

Trong khi đó, việc thay đổi địa điểm khiến hầu hết các cổ vật, tác phẩm lịch sử, văn hóa, nghệ thuật phải chịu những ảnh hưởng ngoài ý muốn. Môi trường khí hậu thay đổi cũng như tác động cơ học có thể làm hỏng chúng. Mỗi đối tượng do đặc thù về hình dáng, chất liệu... lại cần các điều kiện vận chuyển riêng.

Người thực hiện vận chuyển đương nhiên không thể biết hết được các điều kiện cần thiết. Vậy là lại cần đến nhà phục chế. Việc vận chuyển chỉ có thể được thực hiện khi tình trạng của đối tượng được nhà phục chế cho phép. Thường thì trước khi vận chuyển, người ta phải đưa ra các biện pháp phòng ngừa đặc biệt để không gây hư hỏng đến các phần của đối tượng. Ngoài ra, trong quá trình vận chuyển, đối tượng phải được đóng gói tốt và an toàn để không gây hư hại nào cả.

*** Nghiên cứu**

Không chỉ làm việc trực tiếp với những đối tượng phục chế, các nhà phục chế còn liên tục tiến hành công tác nghiên cứu. Qua những nghiên cứu này, họ không ngừng nâng cao kiến thức cho mình.

Ngược lại với trước đây thường làm việc theo kinh nghiệm truyền lại qua các đời, nhà phục chế ngày nay hoạt động dựa trên căn cứ khoa học và tiến bộ về công nghệ. Bởi vậy, việc nâng cao, cập nhật những kiến thức khoa học, kĩ thuật có liên quan luôn tác động trực tiếp đến phương pháp làm việc cũng như hiệu quả công việc của nhà phục chế, giúp anh ta tác nghiệp tốt hơn.

Các nghiên cứu của nhà phục chế tập trung vào một số hoạt động chính sau:

- Tham khảo những tài liệu lịch sử về kĩ thuật và phương pháp phục chế.

- Nghiên cứu các kĩ thuật phục chế truyền thống.

- Nghiên cứu các nguyên nhân gây ra hiện tượng lão hóa của đối tượng, cũng như những nguyên nhân gây hư hỏng.

- Tiếp tục triển khai, thử nghiệm và đánh giá các thiết bị và phương pháp mới.

...

Nhà phục chế có địa chỉ làm việc khá đa dạng. Trước hết, trong lĩnh vực này, bạn có thể công tác ở những viện bảo tàng, trung tâm di tích tại các địa phương trong cả nước, các cơ sở bảo tồn, cơ quan, hiệp hội liên quan đến bảo tồn, phục chế... Ở đâu có các công trình, di tích văn hóa, lịch sử, các tác phẩm nghệ thuật lâu đời, ở đó cần đến nhà phục chế.

Thực tế, một tỉ lệ rất lớn những nhà phục chế nước ngoài làm việc trong xưởng phục chế tư của mình. Thông thường, một nhóm các nhà phục chế sẽ lập ra một xưởng phục chế tư và làm việc theo các đơn đặt hàng.

Trong điều kiện Việt Nam hiện nay, rất nhiều công trình, tác phẩm văn hóa nghệ thuật đòi hỏi đến tài năng của những nhà phục chế chuyên nghiệp. Trong khi đó, số người làm nghề này tại nước ta chưa nhiều. Bởi vậy, bạn hầu như chẳng phải lo lắng gì về việc mình sẽ làm việc ở đâu khi bước chân vào ngành này. Điều cốt yếu là bạn phải có ý thức học hỏi và trau dồi nghiệp vụ. Tất nhiên, cơ hội vẫn nằm ở chính tài năng và sự nỗ lực của bản thân bạn.

*** Công việc linh hoạt và thú vị**

Trở thành nhà phục chế, bạn sẽ đi nhiều nơi và tiếp xúc với nhiều cổ vật, công trình văn hóa, lịch sử, nghệ thuật khác nhau... Bước chân của các nhà phục chế luôn in dấu trên khắp mọi miền Tổ quốc.

Mỗi khi bắt đầu công việc mới lại là một “cuộc gặp gỡ” thú vị với đối tượng. Qua đó, nhà phục chế không chỉ làm sống lại giá trị ban đầu của đối tượng mà còn học hỏi được rất nhiều thứ, từ kiến thức lịch sử, văn hóa đến khoa học, kĩ thuật và nghệ thuật.

*** Luôn mới mẻ và nhiều thử thách**

Sẽ là sai lầm nếu bạn nghĩ rằng phải làm việc với các cổ vật, công trình, tác phẩm lịch sử, văn hóa, nghệ thuật lâu đời nên nghề nghiệp này cũ kĩ hay buồn chán.

Các cổ vật, công trình, tác phẩm ấy mang trong mình những thông tin và giá trị cổ xưa bị chôn vùi cùng thời gian, giờ lại trở thành hoàn toàn mới mẻ với người hiện đại. Mỗi cổ vật mới được khám phá lại là một thử thách đầy say mê với người làm phục chế. Làm sao tái hiện lại hình dạng ban đầu của nó? Cần sử dụng nguyên vật liệu nào? Kĩ thuật ra sao?...

Và ngay cả khi bạn gắn bó với một loại đối tượng (như tranh vẽ chẳng hạn), công việc của bạn cũng không hề đơn điệu. Lần này qua lần khác, nhà phục chế đứng trước cùng một tác phẩm nhưng trong những hoàn cảnh và sự cố rất khác nhau. Chúng đòi hỏi những cách xử lí, phương án phục chế linh hoạt. Đây quả là một thách thức thú vị trong nghề.

Nhà phục chế không chỉ thực hành trên các đối tượng cụ thể mà còn liên tục nghiên cứu, tìm tòi để hoàn thiện phương pháp, kĩ năng nghề nghiệp của mình. Họ hợp tác, trao đổi kinh nghiệm với các nhà khoa học, liên tục cập nhật kiến thức về công nghệ, văn hóa nghệ thuật. Điều này có nghĩa là bộ óc của bạn phải tiến kịp với những phát triển mới nhất trong các lĩnh vực có liên quan, chẳng hạn ngành khoa học vật liệu đầy mới mẻ.

*** Mang trọng trách bảo tồn tài sản văn hóa nghệ thuật của đất nước và nhân loại**

Nhà phục chế chịu trách nhiệm lớn trong việc giữ gìn và bảo quản những công trình, tác phẩm nghệ thuật, văn hóa cho các thế hệ hiện tại và tương lai. Bạn hãy thử tưởng tượng xem, không có các nhà phục chế với những nỗ lực âm thầm của họ, chúng ta sẽ chẳng bao giờ còn được chiêm ngưỡng nàng Mona Lisa với nụ cười bí hiểm nổi tiếng nữa. Và còn biết bao công trình văn hóa nghệ thuật khác.

Những phí tổn về thời gian, nhân lực và kinh phí cho công tác bảo tồn, phục chế các công trình, tác phẩm văn hóa, lịch sử, nghệ thuật không nhỏ. Nhưng bao nỗ lực ấy hoàn toàn xứng đáng. Bởi đó là những gì không thể thay thế và là cả giá trị lịch sử lâu đời của mỗi dân tộc cũng như toàn nhân loại.

Và không thể không kể đến những cổ vật được khai quật từ lòng đất. Tất cả sẽ chỉ là những mảnh vỡ, những mảnh đổ nát nếu không có các nhà phục chế. Chúng ta sẽ chẳng bao giờ có được hình ảnh ban đầu của chúng.

*** Những thách thức bạn sẽ phải đối mặt**

1- Bằng chuyên môn của mình, các nhà phục chế đảm nhận trách nhiệm giữ gìn các di sản nghệ thuật cũng như di sản văn hóa lịch sử cho hôm nay và thế hệ tương

lai. Họ luôn phải làm việc với các hiện vật không thể thay thế. Những việc làm thiếu hiểu biết có thể dẫn đến sai lệch bản gốc hoặc gây hư hỏng. Chỉ các nhà phục chế được đào tạo lành nghề mới có khả năng thực hiện trọng trách này.

2- Nhà phục chế phải tự chịu trách nhiệm về việc áp dụng các phương pháp phục chế. Anh ta phải biết lựa chọn phương pháp thích hợp trong từng trường hợp cụ thể. Không có sự bảo quản tốt nhất cũng như không có phương pháp phục chế tốt nhất quy chuẩn cho mọi thứ, chỉ có phương pháp riêng thích hợp cho từng đối tượng mà thôi. Bởi vậy, nhà phục chế cần đến sự nhạy cảm, linh hoạt và khả năng đưa ra quyết định chính xác.

3- Những tác phẩm phục chế nổi tiếng như bức bích họa của Michelangelo ở Nhà thờ Sistine (Roma) hay bức tranh Người đàn ông đội mũ giáp vàng (*Man with the golden helmet*) ở Triển lãm Hội họa Berlin… và một số tác phẩm khác thu hút nhiều sự quan tâm của giới báo chí và những người yêu nghệ thuật.

Nhưng không phải nỗ lực phục chế nào cũng gây chú ý như vậy. Nghề phục chế thường âm thầm. Mục tiêu đầu tiên của nhà phục chế là giữ gìn các cổ vật, công trình, tác phẩm lịch sử, văn hóa nghệ thuật. Họ ít được nhắc đến, cũng ít khi được ngợi ca. Đây cũng là một thử thách không nhỏ của nghề nghiệp.

4- Nghề phục chế buộc bạn phải theo những nguyên tắc khoa học và những phương pháp rõ ràng. Khi người xem nhìn vào công trình đã được phục chế và cảm thấy rằng không có thay đổi lớn nào thấy được bằng mắt thường nghĩa là bạn đã thành công.

Bạn có thể hiểu rằng: Công trình phục chế tốt nhất là cái mà bạn không thấy được.

Nhà phục chế không phải là nhà phù thủy và không có phép màu nào giúp bạn thay đổi những thứ mà nguyên tác không cho phép thay đổi. Bạn chỉ có thể giữ lại những gì có ở đó, không phải những gì không có (chẳng hạn như một cánh tay bị mất của bức tượng).

5- Sự kiên nhẫn và khả năng chịu đựng áp lực trong công việc này thì không sao kể hết. Điều kiện làm việc đôi khi rất khó khăn và bất lợi bởi vị trí của đối tượng cần phục chế. Hãy thử tưởng tượng bạn phải làm việc ròng rã hơn 20 năm với những bức bích họa của Michelangelo nằm trên trần nhà thờ.

Trong khi đó, các xưởng phục chế và phòng thí nghiệm với ánh sáng đèn, các loại mùi hương khó chịu của cổ vật, hóa chất, rồi bụi và khói rất dễ khiến bạn căng thẳng. Thời hạn bàn giao công trình nhiều khi gấp gáp, buộc bạn phải làm việc nhiều giờ liên tục trong ngày.

*** Sự khéo léo, hiểu biết sâu sắc kĩ thuật, sự linh hoạt, nhạy bén và cảm quan nghệ sĩ**

Điều kiện nói chung đối với người làm phục chế là sự khéo léo chân tay, hiểu biết kĩ thuật sâu sắc và tư duy linh hoạt.

Như *Hàng ghế số 2* đã tiết lộ với bạn, *Phục chế = Nghệ thuật + Khoa học + Tâm linh*. Muốn lựa chọn nghề nghiệp này, bạn phải hội tụ đủ ba yếu tố ấy. Bạn phải có con mắt nghệ thuật đủ để nhận ra những ý đồ nghệ thuật trong tác phẩm (điều này không dễ chút nào), cái đầu đầy kiến thức khoa học kĩ thuật để biết đưa ra những giải pháp hợp lí, một trái tim biết rung cảm, yêu quý để có thể lưu giữ những giá trị cổ xưa đích thực.

Nhà phục chế thường xuyên làm việc trên từng phần nhỏ của đối tượng phục chế. Công cụ của họ có thể chỉ là cái bay nhỏ xíu, cây bút lông, những chai lọ đựng hóa chất các loại... Sự khéo léo chân tay là không thể thiếu. Nếu bạn còn nghi ngờ về khả năng này của mình, hãy tự rèn luyện ngay từ bây giờ.

*** Khả năng làm việc tập thể, khả năng giao tiếp và thuyết phục**

Mỗi công trình phục chế là kết quả lao động của một tập thể chứ không phải đơn lẻ nhà phục chế. Bạn phải hợp tác với các nhà khoa học, nhà lịch sử, nhà chuyên môn trong nhiều lĩnh vực khác nhau, và cả những nhà quản lí, người chủ sở hữu đối tượng.

Khả năng hợp tác với nhiều đối tượng khác nhau rất quan trọng với nhà phục chế. Họ phải biết kết hợp sức mạnh tập thể, tìm ra phương án phục chế và bảo tồn tốt nhất, biết thuyết phục về quyết định mình đưa ra. Trong những trường hợp phức tạp (như cho một công trình lớn chẳng hạn), nhà phục chế phải thuyết trình về phương án của mình trước những người có liên quan.

*** Tính nhẫn nại cao**

Hẳn bạn đã tự khám phá ra rằng, tính nhẫn nại, bền bỉ là hành trang không thể thiếu của mỗi nhà phục chế. Công việc phục chế những bức bích họa của Michelangelo ở Nhà thờ Sistine (Roma) mất đến hơn hai mươi năm, phục chế 62.000 cuốn sách bị cháy và thấm nước ở Thư viện Nữ Bá tước Anna Amalia dự kiến mất đến hơn mười năm. Đó là khoảng thời gian không hề ngắn ngủi trong cuộc đời con người.

Nhiều giờ trong một ngày, nhiều ngày trong một tháng, nhiều tháng trong một

năm, và rất nhiều năm như vậy làm việc liên tục với một đối tượng cần phục chế, không có sự nhẫn nại cao, bạn không thể trụ được trong nghề này.

Sự nhẫn nại ấy từ đâu ra? Từ chính tố chất sẵn có trong bản thân bạn và phần nhiều từ sự phấn đấu rèn luyện. Nhưng quan trọng hơn hết chính là từ tình yêu lớn lao của bạn với những giá trị văn hoá cổ xưa, với nghề nghiệp đầy thi vị nhưng cũng lắm gian nan này. Nên điều cốt yếu trong nghề phục chế, như trong mọi nghề nghiệp khác, vẫn là sự say mê, là tình yêu của bạn với nghề nghiệp này.

Tình yêu ấy bắt nguồn từ niềm say mê của bạn với những giá trị cổ xưa của nhân loại, và ước mong tha thiết muốn được bảo tồn, lưu giữ, trùng tu lại các cổ vật, công trình lịch sử, văn hóa nghệ thuật.

Ở Việt Nam chưa có đào tạo phục chế như một ngành học trong các trường đại học, cao đẳng. Bởi vậy, bạn có thể theo học những người đi trước hoặc học trong các ngành có liên quan như khảo cổ học... Tuy nhiên, nếu bạn muốn có kiến thức bài bản, sự lựa chọn tốt nhất vẫn là du học ở những nước có trình độ đào tạo cao về nghề nghiệp này.

*** Bạn sẽ được đào tạo những gì?**

Tại các cơ sở đào tạo và phục chế, bạn sẽ được học các kiến thức công nghệ, khoa học tự nhiên, lịch sử văn hóa nghệ thuật... Ngoài ra, bạn cũng được rèn luyện về sự khéo léo, khả năng làm việc với các công trình, tác phẩm lịch sử, văn hóa nghệ thuật.

Chương trình học ở mỗi nơi có thể khác nhau. Nhưng nội dung cơ bản thường là:

- Lịch sử văn hóa và lịch sử nghệ thuật.
- Kiến thức khoa học tự nhiên chuyên ngành, trong đó có môn học về khí hậu.
- Môn học về vật liệu và phục chế.
- Lịch sử và công nghệ phục chế.
- Đạo đức nghề nghiệp trong nghề phục chế.
- Phương pháp nghiên cứu.
- Triển khai các kế hoạch nhằm giữ gìn các chất liệu, bảo quản và phục chế.
- Thực hành bảo quản và phục chế.

- Phương pháp lập tư liệu.

- Nhận biết những nguy hiểm trong việc vận chuyển các tác phẩm nghệ thuật.

- Những kiến thức và cách phòng tránh cần thiết khi tiếp xúc với thiết bị kĩ thuật và các chất nguy hiểm.

...

Bên cạnh đó, bạn sẽ được dạy cách phác họa hoặc tạo ra bản sao hiện vật.

Trong tất cả các giai đoạn đào tạo, trọng tâm được hướng vào thực tế. Bạn sẽ được truyền thụ các kiến thức khoa học xã hội, khoa học tự nhiên, lịch sử và mĩ thuật cũng như khả năng để thích ứng với công việc sau này.

Ngày nay, trong công tác phục chế, người ta ứng dụng rất nhiều kiến thức khoa học tự nhiên, các kĩ năng nghề nghiệp đặc biệt. Bởi vậy, chỉ nhà phục chế được đào tạo chính quy, bài bản mới có thể phân tích các hiện vật và nhận biết một cách khoa học về chúng.

Mục tiêu đào tạo là tạo ra được một nhà phục chế làm việc tự chịu trách nhiệm, người có khả năng, trong phạm vi chuyên môn của mình, thực hiện tất cả các biện pháp phòng ngừa, bảo quản, phục chế và lập tài liệu về đối tượng.

*** Chọn lấy một chuyên ngành hẹp**

Không nhà phục chế nào có khả năng phục chế mọi thứ. Các hiện vật, tác phẩm, công trình lịch sử, văn hóa, nghệ thuật rất phong phú, đa dạng, với những đặc điểm rất khác biệt. Bạn chỉ có thể là nhà phục chế chuyên sâu vào một số loại hiện vật, công trình, tác phẩm nào đó mà thôi.

Vậy nên khi học trong trường, bạn sẽ phải quyết định môn mình học, tùy theo từng nhóm đối tượng khác nhau:

- Các tác phẩm hội họa.

- Phù điêu và điêu khắc gỗ.

- Tượng và kiến trúc có cấu tạo từ đá.

- Giấy (các tác phẩm viết, kí họa và sách tranh...), các tác phẩm lưu trữ và tác phẩm thư viện.

- Ảnh, phim và các thiết bị tư liệu hiện đại.

- Thủy tinh, đồ gốm.

- Hàng dệt may.

- Các vật thể bằng gỗ.

- Các vật thể bằng kim loại.

- Các vật thể bằng da.

- Các hiện vật khảo cổ (kim loại, thủy tinh, đồ gốm... khai quật từ lòng đất hay

dưới đáy biển).

- Các sản phẩm thủ công và thủ công mĩ nghệ.

...

*** Bạn có thể học ngành phục chế ở đâu?**

Ngày nay, với sự phát triển của nghề nghiệp, ngành phục chế được giảng dạy ở nhiều nước khác nhau tại các trường đại học tổng hợp hoặc chuyên ngành.

Điều kiện nhập học thường là kinh nghiệm thực hành trong lĩnh vực này và thi đỗ kì thi tuyển. Trong kì thi tuyển, bạn sẽ được kiểm tra về khả năng nghệ thuật, khoa học tự nhiên, lịch sử nghệ thuật cũng như sự khéo léo chân tay.

Phần lớn các chương trình đào tạo ở châu Âu chuyên sâu vào các lĩnh vực liên quan đến vật liệu trong phục chế.

Tốt nghiệp đại học chuyên ngành phục chế, bạn được cấp bằng kĩ sư phục chế. Ở một số nơi, bạn có thể học tập và nghiên cứu cao hơn lên thạc sĩ, tiến sĩ...

Nếu muốn du học về ngành này tại nước ngoài, bạn có thể tới: Anh, Pháp, Mĩ, Đức, Thụy Sĩ, Áo, Bỉ, Hungari, Đan Mạch, Phần Lan, Hy Lạp, Ailen, Italia, Canada, Manta, Hà Lan, Na Uy, Ba Lan, Thụy Điển, Tây Ban Nha, Cộng hòa Séc, Thổ Nhĩ Kì...

*** Một số địa chỉ đào tạo**

Ở Đức:

- Trường Đại học Mĩ thuật

Dresden http://www.hfbk-dresden.de

- Viện hàn lâm Quốc gia đào tạo nghệ thuật Stuttgart

http://www.abk-stuttgart.de

- Trường Đại học Erfurt

http://www.fh-erfurt.de (http://www.fh-erfurt.de/fhe/)

- Trường Đại học Hildesheim/Holzminden/Goettingen

http://www.fh-hildesheim.de (http://www.hawk-hhg.de/)

- Trường Đại học Keoln

http://www.fh-koeln.de

- Trường Đại học Kĩ thuật và Kinh tế Berlin

http://www.fhtw-berlin.de

Ở Thụy Sĩ:

- Trường Đại học La Chaux-de-fonds

http://www.hes-so.ch

- Viện Bảo quản di tích văn hóa ETH

http://www.id.arch.ethz.ch

Ở Áo:

- Viện Hàn lâm về Đào tạo nghệ thuật Viên

http://www.akbild.ac.at

- Đại học Tổng hợp về nghệ thuật ứng dụng Viên

http://www.angewandte.at

Nghề PR - quan hệ công chúng

PR là 90 phần trăm sự thật và 10 phần trăm nói về nó.

Arthur William Page

PR (Pi-a) là một nghề mới mẻ và năng động. Với giới trẻ tại nhiều nước, đây là một trong những sự lựa chọn hàng đầu để gây dựng sự nghiệp. Còn tại Việt Nam, hiện có không ít cơ quan, tổ chức, doanh nghiệp cần người làm công việc này mà không biết tìm ở đâu.

Dù đã là một ngành công nghiệp hùng mạnh trên thế giới, nhưng PR còn rất mới ở nước ta. Bạn có thể sẽ là một trong những chuyên gia Việt Nam tiên phong về lĩnh vực này. Và biết đâu tên bạn sẽ nằm trong lịch sử của PR Việt Nam.

Đào tạo về PR tại Việt Nam mới đang có những bước khởi đầu, nhưng ngay cả ở các cường quốc về PR, bạn cũng không nhất thiết phải có tấm bằng PR để bắt đầu sự nghiệp.

Nếu bạn là người năng động, thích giao thiệp, hãy khám phá *Toa tàu số 33*:

Nghề PR - quan hệ công chúng

Ở hàng ghế đầu tiên này, bạn sẽ gặp Edward Bernays, một trong những người được mệnh danh là "cha đẻ của PR". Tên tuổi của E. Bernays gắn liền với những bài học mà bất cứ nhân viên PR thực thụ nào cũng coi như "cẩm nang gối đầu giường".

Chúng ta sẽ bắt đầu hành trình qua thế giới của PR với một vài câu chuyện thú vị về những kì tích của Bernays trong vai trò một chuyên gia PR.

*** Làm thế nào để bán xà phòng cho trẻ em?**

Bạn sẽ thật khó chịu nếu phải tắm mà không có xà phòng?

Nhưng nước Mĩ năm 1923, trẻ em rất sợ thứ bọt cay và rát ấy. Công ty xà phòng Protect and Gamble (P&G) tất nhiên chẳng thích điều này chút nào.

Trong chiến dịch quảng cáo cho sản phẩm xà phòng Ivory, P&G đặt ra mục tiêu đưa được sản phẩm mới tới đối tượng là các em nhỏ. Tuy nhiên, những lời nói suông hay vài mẩu quảng cáo trên báo không dễ hấp dẫn các nhóc khó tính. Phải làm sao đây?

Nhiệm vụ khó khăn này được giao cho Edward Bernays, lúc này đang là chuyên gia PR của P&G.

Sau một loạt nghiên cứu kĩ lưỡng về thị trường và tâm sinh lí trẻ nhỏ, Bernays hiểu rằng trước hết phải thay đổi quan niệm của trẻ nhỏ về xà phòng, và không gì đạt được mục tiêu này nhanh chóng hơn những trò chơi.

Cuối cùng, Bernays đã có kế sách độc đáo:

Cuộc thi điêu khắc quốc gia dành cho trẻ em trên xà phòng trắng không mùi hương Ivory.

Đây là một cuộc thi rất quy mô với sự quảng bá nhiệt tình của giới báo chí. Những tác phẩm đạt giải sẽ được gửi tới trưng bày tại New York.

Trên thực tế, các "nhí" đang tham dự một trò chơi có thưởng với xà phòng. Cuối cùng, các em cũng phát hiện ra xà phòng, nhất là xà phòng trắng không mùi hương Ivory của P&G không những chẳng đáng sợ chút nào mà còn rất dễ thương.

Kết quả: Cuộc thi thành công rực rỡ và trẻ em đã yêu thích xà phòng, đặc biệt là Ivory. Các ông bố bà mẹ và công ty xà phòng đều hài lòng.

Trong suốt hơn 20 năm, cuộc thi này được tổ chức như một hoạt động thường niên, thu hút hàng triệu học sinh trên khắp nước Mĩ tham gia.

Kinh nghiệm của Bernays:

Muốn trẻ em yêu hơn sản phẩm của mình, trước hết cần phải hiểu và yêu mến các em.

*** Vì sao người Mĩ không còn ghét balê?**

Đầu thế kỉ 20, nước Mĩ tự do ngày nay lại là một xã hội bảo thủ. Người Mĩ không xem balê, lí do là trang phục của diễn viên trên sân khấu... không kín đáo. Vì thế, họ chẳng biết chút gì về balê cả.

Trong hoàn cảnh đó, một đoàn balê của Nga quyết định sang Mĩ công diễn. Edward Bernays được gửi gắm trọng trách chuẩn bị về tư tưởng cho công chúng Mĩ. Đây hầu như là điều không tưởng. Cần mất cả chục năm để thay đổi một thành kiến như thế của xã hội.

Bernays, là một chuyên gia PR hàng đầu, đã hoàn thành công việc chỉ trong vài tháng.

Qua báo chí, ông liên tục giới thiệu với công chúng Mĩ về nghệ thuật balê với những nét đặc sắc, hấp dẫn. Thậm chí trong những bức vẽ minh họa, ông đã khéo léo kéo dài váy các diễn viên nữ xuống gần chấm đầu gối...

Sau rất nhiều những nỗ lực như vậy, đoàn balê Nga đã thành công vang dội... Và tất nhiên công đầu thuộc về Edward Bernays, người đã kéo công chúng Mĩ tới rạp xem biểu diễn balê.

Không chỉ đem lại thành công cho đoàn balê Nga, chính Bernays đã giới thiệu tới nước Mĩ một môn nghệ thuật đầy hấp dẫn.

Kinh nghiệm của Bernays:

Trước khi muốn công chúng yêu mến, hãy khiến họ hiểu mình đã.

PR - Viết tắt của *Public Relations*, chưa có cách chuyển dịch thống nhất thuật ngữ sang tiếng Việt. Tuy nhiên, bạn có thể tạm gọi là *Quan hệ công chúng* như Khoa Báo chí (trường Đại học Khoa học Xã hội & Nhân văn - Đại học Quốc gia Hà Nội) hoặc theo cách gọi thông dụng hiện nay là Pi-a (phiên âm của hai chữ viết tắt PR trong tiếng Anh).

Nếu một năm có 365 ngày thì có tới... 3650 định nghĩa về PR. Từ những lời dạy đầu tiên trong Kinh thánh:

"Hãy làm điều tốt và hãy kể về nó, chớ quên!"

(To do good and to communicate, forget not)

Cho đến cách mô tả của E. Bernays về công việc người làm PR là cung cấp thông tin cho công chúng và thuyết phục công chúng, nỗ lực thống nhất thái độ hành động giữa một tổ chức với công chúng và ngược lại, giữa công chúng với tổ chức.

Dù được diễn giải theo cách nào, tựu chung lại, bạn có thể hiểu:

PR là những nỗ lực một cách có kế hoạch, tổ chức của một cá nhân hoặc tập thể, nhằm thiết lập và duy trì mối quan hệ cùng có lợi với đông đảo công chúng của nó. Một cách ngắn gọn, có thể hiểu PR là xây dựng, duy trì và phát triển những mối quan hệ tốt đẹp. Cơ sở chủ yếu của hoạt động PR là cung cấp thông tin cho công chúng, xây dựng thông tin hai chiều giữa công chúng và tổ chức, tạo nên sự hiểu biết và ủng hộ của công chúng. Hoạt động PR bởi vậy gắn chặt với các phương tiện truyền thông đại chúng.

*** PR làm việc cho ai?**

PR làm việc cho các công ty, tổ chức, cơ quan, ban ngành và bất cứ cá nhân nào có nhu cầu giành được sự hiểu biết và ủng hộ của công chúng...

*** PR hướng tới ai?**

PR hướng tới một hoặc nhiều nhóm xã hội rộng rãi có liên quan đến doanh nghiệp, tổ chức, cá nhân... đang sử dụng dịch vụ PR.

Những nhóm này được gọi chung là công chúng (*publics*).

Công chúng của PR gồm hai dạng chính:

- Công chúng nội bộ là những người ở trong công ty, tổ chức...

- Công chúng bên ngoài là những cá nhân hoặc nhóm ở bên ngoài nhưng có ảnh hưởng đến công ty, tổ chức...

Ví dụ trường học của bạn có công chúng nội bộ là thầy cô giáo, học sinh, văn thư, tài vụ, bảo vệ... và công chúng bên ngoài là phụ huynh học sinh, báo chí, Bộ - Sở Giáo dục và Đào tạo, các trường học khác...

*** PR làm gì?**

PR cung cấp thông tin cho công chúng, thiết lập mối quan hệ hai chiều giữa công chúng và tổ chức, cơ quan, doanh nghiệp... Chức năng cơ bản của PR được thâu tóm trong bốn chữ:

RACE

R *RESEARCH* NGHIÊN CỨU Chuyện gì đang xảy ra?	A *ACTION* HÀNH ĐỘNG Cần làm gì để giải quyết nó?
E *EVALUATION* ĐÁNH GIÁ Hiệu quả với công chúng ra sao?	C *COMMUNICATION* TRUYỀN THÔNG Nói gì với công chúng?

*** PR làm như thế nào?**

Người làm PR luôn thực hiện công việc của mình với nguyên tắc 5 F:

5 F	*FAST*	NHANH CHÓNG
	FACTUAL	CHÂN THỰC
	FRANK	THẲNG THẮN
	FAIR	CÔNG BẰNG
	FRIENDLY	THÂN THIỆN

*** PR không phải là quảng cáo**

- Quảng cáo nói: "Tôi là người tốt".

PR khiến người ta nói: "Bạn là người tốt".

- Quảng cáo có thể mua được.

PR chỉ có thể giành được bằng nỗ lực.

- Quảng cáo nhằm bán sản phẩm.

PR thiết lập thông tin hai chiều để đo ý kiến của công chúng về sản phẩm, tạo hình ảnh đẹp về thương hiệu, sản phẩm..., qua đó giành được sự chấp nhận và yêu mến của khách hàng.

Bạn có thể đi một vòng thế giới, nhưng không bao giờ in được hết dấu chân mình trên khắp vương quốc mênh mông của PR. Có nhiều loại hình PR khác nhau như PR phát triển kinh doanh, PR quảng bá tên tuổi, PR quản trị khủng hoảng...

Mỗi loại hình PR có những nét đặc trưng riêng. Tuy nhiên, công việc của người làm PR gồm những nhiệm vụ chủ yếu sau:

*** Lên kế hoạch, chương trình (Programme Planning)**

Trên cơ sở phân tích những thách thức và cơ hội, xác định mục tiêu cụ thể, người làm PR đề xuất và lập kế hoạch hoạt động, sau đó đánh giá hiệu quả của chúng.

Để hoạt động PR đạt được hiệu quả mong muốn, đồng thời có khả năng giải quyết những vướng mắc nảy sinh, việc lên kế hoạch, chương trình (Programme

Planning) là một khâu thiết yếu trong lịch trình công việc bất cứ nhân viên PR nào.

Tùy thuộc vào mục đích, chiến lược, sách lược cụ thể, một kế hoạch PR thường gồm các bước sau đây:

- Nghiên cứu, đánh giá tình hình.
- Xác lập mục tiêu của chương trình PR.
- Xác định các nhóm công chúng cần hướng tới trong chương trình.
- Quyết định lựa chọn các phương tiện truyền thông.
- Hoạch định về ngân sách.
- Đánh giá hiệu quả của chương trình.

*** Soạn thảo và biên tập (Writing and Editing)**

Với PR, văn bản là công cụ thường xuyên nhất để chuyển tải thông điệp tới công chúng. Các loại văn bản nhân viên PR phải thực hiện hằng ngày rất đa dạng, gồm những bản thông cáo báo chí, tài liệu báo chí, báo cáo dành cho cổ đông, báo cáo thường niên, bản tin nội bộ...

Bởi vậy, ngay từ khâu tuyển người, các nhà lãnh đạo của cơ quan, tổ chức, doanh nghiệp thường đòi hỏi ứng viên có công việc PR phải có kĩ năng nói và viết tốt, thành thạo trong việc soạn thảo và biên tập, xử lí các loại văn bản có liên quan.

Đây cũng là điều kiện thuận lợi cho những người đang học hoặc làm trong khu vực báo chí khi có ý định chuyển sang PR.

*** Thiết kế và sản xuất (Production)**

Bên cạnh việc soạn thảo tài liệu, công việc của người làm PR, dù là PR nội bộ hay trong các công ty PR độc lập còn luôn gắn liền với việc thiết kế, sản xuất những cuốn niên giám, các bản báo cáo, phim tài liệu, các chương trình truyền thông đa phương tiện...

Bởi vậy, một nhân viên PR chuyên nghiệp và giỏi giang cần có kiến thức và kĩ năng cơ bản, cập nhật về thiết kế và sản xuất chương trình, biết xây dựng mối quan hệ tốt, hiểu biết về các nhà thiết kế trong và ngoài tổ chức.

*** Quan hệ với giới truyền thông (Media Relations), theo dõi thông tin trên báo chí**

J. M. Kaul, một chuyên gia PR của Ấn Độ đã tổng kết rằng: "*Mọi người nhìn chúng ta như thế nào là tất cả nội dung hoạt động PR của chúng ta. Việc này lại phụ thuộc rất lớn vào việc các phương tiện truyền thông đại chúng nói về chúng ta như thế nào*".

Quan hệ với giới truyền thông (*Media Relations*) là một phần quan trọng trong hoạt động PR của bất cứ cơ quan, tổ chức nào. PR thiết lập và phát triển một mối quan hệ hợp tác tốt đẹp với giới báo chí. Người làm PR có nhiệm vụ liên tục cung cấp thông tin cập nhật nhất về cơ quan, tổ chức của mình hoặc khách hàng tới báo

chí. Công việc này bao gồm những hoạt động như soạn thảo và phát thông cáo báo chí, họp báo, tổ chức các buổi gặp mặt...

Điểm báo (theo dõi thông tin trên báo chí) cũng là một phần quan trọng trong hoạt động PR. Một nhân viên PR chuyên nghiệp phải liên tục duy trì và phát triển hình ảnh của công ty mình thông qua quảng cáo và việc xuất hiện thường xuyên trên các phương tiện thông tin đại chúng.

*** Truyền thông (Communication)**

"*PR là nghệ thuật biết kể hấp dẫn một câu chuyện hay*" như một danh nhân PR từng nói. Vì vậy, truyền thông (*Speaking*) là một phần không thể thiếu của hoạt động PR.

Qua các cuộc họp, diễn thuyết, ra mắt sản phẩm..., PR cố gắng đưa ra những thông điệp một cách hiệu quả tới từng nhóm công chúng riêng biệt để đạt được mục tiêu nhất định.

Một trong những nội dung cơ bản của hoạt động PR là cung cấp thông tin cho công chúng, xây dựng mối quan hệ hai chiều giữa công chúng và tổ chức. Chính vì vậy, truyền thông đóng một phần quan trọng trong công việc PR của một cơ quan, tổ chức.

Nhiệm vụ này đòi hỏi người làm PR phải có những kĩ năng diễn đạt, đồng thời phải hiểu biết thấu đáo về tâm lí và nhu cầu của các nhóm công chúng khác nhau trong xã hội.

*** Lên kế hoạch và thực hiện những sự kiện đặc biệt (Special Events)**

Trở thành một nhân viên PR chuyên nghiệp, cũng có nghĩa là bạn luôn phải lên kế hoạch và tổ chức, điều hành những hoạt động mà người làm trong lĩnh vực PR thường gọi là tổ chức sự kiện (*event*).

Các sự kiện rất phong phú, từ các buổi hội nghị, triển lãm, những lễ kỉ niệm, cuộc thi, giải thưởng, cho đến những lễ ra mắt sản phẩm mới, những buổi họp báo...

Những hoạt động này được tiến hành nhằm nhiều mục đích khác nhau như thu hút sự chú ý của các nhóm công chúng đặc biệt nào đó, quảng bá về một số hoạt động, sản phẩm mới và đặc biệt của doanh nghiệp, tổ chức...

Đây là một trong những mảng hoạt động chính của các công ty PR ở Việt Nam hiện nay. Vì vậy, nếu bạn muốn sau này gây dựng sự nghiệp của mình trong lĩnh vực PR, hãy rèn luyện cho mình kĩ năng lên kế hoạch và tổ chức một vài sự kiện đặc biệt nhé!

*** Nghiên cứu và đánh giá (Research and Evaluation)**

Bạn còn nhớ chức năng của PR được tóm gọn trong chữ *RACE*, bắt đầu bằng R (*Research* - Nghiên cứu) và kết thúc bằng E (*Evalutaion* - Đánh giá) không? Đây là hoạt động không thể thiếu, cần trở thành nguyên tắc và thói quen với bất cứ người làm PR chuyên nghiệp nào. Một chương trình PR phải được liên tục đánh giá để rút kinh nghiệm, làm tiền đề cho việc xây dựng những kế hoạch sau này.

Người làm PR sử dụng nhiều phương pháp của các ngành khoa học khác để tiến hành nghiên cứu, đánh giá các nhóm công chúng và chương trình.

Là một nhân viên PR, bạn có thể gây dựng sự nghiệp của mình ở bất kì đâu bạn muốn. Bởi mọi cơ quan, tổ chức, doanh nghiệp... đều luôn cần tới PR, đặc biệt trong điều kiện hiện nay. Không một đơn vị, cá nhân nào muốn xây dựng uy tín trên thị trường mà không cần đến mối quan hệ hiểu biết và cùng có lợi với các nhóm công chúng của mình.

PR có mặt ở khắp nơi, ảnh hưởng đến tất cả mọi người, dù họ có ý thức được điều đó hay không. Về đại thể, bạn sẽ làm việc ở:

Những bộ phận PR trong các cơ quan, tổ chức... gọi là PR nội bộ (*PR in-house*).

Hoặc:

Những công ty PR hoạt động độc lập (*PR agency*).

*** PR nội bộ (PR in-house)**

PR nội bộ là một bộ phận trực thuộc một công ty, tổ chức riêng biệt. Người làm PR nội bộ thường là một chuyên gia am hiểu sâu sắc về lĩnh vực mà tổ chức của mình hoạt động.

Bạn có thể tìm một vị trí trong những bộ phận có tên gọi rất khác nhau như Phòng / Vụ / Trung tâm Thông tin / Tuyên truyền / Báo chí / PR... tại các cơ quan, tổ chức nhà nước, công ty tư nhân, tổ chức nước ngoài, các hiệp hội.

*** PR độc lập (PR Agency)**

Công ty PR độc lập cung cấp dịch vụ tư vấn PR và hoạt động thực tiễn *(events)* cho những khách hàng khác nhau, tùy theo yêu cầu. Ví dụ như tổ chức họp báo, hội chợ, triển lãm, hoặc thực hiện một kế hoạch, chiến dịch ngắn hay dài hạn... Các lĩnh vực hoạt động của PR độc lập hơn so với PR nội bộ.

Hiện nay, nhiều công ty PR đã được thành lập ở nước ta. Chính vì thế, có một danh sách không hề ngắn những công ty PR sẵn sàng tuyển dụng những người làm được việc đang chờ bạn.

Tùy thuộc vào quy mô, hoạt động và thị trường mà một công ty, tổ chức có thể dùng đến cả *PR in-house* và *PR agency*.

*** Cơ hội việc làm lớn**

PR là một lĩnh vực đầy tiềm năng cho bạn phát triển sự nghiệp, đặc biệt trong điều kiện hội nhập quốc tế của nước ta hiện nay. Nhu cầu nhân lực trong ngành này rất lớn và sẽ còn tiếp tục mở rộng.

PR đòi hỏi nhiều kĩ năng và kiến thức từ các ngành khác nhau như quản trị kinh doanh, marketing, tâm lí học, xã hội học, báo chí... nên bạn có thể đến với PR từ nhiều lĩnh vực học khác nhau mà không nhất thiết phải có ngay một tấm bằng về PR.

Đặc biệt, với PR nội bộ, nhiều cơ quan yêu cầu người làm có những kiến thức chuyên sâu của nhân viên PR về lĩnh vực mà mình hoạt động. Chẳng hạn nếu bạn tốt nghiệp ngành dược, đó sẽ là một điều kiện thuận lợi khi bạn xin vào bộ phận PR của một công ty dược phẩm. Nếu bạn làm PR cho một công ty tin học, đương nhiên bạn cần có vốn hiểu biết tương đối về công nghệ thông tin rồi.

*** Một nghề rất mới và bạn sẽ là một trong những người đi tiên phong**

PR còn thực sự mới mẻ và chưa hẳn được nhiều người biết tới tại Việt Nam. Những viên gạch nền móng đầu tiên của PR đang được những người còn rất trẻ tuổi gây dựng tại nước ta. Nếu bạn quan tâm đến PR, bạn luôn có cơ hội tham gia cùng với họ, trong khát vọng đưa Việt Nam bắt nhịp với dòng chảy sôi động của PR thế giới.

*** Một nghề đầy năng động và sáng tạo**

Sáng tạo luôn được nhắc đến như yếu tố quan trọng trong những phẩm chất hàng đầu của một nhân viên PR.

Đây là nghề của những ý tưởng, kế hoạch và chương trình hành động. Nếu bạn là người giàu óc sáng tạo, bạn sẽ thích thử sức với PR.

*** Một nghề giao thiệp rộng rãi và phong phú**

Nếu là người thích giao thiệp rộng rãi, rất có thể bạn sẽ hợp với công việc của nhân viên PR, bởi vì xây dựng, củng cố quan hệ tốt đẹp, hữu nghị là một phần trong chức năng của bạn. PR luôn hướng tới thiết lập và duy trì các mối quan hệ xã hội rộng rãi và cùng có lợi.

Nghề nghiệp này cho bạn nhiều cơ hội tiếp xúc với những nhóm người khác nhau trong xã hội từ những vị lãnh đạo đến chủ một cửa hàng nhỏ...

Bản thân những quan hệ này cũng luôn được "làm mới" bởi nỗ lực của chính bạn.

*** Một nghề có nhiều cơ hội khẳng định mình**

Bạn luôn có khát vọng làm được một điều gì đó đáng kể? PR sẽ giúp bạn thực hiện điều đó. Chúng ta hãy nhớ lại những kì tích mà E. Bernays và những chuyên gia PR khác đã lập nên. PR gắn chặt với bộ phận lãnh đạo, nên là một chuyên gia PR giỏi giang, luôn có khả năng đưa ra những ý tưởng sáng tạo, quản trị tốt các tình huống khủng hoảng, bạn sẽ luôn ở trong *top* dẫn đầu.

*** Khả năng giao tiếp tốt (gồm cả khả năng nói và viết)**

Thái độ ứng xử và khả năng giao tiếp khéo léo, nhanh nhạy được coi là yêu cầu cơ bản với người làm PR. Bạn biết cách giải thích gãy gọn, chính xác và lôgic mọi vấn đề. Bạn hiểu cần phải làm thế nào để những đối tượng công chúng khác nhau đều tiếp nhận được thông điệp bạn đang gửi tới họ. Ngoài khả năng trời phú đây còn là cả quá trình rèn luyện.

*** Biết cách tạo sự tin cậy**

PR luôn chăm chút cho danh tiếng, mà vấn đề của danh tiếng chính là lòng tin. Không ở đâu, niềm tin của công chúng lại quan trọng như với PR.

Biết cách tạo sự tin cậy với đám đông không hoàn toàn trùng hợp với khiếu ăn nói của bạn. Nó còn liên quan đến lối sống hằng ngày của bạn. Một nguyên tắc của PR là luôn thông tin trung thực để tạo sự tín nhiệm.

*** Óc quan sát và phán đoán tốt, tư duy phân tích cao**

PR luôn bắt đầu bằng nghiên cứu, dựa trên óc phán đoán và khả năng phân tích logic, hợp lí vấn đề. PR phân tích công chúng để tư vấn cho giới lãnh đạo và thực hiện những chiến dịch truyền thông.

E. Bernays đã chỉ ra thuật ngữ *Tư vấn PR* và luôn coi đó như một trong những chức năng quan trọng nhất của PR. Tố chất này của người làm PR bộc lộ đặc biệt trong những "hoàn cảnh có vấn đề", như một chiến dịch quảng bá sản phẩm mới, một tai nạn lao động, một sai lầm nghiêm trọng...

*** Năng lực tổ chức**

Làm PR đòi hỏi bạn phải có đầu óc tỉnh táo, nhạy bén và tổng hợp của một nhà

tổ chức thực sự. Công việc PR luôn gắn chặt với những cuộc họp báo, những buổi thảo luận chuyên đề, những tiệc chiêu đãi, những lễ kí kết... Bạn cần một tinh thần tập thể (biết cách làm việc theo nhóm) và khả năng quyết định độc lập.

*** Khả năng nhạy bén, linh hoạt trong mọi tình huống**

Bạn sẽ làm thế nào nếu trong cuộc họp báo, một nhà báo "cố chấp" không thôi tranh cãi với bạn và liên tục đưa ra những thông tin không có lợi cho tổ chức, công ty của bạn? Là một nhân viên PR, bạn sẽ gặp phải rất nhiều thứ mà chúng ta gọi là "tình huống bất ngờ". Những rủi ro nghề nghiệp ấy có thể đến bất cứ lúc nào. Sự khéo léo linh hoạt và tinh tế vì thế không thể thiếu trong hành trang PR của bạn.

*** Vốn ngoại ngữ và tin học**

Người làm PR đòi hỏi phải thông thạo ít nhất một ngoại ngữ, thường là tiếng Anh, trên cả 4 kĩ năng: nghe, nói, đọc, viết.

Yêu cầu này xuất phát từ đặc điểm công việc PR là thường xuyên tiếp xúc với các cá nhân, tổ chức nước ngoài, cũng như những văn bản ngoại ngữ...

Bên cạnh đó, những kiến thức và kĩ năng về tin học cũng không thể thiếu với PR. Vì thế, ngoại ngữ và tin học là một trong những yêu cầu tuyển dụng bắt buộc của bộ phận PR.

*** Biết chăm chút cho vẻ bên ngoài của mình**

Bạn có thể chẳng cần quan tâm lắm đến hình thức, nhưng với PR, đây lại là một trong những nhân tố của thành công. Trong mọi trường hợp, PR luôn là lịch sự và trang nhã.

*** Niềm say mê với nghề nghiệp**

PR là công việc rất vất vả, luôn phải chịu áp lực từ nhiều phía: ban lãnh đạo, công chúng, giới báo chí..., đòi hỏi ở bạn sự nỗ lực cao nhất. Điều này cũng giống như bạn đang ở trên một đường đua bất tận mà tự cho phép mình buông thả một chút thôi, bạn sẽ lập tức tụt lại.

Vì thế, để thành công với PR, ngoài ý chí phấn đấu, bạn còn cần cả một niềm đam mê làm điểm tựa vững chắc.

*** Những điều có thể cản trở bạn trong nghề PR**

- Bạn luôn mơ ước một cuộc sống bình dị và êm đềm, không thích sự cạnh tranh.

- Bạn thường hay có cảm giác mặc cảm, tự ti và dễ bị chi phối bởi ý kiến hay nhận xét chủ quan của người khác.

- Bạn là người khép mình và sống nội tâm, không thích những nơi đông người, ồn ã.

- Bạn muốn một công việc nhàn nhã, không đòi hỏi nhiều sự nỗ lực.

- Bạn không lợi khẩu. Phải diễn thuyết trước đông người luôn là vấn đề gay go

của bạn.

- Bạn nghi ngờ khả năng quan sát, óc phán đoán, phân tích của mình.

- Bạn hiếm khi thành công nếu phải đứng ra tổ chức cái gì đó.

Nhưng nếu bạn yêu thích PR, những vấn đề ấy cũng không quá nghiêm trọng. Một khi bạn nhận thức ra những hạn chế đó và biết cách vượt qua, chúng không còn là trở ngại với bạn nữa.

Bạn cảm thấy thực sự thích thú với PR và muốn biết để trở thành nhân viên PR thì cần học ở đâu? Vậy bạn hãy nhớ rằng:

Mọi con đường đều dẫn tới PR

Giống như báo chí, PR liên quan đến mọi lĩnh vực của đời sống xã hội, là sự tổng hòa của rất nhiều kiến thức. Môn cơ sở của PR là Triết học, Tâm lí học và Xã hội học, Quản lí xã hội, Marketing, Quản trị kinh doanh... cùng với những kĩ năng Báo chí.

Từ năm 2006, Học viện Báo chí và Tuyên truyền chính thức đào tạo ngành PR. Khoa Báo chí Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn (Đại học Quốc gia Hà Nội) hiện cũng có bộ môn PR trong chương trình đào tạo. Ngoài ra, một số đơn vị đào tạo và các công ty chuyên về quảng cáo, PR cũng mở một số khóa học ngắn hạn.

Tuy nhiên, bạn đừng quá lo lắng về việc đào tạo PR tại Việt Nam mới đang ở những bước tiến đầu tiên. Ngay tại các nước mà PR đã phát triển rất mạnh như Hoa Kì, Anh..., các chuyên gia vẫn nói rằng với những tấm bằng thuộc Khoa học Xã hội và Nhân văn, Kinh tế, Ngoại giao... bạn hoàn toàn có thể bắt đầu sự nghiệp PR của mình.

Nếu bạn có bằng báo chí, sẽ rất thuận lợi khi bạn định làm PR bởi các kĩ năng PR có liên quan mật thiết với truyền thông. Hầu hết những chuyên gia PR hàng đầu như E. Bernays, Ivy Lee, Arthur W. Page... trước khi tiến vào hoạt động trong lĩnh vực PR đều đã là những nhà báo giỏi.

Muốn học PR một cách bài bản, hệ thống hơn và nếu điều kiện cho phép, bạn có thể du học tại các nước có ngành truyền thông phát triển. Hầu hết các học viện truyền thông tại các nước này đều có ngành PR. Hoa Kì, nơi vẫn được coi là quê hương PR - nơi PR rất phát triển, là một địa điểm tốt.

Muốn tham khảo về những địa chỉ đào tạo PR tại Hoa Kì, bạn có thể truy cập trang web: http://www.gradschools.com/listings/menus/adv-pr-menu.html

Nếu bạn muốn "gần nhà" hơn và với chi phí rẻ hơn, có thể học PR ngay tại nhiều nước châu Á như Singapore, Ấn Độ, Thái Lan, Nhật Bản, Hàn Quốc... Đào tạo truyền thông và PR tại các nước này được đánh giá tương đối cao.

*** Tự học PR từ hôm nay**

Nếu bạn thấy hứng thú với PR, sao không tự học ngay từ bây giờ? Bạn có thể tìm đọc phần về PR trong các cuốn về Marketing, Truyền thông đại chúng (*Mass Communication*)... ở thư viện. Tìm gặp một số người có kinh nghiệm làm trong lĩnh vực PR mà bạn biết.

Ngoài ra, còn một nguồn tư liệu phong phú là *Internet*. Vào trang tìm kiếm Google, đánh chữ *"Public Relations"*, sẽ có rất nhiều trang web mở ra trước mắt bạn thế giới rộng lớn của PR. Bạn sẽ có cái nhìn tổng quan về cả một ngành công nghiệp PR khổng lồ trên thế giới.

Chúng tôi xin tư vấn một vài địa chỉ:

http://gradschool.com

http://www.ipr.org.uk

http://www.prsa.org

http://www.prssa.org

http://www.iprs.org (http://www.iprs.org/cms/)

http://www.media.bournemouth.ac.uk/

http://www.mediacourses.com/

http://www.instituteforpr.com

Bạn đã có một hành trình nho nhỏ trong vương quốc của PR. Nếu bạn thấy không có "duyên" với PR, còn rất nhiều toa tàu với những nghề nghiệp thú vị để bạn khám phá.

Nghề quay phim

Bằng những hướng nhìn, chuyển động..., tôi muốn biến chiếc máy quay của tôi thành thực thể sống, đưa nó gần lại với con người. Tôi muốn cho nó một bộ não, và tốt hơn, thử cho nó một trái tim...

Abel Gance

Nhà quay phim người Pháp

Không ít người trong chúng ta luôn muốn ghi lại những khoảnh khắc đáng nhớ như điệu cười của em nhỏ chập chững đi về phía mẹ, cái nắm tay của cụ ông dành cho cụ bà khi qua đường hay một ánh mắt âu yếm của một người đang yêu... Với một thiết bị đơn giản như máy quay phim cầm tay, máy ảnh kĩ thuật số có chức năng video, điện thoại có tính năng ghi hình, một chút hiểu biết về quay phim, bạn đã có thể lưu giữ một phần cuộc sống.

Tại sao chúng ta không biến niềm ham thích ấy thành một nghề nghiệp đích thực? Một nghề nghiệp ghi lại những khoảnh khắc đáng nhớ nhất, dù trong cuộc sống đời thường hay trên màn bạc... Một nghề nghiệp gắn chặt với nghệ thuật và cái đẹp. Tức là, bạn sẽ trở thành một nhà quay phim thực thụ.

Mời bạn bước lên *Toa tàu số 34* và khám phá về:

Nghề quay phim

*** Làm sao để ghi lại cuộc sống đang chuyển động?**

Máy ảnh và nghệ thuật nhiếp ảnh ra đời, giúp ghi lại chính xác, chân thực những khoảng khắc quý giá trong cuộc sống tự nhiên và xã hội, đem lại cho nhân loại một góc nhìn hoàn toàn mới mẻ cũng như khả năng lưu trữ mới.

Nhưng cuộc sống luôn chuyển động. Và những bức ảnh tĩnh không làm hài lòng những người ưa thích chuyển động cũng như phân tích chuyển động.

Năm 1878, cựu thống đốc bang California yêu cầu nhà nhiếp ảnh Eadweard J. Muybridge tìm ra cách chụp hình ảnh một con ngựa đang chạy để nghiên cứu dáng chạy của chúng.

Eadweard đã nghĩ ra cách đặt một hàng 12 chiếc máy ảnh trên đường chạy của con ngựa. Mỗi máy sẽ chụp một cảnh trong khoảng 1,5 giây. Sau đó, ông dùng đèn chiếu để chiếu lên các hình ảnh chuyển động của con ngựa. Các hình ảnh này đã được ông sao chép khéo léo vào một đĩa tròn. Khi đĩa tròn quay, nhờ một chiếc đèn chiếu, mắt chúng ta sẽ nhận được ảo giác về chuyển động của con ngựa.

Cùng với bước đi của thời gian và những bước tiến vượt bậc của khoa học và công nghệ, con người đã biến hành động thu hình đơn giản thành nghệ thuật quay phim.

Nghệ thuật sáng tạo ấy được nhà quay phim người Italia nổi tiếng Vittorio Storaro, người từng ba lần đoạt giải Oscar cho quay phim xuất sắc nhất miêu tả như sau:

"Nhà quay phim điện ảnh là nhà văn sử dụng ánh sáng, hình ảnh và màu sắc; lấy kinh nghiệm, sự mẫn cảm và cả trí tuệ, tình cảm để in dấu phong cách của mình lên tác phẩm điện ảnh".

*** Hoàng đế cuối cùng và "ngòi bút" ánh sáng của Vittorio Storaro**

Bắt đầu học quay phim từ năm 11 tuổi, hơn nửa thế kỉ gắn bó với máy quay phim, Vittorio Storaro đã trở thành một tên tuổi góp phần vinh danh cho nghề "viết văn bằng ánh sáng" theo cách gọi của ông._

Bộ phim đầu tiên mang về giải Oscar cho Storaro là Apocalypse Now (1979) do Francis Ford Coppola làm đạo diễn. Coppola đã cho Storaro quyền tự do sáng tạo tối đa trong phim. Bộ phim đã được nhiều nhà phê bình đánh giá là một trong những phim có cảnh quay đẹp mắt, ngoạn mục nhất của mọi thời đại.

Storaro đã tạo nên những nguyên tắc, triết lí quay phim của riêng mình. Ông tập trung vào ánh sáng và màu sắc, những hiệu ứng tâm lí học của từng loại màu sắc và cách thức mà chúng ảnh hưởng lên cảm nhận của chúng ta trong những hoàn cảnh khác nhau.

Cùng với *Reds*, *The last Emperor* (*Hoàng đế cuối cùng*) nối tiếp *Apocalypse Now* mang về tượng vàng Oscar cho Storaro.

Cách xử lí ánh sáng với hoàng đế Phổ Nghi (nhân vật chính của phim *Hoàng đế cuối cùng*) trở thành ví dụ nổi tiếng thường được nhắc tới trong các giờ học quay phim ở nhiều trường điện ảnh trên thế giới.

Khi Phổ Nghi ở trong Tử Cấm Thành, nhân vật thường không xuất hiện dưới ánh sáng trực tiếp, nhiều khuôn hình một nửa tối đen. Bởi lẽ trong giai đoạn này, đức vua hoàn toàn bị cách biệt với thế giới bên ngoài.

Nhưng ở đoạn sau, ánh sáng chiếu lên người Phổ Nghi sáng dần lên, cùng với sự kiện được gia sư Pháp truyền dạy cho nhiều kiến thức. Cuối phim, toàn cơ thể vị hoàng đế cuối cùng của triều Thanh được bao bọc trong ánh sáng. Storaro đã sử dụng nhuần nhuyễn ánh sánh - một trong những yếu tố tạo hình quan trọng của nhà quay phim - để diễn đạt ý nghĩa và bước phát triển của câu chuyện một cách đầy tinh tế.

*** Điện Biên Phủ và trái tim quả cảm của những nhà quay phim chiến trường**

Thành công của nhà quay phim không thể thiếu lòng say mê, sự nhiệt thành khi cầm máy, thậm chí chấp nhận hiểm nguy và cả hi sinh.

Những thước phim tài liệu về chiến dịch Điện Biên Phủ lịch sử năm 1954 đã được hai tổ quay phim thực hiện giữa mưa bom lửa đạn. Những gì tổ làm phim chiến trường có trong tay là chiếc máy quay không chuyên 16 ly của Thụy Sĩ và 2000 m phim. (Quay phim trong điện ảnh cần máy quay chuyên nghiệp cỡ 35 ly). Trước đó là nhiều ngày tháng trèo đèo lội suối hành quân tới chiến trường Điện Biên, lúc nào cũng đau đáu lo bảo vệ bằng được chiếc máy quay quý giá. Khởi hành từ Việt Bắc, hai tổ quay phim băng qua bến Âu Lâu (Yên Bái), vượt các đèo Lũng Lô và Pha Đin dài trên 30 cây số rồi nhập vào đại đoàn 308 lên Tuần Giáo, tiến sát cứ điểm Điện Biên Phủ.

Điều kiện kĩ thuật không đủ, lại phải đối mặt với súng đạn, khói lửa, nhưng nhóm làm phim đã bám sát chiến trường trong 56 ngày đêm, ghi lại những thước phim quý báu về chiến thắng vĩ đại “chấn động địa cầu” của dân tộc ta. Vừa phải cầm máy, vừa phải cầm súng, ở đâu chiến sự diễn ra ác liệt nhất là có nhà quay phim tới đó để kịp ghi lại những hình ảnh chân thực và tiêu biểu nhất.

Nghệ sĩ nhân dân Ngọc Quỳnh, thành viên trong một tổ quay phim lúc đó kể lại: “Khi ngồi trong lô cốt chiếm được của địch để quay chiến trận, vì ống kính máy quay quá nhỏ, tôi với anh Quý Lục phải thay nhau ra khỏi lỗ châu mai dọn những cành cây khô làm vướng ống kính để anh Tiến Lợi quan sát và quay được dễ dàng hơn. Dù nguy hiểm luôn rình rập, nhưng đó là cách duy nhất để chúng tôi tiết kiệm phim”. Để kịp quay cảnh trao trả tù binh Pháp ở một bản làng người Thái, tổ quay phim thứ hai phải đi đường tắt và lạc vào một bãi mìn. Một thành viên trong tổ đã vĩnh viễn để lại một phần cơ thể ở đây.

Vượt qua bao gian khổ, hiểm nguy và hi sinh, những nhà quay phim quả cảm đã góp vào trang vàng lịch sử dân tộc những thước phim quý về chiến thắng Điện Biên Phủ vĩ đại.

*** Người ghi lại hình ảnh**

Khi chúng ta được thưởng thức một bộ phim, một chương trình biểu diễn nghệ thuật hoặc những trường đoạn hay, thậm chí chỉ là một cảnh quay đắc ý, cũng đồng nghĩa với việc trước đó đã có cả một êkíp làm phim hoạt động không ngừng nghỉ.

Đạo diễn đóng vai trò như một người nhạc trưởng, sắp xếp, điều hành mọi hoạt động; bao quát và phối hợp tất cả các hoạt động ấy theo ý tưởng nghệ thuật của mình. Nhưng người thu lại toàn bộ vào ống kính máy quay chính là nhà quay phim.

Nói một cách giản dị, những gì mà chúng ta xem trên màn ảnh rộng tại rạp chiếu phim hay màn ảnh nhỏ trên chiếc tivi ở nhà, thậm chí là trên mạng *Internet* đều là một phần của những gì đã được nhà quay phim thâu vào ống kính máy quay.

Như vậy, vai trò của người quay phim là ghi lại hình ảnh. Việc này không hề đơn giản, bởi ngoài những nguyên tắc kĩ thuật mà người làm nghề luôn phải nắm vững, người quay phim còn thường xuyên phải đối diện với những câu hỏi: Làm sao để có góc quay đẹp nhất? Làm sao theo kịp chuyển động, diễn biến tâm lí tinh vi của các nhân vật, những thay đổi trong các yếu tố bối ảnh?...

Nhà quay phim hoạt động trong nhiều lĩnh vực khác nhau: điện ảnh, ca múa nhạc, truyền hình, quảng cáo hay quay cảnh sinh hoạt như cưới hỏi, ma chay... Mỗi lĩnh vực có những đặc điểm và yêu cầu riêng. Tuy nhiên, một nhà quay phim cũng có thể làm việc rất đa dạng, tham gia vào nhiều lĩnh vực. Cuốn cẩm nang nhỏ này chủ yếu đề cập tới một trong những lĩnh vực "hóc búa" nhất và đầy đủ nhất của nghề quay phim, cũng là lĩnh vực đòi hỏi nhiều phẩm chất nghệ sĩ và sáng tạo nhất: quay phim điện ảnh (phim truyện, phim tư liệu...)

*** Nhà quay phim trong bộ phim**

Quy trình quay bộ một phim truyện có rất nhiều bước như: Chọn bối cảnh, sắp xếp đạo cụ, tổ chức ánh sáng, diễn viên đọc kịch bản và diễn xuất... Người quay phim sẽ là người thu lại các cảnh diễn xuất trong một khuôn hình. Riêng với phim tài liệu, đối tượng quay của nhà quay phim là thiên nhiên hoặc đời sống xã hội với những cảnh thực, ít mang tính sắp đặt và diễn xuất hơn.

Từ toàn cảnh rộng, toàn cảnh hẹp đến cận ảnh, người quay phim phải làm sao đạt được độ chính xác cao nhất hay đúng với ý đồ nghệ thuật của đạo diễn nhất. Hiện thực cuộc sống được thu lại trong mỗi thước phim phải làm sao để khán giả có cảm giác con người và xã hội giống như thật.

Một cảnh quay tuyệt đẹp và ấn tượng, xúc động mà bạn xem trên màn ảnh có thể là kết quả của vô số những lần quay hỏng, là sự nỗ lực đến kiệt cùng của đoàn làm phim, của đạo diễn, diễn viên và tất nhiên, cả người quay phim.

Một trong những người sáng tạo bộ phim

Nhà quay phim không chỉ ghi chép bộ phim một cách thụ động, mà còn phải sáng tạo trong từng khuôn hình. Họ thực sự vừa là một người nghệ sĩ vừa là nhà kĩ thuật. Họ đồng sáng tạo với các đồng nghiệp dưới sự chỉ đạo chung của đạo diễn.

Khi bắt đầu quay các cảnh, nhà quay phim đóng vai trò sáng tạo cuối cùng trên trường quay. Công việc của họ hết sức quan trọng bởi nhờ lao động của nhà quay phim, công sức của cả đoàn làm phim được thể hiện trên khuôn hình một cách chân thật và rõ nét nhất.

Tuy nhiên, thường chính nhà quay phim lại là một trong những "nhân vật" đầu tiên mà các đạo diễn tìm tới để bàn bạc khi chuẩn bị quay một bộ phim. Họ phải cùng đạo diễn chọn bối cảnh, bàn bạc, thống nhất về phong cách, về các cảnh quay từ trước đó rất lâu. Cũng có khi đạo diễn "phó thác" cho nhà quay phim mặc sức sáng tạo trong các cảnh quay (như trường hợp của nhà quay phim Vittorio Steraro với đạo diễn Coppola trong phim *Apocalypse Now* hay nhà quay phim Christopher Doyle với đạo diễn Trương Nghệ Mưu trong phim *Anh hùng*). Một trong những điều quan trọng nhất làm nên thành công của bộ phim chính là sự phối hợp sáng tạo ăn ý giữa đạo diễn và nhà quay phim.

Như vậy, người quay phim phải kết hợp chặt chẽ với từng thành phần đoàn làm phim và buộc phải thống nhất với phong cách của đạo diễn. Một điều quan trọng khác là người quay phim phải có cái nhìn tổng thể về bộ phim mình đang làm. Anh ta luôn phải ý thức được: Nó có phong cách như thế nào? Từng cảnh quay nên xử lí ra sao để mang tính sáng tạo, linh hoạt mà vẫn không làm hỏng "không khí chung" của tác phẩm?...

*** Không phải là nhiếp ảnh**

Rõ ràng có rất nhiều điểm tương đồng về đặc điểm và phẩm chất nghề nghiệp của một nhà quay phim với một nhà nhiếp ảnh. Họ đều là những người ghi lại các khuôn hình và "vẽ bằng ánh sáng". Họ đều phải chú ý đến bố cục khuôn hình, tổ chức ánh sáng, tổ chức bố cục... sao cho tác phẩm ra đời đạt hiệu quả nghệ thuật cao nhất. Chính vì vậy, trước khi là một nhà quay phim, bạn phải học cách sử dụng máy ảnh.

Nhiếp ảnh ghi lại những hình ảnh tĩnh, những khoảnh khắc vàng. Nói cách khác, nhiếp ảnh làm ngưng đọng thời gian. Trong khi đó, quay phim chuyển động cùng thời gian.

Quay phim ghi lại một loạt các hình ảnh chuyển động. Sự phức tạp nằm ở chỗ hình ảnh thu được nhiều chiều và khuôn hình luôn luôn thay đổi. Vì vậy, nhà quay phim không thể tổ chức ánh sáng, bố cục cho khuôn hình tĩnh, mà phải tính toán cho những khuôn hình chuyển động và biến đổi.

HÀNG GHẾ SỐ 3: Công việc của nhà quay phim

Nếu bạn là một nhà quay phim tự do hoặc làm việc cho các cửa hàng chuyên quay các buổi sinh nhật, tiệc cưới, các buổi họp tổng kết của các cơ quan... công việc của bạn khá linh động với chiếc máy quay phim. Nhận được đề nghị từ phía khách hàng, bạn sẽ tới làm việc cụ thể với họ về mục đích quay, thời gian, nội dung chương trình, và các yêu cầu liên quan. Sau khi quay phim, bạn in những gì đã quay ra băng, đĩa và giao cho khách hàng. Hiện nay, nhiều nhà quay phim thường kèm theo cả dịch vụ biên tập băng đĩa, tạo một số hiệu ứng theo yêu cầu đặc biệt của khách hàng.

Nếu bạn là nhà quay phim làm việc trong các đài truyền hình, lịch quay của bạn sẽ gắn chặt với phóng viên hoặc các chương trình ở trường quay. Thường các đài truyền hình luôn có đội ngũ quay phim rất mạnh và đông đảo, chuyên môn hóa trong từng mảng, lĩnh vực.

Quay phim quảng cáo, ca nhạc... cũng có những đặc thù riêng và có những nét giống quay phim trong điện ảnh. *Hàng ghế số 3* sẽ tập trung giới thiệu với các bạn công việc của những nhà quay phim trong lĩnh vực phim ảnh.

Trước tiên, nhà quay phim là người chịu trách nhiệm về các yếu tố kĩ thuật của các hình ảnh như ánh sáng, lựa chọn ống kính, chọn phim... Không chỉ vậy, nhà quay phim còn phải cùng với đạo diễn đảm bảo các yếu tố nghệ thuật, thẩm mĩ nhằm hỗ trợ cho ý tưởng của đạo diễn về mặt hình ảnh trong việc kể chuyện.

Là người đứng đầu tổ quay phim, bao gồm cả bộ phận ánh sáng và các kĩ thuật viên liên quan nên họ cũng thường được gọi là Giám đốc hình ảnh (đôi khi được viết tắt là *DP = director of photography*).

Cùng với đạo diễn, nhà quay phim là người đưa ra những quyết định nghệ thuật, sáng tạo, tác động đến cảm nhận tổng thể và ấn tượng thị giác của một bộ phim trong suốt quá trình làm phim.

Một phần trong số những quyết định này tương tự với những gì một nhà nhiếp ảnh phải làm khi chụp một bức ảnh: chọn phim (vì mỗi loại phim có độ nhạy sáng và bắt màu khác nhau), chọn ống kính, xác định tiêu cự...

Tuy nhiên, công việc của một nhà quay phim phức tạp hơn vì họ không chỉ hoạt động đơn lẻ như một nhà nhiếp ảnh chụp một bức ảnh tĩnh mà phải phối hợp với nhiều người khác để tạo nên những hình ảnh chuyển động. Do đó, công việc của một nhà quay phim còn bao gồm cả quản lí nhân sự và tổ chức hậu cần.

Nhà quay phim là một trong những thành phần sáng tác chính của bộ phim, anh ta phải có mặt từ những phút đầu và làm việc nghiêm túc.

Ngay khi kịch bản được thông qua, nhà quay phim đã bắt tay vào công việc chuẩn bị cẩn thận trước khi bấm máy. Cùng với đạo diễn, họ phải viết kịch bản phân cảnh. Kịch bản phân cảnh tức là dựa trên kịch bản ngôn ngữ, người đạo diễn và quay phim sẽ thống nhất dàn cảnh, chọn vị trí đặt máy quay, phối hợp các chuyển động của máy quay với di chuyển của diễn viên hoặc phương tiện chuyển động khác.

Kịch bản phân cảnh rất quan trọng, nó giúp người quay phim có được cái nhìn tổng thể của cả bộ phim, hiểu được ý đồ sáng tác của đạo diễn, từ đó chọn lựa những phương pháp tổ chức cho phù hợp. Có được kịch bản phân cảnh, công việc tại trường quay cũng khoa học và hiệu quả hơn.

Đồng thời, người quay phim cũng phải tham gia vào các hoạt động chuẩn bị khác như lựa chọn diễn viên, làm việc với bộ phận thiết kế mĩ thuật về việc thiết kế bối cảnh, chọn địa điểm để quay ngoại cảnh. Việc thống nhất với các bộ phận khác để lựa chọn phục trang, hóa trang, chọn đạo cụ... cũng rất quan trọng.

Với nhà quay phim, viết bản kế hoạch quay phim rất quan trọng. Nhiều nhà quay phim chỉ dựa vào kịch bản phân cảnh để làm việc, nhưng đó là sự chuẩn bị thiếu cẩn thận, và do đó không tránh khỏi sai sót. Kế hoạch quay phim là hình dung cụ thể và chi tiết của nhà quay phim về những việc anh ta dự định làm trong suốt quá trình quay phim dựa trên một kịch bản cụ thể.

Tuy nhiên, trong quá trình làm việc, nhà làm phim không hoàn toàn phụ thuộc vào bản kế hoạch này mà làm mất đi tính ngẫu hứng đầy sáng tạo. Đôi khi những ý tưởng độc đáo bất ngờ xuất hiện và mang lại những kết quả không ngờ. Nhưng nhìn chung, kế hoạch định sẵn vẫn đóng vai trò chủ đạo.

Và cuối cùng, nhiệm vụ trung tâm của nhà quay phim chính là quay phim - như tên gọi của nó. Với sự hỗ trợ của máy móc và các kĩ thuật viên, nhà quay phim điều khiển máy quay, ghi lại những hình ảnh chuyển động.

Trong khi quay, có bốn yếu tố các nhà làm phim phải đặc biệt chú ý: *ánh sáng*, *màu sắc*, *bố cục khuôn hình* và *chuyển động của máy quay*. Và đây cũng chính là bốn yếu tố tạo hình quan trọng nhất của nhà quay phim.

*** Các yếu tố tạo hình của nhà quay phim**

Khi đã có những hiểu biết cơ bản nhất về nhiệm vụ, hoạt động của người quay phim, bạn đã có thể hình dung, nếu là một nhà quay phim mình sẽ làm gì, làm như thế nào? Yếu tố nào giúp bạn đạt được thành công? Để làm tốt công việc của nhà làm phim, bạn phải hiểu rõ các yếu tố tạo hình: ánh sáng, màu sắc, bố cục, sự chuyển động máy quay.

- Ánh sáng - Yếu tố quan trọng trong tạo hình quay phim

Ánh sáng là một thủ pháp hết sức quan trọng trong tạo hình quay phim. Nếu không có ánh sáng thì không thể có màu sắc, mà chính màu sắc lại tạo nên bố cục

và kết cấu khuôn hình. Chính vì vậy, ngay từ khi điện ảnh ra đời, các nhà quay phim đã phải chú trọng đến chiếu sáng.

Ban đầu, người ta sử dụng ánh sáng tự nhiên bằng cách quay ngoài trời hay dựng trường quay có cấu trúc đón sáng, thậm chí dựng cả một trường quay bằng kính. Tuy nhiên, với ánh sáng tự nhiên như vậy, các nhà quay phim và đạo diễn không thể điều chỉnh ánh sáng theo ý muốn của mình được.

Chính các nhà làm phim Hollywood là những người đầu tiên sử dụng ánh sáng nhân tạo bằng cách dùng các đèn chiếu công suất lớn tạo hình theo ý muốn. Ánh sáng của những nhà quay phim Mĩ được phân loại thành:

+ Nguồn sáng chủ, còn gọi là ánh sáng tạo hình.

+ Nguồn sáng phụ, còn được gọi là ánh sáng điều chỉnh.

+ Nguồn sáng viền, còn được gọi là ánh sáng ngược. Ánh sáng ngược giúp tạo khối và tách biệt vật được quay ra khỏi bối cảnh.

Trong suốt một thời gian dài, việc tổ chức ánh sáng theo nguyên tắc ba điểm (như giới thiệu ở trên) được các nhà quay phim ưa chuộng bởi nó đã giúp tạo hình rất căn bản. Tuy nhiên, điểm hạn chế lớn nhất của nguyên tắc này là không mang lại cảm giác thực cho người xem. Sau đó, nhiều cách tổ chức ánh sáng khác nhau dựa trên nguyên tắc chung này đã ra đời với mục đích tạo ra cảm giác chân thực cho người xem.

Và kết quả là: Ánh sáng được tổ chức ngày càng tinh tế hơn.

Vậy, tác dụng của ánh sáng ra sao?

Ánh sáng tạo nên bầu không khí cho từng khuôn hình và toàn bộ phim. Ánh sáng tối thường tạo nên khuôn hình u buồn, bi quan, có thể là huyền bí, thậm chí chứa chất nhiều nguy hiểm. Nhưng ngược lại, ánh sáng tươi vui có thể biểu thị cho sự an lành, vui vẻ. Tương tự như vậy, việc sử dụng ánh sáng của buổi hoàng hôn sẽ mang lại cảm giác khác với buổi bình minh, ánh sáng ấm khác với ánh sáng lạnh.

Mỗi khuôn hình sử dụng ánh sáng khác nhau sẽ tạo nên những cảm xúc khác nhau. Tính gợi cảm của khuôn hình phụ thuộc vào việc xử lí ánh sáng của nhà quay phim và đạo diễn. Vì vậy, người quay phim nhất thiết phải hiểu rõ bộ phim mình đang thực hiện cũng như phong cách người đạo diễn mình đang hợp tác.

Không những tạo nên bầu không khí chung cho bộ phim, ánh sáng giúp xây dựng nhân vật. Trước hết, nó góp phần tạo nên hình dáng của nhân vật. Việc chiếu sáng cho nhân vật hoàn toàn có thể làm cho nhân vật đẹp lên hay xấu đi, có thể nhấn mạnh vào một đặc điểm ngoại hình nào đó của nhân vật phục vụ cho sự phát triển của bộ phim.

Ngoại hình của nhân vật trước ánh sáng kì công đó có thể khác ngoại hình thực sự của diễn viên. Thậm chí việc chiếu sáng nhân vật còn làm cho người xem có cảm giác yêu ghét nhân vật bởi ánh sáng bộc lộ một phần tính cách và nội tâm của nhân vật. Không thể nghĩ rằng nhân vật đang vui vẻ, hạnh phúc, lạc quan khi họ đi liêu

xiêu trong bóng chiều đang tắt dần.

Cũng như nhiếp ảnh, việc chiếu sáng tác động rất lớn vào đối tượng được chiếu sáng. Hiện nay, để miêu tả tính cách và tâm trạng của nhân vật, người quay phim có cách bố trí ánh sáng rất khác nhau, công phu và đầy sáng tạo; vượt qua những quy ước đơn giản nhưng vẫn mang lại cảm xúc cho người xem.

Ánh sáng còn miêu tả được sự thay đổi của thời gian, các mùa trong năm. Nhiều khi chỉ cần xem một khuôn hình, không cần đến lời, người xem có thể phân biệt được rõ ràng thời gian xảy ra sự kiện.

Rõ ràng nhất là sự khác biệt giữa ngày, đêm, các mùa. Những bộ phim quay trong trường quay đều có thể tạo dựng thời gian theo ý muốn. Sự trôi chảy của thời gian cũng có thể miêu tả được thông qua cường độ của ánh sáng. Bóng đổ là một phương thức tạo hình hữu hiệu biểu thị thời gian qua đi như thế nào. Bóng vật dài ngắn khác nhau biểu thị cho các thời điểm khác nhau, bóng người lớn dần biểu thị cho sự phát triển của nhân vật qua thời gian.

Ngay trong thiết kế bối cảnh, ánh sáng cũng đóng vai trò quan trọng. Nếu chỉ chiếu một nguồn sáng duy nhất, sẽ không thể tạo nên một không gian nhiều chiều. Người xem luôn có cảm giác đang đứng trước phông màn sân khấu chứ không phải một bối cảnh cụ thể như đời thường.

Sự bố trí nguồn sáng sẽ tạo nên hình khối cho vật, giúp chúng tách biệt nhau và tồn tại như mắt thường nhìn thấy. Nhưng sự tách biệt này có đạt được độ chân thực hay không thì còn phụ thuộc vào tài năng của người quay phim.

Bên cạnh đó, ánh sáng còn được sử dụng như một phép ẩn dụ, chứa đựng tư tưởng của người nghệ sĩ. Trong trường hợp đó, tính chất của ánh sáng có thể được cường điệu hóa lên, nhằm chuyển tải một ẩn ý nào đó. Nhìn chung, người quay phim có thể tính toán độ mạnh yếu của ánh sáng, góc độ chiếu sáng, gam nóng, gam lạnh của ánh sáng để tạo nên phong cách của mình.

Phong cách này nhất thiết phải phù hợp với phong cách tổng thể của bộ phim và thống nhất với phong cách của đạo diễn. Như vậy, việc sử dụng ánh sáng vừa là tài năng, vừa là trình độ thẩm mĩ của người quay phim.

- Màu sắc

Trong suốt một thời gian dài, nhà quay phim chỉ quen với ba màu đen, trắng, xám trong các bộ phim của mình. Sau năm 1927, với sự kiện điện ảnh Mĩ cho ra đời những phim màu, nhà làm phim có một khối lượng lớn “bột màu” để sáng tạo.

Ngày nay, người ta vẫn sử dụng phim đen trắng trong một số cảnh nhất định nhằm phân biệt thời gian, không gian, tâm trạng nhân vật, suy tư của nhân vật... Bởi thực chất phim đen trắng cũng mang lại hiệu quả thẩm mĩ cao, từ ba màu cơ bản của phim đen trắng người ta có thể tạo ra được vô số những màu sắc khác nhau. Tuy nhiên, nhìn chung, nhà quay phim vẫn tự do hơn trong sáng tạo khi làm việc với phim màu.

Trong điện ảnh nói riêng, nghệ thuật nói chung, người ta phân chia màu sắc

thành hai nhóm cơ bản là màu nóng và màu lạnh. Màu nóng bao gồm các màu: đỏ, vàng, da cam, vàng xanh...; màu lạnh gồm: xanh lá cây, xanh da trời, tím... Nhà quay phim sẽ sử dụng các màu này để biểu đạt không gian, thời gian, tâm lí nhân vật... trong phim. Nhưng quan trọng hơn cả là sử dụng màu sắc để tạo hiệu quả thẩm mĩ. Màu sắc không chỉ để tả mà còn là thủ pháp sáng tạo, hàm chứa tư tưởng của người nghệ sĩ.

Nhà làm phim thiết kế màu sắc như thế nào?

Trước khi tiến hành quay, nhà quay phim sẽ phải nghiên cứu kịch bản để tìm hiểu câu chuyện và thông điệp của kịch bản cùng với việc tìm hiểu ý đồ sáng tạo của đạo diễn để quyết định phong cách chung cho bộ phim.

Nhà làm phim sẽ tính đến màu sắc tạo hình trong từng khuôn hình, và hơn hết phải tính đến màu sắc tổng thể của các trường đoạn, của cả bộ phim. Màu sắc tổng thể này được gọi là “tông màu”, có nghĩa là dùng một màu đơn nhất hoặc một số màu gần nhau để hợp thành màu chủ đạo khiến cả trường đoạn hay bộ phim biểu hiện một tông màu hài hòa.

Sau đó nhà quay phim sẽ phải phối hợp với các bộ phận khác của đoàn làm phim như thiết kế mĩ thuật, thiết kế bối cảnh, thiết kế trang phục, đạo cụ... để cùng tạo ra màu sắc khuôn hình như mong muốn. Ngoài sự hợp tác này, nhà quay phim còn phải nghĩ đến các phương pháp khác như kết hợp với ánh sáng. Ánh sáng quyết định sắc thái của màu sắc, một màu đặt dưới ánh sáng khác nhau sẽ tạo nên các mức độ màu khác nhau. Chính vì vậy mà nhà quay phim không được tách rời ánh sáng và màu sắc.

Nhà quay phim thiết kế màu sắc bằng nhiều cách thức khác nhau, nhưng luôn phải tôn trọng màu sắc thực, màu sắc của cuộc sống. Màu sắc tả thực không có nghĩa là màu sắc của phim tài liệu (thể loại mà nhà quay phim không tác động vào hiện thực khách quan), nhưng luôn có dấu ấn sáng tác của nhà qua phim. Có những bộ phim sử dụng màu sắc tượng trưng hay màu sắc khuếch trương, tạo thành một phong cách sáng tạo đặc biệt nhưng số lượng này không nhiều.

- Bố cục và kết nối khuôn hình

Khán giả xem phim được nhìn cảnh vật và con người trong một giới hạn nhất định - các khuôn hình trên màn ảnh, khác rất nhiều khi nhìn bằng mắt thường. Trong giới hạn đó, nhà quay phim và đạo diễn có thể lựa chọn một mảng thực tế nào đó, bao gồm cả sự vật và con người, sắp xếp chúng hay tổ chức chất liệu ấy trong khuôn hình.

Có rất nhiều cách cấu tạo khuôn hình, khiến chúng không chỉ là sự mô tả cuộc sống mà còn hàm chứa ý nghĩa do người sáng tạo gửi gắm. Người xem qua mỗi khuôn hình có thể khám phá các tầng ý nghĩa này.

Trong hàng ghế tìm hiểu nhà quay phim là ai, bạn đã biết rằng, nhà quay phim không phải là nhà nhiếp ảnh. Nhà quay phim phải làm việc với những khuôn hình thường xuyên thay đổi, vì vậy họ phải tính toán bố cục của tất cả các khuôn hình sao

cho hợp lí.

Vậy họ sẽ làm những gì?

Họ sắp đặt người và cảnh vật theo một ý đồ nhất định, tính toán đến từng khoảng trống, từng đường nét, sao cho tạo thành một tổng thể hài hòa. Mục đích của việc bố cục khuôn hình là phải làm nổi bật đối tượng quay. Để phục vụ cho việc này, nhà quay phim sẽ phải lựa chọn chính xác vị trí của đối tượng quay, tính đến mối quan hệ giữa đối tượng quay và các đối tượng khác, mối quan hệ giữa đối tượng quay và cảnh vật xung quanh, sau đó họ phải lựa chọn góc quay và phạm vi khuôn hình sao cho hợp lí nhất. Để tạo một khuôn hình đẹp, cần bố cục nội dung khuôn hình sao cho đối tượng quay và các yếu tố tạo hình khác hòa hợp và thống nhất trong một tổng thể.

Một nhà quay phim có nhiều phong cách bố cục khuôn hình. Họ có thể tạo nên những khuôn hình như tranh vẽ hay những khuôn hình chân thực như chính cuộc sống ngoài đời, hoặc có thể là một bộ phim pha trộn nhiều phong cách; với mục đích truyền tải nội dung bộ phim, và cao hơn là tạo nên hiệu quả thẩm mĩ cho cả bộ phim. Điện ảnh là một môn nghệ thuật, nhà quay phim là một người nghệ sĩ, nên sự sáng tạo và cái đẹp trong từng khuôn hình luôn được quan tâm.

- Sự chuyển động của máy quay

Thời kì đầu, điện ảnh chịu ảnh hưởng nhiều từ sân khấu, nhưng sau đó, người ta đã phát hiện ra việc di chuyển máy quay sẽ tạo nên vô vàn cách tạo hình khác nhau cho điện ảnh. Vì vậy, việc di chuyển máy quay đóng vai trò rất quan trọng. Hiện nay, vẫn có rất nhiều đạo diễn và nhà quay phim có phong cách dùng máy quay tĩnh, nhất là các đạo diễn châu Á, nhưng sức mạnh tạo hình từ việc di chuyển máy quay là không thể không thừa nhận.

Có nhiều cách để di chuyển máy quay. Cách phổ biến nhất là nhà quay phim sử dụng các phương tiện hỗ trợ giúp cho máy quay chuyển động như: thay đổi ống kính máy quay, thanh ray trượt, xe đẩy hay cần trục. Đơn giản và đã từng được coi là một cuộc cách mạng của các nhà làm phim là nhà quay phim dùng tay trực tiếp cầm máy quay và tạo nên sự chuyển động.

Dùng máy cầm tay là một trong những thủ pháp biểu hiện những cảnh đặc biệt, tuy nhiên, nó không thể sử dụng rộng rãi vì trọng lượng của máy quay phim rất lớn, không thể thường xuyên cầm trên tay để quay, hơn nữa sẽ tạo nên các khuôn hình rung, nếu liên tục xem các cảnh quay bằng máy cầm tay sẽ gây chóng mặt.

Để chuyển động máy quay một cách linh hoạt tạo nên hiệu ứng hình ảnh ưng ý, nhà quay phim nhất thiết phải hiểu rõ đặc tính của máy quay, các loại ống kính là vai trò của chúng, các phương tiện kĩ thuật hỗ trợ... Tóm lại, nhà quay phim không chỉ là một người nghệ sĩ mà còn là một người kĩ sư am hiểu các thiết bị.

Sự chuyển động của máy quay là một yếu tố tạo hình quan trọng khiến điện ảnh trở thành một bộ môn nghệ thuật độc lập với sân khấu. Càng ngày các nhà quay phim càng sáng tạo nhiều cách thức chuyển động máy quay khác nhau, đôi khi tạo

nên những phong cách độc đáo, gây những hiệu quả thẩm mĩ đáng nể.

Hãy bước tiếp đến *Hàng ghế số 4*, nơi mà bạn sẽ biết nhiều hơn nữa về công việc quay phim. Bạn đang băn khoăn, nếu bạn là một nhà quay phim, bạn sẽ làm việc ở đâu? *Hàng ghế số 4* sẽ trả lời câu hỏi của bạn.

Nhà quay phim có địa chỉ và điều kiện làm việc rất linh hoạt, tùy vào lĩnh vực quay phim mà bạn tham gia.

Bạn có thể trở thành một người quay phim chuyên nghiệp làm việc trong các đài truyền hình trong cả nước. Đây là nơi tác nghiệp của một bộ phận đông đảo các nhà quay phim. Hiện nước ta có Đài truyền hình Việt Nam và Đài truyền hình của 64 tỉnh thành trong cả nước. Bên cạnh đó, sự ra đời và phát triển trong những năm gần đây của truyền hình cáp và truyền hình kĩ thuật số cũng tạo một nguồn việc làm không nhỏ cho người quay phim, đặc biệt là những bạn trẻ.

Bạn cũng có thể làm việc cho các công ty quảng cáo, các công ty truyền thông, các studio... Và bạn có thể làm việc cho chính mình, tức là trở thành một nhà quay phim tự do, đi quay theo các đơn đặt hàng.

Còn nếu bạn muốn đi theo con đường của một nhà quay phim điện ảnh, bạn sẽ làm việc tại:

*** Các xưởng phim Nhà nước lớn**

Điện ảnh Việt Nam ra đời trong kháng chiến và phục vụ kháng chiến. Cho đến nay, Nhà nước vẫn duy trì việc đầu tư và chi phối nhiều hoạt động sản xuất phim. Vì vậy, các xưởng phim Nhà nước lớn như: Hãng phim truyện I, Hãng phim truyện Việt Nam, Hãng phim Giải phóng, Hãng phim tài liệu và khoa học Trung ương... là môi trường làm việc lí tưởng cho các nhà quay phim.

Mỗi hãng sản xuất đều có yêu cầu khác nhau với nhà quay phim. Bạn không thể quay một bộ phim truyện như quay một bộ phim tài liệu hay khoa học. Nhưng nhìn chung, bạn sẽ được trưởng thành trong một môi trường lớn, có nhiều nhà quay phim uy tín. Tại đây, nhà quay phim sẽ được tham gia các bộ phim có quy mô, độ dài cũng như kinh phí lớn, được tài trợ của Nhà nước. Bạn cũng sẽ được sử dụng những thiết bị quay đắt tiền, hiện đại do các hãng phim quản lí.

*** Các công ty điện ảnh tư nhân**

Hiện nay, ở Việt Nam, ngày càng có nhiều công ty tư nhân tham gia phát triển

truyền thông. Một trong các ngành thu hút được sự đầu tư lớn chính là sản xuất phim.

Những tên tuổi như: BHD, Thiên Ngân, Kì Đồng, Phước Sang... không còn xa lạ với người yêu điện ảnh. Bạn có thể trở thành nhà quay phim cho một trong các hãng này. Họ có chính sách huy động vốn hiệu quả, nên nhiều bộ phim được đầu tư tài chính lớn, các nhà quay phim có nhiều điều kiện sáng tạo hơn.

Hơn nữa, với những người đứng đầu có trình độ quản lí và điều hành công việc cao, bạn sẽ được làm việc trong một môi trường năng động. Tuy nhiên, cũng phải lưu ý rằng, mỗi công ty đầu tư sản xuất phim đều có nhu cầu thu lợi, nên nếu bạn là nhà quay phim cho họ, bạn sẽ phải chịu áp lực quản lí lớn.

Như vậy, bạn sẽ phải thuyết phục nhà quản lí rằng sự sáng tạo nghệ thuật của bạn sẽ thu hút được khán giả và gây được tiếng vang tốt. Điều đó cũng đồng nghĩa với việc bạn không thể áp dụng quá nhiều thử nghiệm nghệ thuật cá nhân.

*** Các trung tâm sản xuất phim truyền hình của các đài truyền hình Trung ương và địa phương**

Bạn cũng có thể trở thành nhà quay phim truyền hình tại các trung tâm sản xuất truyền hình của các đài truyền hình trung ương và địa phương.

Do đặc tính kĩ thuật của phim truyền hình và phim nhựa khác nhau nên sự sáng tạo nghệ thuật của các nhà quay phim ở các lĩnh vực này cũng khác nhau.

Nhưng người quay phim vẫn phải nắm bắt được các đặc điểm cơ bản của nghề quay phim và sử dụng linh hoạt các phương pháp quay phim. Đó là chưa kể, để quay các thể loại khác như phóng sự, phỏng vấn, ca nhạc... có các yêu cầu kĩ thuật và sự sáng tạo khác nhau. Nhưng đa số các nhà quay phim, sau khi được đào tạo quay phim truyện thì đều có thể quay tốt các thể loại khác.

*** Làm việc cho chính mình**

Nếu không muốn bị gò bó, bạn có thể là nhà quay phim điện ảnh tự do, làm việc theo đơn đặt hàng của các đạo diễn. Nếu bạn là nhà quay phim giỏi và tâm huyết, chắc chắn các đạo diễn sẽ không bỏ qua bạn.

hà quay phim là một nghệ sĩ - một người sáng tạo cái đẹp trong nghệ thuật. Lao động nghệ thuật sáng tạo là một loại hình lao động đặc biệt được con người tôn vinh, có lịch sử từ thời kì cổ đại. Bạn được tự do sáng tạo với trí

Ntưởng tượng cùng với sự hỗ trợ của đồng nghiệp, của máy móc. Tài năng, sự bền bỉ sáng tạo, lao động cần mẫn sẽ mang đến cho người nghệ sĩ danh tiếng và một cuộc sống có ý nghĩa.

Không xuất hiện trong bộ phim như các diễn viên, nhà quay phim lặng lẽ chia sẻ với khán giả nhưng khuôn hình đẹp nhiều cảm xúc bằng sự nhạy cảm, tinh tế và lao động miệt mài. Trở thành nhà quay phim, bạn không chỉ góp phần khơi gợi những xúc cảm đẹp, nhân bản trong mỗi khán giả mà hơn nữa, đã trở thành người định hướng thẩm mĩ cho nó.

Để có được một bộ phim hoàn chỉnh, nhà làm phim phải cùng làm việc với các thành phần khác nhau của đoàn làm phim... Đó là một cộng đồng nhỏ những nghệ sĩ và kĩ thuật viên, là môi trường lí tưởng cho bạn trao đổi, học hỏi những ý tưởng nghề nghiệp của bạn. Những ý tưởng của bạn được chia sẻ, được góp ý và ngày càng trở nên hoàn thiện. Nó cũng là một cơ hội để bạn thiết lập những mối quan hệ nghề nghiệp vững chắc trong sự nghiệp của bạn, nơi bạn giúp đỡ người khác và nhận lại sự giúp đỡ, hợp tác từ họ.

Mặc dù được du nhập vào Việt Nam từ cuối thế kỉ 19 nhưng do điều kiện lịch sử đặc biệt, nước ta chỉ mới bắt đầu giai đoạn hình thành một nền điện ảnh hiện đại. Có rất nhiều cơ hội được mở ra cho những người có tài năng, nhiệt huyết, làm việc chăm chỉ. Bạn đã thấy mình sẵn sàng để trở thành một nhà quay phim sáng tạo?

Có nhiều cơ hội nếu bạn muốn trở thành một nhà quay phim trong lĩnh vực truyền thông. Tuy nhiên, con đường trở thành nhà quay phim truyện nhựa chuyên nghiệp gian nan hơn nhiều do hàng năm số phim truyện nước ta sản xuất chưa nhiều. Vì thế, các nhà quay phim trẻ chưa thực sự có nhiều cơ hội làm nghề và phát triển nghề nghiệp trong lĩnh vực này. Sự hạn chế do các thiết bị kĩ thuật thiếu đồng bộ và chưa hiện đại cũng hạn chế rất nhiều sự sáng tạo của người nghệ sĩ.

Dù có những khó khăn, bạn hãy dũng cảm bước vào nghề, rèn luyện mình và đón nhận những cơ hội để thể hiện, bởi thực hiện một bộ phim truyện luôn là một công việc hấp dẫn, thử thách với mọi nhà quay phim.

Bạn vẫn còn băn khoăn? Bạn không biết mình có tố chất để trở thành một nhà quay phim hay không? Bạn e ngại không biết mình có thể làm tốt công việc này không? Vậy bạn hãy đến với *Hàng ghế số 6*, nơi bạn có thể tìm hiểu về những phẩm chất cần có của nhà quay phim.

Nếu bạn thực sự yêu thích nghề quay phim, bạn đã có được hành trang đầu tiên bước vào nghề. Nhưng như mọi nghề nghiệp khác, sự ham thích vẫn chưa đủ.

Bạn phải có một số tố chất nhất định.

*** Sự nhạy cảm**

Trước tiên là sự nhạy cảm của một người nghệ sĩ. Bạn phải có thói quen quan sát, ghi nhận những sự vật đẹp đẽ giữa đời thường; và cảm nhận được từng sự thay đổi tinh tế nhất của sự vật.

Nhà quay phim luôn duy trì thói quen quan sát ở mọi nơi: cảm nhận sự thay đổi thời tiết, màu sắc của thiên nhiên, những tia sáng ấm của mặt trời cũng như ánh sáng lạnh của trăng…

Không những thế, tâm hồn nhà quay phim luôn rộng mở, đồng cảm với số phận của người xung quanh. Sự nhạy cảm với nghệ thuật không có gì khác hơn là sự nhạy cảm với từng chi tiết của cuộc sống thường nhật.

Chỉ quan sát thôi chưa đủ. Bạn nên có một chiếc máy ảnh, dù chỉ là máy ảnh du lịch loại nhỏ, và luôn mang nó bên mình. Hãy dùng nó ghi lại mọi thứ mà bạn cảm thấy thú vị. Sau đó, hãy phân tích tất cả những bức ảnh mà bạn có. Suy nghĩ một cách nghiêm túc bạn sẽ làm lại nó như thế nào, như thế đã là tốt nhất hay chưa. Tóm lại là không ngừng rèn luyện khả năng tiếp xúc với những khoảnh khắc có ánh sáng, màu sắc, không gian hấp dẫn, truyền lại sự cảm nhận ấy cho mọi người.

Bạn có thể “rèn luyện” sự tinh tế của mình bằng cách học hỏi từ các bộ môn nghệ thuật khác như hội họa, sân khấu, văn học… Việc tiếp thu các ngành nghệ thuật đó sẽ làm cho tâm hồn nghệ sĩ của bạn luôn được nuôi dưỡng. Hơn nữa, trình độ thẩm mĩ cũng sẽ được nâng cao. Đây là một yếu tố rất quan trọng, vì bạn sẽ là tác giả của các tác phẩm nghệ thuật. Tác phẩm của bạn phải là sự chiêm ngưỡng của người khác.

*** Học hỏi không ngừng**

Ngoài một bản năng, bạn còn phải có một ý chí học hỏi không ngừng. Nếu chỉ dựa vào năng khiếu và tự hài lòng với năng khiếu sẵn có thì bạn sẽ không bao giờ thành công. Bạn hãy học hỏi kiến thức từ mọi nguồn bạn có thể. Từ sách ư? Rất tốt! Từ báo chí và *Internet* ư? Tuyệt vời! Từ bạn bè, thầy cô, người thân ư? Điều đó khá hiển nhiên… Và phải biết học hỏi từ chính mình. Có nghĩa là không ngừng phân tích những gì mình đang có, hiểu mình muốn gì và mình sẽ làm gì để đạt được mục đích đó.

Nhà quay phim không chỉ là một nghệ sĩ mà còn phải “làm việc” với các thiết bị máy móc từ tối tân đến “cũ kĩ”. Vậy nên bạn phải là người có hứng thú tìm tòi kĩ thuật, học tập cách sử dụng chúng và xử lí các lỗi thường gặp. Muốn vậy, bạn không thể là một người học quá kém các môn tự nhiên và khoa học. Hãy trang bị những kiến thức của môn học đó, nó rất hữu ích.

Năng khiếu và sự học tập nghiêm túc sẽ sớm đưa bạn đến thành công trong nghề quay phim. Nhưng bạn cũng lưu ý rằng, nếu là nữ giới và nếu không có đủ sức

khỏe, bạn sẽ gặp một số khó khăn vì làm phim là một công việc vất vả được duy trì với cường độ cao trong một thời gian liên tục. Bạn phải có đủ sức khỏe để chiến thắng sự mệt mỏi, không để cho chúng trói buộc tâm hồn sáng tạo của bạn.

Hơn nữa, với một số cảnh quay bằng máy cầm tay, bạn sẽ phải mang trọng lượng hàng chục cân trên vai. Điều đó quả là không dễ dàng. Cũng chính bởi thế, nghề quay phim không phù hợp với phụ nữ.

Ở Việt Nam vẫn có những nhà quay phim nữ, nhưng số lượng đó không nhiều. Vì ngoài vấn đề sức khỏe, một nhà quay phim nữ sẽ phải đối mặt với những khó khăn khác. Ví dụ như việc xa gia đình theo đoàn làm phim trong thời gian dài, như việc cộng tác và điều hành các bộ phận khác... Ngược lại, sự nhạy cảm của trái tim phụ nữ lại mang lại những khuôn hình rất tinh tế, dịu dàng, độc đáo. Dù sao, nếu là phái nữ, bạn cũng nên cân nhắc trước khi lựa chọn nghề quay phim.

Trường Đại học Sân khấu - Điện ảnh Hà Nội (Khu Văn hoá Nghệ thuật Mai Dịch Cầu Giấy - Hà Nội) và Trường Đại học Sân khấu - Điện ảnh TP. Hồ Chí Minh (125 Cống Quỳnh - Quận 1 - TP. Hồ Chí Minh) là những trường đào tạo điện ảnh ở Việt Nam. Sinh viên của tất cả các ngành đều làm quen với quay phim và có chuyên ngành đào tạo quay phim chuyên nghiệp. Khóa 1 - Khoa Quay phim của Trường Đại học Sân khấu - Điện ảnh Hà Nội được mở ra năm 1981, đến nay đã có một bề dày lịch sử đáng kể. Nhiều nhà quay phim hàng đầu Việt Nam đã được đào tạo tại đây.

Một số cơ quan có tổ chức những khóa học ngắn hạn đào tạo quay phim và làm phim, có sự liên kết với các tổ chức quốc tế, như: Hội Điện ảnh Việt Nam (51 Trần Hưng Đạo - Hà Nội), Trung tâm Hỗ trợ Phát triển Tài năng Điện ảnh (TPD) - Hội Điện ảnh Việt Nam (22A Hai Bà Trưng - Hà Nội).

Trước đây, có rất nhiều nhà quay phim Việt Nam được đào tạo tại Liên Xô (cũ), Hay một số được đào tạo tại Bỉ, một số nước có uy tín trong ngành... Nhưng hiện nay, cơ hội học tập của bạn được mở rộng hơn rất nhiều. Có rất nhiều trường đào tạo điện ảnh có uy tín trên thế giới, các trường này đều đào tạo quay phim và thực hành quay phim tốt. Chỉ cần gõ từ khóa *"cinema school"* vào trang Google bạn sẽ nhận được rất nhiều địa chỉ đào tạo điện ảnh của các trường lớn, hãy tìm hiểu các trường này và tìm kiếm một cơ hội du học.

Một số trang web bạn nên quan tâm:

http://www.acting-international.com/

http://www.usc.edu/uscnews/stories/12829.html

http://www.cinemaartscentre.org/about-us/film-arts-in-education/

http://cinema.usc.edu/

Ngành quản trị kinh doanh

Mỗi khi bạn thấy một công việc kinh doanh thành công, hẳn ai đó đã phải từng đưa ra quyết định dũng cảm.

Peter Drucker
Nhà lí thuyết quản lí nổi tiếng

Quản trị kinh doanh là một ngành rộng lớn, bao trùm nhiều lĩnh vực của nền kinh tế. Thu nhập cao, môi trường làm việc năng động, cơ hội thăng tiến nhanh, hiện nay ngành này đang được nhiều bạn trẻ lựa chọn. Tuy nhiên, đây cũng là ngành nghề có tính thử thách và đào thải khốc liệt.

Bạn say mê kinh doanh, yêu thích các công việc đòi hỏi đầu óc tổ chức, quản lí, hãy cùng khám phá *Toa tàu số 3:*

Ngành quản trị kinh doanh

Để bắt đầu hành trình, chúng ta hãy tìm hiểu con đường dẫn đến thành công của một số doanh nhân nổi tiếng, cũng là những nhà quản trị tài ba.

*** Tốc độ tư duy và thành công trong kinh doanh của Bill Gates**

Trong cuốn *Tốc độ tư duy*, Bill Gates viết:

"Bạn không thể nhìn vào tình trạng thị trường kinh doanh đã diễn ra trong quá khứ hay đang tiến triển trong hiện tại, mà bạn phải nhận định được khuynh hướng thị trường sẽ đi về đâu - và có thể sẽ chuyển hướng như thế nào dưới tác động của một vài tình huống có thể xảy ra trong tương lai, và từ đó định hướng công ty của chính mình dựa vào những tiên đoán tốt nhất mà bạn có được".

Câu nói này cho thấy, mặc dù Bill Gates xuất thân từ ngành công nghệ thông

tin, nhưng thành công của Bill Gates lại đến từ bộ não quản trị kinh doanh. Chính Bill Gates đã từng phát biểu:

“Không ai trở nên giàu có bằng việc viết phần mềm”.

Đó thực sự là một tài năng kinh doanh và quản trị kinh doanh trong thời đại mới. Warren Buffett, nhà đầu tư nổi tiếng, từng là người giàu có thứ hai thế giới sau Bill Gates đã nhận xét:

“Tôi không đủ năng lực để đánh giá khả năng về kĩ thuật của Bill Gates, nhưng tôi luôn xem tư duy, kiến thức kinh doanh của ông ta là thiên tài. Nếu giả sử trước kia Bill đã khởi nghiệp với một xe bán dạo hot dog (xúc xích) thì nay chắc anh đã trở thành ông vua hot dog của thế giới này rồi”.

Hoạt động trong lĩnh vực công nghệ thông tin - một lĩnh vực cạnh tranh khốc liệt và rủi ro rất lớn, có thể nói, Bill Gates là người “chiến thắng tuyệt đối”. Bill Gates đã vượt qua chính mình, vượt qua các kì phùng địch thủ và kể cả các cơ quan quyền lực của nước Mĩ.

Tốc độ tư duy nhanh, định hướng chiến lược kinh doanh đúng đắn, và kiên trì theo đuổi chiến lược ấy chính là bí quyết giúp Bill Gates nhanh chóng chiếm lĩnh “ngai vàng” trong lĩnh vực của mình.

Scott McNealy - giám đốc Công ty Sun Microsystems, một doanh nhân vô cùng thành đạt và nổi tiếng với cuộc đối đầu, cạnh tranh với Bill Gates đã nhận xét về chính địch thủ của mình:

“Bill Gates có lẽ là nhà công nghiệp nguy hiểm nhất và có quyền lực lớn nhất trong thời đại chúng ta”.

Cuộc đi tiên phong của Bill Gates trong lĩnh vực ý tưởng phần mềm máy tính cá nhân vào những thập niên cuối thế kỉ 20 đã tạo ra một sự biến đổi to lớn trong phương thức làm việc của hàng trăm triệu con người trên thế giới. Cho đến năm 2001, theo ước tính, có đến khoảng 86% máy tính cá nhân trên thế giới sử dụng hệ điều hành Windows của Microsoft.

Khởi nghiệp kinh doanh ở tuổi 19, là một thanh niên thông minh, giàu nghị lực, biết nhìn trước tương lai và đương đầu với nhiều thử thách khốc liệt, Bill Gates đã nhanh chóng trở thành tỉ phú khi mới 31 tuổi và trở thành người giàu nhất nước Mĩ ở tuổi 40. Bill Gates là người đồng sáng lập ra hãng Microsoft và hiện là chủ tịch tập đoàn kinh doanh Microsoft, một trong những tập đoàn kinh doanh lớn nhất nước Mĩ.

*** Bản lĩnh và thành công trong kinh doanh của ông chủ cà phê Trung Nguyên**

“Bạn phải có một ước mơ lớn và một chương trình cụ thể để thực hiện ước mơ ấy”.

Đó là lời khuyên của Đặng Lê Nguyên Vũ, ông chủ trẻ tuổi của cà phê Trung Nguyên dành cho những bạn trẻ đang lập nghiệp.

Cùng với những cái tên như Trương Gia Bình, Võ Quốc Thắng... Đặng Lê Nguyên Vũ đã trở thành thần tượng của giới trẻ Việt Nam ngày nay, bên cạnh những "ông chủ nước ngoài" như Bill Gates, Jerry Yang...

Năm 2004, bỏ lại đằng sau nhiều ứng cử viên sáng giá cả trong và ngoài nước, Đặng Lê Nguyên Vũ đã giành được giải thưởng *Nhà doanh nghiệp trẻ xuất sắc nhất ASEAN 2004* của Hiệp hội Các nhà doanh nghiệp trẻ ASEAN.

Từ một cử nhân Y khoa trở thành người đi đưa mối cà phê, với số vốn vô cùng ít ỏi, Đặng Lê Nguyên Vũ hiện là một trong những doanh nhân Việt Nam trẻ thành đạt nhất. Không chỉ nổi tiếng trong nước, thương hiệu cà phê Trung Nguyên đã có mặt trên hầu khắp các châu lục.

Không chỉ là nhà quản trị tài năng, có tầm nhìn xa trông rộng, "ông chủ cà phê Trung Nguyên" còn chứng tỏ bản lĩnh "thép" trong kinh doanh. "Cuộc chiến" với Nescafé của tập đoàn đa quốc gia Nestle trên thị trường cà phê tan là một ví dụ.

Xưa nay, trong cuộc chiến không cân sức với các tập đoàn đa quốc gia đang chiếm thị phần không nhỏ trên thị trường Việt Nam, các doanh nghiệp nước ta thường phải tìm cách né tránh.

Tuy nhiên, sau một loạt thành công, năm 2003, mặc cho không ít lời can ngăn, cà phê Trung Nguyên đã "tấn công trực diện" Nescafé của tập đoàn Nestle vốn vẫn đứng vững trên thị trường cà phê tan Việt Nam. Trái với dự đoán của nhiều người, sản phẩm cà phê hoà tan G7 của Trung Nguyên đã khiến Nestcafé "lao đao" và phải thay đổi chiến lược.

*** Kinh doanh**

Tổng thể các hoạt động trong nền kinh tế có thể chia làm hai nhóm cơ bản:

- Hoạt động kinh doanh: là những hoạt động vì mục tiêu lợi nhuận.

- Hoạt động phục vụ: là những hoạt động phi lợi nhuận.

Kinh doanh là việc tiến hành một, một số hay toàn bộ các khâu từ đầu tư, khai thác, sản xuất, cung ứng, tiêu thụ sản phẩm... nhằm mục đích lợi nhuận. Có một điểm bạn cần chú ý là hoạt động kinh doanh phải hợp pháp, tức là kinh doanh những thứ mà luật pháp không ngăn cấm.

Hoạt động kinh doanh rất phổ biến trong đời sống. Nó diễn ra khắp mọi nơi, xung quanh chúng ta và thậm chí ngay cả trong gia đình bạn. Chẳng hạn như mẹ

bạn có một cửa hàng nho nhỏ chuyên bán các đồ lưu niệm hay anh trai của bạn lập một công ty chuyên cung cấp các dịch vụ tin học. Chính vì vậy, lĩnh vực và quy mô của các hoạt động kinh doanh vô cùng phong phú. Từ việc bán dạo ngô luộc hay bán trà đá vỉa hè đến hoạt động của những doanh nghiệp lớn với hàng nghìn người làm việc, tất cả đều đang tiến hành hoạt động kinh doanh để thu lợi nhuận.

Tất nhiên, chúng ta đều biết rằng khi kinh doanh, ai cũng nhằm mục đích có lãi. Nhưng chuyện đó lại phụ thuộc vào kiến thức, kinh nghiệm, bản lĩnh, khả năng tổ chức, tầm nhìn xa trông rộng... của mỗi người.

Và chính hoạt động quản trị kinh doanh là một trong những yếu tố quan trọng hàng đầu để giúp kinh doanh đạt lợi nhuận lớn và dài lâu.

Vậy, quản trị kinh doanh là gì?

*** Quản trị kinh doanh**

Bạn có thể hiểu đơn giản rằng để tiến hành những hoạt động kinh doanh có hiệu quả trong điều kiện làm việc tập thể (nhóm hay tổ chức), nhất thiết phải thực hiện quản trị các hoạt động đó. Công việc này được gọi là quản trị kinh doanh.

Về cụ thể, *quản trị kinh doanh* có thể hiểu là tổng hợp của các quá trình:

- Xác định mục tiêu kinh doanh.

- Phối hợp, tổ chức, chỉ huy và điều hành hoạt động để thực hiện mục tiêu kinh doanh đã đề ra.

- Kiểm tra, kiểm soát hệ thống tổ chức đã hình thành trong quá trình thực hiện mục tiêu kinh doanh.

Mục tiêu chung của quản trị kinh doanh là duy trì và thúc đẩy hoạt động kinh doanh nhằm đảm bảo sự tồn tại và vận hành của toàn bộ doanh nghiệp, hướng vào thực hiện mục tiêu nâng cao hiệu quả kinh doanh.

Như vậy, bạn có thể thấy rằng quản trị kinh doanh không phải là thực thi và triển khai các bước cụ thể mà là xác định đường lối dài lâu, chỉ huy và kiểm soát việc thực hiện đường lối.

Để dễ hình dung, chúng ta hãy cùng liên tưởng một chút tới môn thể thao “vua” được nhiều người yêu thích: bóng đá.

Mục tiêu của bất cứ đội bóng nào đều là sút bóng thủng lưới đối phương. Cũng giống như trong kinh doanh, ai cũng mong muốn có lãi. Nhưng để làm được điều ấy, cá nhân các cầu thủ giỏi chưa đủ. Mỗi đội bóng phải có chiến lược phát triển trong nhiều năm và từng năm như: chiến lược nhân sự, chiến lược tài chính... Đội bóng cũng lại phải có cách sắp xếp đội hình phù hợp cho từng trận đấu, bố trí đội trưởng, tiền đạo, trung vệ, hậu vệ một cách phù hợp. Hơn thế, đội bóng đó rất cần đặt dưới sự chỉ huy của huấn luyện viên trưởng tài ba.

Tất cả những hoạt động mang tính chất lập kế hoạch và quản lí đó có thể ví như hoạt động quản trị kinh doanh. Trong đó, những cầu thủ ngôi sao trên sân cỏ thực

chất chỉ là người thực thi và hoàn thành các bước cụ thể để đạt được mục tiêu đã đề ra mà thôi.

Người làm quản trị kinh doanh cấp cao và tài năng sẽ trở thành nhà lãnh đạo. Đó là người nhìn vào tương lai chứ không nhìn vào hiện tại. Có vậy, một công ty mới có thể tồn tại và thành công dù tuổi đời của nó có thể cả trăm năm với bao thăng trầm lịch sử.

Bởi có tầm nhìn xa nên những nhà quản trị tài năng tìm kiếm sự thay đổi chứ không tìm kiếm sự liên tục. Nói cách khác, họ tìm kiếm cái "động" chứ không theo đuổi cái "tĩnh". Họ chấp nhận sự đổi thay không ngừng, luôn tìm kiếm, đón đầu, sẵn sàng cho sự đổi mới, và giúp cho cả công ty đồng hành cùng họ. Câu chuyện về "ông vua thép" Ấn Độ Lakshmi Mittal là một ví dụ. Xuất thân từ một ngôi làng ở miền quê Ấn Độ, Lakshmi Mittal hiện là chủ tập đoàn thép lớn nhất thế giới. Một trong những bí quyết thành công của ông được nhắc tới nhiều nhất là luôn đón đầu trước những cơ hội và cả thử thách với những "vụ làm ăn" đầy tính mạo hiểm nhưng cũng không kém phần hiệu quả.

Quản trị kinh doanh thực chất là một ngành rộng lớn, bao trùm nhiều lĩnh vực, ngành nghề trong xã hội. Quản trị kinh doanh có thể được tiếp cận theo ba góc độ chủ yếu:

- Quản trị kinh doanh chung (đa ngành, đa lĩnh vực, đa chức năng).

- Quản trị kinh doanh theo đối tượng (hay còn gọi là theo ngành) trong nền kinh tế như: kinh doanh công nghiệp, xây dựng, nông nghiệp, thương mại, du lịch, vận tải, bưu chính viễn thông, ngân hàng, bảo hiểm...

- Quản trị kinh doanh theo chức năng trong doanh nghiệp như: quản trị nhân lực, tài chính, marketing, hậu cần, công nghệ, chất lượng...

Ngoài ra, còn có thể tiếp cận quản trị kinh doanh theo tiến trình quản trị trong doanh nghiệp như: hoạch định, tổ chức, điều hành, kiểm soát...

Khi làm việc trong lĩnh vực quản trị kinh doanh, bạn sẽ được gọi là các nhà quản trị hay quản trị viên. Trong doanh nghiệp, quản trị viên được chia thành ba cấp chủ yếu:

- Quản trị viên cấp cao: tổng giám đốc, các phó tổng giám đốc chức năng hay lĩnh vực...

- Quản trị viên cấp trung: trưởng phòng, ban, quản đốc phân xưởng...

- Quản trị viên cấp cơ sở: những quản trị viên còn lại.

*** Một số nghề chủ yếu trong ngành quản trị kinh doanh**

Quản trị kinh doanh chung

- Quản trị kinh doanh tổng hợp

Làm việc trong nghề này là những người có kiến thức rộng về kinh tế và chuyên sâu về quản trị kinh doanh như: quản trị kinh doanh, quản trị chiến lược, quản trị

sản xuất, quản trị hậu cần, quản trị tiêu thụ, quản trị nhân lực, quản trị tài chính, quản trị chi phí, khởi sự doanh nghiệp, đạo đức kinh doanh và văn hoá doanh nghiệp, quản trị doanh nghiệp vừa và nhỏ...

Quản trị kinh doanh theo ngành

Trong nền kinh tế hiện đại, bất cứ ngành nghề nào đều cần có bộ phận quản trị và hầu hết đều phải có bộ phận quản trị kinh doanh. Vì vậy, danh sách các nghề quản trị kinh doanh theo ngành có thể kéo dài bất tận. Tuy nhiên, có một số nghề đã được định hình rõ ràng do nhu cầu lớn của xã hội. Tại Việt Nam, hầu hết những nghề liệt kê dưới đây đều có nơi đào tạo chuyên sâu.

Bạn cũng cần chú ý rằng có thể học quản trị kinh doanh tổng hợp rồi sau đó về làm việc trong từng ngành cụ thể và bổ sung dần kiến thức chuyên môn về ngành đó. Hoặc ngược lại, bạn học ngành đó trước rồi bổ sung kiến thức về quản trị kinh doanh sau. Ngay từ bây giờ, bạn đã nên xác định một ngành nghề yêu thích và dần dần định hướng các bước đi cho mình.

- Quản trị kinh doanh công nghệ và xây dựng

Đây là nơi thi thố tài năng của những nhà quản trị có kiến thức rộng về kinh tế, quản trị kinh doanh và chuyên sâu về quản trị kinh doanh trong lĩnh vực công nghiệp, xây dựng và các lĩnh vực có tính công nghiệp cao như: quản trị kinh doanh công nghiệp, quản trị kinh doanh xây dựng, quản trị sản xuất và tác nghiệp, quản trị công nghệ, quản trị chiến lược, quản trị dự án xây dựng, quản trị thương mại doanh nghiệp công nghiệp...

Trong quá trình công nghiệp hoá - hiện đại hoá của đất nước, chúng ta đang rất cần đến những nhà quản trị kinh doanh công nghiệp và xây dựng giỏi giang, nhiệt huyết. Tất nhiên, vì thế mà nhu cầu xã hội về nghề này rất lớn. Điều đó giải thích tại sao ngoài các trường đại học kinh tế, quản trị kinh doanh, những trường đại học kĩ thuật đào tạo kĩ sư như Trường Đại học Xây dựng, Trường Đại học Bách khoa lại có Khoa Kinh tế, trong đó có đào tạo các quản trị viên.

- Quản trị kinh doanh thương mại

“Thương mại” có nghĩa đơn giản là “mua và bán”. Tham gia vào quản trị kinh doanh thương mại, ngoài kiến thức chung, đòi hỏi bạn phải có những kiến thức chuyên sâu như: kinh tế thương mại, quản trị doanh nghiệp thương mại, marketing thương mại, kinh doanh kho vận, giao dịch đàm phán kinh doanh, chiến lược kinh doanh cho doanh nghiệp thương mại, thương mại quốc tế, thương mại điện tử...

Ở Việt Nam, chúng ta có Trường Đại học Thương mại chuyên đào tạo về lĩnh vực trao đổi mua bán, trong đó có quản trị kinh doanh thương mại.

- Quản trị kinh doanh bưu chính viễn thông

Đây là nơi làm việc của những người có kiến thức rộng về kinh tế, quản trị kinh doanh và chuyên sâu về quản trị kinh doanh trong lĩnh vực bưu chính viễn thông như: chiến lược kinh doanh bưu chính viễn thông, quản trị sản xuất viễn thông, quản trị sản xuất bưu chính, quản trị nguồn nhân lực bưu chính viễn thông, quản

trị tài chính bưu chính viễn thông, quản trị marketing...

- Quản trị kinh doanh du lịch và khách sạn

Thế kỉ 21, Việt Nam đang phấn đấu là “điểm đến” của khách du lịch. Chúng ta đang phát triển mạnh mô hình du lịch sinh thái. Du lịch đang làm thay đổi bộ mặt của nhiều địa phương. Trong điều kiện ấy, nghề quản trị kinh doanh du lịch và khách sạn đang thực sự thu hút sự quan tâm của nhiều bạn trẻ. Công việc này có mức ưu đãi cao, điều kiện làm việc tiện nghi nhưng cũng rất vất vả.

Quản trị kinh doanh du lịch và khách sạn đòi hỏi các kiến thức chuyên sâu về: quản trị kinh doanh lữ hành, quản trị kinh doanh khách sạn, kinh tế du lịch, quản trị doanh nghiệp du lịch, marketing du lịch, phương pháp hướng dẫn du lịch, văn hoá và du lịch, thanh toán quốc tế trong du lịch...

- Quản trị kinh doanh bất động sản

Kinh doanh bất động sản hiện đang rất cần đến những chuyên gia quản trị kinh doanh có tầm nhìn chiến lược, kiến thức rộng về kinh tế, quản trị kinh doanh và chuyên sâu về quản trị kinh doanh trong lĩnh vực bất động sản như: chiến lược kinh doanh bất động sản, lập dự án đầu tư bất động sản, kinh doanh bất động sản, định giá bất động sản, thị trường bất động sản, quản lí bất động sản, quy hoạch đất đai, quản lí nhà nước về bất động sản...

- Quản trị kinh doanh thương mại quốc tế (ngoại thương)

Chúng ta đang sống trong một thế giới của những xu thế toàn cầu hoá, khu vực hoá diễn ra mạnh mẽ. Chưa bao giờ, những mối quan hệ, giao lưu quốc tế lại đóng vai trò quan trọng trong chiến lược phát triển của mỗi quốc gia như bây giờ, đặc biệt trong lĩnh vực kinh tế. Việt Nam với chính sách mở cửa, đang trở thành điểm thu hút hấp dẫn của đầu tư nước ngoài.

Tuy nhiên, nếu bối cảnh hội nhập ấy mở ra nhiều cơ hội lớn thì cũng đặt ra những thách thức không nhỏ với nền kinh tế nước nhà. Bởi vậy, chúng ta đang rất cần đến những nhà quản trị tài năng và tâm huyết trong lĩnh vực ngoại thương.

Người làm quản trị kinh doanh ngoại thương cần hiểu biết sâu về: thương mại quốc tế, quản trị kinh doanh thương mại quốc tế, marketing thương mại quốc tế, thanh toán và tín dụng thương mại quốc tế, kinh doanh kho vận ngoại thương, luật thương mại quốc tế, giao dịch đàm phán kinh doanh, kinh tế thương mại, thương mại điện tử...

Quản trị kinh doanh theo chức năng

- Quản trị nhân lực

Ông cha ta đã dạy rằng:

“Dụng nhân như dụng mộc”.

Người thợ khéo thì gỗ to, nhỏ, thẳng, cong đều tuỳ chỗ mà dùng được. Tương tự như vậy, dùng người phải làm sao để họ phát huy được hết sở trường của mình. Tìm

được người tài đã khó, khiến họ phát huy được hết năng lực và ở lại lâu dài với mình còn khó hơn. Đó cũng chính là bản chất công việc của người làm quản trị nhân lực.

Chúng ta đều đồng ý rằng các công ty phải có nhân viên, vấn đề là nhiều hay ít nhân viên mà thôi. Để có được những nhân viên tốt, công ty cần tuyển chọn được những người giỏi giang, sau đó, phải đào tạo những người đó để họ trở nên phù hợp hơn với công ty của mình.

Một việc cũng vô cùng quan trọng là phải quản lí hiệu quả năng lực của từng người. Ngoài ra, công ty còn phải có chế độ lương bổng hợp lí và đảm bảo an toàn lao động cho nhân viên.

Ngoài kiến thức chung về kinh tế, một nhà quản trị nhân lực cần chuyên sâu về quản trị kinh doanh trong lĩnh vực nhân lực như: quản trị nhân lực, tổ chức và định mức lao động, hành vi tổ chức, tâm lí xã hội học lao động, phân tích lao động xã hội, kinh tế lao động, luật lao động, ứng dụng tin học trong quản trị nhân lực... Chính vì vậy, ở những công ty nước ngoài, các nhà quản trị nhân lực thường yêu cầu được đào tạo bài bản cả về những ngành khoa học xã hội nhân văn như xã hội học, tâm lí học...

Mỗi nhân viên đều có một "ổ khoá", chính nhà quản trị nhân lực phải tìm ra chìa khoá thích hợp để thực sự mở "cánh cửa" năng lực và nhiệt tình sáng tạo của họ.

- Quản trị tài chính

Tài chính, nói một cách đơn giản, là những công việc liên quan đến các quan hệ tiền tệ. Những quản trị viên tài chính cần có kiến thức chuyên sâu về quản trị kinh doanh trong lĩnh vực tài chính doanh nghiệp như: quản trị tài chính doanh nghiệp, quản trị tài chính công, quản trị tài chính quốc tế, phân tích tài chính, thẩm định tài chính dự án, thị trường chứng khoán...

- Quản trị marketing

Quản trị marketing là công việc lên kế hoạch, tổ chức và kiểm soát các chiến lược, chiến dịch và chương trình marketing. Nếu bạn có hứng thú về nghề này, bạn có thể đọc thêm phần *Nghề marketing* trong cuốn sách này để hiểu rõ hơn về lĩnh vực thú vị này.

Các quản trị viên marketing cần có kiến thức chung về kinh tế, quản trị kinh doanh và chuyên sâu về quản trị kinh doanh trong lĩnh vực marketing như: marketing căn bản, quản trị marketing, hành vi người tiêu dùng, nghiên cứu marketing, quản trị bán hàng, quản trị marketing quốc tế, marketing dịch vụ, marketing công nghiệp, marketing xã hội...

- Quản trị chất lượng

Khi đưa sản phẩm đến tay người tiêu dùng, rõ ràng nhà sản xuất phải cam kết với khách hàng rằng sản phẩm đó đạt được những tiêu chuẩn chất lượng nhất định. Đó không phải là những lời "hứa suông" mà cần được đảm bảo một cách khoa học và lâu dài. Trước khi nói đến những hoạt động "đánh bóng tên tuổi" thì chất lượng

là tiêu chí cốt lõi để đảm bảo uy tín và thương hiệu của một công ty.

Những nhân viên quản trị chất lượng cần có kiến thức chung về kinh tế, quản trị kinh doanh và chuyên sâu về quản trị kinh doanh trong lĩnh vực chất lượng sản xuất và dịch vụ như: quản trị chất lượng trong các tổ chức, chi phí chất lượng, thiết kế hệ thống chất lượng, đo lường và chất lượng, chiến lược và chính sách chất lượng, tiêu chuẩn hoá, thống kê chất lượng, quản trị đổi mới công nghệ...

Sau khi tốt nghiệp ngành quản trị kinh doanh, bạn có thể làm việc ở nhiều vị trí khác nhau, đảm trách một hay một số công việc theo chuyên môn đã được đào tạo. Trong đó, bạn sẽ chủ yếu công tác tại các doanh nghiệp thuộc các thành phần trong nền kinh tế.

Và bạn hãy nhớ rằng, với kiến thức quản trị kinh doanh, sự nhạy bén với thương trường, bạn hoàn toàn có thể tự tin lập ra một công ty của riêng mình và điều hành nó thật tốt.

Ở các loại hình doanh nghiệp, quản trị viên thực hiện một số công việc chủ yếu như:

*** Hoạch định kinh doanh**

Để định hướng cho việc phát triển kinh doanh của doanh nghiệp trong một giai đoạn cụ thể nào đó, các quản trị viên của doanh nghiệp phải tiến hành hoạch định kinh doanh. Dựa trên những nghiên cứu kĩ lưỡng, có tính hệ thống, quản trị viên lập, thiết kế và thẩm định các chiến lược kinh doanh và chiến lược bộ phận của doanh nghiệp, chính sách kinh doanh, dự án kinh doanh, kế hoạch kinh doanh, chương trình kinh doanh...

*** Tổ chức kinh doanh**

Đây là việc thiết kế mới hoặc hoàn thiện hệ thống sản xuất kinh doanh đã có như: tổ chức quá trình sản xuất sản phẩm, xác định cơ cấu sản xuất, loại hình sản xuất, phương pháp sản xuất của doanh nghiệp, tổ chức quá trình cung ứng các yếu tố đầu vào cho sản xuất, tổ chức tiêu thụ sản phẩm và cung ứng dịch vụ cho khách hàng, tổ chức các mối quan hệ liên kết trong hoạt động kinh doanh nhằm gia tăng giá trị và năng lực cạnh tranh của doanh nghiệp.

*** Tổ chức quản trị kinh doanh**

Đây là việc xây dựng mới hoặc kiện toàn cơ cấu tổ chức quản trị doanh nghiệp

đã có, chế độ làm việc, lãnh đạo và chỉ huy trong doanh nghiệp; xác định rõ chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn của từng chức danh và từng bộ phận trong hệ thống tổ chức; xây dựng mối quan hệ phân công và hợp tác trong hệ thống tổ chức; tổ chức hệ thống thông tin một cách khoa học và hiện đại để phục vụ công tác lãnh đạo, điều hành kinh doanh; lựa chọn, sắp xếp và bố trí cán bộ vào các khâu của hệ thống quản trị doanh nghiệp...

*** Lãnh đạo, điều hành kinh doanh**

Đây là việc sử dụng các phương pháp, phương tiện, công cụ quản trị để vận hành hệ thống tổ chức kinh doanh đã hình thành trong quá trình thực hiện mục tiêu kinh doanh. Trong quá trình vận hành hệ thống này, quản trị viên phải đối phó và ứng xử với rất nhiều tình huống thực tế phát sinh. Trong những trường hợp cụ thể, nếu xét thấy cần thiết có thể tính tới việc sử dụng các phương án dự phòng như điều chỉnh phương án tổ chức, hoặc có thể bao gồm cả việc điều chỉnh mục tiêu đã được xác định trước đó.

*** Kiểm tra, kiểm soát hoạt động kinh doanh**

Đây là việc sử dụng các công cụ, phương pháp để theo dõi sự vận động của hoạt động kinh doanh cũng như hệ thống tổ chức kinh doanh. Phân tích, đánh giá các hoạt động kinh doanh và lãnh đạo, điều hành để đưa ra những nhận định cũng như cung cấp thông tin khách quan, khoa học cho lãnh đạo để hoạch định phát triển cho thời kì tiếp theo, cũng như điều chỉnh các nội dung quản trị hiện hành nếu cần.

*** Những công việc khác**

Bạn có thể là nghiên cứu viên, cán bộ giảng dạy, tư vấn viên về kinh doanh và quản trị kinh doanh tại các viện nghiên cứu, trường đại học hay công ty tư vấn. Trong thực tế Việt Nam hiện nay, hệ thống các tổ chức này phát triển rất mạnh nên nhu cầu sử dụng đội ngũ cán bộ chuyên nghiệp cũng rất lớn. Trong trường hợp sử dụng ngoại ngữ và tin học thành thạo, sau khi tốt nghiệp ngành quản trị kinh doanh, bạn có thể làm việc tại các công ty liên doanh với nước ngoài, văn phòng đại diện của các công ty nước ngoài tại Việt Nam hoặc làm việc ở nước ngoài. Ở đó, bạn có được môi trường làm việc tốt và thu nhập cao.

Ngoài ra, bạn cũng có thể làm việc tại các tổ chức có liên quan tới kinh doanh và doanh nghiệp như: Phòng thương mại và công nghiệp Việt Nam (VCCI) và các thành viên của nó, các hiệp hội ngành nghề kinh doanh trong nền kinh tế, các tổ chức hỗ trợ kinh doanh và doanh nghiệp; bộ phận quản lí doanh nghiệp trong các cơ quan quản lí kinh tế, ngân hàng, tài chính, thuế, bộ phận biên tập về lĩnh vực kinh tế và kinh doanh trong các cơ quan phát thanh, truyền hình, xuất bản, báo chí...

*** Cơ hội làm việc lớn và phạm vi làm việc rộng**

Để đáp ứng nhu cầu thị trường, hoạt động kinh doanh và doanh nghiệp phải không ngừng phát triển. Chưa bao giờ kinh doanh, doanh nghiệp và doanh nhân ở Việt Nam phát triển mạnh như ngày nay.

Tất cả đang tạo nên những địa chỉ làm việc vô cùng phong phú cho các quản trị viên tương lai. Tất nhiên, vẫn có một lời khuyên chung cho tất cả các bạn: chúng ta rất cần, nhưng là cần người có tài và có tâm. Nên cơ hội công việc luôn phụ thuộc không nhỏ vào chính quá trình học tập, rèn luyện của bản thân bạn. Dù cơ hội rất nhiều, nhưng chúng sẽ không bao giờ tự đến với bạn.

*** Công việc và môi trường làm việc năng động và luôn thay đổi**

Ngành quản trị kinh doanh có địa bàn hoạt động rộng, do vậy bạn sẽ có cơ hội để đến với nhiều nơi trên lãnh thổ Việt Nam cũng như nhiều khu vực trên thế giới. Công việc không dập khuôn máy móc khiến bạn không bị nhàm chán, đặc biệt là khích lệ bạn luôn luôn suy nghĩ, đổi mới và sáng tạo.

Thị trường và môi trường kinh doanh luôn luôn thay đổi vừa là thách thức đối với bạn trong công việc, vừa là niềm vui của nghề nghiệp. Đây cũng là cơ hội để bạn tích luỹ kinh nghiệm, nâng cao trình độ nghề nghiệp và nhanh chóng trưởng thành.

*** Tính liên thông và hội nhập quốc tế về ngành nghề cao**

Quản trị viên, nhất là quản trị viên cấp cao (tổng giám đốc, giám đốc...) đã trở thành nghề phổ biến trong nền kinh tế thị trường.

Ở hầu hết các nước trên thế giới, đây là nghề có số người theo học đông nhất. Do đó, số trường, số khoa có đào tạo về quản trị kinh doanh cũng khá đông đảo, tạo nên một mạng lưới rộng khắp.

Về cơ bản, nội dung chương trình, phương thức đào tạo quản trị kinh doanh ở các nước là giống nhau, nên đây là một cơ hội rất lớn để sau khi tốt nghiệp, bạn có thể tiếp tục học tập và làm việc trong môi trường quốc tế. Rất nhiều địa chỉ đang chờ đón bạn.

*** Khả năng thăng tiến nhanh**

Làm việc trong ngành này, bạn có thể đảm trách chuyên việc hoặc dễ dàng thuyên chuyển sang một công việc khác. Điều kiện trên giúp bạn có cái nhìn toàn

diện hơn, năng động hơn về hoạt động kinh doanh và quản trị, do vậy bạn rất dễ được các "sếp" chú ý và đề bạt vào các cương vị mới. Hơn nữa những người trẻ đã được đào tạo cơ bản, khả năng tiếp thu nhanh và vận động tốt, cường độ làm việc cao, năng động, linh hoạt rất thích hợp với vị trí điều hành kinh doanh.

Trong cơ chế cạnh tranh ngày nay, không thể áp đặt ý chí chủ quan được, do đó bạn thăng tiến nhanh cũng là điều dễ hiểu. Đó chính là nhờ năng lực và hiệu quả hoạt động thực tế của bạn mang lại.

*** Thu nhập cá nhân cao**

Như bạn đã biết, quản trị viên thường hoạt động trong môi trường luôn luôn biến động, nên việc ra quyết định hoặc trực tiếp tổ chức thực thi quyết định kinh doanh luôn phải đối mặt với các rủi ro, thậm chí xác xuất thành công là không lớn. Ngoài việc tiến hành các quyết định trong điều kiện thuận lợi, trong nhiều trường hợp bạn phải thực thi nhiệm vụ rất mạo hiểm (nếu không thành công bạn sẽ cạn kiệt nguồn lực tài chính và tài sản). Đổi lại, bạn sẽ nhanh chóng được đề bạt, tăng lương và các khoản ngoài lương.

*** Tạo việc làm và thu nhập cho mọi người trong doanh nghiệp**

Tục ngữ có câu "một người lo bằng kho người làm". Vận dụng vào công việc kinh doanh, câu nói ấy đã chỉ ra vai trò tối quan trọng của chủ doanh nghiệp, tổng giám đốc, giám đốc và những quản trị viên khác.

Một quản trị viên giỏi, luôn ý thức tìm kiếm và mở rộng thị trường, khách hàng, gia tăng những đơn hàng thương mại, đẩy mạnh tiêu thụ hàng hoá... sẽ thúc đẩy sản xuất kinh doanh phát triển, tạo thêm việc làm cho người lao động, tăng thu nhập cho doanh nghiệp cũng như từng thành viên trong doanh nghiệp. Ngược lại, nếu quản trị viên hoạt động chỉ vì bản thân mình, các mục tiêu hoạt động của doanh nghiệp sẽ đi xuống, doanh nghiệp hoạt động không hiệu quả...

*** Tư duy kinh doanh**

Trong cuộc sống hằng ngày chúng ta luôn đối mặt với vô vàn các hoạt động và nảy sinh rất nhiều nhu cầu khác nhau. Xã hội, cuộc sống và nhu cầu con người luôn đặt ra nhiều câu hỏi cần được giải đáp, chẳng hạn:

Doanh nghiệp trồng dứa cung cấp dứa tươi ra thị trường hay đóng hộp để xuất khẩu? Khi cần giải phóng mặt bằng, người ta có thể di chuyển nhà cửa, công trình xây dựng đã có không? Người ta nên bán lẻ hàng hoá qua các cửa hàng bán lẻ hay

qua hệ thống siêu thị? Và vô vàn câu hỏi khác.

Trong khi nguồn lực của chúng ta có hạn, việc giải các bài toán nêu trên cần có cách nhìn nhận và tư duy kinh doanh đúng. Tư duy kinh doanh đòi hỏi bạn tìm kiếm, học hỏi, nảy sinh ý tưởng sáng tạo... để làm nền tảng cho việc giải đáp các vấn đề đang được đặt ra từ thực tiễn và sẽ đưa bạn đến rất gần với nghề quản trị kinh doanh rồi đấy.

*** Kiến thức cần tích luỹ**

- Kiến thức chung

Bao gồm các kiến thức tự nhiên và kiến thức xã hội là đòi hỏi của bất kì một nghề nghiệp nào trong nền kinh tế hiện đại. Ngoài các môn khoa học tự nhiên mà bạn tập trung tích luỹ (Toán học, Vật lí, Hoá học), bạn cũng cần chú ý kiến thức các môn khoa học xã hội như: Văn học, Lịch sử, Địa lí, Giáo dục công dân... Trở thành quản trị viên, ngoài việc lo các vấn đề có tính vật chất (tiền, hàng, tài sản...) trong hoạt động kinh doanh, bạn còn phải xử lí nhiều công việc liên quan tới tổ chức, con người và cộng đồng.

- Kiến thức kinh doanh

Bạn có thể tích luỹ các kiến thức cơ bản về kinh doanh qua những người sống quanh bạn, báo chí, các chương trình doanh nhân và doanh nghiệp hay các cuộc toạ đàm trên sóng truyền hình hay mạng *Internet*... Hiện nay, ở các trường trung học phổ thông, nhất là các trường thí điểm phân ban, các môn học nghề và giáo dục công dân có nhiều kiến thức rất tốt sẽ giúp bạn hiểu biết thêm về ngành nghề.

- Kiến thức công cụ

Ngoại ngữ và tin học sẽ giúp bạn rất nhiều trong việc ra quyết định thành công cũng như hoạt động kinh doanh trong môi trường quốc tế. Ngoài việc học trên lớp, bạn cần chú trọng phần thực hành, sử dụng và nhớ luôn cập nhật kiến thức, cũng như sớm làm quen với ngoại ngữ và tin học chuyên ngành quản lí, kinh doanh và thương mại - lĩnh vực chuyên sâu mà bạn sẽ làm việc sau này.

*** Rèn luyện kĩ năng và bản lĩnh của nhà quản trị**

Cũng như các ngành nghề khác, nhà quản trị cũng cần có một số tố chất cơ bản giúp họ tự tin và thành công trong kinh doanh. Bởi vậy, để trở thành nhà quản trị trong tương lai, bạn cần có hoặc tạo ra các tố chất sau đây:

- Có khát vọng làm giàu chính đáng

Nghĩa là bạn không an phận thủ thường, không chấp nhận hoàn cảnh hiện tại, luôn luôn nỗ lực, phấn đấu đưa hoạt động kinh doanh đi lên và đưa doanh nghiệp đạt được mục tiêu cao hơn. Đây cũng chính là lời khuyên của nhiều doanh nghiệp Việt Nam thành đạt dành cho các bạn trẻ.

- Có kiến thức, tầm nhìn xa trông rộng

Nghĩa là bạn phải không ngừng học hỏi cả về kiến thức chuyên môn và những

kiến thức khác liên quan. Bạn cũng cần có tư duy và tầm nhìn chiến lược xét về cả thời gian, không gian. Điều này đặc biệt quan trọng với nhà quản trị.

- Sáng tạo và đổi mới

Bạn phải là người có đầu óc quan sát, phân tích, nhận định, luôn tìm ra và áp dụng những cải tiến, phương pháp làm việc mới, coi trọng ứng dụng khoa học công nghệ vào sản xuất và quản lí, coi trọng hiệu quả kinh doanh và năng lực cạnh tranh của doanh nghiệp.

- Có năng lực tổ chức và quản lí

Đây là một trong những phẩm chất và kĩ năng then chốt nhất của nhà quản trị. Bạn cần tạo dựng một đội ngũ làm việc hợp lí, tận dụng được tối đa năng lực của từng cá nhân mà vẫn phối hợp nhịp nhàng, đồng bộ. Bạn phải làm thế nào để ý tưởng, mục đích mà mình xác định được thực hiện một cách tốt nhất thông qua những người dưới quyền.

- Tự tin

Người làm quản trị kinh doanh phải thấy được những khó khăn, rủi ro có thể gặp phải trong thực tế, nhưng không nao núng, luôn chủ động, tin tưởng vào khả năng của chính mình và của mọi người để sẵn sàng vượt qua.

- Khắc phục rủi ro

Dù với bất kì ai, trong kinh doanh không phải khi nào xác suất thành công cũng đạt tới 100%. Những người làm kinh doanh thực thụ hiểu rằng sẽ luôn có khả năng xảy ra vô vàn rủi ro như: rủi ro về tài chính, về sự nghiệp, về gia đình, về tâm lí... Nhà quản trị kinh doanh vì thế luôn rèn luyện bản lĩnh và khả năng chịu đựng của mình để khắc phục rủi ro khi gặp phải.

- Có đạo đức kinh doanh

Mục đích của kinh doanh là lợi nhuận. Nhưng người làm quản trị cũng phải biết rằng kinh doanh nhất thiết phải kết hợp hài hoà các lợi ích của chủ doanh nghiệp, của người lao động, của khách hàng, của nhà cung ứng; phải biết xây dựng triết lí kinh doanh và văn hoá doanh nghiệp, trong đó lấy con người là nhân vật trung tâm của quá trình kinh doanh và hoạt động của doanh nghiệp.

ua năm hàng ghế trên, bạn thấy mình rất hợp với ngành quản trị kinh doanh và tự hỏi liệu mình có thể học ngành này ở đâu? Có một tin vui cho

bạn: ở hầu hết các trường thuộc khối kinh tế đều có đào tạo ngành này.

Ở nước ta hiện nay, có ba trường đại học lớn về kinh tế và quản trị kinh doanh nằm ở ba trung tâm lớn của đất nước: Trường Đại học Kinh tế Quốc dân (Hà Nội), Trường Đại học Kinh tế TP. Hồ Chí Minh, Trường Đại học Kinh tế (thuộc Đại học Đà Nẵng). Tại các trường đại học này cũng đang thực hiện một số dự án liên kết về đào tạo quản trị kinh doanh với các trường quốc tế.

Bạn cũng có thể học tại những khoa quản trị kinh doanh uy tín như: Trường Đại học Kinh tế thuộc Đại học Quốc gia Hà Nội, khoa Quản trị kinh doanh của Trường Đại học Bách khoa Hà Nội, khoa Quản trị kinh doanh của Trường Đại học Thương mại, khoa Quản trị kinh doanh của Trường Đại học Ngoại Thương...

Ngoài ra, ngành quản trị kinh doanh còn được đào tạo ở những khoa kinh tế hoặc quản trị kinh doanh tại: Trường Đại học Dân lập Quản lí và Kinh doanh Hà Nội, Trường Đại học Xây dựng, Trường Đại học Kiến trúc, Trường Đại học Giao thông vận tải, Học viện Công nghệ Bưu chính Viễn thông, Trường Đại học Hàng hải, Trường Đại học Công nghiệp, Trường Đại học Nông nghiệp, Trường đại học Lâm nghiệp, Trường Đại học Văn hóa, Trường Đại học Hải Phòng, Trường Đại học Hồng Đức, Đại học Vinh, Đại học Huế, Đại học Quy Nhơn, Viện đại học Mở Hà Nội, Viện đại học Mở bán công TP. Hồ Chí Minh, Trường Đại học Dân lập Phương Đông...

Như bạn đã biết, quản trị kinh doanh là ngành học được đào tạo phổ biến trên thế giới. Bởi vậy, nếu có điều kiện và mong muốn đi du học, bạn có thể tới học tại những "cái nôi" đào tạo về ngành này của các nước như Mĩ, Anh, Pháp...

*** Một số địa chỉ đào tạo bậc đại học ngành quản trị kinh doanh**

- Trường Đại học Kinh tế Quốc dân - 207 đường Giải Phóng - Hai Bà Trưng - Hà Nội

- Trường ĐH Kinh tế (Đại học Quốc gia Hà Nội) - Nhà E4 - 144 Xuân Thủy - Cầu Giấy - Hà Nội

- Trường ĐH Ngoại Thương - Tại Hà Nội: 91 Chùa Láng - Láng Thượng - Đống Đa - Hà Nội. Tại Quảng Ninh: 260 Bạch Đằng - Nam Khê - TP. Uông Bí - Quảng Ninh. Tại TP. Hồ Chí Minh: 15 D5 - Phường 25 - Bình Thạnh - TP. Hồ Chí Minh

- Học viện Tài chính - Xã Đông Ngạc - Từ Liêm - Hà Nội

- Trường Đại học Thương mại - Đường Hồ Tùng Mậu - Mai Dịch - Cầu Giấy - Hà Nội

- Trường Đại học Kinh tế TP. Hồ Chí Minh - 59C Nguyễn Đình Chiểu - Quận 3 - TP. Hồ Chí Minh

- Trường Đại học Kinh tế (Đại học Huế) - 100 Phùng Hưng - Phường Thuận Thành - TP. Huế

- Trường Đại học Kinh tế - Đại học Đà Nẵng - 41 Lê Duẩn - TP. Đà Nẵng

- Trường Đại học Vinh - 182 Lê Duẩn - TP. Vinh - Nghệ An
- Trường Đại học Đà Lạt - 01 Phù Đổng Thiên Vương - TP. Đà Lạt - Lâm Đồng
- Trường Đại học Tây Nguyên - 567 Lê Duẩn - TP. Buôn Ma Thuật - Đắk Lắk

Nghề quảng cáo

> Nhà máy chúng tôi sản xuất son môi. Quảng cáo của chúng tôi rao bán niềm hi vọng.
>
> **Charles Revson**
> *Cựu chủ tịch của Revlon*

Với vô số các công ty, tập đoàn kinh doanh trên thương trường, làm thế nào để khách hàng phát hiện, chú ý và ghi nhớ sản phẩm của chúng ta có những nét độc đáo, khác biệt so với sản phẩm của đối thủ cạnh tranh khác?

Một trong những câu trả lời tuyệt vời nhất là *Quảng cáo*. Từ đoạn quảng cáo bằng chữ in xuất hiện đầu tiên vào năm 1477, đến nay quảng cáo đã trở thành một ngành công nghiệp hùng mạnh trên thế giới, đem lại những khoản lợi nhuận kếch xù cho các công ty kinh doanh.

Không chỉ vậy, quảng cáo còn được coi là một thể loại nghệ thuật lớn của thế kỉ 20. Viện bảo tàng Nghệ thuật hiện đại Mĩ cũng đang lưu giữ bộ sưu tập các chương trình quảng cáo trên truyền hình như những tuyệt tác nghệ thuật.

Quảng cáo hấp dẫn là thế! Bạn đam mê sáng tạo, yêu thích mới mẻ và độc đáo, hãy cùng chúng tôi khám phá nghề nghiệp hấp dẫn ở *Toa tàu số 36*:

Nghề quảng cáo

Chúng ta sẽ bắt đầu hành trình qua nghề quảng cáo với một vài câu chuyện thú vị về những ý tưởng độc đáo của các nhà quảng cáo. Chính những ý tưởng kì khôi ấy đã đem lại thành công tuyệt vời cho các doanh nghiệp.

*** "Think small" - chiến dịch quảng cáo tiêu biểu của thế kỉ 20**

Tổng kết lại những thành tựu về quảng cáo của thế kỉ 20, tạp chí Thời đại quảng cáo (*Advertising Age*) đã bình chọn chiến dịch quảng cáo cho xe ô tô nhãn hiệu Beetle (Con bọ) của hãng ô tô Đức Volkswagen là chiến dịch quảng cáo tiêu biểu nhất.

Không kĩ xảo hiện đại, không cảnh quay hoành tráng, không sự tham gia của các ngôi sao nổi tiếng...? Điều gì đã làm nên thành công kì diệu ấy của chiến dịch này?

Trước hết, chúng ta phải kể đến sản phẩm ô tô Con bọ (Beetle). Năm 1959, thế giới đã có gần 15 năm để phục hồi và phát triển sau Thế chiến thứ Hai. Một kỉ nguyên mới được mở ra. Một lớp người tiêu dùng mới được hình thành, đại diện cho sức trẻ, sự cách tân. Họ mong đợi những hàng hoá mới mẻ hơn. Đây cũng bắt đầu thời kì của những chiếc váy mini trẻ trung, phô bày vẻ đẹp của người phụ nữ thay cho kiểu váy dài truyền thống. Đã qua rồi thời của những chiếc xe lộng lẫy, thon dài và kiểu cách.

Với sự nhạy bén tuyệt vời, hãng ô tô Volkswagen của Đức đã ý thức được rõ ràng sự thay đổi ấy. Một loại ô tô với cái tên đầy "phá cách" ra đời: Con bọ (Beetle). Đó là những chiếc xe nhỏ, hình dáng không cầu kì như những kiểu xe trước đó, giá rẻ, hứa hẹn thành công rực rỡ tại thị trường mà sức trẻ, sự mới mẻ, cách tân đang đóng vai trò quan trọng nhất.

Vấn đề còn lại là một chiến dịch quảng cáo phù hợp để quảng bá cho Con bọ. Volkswagen đã quyết định chọn Doyle Dane Bernbach bởi tính sáng tạo của công ty quảng cáo này. Người đứng đầu của Doyle Dane Bernbach là William Bernbach nổi lên như một nhân vật tiên phong trong các sáng tạo, làm thay đổi diện mạo quảng cáo thập niên 60.

Quả thực, Doyle Dane Bernbach đã không khiến Volkswagen phải thất vọng.

Qua những nghiên cứu, phân tích, trao đổi kĩ lưỡng, công ty quảng cáo này đã thực hiện một chiến dịch quảng cáo mang tên: *"Think small"* (tạm dịch là *Hãy nghĩ đơn giản*). Thông điệp được đưa ra là:

"Hãy nghĩ đơn giản

Chiếc xe nhỏ bé của chúng tôi không quá khác thường.

Hàng chục đứa trẻ không còn cố ủn nhau vào đó.

Anh chàng ở trạm xăng không hỏi phải bơm xăng vào đâu.

Không còn ai nhìn chằm chằm vào dáng vẻ của nó.

Thực tế, những người lái chiếc ô tô nhỏ của chúng tôi thậm chí không nghĩ rằng 32 dặm cho một ga-lông xăng là điều gì to tát.

Cũng như việc chỉ mất 5 panh xăng thay vì 5 lít Anh[(1)]*. Hay không bao giờ cần lo làm nóng máy.*

Hoặc một đôi lốp chạy được tới 40.000 dặm.

Đó là bởi vì một khi bạn quen với chính sách tiết kiệm của chúng tôi, bạn

không bao giờ phải nghĩ về những điều ấy nữa.

Ngoại trừ khi bạn cố đậu xe vào một điểm đỗ xe chật hẹp. Hoặc gia hạn bảo hiểm. Hay trả những hoá đơn sửa chữa ít tiền. Cũng như đổi chiếc VW cũ lấy một chiếc mới.

Hãy nghĩ về tất cả những điều đó."

Khẩu hiệu *"Think small"* vừa ăn khớp với tinh thần của chiếc xe Con bọ nhỏ bé và tiện dụng, lại vừa hợp với tâm lí của người tiêu dùng thập kỉ 60, đã đạt kỉ lục về số người yêu thích. Sự giản dị đã thuyết phục mạnh mẽ hơn rất nhiều so với những thứ bay bổng trống rỗng. Chiến dịch VW những năm 60 được coi là chiến dịch quảng cáo điển hình nhất trong lịch sử ngành quảng cáo thế giới.

*** Nâng niu bàn chân Việt**

"*Bước chân Âu Cơ lên non. Bước chân Lạc Long Quân xuống biển... Bước chân Tây Sơn thần tốc. Bước chân vượt dãy Trường Sơn. Bước chân tiến vào thiên niên kỉ mới.*

Biti's - nâng niu bàn chân Việt."

Bộ phim quảng cáo kéo dài khoảng nửa phút của Biti's được coi là một trong những chương trình quảng cáo thành công nhất của doanh nghiệp Việt Nam. Cùng kêu gọi "người Việt dùng hàng Việt" nhưng khẩu hiệu quảng cáo của Biti's mang nét rất riêng. Có một điều đặc biệt là công ty quảng cáo được hãng Biti's thuê để xây dựng chương trình quảng cáo cho mình là một công ty nước ngoài, nhưng người trực tiếp viết ý tưởng cho đoạn quảng cáo trên lại là một người Việt Nam: Trương Tiếp Trương.

Biti's muốn tạo bước đột phá cho sản phẩm giày dép của mình bằng một chương trình quảng cáo đặc biệt ấn tượng. Bởi vậy, họ đã không ngại ngần bỏ ra 15.000 USD thuê công ty quảng cáo nổi tiếng của Mĩ Leo Burnett. Những yêu cầu của Biti's đặt ra là: quảng cáo phải sáng tạo, độc đáo, không miêu tả trực tiếp sản phẩm, mà chỉ mang tính gợi ý, tạo mối liên tưởng và đặc biệt là phải mang đậm đà bản sắc dân tộc Việt Nam. Leo Burnett đã giao nhiệm vụ sáng tạo ý tưởng và viết thuyết minh cho chuyên gia quảng cáo Trương Tiếp Trương. Đây là công đoạn quan trọng nhất cho sự thành công của một chương trình quảng cáo.

Qua những nghiên cứu tỉ mỉ, Trương Tiếp Trương đã tìm ra một dòng chảy lịch sử qua những chiếc dép âm thầm, lặng lẽ bước chân con người; bước chân trần của tổ tiên người Việt, những hia, hài thời phong kiến, đôi giày cỏ theo quân Tây Sơn dựng nên trang lịch sử hào hùng, đôi dép cao su nổi tiếng vượt dãy Trường Sơn, giành độc lập dân tộc và thống nhất Tổ quốc; cuối cùng là đôi giày thể thao hiện đại, khoẻ khoắn cùng thế hệ trẻ Việt Nam tiến vào thiên niên kỉ mới. Những bước đi của cả dân tộc, bước thăng trầm của lịch sử hiện hình ở đây.

Đầy ắp sự tự hào, tôn vinh và tinh thần dân tộc, ý tưởng quảng cáo của Trương Tiếp Trương đã đánh rất trúng tâm lí của người Việt Nam. Thông điệp "Nâng niu bàn chân Việt" trở thành một trong những khẩu hiệu quảng cáo được yêu thích

nhất tại Việt Nam và ghi sâu vào lòng nhiều người dân Việt. Cùng với những góc quay cận cảnh đầy ấn tượng, khuôn hình đẹp do giám đốc mĩ thuật Đạo Văn Hoàng, nhà quay phim người Mĩ Joe Jizzo và đạo diễn Nicolas của hãng Sundest phối hợp thực hiện, chương trình quảng cáo của Biti's đã thành công hơn cả mong đợi.

*** Khái niệm quảng cáo**

Trở về nguồn gốc của từ "quảng cáo" trong tiếng La tinh *"Advertere"*, chúng ta có một khám phá rất thú vị:

- *"Ad"* nghĩa là hướng về một cái gì đó.

- *"Vertere"* có nghĩa là trở lại.

Như vậy, bạn có thể hiểu quảng cáo là hướng tâm trí công chúng về một sản phẩm, dịch vụ hay một tư tưởng, để từ đó công chúng yêu thích và mua sản phẩm, dịch vụ đó.

Sau này, khi quảng cáo đã phát triển thành một ngành công nghiệp hùng mạnh và phổ biến trên toàn cầu, các nhà nghiên cứu về quảng cáo cũng đưa ra những khái niệm không xa bao nhiêu so với từ "quảng cáo" nguyên thuỷ trong tiếng La tinh.

Từ điển Oxford, Nhà xuất bản Đại học tổng hợp Oxford năm 1995 định nghĩa:

"*Quảng cáo là mô tả sản phẩm hay dịch vụ để thuyết phục người ta mua hay sử dụng"*.

Cụ thể hơn, hiệp hội Marketing Mĩ (AMA) phát biểu:

"*Quảng cáo là bất cứ sự hiện diện của loại hình không trực tiếp nào của hàng hoá, dịch vụ, ý đồ, ý tưởng... thông qua các phương tiện thông tin đại chúng, mà người ta phải trả tiền để nhận biết người quảng cáo*".

Ở Việt Nam, mặc dù quảng cáo mới xuất hiện khoảng hơn mười năm nay, nhưng chúng ta đã có Nghị định 194 CP của Chính phủ Việt Nam (ban hành ngày 31/12/1994) về hoạt động quảng cáo trên lãnh thổ Việt Nam, trong đó quy định:

"*Hoạt động quảng cáo bao gồm việc giới thiệu và thông báo về doanh nghiệp, hàng hoá, dịch vụ, nhãn hiệu hàng hoá, tên gọi, biểu tượng theo nhu cầu hoạt động của các cơ sở sản xuất, kinh doanh, dịch vụ"*.

*** Quảng cáo hướng tới ai?**

Nói một cách rộng nhất, đối tượng quảng cáo là tất cả các khách hàng đã, đang hoặc sẽ tiêu thụ sản phẩm, dịch vụ hay ý tưởng của một cá nhân, doanh nghiệp, tổ chức nào đó.

Các nhân tố cấu thành chủ yếu của quá trình giao tiếp quảng cáo là:

- Người thông báo (chủ thể quảng cáo): tất cả các cá nhân, tổ chức... muốn làm quảng cáo.

- Đại lí quảng cáo: tổ chức độc lập, bao gồm các chuyên gia chịu trách nhiệm thiết kế, tổ chức thực hiện, giám sát hoạt động quảng cáo.

- Các phương tiện truyền tin: tất cả các phương tiện hay vật thể mang, truyền đi thông tin quảng cáo.

- Khách hàng mục tiêu: những đối tượng mà quảng cáo hướng đến.

Để thực hiện thành công một chiến dịch quảng cáo, người làm quảng cáo trước hết cần phải xác định đối tượng nhận tin: Họ là ai? Nam hay nữ? Già hay trẻ? Giàu hay nghèo? Sành điệu hay không sành điệu? Thích xem truyền hình, nghe đài, đọc tạp chí hay báo?...

Mỗi hình ảnh, lời nói, thông điệp của quảng cáo luôn hướng tới một số nhóm khách hàng mục tiêu nào đó và bị chi phối bởi các hoàn cảnh khách quan khác nhau. Các nhóm khách hàng mục tiêu, bởi vậy, chính là một trong những nguồn cảm hứng để các chuyên gia quảng cáo hình thành nên những ý tưởng quảng cáo độc đáo.

Chẳng hạn trong suốt thời kì khủng hoảng kinh tế những năm1930, các chuyên gia quảng cáo giới thiệu Pepsi tới khách hàng như một loại đồ uống giá rẻ. Hai mươi năm sau, vẫn loại nước uống Pepsi ấy nhưng đã mang hình ảnh của một sản phẩm dành cho giới quý tộc.

Đến năm 1996, Pepsi chi tới 300 triệu USD cho chiến dịch quảng cáo màu xanh. Màu đỏ không còn trên vỏ lon Pepsi nữa mà chỉ có màu xanh tươi trẻ. Màu sắc đặc biệt này nhằm hướng tới giới trẻ, để Pepsi là *"Sự lựa chọn của thế hệ mới"* (khẩu hiệu quảng cáo của Pepsi).

*** Quảng cáo làm gì?**

Dù là bạn làm phim quảng cáo trên truyền hình hay viết quảng cáo đăng trên báo, bạn cũng hãy nhớ rằng thông điệp quảng cáo chỉ trọn vẹn khi nó đảm bảo thực hiện ba chức năng cơ bản sau:

- Cung cấp thông tin về sản phẩm

Dưới nhiều hình thức khác nhau, bằng hình vẽ, những câu viết ngắn gọn hay những lời đối thoại trong một đoạn phim, quảng cáo luôn chứa đựng những thông tin cơ bản nhất, và tất nhiên là hấp dẫn nhất về sản phẩm để cung cấp cho người tiêu dùng.

Bạn hãy nhớ lại câu chuyện về quảng cáo xe ô tô Con bọ của hãng Volkswagen.

Trong thông điệp quảng cáo của mình, hãng này đã gửi tới công chúng những ưu điểm nổi trội nhất của Con bọ: hình dáng nhỏ gọn, đơn giản và hợp lí, tiện lợi khi tham gia giao thông hay đỗ xe, một ga-lông xăng có thể đi được tới 32 dặm, tiết kiệm năng lượng, không cần làm nóng máy khi khởi động, lốp xe có thể đi được tới 40.000 dặm, chi phí sửa chữa thấp...

- Thuyết phục khách hàng

Đây chính là mục đích cuối cùng của quảng cáo; thuyết phục khách hàng sử dụng sản phẩm, dịch vụ.

Với những thước phim hành động hấp dẫn, cùng câu chuyện anh hùng cứu mĩ nhân và khẩu hiệu *“Bản lĩnh đàn ông thời nay”*, bia Tiger đã thuyết phục khách hàng của họ nên uống bia bởi “nam vô tửu như kì vô phong”. Đây được coi là một trong những quảng cáo thành công ở Việt Nam vì đã thuyết phục người uống bia Việt Nam bằng những chi tiết rất có lí, phù hợp với tâm lí người Việt.

- Gợi nhớ, duy trì sự quan tâm của khách hàng

Chỉ cần bạn dành thời gian theo dõi đầy đủ một chương trình quảng cáo khoảng 10 phút trên truyền hình, bạn sẽ thấy rất nhiều sản phẩm, dịch vụ đã được ưa chuộng vẫn xuất hiện liên tục.

Lúc này, quảng cáo còn có một chức năng đặc biệt: duy trì sự quan tâm của khách hàng, khuyến khích họ tiếp tục mua sản phẩm và duy trì hình ảnh, tên nhãn sản phẩm trong tâm trí khách hàng. Trong điều kiện cạnh tranh gay gắt hiện nay, khi các sản phẩm mới liên tục xuất hiện, việc duy trì hình ảnh, tên sản phẩm trong tâm trí khách hàng rất quan trọng đối với các doanh nghiệp.

*** Thế nào là một quảng cáo hiệu quả?**

Một quảng cáo được các chuyên gia đánh giá là hiệu quả khi đảm bảo ít nhất ba yêu cầu:

- Lượng thông tin súc tích, rõ ràng.

- Đảm bảo tính nghệ thuật và hấp dẫn để thu hút khách hàng.

- Đảm bảo tính pháp lí: quảng cáo phải trung thực và có trách nhiệm đối với người tiêu dùng.

*** Tổng kết về quảng cáo**

- Quảng cáo là sự hội tụ của nghệ thuật, văn hoá và kinh tế.

- Quảng cáo là việc thiết kế, truyền tải thông điệp mang tư duy văn hoá, khoa học kĩ thuật, mĩ thuật và marketing.

- Quảng cáo là tiếng nói của sự bùng nổ và phát triển thông tin truyền cảm trong kỉ nguyên hiện đại.

Khi nghĩ đến một người làm quảng cáo, chúng ta sẽ tưởng tượng thấy rất nhiều hình ảnh khác nhau.

Đó có thể là một anh chàng thiết kế quảng cáo tóc dài, quần áo rất bụi đang ngồi la cà ở một quán cà phê, lơ đãng như không quan tâm đến mọi chuyện xung quanh. Nhưng có ai ngờ, sau cái dáng vẻ như bất cần đời ấy sẽ là sự bùng nổ của các ý tưởng kì diệu.

Hoặc người ta có thể nghĩ đến hình ảnh của một người điều hành quảng cáo bảnh bao trong bộ complet sang trọng, đang trình bày một chiến lược quảng cáo trước khách hàng của mình. Đó cũng chính là hình ảnh lí tưởng của một nhân viên quảng cáo năng động trong xã hội hiện đại.

Trong ngành quảng cáo, tuỳ vào chuyên môn, năng lực và kinh nghiệm, bạn có thể tham gia vào nhiều vị trí khác nhau. Chúng ta cùng điểm qua một vài công việc cơ bản nhé!

*** Người điều hành quảng cáo**

Đây là người bao quát tất cả mọi vấn đề của một chiến dịch quảng cáo. Công việc của người điều hành quảng cáo thường gồm những nhiệm vụ cụ thể sau:

- Thảo luận với khách hàng về các thông tin liên quan như sản phẩm, dịch vụ cần quảng cáo, các thông tin chi tiết về doanh nghiệp, ngân sách, mục đích của chiến dịch quảng cáo này...

- Giới thiệu các chuyên gia (đội ngũ chuyên viên viết ý tưởng quảng cáo, chuyên viên thiết kế quảng cáo...) để tiến hành chiến dịch quảng cáo.

- Giới thiệu về phương án dự kiến cho chiến dịch quảng cáo dựa trên các yêu cầu của khách hàng và ngân sách cho quảng cáo...

- Khi phương án được chấp nhận, người điều hành quảng cáo điều phối, quản lí, đảm bảo chiến dịch quảng cáo được thực hiện đúng như kế hoạch, đúng thời hạn đã định và kinh phí dự kiến.

- Luôn sát cánh với khách hàng trong dự án quảng cáo và giải quyết các vấn đề phát sinh.

Người điều hành quảng cáo cũng là người quyết định đặt áp phích, tấm hình, những dòng quảng cáo thế nào cho có lợi nhất. Họ là người chọn lựa phương tiện và cách thức quảng cáo sao cho sản phẩm tiếp xúc được với số lượng công chúng đông

đảo nhất. Vấn đề lựa chọn phương tiện truyền thông này chính là mắt xích cuối cùng của dây chuyền quảng cáo.

Tóm lại, người điều hành quảng cáo là người tổ chức, quản lí và kết nối mọi bộ phận sao cho một chiến dịch quảng cáo thành công. Anh ta chính là linh hồn của một chương trình, chiến dịch quảng cáo. Người tổ chức thực hiện quảng cáo giỏi sẽ đem lại danh tiếng và những khoản lợi nhuận kếch xù cho các doanh nghiệp.

Với vị trí quan trọng như vậy, yêu cầu dành cho người điều hành quảng cáo là óc sáng tạo, trí tưởng tượng phong phú, có năng lực tổ chức, kĩ năng giao tiếp tốt và khả năng làm việc dưới áp lực cao. Ngoài kinh nghiệm trong nghề quảng cáo như sáng tạo ý tưởng quảng cáo, viết thông điệp, thiết kế quảng cáo..., chuyên môn về kinh tế, marketing, quản trị kinh doanh... rất quan trọng với người làm công việc này.

*** Chuyên viên quảng cáo**

Ai là người nghĩ ra những ý tưởng quảng cáo độc chiêu khiến bạn mê mẩn? Ai là người viết những khẩu hiệu, thông điệp quảng cáo mà bạn vẫn thuộc lòng? Câu trả lời là chuyên viên quảng cáo (*copy writer*).

Anh ta phải là người rất có khả năng về nghệ thuật, văn hoá. Và tất nhiên, anh ta luôn là một kho ý tưởng giàu có với muôn vàn chiêu thức quảng cáo để thuyết phục người tiêu dùng.

Chẳng hạn như để kích thích khách hàng mở ví tiền mua các sản phẩm, dịch vụ của mình, chuyên viên tổ chức thực hiện quảng cáo phải biết chọn những chi tiết nào là hợp lí để nhấn mạnh vào: chất lượng cao, giá rẻ, chi phí sử dụng thấp, sản phẩm bảo hành tốt, mặt hàng phong phú hoặc nhà sản xuất danh tiếng...

Song song với ý đồ quảng cáo là việc đề ra các biểu tượng, biểu trưng cho sản phẩm. Ngoài trí tưởng tượng bay bổng để tạo nên biểu tượng cho sản phẩm, người tổ chức thực hiện quảng cáo phải coi đó là một môn khoa học, cũng như mọi khoa học khác.

Tức là nó phải dựa trên sự phân tích, sáng tạo, nhằm mục đích cuối cùng là đẩy nhanh sức tiêu thụ sản phẩm. Muốn có một biểu trưng tốt, bao giờ bạn cũng nên tìm cách trả lời chính xác, hấp dẫn và độc đáo các câu hỏi: Nói về cái gì? Nói với ai? Nói như thế nào...

*** Người thiết kế quảng cáo**

Bạn là người đam mê mĩ thuật, khao khát sáng tạo và yêu thích quảng cáo? Có thể bạn sẽ tìm thấy vị trí của mình trong số những người thiết kế quảng cáo. Họ là những người có trình độ nghệ thuật, được đào tạo về mĩ thuật, đồ hoạ. Chính các chuyên gia này là những người biến những ý tưởng quảng cáo thành các hình vẽ, các panô, áp phích, logo... độc đáo.

Thiết kế quảng cáo là mảnh đất màu mỡ đón chờ các sinh viên tốt nghiệp từ Trường Đại học Mĩ thuật, Trường Đại học Mĩ thuật công nghiệp, Trường Đại học Kiến trúc... Công việc của họ là tìm ra cách thể hiện ấn tượng nhất cho các ý tưởng

của một chiến dịch quảng cáo trên các phương tiện quảng cáo như tranh vẽ, panô, áp phích, báo in, đài phát thanh, truyền hình, báo điện tử...

*** Đạo diễn phim quảng cáo**

So với tất cả các loại hình quảng cáo khác, quảng cáo trên truyền hình gây được ấn tượng mạnh và có sức thuyết phục cao nhất. Trên thế giới, những đoạn phim quảng cáo của các hãng lớn đều do những đạo diễn và diễn viên có tên tuổi dàn dựng, diễn xuất. Không ít khán giả coi việc thưởng thức quảng cáo là để thư giãn đầu óc trong lúc mệt mỏi, căng thẳng và tạo nên không khí mới. Phim quảng cáo thực sự là một loại hình nghệ thuật đầy sức hấp dẫn.

Đạo diễn phim quảng cáo có thể đồng thời là người viết kịch bản. Muốn có kịch bản tốt, người viết kịch bản phải tạo ra được một cốt truyện hay, gần với cuộc sống đời thường.

Khi đã có kịch bản, người đạo diễn lại phải biết dẫn dắt câu chuyện từ hình ảnh này sang hình ảnh khác một cách logic và tôn trọng nguyên lí các khuôn hình, giữ vững kết cấu của cảnh quay. Người làm phim quảng cáo không chỉ am hiểu về nghệ thuật điện ảnh mà còn phải nắm vững tâm lí khán giả trong tư cách là những khách hàng tiềm năng.

Để đạt được kĩ năng này, các bạn nên học những khoá học dài hoặc ngắn hạn về đạo diễn hoặc quay phim. Người làm phim phải biết lôi cuốn khán giả bằng cách tạo ra những phát hiện bất ngờ, bằng những hình ảnh thay đổi từng phút, từng giây.

Bạn hãy luôn nhớ rằng, rất khác với những thể loại phim ảnh khác, phim quảng cáo thường có dung lượng rất ngắn, đòi hỏi độ cô đúc cao và nhất là luôn phải hướng về một thông điệp chính của sản phẩm cần quảng cáo.

Các hãng quảng cáo không phải là nguồn duy nhất tạo công ăn việc làm cho người làm quảng cáo. Theo thống kê, trên thế giới, hãng quảng cáo hiện chỉ sử dụng khoảng một phần tư số người hoạt động trong lĩnh vực này.

Với chuyên môn của mình, bạn có thể làm việc trong các doanh nghiệp sản xuất và kinh doanh sản phẩm, dịch vụ. Ngoài ra, bạn còn có thể tìm thấy vị trí của mình tại các cơ quan truyền thông như báo, tạp chí, đài phát thanh, truyền hình, báo *Internet*... Quảng cáo ngày nay đã trở thành một nhân tố không thể thiếu trong hoạt động của hầu hết doanh nghiệp, cơ quan, tổ chức... Bởi vậy, với chuyên môn về quảng cáo, bạn có thể làm việc ở bất cứ nơi đâu.

Chúng ta hãy cùng điểm qua một số địa chỉ bạn có thể tham khảo:

*** Các hãng, công ty, đại lí quảng cáo**

Đây luôn được coi là một trong những sự lựa chọn hàng đầu của những người muốn làm quảng cáo chuyên nghiệp. Tại các hãng, công ty, đại lí quảng cáo, tuỳ thuộc vào chuyên môn và năng lực, nguyện vọng, bạn có thể trở thành:

- Trợ lí hay người thiết kế chính thông điệp, thực hiện sáng tạo trong quảng cáo.

- Nhà kinh doanh với nhiệm vụ tìm cách "bán" được nhiều thông điệp quảng cáo.

- Chuyên viên về các phương tiện truyền thông, chịu trách nhiệm quan hệ với các tổ chức truyền thông (mua thời lượng phát sóng, diện tích trên tạp chí, báo...), đảm bảo sẵn sàng các phương tiện phù hợp với thông điệp...

- Người quản lí một bộ phận chức năng nào đó như thiết kế thông điệp, quản lí các phương tiện truyền thông hay quản lí khách hàng.

- Cuối cùng, bạn là người chủ của hãng quảng cáo với chức năng chính là đảm bảo cho hãng của bạn phát triển mạnh mẽ trên thị trường.

*** Các doanh nghiệp, cơ quan, tổ chức khác**

Lúc này, bạn là người chịu trách nhiệm về quảng cáo cho doanh nghiệp, cơ quan, tổ chức của mình. Nhiệm vụ của bạn là xây dựng, khuếch trương, ghi dấu hình ảnh, thương hiệu, sản phẩm, dịch vụ của đơn vị mình trong tâm trí công chúng, khách hàng mục tiêu...

Cụ thể, bạn sẽ lên kế hoạch và thực hiện các chiến dịch, chương trình quảng cáo cho sản phẩm, dịch vụ, thương hiệu... Bạn cũng là người tổ chức các chương trình khuyến mại, điều hành, giám sát hoặc thực hiện hoạt động PR (quan hệ công chúng) như tổ chức họp báo hội nghị khách hàng, thực hiện tài trợ, quản trị khủng hoảng...

Để thực hiện các chương trình và chiến dịch quảng cáo lớn, các doanh nghiệp, cơ quan, tổ chức thường thuê hãng quảng cáo chuyên nghiệp. Theo xu thế hiện nay, một số doanh nghiệp, tổ chức lớn có mối quan hệ hợp tác lâu dài với công ty quảng cáo.

Lúc này, bạn sẽ trở thành đối tác của các hãng quảng cáo. Trong mối quan hệ này, bạn phối hợp, cung cấp thông tin, giám sát và đánh giá kết quả... những phần việc mà đơn vị mình đặt hàng hãng quảng cáo thực hiện.

*** Làm việc trong các cơ quan truyền thông đại chúng**

Trong các cơ quan báo in, tạp chí, đài phát thanh, truyền hình, báo *Internet*... với vai trò người phụ trách về quảng cáo, công việc của bạn khá đặc biệt. Trước tiên, cũng như người làm quảng cáo ở các cơ quan khác, bạn lên kế hoạch và thực hiện chiến dịch, chương trình quảng cáo cho đơn vị mình.

Mặt khác, các cơ quan truyền thông là đối tác không thể thiếu trong các chương

trình, chiến dịch quảng cáo. Bởi vậy, bạn còn trở thành đối tác của các hãng quảng cáo hoặc bộ phận quảng cáo của các doanh nghiệp, đơn vị khác để thực hiện những chiến dịch quảng cáo cho họ. Công việc cụ thể của bạn là bán thời lượng phát sóng (với đài truyền hình), diện tích hay khoảng trống (với báo và tạp chí)...

*** Cơ hội làm việc lớn**

Nền kinh tế Việt Nam đang trong đà phát triển, mức sống của người dân ngày càng được nâng cao. Nhu cầu tiêu dùng bởi vậy cũng đa dạng và cao cấp hơn. Đây là điều kiện thuận lợi để phát triển sức sản xuất và nhu cầu quảng cáo của các doanh nghiệp. Điều này hứa hẹn một thị trường đầy tiềm năng cho ngành quảng cáo.

Sự cạnh tranh khốc liệt giữa các công ty trong và ngoài nước đang thúc đẩy ngành quảng cáo phát triển. Nếu không sử dụng có hiệu quả quảng cáo, một công ty sẽ nhanh chóng bị công ty khác chiếm mất thị phần. Quảng cáo là hoạt động không thể thiếu với bất cứ công ty, doanh nghiệp nào trong hành trình phát triển và khẳng định vị thế của mình.

Trong khi đó, số chuyên gia quảng cáo tại nước ta chưa nhiều, đặc biệt là những chuyên gia được đào tạo bài bản. Bởi vậy, nhu cầu về nhân lực trong lĩnh vực này rất lớn và còn nhiều tiềm năng mở rộng, giống như câu khẩu hiệu của hiệp hội quảng cáo, "*khi quảng cáo hoạt động, hàng triệu người sẽ có việc làm*".

Quảng cáo là một lĩnh vực đòi hỏi khả năng sáng tạo rất cao và lí tưởng chính là mấu chốt của thành công. Bởi vậy, tuổi trẻ và sự năng động của bạn chính là một lợi thế khi tham gia vào nghề nghiệp này. Hầu hết những nhà quảng cáo thành đạt hiện nay ở Việt Nam còn rất trẻ.

*** Cơ hội tiếp cận với kĩ thuật và kinh nghiệm quảng cáo thế giới**

Theo chân những "người khổng lồ" trong làng quảng cáo thế giới vào Việt Nam là các phương tiện kĩ thuật tiên tiến, kinh nghiệm quảng cáo và những chuyên gia bậc thầy trong lĩnh vực này.

Bởi vậy, diện mạo của ngành quảng cáo Việt Nam đang thay đổi một cách nhanh chóng. Hiện nay, những người làm quảng cáo Việt Nam đã được tiếp xúc với các phương tiện kĩ thuật cực kì hiện đại như kĩ xảo 3D. Họ cũng có thể tới các nước tiên tiến để thực hiện những thước phim quảng cáo sử dụng nhiều kĩ xảo đặc biệt với các hiệu ứng lạ, độc đáo.

Chẳng hạn cách quảng cáo chiếu cảnh phỏng vấn người tiêu dùng cho biết ý kiến của mình về sản phẩm mà hiện nay đã trở nên quen thuộc, thì chỉ khoảng vài ba năm trước đã từng là một điều gì rất mới mẻ và hiệu quả với người tiêu dùng Việt Nam. Phương pháp này vốn rất thông dụng trên thị trường quảng cáo thế giới từ lâu và được biết đến dưới cái tên *Testimonial*.

Việc học tập kinh nghiệm quảng cáo đang rút ngắn đường đi của ngành quảng cáo tại Việt Nam, giúp những người làm quảng cáo không phải mò mẫm đi trong rừng rậm quá lâu trước khi tìm được lối ra con đường lớn.

*** Sự phát triển của các phương tiện truyền thông đại chúng giúp đa dạng hoá dịch vụ kinh doanh cho các công ty quảng cáo**

Sự phát triển về lượng và chất của các phương tiện truyền thông ở Việt Nam không ngừng tăng và tạo ra sự lựa chọn phong phú hơn cho các doanh nghiệp khi tiến hành quảng cáo cũng như đa dạng hoá các dịch vụ quảng cáo.

Với khoảng 600 tờ báo và tạp chí ở nước ta hiện nay, các nhà quảng cáo có cơ hội tung hoành để thể hiện những ý tưởng sáng tạo trên báo in. Trong khi đó, việc phủ sóng rộng rãi truyền hình cáp, truyền hình kĩ thuật số cũng làm tăng mật độ xuất hiện của quảng cáo trên truyền hình.

*** Cơ hội trở thành người thành đạt**

Với những ý tưởng quảng cáo đặc sắc, đem lại hiệu quả lớn trong các chiến dịch quảng cáo, bạn có thể nhanh chóng khẳng định mình. Bởi vậy trong ngành quảng cáo, cơ hội thành đạt có thể đến với bạn nhanh hơn so với một số ngành nghề khác.

Thật không dễ dàng gì để có thể đưa ra một mẫu số chung cho thu nhập của người làm quảng cáo. Trong không ít trường hợp, đó là một con số rất lớn so với mức thu nhập trung bình của người Việt Nam. Theo thống kê chưa đầy đủ, chuyên gia thiết kế ý tưởng quảng cáo hiện nay có thu nhập khoảng từ 300 - 1.000 USD/ tháng. Và khi bạn đã có tên tuổi trong làng quảng cáo, nằm trong tầm ngắm của các công ty tìm kiếm nhân tài, thu nhập của bạn sẽ tăng theo mức chóng mặt. Không chỉ vậy, có thể một ngày không xa, vị trí giám đốc quảng cáo, marketing của một công ty, tập đoàn lớn sẽ thuộc về bạn.

Thách thức nghề nghiệp

*** Luôn phải đổi mới tư duy và ý tưởng**

Quảng cáo không chấp nhận sự lặp lại. Bởi vậy, dù ý tưởng của bạn có độc đáo và mới lạ đến đâu cũng khó có thể sử dụng quá một lần. Điều này có nghĩa là bạn luôn phải có những ý tưởng mới cho sản phẩm mới, và thậm chí là những ý tưởng mới để làm mới lại sản phẩm cũ.

Bạn có thể là tác giả của ý tưởng quảng cáo khiến ai cũng phải trầm trồ, kinh ngạc. Nhưng rồi chính bạn phải là người đầu tiên lập tức quên ngay ý tưởng tuyệt vời ấy đi.

Đầu óc bạn lúc này phải được “dọn sạch sẽ” để đón chào một ý tưởng tuyệt vời

khác không có chút họ hàng nào với điều bạn đã làm. Luôn tự phủ định mình, tự vượt lên chính bản thân mình. Có lẽ đó là thách thức lớn của người làm quảng cáo.

*** Cơ sở vật chất của Việt Nam còn lạc hậu so với các nước trên thế giới**

Đây là khó khăn không dễ gì vượt qua. Các ý tưởng lạ và độc đáo thường tốn kém nhiều chi phí và đòi hỏi cao về cơ sở vật chất để thực hiện. Vì vậy, người làm quảng cáo Việt Nam nhiều khi chưa có cơ hội thả sức tung hoành với những ý tưởng lạ, những chi tiết tạo ấn tượng mạnh như mong muốn.

Không ít bạn trẻ vấp phải thử thách này khi bước vào nghề quảng cáo để rồi chán nản và rời bỏ niềm đam mê của mình. Nhưng bạn hãy nhớ rằng, mọi sự đều có xuất phát điểm của nó, và nước ta đang trong đà phát triển. Trong tương lai không xa, những ý tưởng cầu kì của bạn hoàn toàn có thể trở thành hiện thực, nếu bạn biết cách "để dành" chúng hợp lí, bắt đầu với những thứ đơn giản hơn nhưng không kém phần hiệu quả.

Hiện nay, quảng cáo nằm trong danh sách những nghề nghiệp hấp dẫn tại Việt Nam. Rất nhiều bạn trẻ ước mơ mình chính là tác giả của các thước phim quảng cáo trên truyền hình. Cũng có không ít bạn đã ngẩn ngơ suốt giờ chơi đưa những nét vẽ về một ý tưởng quảng cáo lạ nào đó trên trang giấy học trò.

Nhưng để trở thành một chuyên gia quảng cáo thật sự, bạn cần phải có một số tố chất nhất định. Bằng cách đối chiếu với các phẩm chất dưới đây, bạn hãy thử xem mình có nên theo đuổi nghề nghiệp này hay không?

*** Tính sáng tạo, óc tưởng tượng cực kì phong phú, khả năng nhìn điều bình thường theo một cách độc đáo**

Đây là yêu cầu trên hết đối với người sáng tác quảng cáo. Người làm quảng cáo chính là người tạo ra các ý tưởng. Ý tưởng sáng tạo là cách thức bảo đảm cho quảng cáo của bạn có nét mới lạ, độc đáo để thu hút và chinh phục khách hàng.

Ý tưởng của bạn xuất phát từ đâu? Từ tính sáng tạo và óc tưởng tượng phong phú cùng với những nghiên cứu dày công của bạn về sản phẩm, dịch vụ, thương hiệu... cần quảng cáo. Điều này không có nghĩa là bạn chỉ ngồi một chỗ cố nghĩ ra một cái gì đó hay hay. Óc tưởng tượng, sự sáng tạo ấy bắt rễ trên cơ sở chắc chắn của sự am hiểu hiện thực cuộc sống và bề dày văn hoá.

*** Năng lực sáng tác và truyền tải thông điệp**

Người làm quảng cáo luôn phải đối diện với việc tạo những thông điệp, khẩu hiệu quảng cáo, viết kịch bản cho những thước phim quảng cáo... Phải lựa chọn hình ảnh, câu chữ ra sao để trong thời gian ngắn nhất để lại được những ấn tượng mạnh mẽ nhất, thu hút được nhiều nhất sự quan tâm và yêu mến của khách hàng?

Bởi vậy, năng lực viết, truyền tải thông điệp là phẩm chất thiết yếu với người thiết kế ý tưởng quảng cáo. Nếu không, những ý tưởng thú vị của bạn mãi mãi chỉ có thể nằm yên trong đầu bạn mà thôi.

*** Tư duy phân tích, năng lực tổ chức và tính toán**

Dù bạn có sáng tạo đến mấy, thiếu đi những phẩm chất này, bạn cũng không thể trở thành chuyên gia quảng cáo thực thụ. Chúng ta đều biết rằng hầu hết các sáng tạo bay bổng trong quảng cáo đều bắt nguồn từ những mục tiêu kinh doanh và lợi nhuận rất rõ ràng. Chẳng hạn, bạn bắt đầu chiến dịch quảng cáo cho một hãng bia. Trước hết, bạn cần phải phân tích xem đối tượng khách hàng mà bạn hướng tới là ai. Sau đó là việc tính toán những yếu tố: chi phí cho chiến dịch quảng cáo này là bao nhiêu, thời điểm nào tung ra quảng cáo là hợp lí... Với vô vàn rắc rối ấy, nếu bạn không phải là người giỏi sắp xếp và tính toán, bạn sẽ khó lòng mà giải quyết được.

*** Kĩ năng giao tiếp tốt**

Chuyên gia quảng cáo thường xuyên phải làm việc với các đối tác: khách hàng và thuyết trình về phương án, kế hoạch, chương trình quảng cáo của mình. Cũng như chuyên gia PR (quan hệ công chúng) công việc hằng ngày của người làm quảng cáo cần đến cái duyên, sự nhã nhặn, hóm hỉnh trong giao tiếp, một chút hùng biện, khả năng thuyết phục lớn khi thuyết trình hay thuyết phục đối tác.

*** Vốn văn hoá sâu rộng và tính nhân văn**

Mỗi chương trình, chiến dịch quảng cáo luôn hướng tới những nhóm khách hàng mục tiêu. Không hiểu họ, không am tường sở thích, nhu cầu, phong tục, tập quán của họ, làm sao bạn có thể có được chiến lược và chương trình quảng cáo hợp lí? Bởi vậy, vốn văn hoá sâu rộng, sự hiểu biết tâm lí con người là yêu cầu thiết yếu của người làm quảng cáo. Bạn có thể chợt nảy ra một ý tưởng thật hay, thật độc đáo. Nhưng để duy trì bộ óc mãi mãi như cái kho ý tưởng, nhất thiết không thể thiếu bề dày văn hoá.

Một thông điệp quảng cáo, dù nhằm mục đích cuối cùng là lợi nhuận cho doanh nghiệp, nhưng vẫn không thể không mang tính nhân văn, đề cao những giá trị nhân bản của con người, đề cao cái đẹp. Đó chính là mẫu số chung của vô vàn thông điệp quảng cáo muôn màu muôn vẻ trên thế giới.

*** Tính kiên trì và cầu thị**

Để có được một tác phẩm quảng cáo ưng ý, có thể bạn sẽ phải mất nhiều giờ làm việc miệt mài trong một tháng... Lúc ấy, chỉ có tính kiên trì mới giúp bạn vững vàng đi đến đích cuối cùng. Đây là phẩm chất cần nhiều tới sự rèn luyện của bạn, bởi những người có tố chất sáng tạo, óc tưởng tượng lại thường thiếu một chút kiên trì,

nhẫn nại.

Sự cầu thị của bạn cũng không kém phần quan trọng. Ý tưởng của các nhà quảng cáo đến từ đời sống phong phú và quá trình học hỏi. Bạn đừng bao giờ nhầm tưởng rằng quảng cáo là ngồi một chỗ để nghĩ ra thật nhiều cái hay ho.

*** Tính hài hước, lãng mạn**

Sẽ thật khó để trở thành một chuyên gia quảng cáo giỏi nếu bạn thiếu tính hài hước và lãng mạn. Bạn cần có một cái nhìn nghệ thuật, đôi khi thật dí dỏm để có được những thông điệp hấp dẫn, độc đáo và ấn tượng.

*** Sự tự tin**

Tính tự tin giúp chúng ta cảm thấy có động lực để làm việc, để tin vào những gì mình làm và tin rằng mình sẽ thực hiện được những gì mình đang hướng tới. Phẩm chất này vì thế không thể thiếu trong hành trang của người làm quảng cáo. Bởi chỉ có thực sự tin vào mình, bạn mới lôi kéo được người khác chung niềm tin ấy với bạn.

Vậy nên khi bạn đã có đủ những tố chất trên rồi mà còn thiếu một chút tự tin để bắt đầu với nghề quảng cáo, hãy tự rèn luyện cho mình đi nhé.

*** Bạn sẽ không hợp với nghề quảng cáo khi:**

- Bạn không muốn thay đổi thói quen sống và làm việc đã được sắp xếp theo một trật tự có từ rất lâu rồi.
- Bạn rất ghét viết lách và chưa bao giờ tự tin về khả năng diễn đạt của mình.
- Bạn thích những con số hơn là mơ mộng vẩn vơ.
- Bạn sống khép kín và rất ngại phát biểu trước mặt người khác.
- Bạn không có lập trường vững vàng, dễ bị lung lạc bởi ý tưởng của người khác, dễ nản chí.
- Bạn không có đủ thời gian và kiên nhẫn để nghĩ lâu về một vấn đề nào đó.
- Bạn không thích các công việc liên quan đến nghệ thuật.
- Bạn thờ ơ, ít quan sát cuộc sống và mọi người xung quanh.

rước đây, không có một kiểu đào tạo riêng cho nghề quảng cáo. Hầu hết lớp

Tnười trẻ đến với lĩnh vực này tốt nghiệp từ các trường báo chí hoặc quản trị kinh doanh, marketing.

Tuy vậy, dần dần các hãng quảng cáo đã thuê những chuyên gia tâm lí, những người kinh doanh tài giỏi để làm việc trong lĩnh vực quảng cáo. Nhiều giám đốc thiết kế quảng cáo xuất thân từ mĩ thuật công nghiệp, đặc biệt là đồ hoạ, bởi chìa khoá của thành công trong quảng cáo là sự đổi mới, sáng tạo.

Như vậy, muốn trở thành một người làm quảng cáo chuyên nghiệp, bạn có thể bắt đầu từ nhiều xuất phát điểm khác nhau như: quản trị kinh doanh, marketing, mĩ thuật công nghiệp, báo chí... Từ năm 1996, Trường Đại học Kinh tế Quốc dân đã thành lập bộ môn Quảng cáo trực thuộc khoa Marketing. Việc đào tạo cử nhân chuyên ngành Quảng cáo chính thức được thực hiện. Cho đến nay, đây là địa chỉ duy nhất ở Việt Nam đào tạo chuyên ngành Quản trị quảng cáo.

Ở mức độ khác nhau, Trường Mĩ thuật Công nghiệp, Trường Đại học Văn hoá, Viện Đại học Mở... cũng giảng dạy một số chuyên đề liên quan đến quảng cáo. Bạn cũng có thể tham dự các khoá học quảng cáo ngắn hạn tại Hà Nội và thành phố Hồ Chí Minh.

Nếu bạn có điều kiện, du học nước ngoài về quảng cáo cũng là một trong những sự lựa chọn đáng lưu ý. Tại các cường quốc của quảng cáo, bạn sẽ có nhiều điều kiện hơn để tiếp cận với những phát triển mới nhất của ngành công nghiệp quảng cáo khổng lồ. Quảng cáo là chuyên ngành được đào tạo ở nhiều trường đại học lớn trên thế giới. Bạn có thể học ngành này tại các trường đại học, các học viện kinh tế ở các nước như Mĩ, Anh, Pháp, Thuỵ Điển, Singapore...

Tuy nhiên, ở nhiều nơi, chi phí cho các khoá học về quảng cáo thường khá cao và đòi hỏi đầu tư tốn kém hơn một số ngành khác. Đổi lại bạn sẽ có những kiến thức và kinh nghiệm thực tiễn tuyệt vời.

Các bạn thân mến, chúng ta luôn tâm niệm "học để lập nghiệp". Bước chân từ giảng đường, bôn ba trên con đường lập thân dựng nghiệp, chúng ta không khỏi e dè trước những yêu cầu khắt khe của nhà tuyển dụng. Muốn khẳng định được khả năng của mình, chứng minh mình hoàn toàn phù hợp với những công việc của nhà tuyển dụng, không thể thiếu những kĩ năng phỏng vấn xin việc. Trong "Ga chờ thông thái" chúng tôi xin chia sẻ cùng quý độc giả:

NHỮNG KĨ NĂNG KHÔNG THỂ THIẾU TRONG PHỎNG VẤN XIN VIỆC

Đi phỏng vấn xin việc là một phần tất yếu trong hành trình tìm việc làm bởi không một nhà tuyển dụng nào có thể bỏ qua cơ hội gặp gỡ, tiếp xúc và cân nhắc một cá nhân phù hợp nhất với công việc. Chính vì vậy, bạn cần chuẩn bị thật cẩn thận về mọi mặt cho buổi phỏng vấn nhằm để lại trong nhà tuyển dụng ấn tượng tích cực và dài lâu.

Trước cuộc phỏng vấn

Hãy đảm bảo rằng bạn đã tìm hiểu, nghiên cứu một số bối cảnh, thông tin cơ bản của công ty bạn cần để không bị bỡ ngỡ. Các thông tin này có thể bao gồm tìm hiểu về bất cứ sự kiện nào diễn ra gần đây có liên quan đến công ty, bản tuyên ngôn sứ mệnh và mục tiêu của tổ chức, lịch sử hình thành phát triển của công ty. Dưới đây là một số câu hỏi sẽ giúp bạn tìm hiểu về công ty:

- Công ty này hoạt động trong lĩnh vực gì?
- Vị trí bạn ứng tuyển bao gồm những công việc gì?
- Bạn cần chuyên môn như thế nào cho công việc này?
- Nhà tuyển dụng kì vọng ở bạn những kĩ năng gì?
- Khách hàng là ai?
- Danh tiếng của nhà tuyển dụng như thế nào?

Bạn sẽ cảm thấy thoải mái trong cuộc phỏng vấn hơn nếu biết một chút thông tin về công ty và vị trí mà bạn ứng tuyển.

Đừng quên in thêm 1 bản *copy* sơ yếu lí lịch, bằng cấp hay chứng chỉ liên quan để nhà tuyển dụng có thể nhìn vào đó và theo dõi trong suốt buổi phỏng vấn. Bạn cũng nên mang theo một bản photo thư giới thiệu (nếu có).

Chuẩn bị cho các câu hỏi phỏng vấn

Một trong những cách "kinh điển" để chuẩn bị cho cuộc phỏng vấn là dự trù trước các câu hỏi bạn sẽ được hỏi. Điều này cho phép bạn có sự chuẩn bị kĩ lưỡng và đưa ra được những câu trả lời khoa học, thấu đáo.

Sau đây là một số câu hỏi bạn có thể trả lời một cách thoải mái:

- Vì sao bạn muốn ứng tuyển vào vị trí này?
- Điều gì khiến bạn quan tâm đến lĩnh vực này?
- Bạn có thể mang lại gì cho công ty?
- Hãy kể ra một số điểm mạnh và điểm yếu của bạn?
- Liệu bạn có một kế hoạch 5 năm nữa mình sẽ là người như thế nào hay không?

Dưới đây là một số bí quyết giúp bạn hoàn thiện câu trả lời cho các câu hỏi mà nhà tuyển dụng có khả năng sẽ đưa ra:

- Xem xét lại tất cả các kinh nghiệm của bạn ở nơi làm việc, ở trường và trong các hoạt động đoàn đội, câu lạc bộ, hoạt động từ thiện…
- Nghĩ ra những ví dụ và tình huống có thể minh họa cho năng lực hoặc thế mạnh của bạn (ví dụ như một lần bạn thể hiện mình là người có kĩ năng nắm bắt thông tin và nhận xét tốt, chủ động, có trách nhiệm, mạnh về kĩ năng giao tiếp…)
- Lập một danh sách các thành tích bạn đã đạt được để tự giới thiệu trong buổi phỏng vấn.
- Nghĩ về những thách thức bạn từng đối mặt trong quá khứ cũng như mô tả tỉ mỉ cách bạn vượt qua chúng, những bài học kinh nghiệm mà bạn đúc rút được.

Chuẩn bị câu hỏi đặt ra cho nhà tuyển dụng

Cuối buổi phỏng vấn, phía nhà tuyển dụng thường hỏi xem bạn có câu hỏi nào, còn điều gì thắc mắc về tổ chức hay về vị trí mà bạn ứng tuyển không.

Cuộc phỏng vấn không chỉ là cơ hội cho nhà tuyển dụng đánh giá bạn. Nó đồng thời cũng là một dịp để bạn phỏng vấn họ. Không một nhà tuyển dụng nào muốn nhân viên tương lai là một người thụ động và tiêu cực. Bằng việc đặt ra những câu hỏi thấu đáo và phù hợp, bạn sẽ thể hiện được sự quan tâm và chân thành muốn trở thành một thành viên của tổ chức.

Những điều bạn có thể hỏi nhà tuyển dụng bao gồm:

- Cơ cấu tổ chức của doanh nghiệp, và những gì mà bạn có thể đóng góp cho công việc chung khi bạn ở vị trí đó?
- Một ngày bình thường trong cuộc sống của những người làm việc ở vị trí đó diễn ra như thế nào?
- Vị trí này cho bạn cơ hội được học tập, trau dồi và trưởng thành trong công việc như thế nào?
- Khi nào bạn có thể nhận được thông tin về kết quả tuyển dụng cho vị trí này?

10 bí quyết hàng đầu để có một buổi phỏng vấn xin việc thành công

1. Vẻ ngoài của người thành công: Trang phục chuyên nghiệp luôn phù hợp bất kể bạn đến công ty nào và ứng tuyển vị trí gì. Vệ sinh cá nhân cẩn thận và một vẻ ngoài sạch sẽ, lịch sự rất quan trọng. Cố gắng là quần áo phẳng phiu và tránh những loại nước hoa có mùi thơm quá nồng và hắc.

2. Đến đúng giờ: Tốt nhất là cố gắng đến sớm 5 - 10 phút. Bạn phải lên kế hoạch cụ thể từ trước rằng mấy giờ bạn sẽ xuất phát, và đi mất bao lâu. Trước ngày phỏng vấn 1 - 2 hôm, bạn có thể đi thử đến địa điểm đó vào đúng khoảng thời gian mà bạn cần đến buổi phỏng vấn. Đây có thể xem là cách ước lượng thời gian chính xác nhất. Xem lại cụ thể bao lâu sẽ có một chuyến xe *bus*, và nhớ phải có kế hoạch dự phòng những bất trắc sẽ ập đến như tắc đường chẳng hạn.

3. Thể hiện cá tính riêng: Nếu bạn hào hứng với công việc này thì đừng ngại

ngần thể hiện điều đó. Nhà tuyển dụng luôn muốn những người cá tính và đam mê, vì thế hãy luôn là chính mình. Nhưng bạn phải nhớ thể hiện mình một cách chuyên nghiệp nhất và đúng lúc thôi nhé.

4. Tự tin: Cảm giác lo lắng trước một cuộc phỏng vấn là điều cực kì bình thường, chỉ là bạn không được để cảm giác này lấn át và rút hết năng lượng của mình. Nhìn thẳng, giao tiếp bằng mắt và giữ giọng nói điềm đạm, bình tĩnh, rõ ràng mạch lạc ở một tốc độ vừa phải là cách tốt nhất thể hiện bạn tự tin.

5. Điều khiển ngôn ngữ cơ thể: Trong suốt buổi phỏng vấn, hãy thoải mái và ngồi một cách tự nhiên, nhưng đừng có ngồi phịch xuống ghế. Tránh nhai kẹo cao su, mân mê món đồ trang sức hoặc tóc.

6. Phong cách chuyên nghiệp: Sự chuyên nghiệp bắt đầu bằng một nụ cười và một cái bắt tay. Hãy nhớ, đây là ấn tượng đầu tiên bạn ghi dấu ấn, vì vậy hãy cư xử lịch sự với bất cứ ai bạn gặp và nhớ phải tắt điện thoại (hay ít nhất là chuyển sang chế độ yên lặng).

7. Kĩ năng lắng nghe: Nhớ phải nghe thật cẩn thận và suy nghĩ thấu đáo về câu hỏi để đưa ra câu trả lời thông minh. Bạn đừng bao giờ ngắt lời người đang nói. Nếu có chỗ nào không hiểu, bạn đừng ngại hỏi người đó nói lại rõ hơn. Điều này thể hiện bạn đang thực sự tập trung và có thiện chí.

8. Thể hiện giá trị bản thân: Khi trả lời câu hỏi của nhà tuyển dụng, hãy thể hiện cho họ thấy giá trị của bạn và những gì bạn có thể đem lại cho tổ chức. Hãy nói về những kinh nghiệm và thành tích trong quá khứ (nhưng đừng quá khoe khoang), và quan trọng hơn là gắn những kinh nghiệm này với những việc cụ thể bạn có thể đóng góp cho công ty.

9. Nghĩ kĩ trước khi nói: Mặc dù muốn thật cởi mở và chân thành, nhưng bạn cũng cần nghĩ kĩ trước khi nói để tránh những “lỡ mồm”, “vạ miệng” không cần thiết. Tránh nói về cá nhân hay những rắc rối về tài chính bạn đang gặp phải.

10. Đừng dài dòng: Rời khỏi phòng ngay khi cuộc phỏng vấn kết thúc, hãy chắc chắn rằng bạn không nói dài dòng hay lằng nhằng. Bắt tay người phỏng vấn một lần nữa, khẳng định sự quan tâm của bạn đến việc trở thành một thành viên của công ty, và cuối cùng là nói lời cảm ơn vì buổi phỏng vấn này.

Sau cuộc phỏng vấn

Tìm việc là một quá trình, và kể cả khi cuộc phỏng vấn đã xong thì quá trình này vẫn chưa kết thúc. Sẽ tốt hơn nếu bạn đúc kết lại kinh nghiệm và bắt đầu cho những bước kế tiếp.

Ngay sau cuộc phỏng vấn, cá nhân bạn có thể đánh giá lại xem nó đã diễn ra như thế nào. Viết ra một vài câu trả lời cho các câu hỏi, và so sánh, đưa ra kết luận đâu là câu trả lời tốt nhất. Điều này giúp bạn học hỏi, đúc rút từ chính sai lầm của mình để chuẩn bị cho những cuộc phỏng vấn khác trong tương lai.

Thường thì công ty sẽ cho bạn một ngày mà họ dự kiến sẽ đưa ra kết quả tuyển dụng. Nếu đến ngày đó mà bạn chưa nhận được thông tin thì hãy tự liên hệ lại với

công ty. Thậm chí nếu bạn không trúng tuyển, hãy đề nghị họ phản hồi với một vài nhận xét về buổi phỏng vấn cũng như góp ý để bạn làm tốt hơn. Điều này sẽ cho bạn những thông tin quý giá và hữu ích để có những cuộc phỏng vấn thành công hơn trong tương lai.

Và cuối cùng, kể cả không trúng tuyển, bạn cũng đừng vội thất vọng. Bất cứ kĩ năng nào cũng cần trải qua rèn luyện, phỏng vấn cũng không ngoại lệ. Bạn càng trải nghiệm nhiều sẽ càng thấy nó trở nên dễ dàng thôi!

Nghề Stylist

> Phong cách của một ai đó chẳng thể nào bị chi phối bởi phong cách của người khác. Phong cách của người này hay người kia có thể khiến bạn trầm trồ, nhưng phong cách của riêng bạn vẫn là nhất.
>
> **Jane Austen**

Như câu danh ngôn nổi tiếng của người Pháp: "Chacun à son goût", mỗi người trong chúng ta đều có những sở thích, thú vui riêng hay cá tính đặc biệt, không ai giống ai. Đó chính là phong cách của mỗi người, và chính sự đa dạng này đã làm nên vẻ đẹp muôn màu sắc của cuộc sống.

Phong cách là thứ tôi sở hữu, bạn sở hữu và tất cả chúng ta đều có quyền tự quyết định phong cách phù hợp với bản thân mình nhất. Cùng với sự phát triển thần tốc của thời trang và ngành công nghiệp giải trí trong thế giới hiện đại, một nghề nghiệp mới đã ra đời nhằm phục vụ nhu cầu tôn vinh và khẳng định phong cách riêng của con người: nghề stylist - chuyên viên tạo phong cách.

Bạn có óc thẩm mĩ, bạn sáng tạo và mơ ước được là người dẫn đầu những xu hướng phong cách mới? Vậy chúng ta hãy cùng khám phá *Toa tàu số 37*:

Nghề Stylist

Bạn là một tín đồ của thời trang và từ lâu đã ước mơ trở thành một stylist chuyên nghiệp? Hay bạn vẫn thấy lạ lẫm với những thuật ngữ như *stylist*, *publicist* và hoang mang tự hỏi tại sao việc sáng tạo và xây dựng những phong cách mới lại trở nên quan trọng đến vậy trong ngành công nghiệp giải trí ngày nay? Dù bạn chọn đáp án nào đi chăng nữa thì hãy cùng mở cánh cửa đến với nghề stylist chuyên nghiệp bằng những mẩu chuyện cực kì thú vị dưới đây nhé. Chúng sẽ

giúp bạn vững tin hơn vào lựa chọn của mình đấy!

*** "Phong cách hay là chết!"**

Đây chính là câu châm ngôn đã đi vào lịch sử ngành thời trang hiện đại, trở thành tôn chỉ sáng tạo không chỉ của các nhà thiết kế có tầm ảnh hưởng lớn nhất mà còn được các tạp chí thời trang, các nhà sản xuất cho đến các ngôi sao - người mẫu hàng đầu cùng tất cả những người đang làm việc trong lĩnh vực thời trang và giải trí luôn tâm niệm. Từ một khái niệm mơ hồ, giờ đây "phong cách" chính là yếu tố sống còn quyết định sự tồn tại trong thế giới thời trang vốn đầy xa hoa, hào nhoáng.

Chính việc ngành công nghiệp thời trang ngày càng phát triển, trở thành một hệ thống khổng lồ trong nền kinh tế thế giới đã tạo nên "sức ép phong cách". Hãy thử tưởng tượng mà xem, giữa hàng ngàn, thậm chí hàng chục ngàn thương hiệu quần áo, phụ kiện tồn tại như hiện nay (và con số này vẫn đang tiếp tục tăng lên mỗi ngày), điều gì khiến cho những cái tên như Gucci, Channel, Louis Vuitton… thống trị làng thời trang thế giới? Hay đâu là điểm làm nên vẻ khác biệt giữa một siêu mẫu, một ngôi sao giải trí tầm cỡ khi họ đứng lẫn trong đám đông cả trăm người? Câu trả lời chính là phong cách họ tạo ra hoặc đang sở hữu.

Nhưng chỉ lạ và đặc biệt thôi thì vẫn chưa đủ. "Phong cách" ngày nay còn đòi hỏi phải mới mẻ và cập nhật liên tục. Ngành thời trang và giải trí đòi hỏi người có thể tạo nên những phá cách táo bạo, những cú sốc làm thay đổi diện mạo của cả một dòng trang phục… Và đó là khi nghề stylist - chuyên viên tạo phong cách ra đời.

*** Thần chú thời trang**

Người ta vẫn thường ví von các nhà thiết kế thời trang giống như "những phù thủy" tài hoa và khéo léo, có thể tạo ra những phục trang lộng lẫy cho tất cả mọi người, thuộc đủ mọi giới tính, màu da, lứa tuổi… Nếu vậy thì ắt hẳn các stylist chính là câu thần chú diệu kì hóa phép cho từng cái áo, chiếc quần được mặc lên người sao cho đẹp và "đúng mốt" nhất.

Các stylist làm công việc phối hợp từ người mẫu, những bộ trang phục họ có trong tay, ý đồ của nhà thiết kế hay yêu cầu của khách hàng… Họ như một đầu bếp chế biến các nguyên liệu sẵn có, rồi thêm thứ "gia vị" bí mật của mình là những ý tưởng sáng tạo của riêng họ để làm nên món ăn đặc sắc - có thể là một bộ ảnh thời trang, một xu hướng kết hợp trang phục mới hay đôi khi chỉ đơn giản là một bộ trang phục hoàn thiện từ mũ đến giày cao gót cho một ngôi sao đi dự tiệc. Dù những "tác phẩm thời trang" của họ có thành công hay thất bại đi chăng nữa, nhưng có một điều chắc chắn rằng chúng luôn mới lạ, và có một không hai!

Thuật ngữ *stylist* (tạm dịch là "chuyên viên tạo phong cách") ra đời từ thập niên 70 của thế kỉ trước và xuất phát từ nước Mĩ - quốc gia sở hữu ngành công nghiệp giải trí truyền thông vô cùng phát triển. Nó sớm trở nên phổ biến và thông dụng trên toàn cầu, đặc biệt tại những kinh đô thời trang, giải trí lớn của thế giới tại châu Âu.

Ban đầu, những người làm nghề stylist chỉ cố vấn về trang phục, phong cách trang điểm hay làm tóc cho những người nổi tiếng xuất hiện trước công chúng trong các sự kiện lớn hay trên các phương tiện truyền thông. Dần dần, họ sáng tạo ra những xu hướng kết hợp mới cho các loại trang phục, lên ý tưởng cho các bộ ảnh trên báo và tạp chí, viết kịch bản cho các *show* thời trang và chỉ đạo luôn cả những buổi chụp hình, biểu diễn...

Giờ đây, khách hàng tìm đến các stylist không chỉ là những nhà mốt, người mẫu hay những ngôi sao trong làng giải trí mà còn mở rộng ra cả các tập đoàn kinh tế, các tạp chí, hãng truyền thông... những nơi muốn tạo dựng phong cách và hình ảnh riêng trong tiếp thị để thu hút công chúng. Cùng với thời trang, các lĩnh vực như âm nhạc hay điện ảnh, truyền hình cũng là mảnh đất màu mỡ cho các stylist chuyên nghiệp thể hiện khả năng sáng tạo vô biên của mình.

Bạn đang xem một *clip* ca nhạc của cô ca sĩ mình yêu thích nhất? Vậy bạn đừng quên rằng có một stylist đã quyết định hình ảnh cô ấy xuất hiện như thế nào trong đoạn *video clip* đó. Bạn đang ngắm nghía một bộ ảnh của nhà mốt lừng danh Yves Saint Laurent trên tạp chí thời trang? Vậy bạn cũng đừng quên rằng có một nhóm stylist đã lên toàn bộ ý tưởng cho nó. Bạn đang xem một bộ phim 3D bom tấn với dàn diễn viên đẹp long lanh? Vậy bạn cũng đừng quên rằng có cả một đội stylist chăm lo từ đầu tóc, trang điểm đến quần áo (kể cả việc chúng phải rách như thế nào nếu bạn đang xem phim hành động) ở phía sau màn hình.

Đúng vậy đấy, các stylist xuất hiện ở khắp mọi nơi! Và đừng nghĩ chỉ có làng thời trang mới cần đến họ nhé! Những nhánh nhỏ của nghề stylist được liệt kê sau đây chắc chắn sẽ làm bạn vô cùng ngạc nhiên đấy. Hãy cùng khám phá một thế giới nghề nghiệp đầy phong phú của các stylist nào!

*** Stylist thời trang**

Stylist thời trang (trong tiếng Anh là *fashion stylist* hoặc *wardrobe stylist*) chính là nhóm stylist chiếm số lượng lớn nhất hiện nay. Họ cũng là những người làm các công việc điển hình của một stylist trong suy nghĩ của mọi người: Sáng tạo với quần áo, giày dép và phụ kiện. Nhưng dĩ nhiên, công việc của họ không chỉ đơn giản như vậy. Thật ra, nhiệm vụ của mỗi stylist thời trang lại khác nhau, và còn tùy theo khách hàng hay nơi họ làm việc...

Một trong những sản phẩm mang đậm dấu ấn của các stylist thời trang nhất chính là các bộ ảnh trên những tờ báo, tạp chí chuyên ngành. Khi đó các stylist thời

trang phải chịu trách nhiệm toàn bộ phần hình ảnh của một bộ sưu tập hay theo một chủ đề cụ thể nào đó. Họ sẽ phải tự lên ý tưởng, tìm kiếm và lựa chọn trang phục phù hợp, truyền đạt lại ý tưởng chủ đạo xuyên suốt cho cả êkíp và chỉ đạo buổi chụp hình.

Chính việc tạo ra những xu hướng ăn mặc và kết hợp trang phục mới trên nền tảng các bộ sưu tập được các nhà thiết kế tung ra mỗi mùa mốt sẽ làm nên tên tuổi của các stylist thời trang này. Không chỉ dừng lại là một chuyên viên tạo phong cách, họ còn có thể trở thành giám đốc nghệ thuật, hay giám đốc sáng tạo của một êkíp thời trang hoặc tạp chí. Các stylist thời trang có nhiệm vụ truyền tải thông điệp hay ý tưởng của một bộ sưu tập tới người xem qua các *concept* (kịch bản) và *set* (bối cảnh).

Bên cạnh đó, các đoàn làm phim hay các công ty đào tạo và quản lí người mẫu cũng thường thuê các stylist làm việc toàn thời gian cho họ. Công việc của các stylist này thường là cố vấn và lên ý tưởng trang phục cho những bộ phim, *video clip* ca nhạc hay những chương trình biểu diễn thời trang quy mô lớn (nhỏ)... Khi làm việc cho đoàn phim hay công ty như thế này, các stylist thời trang thường phải làm việc theo nhóm, mỗi người phụ trách một số lượng diễn viên, ca sĩ, người mẫu nhất định.

*** Stylist cá nhân**

Cũng chủ yếu làm việc trong ngành truyền thông - giải trí như các stylist thời trang, nhưng đặc thù công việc cũng như đối tượng khách hàng của các stylist cá nhân (trong tiếng Anh là *personal stylist*) lại hoàn toàn khác biệt.

Có thể hiểu nôm na các stylist cá nhân chính là những chuyên gia chịu trách nhiệm toàn bộ vẻ ngoài cũng như phong cách của một người nào đó cụ thể. Khách hàng chính của các stylist này phần lớn là người của công chúng - những người cần xây dựng hình ảnh và phong cách riêng để phục vụ nghề nghiệp của mình.

Họ có thể đến từ làng giải trí như các ngôi sao truyền hình, ca nhạc, điện ảnh, người dẫn chương trình, người mẫu... nhưng cũng không ít trong số đó là các chính khách hay doanh nhân thành đạt. Tùy theo nghề nghiệp hay nhu cầu của mỗi khách hàng mà các stylist cá nhân xây dựng những phong cách khác nhau cho họ. Ví dụ như một ca sĩ thì cần liên tục cập nhật những xu hướng mới và thay đổi các phong cách thời trang khác nhau tùy vào từng thời điểm, thậm chí còn phải có chiến lược xây dựng hình tượng phù hợp với đối tượng khán giả của mình. Nhưng với một doanh nhân thì lại cần phong cách ổn định và lịch lãm...

Ngoài trang phục quần áo, các stylist cá nhân cũng quyết định cả phong cách làm tóc, trang điểm của các ngôi sao này trong các sự kiện lớn hay những dịp quan trọng. Các stylist cá nhân thường bàn bạc trước với các ngôi sao và lên kế hoạch cho một hình ảnh tổng thể theo phong cách họ muốn: có thể là "an toàn" với cách ăn vận cũ, hoặc đột phá với một kiểu tóc hay trang phục mới chẳng hạn...

Ngày nay, rất nhiều các stylist cá nhân cùng một lúc làm cho nhiều khách hàng khác nhau. Họ luôn phân biệt rõ nhu cầu thời trang cũng như phong cách cần tạo

dựng cho mỗi người. Bên cạnh đó, cũng có những ngôi sao lớn trong làng giải trí sở hữu cả một đội stylist cá nhân riêng.

*** Những nhóm nghề stylist khác**

- Chuyên viên tạo phong cách tóc (trong tiếng Anh là *hair stylist*) là những người đảm trách công việc sáng tạo và thay đổi các mẫu tóc mới cho khách hàng của mình. Họ có thể là một phần của êkíp stylist cá nhân cho một ngôi sao, hoặc tham gia các đội stylist thời trang trong một đoàn phim hay làm việc tại một tạp chí và có phần việc chuyên trách là sáng tạo các mẫu tóc. Cần phải phân biệt họ với các thợ làm tóc, bởi các stylist tóc chuyên nghiệp thường chỉ trình bày ý tưởng để các thợ làm tóc thực hiện thay vì trực tiếp tạo kiểu. Dĩ nhiên, để trở thành một stylist tóc, họ phải rất am hiểu về công việc này và có kinh nghiệm trong việc làm tóc từ trước đó.

- Stylist ẩm thực (trong tiếng Anh là *food stylist*) là những nghệ sĩ bài trí các món ăn từ đơn giản đến cầu kì nhất. Đây là nghề mới xuất hiện cách đây không lâu nhằm phục vụ nhu cầu của những nhà hàng khách sạn cao cấp hay các tạp chí chuyên về nghệ thuật nấu ăn. Mỗi món ăn khi qua tay các stylist ẩm thực không chỉ được đảm bảo về chất lượng mà còn hấp dẫn các thực khách ngay từ cái nhìn đầu tiên. Sự xuất hiện của họ chính là để giúp mọi người thực sự được "ăn bằng mắt" trước khi thưởng thức trực tiếp hương vị của mỗi món ăn.

- Stylist xe hơi (trong tiếng Anh là *automotive stylist*) là những người tham gia vào quá trình thiết kế các mẫu xe ô tô mới. Họ đảm bảo tính nghệ thuật và đương đại (cập nhật những xu hướng mới theo nhu cầu của khách hàng) trong bản thiết kế của mỗi chiếc xe. Tất nhiên các stylist xe hơi phải phối hợp thật chặt chẽ với các kĩ sư thiết kế khác - những người đảm bảo kiểu dáng của chúng phù hợp với các điều kiện kĩ thuật trong quá trình chế tạo, sản xuất và lắp ráp hàng loạt.

Chỉ khám phá qua những hàng ghế đầu tiên trong nghề Stylist thì hẳn bạn cũng đã nhận ra, nghề stylist thời trang chính là công việc quen thuộc và gần gũi nhất với thế giới của những bộ trang phục cùng những phụ kiện thiết kế. Đó cũng là công việc điển hình nhất của một stylist chuyên nghiệp trong làng thời trang và giải trí ngày nay.

Họ đứng sau mọi bộ ảnh thời trang trên các tạp chí, quyết định từng tư thế tạo dáng hay biểu cảm của người mẫu. Họ là nhân tố không thể thiếu trong mọi *show* diễn thời trang trên các sàn *catwalk*[(1)] từ lớn đến nhỏ. Họ cũng xuất hiện trong các

chương trình truyền hình chuyên về thời trang với vai trò đặc biệt then chốt. Nhưng vị trí đáng mơ ước nhất của mỗi stylist thời trang vẫn là trở thành stylist chính cho một tạp chí thời trang.

Nghề stylist thời trang cho tạp chí hơi giống với công việc của một đạo diễn. Stylist phải nắm được mọi công đoạn, tổ chức từng công việc cụ thể và cuối cùng kết hợp lại để cùng tạo ra những bộ ảnh đẹp nhất. Họ chính là "xương sống" của một album ảnh giới thiệu bộ sưu tập thời trang: Đưa ra kịch bản chính và ráp nối từng thành viên trong êkíp chụp với nhau. Vậy công việc cụ thể của các stylist thời trang là gì? Chúng ta hãy theo chân họ để tìm hiểu làm thế nào ra đời một bộ ảnh thời trang nhé!

*** Làm việc với các khách hàng, nhà thiết kế**

Đây chính là bước đầu tiên trong công việc của tất cả các stylist thời trang. Họ cần có những buổi gặp gỡ và trao đổi với các khách hàng, có thể là các nhà thiết kế, các nhà mốt hay ban biên tập của một tạp chí thời trang... Mục đích của những buổi làm việc này là để các stylist có thể nắm rõ được yêu cầu của khách hàng thông qua câu hỏi quen thuộc: "Thông điệp mà bộ ảnh/bộ sưu tập muốn truyền đạt là gì?". Từ đây, họ sẽ có những hình dung ban đầu về mục đích thực hiện bộ ảnh, cùng những định hướng rõ ràng trong việc xây dựng kịch bản bộ ảnh. "Ság tạ trong khuô khổ" và luôn tôn trọng ý tưởng chủ đạo của nhà thiết kế chính là tính chất đặc thù trong nghề này.

*** Xây dựng và sáng tạo ý tưởng, kịch bản hình ảnh**

Bước thứ hai nhưng cũng đồng thời là bước quan trọng nhất, tiêu tốn nhiều thời gian và công sức của một stylist thời trang nhất chính là việc lên kịch bản chủ đạo cho bộ ảnh. Tùy theo mỗi bộ sưu tập mà khái niệm *concept* này lại khác nhau. Đó có thể là cả một kịch bản mà từng bức ảnh phải thể hiện nội dung rồi được ráp nối lại với nhau để kể lại một câu chuyện. Hay cũng có thể đơn giản chỉ là một bối cảnh đặc thù cho cả bộ ảnh, ví dụ như một bộ sưu tập váy được chụp toàn bộ dưới nước.

Công đoạn này đòi hỏi các stylist thời trang phải sử dụng tối đa những ý tưởng sáng tạo độc đáo và mới lạ của mình, kết hợp với các kiến thức nền về thời trang sẵn có rồi tìm cách thỏa mãn tối đa yêu cầu từ phía khách hàng/nhà thiết kế để cho ra đời kịch bản hình ảnh tổng thể. Bản thân các ý tưởng được lựa chọn cũng phải đáp ứng được tiêu chí là khả thi và linh hoạt trong khâu thực hiện, bởi có một thực tế là không phải bất kì ý tưởng nào trong đầu các stylist thời trang cũng có thể biến thành hiện thực.

*** Tìm kiếm và lựa chọn trang phục, bối cảnh và đạo cụ**

Sau khi đã chốt lại kịch bản hình ảnh, chính các stylist thời trang sẽ là những người lựa chọn từng trang phục một, từ quần áo cho đến giày tất, phụ kiện và cách kết hợp chúng với nhau. Tùy theo từng bộ ảnh mà họ được quyền sử dụng phục trang của một thương hiệu duy nhất hay kết hợp quần áo của nhiều nhãn hiệu cho một bộ ảnh theo chủ đề riêng.

Cũng không kém phần quan trọng chính là khâu chọn bối cảnh chụp cho các *shoot* hình ngoại cảnh: Phải là địa điểm có các không gian đúng như ý đồ của kịch bản hình ảnh, lại vừa đủ các tiêu chuẩn như diện tích, mức độ an toàn... để tác nghiệp. Thường thì đối với các êkíp thời trang chuyên nghiệp, luôn có một đội hiện trường đảm trách công việc tìm kiếm này, còn các stylist chỉ là người quyết định và đưa ra lựa chọn cuối cùng. Nhưng cũng có lúc, tự stylist phải đi tìm kiếm các bối cảnh này.

Đạo cụ cũng là một yếu tố hỗ trợ cho việc hiện thực hóa các ý tưởng mà stylist thời trang đưa ra. Có những tình huống mà bản thân stylist phải là người bắt tay trực tiếp làm ra các đạo cụ đó (nếu chúng là hàng "độc" và không có sẵn ngoài thị trường). Nếu những đạo cụ này được chuẩn bị chu đáo và phù hợp với chủ đề chung, chúng có thể sẽ giúp tạo ra những hiệu ứng rất mạnh cho bộ ảnh.

*** Liên hệ và gặp gỡ êkíp thực hiện bộ ảnh**

Thông thường, mỗi stylist thời trang đều sở hữu một danh sách dài các cộng tác viên - đồng nghiệp là các nhiếp ảnh gia, chuyên viên làm tóc, chuyên viên trang điểm, nhân viên hậu kì, ánh sáng... Có những người còn chia hẳn theo các đội khác nhau và tùy vào yêu cầu của mỗi bộ ảnh mà các stylist sẽ chọn nhóm nào tham gia thực hiện bộ ảnh/bộ sưu tập. Cách thức lựa chọn người mẫu cũng tương tự như vậy. Có lúc các stylist chỉ lựa chọn từ catalogue của các công ty quản lí một gương mặt phù hợp, nhưng cũng có những bộ ảnh quảng cáo cầu kì tới mức phải tổ chức *casting* tuyển chọn rất ngặt nghèo.

Sau khi đã tập hợp được tất cả các thành viên cần thiết, stylist thời trang cần tổ chức một buổi gặp mặt cả nhóm sản xuất để truyền đạt lại ý tưởng của mình tới từng người mẫu, chuyên gia tóc - trang điểm, nhiếp ảnh gia và đồng thời thống nhất luôn về cách thức, kế hoạch và tiến độ làm việc. Ví dụ như có những bộ ảnh hoành tráng được thực hiện ở nhiều bối cảnh khác nhau với số lượng người tham gia trong êkíp lớn, khi đó vai trò của stylist sẽ gần như giống một tổng đạo diễn.

*** Chỉ đạo diễn xuất trong buổi chụp hình**

Công việc chuyên môn của các stylist khi tác nghiệp chính là chỉ đạo diễn xuất và truyền cảm hứng cho các người mẫu để họ thể hiện những biểu cảm, tư thế tạo dáng đúng với những gì các stylist hình dung trong đầu. Càng có thâm niên trong nghề, các stylist thời trang lại càng nhiều kinh nghiệm và tự tin về khả năng chỉ đạo diễn xuất của mình hơn. Họ cũng quyết định cả các yếu tố khác trong tấm hình như góc máy, cường độ ánh sáng...

*** Công việc hậu kì**

Sau buổi chụp hình, các bức ảnh thường được xử lí lại đôi chút, có thể là chỉnh sửa về tông màu, ghép hiệu ứng, tẩy xóa các chi tiết hậu cảnh không cần thiết... Dù không phải là người thực hiện trực tiếp, nhưng các stylist thời trang cũng phải tham gia vào quá trình này, góp tiếng nói quyết định diện mạo cuối cùng cho sản phẩm sáng tạo của mình.

*** Giới thiệu đến công chúng**

Sở hữu trong tay bộ ảnh hoàn chỉnh, các stylist thời trang còn là người tìm kiếm "đầu ra" cho đứa con tinh thần của mình và giới thiệu nó tới công chúng. Tùy theo mục đích và đối tượng mà bộ ảnh hướng đến, các stylist thời trang sẽ lựa chọn những kênh truyền thông khác nhau để đăng tải và giới thiệu các bộ ảnh này.

*** Một số công việc khác của các stylist thời trang**

- Viết kịch bản hình ảnh cho các *show* diễn thời trang.
- Chỉ đạo diễn xuất trên sàn *catwalk* tại các buổi trình diễn thời trang.
- Sản xuất các chương trình truyền hình về tạo dựng phong cách...

Thế giới thời trang rộng lớn đem lại cho các stylist những môi trường làm việc cực kì đa dạng và phong phú. Một stylist thời trang có năng lực sẽ sở hữu những cơ hội nghề nghiệp trong mơ với mức thu nhập cao chót vót. Được coi như nghề nghiệp "ăn theo" sự phát triển của thời trang và truyền thông, nên ở đâu có thời trang là ở đó có stylist!

Càng ở những trung tâm lớn của làng giải trí thế giới, các stylist càng được trọng dụng và chiếm vị trí quan trọng. Họ góp mặt trong hầu hết các sản phẩm của thế giới truyền thông hiện đại, bởi nhu cầu về tạo dựng hình ảnh và phong cách đặc trưng đã trở nên không thể thiếu được với tất cả nhãn hàng, thương hiệu hay các ngôi sao hàng đầu.

Hãy cùng liệt kê danh sách những nơi các stylist thời trang đang làm việc:

*** Các tạp chí, ấn phẩm về thời trang, làm đẹp và phong cách sống**

Đây chính là môi trường làm việc quen thuộc nhất với các stylist thời trang. Làm việc cho một tòa soạn có nghĩa là các sản phẩm của họ cũng phải mang những phong cách tiêu biểu của tờ tạp chí hay ấn phẩm đó. Không chỉ dừng lại ở công việc chuyên môn trong các bộ ảnh, các stylist - với lợi thế là những người đang dẫn đầu xu hướng thời trang thế giới còn có thể trở thành các phóng viên hay biên tập viên chuyên mục nếu có khả năng ngôn ngữ tốt. Làm việc tại đây cũng mang lại cho họ những mối quan hệ rộng trong ngành thời trang - giải trí, điều này rất thuận lợi để tìm kiếm cơ hội và thách thức mới từ các lĩnh vực khác.

*** Các nhà mốt, cửa hiệu thời trang, công ty đào tạo và quản lí người mẫu**

Nếu như những stylist thời trang kiêm phóng viên được quyền thả sức với những trang phục của rất nhiều nhà thiết kế, thì lại có những stylist chỉ làm việc cho một thương hiệu nhà mốt hay cửa hiệu thời trang. Họ thường là những "kiểm định viên" cho mỗi bộ sưu tập mới ra và kiêm luôn cả công việc PR nếu có các kênh thông tin hữu dụng.

*** Các đoàn làm phim và sản xuất quảng cáo**

Thường có cả một êkíp các stylist thời trang phụ trách phần tạo hình và phục trang của các nhân vật trong một đoàn làm phim, hay trong một nhóm sản xuất các *video clip* ca nhạc, quảng cáo. Khách hàng trực tiếp của họ là các đạo diễn.

*** Các kênh truyền hình và các hãng thông tấn lớn.**

*** Làm việc cho các ngôi sao và người nổi tiếng.**

*** Làm việc tự do (không làm việc cố định ở đâu mà cộng tác với nhiều nơi).**

Mọi công việc trên thế giới đều có những hấp dẫn và thách thức riêng, nghề stylist - chuyên viên tạo phong cách cũng không phải là ngoại lệ. Nếu chỉ đơn giản là yêu thích thời trang và công việc làm đẹp cho mọi người, thì lĩnh vực thời trang đang trải ra trước mắt bạn hàng trăm sự lựa chọn khác nhau. Vậy nghề stylist - những con người luôn đứng sau các bộ ảnh, đứng sau cánh gà *catwalk* trong buổi trình diễn thời trang có gì hấp dẫn bạn? Hãy thử xem stylist Estee Stanley của tờ *Marie Claire*, đồng thời cũng là chuyên viên thời trang của các minh tinh như Jessica Biel, Lea Michele... chia sẻ về những lí do cô chọn nghề stylist nhé!

10 LÍ DO KHIẾN STYLIST LÀ CÔNG VIỆC TUYỆT VỜI NHẤT TRÊN ĐỜI!

*** Mua sắm, mua sắm và mua sắm nhiều hơn nữa**

Nếu bạn là một tín đồ *shopping*, luôn mê mẩn những trang phục mốt nhất theo mùa, thì stylist thời trang chắc chắn là một công việc phù hợp với bạn. Các stylist thời trang được mua sắm và ngắm nghía những bộ cánh mới và đẹp nhất từ những thương hiệu hàng đầu, những cửa hàng lớn trong các trung tâm thương mại... và tuyệt nhất là bạn được trả lương để đi *shopping*!

*** Những bộ quần áo đẹp nhất luôn là "bạn thân" của bạn!**

Để có thể tìm được cảm hứng sáng tạo và kết hợp nên những phong cách thời trang vừa hợp thời vừa cá tính, bạn phải thường xuyên xem các tạp chí thời trang. Trở thành một stylist cho phép bạn luôn được làm bạn với những trang phục mốt nhất.

*** Bạn là sếp của chính mình**

Hãy nói ngay lời chào tạm biệt với viễn cảnh đi làm ngày 8 tiếng. Là một stylist, bạn tự quyết định khi nào mình làm việc gì. Dĩ nhiên bạn vẫn phải tôn trọng những giao hẹn với khách hàng (và thỉnh thoảng họ cứ tỏ ra như thể họ là sếp của bạn vậy), nhưng bù lại bạn được chủ động hoàn toàn về thời gian làm việc.

*** Mỗi ngày làm việc của bạn luôn mới mẻ**

Sẽ chẳng có bộ ảnh nào giống bộ ảnh nào, sẽ chẳng có dự án nào được phép lặp lại ý tưởng của những cái cũ. Bạn luôn thấy những thách thức đa dạng chờ đợi mình ở trước mặt, và đó cũng là động lực để bạn làm mới mình mỗi ngày.

*** Được làm việc chung với những con người xinh đẹp, nổi tiếng và tài năng**

Ai sẽ cần đến một stylist cho mình nào? Chẳng phải là những người nổi tiếng, các ca sĩ và người mẫu đó sao. Nếu bạn trở thành một stylist, biết đâu một ngày nào đó, thần tượng của bạn sẽ tìm đến bạn để xin một lời khuyên về cách ăn mặc?

*** Du lịch**

Khi thực hiện những bộ ảnh ngoại cảnh, các stylist sẽ đi khắp nơi. Bạn sẽ có cơ hội để khám phá những vùng đất mới, và chắc chắn những trải nghiệm đó sẽ càng đáng nhớ hơn nếu bạn được truyền cảm hứng để tạo ra một phong cách, xu hướng mới và có những bức ảnh đẹp mĩ mãn.

*** Tạm biệt nhé, công việc tẻ nhạt!**

Nếu như những công việc bàn giấy là cơn ác mộng với bạn, và bạn chỉ thích những gì thật lãng mạn, bay bổng hay đột phá thì xin chúc mừng, bạn đã chọn đúng nghề rồi đấy!

*** Những chiếc đầm miễn phí**

Nói thẳng nhé, bạn là một stylist không có nghĩa rằng bạn sẽ được các nhà thiết kế cho không những bộ quần áo hàng hiệu. Nhưng thỉnh thoảng, các hộp quà đột xuất cũng làm bạn bất ngờ...

*** Những bữa tiệc đình đám nhất luôn có sự góp mặt của bạn**

Các chương trình lớn, nhỏ, những *show* diễn thời trang mà bạn luôn mơ ước từ thuở bé giờ đây hoàn toàn là việc nằm trong tầm tay bạn. Nếu làm việc chăm chỉ và thành công trong nghề stylist, thậm chí bạn còn có thể trở thành những người tạo ra các bữa tiệc, *show* diễn đó nữa cơ.

*** Gặp gỡ và kết bạn**

Lí do cuối cùng, và cũng là lí do tuyệt vời nhất. Mỗi ngày, bạn sẽ có cơ hội tiếp xúc và làm quen với những người bạn mới, họ cũng nhiệt tình và sáng tạo như bạn. Họ giống như những cơn gió liên tục thổi tình yêu thời trang tới bạn, họ cũng vui tính và thích kết bạn. Tuy làm việc chung với họ không phải là không có những lúc rắc rối, nhưng cuối cùng nó sẽ luôn khiến bạn yêu công việc của mình hơn.

*** Niềm đam mê với thời trang và làm đẹp**

Cũng như mọi công việc khác trong lĩnh vực này, nghề stylist cũng đòi hỏi bạn thật sự yêu thích vẻ đẹp, ham muốn tìm tòi, sáng tạo ra những cách kết hợp trang phục đẹp hơn, thậm chí đẹp hơn nữa so với những gì ngành thời trang đang có.

Đây cũng chính là điều kiện tiên quyết để bạn có thể theo đuổi con đường stylist chuyên nghiệp lâu dài. Nếu không chuẩn bị sẵn cho mình ngọn lửa nhiệt huyết thì những vất vả, khó khăn thường gặp khi mới bước vào nghề như sự non kém kinh nghiệm, thiếu các mối quan hệ, áp lực sáng tạo liên tục... sẽ đánh gục bạn. Khi đó, chỉ có tình yêu với công việc mới đủ sức giúp bạn vững tin bước tiếp.

Bên cạnh đó, trước khi bước chân vào công việc này, bạn cũng cần chuẩn bị cho mình hành trang là một vốn kiến thức sâu rộng về thời trang từ đủ các lĩnh vực liên quan như: thiết kế, làm tóc, trang điểm, nhiếp ảnh...

*** Khả năng tạo hình tốt, óc thẩm mĩ cao**

Bạn đừng nghĩ chỉ có các nhà thiết kế mới cần đến khả năng tạo hình hay gu thẩm mĩ vượt trội. Các stylist muốn ứng dụng những mẫu quần áo mới nhất, hiện đại nhất mà nhà thiết kế làm ra cũng cần những tố chất này. Nó giúp bạn dễ dàng hình dung ra được những ý tưởng, thông điệp mà các nhà thiết kế gửi gắm vào bộ trang phục. Óc thẩm mĩ cũng giúp bạn nhận ra sự chuyển dịch trong xu hướng thời trang thế giới được cập nhật liên tục từng phút, từng giây.

*** Cái đầu bùng nổ nhiều ý tưởng sáng tạo**

Nếu như tất cả các tố chất khác là “cần”, thì óc sáng tạo chính là mảnh ghép “đủ” để bạn trở thành một stylist thực thụ. Thế giới của các stylist đòi hỏi bạn luôn suy nghĩ khác đi và suy nghĩ mới hơn. Những bộ sưu tập liên tục được tung ra quanh năm và những ngôi sao nổi tiếng sẽ không cho phép bạn lặp lại ý tưởng khi xây dựng phong cách cho họ. Bạn hãy sẵn sàng để bùng nổ mỗi ngày đi!

*** Bản lĩnh và cá tính**

Những phong cách mới mẻ và đôi khi hơi kì lạ mà bạn sáng tạo ra trong tương lai có thể sẽ phải nhận những ý kiến phản đối, đôi khi gay gắt từ một nhóm công chúng. Nghĩ ra một cái mới đã khó, nhưng để có đủ tự tin vào năng lực bản thân và dũng cảm bảo vệ ý tưởng mới của mình sẽ đòi hỏi ở bạn rất nhiều bản lĩnh đấy!

*** Khả năng làm việc theo nhóm và tư duy lãnh đạo**

Công việc của một stylist chính là mô hình làm việc theo nhóm rất điển hình, khi mà ở đó bạn phải phối hợp với tất cả các bộ phận xung quanh, từ khách hàng đến người mẫu, nhiếp ảnh gia, chuyên viên trang điểm... để cho ra đời một sản phẩm thống nhất về mặt ý tưởng. Hơn nữa, ở trong êkíp đó, stylist còn là sợi dây vô hình kết nối mọi người lại, chính vì vậy khả năng giao tiếp, thuyết phục rất quan trọng. Chưa kể đến vai trò là "tổng đạo diễn" của một buổi chụp hình chẳng hạn, các stylist còn cần có cả khả năng lãnh đạo, để dễ dàng điều phối công việc và khai thác tối đa năng lực của các thành viên trong cùng êkíp.

*** Sức khỏe dẻo dai, bền bỉ**

Là một stylist, bạn sẽ có những tuần dài thảnh thơi và chẳng hề vướng bận công việc gì, nhưng cũng có khi phải đối mặt với một cường độ làm việc liên tục đến chóng mặt, nhất là vào những mùa mốt hay các tuần lễ thời trang. Luyện tập thể dục thể thao hằng ngày là cách thông minh để chuẩn bị cho những ngày làm việc dài phía trước.

*** Trên thế giới**

Ở nước ngoài, những nơi đào tạo một cách bài bản và chính quy nghề stylist đa số đều là các trường đại học, học viện thời trang lớn, được đặt tại các kinh đô thời trang thế giới. Danh tiếng nhất phải kể đến Học viện Thời trang Paris (Pháp), Học viện Kịch nghệ New York (Mĩ), Đại học AIU London (Anh)... Các trường đào tạo này thường có tiêu chuẩn khá cao khi xét tuyển đầu vào.

Ở đây họ có một hệ thống phong phú các chuyên ngành liên quan tới lĩnh vực thời trang, giúp cho các học viên có thể tìm tòi, nghiên cứu sâu hơn về nghề mình lựa chọn. Bên cạnh việc học chuyên ngành stylist, các sinh viên được cung cấp các kiến thức cơ bản về lịch sử thời trang, chất liệu vải, công nghệ may...

*** Tại Việt Nam**

Chỉ mới xuất hiện từ một vài năm trở lại đây, cùng với tốc độ phát triển nhanh đến bất ngờ của các ngành giải trí và truyền thông, stylist đang trở thành một nghề

“nóng” và được nhiều bạn trẻ Việt Nam mơ ước. Thế nhưng, thực tế là nghề stylist ở nước ta cần có thời gian để định hình và phát triển chuyên môn nghề. Các bạn có thể bắt đầu từ công việc như: làm biên tập viên của những tạp chí, kênh truyền hình thời trang và phong cách sống, nhờ đó tích luỹ kinh nghiệm để bước vào con đường stylist thực thụ.

Hiện vẫn chưa có trường đào tạo chuyên biệt về nghề này tại Việt Nam, nên đa số các stylist đang hành nghề (trừ những người đi học chuyên ngành này tại nước ngoài) thường phải dựa vào kiến thức đã học qua các ngành mĩ thuật hay thiết kế thời trang tại các cơ sở đào tạo như:

- Khoa Đồ họa - Đại học Mĩ thuật Công nghiệp Hà Nội - 360 Đê La Thành - Đống Đa - Hà Nội

- Khoa May và Thời trang - Đại học Sư phạm Kĩ thuật Hưng Yên - Yên Lịch - Dân Tiến - Khoái Châu - Hưng Yên

- Khoa công nghệ May và Thời trang - Đại học Sư phạm Kĩ thuật TP. Hồ Chí Minh - 01 Võ Văn Ngân - Linh Chiểu - Thủ Đức - TP. Hồ Chí Minh

- Khoa Mĩ thuật Công nghiệp - Đại học Tôn Đức Thắng - 19 Nguyễn Hữu Thọ - Phường Tân Phong - Quận 7 - TP. Hồ Chí Minh

- Khoa Dệt may Thời trang - Đại học Quốc Tế Hồng Bàng - 215 Điện Biên Phủ - Phường 15 - Bình Thạnh - TP. Hồ Chí Minh

- Đại học Công nghệ Sài Gòn - 180 Cao Lỗ - Phường 4 - Quận 8 - TP. Hồ Chí Minh

- Đại học Nghệ thuật Huế - 10 Tô Ngọc Vân - TP. Huế

- Trường Cao đẳng Nghệ thuật Hà Nội - 07 Hai Bà Trưng - Hà Nội - Việt Nam

- Trường Cao đẳng Văn hóa Nghệ thuật TP. Hồ Chí Minh - 05 Nam Quốc Cang - Phường Phạm Ngũ Lão - Quận 1 - TP. Hồ Chí Minh

- Đại học Sân khấu Điện ảnh - Khu Văn hóa nghệ thuật - Phường Mai Dịch - Cầu Giấy - Hà Nội

Các trường tuyển sinh ngành thời trang theo khối A, B như trường Đại học Công nghiệp Hà Nội và tuyển sinh theo khối A như Đại học Công nghiệp TP. Hồ Chí Minh. Riêng một số trường đào tạo ngành Mĩ thuật như Đại học Kiến trúc, Đại học Mĩ thuật, Cao đẳng Văn hóa Nghệ thuật... đều có yêu cầu sơ tuyển khi tuyển sinh. Những thí sinh dự thi vào các trường đại học này (dự tuyển theo các khối V, H) phải thi các môn năng khiếu là vẽ trang trí và vẽ hình họa.

Ngoài ra, nếu đam mê thời trang và muốn học các chuyên ngành khác gắn bó gần gũi hơn với công việc của một stylist chuyên nghiệp, bạn cũng có thể đăng kí theo học tại các trung tâm đào tạo thời trang lớn của quốc tế đã có mặt tại Việt Nam như Học viện Thời trang London...

Nghề sư phạm

> Nhiệm vụ quan trọng nhất của một nền văn minh là dạy con người biết tư duy.
>
> **Edison**

Với rất nhiều ưu đãi và cơ hội việc làm cao, sư phạm vẫn đang là một trong những sự lựa chọn hàng đầu trong các hồ sơ đăng kí vào đại học.

Đảng và Nhà nước ta coi giáo dục là quốc sách. Ngành giáo dục đang được quan tâm và đầu tư rất nhiều. Chưa bao giờ, bạn lại có nhiều cơ hội phát triển với nghề giáo như bây giờ.

Và bạn, biết đâu, khi đã vào nghề, bạn lại chẳng góp sức mình cho sự nghiệp giáo dục đang rất cần đổi mới mạnh mẽ ở nước ta.

Nhưng trước hết, chúng ta hãy cùng khám phá một ngành nghề tưởng như quen thuộc song còn bao điều có thể bạn chưa biết với *Toa tàu số 38*:

Nghề sư phạm

Đón bạn ở *Hàng ghế số 1* là người thầy vĩ đại bậc nhất trong những người thầy vĩ đại của dân tộc Việt Nam ta: thầy Chu Văn An.

Nếu bạn từng vào Văn Miếu - Quốc Tử Giám, hẳn bạn đã thấy gian thờ Chu Văn An. Suốt mấy chục năm, thầy Chu Văn An đã dạy dỗ học trò tại "trường đại học đầu tiên của nước ta" này.

Đỗ cao trong kì thi nhưng Chu Văn An không ra làm quan mà mở trường dạy học. Học trò của thầy có đủ mọi tầng lớp trong xã hội: từ hoàng tử, quý tộc đến những trẻ nghèo. Dân gian vẫn truyền nhau nhiều câu chuyện về Chu Văn An và

những môn sinh. Có những chuyện đã thành bài học về đạo thầy trò, lại có chuyện đã được dệt thành huyền thoại như câu chuyện về người học trò con trai của thủy thần.

Truyện kể rằng danh tiếng của Chu Văn An vang xa tới mức hai con của thần cũng tới xin theo học. Ngày tháng trôi qua, hai người ấy được thầy dạy cho "cái chữ" và "đạo làm người". Rồi đến một năm trời hạn hán kéo dài, nhân dân lầm than. Theo nguyện vọng tha thiết của thầy Chu, người học trò con trai thủy thần đã hóa phép vẩy mực làm mưa, dù biết rằng mình sẽ phải trả giá bằng mạng sống. Đất đai và vạn vật đang bị ánh mặt trời thiêu đốt gặp cơn mưa lập tức hồi sinh. Chỉ có điều nước mưa đen như mực, để lại vết tích là Đầm Mực.

Câu chuyện cảm động ấy vẫn được kể từ đời này qua đời khác như một truyền thuyết bất diệt về lòng yêu thương nhân dân và về sức cảm hóa kì diệu của người thầy. Đâu dễ có nghề nào, ngoài nghề giáo, có thể làm nên sức lay động thiêng liêng đến cả thần linh như thế?

Bạn sẽ dễ dàng nhận ra: trong hai chữ *sư phạm* thì *sư* có nghĩa là *thầy*. Người xưa vẫn quan niệm cho con đi học là để mong nhặt được "dăm ba chữ" của thánh hiền. Thầy là người đưa đến cho trò những lời thánh hiền dạy ấy... Song dân nước ta, ngay từ rất sớm, cũng đã thấy rằng thầy không chỉ dạy chữ. Bởi con cái họ, nếu có phải cố học lấy dăm ba chữ, thì chưa hẳn để "làm vương làm tướng", mà chủ yếu là để "ra người", để "nên người".

Người ta trông mong thầy dạy cho con mình thực sự làm người: Dạy lễ nghĩa, ăn nói, cư xử, dạy cách từ một góc đã biết suy ra các góc còn chưa biết như "người thầy của muôn đời" là Khổng Tử từng nói đến. Cho nên đi học là học chữ nhưng còn là "học ăn, học nói, học gói, học mở".

Thế còn chữ *phạm*?

Trong sư phạm thì phạm có nghĩa là khuôn thước, là mẫu mực. Yêu cầu về sự mẫu mực, khuôn thước này nhất định phải được đặt ra trước tiên cho người đã chọn nghiệp làm thầy. Chấp nhận làm thầy giáo nghĩa là bạn đã chấp nhận làm một tấm gương.

Tấm gương ấy phải được người thầy giáo làm nên, để in dấu ấn của mình vào kí ức và sự quý trọng của học trò, bằng toàn bộ con người mình, chứ không chỉ qua lời giảng. Và ngay cả lời giảng cũng sẽ nhạt nhẽo và giả tạo biết bao nếu không chân thật, không được "bảo hiểm" bằng vốn sống và nhân cách của chính thầy.

Ngày nay, ngành sư phạm đã phát triển thành một hệ thống quy mô và có tổ chức chặt chẽ. Ở một số nước như Mĩ, Anh, Pháp, Đức, Australia... giáo dục là một "ngành công nghiệp" lớn, mang lại nhiều lợi nhuận và tạo ra khối lượng lớn công ăn việc làm cho xã hội.

Còn tại Việt Nam, ngành sư phạm đang chuyển mình trong những cải tiến không ngừng nhằm nâng cao chất lượng giáo dục, chăm sóc, nuôi dưỡng tốt hơn sức khỏe trí tuệ cộng đồng.

*** Một số quy định về nhà giáo trong Luật Giáo dục**

Điều 61 - Nhà giáo

1- Nhà giáo là người làm nhiệm vụ giảng dạy, giáo dục trong nhà trường hoặc các cơ sở giáo dục khác.

2- Nhà giáo phải có những tiêu chuẩn sau đây:

a- Phẩm chất, đạo đức, tư tưởng tốt.

b- Đạt trình độ chuẩn được đào tạo về chuyên môn, nghiệp vụ.

c- Đủ sức khỏe theo yêu cầu nghề nghiệp.

d- Lí lịch bản thân rõ ràng.

3- Nhà giáo dạy ở cơ sở giáo dục mầm non, giáo dục phổ thông, giáo dục nghề nghiệp gọi là giáo viên; ở cơ sở giáo dục đại học và sau đại học gọi là giảng viên.

Điều 63 - Nhiệm vụ của nhà giáo

Nhà giáo có những nhiệm vụ sau đây:

1- Giáo dục, giảng dạy theo mục tiêu, nguyên lí, chương trình giáo dục.

2- Gương mẫu thực hiện nghĩa vụ công dân, các quy định của pháp luật và điều lệ nhà trường.

3- Giữ gìn phẩm chất, uy tín, danh dự của nhà giáo; tôn trọng nhân cách của người học, đối xử công bằng với người học, bảo vệ quyền lợi, lợi ích chính đáng của người học.

4- Không ngừng học tập, rèn luyện để nâng cao phẩm chất đạo đức, trình độ chuyên môn, nghiệp vụ, nêu cao gương tốt cho người học.

5- Các nhiệm vụ khác theo quy định của pháp luật.

Điều 67- Trình độ chuẩn được đào tạo của nhà giáo

1- Trình độ chuẩn được đào tạo của nhà giáo được quy định như sau:

a- Có bằng tốt nghiệp trung học sư phạm đối với giáo viên mầm non, giáo viên tiểu học.

b- Có bằng tốt nghiệp cao đẳng sư phạm đối với giáo viên trung học cơ sở.

c- Có bằng tốt nghiệp đại học sư phạm đối với giáo viên trung học phổ thông.

d- Có bằng tốt nghiệp cao đẳng sư phạm hoặc bằng tốt nghiệp cao đẳng khác đối với giáo viên dạy các môn văn hoá, kĩ thuật, nghề nghiệp; có bằng tốt nghiệp trường dạy nghề, nghệ nhân, kĩ thuật viên, công nhân kĩ thuật có tay nghề cao đối với giáo viên hướng dẫn thực hành ở trường dạy nghề.

đ- Có bằng tốt nghiệp đại học sư phạm hoặc bằng tốt nghiệp đại học khác đối với giáo viên trung học chuyên nghiệp.

e- Có bằng tốt nghiệp đại học trở lên đối với nhà giáo giảng dạy cao đẳng hoặc đại học; có bằng thạc sĩ trở lên đối với nhà giáo giảng dạy, đào tạo thạc sĩ; có bằng tiến sĩ đối với nhà giáo đào tạo tiến sĩ.

Điều 17 - Tiền lương

1- Thang, bậc lương của nhà giáo là một trong những thang, bậc lương cao nhất trong hệ thống thang, bậc lương hành chính sự nghiệp của Nhà nước.

2- Nhà giáo được hưởng phụ cấp nghề nghiệp và các phụ cấp khác theo quy định của Chính phủ.

Chiếm số lượng đông đảo nhất trong hệ thống giáo dục ở bất kì quốc gia nào là khu vực các trường phổ thông (tiểu học, trung học cơ sở, trung học phổ thông).

Các trường đại học, cao đẳng... chủ yếu đào tạo kiến thức chuyên ngành cho đối tượng học viên đã tốt nghiệp phổ thông trung học.

Các trường dạy nghề và trung học chuyên nghiệp... đào tạo những cán bộ kĩ thuật và công nhân, liên quan tới những nghề nghiệp cụ thể.

Như vậy, khi bạn chọn làm việc trong ngành sư phạm, tùy thuộc vào trình độ, năng lực và sở thích, bạn có thể trở thành:

*** Giáo viên mầm non, giáo viên tiểu học**

Yêu cầu: Tốt nghiệp các trường trung học sư phạm, hoặc đại học sư phạm khoa giáo dục tiểu học.

Giáo viên mầm non và tiểu học làm việc tại các trường mẫu giáo, tiểu học (còn gọi là trường cấp I), thường được phân giảng dạy nhiều môn học. Ngoài giảng dạy, những giáo viên này thường còn chịu trách nhiệm trông nom, chăm sóc các em học sinh trong thời gian ở trường.

*** Giáo viên trung học cơ sở, trung học phổ thông**

Yêu cầu với giáo viên trung học cơ sở: Tốt nghiệp cao đẳng sư phạm.

Yêu cầu với giáo viên trung học phổ thông: Tốt nghiệp đại học sư phạm.

Giáo viên trường trung học sơ sở (thường gọi là trường cấp II) và trung học phổ thông (thường gọi là trường cấp III) được đào tạo chuyên biệt về từng môn học như Văn, Toán, Lịch sử, Địa lí, tiếng Anh... Họ có nhiệm vụ giúp học sinh “đào sâu” hơn những môn học đã được giới thiệu ở trường tiểu học cũng như đến với những môn học mới.

*** Giáo viên trung học chuyên nghiệp**

Yêu cầu: Tốt nghiệp đại học sư phạm hoặc đại học khác, tùy thuộc vào các chuyên ngành đào tạo của trường.

*** Giảng viên đại học, cao đẳng...**

Yêu cầu: Tốt nghiệp đại học trở lên.

Dựa trên lĩnh vực chuyên môn, giảng viên được tổ chức thành các khoa, bộ môn. Chức năng chính của giảng viên là giảng dạy và chỉ dẫn cho sinh viên, hướng dẫn sinh viên làm nghiên cứu khoa học, khóa luận tốt nghiệp...

Đồng thời, giảng viên cũng chiếm một phần quan trọng trong đội ngũ nghiên cứu. Họ thường công bố những công trình, khám phá của mình trong các bài báo chuyên ngành, sách và trên các phương tiện truyền thông đại chúng khác... Các giảng viên đại học, cao đẳng do đặc thù nghề nghiệp luôn cố gắng theo kịp những tiến bộ trong lĩnh vực của mình bằng việc đọc những tài liệu mới, tham luận với đồng nghiệp và các nhà chuyên môn khác, tham gia vào những hội nghị chuyên ngành...

*** Giáo viên dạy các môn văn hóa, kĩ thuật, nghề nghiệp tại trường dạy nghề**

Yêu cầu: Tốt nghiệp cao đẳng sư phạm hoặc cao đẳng khác, tùy thuộc vào các chuyên ngành đào tạo của trường.

*** Giáo viên hướng dẫn thực hành tại trường dạy nghề**

Yêu cầu: Tốt nghiệp trường dạy nghề, nghệ nhân, kĩ thuật viên, công nhân kĩ thuật có tay nghề cao.

Ngoài lĩnh vực giảng dạy, trong ngành sư phạm, bạn còn có thể tham gia công tác quản lí Nhà nước về giáo dục. Bạn sẽ làm việc tại các bộ phận chức năng của Bộ Giáo dục và Đào tạo, các Sở Giáo dục và Đào tạo tại các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương, các Phòng Giáo dục tại các quận, huyện...

Tùy vào vị trí, nhiệm vụ công tác của bạn mà có những yêu cầu riêng về trình độ nghiệp vụ, chuyên môn.

*** Nghề được Nhà nước quan tâm, khuyến khích**

Những ám ảnh về đời sống khó khăn của nhà giáo cũng không còn gay gắt, nặng nề như trước nữa. Đảng và Nhà nước ta đang quan tâm và đầu tư ngày càng nhiều hơn cho ngành giáo dục, trong đó có cả vấn đề tiền lương và trợ cấp cho giáo viên. (Hiện nay, thang, bậc lương của giáo viên là một trong những thang, bậc lương cao nhất trong hệ thống thang, bậc lương hành chính sự nghiệp của Nhà nước).

*** Được xã hội nể trọng**

Ngày Nhà giáo Việt Nam 20/11 chẳng hạn, từ lâu đã trở thành ngày hội chung của cả nước. Đường phố, thôn làng, ngõ xóm tấp nập người và tấp nập hoa. Ít có, nếu không phải là chưa có một ngày kỉ niệm nghề nghiệp nào cảm động và tưng bừng thế, bởi ngoài bọn con nít dưới ba tuổi không biết gì, có ai mà lại không đã hoặc đang đi học? Với người dân Việt Nam, vị trí quan trọng của người thầy trong trái tim và đời sống tinh thần tự bao đời nay, đã được khái quát thành đạo lí "Không thầy đố mày làm nên", "Tôn sư trọng đạo"...

*** Giữ tâm trong sáng**

Nếu có những nghề nghiệp nào đó tạo cho bạn môi trường để hướng thiện nhiều nhất thì ắt hẳn phải kể đến sư phạm.

Người thầy như chúng ta đã biết, phải qua dạy chữ để dạy làm người, dạy sống, dạy học trò biết yêu quý cái đẹp và cái đức. Chính vì thế chữ "tâm" vẫn phải là phẩm chất hàng đầu của người đã chọn nghề giáo.

Cuộc sống bên ngoài trường học có thể nhiều vụ lợi, bon chen, nhưng mái trường đích thực vẫn phải là một góc bình yên thanh khiết, nơi chỉ có những tâm hồn trẻ thơ trong trắng và trái tim người thầy độ lượng, bao dung.

Cuộc đời người thầy chỉ thật sự có ý nghĩa khi mỗi lần bước chân lên bục giảng, bạn lại thấy tâm hồn mình thêm sáng trong, trái tim thêm nhân ái.

*** Cuộc sống tràn đầy tình yêu thương**

Là một người thầy có tâm, cuộc sống của bạn sẽ luôn đầy ắp tiếng cười và lòng kính yêu của học trò, dù bạn mới bước chân lên bục giảng hay đã ra ngoài cái tuổi "thất thập cổ lai hi".

Những dịp như ngày 20/11, Tết Nguyên đán... nhiều học trò dù đã định cư ở nước ngoài vẫn không quên gửi thiệp và hoa chúc mừng thầy, cô giáo cũ. Có người

sau mười lăm, hai mươi năm trời xa xứ, lặn lội về nước để gặp lại thầy cô. Những câu chuyện giản dị mà cảm động như thế diễn ra ở khắp nơi.

Bạn là một người thầy, tình yêu thương, sự gắn bó quan tâm trong cuộc sống của bạn sẽ không bao giờ cạn, dù bạn ở tuổi nào, và dù bạn ở đâu.

*** Nhiều thời gian dành cho gia đình**

Mỗi nghề có một kiểu bận rộn riêng. Sẽ là sai lầm nếu bạn chọn sư phạm bởi bạn nghĩ rằng làm nghề này, bạn sẽ an nhàn hơn những nghề khác.

Tuy nhiên, quả thực, với nghề giáo, đặc biệt ở các trường cấp II và cấp III, đại học, cao đẳng... bạn không hoàn toàn phải có mặt ở trường từ 8 giờ sáng đến 5 giờ chiều như ở đa số các cơ quan khác, trừ phi hôm nào bạn phải dạy đủ năm tiết buổi sáng và năm tiết buổi chiều, mà trường hợp ấy rất hiếm.

Vì thế, nếu bạn thuộc phái nữ, sẽ là một lợi thế rất lớn khi làm trong ngành sư phạm. Bạn có nhiều thời gian để chăm nom cho gia đình tốt và chu đáo hơn.

Ba sai lầm trong quan niệm về sư phạm

*** Nghề giáo đơn điệu, khô cứng và nhạt tẻ**

Quả thực, trong hai chữ “sư phạm” thì “phạm” có nghĩa là khuôn thước và mẫu mực. Nhưng sự thật không hoàn toàn như bạn nghĩ. Cái khô cứng và nhạt tẻ nằm trong chính bản thân con người chứ không phải trong nghề nghiệp.

Nghề thầy giáo như người chở đò qua sông. Vẫn khúc sông ấy, nhưng người đi đò và cái sóng, cái gió mỗi lúc một khác. Và người thầy giáo đích thực luôn tìm ra những cách dạy khác nhau, để phù hợp với từng đối tượng học sinh. Họ không ngừng tìm tòi và sáng tạo ra con đường gần nhất để giúp học trò đến với tri thức.

Hãy nhìn vào chính những thầy cô mình. Với mỗi thầy cô, bạn có thể gọi ra một điều khiến bạn ghi nhớ mãi không?

Tất nhiên là bạn lập tức làm được, và còn làm với nhiều thú vị là đằng khác.

Một dáng đứng chéo chân không lẫn được vào đâu của thầy dạy Toán. Kiểu nhăn mày đặc trưng của cô giáp dạy Văn. Những bước chân gấp gáp của cô giáo dạy môn Anh... Và còn rất nhiều, rất nhiều nữa.

Ngày khai giảng, chẳng phải thầy hiệu phó trường bạn đã lĩnh xướng cho cả dàn đồng ca toàn các “nhí” lớp 10 và 11 hát sao?

*** Nghề giáo làm bạn nhanh trở nên già nua**

Lại một hiểu lầm tai hại. Chưa có một nghiên cứu cụ thể, nhưng nếu làm phép so sánh thông thường thì bạn có thể thấy thầy cô của mình thường trẻ hơn những người cùng độ tuổi làm việc ở các cơ quan khác. Chính nghề dạy học đã đem lại cho họ cả một nguồn sức sống để kéo dài tuổi thanh xuân.

Là một nhà giáo, bạn luôn có cơ hội tiếp xúc với lớp lớp những thế hệ trẻ, chứng kiến sự biến đổi trong nét tính cách chung, nhu cầu và thẩm mĩ của họ. Tư tưởng

của bạn luôn phải tiếp xúc và chà xát với những tư tưởng mới mẻ nhất của thế hệ trẻ. Để hiểu được họ, bạn phải đặt mình vào vị trí, suy nghĩ của họ. Làm sao bạn có thể già nua cho được?

*** Nghề giáo ít tính sáng tạo**

Vậy thì bạn nên biết rằng dạy và học là hai loại công việc không hoàn toàn độc lập, thậm chí đối lập với nhau như nhiều người vẫn nghĩ.

Quả là có sự đối lập, nhưng bên cạnh sự đối lập, hai quá trình ấy còn thống nhất từ trong bản chất.

Như bạn đã biết, thầy giáo phải là người liên tục khám phá ra con đường tốt nhất để đi tới nhận thực chân lí, những chân lí mà thầy phải nắm chắc và thực lòng tin rằng cần thiết cho nhu cầu khôn lớn của học trò. Và con đường ấy luôn là cái đích phấn đấu trong suốt cuộc đời của người thầy.

Vì vậy, thầy giáo phải thường xuyên tự phân tích cặn kẽ, để tìm xem muốn đến được với những tri thức đó thì cần phải đi qua những chặng đường nhận thức nào, cách đi nào là tối ưu. Khi đó, bạn - người thầy tận tâm với nghề và với trò - đang gắng làm một người trò tốt. Và chỉ vậy, thầy mới mong hướng dẫn được cách tìm tòi, phát hiện và gợi hứng thú tìm tòi, phát hiện ở học sinh.

Làm sao có thể thực hiện tốt một công việc luôn đòi hỏi phải tự phân thân, tự đóng vai như thế, nếu người thầy thiếu khả năng sáng tạo?

*** Giàu tình yêu thương, đặc biệt là yêu lớp người trẻ tuổi**

Nghề sư phạm sẽ rất bạc bẽo với ai chỉ biết thích bạc tiền và danh vọng, những ai sống vị kỉ và ham tỏ rõ quyền uy (cho dù đó chỉ là quyền uy trước bầy trẻ nhỏ).

Bởi hơn bất cứ một công việc nào khác, với nghề sư phạm, phải giàu tình yêu thương con người thì mới có thể yêu nghề. Điều này càng quan trọng hơn khi đối tượng bạn hướng tới chủ yếu là lớp người trẻ tuổi, cách bạn đôi khi một vài thế hệ với một lối quan niệm khác và suy nghĩ khác.

Thành đạt trong nghề làm thầy giáo, vì thế, chỉ đến với những người muốn hòa vui giữa đám học trò tươi tắn, trong sáng, trẻ trung, muốn được chúng tin cậy, coi là người bạn lớn, trông thấy chúng trưởng thành và đến một lúc nào đó sung sướng nhận ra chúng đã vượt hơn mình.

*** Thích giúp người khác hiểu biết**

Thầy giáo chân chính phải là người thích dạy, thích giúp người khác hiểu biết, thích giáo dục lớp người trẻ tuổi hơn. Niềm say mê cần thiết trong bất cứ nghề nghiệp nào, lại càng cần trong sư phạm.

Cổ nhân từng ca ngợi những người thầy “dạy không biết chán” (cùng với những học trò “học không biết mỏi”). Một giờ dạy thành công là, và có lẽ chỉ là, giờ dạy mà người thầy thật lòng cảm thấy tha thiết muốn trao gửi cho học trò những điều mà mình biết là cần và bổ ích lắm cho cuộc sống trước mắt hoặc sau này của các em.

Sức chinh phục đích thực của người thầy được làm nên chủ yếu từ tấm lòng chân thành, tha thiết đó, từ tâm huyết của người thầy, chứ tuyệt nhiên chẳng phải từ các xảo thuật bề ngoài giả tạo.

*** Biết cách truyền đạt**

Trong nghề sư phạm, bạn còn phải quan tâm tới cả vấn đề “thanh sắc” nữa. Vì cũng có một đôi chút giống nhau nào đó giữa một người thầy giáo và một diễn viên: cả hai, đều phải chinh phục đám đông bằng toàn bộ con người mình, từ giọng nói, ánh mắt đến cử chỉ, điệu bộ...

Trên một phương diện khác, bạn lại cần những phẩm chất của một nhà hùng biện. Bạn biết cách lập tức lôi cuốn những cái đầu đang “bay bổng” ở đâu đó vào một chủ đề. Thậm chí, bạn phải là một nhà hùng biện có tài, vì trước mắt bạn không phải là “công chúng” bình thường, mà là những cái đầu còn rất trẻ và phóng khoáng, đôi khi bướng bỉnh nữa. Thu hút sự chú ý thật sự của họ không dễ.

*** Biết tạo không khí thoải mái, dễ chịu**

Ngay cả những bài giảng đáng lẽ rất hay mà diễn ra trong không khí quá trang nghiêm và mô phạm cũng không còn nhiều giá trị nữa.

Chúng ta thường thích những thầy giáo hài hước và vui tính, biết làm cho những “mớ lí thuyết khô khan” trở nên sinh động và dễ hiểu. Nhưng để làm được điều đó là cả một nghệ thuật.

Một tiết học, nếu bạn không cẩn thận, sẽ trở nên căng thẳng và nhạt tẻ, và điều đó cũng có nghĩa là mọi cố gắng bạn chuẩn bị ở nhà đều trở nên mất công và vô nghĩa. Bài học của bạn sẽ trôi vuột đi bên tai học trò như nước đổ lá khoai.

*** Giàu lòng bao dung, độ lượng**

Lòng bao dung là điều quan trọng hơn hết ở người thầy. Bạn có thể tràn đầy nhiệt huyết, say mê tri thức nhưng thiếu một trái tim nhân từ và độ lượng, biết vì mọi người, biết tha thứ cho những lỗi lầm nông nổi của học trò, bạn sẽ chẳng bao giờ là một người thầy tốt.

Đây chính là một phần trong “cái tâm” của người thầy, là cái gốc tạo nên tình thầy trò quấn quýt. Chính lòng bao dung ấy, hơn bất cứ lời lẽ hoa mĩ nào, sẽ dạy các em học sinh biết nhân ái hơn, tin tưởng hơn vào cuộc sống và tình người.

Mối quan hệ thầy trò đích thực chỉ có thể được xây dựng trên nền tảng của sự chân thành và lòng nhân ái.

*** Ham học hỏi**

Ngoài lĩnh vực chuyên sâu, nghề giáo còn đòi hỏi một kiến thức tổng hợp, vốn văn hóa sâu rộng và nhất là sự học hỏi không ngừng nghỉ, bởi bạn là người được xã hội giao trọng trách truyền đạt tri thức, đào tạo con người.

Với sự phát triển liên tục và mạnh mẽ của các ngành khoa học hiện nay, tri thức của nhân loại luôn được "làm mới" từng giây, từng phút. Ngừng đào sâu, tìm hiểu và cập nhật tri thức mới, nghĩa là bạn đang tụt hậu trong nghề nghiệp.

*** Biết nghĩ như... học trò**

Để thành công trong nghề sư phạm, người thầy còn phải có khả năng và thói quen đặt mình vào vị trí của học trò, biết nhìn công việc học tập bằng con mắt của học trò.

Về mặt nào đó, nghề dạy học cũng giống với phép cầm quân, muốn thắng lợi thì vừa phải "biết mình", lại vừa phải "biết người". Không hiểu học sinh, không thể có sự đồng cảm thầy - trò, cái trạng thái "cộng hưởng" trí tuệ và cảm xúc kì diệu bậc nhất mà phải là người trong nghề mới thật thấm thía.

Đạt tới sự đồng cảm đó không dễ dàng gì, nhất là trong một xã hội biến đổi rất nhanh như ở thời hiện tại, và khi bạn cứ ngày một rời xa cái tuổi ngày ngày cắp sách đến trường. Chính vì vậy, người thầy chân chính thường lấy chính học trò làm chuẩn mực cho sự dạy của mình, thay vì coi mình là chuẩn mực cho sự học của trò.

*** Những điều có thể cản trở bạn trong nghề giáo**

- Bạn thiếu kiên nhẫn, không ưa trẻ con.

- Bạn khó tha thứ.

- Bạn thường mang bộ mặt "khó đăm đăm", không thể hoặc không muốn hòa đồng với người khác.

- Bạn trót sinh ra với một cái miệng không được hoạt bát như mọi người, một giọng nói như "ngậm hột thị", khó ai nghe rõ.

- Bạn thích cạnh tranh và nôn nóng thể hiện mình trong công việc.

- Bạn cho rằng công danh là điều cơ bản của thành công.

Tuy nhiên, bạn đừng vội cho những nhược điểm ấy là không thể sửa chữa, không thể vượt qua. Rồi khó khăn sẽ chẳng còn là khó khăn đâu, nếu bạn đã thực nặng lòng yêu nghề sư phạm.

Nào thiếu gì bằng chứng cho thấy tình yêu có thể giúp con người làm được cả những cái tưởng chừng như không thể. Hãy nhớ lại tấm gương của nhà triết học Hy Lạp cổ từ một người nói không nên câu trở thành một nhà hùng biện đại tài, nhờ và chỉ nhờ vào tình yêu và khổ luyện. Há chẳng thể và chẳng nên làm một học trò nhỏ của người thầy lớn đó hay sao?

Bạn muốn chọn cho mình *Toa tàu sư phạm*? Hầu hết các tỉnh, thành phố trong cả nước đều có trường đại học, cao đẳng sư phạm hoặc khoa sư phạm như Trường Đại học Sư phạm Hà Nội, Trường Đại học Sư phạm TP. Hồ Chí Minh, Trường Đại học Sư phạm Huế...

*** Tự học sư phạm ngay từ ngày hôm nay**

Bạn có thể dễ dàng học nghề từ chính bài giảng của thầy cô giáo mình, chỉ cần kiên nhẫn một chút. Hãy lắng nghe thật kĩ bài giảng của thầy cô và so sánh với những điều bạn đọc được trong sách trước đó. Cố gắng tưởng tượng xem nếu mình là thầy (cô) giáo, mình sẽ nói gì về bài học này. So sánh với những điều thầy (cô) của mình giảng, bạn sẽ thấy sự khác biệt và tự rút ra kinh nghiệm. Và cũng đừng quên làm "gia sư" kèm cặp riêng cho mấy đứa em, bọn trẻ hàng xóm.

*** Một số địa chỉ đào tạo**

Với ngành sư phạm, bạn có thể tìm học hầu như ở bất cứ tỉnh, thành phố nào. Dưới đây là một vài địa chỉ để bạn tham khảo:

- Tại Hà Nội:

- Trường Đại học Ngoại ngữ - Đại học Quốc gia Hà Nội - Đường Phạm Văn Đồng - Cầu Giấy - Hà Nội

- Trường Đại học Giáo dục - Đại học Quốc gia Hà Nội - Nhà G7, 144 Xuân Thủy - Cầu Giấy - Hà Nội

- Trường Đại học Sư phạm Hà Nội - 136 Xuân Thủy - Cầu Giấy - Hà Nội

- Tại thành phố Hồ Chí Minh:

Trường Đại học Sư phạm TP. Hồ Chí Minh - 280 An Dương Vương - Quận 5 - TP. Hồ Chí Minh

- Tại Huế:

Trường Đại học Sư phạm (Đại học Huế) - 34 Lê Lợi - Phú Hội - TP. Huế

- Tại thành phố Cần Thơ:

Đại học Cần Thơ - Đường 3/2 - Ninh Kiều - TP. Cần Thơ

Ngành tâm lý học

> Bạn là thuyền trưởng tâm hồn (tiềm thức) và là chủ nhân của số phận, của chính mình. Hãy nhớ rằng bạn có khả năng thực hiện những lựa chọn. Hãy chọn cuộc sống! Hãy chọn sức khỏe! Hãy chọn hạnh phúc!
>
> **Tiến sĩ Joseph Murphy**

Bạn đã bao giờ từng băn khoăn về những vấn đề như: Điều gì làm nên nhân cách của một con người? Vì sao thấy người khác gặp nạn, nhiều người nhiệt tình giúp đỡ nhưng cũng có những người chỉ đứng ngoài dửng dưng? Cái gì khiến con người hành động thế này hay thế khác? Ẩn sâu bên trong hành vi của con người là gì? Chúng ta nên chọn công việc gì để phù hợp với mình? Phương pháp nào giúp chúng ta học tập, làm việc có hiệu quả nhất? Tại sao chúng ta bị trầm cảm, *stress*?... Và còn rất nhiều câu hỏi khác nữa về tâm lí con người.

Nếu bạn say mê tìm tòi những câu hỏi này và muốn khám phá thế giới nội tâm con người, bạn nên suy nghĩ về việc trở thành một nhà tâm lí học. Chúng ta hãy cùng nhau khám phá *Toa tàu số 39*:

Ngành tâm lý học

Đã bao giờ bạn ước mình có thể thâm nhập vào đầu óc của người khác để biết họ đang nghĩ gì? Bạn có muốn hiểu những gì đang xảy đến với mình qua các giấc mơ? Bạn muốn làm một "thầy phù thủy" của thế giới hiện đại? Nếu trở thành một nhà tâm lí học, bạn sẽ có thể biến những ước mơ trên thành hiện thực. Nào hãy cùng mở cánh cửa đến với ngành tâm lí bằng những mẩu chuyện cực kì thú vị dưới đây nhé! Chúng sẽ giúp bạn vững tin hơn vào lựa chọn của mình đấy!

*** Giải mã giấc mơ**

Chúng ta dành rất nhiều thời gian cho tưởng tượng và những điều hư cấu, khoảng thời gian tưởng tượng và hư cấu trong vô thức chính là giấc ngủ.

Bạn đã từng giải mã những giấc mơ của mình chưa? Người ta gọi giấc mơ là sự "đánh thức tiềm thức một cách vô thức." Hàng trăm năm nay, chúng ta nghiên cứu tìm cách giải mã các giấc mơ, vậy đằng sau những đáp án đó là gì? Nếu bạn đặt mình vào vị trí một nhà tâm lí học thì việc phân tích giấc mơ của chính mình không phải là một điều quá khó.

Ở trường, bạn khá căng thẳng khi đối mặt với thầy cô. Đến lúc về nhà đi ngủ, bạn mơ thấy một bầu trời xám xịt như sắp mưa bão. Điều đó có nghĩa là bạn đang sợ phải đối diện với cơn bực dọc của thầy cô, có thể quan hệ giữa bạn và thầy cô có nguy cơ xấu đi và tình trạng ấy sẽ kéo dài, nhùng nhằng. Bởi vì bầu trời trong tâm thức của người Việt đồng nghĩa với những thứ to lớn, có quyền chi phối tất cả mọi việc. Còn nếu bạn đang theo đuổi một kế hoạch học tập mà mơ thấy bầu trời trong xanh, quang đãng thì chứng tỏ kế hoạch đó đang thuận buồm xuôi gió, thầy cô, gia đình và bạn bè ủng hộ bạn.

Nhưng đôi khi giấc mơ có thể thỏa mãn những khát khao và niềm đam mê của con người. Cho nên nhà triết học Nietzsche mới nói: "Mộng mị là sự đền bù cho những niềm vui và cái đẹp đã bị đánh mất vào ban ngày", sự đền bù đó được xem là một dạng điều tiết. Ngay cả đại thi hào Goethe dựa vào những trải nghiệm bản thân đã đúc kết: "Trong cuộc đời tôi, những lần bi thương cùng cực, ngủ thiếp đi lúc nào chẳng biết, trong giấc mơ tôi đã tìm được sự an ủi, giúp tôi thoát khỏi đau buồn, để có thể nở nụ cười đón chào ngày mới".

Những giấc mơ như thế có tác dụng điều tiết tâm lí và bảo vệ giấc ngủ của con người. Ví dụ như: Ban ngày bạn làm việc rất căng thẳng, bạn xem ti vi và thấy đoạn quảng cáo nói về đi nghỉ ở một khu *resort*. Ban đêm bạn mơ thấy mình đi nghỉ nghĩa là cơ thể bạn đã tự điều chỉnh tâm lí cho chính bạn, khiến bạn trở nên thỏa mãn khi thức giấc, làm việc hăng say hơn.

*** "Đọc vị" bất kì ai**

Chúng ta có thể từng bước nhận biết một ai đó đang nghĩ gì và cảm thấy thế nào trong những tình huống thực tế của cuộc sống. Nếu nhạy bén trong việc nhận ra mình đang bị lợi dụng, bị lừa dối hay bị thao túng, bạn sẽ tránh được những tổn thương không đáng có về mặt tinh thần, tài chính, thậm chí là thể xác. Là một nhà tâm lí học, bạn sẽ có khả năng tuyệt vời này.

Đúng như câu nói trên, nếu là một nhà tâm lí học, bạn có thể nghiên cứu hành vi và lời nói của mỗi người cùng những quá trình tâm lí nhận thức bên trong bộ não điều khiển hành vi con người. Nhà tâm lí học khám phá những vấn đề như: nhận thức, nhân cách, chú ý, cảm xúc, động cơ, vận hành của não bộ, hành vi và các mối quan hệ xã hội.

Bạn nghi ngờ một cô bạn học có ý đồ xấu sau lưng bạn. Vậy bạn có thể nói ra sự nghi ngờ của mình bằng một cách đơn giản mà không cần đánh động họ, chẳng hạn: "Này cậu, có người nói lại với mình là cậu đã ca ngợi Linh hết lời mà không hề

đả động đến đóng góp của mình trong nhóm đấy nhé!” Sau đó bạn chỉ cần lưu ý xem cô ta có hỏi bạn tại sao bạn lại nghĩ cô ta làm như thế, hay sẽ lỉnh ra chỗ khác. Nếu là một người không có ý đồ xấu với bạn, cô ta chắc chắn sẽ muốn làm rõ mọi chuyện. Còn nếu cô ta có ý đồ xấu thì chỉ muốn kết thúc câu chuyện của hai người càng nhanh càng tốt. Đây chỉ là một ví dụ nhỏ trong cuộc sống mà chuyên gia tâm lí dùng để thăm dò và đoán định tâm lí đối phương mà không gây ra sự rạn nứt hay mếch lòng nào.

*** Thử làm một nhà tâm lí học**

Đôi lúc chúng ta cố gắng ngụy tạo cho mình một vẻ ngoài bất nhất với nội tâm bên trong, không dám nói ra điều mình thích và ghét. Vậy làm sao để khám phá bản thân mình và bạn bè xung quanh? Bạn hãy thử làm một nhà tâm lí học xem sao, sẽ rất thú vị đấy!

- Trắc nghiệm tâm lí 1

Bạn đang cưỡi một chú lạc đà băng qua vùng sa mạc bao la, không một bóng người. Bạn cứ cưỡi hoài, cưỡi mãi cho đến khi bạn kiệt sức đến nơi. Ngay lúc bạn sắp sửa chết khát thì bỗng một ốc đảo tươi mát, xinh đẹp hiện ra. Nhưng một người nào đó đã tới nơi ấy trước bạn rồi. Vị hành khách kia có thể là ai? (Hãy nêu tên của một người mà bạn biết).

Đáp án:

Các nhà tâm lí học đã đặt ra tình huống nêu trên dựa theo hiện tượng tâm lí “đánh thức tiềm thức” của con người. Sau khi trải qua khó khăn, vất vả cực nhọc con người luôn đánh thức tiềm thức - “tiếng nói bên trong con người mình”, tìm bến đỗ bình yên, tìm chìa khóa giải quyết mọi khó khăn. Sa mạc là con đường gian khó, còn ốc đảo chính là niềm hi vọng bình yên, người đến trước bạn có thể là chỗ dựa tinh thần, là người bạn muốn cùng chia sẻ trong một khoảng thời gian nào đó mà tiềm thức bạn ghi nhớ.

+ Có thể đó là người giúp đỡ bạn, là người mà bạn dựa vào lúc khốn khó, nếu bạn chọn người cùng chia sẻ là người có thể an ủi tinh thần cho bạn thì bạn là người sống tình cảm, cần người chia sẻ gánh nặng lúc khó khăn.

+ Có thể người đó là người bạn ghét cay, ghét đắng, là người mà bạn có cái nhìn ác cảm hoặc là đối thủ của bạn. Điều này chứng tỏ bạn là người hiếu thắng, và những kẻ hay gây sự với bạn mới là người khiến cuộc sống của bạn có thêm ý nghĩa.

+ Có thể bạn trả lời: “Ngoài tôi ra chưa có ai đến trước tôi cả!” Vậy bạn chính là người tự tin, không sống dựa vào người khác mà chỉ dựa vào chính mình để giải quyết khó khăn và vươn lên trong cuộc sống.

- Trắc nghiệm tâm lí 2

Bạn tới một khu rừng nguyên sinh để thám hiểm và mang theo năm con vật: Hổ, khỉ, công, voi và chó. Trên đường đi bạn gặp rất nhiều khó khăn, nguy hiểm. Bạn không thể mang theo chúng cho tới khi đến đích, vì vậy bạn phải bỏ đi từng con vật mình mang theo. Bạn sẽ lần lượt bỏ lại chúng theo như thế nào?

Đáp án:

Nhà tâm lí học dựa vào bản năng tự vệ của con người để đặt câu hỏi cho trắc nghiệm này. Con người khi gặp mối đe dọa từ bên ngoài sẽ phát huy khả năng tự vệ cao nhất. Những con vật có thể đại diện cho những người xung quanh lúc bạn gặp nguy khốn. Với bản năng tự vệ được nâng lên mức cao nhất, con người sẽ luôn nghĩ tới việc bảo vệ chính mình và cầu cứu đồng loại. Trong trắc nghiệm này:

Con công đại diện cho người vợ hoặc chồng của bạn.

Con chó đại diện cho người bạn của bạn.

Con khỉ đại diện cho con của bạn.

Con voi đại diện cho bố mẹ bạn.

Con hổ đại diện cho tham vọng tiền bạc và quyền lực.

+ Các bạn thử nghĩ mà xem, lúc nguy nan có người cho rằng mang theo con hổ để con hổ bảo vệ bạn khỏi nguy hiểm và hù dọa những con vật khác, nhưng đừng quên rằng con hổ cũng có thể ăn thịt bạn bất cứ lúc nào. Nếu bạn vứt bỏ con hổ cuối cùng, chứng tỏ bạn là người tham vọng, coi trọng tiền bạc và quyền lực, muốn dùng nó để tạo nên sự uy phong cho mình, mà quên mất rằng có thể đến một lúc nào đó bạn lại bị chính con hổ ấy “ăn thịt”.

+ Nếu bạn vứt bỏ con voi cuối cùng thì bạn là người rất kính trọng và yêu thương bố mẹ. Bạn được bố mẹ bao bọc, che chở mỗi lúc khó khăn. Con voi vốn là loài vật hiền lành, chậm chạp, nhưng có thể bảo vệ bạn lúc gặp nguy hiểm, kiếm thức ăn lúc bạn đói khát.

+ Nếu bạn vứt bỏ con khỉ cuối cùng thì bạn hi vọng có thể trông cậy vào con cái lúc khó khăn. Con khỉ nhanh nhẹn, có thể kiếm thức ăn trên cây cho bạn. Trong tâm thức người Việt thì “trẻ cậy cha, già cậy con”, chúng ta nuôi dạy con cái là để cậy nhờ con lúc quá chiều xế bóng, con cái là của để dành của bố mẹ.

+ Nếu bạn vứt bỏ con chó cuối cùng thì bạn là người coi trọng bạn bè. Bạn bè là người bảo vệ bạn trước dư luận, trước mối nguy hiểm từ xã hội giống như con chó bảo vệ chủ.

+ Nếu bạn vứt bỏ con công sau cùng thì bạn là người bạn đời lí tưởng. Bạn luôn nghĩ tới bạn đời của mình lúc nguy nan và muốn bảo vệ họ. Con công là biểu tượng

tình yêu về tinh thần chứ không phải vật chất, nó mang lại vẻ đẹp cho cuộc sống chúng ta.

*** Vậy tâm lí học là gì?**

Theo *Từ điển wiki mở* thì: "Tâm lí học là ngành khoa học nghiên cứu hoạt động, tinh thần và tư tưởng của con người (cụ thể đó là những cảm xúc, ý chí và hành động). Tâm lí học cũng chú tâm đến sự ảnh hưởng của hoạt động thể chất, trạng thái tâm lí và các yếu tố bên ngoài lên hành vi và tinh thần của con người. Ngành này tập trung vào loài người, tuy một vài khía cạnh của động vật cũng thỉnh thoảng được nghiên cứu."

Như vậy tâm lí học được định nghĩa một cách rộng rãi như là "khoa nghiên cứu những hành vi và những tiến trình tâm thần của con người".

Nếu nói một cách chung về công việc của một nhà tâm lí học hay một chuyên gia tâm lí thì quả là khó, bởi lẽ môi trường và hoàn cảnh làm việc của các nhà tâm lí học rất phong phú: từ lĩnh vực kinh doanh, quản trị nhân lực đến giáo dục, pháp lí; từ cá nhân, gia đình, nhà trường, cơ quan tới quốc gia, quốc tế. Dưới đây chúng ta sẽ tìm hiểu về công việc của nhà tâm lí học theo từng phân ngành.

*** Chuyên gia tâm lí trong kinh doanh**

Tâm lí học quản trị kinh doanh cung cấp cho bạn các tri thức tâm lí cần thiết trong hoạt động sản xuất kinh doanh như: đặc điểm tâm lí của khách hàng, nhu cầu của khách hàng theo vùng miền, các sản phẩm sản xuất ra có phù hợp với thị hiếu chung hay không... Ngoài ra tâm lí học quản trị kinh doanh nghiên cứu sâu về đặc điểm tâm lí của khách hàng, từ đó đưa ra các sách lược về giá cả, chiến lược sản xuất kinh doanh, phân phối sản phẩm, nghiên cứu các cách thức quảng cáo để thúc đẩy tiêu thụ sản phẩm. Tâm lí học quản trị kinh doanh còn giúp các nhà quản trị lựa chọn đối tác kinh doanh phù hợp, tuyển chọn nguồn nhân lực thích hợp với yêu cầu sản xuất, kinh doanh của doanh nghiệp, đánh giá được phẩm chất và năng lực của công nhân viên, qua đó xây dựng các chương trình bồi dưỡng, đào tạo để nâng cao chất lượng công việc.

*** Chuyên gia tâm lí lứa tuổi, sư phạm và gia đình**

Chuyên gia tâm lí lứa tuổi nghiên cứu khả năng của từng lứa tuổi trong việc lĩnh hội tri thức, phương thức hành động..., đồng thời nghiên cứu cả các hoạt động cá

nhân như vui chơi, lao động, ăn nghỉ, đi lại...

Chuyên gia tâm lí sư phạm nghiên cứu những quy luật tâm lí của việc dạy học và giáo dục, xem xét những vấn đề trong mối quan hệ giữa giáo viên và học sinh, cũng như mối quan hệ giữa học sinh với nhau. Tâm lí học lứa tuổi và tâm lí học sư phạm có mối quan hệ chặt chẽ với nhau. Bởi vì nghiên cứu tâm lí học lứa tuổi để tìm ra cách quản lí tốt hơn trong nhà trường, còn nghiên cứu tâm lí học sư phạm để tìm ra phương pháp giảng dạy hiệu quả giúp học sinh tiếp thu tốt hơn và những ứng xử sư phạm hợp lí.

Còn chuyên gia tâm lí gia đình nghiên cứu về các thế hệ trong gia đình, mối quan hệ của từng thành viên trong gia đình và nhu cầu, tâm tư, tình cảm của các thành viên trong gia đình nói chung. Từ đó rút ra những kinh nghiệm về cách ứng xử trong một gia đình nói riêng và trong toàn thể xã hội nói chung. Chuyên gia tâm lí có thể sẻ chia tư vấn, giải đáp thắc mắc với phương châm "khi tư vấn chúng tôi là chuyên gia, khi sẻ chia chúng tôi là tri kỉ".

*** Chuyên gia tâm lí học pháp lí và tâm lí học tội phạm**

Tâm lí học pháp lí là một ngành tâm lí học ứng dụng, nghiên cứu các quy luật và đặc điểm tâm lí con người trong các mối quan hệ xã hội được pháp luật điều chỉnh. Các đặc điểm tâm lí ở đây được thể hiện thông qua các hành vi. Các hành vi đó có lợi cho xã hội hay không? Nếu không có lợi cho xã hội thì từ việc nghiên cứu các đặc điểm tâm lí, nhà nước sẽ có sự điều chỉnh nặng nhẹ khác nhau tùy thuộc vào hành vi vi phạm của mỗi người. Việc nghiên cứu tâm lí ở lĩnh vực này vừa mang tính chất giáo dục những hành vi lệch chuẩn, vừa giúp các nhà làm luật xây dựng hệ thống pháp luật văn minh, nhằm đảm bảo an ninh chính trị và trật tự an toàn xã hội.

Còn tâm lí học tội phạm là một ngành nghiên cứu về khía cạnh tâm lí của người phạm tội. Nói chung khi một hoạt động phạm tội diễn ra, thì trong đó ít nhiều đều có sự "tham gia" của nhận thức, cảm xúc, ý chí và nhu cầu. Mục đích của ngành tâm lí này là nghiên cứu và hoàn thiện lí luận, nhằm đáp ứng yêu cầu thực tiễn của việc đấu tranh phòng chống tội phạm.

*** Chuyên gia tâm lí trong nghiên cứu quốc gia, dân tộc**

Ngành tâm lí học dân tộc phát triển nhằm nghiên cứu các đặc trưng cơ bản của một dân tộc, một quốc gia, tìm ra những nét khác biệt với các dân tộc khác trên thế giới. Nó còn nghiên cứu cả các dân tộc khác nhau trong cùng một quốc gia và những điểm đặc trưng của từng dân tộc trong quốc gia đó.

Ngành tâm lí này có đối tượng nghiên cứu rất rộng, mục đích thì đa dạng, nhưng chung quy lại là phục vụ cho việc quản lí, đảm bảo sự phát triển ổn định, bền vững và lâu dài của từng quốc gia, phát huy truyền thống, giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc.

Đối tượng nghiên cứu của tâm lí học dân tộc có thể là:

- Chính sách giáo dục và phát triển văn hóa.

- Yếu tố huyết thống trong tâm lí cộng đồng.

- Văn hóa tâm lí dân tộc.

- Hạn chế thói hư tật xấu của từng dân tộc.

- Nghiên cứu về nghị lực, phẩm chất của dân tộc.

...

*** Chuyên gia tư vấn - trị liệu tâm lí**

Tâm lí trị liệu là dùng phương pháp tâm lí để chữa trị các vấn đề tâm lí. Những nhà tư vấn - trị liệu tâm lí phải là những người được đào tạo chính quy về tâm lí học nói chung và tham vấn - trị liệu tâm lí chuyên sâu.

Khi một người nào đó căng thẳng tâm lí, lo âu, trầm cảm, gặp khó khăn trong mối quan hệ với người khác..., người đó sẽ cần một nhà tư vấn hoặc trị liệu tâm lí. Bệnh nhân sẽ trò chuyện với nhà trị liệu về các triệu chứng và các vấn đề mà họ mắc phải. Mục đích của quá trình này là giúp bệnh nhân tìm hiểu chính họ, tạo nên một cái nhìn mới về các mối quan hệ trong quá khứ và hiện tại, thay đổi những hành vi đã định hình của người bệnh.

Nơi nào trên thế giới có hoạt động của con người thì nơi đó có công việc dành cho các nhà tâm lí học. Nói như vậy các bạn có thể hình dung được nơi làm việc của các nhà tâm lí học rộng lớn như thế nào. Chúng tôi xin khái quát một số ngành, nghề, cơ quan, lĩnh vực... mà các nhà tâm lí học có thể công tác.

Học xong ngành tâm lí học các bạn có thể làm việc ở một trong các cơ quan sau:

- Viện nghiên cứu tâm lí quốc gia hoặc các vụ, viện nghiên cứu tâm lí trực thuộc các bộ, ban, ngành trong cả nước.

- Là giảng viên khoa tâm lí hoặc bộ môn tâm lí của các trường cao đẳng, đại học.

- Làm việc cho các tập đoàn kinh tế, các doanh nghiệp sản xuất kinh doanh... Khi đó, các bạn có thể làm ở bộ phận quản trị nhân lực, bộ phận kinh doanh chuyên nghiên cứu về nhu cầu và tâm lí khách hàng...

- Làm việc cho các tổ chức xã hội, tổ chức chính trị xã hội, tổ chức xã hội nghề nghiệp...

- Làm việc cho các tổ chức phi chính phủ trong và ngoài nước.

- Thành lập các trung tâm nghiên cứu, trung tâm trị liệu tâm lí tư nhân, mở

phòng tư vấn (tham vấn) tâm lí riêng. Các bạn cũng có thể làm việc tại các phòng khám hoặc các bệnh viện trong cả nước.

- Phụ trách chuyên mục tâm lí ở các báo, nhà xuất bản, đài phát thanh, truyền hình.

- Trong thời gian sắp tới Bộ Giáo dục và Đào tạo sẽ có chương trình xây dựng phòng tư vấn tâm lí trong các trường học, vì vậy trong tương lai các bạn cũng có thể làm việc tại đây...

*** Triển vọng nghề nghiệp**

Trên thế giới, ngành tâm lí học đã có lịch sử phát triển hàng trăm năm. Còn ở Việt Nam, hiện nay ngành tâm lí mới đang ở giai đoạn đầu. Đây chính là cơ hội rất lớn cho các bạn trẻ lựa chọn. Xã hội ngày càng phát triển, con người phải làm việc trong môi trường mang nặng tính cạnh tranh và áp lực công việc, chính vì vậy rất nhiều người gặp căng thẳng và khó khăn về tâm lí. Do đó, nhu cầu tư vấn tâm lí ngày càng cao, sức khỏe tinh thần được đặc biệt chú trọng. Đây cũng chính là cơ hội rất lớn để các nhà trị liệu tâm lí thể hiện khả năng của mình, giúp mọi người trong xã hội vượt qua giai đoạn khó khăn, đạt được chất lượng cuộc sống tốt và cảm thấy hạnh phúc hơn.

Nhà tâm lí học còn có thể trở thành nhà tư vấn tuyển dụng cho các tổ chức, doanh nghiệp nhà nước, tư nhân hoặc tổ chức quốc tế có nhu cầu trong hoạt động quản trị của mình. Nghề tư vấn tuyển dụng được đánh giá là một trong 10 nghề hấp dẫn nhất hiện nay.

Các viện nghiên cứu, các trường đại học, các trung tâm nghiên cứu - ứng dụng tâm lí học cũng là môi trường tốt để bạn rèn luyện và trở thành một nhà khoa học. Đi vào nghiên cứu tâm lí học tức là mở ra cơ hội giao lưu, tiếp xúc với mọi người.

*** Nhiều cơ hội tìm việc làm**

Tâm lí học là một ngành còn non trẻ ở Việt Nam, mà lại được ứng dụng hầu hết trong tất cả các lĩnh vực đời sống xã hội, cho nên cơ hội tìm được việc làm của bạn là rất lớn.

Theo thống kê, trong những năm gần đây có tới 70 đến 80% sinh viên học ngành tâm lí ra trường tìm được việc làm. Trong đó trên 30% làm đúng ngành nghề. Không những thế, sinh viên tâm lí học còn có nhiều cơ hội nhận các học bổng đào tạo bậc học cao hơn như thạc sĩ, tiến sĩ ở trong và ngoài nước.

*** Có thể làm việc độc lập**

Đây là một ngành khoa học đặc thù, do vậy khi học xong chuyên ngành này, bạn có thể mở một trung tâm của riêng mình, thậm chí khi làm việc cho các tổ chức, doanh nghiệp nhà nước, tư nhân... bạn vẫn có thể làm việc độc lập, tự giải quyết vấn đề, ít phụ thuộc vào người khác...

*** Giúp nhận thức rõ bản thân và rèn luyện khả năng ứng xử**

Tâm lí học chính là ngành khoa học giúp bạn khám phá và hiểu rõ hơn bản thân mình, có thể chế ngự được những căng thẳng và điều tiết cảm xúc của mình, là cơ sở để bạn thành công trong công việc cũng như cuộc sống gia đình. “Biết người, biết ta, trăm trận, trăm thắng”, ngoài hiểu rõ bản thân, bạn còn hiểu được diễn biến tâm lí của đối phương khi đàm phán, giao dịch, giao tiếp, từ đó ứng phó được với các tình huống khó xử trong cuộc sống.

*** Số lượng tuyển sinh lớn**

Do nhu cầu thực tiễn, hiện nay có khá nhiều trường mở khoa tâm lí học, vì thế số lượng tuyển sinh hằng năm nhiều, được dự thi nhiều khối khác nhau (khối A, C, D).

Những thách thức:

*** Điểm tuyển sinh khá cao**

Mặc dù có nhiều hấp dẫn và thuận lợi nhưng điểm tuyển sinh đầu vào của ngành tâm lí học cũng khá cao, tổng số chỉ tiêu chia đều cho các khối, điều này càng làm tăng tính cạnh tranh của khâu đầu vào.

*** Phải thành thạo ngoại ngữ và tin học**

Khi học chuyên ngành tâm lí, đương nhiên các bạn phải giỏi chuyên môn, nhưng cũng nên thông thạo ít nhất một ngoại ngữ và tin học. Thông thạo ngoại ngữ giúp các bạn tra cứu và đọc các tài liệu, sách nước ngoài, bắt nhịp được với xu thế mới. Còn tin học có vai trò quan trọng trong các ngành khoa học, trong đó có cả tâm lí học. Nó giúp bạn tìm kiếm và trao đổi thông tin, là công cụ xử lí, phân tích dữ liệu hiệu quả.

Ngoài ra hai chuyên ngành phụ trợ này còn quyết định tương lai thu nhập của bạn có cao hay không.

*** Kiềm chế bản thân và tự làm khỏe tinh thần là thách thức hàng đầu**

Chuyên gia tâm lí học phải là người có một tinh thần khỏe mạnh, không được để cho một tác động tâm lí tiêu cực nào ảnh hưởng đến quá trình trị liệu của người xin tư vấn. Là một nhà tâm lí học đồng nghĩa với việc bạn phải sở hữu một tinh thần thép, bình tĩnh với người xin tư vấn, kiềm chế bản thân để có những liệu pháp thích hợp, cư xử linh hoạt và đúng mực.

*** Nếu bạn là nhà tư vấn tâm lí hoặc nhà tâm lí trị liệu thì phải có phẩm chất sau:**

- Chân thành

Bạn phải thể hiện được sự chân thành của mình. Sự chân thành này phải xuất phát từ suy nghĩ đến hành động. Tóm lại, mọi hành vi cử chỉ của bạn phải nhất quán, tự nhiên, không e ngại trước người bệnh.

- Biết thấu hiểu, thông cảm và luôn tỉnh táo

Bạn phải hiểu được tình cảm và suy nghĩ của người bệnh, nhưng tuyệt đối cần tỉnh táo, không được để họ tác động. Có như vậy bạn mới nhìn nhận vấn đề một cách khách quan và tư vấn cho người bệnh những giải pháp tốt nhất để giải quyết vấn đề.

- Không áp đặt

Tuy đôi khi giữa bạn và bệnh nhân xảy ra những bất đồng tâm lí, nhưng lúc đó bạn không được áp đặt lên người bệnh, không được thuyết phục họ phải suy nghĩ và làm giống mình.

- Tự tin

Bạn phải kiểm soát được bản thân mình cao hơn những người khác, không để những tác động bên ngoài làm ảnh hưởng đến nội tâm bên trong, có khả năng tiếp nhận ý kiến nhiều chiều. Bạn phải thật tự tin thì mới có thể tìm ra các phương pháp và cách chữa trị tốt nhất cho bệnh nhân.

- Phải có một tinh thần khỏe mạnh

Bạn phải biết tự trị liệu cho bản thân khi chính mình gặp khó khăn hoặc đi tìm sự giúp đỡ của bạn đồng nghiệp khác. Muốn theo đuổi ngành này, bạn phải có một tinh thần khỏe mạnh. Nếu tinh thần không khỏe mạnh thì bạn sẽ không hiểu được vấn đề của bệnh nhân, thậm chí những suy nghĩ tiêu cực của bạn có thể ảnh hưởng đến bệnh nhân, do đó không thể tìm ra cách chữa trị hiệu quả cho họ.

- Năng lực chuyên môn giỏi

Đây là phẩm chất quan trọng quyết định bạn có thành công hay không. Bạn phải vận dụng tốt các kiến thức tâm lí trong quá trình chữa trị. Bạn nên thường xuyên nâng cao trình độ của mình thông qua các khóa bồi dưỡng hoặc có thể tự tìm hiểu, nghiên cứu.

- Đạo đức nghề nghiệp

Người xưa có câu “Lương y như từ mẫu”, bạn phải có một trái tim nhân hậu, tận tụy với người bệnh, không nên quá thiên về tiền bạc hay lợi ích cá nhân.

- Khả năng tư duy và phán đoán tốt

Khả năng suy luận và phán đoán được vấn đề của người bệnh là rất quan trọng. Nhờ vậy, bạn mới tìm ra nguyên nhân dẫn đến tâm bệnh của họ và xây dựng được phác đồ điều trị phù hợp.

- Kiên trì

Khi những người bệnh tìm đến bạn cũng chính là lúc họ đã bị những suy nghĩ, hành vi lệch chuẩn chi phối. Trị liệu tâm lí rất khó và đòi hỏi thời gian điều trị khá dài, chính vì vậy nếu bạn muốn theo đuổi nghề này thì kiên trì là phẩm chất không thể thiếu.

- Thận trọng

Ngoài những phẩm chất nêu trên, bạn còn phải thận trọng trong quá trình trị liệu tâm lí cho người bệnh. Chỉ cần một hành vi, cử chỉ, thái độ không đúng mực của bạn có thể làm ảnh hưởng đến người bệnh và kết quả trị liệu.

*** Nếu bạn là nhà tư vấn tuyển dụng thì bạn không thể thiếu những phẩm chất như:**

- Cảm nhận và hiểu được phẩm chất người khác

Có khả năng hiểu được lòng người đóng vai trò rất quan trọng. Cho dù ai đó vừa tiếp xúc với bạn, bạn cũng có thể đoán sơ được người đó tốt hay xấu, có trình độ hay không, có trung thực hay không… Chỉ như vậy, nhà tư vấn tuyển dụng mới tham mưu tốt cho các cơ quan, tổ chức, doanh nghiệp nên chọn ai trong số những người đến tuyển dụng.

- Suy xét chín chắn

Suy xét chín chắn trước khi đưa ra quyết định tư vấn là điều rất quan trọng, vì nó sẽ mang lại kết quả tối ưu trong quá trình tư vấn, nâng cao uy tín của nhà tư vấn.

- Quyết đoán

Sau khi hiểu được năng lực và phẩm chất của những người đến tuyển dụng, nhà tư vấn tuyển dụng sẽ đề xuất với nơi tổ chức tuyển dụng nhân lực nên chọn ai và không nên chọn ai. Nếu có sự bất đồng giữa nhà tư vấn và nhà tổ chức tuyển dụng thì nhà tư vấn phải quyết đoán, nêu được lí do lựa chọn của mình.

*** Nếu bạn muốn trở thành nhà nghiên cứu tâm lí, thì bạn nên rèn luyện cho mình các phẩm chất sau:**

- Cầu thị, ham học hỏi, đam mê khám phá các vấn đề liên quan đến con người.

- Trung thực và thẳng thắn.

- Có cảm nhận tốt và thấu hiểu suy nghĩ bên trong con người.

- Kiên nhẫn và chịu khó.

- Quyết đoán.

- Ngoài ra các bạn còn phải có kĩ năng phân tích, giao tiếp và viết lách tốt.

Tóm lại chương trình đào tạo cử nhân tâm lí sẽ cung cấp cho các bạn các kiến thức như lịch sử ngành tâm lí, phương pháp luận và phương pháp nghiên cứu tâm lí học, thống kê xã hội học, tâm lí học xã hội, tâm lí học lao động, tâm lí học tội phạm, tâm lí học lứa tuổi và sư phạm, tâm lí phát triển, tâm lí nhân cách, chẩn đoán tâm lí, tâm lí học quản lí và kiến thức của nhiều chuyên ngành khác.

Ngoài ra các bạn còn được trang bị các kĩ năng làm việc như: kĩ năng tư vấn trong lĩnh vực hôn nhân và gia đình, kĩ năng tư vấn sức khỏe sinh sản vị thành niên, kĩ năng tư vấn tâm lí học đường, kĩ năng chẩn đoán, kĩ năng tư vấn và trị liệu tâm lí, kĩ năng phân tích, kĩ năng giao tiếp, kĩ năng viết lách tốt, kĩ năng hợp tác, kĩ năng kiềm chế bản thân và tự làm khỏe tinh thần...

Hiện nay ở Việt Nam có nhiều trường đào tạo cử nhân tâm lí, chỉ tiêu lấy sinh viên đầu vào nhiều. Khi ra trường các bạn sẽ được cấp bằng cử nhân tâm lí.

Các bạn có thể dự thi vào khoa tâm lí học của những trường sau:

- Khoa Tâm lí học giáo dục - Học viện Quản lí Giáo Dục - 31 Phan Đình Giót - Phường Phương Liệt - Thanh Xuân - Hà Nội

- Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn - Đại học Quốc gia Hà Nội - 336 Nguyễn Trãi - Thanh Xuân - Hà Nội

- Khoa Tâm lí học (định hướng Quản trị nhân sự) - Đại học Hồng Đức - 565 Quang Trung - Phường Đông Vệ - TP. Thanh Hóa

- Đại học Sư phạm Hà Nội - 136 Xuân Thuỷ - Cầu Giấy - Hà Nội

- Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn - Đại học Quốc gia TP. Hồ Chí Minh - 12 Đinh Tiên Hoàng - Quận 1 - TP. Hồ Chí Minh

- Khoa Tâm lí - Giáo dục - Đại học Sư phạm Huế - 34 Lê Lợi - Phường Phú Hội - TP. Huế

- Khoa Tâm lí và Giáo dục học - Đại học Quy Nhơn - 170 An Dương Vương - TP Quy Nhơn - Bình Định

- Đại học Sư phạm TP. Hồ Chí Minh - 280 An Dương Vương - Quận 5 - TP. Hồ

Chí Minh

- Đại học Văn Hiến - 665, 667, 669 Điện Biên Phủ - Phường 1 - Quận 3 - TP. Hồ Chí Minh

Nếu có điều kiện, các bạn cũng có thể theo học ngành tâm lí tại các nước phát triển như: Mĩ, Đức, Anh, Pháp, Nga...

Nghề thiết kế thời trang

> Thời trang không chỉ tồn tại trong trang phục, thời trang là thứ gì đó ở ngay trong không khí. Là làn gió thổi tới một luồng thời trang mới, bạn cảm thấy nó đang đến, bạn thấy mùi hương của nó trong bầu trời, trên đường phố. Thời trang phải gần với những ý tưởng, cách chúng ta sống và những gì đang diễn ra...
>
> **Coco Chanel**
>
> *Nhà thiết kế thời trang vĩ đại người Pháp, ảnh hưởng lớn tới ngành thời trang thế kỉ 20*

Hàng ngàn năm qua, những kiểu trang phục, trang sức, nước hoa, mĩ phẩm... không ngừng thay đổi và luôn là niềm đam mê bất tận của con người. Tuy nhiên, sự tồn tại của thiết kế thời trang như một nghề nghiệp thực sự chỉ mới xuất hiện vào nửa cuối thế kỉ 19.

Ở Việt Nam, từ thập kỉ 90 cuối thế kỉ, nghề thiết kế thời trang dần phát triển mạnh mẽ. Với nhu cầu lớn của xã hội hiện nay, thời trang vẫn là mảnh đất mới lạ và màu mỡ, nơi bao nhà thiết kế nâng cánh bay xa.

Bạn yêu thích mĩ thuật và nghệ thuật, có khiếu thẩm mĩ, đam mê sáng tạo để làm đẹp cho con người, hãy cùng khám phá *Toa tàu số 40*:

Nghề thiết kế thời trang

Bạn đã chuẩn bị gì cho hành trình khám phá thế giới rộng lớn, đầy màu sắc của những nhà thiết kế thời trang? Hãy lắng nghe một vài mẩu chuyện thú vị của *Hàng ghế số 1*. Chắc chắn chúng sẽ giúp bạn vững bước hơn đấy. Nào, chúng ta cùng khởi động hành trình với:

*** Trang phục biết nói**

Phát minh khoa học kĩ thuật mới nhất chăng? Không phải! Đó là bất cứ trang phục bình thường nào của bạn.

Áo phông, quần Jeans, giày thể thao là thông điệp vui vẻ: Hôm nay là một ngày đẹp trời và dễ chịu, tớ thấy rất thoải mái. Sao không lập vài kế hoạch đi picnic nhỉ?

Quần âu, áo sơ mi gọn gàng thì bảo: Tớ có vô khối công việc nghiêm chỉnh phải làm đấy!

Còn bộ đầm diêm dúa trịnh trọng: Tớ sắp đi dự tiệc đây. Tớ thích sang trọng và lộng lẫy.

Quả vậy, cho dù bạn là người thờ ơ nhất với thời trang, những gì bạn mặc cũng nói rất nhiều về con người, công việc, tính cách, sở thích, gu thẩm mĩ và cả tâm trạng của bạn nữa. Không chỉ giúp che chắn, bảo vệ cơ thể, trang phục còn là thông điệp về từng con người, xã hội, vùng miền.

Trang phục giúp phân biệt từng cá nhân và từng cộng đồng. Chúng tạo ra cái mà ta gọi là “hình ảnh nhận diện”. Mỗi chúng ta có kiểu trang phục của riêng mình theo phong cách cá nhân. Mỗi vùng miền, đất nước lại có những kiểu trang phục truyền thống gắn liền với bản sắc văn hoá, phong tục, tập quán. Người Việt có áo dài. Người Nhật có kimono. Người Hàn Quốc có hanbok. Người Trung Quốc có xường xám...

Mỗi loại nghề nghiệp, công việc trong xã hội cũng có trang phục đặc trưng mà chúng ta thường gọi là đồng phục.

Trang phục còn là thông điệp của địa lí và văn hoá. Bạn hãy nhìn vào trang phục cổ truyền của phương Đông và phương Tây. Nếu văn hoá phương Tây cởi mở thì văn hoá phương Đông có xu hướng khép kín.

Bởi vậy, những bộ đầm của phụ nữ phương Tây thường thắt lại phía eo, mở rộng cổ, lộ một phần ngực, thậm chí để vai trần. Còn những trang phục truyền thống phương Đông lại chú ý che đi phần cổ, ngực, cánh tay, eo hông của người phụ nữ.

Còn biết bao điều mà những bộ trang phục nói cho ta về chủ nhân của chúng:

Tôi thâm trầm hay sôi nổi, tôi kín đáo hay phóng khoáng, hôm nay tôi vui vẻ hay buồn rầu, tôi đang muốn có bạn bên cạnh hay thích ở một mình...

Bạn hãy thử tìm hiểu ngôn ngữ của trang phục. Đó cũng là công việc đầu tiên trong bước chuẩn bị cho một nhà thiết kế thời trang tương lai.

Giờ chúng ta hãy cùng đến với những thành tựu thật sự của khoa học kĩ thuật cùng câu chuyện thứ hai về những chiếc áo thông minh.

*** Những chiếc áo thông minh**

Thật sung sướng khi mùa đông tới, gió thổi lạnh thấu xương, thay vì áo đơn áo kép khi ra đường, bạn vẫn hoàn toàn ấm áp trong chiếc áo khoác mỏng mảnh.

Và càng sung sướng hơn khi trong cái nóng như nung của mùa hè, bạn lại thấy êm ái và dễ chịu như ở bên một hồ nước mênh mông với cảm giác mát mẻ chạy khắp da.

Những bộ trang phục thần kì ấy tưởng chừng chỉ có trong truyện cổ tích. Nhưng ngày nay, thành tựu của khoa học kĩ thuật hiện đại đang mở ra viễn cảnh thực tế cho những "giấc mơ cổ tích" đó.

Các nhà khoa học đã tạo ra được loại vải có thể thay đổi nhiệt độ tuỳ theo môi trường. Một loại vải sợi cực kì thông minh, luôn biết cách "ủ ấm" hay "làm mát" cho chúng ta khi cần thiết.

Sự phát triển của ngành công nghiệp thời trang luôn gắn chặt với các ngành công nghệ khác, đặc biệt là công nghệ dệt may và công nghệ về chất liệu. Không chỉ có chất liệu thay đổi nhiệt độ, các nhà khoa học đang nghiên cứu để tạo ra những loại vải đổi màu thông minh. Tức là thay vì phải mua nhiều chiếc áo, bạn chỉ cần "tậu" một cái mà lúc nào cũng có áo mới.

Kì diệu hơn nữa, sự phát triển của công nghệ dệt may đang tiến gần tới mức làm thay đổi hoàn toàn quan niệm truyền thống về trang phục. Có thể, người thợ may sẽ chẳng còn phải đụng tới cây kim và cuộn chỉ, những vật dụng tưởng như bất li thân nữa. Bởi các nhà phát minh đang nói về loại trang phục không cần đường may. Nếu chuyện ấy thành hiện thực, bạn có thể sở hữu những chiếc áo mà có tìm mỏi mắt cũng chẳng thấy đường kim mũi chỉ nào.

Những trang phục thông minh như thế vẫn còn nằm trong ý tưởng của các nhà khoa học và các nhà thiết kế. Nhưng chắc chắn trong tương lai không xa lắm, có thể chúng sẽ nằm trong chính tủ áo của bạn đấy.

Chúng ta hãy chờ nhé!

*** Thời trang không chỉ là trang phục**

Sẽ thật sai lầm nếu bạn coi thời trang chỉ là quần áo, mũ, giày dép... và nhà thiết kế thời trang chỉ vẽ ra những mẫu trang phục. Ý nghĩa của thời trang rộng lớn hơn rất nhiều, bao quát toàn bộ những sản phẩm như trang phục, kính, đồng hồ, nước hoa hay mĩ phẩm... Thời trang gắn liền với toàn bộ ngành công nghiệp làm đẹp cho con người, tôn vinh vẻ đẹp của con người.

Xu hướng phát triển của thời trang thế giới ngày càng khẳng định vị trí quan trọng của đồ phụ trang (kính, ô, đồng hồ, trang sức, mĩ phẩm, nước hoa...). Ngay cả

các nhà thiết kế chuyên về các mẫu trang phục cũng phải biết cách sáng tạo và kết hợp khéo léo đồ phụ trang đi kèm.

Những phụ trang này giúp hoàn thiện mẫu trang phục. Chúng tôn vinh nét đẹp, thế mạnh của trang phục và giấu đi những nhược điểm. Tham gia vào lĩnh vực này, nhà thiết kế thời trang cần có sự hỗ trợ, hợp tác với các nhà tạo dáng công nghiệp và nhà sản xuất khác.

*** Tính chức năng và thông điệp xã hội của trang phục**

Tuy nhiên, trang phục vẫn là phần quan trọng nhất của thời trang và ngành thời trang bắt đầu từ ngành may cắt.

Trang phục sinh ra trước hết để che chắn, bảo vệ cơ thể con người. Khi người tiền sử ở trần, chạy chân đất, họ nhận ra rằng cần che chắn, giữ cơ thể mình khỏi ánh mặt trời thiêu đốt mùa hè, cái rét căm căm mùa đông, khỏi cành cây sắc nhọn, côn trùng và vô vàn thứ khác... Những con người đầu tiên ấy cũng đã dần ý thức về việc mặc sao cho đẹp và phân biệt thứ bậc, nam nữ qua y phục. Mỗi trang phục bởi vậy còn mang trong mình ý nghĩa văn hoá, xã hội, giới tính và ý nghĩa của thời đại.

Dựa vào hai đặc điểm cơ bản của trang phục: tính chức năng và thông điệp xã hội, các nhà thiết kế đã không ngừng phát triển, hoàn thiện và đa dạng hoá "sự mặc" của con người.

*** Nhà thiết kế thời trang là ai?**

Nhà thiết kế thời trang tạo ra những mẫu trang phục và các đồ phụ trang. Mỗi nhà thiết kế thường chuyên môn hoá trong một hoặc một vài lĩnh vực như trang phục nam hay nữ, người lớn hay trẻ em, đồ thể thao, túi sách, giày dép...

Bên cạnh đó, một xu hướng thường thấy là khi những nhà thiết kế trở nên nổi tiếng và có nhiều kinh nghiệm, họ mở rộng lĩnh vực thiết kế của mình. Người ta bắt gặp những nhãn hiệu thời trang nổi tiếng như Chanel, Valentino, Versace, Pierre Cardin, Armani... không chỉ trên các trang phục mà còn cả kính râm, đồng hồ, mĩ phẩm, bút... Thậm chí Valentino còn tạo mẫu cho cả một loại ô tô mang tên Romeo Alpha.

Muốn đứng vững trong nghề này, nhà thiết kế trước hết phải làm chủ ba yếu tố then chốt:

- Kĩ thuật cắt may.
- Công nghệ chế tạo các loại vật liệu.
- Nhạy cảm về thẩm mĩ.

Là nghề nghiệp của sáng tạo nên thiết kế thời trang mang tính tự do cao.

Nhiều nhà thiết kế thời trang làm việc độc lập, thường thiết kế cho những khách hàng riêng. Một số khác làm việc trong các hãng thời trang, các viện mốt, cửa hàng thời trang, công ty dệt may...

Ở nước ngoài cũng như trong nước, các nhà thiết kế trẻ thường bắt đầu công việc của mình với vai trò người phụ tá thiết kế, học việc trong các cơ sở thời trang lớn. Trong thời gian đầu, họ làm quen với nghề bằng những việc như vẽ phác thảo và thể hiện chi tiết ý tưởng của nhà thiết kế chính, cắt hình mẫu...

Trong thời gian học việc, các nhà thiết kế trẻ dần tích luỹ được kinh nghiệm từ thực tế, định hình phong cách thiết kế. Họ cũng tạo lập được các mối quan hệ cũng như vị trí nào đó trong làng thời trang, tìm được một hoặc một số nhà tài trợ...

Thời gian học việc tuỳ vào tài năng, sự nỗ lực và cả may mắn của mỗi người. Tuy nhiên, giai đoạn này thường tương đối dài, có khi phải tới năm đến mười năm. Khi đã "cứng cáp", họ sẽ được bổ nhiệm vào những vị trí thiết kế chính hoặc tự mở cửa hàng thiết kế.

Công việc chung của một nhà thiết kế thời trang thường bao gồm:

1- Nghiên cứu các yếu tố như thị trường, khách hàng, các xu hướng thời trang để định hình cho những thiết kế của mình.

2- Phác thảo ý tưởng.

3- Vẽ và cắt mô hình phẳng để làm mẫu.

4- Chọn chất liệu vải và đồ trang sức đi kèm.

5- Kết hợp những nguyên tắc, kĩ thuật may mặc, xếp nếp... với mô hình phẳng để tạo nên sản phẩm.

6- Sửa sang lại sản phẩm cho hợp lí và hoàn chỉnh hơn.

7- Sắp xếp các buổi làm việc với báo giới và khách hàng khi sản phẩm mẫu đã hoàn thành.

8- So sánh kiểu mẫu của mình với những kiểu mẫu của các đối thủ cạnh tranh.

9- Đọc các tạp chí thời trang và tham dự các buổi trình diễn thời trang để cập nhật những xu thế thời trang mới của thời đại, đồng thời tự mình tạo nên xu thế.

10- Cập nhật thông tin về những chất liệu may mặc mới nhất qua tạp chí hay đi thăm các cửa hiệu trưng bày về vải sợi...

Đó là những công việc chung của một nhà thiết kế thời trang hoạt động độc lập. Khối lượng công việc khổng lồ phải không?

Nhưng bạn đừng ngại, một nhà thiết kế thời trang bao giờ cũng có những phụ tá và người hỗ trợ. Họ sẽ giúp bạn trong từng phần công việc. Chẳng hạn như việc vẽ và cắt mô hình phẳng để làm mẫu, kết hợp những nguyên tắc, kĩ thuật may mặc, xếp nếp... để tạo nên sản phẩm.

Với các nhà thiết kế thời trang làm việc trong các hãng thời trang, công ty may mặc, công việc có phần giản lược và chuyên môn hoá hơn. Chẳng hạn như bạn chỉ chuyên vào việc nghiên cứu thị trường thời trang và phác thảo ý tưởng. Những phần việc khác sẽ có người khác lo liệu.

Tuy nhiên, việc cập nhật các xu thế của thời trang cũng như thông tin về chất liệu may mặc luôn là yêu cầu quan trọng đối với bất cứ nhà thiết kế nào, dù bạn làm việc cho chính cửa hàng của mình hay trong các hãng thời trang, công ty dệt may.

Và bạn hãy nhớ rằng, dù mỗi bộ sựu tập thời trang thường gắn liền với tên tuổi của một nhà thiết kế, nhưng đó là kết quả lao động miệt mài của cả một tập thể.

Không nhà thiết kế thời trang nào có thể một mình làm mọi việc hay am hiểu về mọi thứ. Đứng sau mỗi thành công của nhà thiết kế là một đội ngũ những người phụ tá và người hỗ trợ nhiệt tình, tài năng. Bởi vậy, kĩ năng làm việc tập thể, biết cách phối hợp với các chuyên gia trong nhiều lĩnh vực có liên quan rất quan trọng đối với nhà thiết kế.

Là một nhà thiết kế thời trang, bạn có thể tìm thấy vị trí của mình tại - Các nhà may.

- Các công ty, xí nghiệp may quốc doanh hay tư nhân.

- Các hãng thời trang.

- Các viện mốt (với tư cách là chuyên viên nghiên cứu, làm nhiệm vụ tư vấn về xu hướng thời trang mới...)

- Các cơ sở đào tạo về thời trang.

...

Một điều kiện thuận lợi nữa là với nghề thiết kế thời trang, bạn hoàn toàn có thể mở nhà may, cửa hàng thời trang của riêng mình. Mô hình này hiện đang khá phổ biến tại Việt Nam cũng như trên thế giới.

Như bạn đã biết, tuỳ thuộc vào hoàn cảnh cụ thể, bạn có thể chuyên môn hoá sâu vào một lĩnh vực của thời trang. Tuy nhiên, do đặc thù riêng, có một số loại sản phẩm như mũ, giày dép, túi xách... đòi hỏi sự tham gia của không chỉ nhà thiết kế thời trang mà cả sự góp sức của những nhà tạo dáng công nghiệp, những nhà sản xuất công nghiệp, các chuyên gia hoá mĩ phẩm, những thợ thủ công lành nghề và cả các nhà phát minh, các chuyên gia trong nhiều lĩnh vực khác...

Lúc này, nhà thiết kế thời trang thường giữ vai trò đưa ra các ý tưởng về hình dáng, trang trí, công dụng, mùi hương (với nước hoa)... Còn các chuyên gia sẽ tư vấn về tính khả thi cũng như hoàn thiện ý tưởng, hỗ trợ thực hiện chi tiết để tạo ra sản phẩm cuối cùng.

Sau khi tạo dựng được vị trí, phong cách và uy tín trên thị trường, nhiều nhà thiết kế thời trang mở rộng lĩnh vực thiết kế, tự khám phá và thử thách mình ở những "vùng đất mới". Khi đó họ cần đến nhiều chuyên gia hỗ trợ trong những lĩnh vực khác nhau.

Nghĩa là, trở thành nhà thiết kế thời trang, làm gì và làm ở đâu, cơ hội làm việc hoàn toàn rộng mở với bạn. Vấn đề then chốt nằm ở chính khả năng sáng tạo, sự nhạy cảm, óc thẩm mĩ và niềm đam mê, nghị lực cũng như sự bền bỉ của bạn.

Thời trang hấp dẫn cả nhân loại. Bởi có ai không muốn trở nên đẹp hơn, cá tính hơn, nổi bật hơn? Hưởng thụ thời trang là một niềm đam mê. Và sáng tạo ra thời trang lại là một niềm đam mê khác không kém phần thi vị. Niềm đam mê ấy được thể hiện rất hay trong câu nói nổi tiếng của nhà thiết kế thời trang huyền thoại Coco Chanel:

"Tôi không làm thời trang, tôi chính là thời trang."

Mỗi người có thể say mê nghề thiết kế thời trang theo những lí do khác nhau. Hãy xem những lí do dưới đây có thuyết phục bạn không?

*** Phát huy tối đa khả năng sáng tạo của bạn**

Khả năng sáng tạo tuyệt vời là tố chất đầu tiên cần có với người làm thiết kế nói chung, và thời trang nói riêng. Một hơi thở thơm ngát trong làn gió đầu xuân thổi tới hay những vũ điệu Flamenco rộn ràng, một chút hoài niệm về quá khứ huy

hoàng hay khao khát hướng tới tương lai, sự phát triển của khoa học công nghệ, những con chip hay xu hướng quay trở về với thiên nhiên hoang dã, với cây cỏ... Bằng tài năng của mình, nhà thiết kế thời trang chuyển hoá tất cả những thông điệp và tinh thần ấy trong những mẫu trang phục, những xu hướng thời trang mà mình tạo dựng.

*** Nghề nghiệp phát triển nhanh, cơ hội việc làm phong phú**

Không phải ngẫu nhiên khi người ta dùng khái niệm thời trang để ngụ ý sự thay đổi, tân tiến, cập nhật, hợp thời. Thời trang rõ ràng là một trong những lĩnh vực có tốc độ phát triển nhanh nhất.

Ngành công nghiệp may mặc đang phát triển mạnh mẽ ở nước ta. Từ thập kỉ 90 của thế kỉ 20 trở lại đây, chúng ta đã dần quen với những sản phẩm may mặc mang nhãn hiệu *Made in Việt Nam* (sản xuất tại Việt Nam). May mặc hiện là ngành xuất khẩu mũi nhọn của nước ta. Bởi vậy, cơ hội làm việc cho những nhà thiết kế thời trang là rất lớn.

*** Thu nhập tương đối cao**

Điều này khá dễ hiểu trong xu thế phát triển mạnh mẽ của ngành công nghiệp may mặc tại nước ta hiện nay, đặc biệt khi chất lượng cuộc sống của cộng đồng không ngừng được nâng cao. Nhu cầu cuộc sống đang chuyển dần từ “ăn no mặc ấm” sang “ăn ngon mặc đẹp”. Mọi người quan tâm tới việc mặc sao cho đẹp hơn, phong cách hơn. Tất nhiên, yếu tố quyết định vẫn là năng lực, nhiệt tình và sự đam mê nghề nghiệp của bạn. Ngành thời trang không chỉ là những cơ hội vàng với những buổi trình diễn lấp lánh ánh đèn. Nó còn là rất nhiều thử thách đòi hỏi bạn phải có sự nỗ lực và bền bỉ hết mình.

*** Tôn vinh vẻ đẹp của con người**

Bạn đang từng ngày, từng giờ không ngừng tôn vinh vẻ đẹp của con người, đem lại những thông điệp mới qua các bộ trang phục và đồ phụ trang mình sáng tạo ra.

Đây là một lí do rất chính đáng để chọn ngành thiết kế thời trang. Chính nó đem lại cho bạn động lực để vượt qua những thử thách, khó khăn trong thế giới thời trang đầy sôi động.

*** Không đòi hỏi bạn phải bắt đầu với một tấm bằng đại học hay cao đẳng**

Có không ít những tấm gương nhà thiết kế danh tiếng đi lên bằng con đường tự học, tự mày mò và khám phá, từ vị trí người thợ trong các nhà may, hãng thời trang.

Tuy nhiên, đó không phải là lí do để bạn ỷ lại, không liên tục học tập, nâng cao vốn văn hoá, kiến thức xã hội. Thẩm mĩ không chỉ là năng khiếu, nó còn là sự rèn luyện và quá trình tích tụ văn hoá. Bởi như chúng ta đều biết, trang phục không chỉ giúp che chắn, bảo vệ cơ thể mà còn chứa đựng thông điệp văn hoá, xã hội, thẩm mĩ.

Mỗi sản phẩm thiết kế thời trang đích thực đều phải mang trong mình chiều sâu văn hoá. Chiều sâu ấy thể hiện qua sự kết hợp chất liệu, màu sắc, hình dáng...

Còn rất nhiều lí do hấp dẫn khác của nghề này. Bạn hãy tự khám phá và tìm ra cho riêng mình.

*** Một số ràng buộc, thách thức trong nghề thiết kế thời trang**

1- Nghề thiết kế thời trang có tính đào thải rất cao. Bởi thời trang gắn liền với sáng tạo và đổi thay. Nó đòi hỏi nỗ lực ghê gớm của bạn cả về sự sáng tạo và khả năng am hiểu thị trường, buộc bạn phải luôn rèn luyện sự nhạy bén, năng lực cảm nhận và tiên đoán những xu hướng thời trang.

Dù bạn đang ở “ngai vàng” trong làng thiết kế, chỉ chậm chạp so với các đối thủ một chút thôi, bạn cũng sẽ lập tức bị “hạ bệ”. Đó luôn là thách thức lớn với nhà tạo mẫu.

2- Khi mới bước chân vào nghề thiết kế thời trang, bạn sẽ dễ dàng có cảm giác bị ngợp trước thế giới rộng lớn của thời trang với những vòng xoáy biến đổi. Trong bối cảnh các xu hướng thời trang đa dạng, sôi động như hiện nay, tìm được và định hình cho mình một phong cách sáng tạo, bản lĩnh độc đáo, hợp với thị hiếu mà lại không lỗi thời là điều không dễ dàng chút nào. Nó đòi hỏi sự rèn luyện rất cao của bạn.

3- Làm việc trong ngành thiết kế thời trang khá vất vả nếu bạn muốn thành đạt. Bạn phải rèn luyện khả năng làm việc dưới sức ép công việc lớn, với những yêu cầu khác nhau từ các đối tượng khác nhau, đặc biệt vào mùa may mặc.

Khách hàng nào cũng muốn mình phải là đẹp nhất, độc đáo nhất còn bạn thì chỉ có một. Bạn phải học cách tư duy thật linh hoạt, phong phú, phương pháp làm việc hợp lí để sắp xếp khối lượng công việc khổng lồ.

4- Dân gian có câu “Ăn mình mặc người”. Mỗi bộ trang phục bình thường nhất cũng có hàng ngàn cặp mắt soi vào, dù ở ngoài đường, trong công sở, siêu thị hay nhà hàng, khách sạn. Bởi vậy, khi khách hàng đến với bạn, họ chờ đợi bạn mang lại cho họ bộ trang phục “hợp mắt” nhất. Tuy nhiên, vóc dáng, phong thái, “gu” thẩm mĩ của khách hàng lại rất đa dạng. Không phải cái gì khách hàng thích cũng đẹp và hợp với họ.

Bạn phải làm sao để hoà hợp giữa con mắt thẩm mĩ của mình với thị hiếu của khách, vừa khiến họ hài lòng vừa giúp họ có bộ trang phục hợp lí nhất. Nghĩa là bạn phải biết nghĩ vì khách hàng, cho khách hàng, thật sự mong muốn làm đẹp cho họ chứ không chỉ vì lợi nhuận đơn thuần.

Và nhất thiết, bạn cũng phải biết cách khéo léo thuyết phục khách hàng mà không khiến họ cảm thấy bị “quê”. Điều này cần đến sự tinh tế, cái duyên trong giao tiếp của nhà tạo mẫu. Và cả một chút kinh nghiệm nữa. Đây thực sự là khó khăn lớn khi bạn mới bước vào nghề.

*** Năng khiếu tạo hình, có thẩm mĩ cao**

Thiết kế thời trang là một nghề nghiệp đặc thù, nó đòi hỏi năng khiếu như một yêu cầu bắt buộc. Những người làm trong lĩnh vực này phải đặc biệt nhạy cảm về đường nét, màu sắc, kiểu dáng, có cảm giác tốt về sự cân xứng và tỉ lệ. Nhà thiết kế thời trang vừa phải biết nhìn tổng thể, lại rất tỉ mỉ, chi tiết.

Bởi vậy mà nhiều khi, trong một hồ sơ xin việc, nhà tuyển dụng coi trọng những mẫu thiết kế đẹp mà bạn nộp theo hơn bằng cấp chính quy.

*** Yêu vẻ đẹp của con người**

Đây là một trong những tố chất hàng đầu cần có của nhà tạo mẫu. Không có tình yêu lớn lao ấy, bạn sẽ không thể tìm được niềm say mê đích thực để bền bỉ tiến bước trên con đường thiết kế thời trang đầy chông gai.

*** Óc sáng tạo và thực tế**

Điều này quan trọng với bất cứ nhà thiết kế nào. Không có óc sáng tạo, bạn không thể trở thành nhà thiết kế thời trang. Óc sáng tạo giúp bạn luôn có nhu cầu làm mới mình và luôn biết cách làm mới mình.

Nhưng óc sáng tạo đơn thuần mà thiếu thực tế sẽ khiến bạn xa rời mục đích thực sự của thời trang. Mỗi mẫu trang phục hay phụ trang được thiết kế phải dựa trên cơ sở những hiểu biết sâu sắc về đời sống xã hội cũng như tư duy thực tiễn cao. Bạn không sáng tạo các mẫu thời trang cho mình mà cho cộng đồng. Bạn phải đồng thời quan tâm tới yêu cầu, sở thích của người sử dụng và cả nhà sản xuất (tiết kiệm nguyên liệu, chi phí giá thành...)

*** Tính kiên trì, sự bền bỉ và cầu thị**

Niềm ham thích ban đầu ai cũng có, nhưng niềm ham thích ấy có thực sự là say mê không cần cả một thời gian dài để chứng minh. Các nhà thiết kế thời trang luôn cần đến sự bền bỉ và tính kiên trì. Tuy nhiên, bạn lại không nên nhầm lẫn sự bền bỉ ấy với tính cố hữu, bảo thủ, độc đoán. Bạn phải thực sự cầu thị, tiếp nhận những quan điểm, ý kiến, xu hướng hay thẩm mĩ mới...

Một nhà thiết kế thời trang còn phải đặc biệt am hiểu và cập nhật những thông tin công nghệ liên quan, chẳng hạn như về chất liệu hay công nghệ may... Tiến bộ khoa học kĩ thuật đang giúp ngành thời trang tiến những bước dài hơn và nhanh hơn trong tương lai. Nhà thiết kế thời trang không thể thờ ơ với những thành tựu

ấy.

*** Đôi bàn tay khéo léo**

Làm việc với các chất liệu vải sợi, từng đường kim mũi chỉ, những chi tiết tỉ mỉ trên trang phục nên nhà thiết kế thời trang thường phải sở hữu đôi bàn tay vàng. Bởi vậy, nếu bạn muốn trở thành một nhà thiết kế, hãy chăm chút luyện tập cho đôi tay thật khéo léo ngay từ bây giờ.

*** Vốn văn hoá sâu rộng, khả năng ngoại ngữ**

Kiến thức sâu rộng không thể thiếu trong hành trang của một nhà thiết kế thời trang thành đạt. Đó chính là cội nguồn bất tận cho cảm hứng sáng tạo của bạn. Không am hiểu sâu sắc về văn hoá Việt Nam, con người Việt Nam, làm sao bạn có thể tạo nên những bộ trang phục mang đậm đà bản sắc dân tộc Việt?

Thời trang là ngành mang tính quốc tế cao. Khả năng ngoại ngữ giúp bạn chủ động tiếp cận được với những xu hướng thời trang mới nhất trên thế giới (qua các kênh truyền hình, sách báo, tạp chí thời trang nước ngoài) và cũng tự tin hơn khi giới thiệu thời trang Việt Nam tới bạn bè quốc tế.

*** Bạn thực sự say mê nghề nghiệp này**

Đây là yếu tố cuối cùng nhưng cũng là yếu tố quan trọng nhất. Không có niềm say mê ấy, bạn sẽ không thể đi hết con đường chông gai của nghề nghiệp. Thiết kế thời trang là một nghề nhiều vất vả, đòi hỏi bạn phải “sinh nghề tử nghiệp” cùng nó.

Sự say mê này không hề chung chung, nó bắt nguồn từ sự say mê cái đẹp, say mê làm đẹp cho con người, say mê chất liệu, kiểu dáng, say mê mùi hương, say mê hình sắc...

*** Một số kĩ năng cần có trong ngành thiết kế thời trang**

- Kiến thức về các kĩ thuật, nguyên tắc thiết kế cũng như kĩ năng làm việc với các bản vẽ phác thảo, bản vẽ chi tiết, kiểu mẫu...

- Kĩ năng giải quyết vấn đề sáng tạo: biết giải quyết vấn đề bằng các phương pháp khác nhau, có các ý tưởng mang tính đột phá, sáng tạo cho một tình huống hoặc đề tài có sẵn.

- Kĩ năng học hỏi chủ động: liên tục làm việc với những chất liệu mới hoặc cập nhật thông tin về chất liệu, xu hướng thời trang...

- Kĩ năng phân tích: biết cách phân tích những nhu cầu và yêu cầu với sản phẩm thiết kế.

- Kĩ năng tổ chức và quản lí: quan sát, phác thảo trong đầu những công việc, mắt xích cần thiết để hoàn thành ý tưởng thiết kế.

- Kĩ năng phối hợp công việc với những người khác trong nhóm.

Bạn đã lựa chọn nghề thiết kế thời trang và đang tự hỏi sẽ học nghề này ở đâu? *Hàng ghế số 7* sẽ cho bạn câu trả lời.

Trường Đại học Mĩ thuật Công nghiệp hiện có Khoa Thiết kế Thời trang. Đây là cơ sở đào tạo nhà thiết kế thời trang trình độ đại học và sau đại học. Ngoài ra, còn có hệ đại học vừa học vừa làm về thiết kế thời trang do nhà trường mở đặt tại trường cũng như các Tổng công ty may Đức Giang, Tổng Công ty May 10...

Ngoài ra, tại Hà Nội, bạn có thể học ngành này ở Viện Đại học Mở Hà Nội, Đại học Nghệ thuật TW.

Tại phía Nam có Trường Đại học Nghệ thuật - Đại học Huế, Trường Đại học Hoa Sen, Trường Đại học Kĩ thuật Công nghệ TP. Hồ Chí Minh... đào tạo chuyên ngành thiết kế thời trang.

Khi thi tuyển, bạn thường phải trải qua hai môn thi năng khiếu bắt buộc là Trang trí và Hình hoạ. Môn Hình hoạ đòi hỏi bạn phải vẽ tượng, vẽ người hoặc vẽ tĩnh vật. Còn môn Trang trí là các bài tập về phối hợp bố cục, màu sắc... Tuỳ theo từng trường mà có những yêu cầu khác nhau về môn thi năng khiếu. Bởi vậy, trước khi dự định thi vào trường, bạn nên nghiên cứu kĩ trong cuốn *Những điều cần biết về tuyển sinh đại học và cao đẳng* năm mới nhất của Bộ Giáo dục và Đào tạo. Nếu có điều kiện, bạn nên tới hỏi trực tiếp tại trường mình dự định thi vào.

Để hoàn thành tốt phần thi năng khiếu, hầu hết thí sinh đều qua các lớp luyện thi do trường hoặc hoạ sĩ có kinh nghiệm tổ chức.

Bên cạnh các trường đại học, cao đẳng, các khoá học tại những trung tâm đào tạo về thiết kế thời trang có sự tham gia giảng dạy của giáo viên nước ngoài như Học viện Thời trang London cũng sẽ rất có lợi cho bạn trong nghề nghiệp sau này.

Ngoài ra, bạn có thể trở thành nhà thiết kế thời trang bằng cách theo học các nhà thiết kế thời trang có nhiều kinh nghiệm và thành đạt, làm phụ tá trong các nhà may, cửa hàng thiết kế, các viện mốt...

Khi đã tích luỹ được kinh nghiệm, bạn có thể tham dự vào các cuộc thi thiết kế thời trang như cuộc thi Thiết kế thời trang Việt Nam (*Vietnam Collection Grand Prix*) được mở hằng năm để phát hiện những tài năng thiết kế trẻ và các cuộc thi không thường niên khác.

*** Một số địa chỉ đào tạo**

- Trường Đại học Mĩ thuật Công nghiệp - 360 Đê La Thành - Ô Chợ Dừa - Đống Đa - Hà Nội

- Viện Đại học Mở Hà Nội - Phố Nguyễn Hiền - Bách Khoa - Hai Bà Trưng - Hà Nội

- Trường Đại học Nghệ Thuật - Đại học Huế - 10 Tô Ngọc Vân - Thuận Thành - TP. Huế

- Trường Đại học Sư phạm Kĩ thuật TP. Hồ Chí Minh - 01 Võ Văn Ngân - Thủ Đức - TP. Hồ Chí Minh

- Trường Đại học Tôn Đức Thắng - Đường Nguyễn Hữu Thọ - Phường Tân Phong - Quận 7 - TP. Hồ Chí Minh

- Học viện Thời trang London - 48 Tô Ngọc Vân - Phường Quảng An - Tây Hồ - Hà Nội

Ngành thuế

> Thuế là thứ mà chúng ta đóng góp cho một xã hội văn minh.
>
> **Tổng cục Thuế Mĩ IRS**

Thuế là nguồn thu chủ yếu của Nhà nước và là một trong những chính sách kinh tế quan trọng được Nhà nước sử dụng để quản lí, kiểm soát và điều tiết nền kinh tế, xã hội của các quốc gia. Ngành thuế giúp cho hệ thống chính sách thuế của Nhà nước được thực hiện đầy đủ, đúng đắn và kịp thời nhất.

Thuế hiện nay không chỉ là mối quan tâm của Nhà nước, Chính phủ, các cơ quan thuế mà còn là thu hút sự quan tâm đặc biệt của các doanh nghiệp, công ty, tổ chức, cá nhân kinh doanh và mỗi người dân.

Trở thành cán bộ ngành thuế để thực hiện nhiệm vụ huy động, quản lí "túi tiền" của Nhà nước, góp phần vào các chính sách kinh tế vĩ mô của Nhà nước đang là mơ ước của rất nhiều bạn trẻ ngày nay.

Bạn yêu thích con số và các phép tính, hãy khám phá một lĩnh vực mới mẻ, hấp dẫn và đầy thú vị ở *Toa tàu số 41*:

Ngành thuế

Chúng ta sẽ bắt đầu hành trình với một câu chuyện về thuế. Qua câu chuyện này, bạn sẽ thấy thuế quan trọng đến mức nào với sự sống còn của một quốc gia cũng như toàn bộ nền kinh tế thế giới. *Hàng ghế số 1* sẽ đưa bạn trở về khoảng thời gian hơn bảy mươi năm trước để chứng kiến cuộc khủng hoảng kinh tế lớn nhất trong lịch sử nhân loại.

Những năm 1929 - 1933, nền kinh tế của các nước tư bản lâm vào khủng hoảng

toàn diện. Đây là cuộc khủng hoảng kinh tế thế giới lớn nhất và trầm trọng nhất trong lịch sử. Nó bắt đầu nổ ra ở Mĩ (tháng 10/1929) sau đó nhanh chóng lan ra như một "bệnh dịch" tới tất cả các nước tư bản và kéo dài đến tận giữa năm 1933.

Năm 1933, nền kinh tế các nước phương Tây đã nhanh chóng bị giảm đi 37% so với trước khủng hoảng. Số công nhân thất nghiệp lên tới mức đỉnh điểm: 50 triệu người.

Chính lúc này, nhà kinh tế học người Anh John Maynard Keynes (1883 - 1946) đã đưa ra lí thuyết mới, cứu cả nền kinh tế thế giới. Trong lí thuyết của mình, ông nhấn mạnh một công cụ quan trọng: đó là *thuế*.

Trong khi các nhà kinh tế học khác chán nản: "chẳng thể làm gì được", "đừng can thiệp", "nó không hoạt động gì đâu"... thì Keynes kiên trì với quan điểm mới của mình. Ông cho rằng Nhà nước cần phải can thiệp vào nền kinh tế, trong đó thuế và chi tiêu ngân sách là những cộng cụ cơ bản để Nhà nước quản lí và điều chỉnh, giúp nền kinh tế vượt qua khủng hoảng.

Cụ thể, bằng cách điều chỉnh mức chi tiêu ngân sách và thuế khóa, Nhà nước gây ảnh hưởng lên toàn thể số cầu của xã hội. (Theo Keynes, trong quan hệ với cung, số cầu không đủ gây ra nạn thất nghiệp, còn số cầu quá mức gây ra lạm phát).

Sự đúng đắn trong lí thuyết ấy đã biến một nhà kinh tế học người Anh trở thành "vị cứu tinh" của cả nền kinh tế Mĩ khi tổng thống Mĩ Roosevelt thử nghiệm lí thuyết này và đạt những thành công rực rỡ. Nhờ học theo cách làm của nước Mĩ, các nước phương Tây khác cũng dần vượt qua được thời kì khó khăn. Nền kinh tế thế giới thoát khỏi khủng hoảng, bắt đầu có sự tăng trưởng ổn định và đạt được những thành tựu to lớn trong những năm sau đó.

Năm 1964, tổng thống Mĩ Lyndon Johnson đã làm đẹp lòng nhân dân bằng cách giảm thuế trong cả nước để tăng sức mua và tạo việc làm. Tổng thống Richard Nixon cũng không tiếc lời khen ngợi: "Lúc này, tất cả chúng ta đều đi theo Keynes".

Qua câu chuyện nói trên, chắc chắn bạn không khỏi ngạc nhiên và đặt ra câu hỏi: Thuế là gì và tại sao thuế lại có những vai trò quan trọng như vậy?

Ngay sau đây, các bạn sẽ được giải đáp phần nào các câu hỏi đó. Và bạn cũng hãy lưu ý rằng, chính sách thuế chỉ là chính sách mà thôi nếu nó không có những người triển khai thực hiện. Để thuế có thể đem lại nguồn thu nuôi sống Nhà nước và tác động điều tiết đối với nền kinh tế, cần phải có những người triển khai thực hiện nó, đó chính là ngành thuế và những người làm nghề thuế.

*** Thuế là gì?**

Hẳn bạn đã từng nhiều lần nhìn thấy những khẩu hiệu như: "Nộp thuế là nghĩa vụ và quyền lợi của công dân".

Làm thế nào để thuế vừa là nghĩa vụ (tức là mang tính bắt buộc), lại vừa được coi là quyền lợi (tức là có ích cho bản thân người nộp thuế)? Nghe qua thì có vẻ vô lí. Nhưng chính điều đó đã tạo nên sức mạnh vô hình to lớn của thuế.

Bạn có thể hiểu thật giản dị rằng:

Thuế là khoản đóng góp bắt buộc mà các tổ chức, cá nhân phải nộp cho Nhà nước theo mức độ và thời hạn do pháp luật quy định. Khoản đóng góp này nhằm đảm bảo cho Nhà nước thực hiện được các chức năng, nhiệm vụ của mình.

Số tiền thu thuế sẽ được Nhà nước sử dụng cho các mục đích chung của xã hội. Người nộp thuế vì vậy sẽ được hưởng các lợi ích gián tiếp từ việc đầu tư của Nhà nước như nền hòa bình, an ninh xã hội, an toàn trong cuộc sống, các phúc lợi xã hội được giải quyết, các công trình công cộng được xây dựng, môi trường lành mạnh...

Bạn đi khám bệnh, bạn đi chơi công viên, đi thăm bảo tàng,... Tất cả các cơ sở vật chất ấy đều có sự đầu tư của ngân sách Nhà nước. Thật dễ chịu khi đi đến đâu, những người đã nộp thuế cũng cảm nhận được đóng góp của mình đối với sự phát triển kinh tế, xã hội. Bạn cũng nên tự hào nếu là người đóng thuế nhiều, bởi điều đó cũng có nghĩa bạn là người thành đạt và đem lại nhiều của cải cho xã hội.

Trên nóc nhà của Tổng cục Thuế Mĩ IRS từng ghi: "Thuế là thứ mà chúng ta đóng góp cho một xã hội văn minh".

Trong xã hội văn minh ấy, thuế không chỉ là quan tâm của Nhà nước, Chính phủ, các cơ quan thuế mà còn là thu hút sự chú ý đặc biệt của các doanh nghiệp, công ty, tổ chức, cá nhân kinh doanh và mỗi người dân. Bởi thuế trực tiếp liên quan đến quyền lợi và nghĩa vụ của tất cả mọi người.

*** Các khái niệm cơ bản trong ngành thuế**

Khác với một số nghề như sư phạm, nghề y, nghề bộ đội hay nghề báo đã khá quen thuộc với chúng ta, ngành thuế hẳn còn thật nhiều lạ lẫm với bạn.

Để bạn tự tin hơn trong hành trình khám phá thế giới nghề nghiệp của những cán bộ thuế, chúng ta hãy cùng làm quen với một số khái niệm cơ bản thường được dùng trong ngành này.

- Sắc thuế: Trong một quốc gia, thuế tồn tại dưới nhiều hình thức. Một hình thức thuế cụ thể, có tên gọi riêng, có nội dung điều chỉnh riêng và được quy định bằng các văn bản pháp luật được gọi là một sắc thuế.

- Hệ thống thuế: Tập hợp các sắc thuế của một quốc gia trong một thời điểm nhất định được gọi là hệ thống thuế của quốc gia đó.

- Đối tượng nộp thuế: Là các tổ chức, công ty, doanh nghiệp, cá nhân thực hiện nộp thuế cho Nhà nước.

- Cơ quan thuế: Là cơ quan thực hiện kiểm tra, giám sát việc nộp thuế cho Nhà nước.

- Cán bộ thuế: Người làm việc trong các cơ quan thuế, thực hiện quy trình quản lí thuế được gọi là cán bộ thuế hay nhân viên thuế.

*** Ngành thuế là gì?**

Ngành thuế, hiểu thật đơn giản, là ngành triển khai thực hiện hệ thống chính sách thuế. Như vậy, ngành thuế có ba chức năng chủ yếu:

- Chức năng tham mưu: Nghiên cứu, tham mưu để ban hành chính sách pháp luật thuế đầy đủ và đúng đắn.

- Chức năng hành thu: Tổ chức, điều hành quá trình huy động nguồn thu từ thuế vào ngân sách Nhà nước. Đây là chức năng quan trọng, thu hút đông đảo nhân lực trong ngành thuế.

- Chức năng kiểm tra, giám sát: Kiểm tra, giám sát đối tượng nộp thuế và cán bộ thuế trong việc chấp hành các quy định của pháp luật thuế, các chính sách thuế.

*** Cán bộ thuế là ai?**

Làm việc trong ngành thuế là các cán bộ thuế. Đó là những người hướng dẫn, đôn đốc và kiểm tra quá trình thực hiện nghĩa vụ nộp thuế của các đối tượng nộp thuế.

Bạn biết không, chính sách thuế của Nhà nước dù hợp lí và hiệu quả đến mấy cũng sẽ chỉ nằm yên trên giấy tờ nếu như không có những cán bộ thuế tận tụy, hết lòng với công việc. Không chỉ tận tâm, họ còn phải là người cán bộ giỏi giang, biết bắt kịp với những thay đổi, điều tiết trong chính sách thuế của Nhà nước. Đồng thời, họ lại biết giải thích cho những người khác cùng hiểu để chấp hành nghiêm túc.

Để thực hiện tốt, một hệ thống chính sách thuế phụ thuộc vào rất nhiều yếu tố như:

- Hệ thống thuế đầy đủ, đáp ứng được các yêu cầu cơ bản nhất như tính công bằng; tính hiệu quả; tính rõ ràng, minh bạch; tính linh hoạt; tính chắc chắn; phù hợp thông lệ quốc tế...

- Hệ thống cơ quan thuế được thiết lập tốt với các cán bộ thuế có năng lực, tâm

huyết, năng suất thu thuế cao và chất lượng công việc quản lí thuế hiệu quả.

- Sự nhận thức đầy đủ, đúng đắn về thuế và sự chấp hành nghiêm túc nghĩa vụ nộp thuế của các đối tượng nộp thuế. Muốn vậy, cán bộ thuế phải giúp người dân hiểu rõ nội dung của các chính sách thuế cũng như quyền lợi và trách nhiệm của mình trong quá trình chấp hành nghĩa vụ nộp thuế, để họ tự nguyện tuân thủ đầy đủ các quy định của pháp luật thuế.

Hẳn bạn đã nhận ra rằng người cán bộ thuế quan trọng đến chừng nào. Khách quan, công bằng, tận tâm và giỏi về nghiệp vụ luôn là yêu cần đặt ra với những người làm trong ngành này.

Như bạn đã khám phá được từ hàng ghế trước, cán bộ thuế là người triển khai thực hiện hệ thống chính sách thuế, nhằm làm cho hệ thống thuế được thực hiện đầy đủ, đúng đắn và kịp thời nhất, phát huy được các vai trò của thuế đối với Nhà nước và nền kinh tế, xã hội.

Vậy nếu bạn chọn “để đ .n” củ mìh làngàh thuế bạ sẽlà những côg việ cụthểgì *Hàng ghế số 3* sẽ cho bạn câu trả lời.

Cũng như nhân viên kế toán, một ngày làm việc của cán bộ thuế luôn gắn liền với vô vàn giấy tờ, con số. Không chỉ vậy, cán bộ thuế còn phải gặp gỡ và làm việc với rất nhiều cá nhân, cơ quan, tổ chức là những đối tượng nộp thuế. Có bao công việc đang chờ đợi bạn.

Trước hết, chúng ta hãy cùng tham quan công việc của cán bộ thuế theo quy trình quản lí thu thuế.

- Đăng kí cấp mã số thuế

Thực hiện nhiệm vụ này, cán bộ thuế hướng dẫn người nộp thuế lập hồ sơ đăng kí thuế. Anh ta cũng nhận và kiểm tra thủ tục hồ sơ đăng kí thuế, lập báo cáo...

- Xử lí tờ khai và chứng từ nộp thuế

Sau khi nhận và kiểm tra sơ bộ, cán bộ thuế nhập, xử lí các tờ khai thuế cũng như chứng từ nộp thuế...

- Quản lí thu nợ thuế

Cán bộ thuế không chỉ gửi thông báo về số tiền phạt và đôn đốc nộp nợ thuế. Anh ta còn phải phân tích tình trạng nợ thuế, lập kế hoạch và thực hiện các biện

pháp thu nợ, cưỡng chế thuế. Cuối cùng là báo cáo kết quả thu nợ.

- Xử lí hoàn thuế

Cán bộ thuế tiếp nhận, kiểm tra hồ sơ hoàn thuế, phân tích, đối chiếu số liệu trong hồ sơ ấy. Sau đó, anh ta thực hiện thủ tục hoàn thuế hoặc tiến hành kiểm tra tại doanh nghiệp để thẩm định hồ sơ.

- Quyết toán thuế

Sau khi nhận và kiểm tra hồ sơ báo cáo quyết toán thuế, cán bộ thuế tiến hành nhập và phân tích đối chiếu số liệu quyết toán thuế tại cơ quan thuế. Trên cơ sở đó, anh ta điều chỉnh báo cáo quyết toán thuế, kiểm tra quyết toán thuế cũng như lập báo cáo...

- Xử lí miễn, giảm thuế

Công việc của cán bộ thuế lúc này là tiếp nhận, kiểm tra thủ tục hồ sơ; kiểm tra, xác định số thuế được miễn giảm; lập, duyệt và xử lí hồ sơ trình xét miễn, giảm thuế...

Một điểm lưu ý trong các quy trình này là khi kết thúc công việc, cán bộ thuế không bao giờ quên nhiệm vụ lập báo cáo, lưu trữ hồ sơ và các hóa đơn để sau này tiện cho việc tra cứu.

Có một nguyên tắc cơ bản mà bất kì ai cũng phải tuân thủ khi thực hiện mọi công việc liên quan đến tài chính. Đó là rõ ràng, minh bạch và chính xác đến từng chi tiết nhỏ. Cán bộ thuế cũng như các cán bộ tài chính nói chung, đều không được biết đến từ "sai sót".

*** Các vị trí công việc trong ngành thuế**

Bạn đã biết đến công việc của cán bộ thuế theo quy trình quản lí thu thuế. Tuy nhiên, cũng như bao ngành khác, để đảm bảo hoạt động hiệu quả, trong ngành thuế có sự phân công nhiệm vụ rất rõ ràng.

Nghĩa là, bước chân vào ngành thuế, tùy theo năng lực, sở thích và nhiệt huyết, bạn có thể trở thành:

- Nhân viên, kiểm thu viên thuế: Thực hiện công tác quản lí thu thuế, chủ yếu là đối với các hộ kinh tế cá thể ở cấp chi cục và một số phòng ở cấp cục. Yêu cầu về trình độ với kiểm thu viên thuế là tốt nghiệp các trường đại học hoặc cao đẳng khối ngành kinh tế.

- Chuyên viên, kiểm soát viên thuế: Đảm trách công tác quản lí thuế nói chung, bao gồm quản lí thu thuế, hành chính, tổ chức cán bộ, ấn chỉ thuế, kế hoạch, dự toán, thống kê thuế, tuyên truyền hỗ trợ đối tượng nộp thuế.

Do công việc đòi hỏi trình độ nghiệp vụ cao, con mắt quản lí tổng thể và tư duy chiến lược nên chuyên viên, kiểm soát viên thuế nhất thiết phải được đào tạo từ trình độ đại học trở lên.

Ngoài ra, nếu bạn được đào tạo căn bản về tin học và nắm được kiến thức về

thuế, bạn có thể làm việc trong ngành thuế ở các bộ phận xử lí dữ liệu.

- Thanh tra viên thuế: Thực hiện việc thanh tra, kiểm tra và xử lí tố tụng về thuế giúp cho công tác tổ chức quản lí thuế đạt hiệu quả cao, hạn chế sai sót, gian lận.

Công việc của các thanh tra viên thường rất vất vả và nhiều thử thách. Bạn phải đối mặt với vô vàn thủ đoạn gian lận thuế và cả những mưu đồ dụ dỗ, mua chuộc của nhiều đối tượng nộp thuế. Tuy nhiên, bản lĩnh nghề nghiệp cao, vững vàng về nghiệp vụ và tấm lòng trong sáng sẽ giúp bạn vượt qua những thử thách cam go nhất, xứng đáng là người cán bộ thuế tận tụy, mẫu mực và giỏi giang.

Trong điều kiện nền kinh tế thị trường, với sự phát triển nhanh và mạnh của đất nước hiện nay, các đối tượng nộp thuế ngày càng nhiều về số lượng cũng như lớn về quy mô. Bởi vậy, công việc của người cán bộ thuế không ngừng tăng lên với yêu cầu về năng lực, phẩm chất đạo đức, tâm huyết, nhiệt tình ngày càng cao.

Công việc của cán bộ thuế ngày nay là sự giao thoa của nhiều ngành thuế với năng lực toàn diện. Họ là:

+ Nhà nghiên cứu lí thuyết, ứng dụng thực tiễn để đưa các chính sách thuế vào cuộc sống. Tham mưu cho các cơ quan có thẩm quyền trong việc nghiên cứu, ban hành hệ thống chính sách pháp luật về thuế.

+ Nhà quản lí về thuế đối với các tổ chức, cá nhân thuộc đối tượng nộp thuế. Lập dự toán thu thuế và tổ chức thực hiện dự toán đó.

+ Nhà truyền thông để tuyên truyền, hướng dẫn, giúp đỡ nhân dân có những nhận thức đúng đắn, hiểu và thực hiện nghĩa vụ cao cả đối với đất nước qua việc nộp thuế.

+ Thanh tra viên để kiểm tra quá trình chấp hành nghĩa vụ nộp thuế của các đối tượng nộp thuế, bảo đảm việc nộp thuế thực hiện đúng pháp luật. Xử lí vi phạm hành chính về thuế và giải quyết khiếu nại về thuế.

+ Người có quyền yêu cầu cơ sở kinh doanh cung cấp sổ kế toán, hóa đơn, chứng từ và những hồ sơ tài liệu khác có liên quan đến việc tính thuế, nộp thuế. Đồng thời yêu cầu các tổ chức tín dụng, ngân hàng và tổ chức, cá nhân có liên quan khác cung cấp tài liệu liên quan đến việc tính, nộp thuế của cơ sở kinh doanh.

+ Hướng dẫn viên nhiệt tình, giúp các cơ sở kinh doanh hiểu biết về chế độ đăng kí, kê khai thuế, nộp thuế theo đúng quy định.

+ Thông tin viên khi cần thông báo cho cơ sở kinh doanh trong trường hợp họ chưa thực hiện đầy đủ các nội dung công việc của mình, chẳng hạn chưa gửi tờ khai thuế, chưa nộp thuế đúng thời hạn hoặc nộp thiếu tiền thuế...

+ Người thủ thư cần mẫn khi lưu giữ để nghiên cứu và sử dụng số liệu, tài liệu mà cơ sở kinh doanh cũng như các đối tượng khác cung cấp theo chế độ quy định.

+ Nhà hoạch định khi tự ấn định một số căn cứ tính thuế đối với một số cơ sở kinh doanh không thực hiện hoặc thực hiện không đúng chế độ kế toán, hóa đơn,

chứng từ; không kê khai hoặc kê khai không đúng căn cứ để tính thuế, cũng như không chứng minh được các căn cứ đã ghi trong tờ khai thuế theo yêu cầu của cơ quan thuế... Phản ứng nhanh và tỉnh táo là yêu cầu thiết yếu đối với những cán bộ thuế lúc này.

Môi trường làm việc của cán bộ thuế tương đối rộng. Bạn hãy tự so sánh với năng lực và sở thích của mình, xem bạn có thích hợp với những địa chỉ làm việc dưới đây không.

Hiện nay, ở Việt Nam có hai hệ thống cơ quan quản lí thuế:

- *Cơ quan thuế.*

- *Cơ quan hải quan.*

Hai hệ thống cơ quan này đều trực thuộc Bộ Tài chính.

Cùng làm nhiệm vụ quản lí, vậy đâu là điểm khác biệt giữa hai hệ thống cơ quan thuế và cơ quan hải quan? Tại sao lại phải phân ra như vậy? Chúng ta hãy cùng khám phá nhé!

*** Hệ thống cơ quan thuế**

Đây là nơi thực hiện công việc quản lí thuế nói chung, đồng thời quản lí các hình thức thuế đánh vào những hoạt động sản xuất, kinh doanh... ở trong nước.

Hệ thống cơ quan thuế bao gồm:

- Tổng cục Thuế quản lí về thuế trên phạm vi toàn quốc.

Tổng cục Thuế có các ban chức năng cụ thể như: Ban Pháp chế Chính sách, Ban Dự toán thu thuế, Ban Hợp tác quốc tế, Ban Tuyên truyền hỗ trợ, Ban Thanh tra, Ban Tổ chức cán bộ, Ban Tài vụ quản trị, Văn phòng Tổng cục, các Ban quản lí theo sắc thuế và đối tượng nộp thuế... ***- Cục thuế*** quản lí về thuế trên địa bàn các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương.

Cục thuế có các phòng chức năng cụ thể như: Phòng Tổ chức Cán bộ, Phòng Xử lí Dữ liệu, Phòng Dự toán Tổng hợp, Phòng Tổng hợp - Xử lí Dữ liệu, Phòng Hành chính, Phòng Tuyên truyền Hỗ trợ, các Phòng Thanh tra, Phòng Quản lí Ấn chỉ, Phòng Tài vụ, và các phòng quản lí doanh nghiệp.

- Chi cục thuế quản lí thuế trên địa bàn các huyện, quận, thị xã, thành phố trực thuộc tỉnh.

Chi cục thuế có các đội, tổ, trạm chức năng cụ thể như: tổ Hành chính, tổ Xử lí Dữ liệu, tổ Thanh tra Kiểm tra, tổ Quản lí Ấn chỉ, cùng các đội thuế, trạm thuế theo đối tượng và địa bàn.

*** Hệ thống cơ quan hải quan**

Nếu hệ thống cơ quan thuế quản lí thuế nói chung và các hình thức thuế trong nước (tức là "đối nội") thì hệ thống cơ quan hải quan chịu trách nhiệm về công việc "đối ngoại".

Cụ thể, hệ thống cơ quan hải quan thực hiện các chức năng như quản lí, kiểm tra, giám sát hoạt động xuất khẩu, nhập khẩu; điều tra, chống buôn lậu; đảm bảo an ninh kinh tế; tăng cường quan hệ hợp tác kinh tế quốc tế; trực tiếp quản lí thu thuế xuất khẩu, nhập khẩu và các sắc thuế đánh vào hàng nhập khẩu.

Tương tự hệ thống cơ quan thuế, hệ thống cơ quan hải quan cũng bao gồm Tổng cục Hải quan, các cục hải quan, chi cục hải quan các cửa khẩu.

Như vậy, trở thành một cán bộ thuế, tùy vào điều kiện, nguyện vọng và năng lực cá nhân, bạn có thể làm việc tại hệ thống cơ quan thuế hay hệ thống cơ quan hải quan.

Tuy hai hệ thống cơ quan này có những chức năng, nhiệm vụ cụ thể khác nhau, nhưng nếu là một cán bộ thuế có đầy đủ năng lực và phẩm chất cần thiết, bạn có thể làm việc ở bất cứ đâu. Cơ quan nào cũng luôn sẵn sàng đón nhận những cán bộ thuế tài năng và nhiệt huyết.

Bên cạnh đó, với kiến thức chuyên môn về thuế, bạn có địa chỉ làm việc tương đối đa dạng. Ngoài hai hệ thống cơ quan và hải quan, bạn còn có thể tham gia vào những lĩnh vực dưới đây.

*** Tư vấn thuế**

Nộp thuế là nghĩa vụ và quyền lợi của mỗi công dân. Nhưng hệ thống thuế của một quốc gia với các sắc thuế cũng như các quy định tương đối phức tạp. Không phải ai cũng hiểu biết về thuế để có thể chấp hành được đầy đủ và chính xác. Với kiến thức sâu rộng cùng kinh nghiệm trong ngành thuế, bạn có thể giúp các cá nhân, doanh nghiệp, tổ chức về lĩnh vực này. Hiện nay, ở Việt Nam đã xuất hiện nhiều công ty thực hiện dịch vụ tư vấn thuế.

Là nhà tư vấn về thuế, bạn sẽ nghiên cứu những trường hợp cụ thể của người cần tư vấn, từ đó đưa ra những lời khuyên, chia sẻ kinh nghiệm, giúp các đối tượng nộp thuế hiểu rõ ràng và thực hiện tốt nhất nghĩa vụ nộp thuế của mình.

Công việc tư vấn thuế sẽ rất thích hợp với bạn nếu bạn sở hữu khả năng diễn đạt súc tích, tính cách dễ gần và điềm đạm.

*** Kế toán, kiểm toán**

Các lĩnh vực thuế và kế toán, kiểm toán luôn gắn bó chặt chẽ với nhau.

Khi học ngành thuế trong các trường đại học, cao đẳng, chắc chắn bạn cũng sẽ

được đào tạo rất cơ bản về kế toán, kiểm toán. Tức là, bạn có thể trở thành một nhân viên kế toán hay một kiểm toán viên. Muốn biết chi tiết hơn, bạn có thể tìm đọc phần *Nghề kế toán* và *Nghề kiểm toán*.

*** Đại lí làm thủ tục hải quan**

Đây là loại hình dịch vụ mới hình thành ở Việt Nam, nhưng đã hứa hẹn một tương lai phát triển rực rỡ, có thể bùng lên khi xu thế toàn cầu hóa được đẩy mạnh.

Đại lí làm thủ tục hải quan là một đơn vị đứng ra thay mặt người có hàng hóa xuất khẩu hay nhập khẩu để thực hiện mọi trách nhiệm của người khai hải quan theo quy định của Luật Hải quan. Với những kiến thức về thuế, hải quan và các vấn đề liên quan đến xuất nhập khẩu hàng hóa, bạn có thể là một nhân viên, thậm chí chuyên gia giỏi giang, được trọng dụng trong lĩnh vực này.

*** Nhà sư phạm đào tạo nhân lực cho ngành thuế**

Hiện nay, hầu hết các trường thuộc khối kinh tế, từ trung cấp, cao đẳng đến đại học đều có các giờ học về thuế. Ngoài ra, ngành thuế cũng thường xuyên tổ chức đào tạo, bồi dưỡng kiến thức và nghiệp vụ cho nhân viên của mình. Nếu bạn được đào tạo chính quy về thuế, lại có năng khiếu và yêu nghề sư phạm, bạn hoàn toàn có thể trở thành người truyền đạt kiến thức thuế cho sinh viên kinh tế, người làm công tác tài chính, kế toán tại các doanh nghiệp, hay thậm chí cho cả các cán bộ thuế.

Công việc của người cán bộ thuế nhiều vất vả, lắm gian nan nhưng cũng đầy niềm vui, hạnh phúc. Vui khi hoàn thành công việc được giao không sai sót, góp phần vào tổng thu ngân sách của Nhà nước, vui khi giải thích, thuyết phục được một doanh nghiệp nào đó hiểu và chấp hành đầy đủ nghĩa vụ nộp thuế của mình.

Bạn có nên chọn con đường của một cán bộ thuế cho tương lai không? Chúng ta hãy cùng tìm câu trả lời ở *Hàng ghế số 5* qua những thuận lợi và khó khăn của nghề.

*** Cơ hội việc làm lớn**

Hiện nay, ngành thuế nước ta không ngừng lớn mạnh và hoàn thiện về quy mô, cơ cấu tổ chức. Bởi vậy, yêu cầu về một đội ngũ cán bộ thuế có năng lực, nhiệt tình, làm việc hiệu quả được đặt ra ngày càng cao.

Trong ngành thường xuyên có các đợt thi tuyển nhằm lựa chọn những người có khả năng vào công tác. Vậy nên cơ hội để bạn trở thành cán bộ thuế là rất rõ ràng.

Ngoài ra, với kiến thức về thuế, bạn có thể lọt vào tầm ngắm của rất nhiều cơ quan, tổ chức kinh tế, doanh nghiệp, công ty trên thị trường. Khi đó, bạn có thể trở thành cán bộ tư vấn thuế, cán bộ tài chính, kế toán, kiểm toán. Đó là không kể tới công việc giảng dạy về thuế. Xu hướng trên ngày càng phát triển và tạo ra nhiều cơ hội việc làm phong phú cho những người tốt nghiệp ngành thuế.

*** Nghề nghiệp và thu nhập ổn định**

Điều này khá dễ hiểu khi bạn làm việc trong ngành thuế. Cơ quan thuế là cơ quan nhà nước, cán bộ thuế là công chức Nhà nước nên trước hết được hưởng đầy đủ các quyền lợi và nghĩa vụ của một công chức nhà nước thông thường.

Mặt khác, trong hệ thống cơ quan quản lí tài chính Nhà nước, cơ quan thuế đóng vai trò quan trọng trong việc thực thi hệ thống chính sách thuế, tạo ra nguồn thu cho ngân sách Nhà nước. Bởi vậy, so với một số ngành khác trong khối các cơ quan nhà nước, cán bộ thuế có mức thu nhập cao hơn nhờ được hưởng thêm một hệ số lương nhất định trên ngạch lương chung của công chức nhà nước.

*** Công việc thú vị**

Bạn đừng tưởng làm việc trong ngành thuế là công việc khô khan, lặp lại và nhàm chán. Người cán bộ thuế thường xuyên phải tiếp xúc với nhiều đối tượng nộp thuế khác nhau. Đặc trưng, đặc điểm của các đối tượng đó cũng rất khác biệt. Không có sự nhạy bén, linh hoạt, sáng tạo trên cơ sở nắm vững pháp luật và các chính sách thuế, cán bộ thuế không thể hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao.

Tất nhiên, công việc ấy có thực sự thú vị hay không còn phụ thuộc rất nhiều vào chính sở thích, năng lực của bạn. Chẳng hạn nếu những con số hay phép tính cộng trừ nhân chia lúc nào cũng khiến bạn bị căng thẳng thì làm sao bạn có thể thấy công việc gắn với con số như ngành thuế là thú vị được!

Những thuận lợi trên của ngành thuế có hấp dẫn bạn? Còn rất nhiều những điểm thú vị khác trong nghề nghiệp này, bạn hãy tự tìm cho riêng mình.

***Những thách thức**

1- Học về thuế và được làm việc tại các cơ quan thuế là mơ ước của không ít bạn trẻ. Tuy nhiên, để mơ ước đó trở thành hiện thực không phải là điều dễ dàng.

Chỉ tiêu biên chế của cơ quan thuế phụ thuộc vào định mức biên chế và tiền lương của ngành trong từng thời kì. Do vậy việc bạn có trở thành một cán bộ thuế hay không phụ thuộc vào nhiều yếu tố như: bạn có được dịp tham gia kì thi tuyển công chức của ngành hay không, và bạn có vượt qua kì thi tuyển đó không.

Các kì thi tuyển công chức của ngành thuế không được tổ chức thường xuyên hằng năm mà có thể hai hoặc ba năm một lần. Do vậy, rất có thể khi tốt nghiệp đại học, cao đẳng, trung cấp... bạn sẽ phải chờ nhiều tháng, thậm chí một vài năm cho đến đợt thi tuyển. Trong thời gian chờ đợi, bạn có thể tích cực chuẩn bị, trau dồi

thêm kiến thức và phẩm chất.

Bạn cũng hãy nhớ rằng ngoài các cơ quan thuế và hải quan, với kiến thức chuyên môn về thuế, bạn hoàn toàn có thể làm việc ở các doanh nghiệp, tổ chức, cơ sở đào tạo.

2- Làm việc trong ngành thuế, bạn có thể phải tiếp xúc với nhiều đối tượng muốn trốn thuế. Họ sẽ tìm mọi thủ đoạn để mua chuộc, thậm chí gây áp lực, đe dọa bạn. Lênin từng nói: "*Tôi không sợ khó, tôi không sợ khổ, tôi chỉ sợ không chiến thắng được bản thân mình*". Vượt qua những thủ đoạn mua chuộc, đe dọa kia không phải lúc nào cũng dễ dàng.

Vấn đề quan trọng là bạn phải có bản lĩnh nghề nghiệp vững vàng để vượt qua những cám dỗ, có năng lực chuyên môn giỏi để phát hiện mọi sai lệch trong sổ sách, chứng từ, và đặc biệt là lòng yêu nghề để đi trọn con đường nhiều thử thách của nghề nghiệp. Hãy kiên trì gieo hạt giống niềm tin để gặt hái mùa vàng thành công!

Chọn đúng ngành, đúng nghề không chỉ là chọn nghề mình thích, mà còn là chọn nghề nghiệp hợp với khả năng của mình. Chúng ta hãy cùng kiểm tra xem bạn cần gì trong hành trang để phấn đấu trở thành một cán bộ thuế năng động, sáng tạo và giỏi giang, tâm huyết.

*** Những tố chất cần thiết với cán bộ thuế**

- Khách quan

Thường xuyên đối mặt với các vi phạm trong lĩnh vực thuế, nhất thiết người cán bộ thuế phải rất khách quan trong công việc. Khi đã nắm bắt được tình hình một cách cụ thể, chi tiết, sự khách quan này sẽ giúp cho công tác quản lí thuế được thực hiện đúng đắn, phù hợp. Chính sách thuế được chấp hành đầy đủ, đảm bảo quyền lợi và nghĩa vụ của cơ quan thuế cũng như các đối tượng nộp thuế là kết quả của tính khách quan trong công việc. Đây là đạo đức nghề nghiệp cao quý của cán bộ thuế.

- Trung thực

"Chính xác, đầy đủ và kịp thời" là cụm từ miêu tả sinh động chất lượng công việc của người cán bộ thuế. Không ít trường hợp các đối tượng nộp thuế tìm mọi cách trốn tránh, che giấu, thậm chí mua chuộc cán bộ thuế nhằm giảm mức thuế phải

nộp của mình. Do vậy, người cán bộ thuế chân chính phải là người trung thực, liêm chính trong công việc, tất cả vì sự nghiệp chính của công tác quản lí thuế.

- Nhẫn nại, tận tụy và tinh thần trách nhiệm

Công tác của người cán bộ thuế đòi hỏi phải dành nhiều thời gian cho công việc, từ việc nghiên cứu hệ thống văn bản pháp luật thuế (thường rất đồ sộ) đến việc kiểm tra sự chính xác của các chứng từ trong công tác thuế (thường rất chi tiết, cụ thể và đòi hỏi tính chính xác cao). Không có sự nhẫn nại và tận tụy, bạn khó hoàn thành tốt công việc của mình.

Người cán bộ thuế chịu trách nhiệm về một trong những nguồn thu chính của ngân sách Nhà nước. Bởi vậy, nghề nghiệp này yêu cầu tinh thần trách nhiệm rất cao. Bạn phải hiểu rõ trọng trách của mình và luôn thực hiện mọi việc đúng quy cách.

- Chính xác, cẩn thận

Thuế luôn thể hiện ra bằng những con số. Để có được những con số chính xác, phản ánh được thực tế sản xuất kinh doanh của các cơ sở kinh doanh, tình hình chấp hành nghĩa vụ nộp thuế của họ và số thu của Nhà nước, người cán bộ thuế phải có sự cẩn thận, nghiêm túc cao độ trong công việc của mình.

*** Các kiến thức cần có với cán bộ thuế**

- Kiến thức về kinh tế nói chung

Cũng như mọi cán bộ tài chính khác, cán bộ thuế cần am tường các kiến thức chung về kinh tế. Một nền tảng kiến thức vững chắc về kinh tế học vĩ mô, kinh tế học vi mô, kinh tế học công cộng... sẽ giúp người cán bộ thuế có cái nhìn bao quát, tổng thể trước mọi biến động của tình hình kinh tế.

Không chỉ quản lí thuế đơn thuần, cán bộ thuế còn là người nghiên cứu, tìm hiểu, đánh giá các tiêu chuẩn của hệ thống thuế, tham mưu cho các cơ quan có thẩm quyền trong việc hoạch định chính sách thuế. Tiếp xúc trực tiếp với công tác quản lí thuế hằng ngày nên chính cán bộ thuế là người hiểu thấu đáo nhất những vấn đề thuế đang phát sinh.

- Kiến thức về thuế

Đây là phần kiến thức nghiệp vụ bắt buộc đối với mỗi cán bộ thuế. Tuy nhiên, không chỉ ở cán bộ thuế, kiến thức về thuế còn cần thiết và quan trọng đối với bất cứ ai tham gia vào các ngành kinh tế, tài chính, kế toán.

Người cán bộ thuế cần phải thuộc lòng và hiểu sâu sắc, coi các quy định của pháp luật thuế là sách “gối đầu giường”. Họ phải biết vận dụng một cách đầy đủ, đúng đắn nhất các quy định đó trong công tác quản lí thuế với vô vàn tình huống kinh tế phát sinh không có trong sách vở.

- Kiến thức về tài chính, kế toán

Công việc nào muốn hoàn thành tốt cũng phải trên cơ sở của sự hiểu biết kĩ

lưỡng và thấu đáo về đối tượng.

Người cán bộ thuế thực hiện các quản lí, đôn đốc, kiểm tra, thanh tra tình hình chấp hành nghĩa vụ nộp thuế cũng như tình hình thực hiện chế độ hóa đơn, chứng từ, sổ sách kế toán của các đối tượng nộp thuế. Do vậy, yêu cầu không thể thiếu đối với họ là phải nắm thật vững các quy định về chế độ quản lí tài chính, sử dụng hóa đơn chứng từ trong hoạt động sản xuất kinh doanh. Ngoài ra, còn có rất nhiều kiến thức liên quan đến hoạt động kế toán của các cơ sở kinh doanh...

- Kiến thức về tin học

Hiện nay, với số lượng và quy mô ngày càng mở rộng của các đối tượng nộp thuế, công tác quản lí thuế cần nhờ đến sự trợ giúp rất lớn của công nghệ thông tin.

Ở Việt Nam, công cuộc cải cách hành chính thuế, hiện đại hóa, tin học hóa trong quản lí thuế đang được triển khai mạnh mẽ. Do vậy, nhất thiết người cán bộ thuế phải có kiến thức về tin học để thực hiện tốt quy trình quản lí thuế trên máy vi tính.

Kiến thức tin học mà cán bộ thuế thường sử dụng là quản trị mạng và xử lí dữ liệu. Ngoài ra, các kiến thức về xây dựng phần mềm, xây dựng hệ thống hạ tầng truyền thông, triển khai ứng dụng cũng rất cần thiết đối với những cán bộ thuế làm công tác tổng hợp, xử lí thông tin.

- Kiến thức về ngoại ngữ

Trong điều kiện hội nhập kinh tế quốc tế hiện nay, công việc của người cán bộ thuế (đặc biệt là khu vực các cơ quan hải quan) sẽ phải sử dụng nhiều ngoại ngữ, nhất là ngoại ngữ chuyên ngành kinh tế, thương mại.

Nếu bạn hoạt động trong lĩnh vực quản lí thuế đối với các hoạt động kinh tế đối ngoại, các doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài hay trong việc thực hiện các hiệp định, cam kết về thuế với các nước, khối liên minh kinh tế trên thế giới, sử dụng thành thạo tiếng Anh sẽ trở thành yêu cầu tối thiểu.

Ngoài ra, hãy chịu khó học thêm một ngoại ngữ thông dụng nữa mà bạn ưa thích, như tiếng Pháp, tiếng Nhật Bản... chẳng hạn. Mối quan hệ đối tác tin cậy ngày càng rộng mở và thân thiện giữa nước ta với các quốc gia nói những ngôn ngữ đó sẽ giúp bạn có nhiều cơ hội để khẳng định mình trong nghề nghiệp.

rong thời đại thông tin phong phú, đa dạng như hiện nay, bạn có thể học về thuế qua rất nhiều nguồn tư liệu khác nhau. Quan trọng là khi tiếp cận với

T các nguồn tư liệu ấy, bạn phải tỉnh táo để hệ thống lại kiến thức, chọn lọc những gì cần thiết cho mình giữa "biển" thông tin khổng lồ có thể khiến bạn bị "chìm nghỉm" trong đó bất cứ lúc nào.

*** Học ở các cơ sở đào tạo**

Hiện nay, thuế là kiến thức chuyên ngành cơ bản, cần thiết trong tất cả các ngành tài chính, kế toán, kiểm toán. Do đó, kiến thức về thuế được đào tạo ở hầu hết các trường kinh tế từ trung cấp, cao đẳng đến đại học và sau đại học. Bạn hoàn toàn có thể trở thành cán bộ thuế khi bạn tốt nghiệp các trường đại học kinh tế khác như: Trường Học viện Tài chính, Trường Đại học Kinh tế Quốc dân, Trường Đại học Thương mại, Trường Đại học Ngoại thương, Trường Đại học Kinh tế TP. Hồ Chí Minh...

Trên thực tế, luật thuế được sửa đổi, bổ sung, hoàn thiện liên tục. Bởi vậy, nếu bạn chỉ học ở trường thì không đủ. Bạn phải bám sát đời sống để nắm bắt được sớm nhất những biến động, thay đổi liên tục của tình hình kinh tế trong và ngoài nước.

*** Học ở sách vở**

Bạn còn ngồi trên ghế nhà trường phổ thông mà đã muốn bắt đầu tìm hiểu những kiến thức cơ bản về thuế?

Bạn có thể tìm đọc các giáo trình về thuế của các trường đại học như *Giáo trình Lí thuyết thuế* và *Giáo trình Nghiệp vụ thuế* của Học viện Tài chính, *Giáo trình Thuế* của trường Đại học Kinh tế TP. Hồ Chí Minh, *Giáo trình Quản lí thuế* của trường Đại học Kinh tế Quốc dân, và một số tài liệu về thuế của các trường đại học, cao đẳng khác.

Ngoài ra, bạn có thể tìm hiểu và nghiên cứu hệ thống chính sách thuế ở Việt Nam qua các văn bản như Luật thuế, Pháp lệnh thuế, Nghị định của Chính phủ, Thông tư của Bộ Tài chính, các công văn của Tổng cục thuế... Các văn bản này thường được hệ thống hóa, in thành sách và bán tại các nhà sách lớn trên toàn quốc.

Nghề trang trí nội thất

> Đất sét tạo nên cái bình, nhưng giá trị thực chất của cái bình chính là phần không gian rỗng ở bên trong.
>
> **Lão Tử**

Thêm một chiếc chuông gió treo bên cửa sổ, một bình hoa gỗ nhỏ xinh ở góc bàn, thay lại tấm rèm sáng màu hơn, sắp xếp lại sách vở trên giá... Bạn đang "trang hoàng" lại góc học tập, làm việc của mình? Bạn có nghĩ đến một kế hoạch lớn hơn, chẳng hạn như "cải tạo" lại cả căn phòng quen thuộc của bạn, đem lại cho nó một "bộ mặt" hoàn toàn mới? Việc bày biện, sắp xếp, trang trí nhà cửa, trường lớp... có phải là niềm đam mê của bạn?

Đã từng có ai khen ngợi bạn về tài trang hoàng trường lớp trong những dịp như khai giảng, ngày hội trường, đại hội chi đoàn, ngày 26/3... hay đơn giản hơn là một bữa tiệc sinh nhật chung của các bạn cùng sinh trong tháng? Và mỗi lần bạn bè tới thăm "vương quốc riêng" của bạn ở nhà, các bạn có trầm trồ về tài bày trí của bạn?

Nếu bạn hoàn toàn tự tin về khiếu thẩm mĩ, tính sáng tạo của mình và luôn muốn tạo ra những không gian đẹp, sao bạn không bước tới và khám phá *Toa tàu số 42*:

Nghề trang trí nội thất

*** Trang trí nội thất và không gian sống**

Hiếm có ngành nghề nào tác động gần gũi và gắn bó chặt chẽ đến cuộc sống của con người như trang trí nội thất. Gần như toàn bộ thời gian trong cuộc đời, người ta sống và sinh hoạt trong các không gian ít nhiều có sự đóng góp của trang trí nội thất.

Buổi sáng thức giấc, bạn mở mắt và bắt gặp đầu tiên một gian phòng ngủ với màu sắc ấm áp hài hoà, một bức tranh hay một đèn trang trí xinh xắn bên cạnh giường. Một phòng ngủ rất có "gu" và hợp với sở thích của bạn. Cảm giác thoải mái, dễ chịu đến cùng không gian ấy, tăng thêm cho bạn sự thư thái, phấn khởi để chuẩn bị sẵn sàng cho sinh hoạt của một ngày mới.

Đến lớp học hay cơ quan làm việc, một chỗ ngồi thoải mái, đúng tiêu chuẩn với ánh sáng dịu mát và đầy đủ sẽ giúp năng suất học tập hay làm việc của các bạn tốt hơn. Bạn không cần lo đến bàn ghế quá thấp hoặc quá cao khiến cổ và lưng bạn bị đau, không đủ chỗ kê chân khiến đầu gối của bạn mỏi nhừ hay phòng quá tối khiến mắt bạn lúc nào cũng phải căng ra mà nhìn.

Ở không gian bên trong của một công trình kiến trúc, dù đó là ngôi nhà bạn đang sống, trường học, công sở, nhà hàng, khu mua sắm hay rạp chiếu phim..., các nhà thiết kế nội thất chính là những người đã tạo nên cái đẹp, sự thoải mái và tiện dụng. Chính họ, bằng chuyên môn của mình, đã sắp xếp sao cho hợp lí nhất dây chuyền đi lại, phối trí màu sắc vật liệu, kích thước kiểu dáng bàn ghế, bố trí các nguồn ánh sáng...

*** Trang trí nội thất có từ bao giờ?**

Thật khó xác định được ngành trang trí nội thất đã có từ bao giờ. Nhiều người cho rằng nó bắt đầu cùng với lịch sử của ngành kiến trúc. Tuy nhiên, khi phát hiện được những hang động mà người tiền sử sinh sống, với những hình thú vật được tổ tiên xa xưa từ thời còn ăn lông ở lỗ vẽ lên để "trang trí" cho "nội thất" của mình, chúng ta có thể đoán rằng ý thức về trang trí nội thất, khát vọng làm đẹp cho chỗ ở của mình (dù đó chỉ là một cái hang), có lẽ đã hình thành trong suy nghĩ của nhân loại trước khi chúng ta có ý thức về kiến trúc công trình rất lâu.

Và ý thức ấy, qua dòng chảy của lịch sử nhân loại, đã phát triển thành một ngành nghề phổ biến trong xã hội, thu hút một lực lượng những con người tài hoa và đầy sáng tạo: *Nghề trang trí nội thất*.

*** Kiến trúc và trang trí nội thất - mối quan hệ gắn bó**

Trang trí nội thất là bạn đồng hành thân thiết và cũng là trợ thủ đắc lực của ngành kiến trúc. Một công trình kiến trúc dù có quy mô hoành tráng, hình khối độc đáo và kiểu dáng hiện đại mà phần trang trí nội thất, thiết kế không gian sử dụng bên trong không tiện dụng, không hài hoà về mặt thẩm mĩ cũng sẽ trở thành

một công trình tầm thường.

Bởi vậy, có thể nói nhà thiết kế nội thất là cánh tay nối dài trong việc hoàn thiện và thổi sự sống vào cho công trình của các kiến trúc sư. Cũng có thể ví như kiến trúc sư công trình sản sinh ra một cơ thể sống, còn các nhà thiết kế nội thất chăm chút trang điểm để cơ thể sống đó trở thành một con người đẹp đẽ và thích hợp.

Kiến trúc sư công trình và nhà thiết kế nội thất đều phải trang bị khá nhiều kiến thức giống nhau. Cả hai nghề nghiệp đều thuộc nhóm ngành nghệ thuật nên họ phải trang bị đầy đủ các kiến thức về mặt thẩm mĩ: tư duy về bố cục không gian, hình khối đường nét, phối hợp màu sắc...

Bên cạnh đó, cả hai nghề nghiệp đều đòi hỏi các kiến thức khoa học kĩ thuật như: các tiêu chuẩn quy phạm của ngành kiến trúc xây dựng, cấu tạo chi tiết kiến trúc, tính năng các loại vật liệu, thông số kĩ thuật của trang thiết bị trong công trình... Họ cùng phối hợp với các kĩ sư phụ trách kĩ thuật công trình như điện, máy lạnh, cấp thoát nước, phòng cháy, thông tin liên lạc... để đảm bảo tác phẩm của mình đáp ứng mọi yêu cầu về mặt kĩ thuật xây dựng.

Ở nước ta, trước đây không có trường đào tạo chuyên ngành trang trí nội thất, vì vậy kiến trúc sư thường đảm nhận luôn công việc này. Từ năm 1990 đã có một số đơn vị thiết kế tập trung chuyên môn vào lĩnh vực trang trí nội thất và dần biến thành những công ty trang trí nội thất chuyên nghiệp. Tuy nhiên, lực lượng thiết kế chủ đạo của các công ty này phần lớn vẫn xuất phát từ nghề kiến trúc sư.

Hiện nay, với nhu cầu lớn của xã hội, một số trường đã đào tạo ngành học trang trí nội thất. Đây là điều kiện thuận lợi để những bạn trẻ mong muốn đi theo con đường của nhà thiết kế nội thất được đào tạo bài bản hơn. Tuy nhiên, ngay cả trên thế giới, sự đan xen công việc giữa kiến trúc sư và nhà thiết kế nội thất vẫn là một xu hướng phổ biến.

*** Đặc thù riêng của trang trí nội thất**

Về mặt kết cấu công trình, các nhà trang trí nội thất có thể “nhẹ gánh” hơn đôi chút so với kiến trúc sư công trình, vì họ không phải làm việc trực tiếp với các kĩ sư kết cấu - những người tính toán độ chịu lực và thiết kế kết cấu.

Tuy nhiên, các kiến thức về mặt kết cấu vẫn cần thiết cho các nhà thiết kế nội thất, vì nó giúp họ hiểu rõ hơn ý đồ của kiến trúc sư công trình, cũng như chủ động hơn trong việc tìm phương án tối ưu cho không gian nội thất của công trình.

Ngược lại, người thiết kế nội thất tìm hiểu sâu hơn về tâm sinh lí và nhu cầu của người sử dụng. Chẳng hạn với một căn hộ, anh ta phải nghiên cứu lối sống của từng cá nhân hay một gia đình để hoàn thiện công năng sử dụng nội thất mang tính đặc thù. Sở dĩ như vậy bởi họ phải quyết định đến từng chi tiết trang trí, màu sắc chất liệu, kích thước đồ đạc sử dụng... để tạo ra không gian nội thất mà khách hàng sẽ sống, sinh hoạt trong đó.

Có một câu nói thú vị “Hãy cho tôi xem ngôi nhà bạn ở, tôi sẽ nói bạn là người như thế nào”. Không gian kiến trúc mà bạn chọn để sống là một yếu tố để thể hiện

tính cách cũng như sở thích của chủ nhân của nó.

Tuy nhiên, ở các nước phát triển, người ta có khuynh hướng tiêu chuẩn hoá thiết kế kiến trúc, đặc biệt trong lĩnh vực nhà ở, để có thể xây dựng hàng loạt công trình kiến trúc với chi phí thấp và thời gian xây dựng ngắn. Kết quả là ngày càng nhiều khu nhà ở hay chung cư áp dụng thiết kế điển hình và về mặt kiến trúc bên ngoài thì hoàn toàn giống nhau.

Vậy làm sao trông nhà ở mà đoán được tính cách của chủ nhân?

Đây chính là cơ hội để các nhà trang trí nội thất trổ tài. Bước vào một chung cư, bạn sẽ thấy cửa vào nhà nào cũng giống như nhà nào. Tuy nhiên, khi những cánh cửa mở ra và có bàn tay của nhà thiết kế nội thất, bạn sẽ bắt gặp sự phong phú muôn hình muôn vẻ. Cổ điển hay hiện đại, sang trọng hay giản dị, mỗi không gian sống đều mang màu sắc, đặc thù riêng, phù hợp với đặc điểm giới tính, tuổi tác, nghề nghiệp, sở thích, phong cách, nhu cầu… của chủ nhân.

Chắc chắn một căn hộ cho gia đình bốn người gồm cha mẹ và hai con sẽ rất khác với căn hộ của một bạn trẻ sống một mình. Căn hộ của một người trầm lặng, sống hướng nội sẽ không thể có màu sắc sặc sỡ, nhiều đồ trang trí. Và hẳn cũng sẽ không có những đầu karaoke với hệ thống loa hiện đại hay phòng ăn nhiều ghế ngồi, vô số bát đĩa, cốc tách sẵn sàng cho những bữa tiệc.

Một công trình trang trí nội thất không có tuổi thọ dài như công trình kiến trúc, bù lại các nhà trang trí nội thất có thể nhìn thấy tác phẩm mình ra đời nhanh hơn các kiến trúc sư công trình. (Thường thì vài tháng, có khi chỉ cần vài tuần). Hiện nay, khi nền kinh tế nước ta đang phát triển mạnh, nhu cầu sống và sinh hoạt của con người ngày càng nâng cao, đòi hỏi về mặt trang trí nội thất cũng cần đổi mới liên tục.

Một công trình kiến trúc khách sạn có thể tồn tại vài chục năm, nhưng phần trang trí nội thất của khách sạn chỉ tồn tại khoảng chừng năm năm. Đối với nhà hàng hay các công trình vui chơi giải trí, mật độ thay đổi trang trí nội thất thậm chí còn nhanh hơn nếu họ luôn muốn là điểm hấp dẫn để lôi kéo khách hàng đến với mình.

Tuổi đời ngắn ngủi của các tác phẩm trang trí nội thất có thể tạo ra nỗi buồn, sự luyến tiếc đối với các nhà thiết kế (vì tác phẩm của mình không tồn tại lâu như công trình kiến trúc). Nhưng xét từ góc độ khác, đó cũng có niềm vui bởi các nhà thiết kế nội thất có nhiều cơ hội để “múa bút” hơn. Mỗi lần thay đổi thiết kế nội thất lại là một cơ hội để họ áp dụng vật liệu mới, trang thiết bị hiện đại hơn hay thậm chí một phong cách hoàn toàn mới.

*** Không chỉ trong phạm vi kiến trúc**

Bước sang thế kỉ 21, trang trí nội thất không chỉ còn bó hẹp trong phạm vi kiến trúc. Một không gian sinh động, đẹp đẽ, thoải mái đều có thể cần đến tài năng của các nhà trang trí nội thất. Đã có nhiều tàu du lịch được thiết kế các phòng ốc với đầy đủ phương tiện vui chơi sinh hoạt phục vụ cho các chuyến đi chơi thư giãn dài

ngày trên biển. Ở lĩnh vực này thì kiến trúc sư công trình đành bó tay, nhưng các "khách sạn nổi" đó không thể thiếu được tài năng của các nhà trang trí nội thất nếu muốn tạo một không gian sinh hoạt giải trí thoải mái cho du khách.

Ở lĩnh vực giao thông đường sắt cũng vậy, dần dần các toa tàu hoả cũ kĩ, bụi bặm, nóng bức sẽ biến mất, thay thế bằng các toa tàu tiện nghi, thoải mái được chăm chút bằng bàn tay của các nhà trang trí nội thất, phục vụ yêu cầu ngày càng cao và phong phú của con người.

*** Các yếu tố cấu thành trang trí nội thất**

Một đầu bếp giỏi không thể tạo ra bữa tiệc thịnh soạn nếu không có đầy đủ các loại thực phẩm, gia vị...

Một kiến trúc sư công trình cũng có nhiều vật liệu khác nhau như gạch, cát, xi măng, kính... để có thể biến ý tưởng của mình thành công trình kiến trúc.

Vậy nhà thiết kế trang trí nội thất có các "vũ khí" gì trong tay để có thể biến một căn phòng trống rỗng thành một không gian nội thất xinh đẹp?

Chúng ta có thể thấy nhiều cửa hiệu trương bảng hiệu rất to: Cửa hàng trang trí nội thất và khi bước vào, bạn sẽ lạc trong mê cung bàn ghế giường tủ các loại. Bởi vậy mà không ít người nghĩ đơn giản rằng trang trí nội thất có nghĩa là mua bàn ghế về bày trong nhà. Tất nhiên quan niệm này hoàn toàn sai lầm.

Dù bàn ghế, giường tủ là một phần quan trọng để phục vụ công năng và đóng góp vào yếu tố thẩm mĩ của thiết kế nội thất, nhưng đó không phải là tất cả. Có rất nhiều "vũ khí" khác nhau được các nhà thiết kế nội thất sử dụng để tạo nên một trang trí nội thất hoàn chỉnh. "Kho tàng" ấy gồm các thành phần chủ yếu dưới đây:

- Thành phần cố định

Đây là những yếu tố mà nhà thiết kế nội thất thừa hưởng từ kiến trúc sư công trình. Tường, trần, sàn, cửa ra vào, cửa sổ là các yếu tố cơ bản, quyết định màu sắc chủ đạo và cảm quan thẩm mĩ nói chung của một không gian nội thất.

Hiện nay kiến trúc sư và nhà thiết kế nội thất đều có thể hợp tác thiết kế ngay từ giai đoạn thiết kế thi công. Điều này có nghĩa là nhà thiết kế nội thất không bị động mà chủ động trong phần việc của mình.

Khoảng hai mươi năm trước, khi kinh tế đất nước ta còn khó khăn, thường thì các tường hay trần chỉ được hoàn thiện bằng cách quét vôi với một vài màu sắc hết sức nghèo nàn. Đến nay, nhà thiết kế có trong tay vô số loại vật liệu hoàn thiện, màu sắc hoa văn vô cùng phong phú. Tuỳ vào ý tưởng sáng tạo và tài năng của mình, nhà thiết kế sẽ lựa chọn vật liệu hoàn thiện và màu sắc cho các yếu tố này sao cho chúng phối hợp hài hoà với nhau để tạo nên một không gian nội thất ấn tượng và thẩm mĩ, làm nền cho các yếu tố trang trí khác.

- Trang thiết bị chức năng

Đây là những vật dụng phục vụ công năng của một không gian nội thất. Chẳng hạn phòng khách thì nhất định phải có bộ bàn ghế để tiếp khách, phòng ngủ không

thể thiếu giường và tủ quần áo... Ngoài bàn ghế, các trang thiết bị khác như màn cửa, đèn chiếu sáng, thảm trải trên sàn, kệ sách, khăn trải bàn... vừa đảm nhận chức năng phục vụ nhu cầu sử dụng, vừa đóng góp vào thẩm mĩ chung cho không gian nội thất.

Tuy nhiên, với sự phát triển đô thị và gia tăng dân số mạnh mẽ như hiện nay, diện tích ở ngày càng thu hẹp, tình trạng một phòng có đủ các chức năng như vừa làm nơi để ăn, đồng thời là nơi ngủ và làm việc... khá phổ biến. Đây là một bài toán khó cho nhà thiết kế nội thất, cũng là lúc thử thách tính sáng tạo và linh hoạt của họ, khi các quan niệm về chức năng sử dụng không còn ranh giới nữa.

- Vật thể trang trí

Để tăng thêm sự phong phú và sinh động cho không gian nội thất, người thiết kế thường hay đưa vào tác phẩm của mình các vật thể trang trí như tranh ảnh, tượng, lọ hoa... dù các vật thể này không có chức năng sử dụng cụ thể ngoài mục đích trang trí...

Tuy nhiên các vật thể trang trí không giới hạn trong các tác phẩm mĩ nghệ, mà có thể là bất cứ vật thể nào bạn gặp trong cuộc sống hằng ngày. Một hòn sỏi bạn nhặt được trên bờ biển, một cành cây khô hái bên đường... đều có thể trở thành các yếu tố đóng góp vào tác phẩm trang trí nội thất.

Điều quan trọng là bạn có ý thức sáng tạo để đưa vật thể đó vào vị trí nào, và nó sẽ kết hợp tương tác với các yếu tố trang trí khác ra sao để đạt được sự hài hoà trong thiết kế.

- Ánh sáng

Dù không phải là một vật thể có thể “sờ” được, có một yếu tố rất quan trọng đối với không gian nội thất: Ánh sáng.

Người thiết kế nội thất có nhiều nguồn ánh sáng để chọn lựa sao cho tăng hiệu quả thẩm mĩ trong tác phẩm của mình. Tuy nhiên vẫn có một số tiêu chuẩn gần như không thể thay đổi trong việc chọn nguồn sáng: phòng ngủ bắt buộc phải có ánh sáng tự nhiên dù có đủ loại ánh sáng từ đèn trần, đèn tường, đèn bàn, trong khi một phòng chiếu phim, khiêu vũ, hay triển lãm tranh thì bắt buộc phải sử dụng ánh sáng nhân tạo (điện)...

Nguồn sáng nhân tạo không chỉ phục vụ cho chức năng chiếu sáng đơn thuần (các loại đèn chiếu sáng trên bàn viết hay chiếu sáng chung trong phòng), nhà thiết kế còn có thể sử dụng các nguồn sáng nhân tạo như là các điểm sáng trang trí, dùng để tô điểm và nhấn mạnh các yếu tố khác như các bức tranh hay một lọ hoa trong phòng.

- Âm thanh

Có một yếu tố khác, thú vị ở chỗ bạn vừa không “sờ” được và cũng chẳng “thấy” được, nhưng lại hỗ trợ rất đắc lực để tăng cảm xúc cũng như tính lãng mạn của một số công trình thiết kế nội thất. Đó là âm thanh.

Một số nhà thiết kế sử dụng dòng nước chảy liên hoàn, như một thác nước nhỏ để tạo tiếng róc rách nhằm đưa thiên nhiên vào tác phẩm nội thất của mình. Thủ pháp này được sử dụng khá nhiều cho nội thất sảnh tiếp đón khách sạn, các quán cà phê hay trong phòng khách các hộ gia đình.

Không chỉ giới hạn ở các âm thanh mô phỏng thiên nhiên, các nhà thiết kế đôi khi cũng sử dụng âm thanh phát ra từ các loa giấu âm trong trần để tạo hiệu ứng âm thanh cho nội thất.

Tất nhiên âm nhạc sử dụng trong các trường hợp này phải được chọn lựa phù hợp với từng loại không gian nội thất để không phản tác dụng với ý đồ và phong cách của nhà thiết kế. Chắc chắn bạn sẽ bị sốc nếu ở trong một không gian sang trọng như một bảo tàng hay triển lãm tranh mà nghe âm thanh chói tai của nhạc hard-rock hay hip-hop, hoặc trong một quán bar thiết kế theo phong cách cực kì hiện đại mà nhạc nền lại là quan họ hay vọng cổ thì quả thực "chịu... hết nổi!".

Điều này đòi hỏi nhà thiết kế trang trí nội thất không chỉ giới hạn kiến thức trong phạm vi kiến trúc hay hội hoạ, mà còn phải nhuần nhuyễn nhiều lĩnh vực văn hóa, xã hội khác như âm nhạc, văn học...

- Vũ khí của tương lai

Thế kỉ 21 với sự phát triển mạnh mẽ các công nghệ tiên tiến, đang mang đến hơi thở mới cho các công trình kiến trúc cũng như trang trí nội thất.

Nếu trở thành một nhà thiết kế nội thất trong tương lai, bạn không chỉ cân nhắc vấn đề phong cách nghệ thuật, mà còn phải quan tâm đến hàng loạt các vấn đề thời đại như môi trường sinh thái, năng lượng mặt trời, sử dụng vật liệu tái chế, tiết kiệm năng lượng.

Các vật thể quen thuộc như bàn ghế sẽ thay đổi hình dạng và kích thước, được chuyển hoá, nhào nặn thành các hình dạng trừu tượng. Khi đó ranh giới giữa một sản phẩm bàn ghế gia dụng và một tác phẩm điêu khắc hiện đại sẽ bị xoá bỏ.

Các loại vật liệu tổng hợp, sợi quang học, sợi cacbon... tạo nên tiềm năng lớn cho ngành trang trí nội thất. Chẳng hạn như đối với ánh sáng, người thiết kế có thể thả sức đưa những ý tưởng hoa mĩ và bay bổng, không còn lệ thuộc vào việc nguồn sáng phải là các bóng đèn vì cả một tấm trần có thể làm từ vật liệu tự phát sáng.

Công nghệ thay đổi kéo theo không gian sống cũng thay đổi. Hãy hình dung bạn sẽ được ở trong một ngôi nhà thông minh được lập trình sẵn, để tự động mở đèn, bật tắt thiết bị, vách ngăn trong nội thất tự chuyển hoá màu sắc, chất liệu theo mùa, theo thời tiết, hay theo cảm xúc vui buồn của bạn.

Những thay đổi đó dù không tác động trực tiếp đến phong cách thiết kế nhưng sẽ tạo cho không gian nội thất những biến hoá vô cùng phong phú. Những thành tựu khoa học công nghệ chính là một vũ khí đắc lực của nhà thiết kế nội thất.

Bước chân vào nghề trang trí nội thất, bạn sẽ làm những công việc cụ thể gì? Đây là một nghề nghiệp bận rộn và nhiều áp lực, có rất nhiều hạng mục công việc mà bạn phải bao quát quán xuyến. Đặc biệt, khi bạn là một nhà thiết kế tự do, bạn còn phải dành nhiều thời gian gặp gỡ, tiếp xúc với khách hàng, tìm kiếm và kí các hợp đồng... *Hàng ghế số 3* sẽ giới thiệu tới bạn những công việc chuyên môn chung nhất của một nhà thiết kế nội thất.

*** Khảo sát hiện trạng**

Trang trí nội thất là phần tiếp nối của kiến trúc công trình. Bởi vậy, việc đo đạc, khảo sát hiện trạng kiến trúc là phần không thể thiếu trong bước khởi động công việc của bạn. Ngay cả đối với công trình mới xây và có bản vẽ thiết kế từ kiến trúc sư công trình, công việc khảo sát đo đạc hiện trạng lại cũng vẫn rất cần thiết, vì có thể đã có một số thay đổi trong quá trình thi công.

Người xưa có câu "Mắt thấy, tai nghe", nếu công trình không được bạn tiến hành khảo sát, kiểm tra đầy đủ, thiết kế nội thất của bạn sẽ thiếu chính xác và không đạt được hiệu quả như mong muốn.

*** Nghiên cứu nhu cầu và đặc điểm của đối tượng sử dụng**

Tầm quan trọng của công việc này hẳn bạn đã nhận ra từ những hàng ghế trước. Chắc chắn không thể có một thiết kế nội thất tốt nếu nhà thiết kế không hiểu rõ những đặc điểm về nhu cầu, tính cách cũng như sở thích của người sử dụng nó.

Một phòng ngủ cho người lớn, từ kích thước trang thiết bị, màu sắc cho đến phong cách... phải khác phòng ngủ trẻ em. Và không gian nội thất để cho một em trai hiếu động, cũng phải khác với một bé gái nhẹ nhàng.

Đặc biệt, khi bạn trang trí nội thất cho một nhà hàng, khách sạn, trung tâm mua sắm..., đối tượng sử dụng mà bạn cần nghiên cứu không chỉ là người đặt hàng bạn mà còn là những khách hàng trong tương lai của nơi đó - những người mà bạn không thể gặp gỡ hay trực tiếp hỏi han.

Lúc này, hiểu biết về xã hội, tâm lí, óc phán đoán của người thiết kế trở thành yếu tố quan trọng quyết định thành công của thiết kế. Tất nhiên, bạn sẽ không phải làm việc này hoàn toàn một mình mà có sự hỗ trợ rất đáng kể từ phía khách hàng. Chính họ sẽ tư vấn cho bạn đối tượng khách mà họ muốn hướng tới là ai, có đặc điểm gì, họ muốn phong cách cửa hàng như thế nào...

*** Thiết kế công năng sử dụng**

Nội thất không chỉ để nhìn ngắm, mà trước hết phải tiện lợi cho việc sử dụng. Trước khi đi vào giai đoạn tìm ý tưởng hay phong cách thẩm mĩ, nhà thiết kế phải bố trí trang thiết bị công năng (bàn, ghế, giường, tủ...) trên mặt bằng.

Thường thì các kiến trúc sư công trình, trong giai đoạn sơ phác, cũng đã vạch ra một số phương hướng thông qua mặt bằng bố trí bàn ghế. Tuy nhiên, đó chỉ là những gợi ý và nhà thiết kế nội thất vẫn là người chủ đạo trong công việc bố trí trang thiết bị này.

*** Tìm phong cách chủ đạo**

Phong cách thiết kế là nhân tố chính tác động đến cảm nhận thẩm mĩ của mọi người khi bước vào không gian nội thất.

Bạn muốn mọi người sẽ cảm nhận một không gian trang trọng, hoành tráng, hay bạn muốn một cảm nhận nhẹ nhàng, trẻ trung...?

Phong cách mà bạn chọn ở giai đoạn này sẽ quyết định điều đó. Đôi khi các nhà thiết kế không cần tìm ý tưởng chủ đề của riêng mình, mà đưa ra các phong cách tiêu biểu như Art Deco hay Post Modernism...

Đi theo một trong số những khuynh hướng này, bạn đã có sẵn một số gợi ý về mặt chi tiết, màu sắc... Từ đó, dựa vào tư duy sáng tạo của mình, bạn sẽ điều chỉnh, phối kết hợp các yếu tố đó lại để đạt được yêu cầu sử dụng.

Một yếu tố quan trọng trong việc tìm phong cách là phong cách nội thất của bạn không thể mâu thuẫn với phong cách mà kiến trúc sư đã gửi gắm vào công trình. Một công trình có cấu trúc thanh thoát, đơn giản và hiện đại không nên có không gian nội thất đầy gờ chỉ, vòm cuốn rườm rà.

*** Thiết kế màu sắc, vật liệu**

Ở giai đoạn này, nhà thiết kế dựa vào ý tưởng chủ đạo và phong cách nội thất, từ đó lựa chọn màu sắc chủ đạo, vật liệu hoàn thiện, ốp lát cho các thành phần cố định. Các kiến thức về bố cục tạo hình, về thẩm mĩ, phối màu sẽ phát huy tác dụng ở giai đoạn này.

Ngoài ra nhà thiết kế phải thông hiểu nhiều chủng loại vật liệu hoàn thiện như sơn, verni, vải bọc, gạch ốp... Bạn phải am tường từ tính năng sử dụng cho đến kĩ thuật thi công lắp đặt và cả giá thành, để chọn lựa vật liệu phù hợp với phong cách và có giá tương ứng với “ngân sách” cho phép của công trình.

Các công ty thiết kế nội thất thường tổ chức một thư viện vật liệu, được tập hợp và cập nhật thường xuyên từ các nhà cung cấp khiến mảng việc này của nhà thiết kế nội thất có phần dễ dàng hơn.

*** Thiết kế, lựa chọn trang thiết bị**

Công việc thiết kế và bố trí bàn, ghế, tủ... không chỉ phục vụ cho công năng sử dụng mà còn là yếu tố quan trọng để tạo ra phong cách kiến trúc. Bạn có thể chọn lựa các mẫu bàn ghế từ *catalogue* có sẵn do các nhà sản xuất cung cấp nếu phù hợp. Tuy nhiên, đối với một thiết kế nội thất cao cấp, khó có thể tìm được đầy đủ các loại

bàn ghế trên thị trường vừa “hợp gu” nhau và hài hoà với ý đồ trang trí của bạn.

Vì thế nhà thiết kế nội thất có khi phải kiêm luôn vai trò thiết kế bàn ghế. Các công ty thiết kế nội thất chuyên nghiệp thường có một bộ phận thiết kế bàn ghế, kết hợp với các xưởng sản xuất để đưa vào công trình các sản phẩm thống nhất về phong cách thẩm mĩ và ý đồ thiết kế.

*** Các yếu tố trang trí**

Tranh ảnh và hoa là những yếu tố được sử dụng nhiều nhất để tăng giá trị thẩm mĩ cho không gian nội thất.

Tuy nhiên, như đã nói ở trên, mọi thứ mà bạn gặp chung quanh mình đều có thể là một yếu tố trang trí, tô điểm thêm nét duyên dáng cho thiết kế của bạn. Điều quan trọng là nhà thiết kế phải sử dụng khả năng sáng tạo và kiến thức thẩm mĩ của mình, tìm đúng vị trí, kết hợp hài hoà với các thành phần khác, tận dụng các thủ pháp ánh sáng để có thể biến những vật thể tưởng như tầm thường thành nét chấm phá thú vị.

Ngay cả trong khi trang trí, bạn vẫn luôn phải lưu ý rằng mục tiêu chính của không gian nội thất vẫn là công năng sử dụng. Có những khi nhà thiết kế tham lam đưa vào quá nhiều chi tiết trang trí, cuối cùng biến không gian nội thất thành một phòng triển lãm rườm rà, làm mất đi sự thoải mái, thuận tiện cho người sử dụng.

*** Thiết kế ánh sáng**

Đây là lúc chọn lựa các chủng loại đèn cho công trình và cũng là lúc thể hiện rõ nét thẩm cảm tinh tế của nhà thiết kế. Bạn không chỉ chọn kiểu dáng mà còn cân nhắc đến tính năng kĩ thuật như độ sáng, độ tập trung của góc chiếu… đồng thời quyết định vị trí đặt các nguồn sáng.

Với ba loại nguồn sáng: tự nhiên, nhân tạo và trang trí, nhà thiết kế sẽ phối kết thành nhiều tổ hợp ánh sáng khác nhau để thích hợp với nhiều thời điểm sử dụng trong ngày và nhiều trạng thái cảm xúc khác nhau của người sử dụng.

Thiết kế ánh sáng là một kĩ thuật rất tinh tế và nhạy cảm vì ánh sáng sẽ tác động đến màu sắc và bề mặt vật liệu. Cùng một không gian nội thất, khi thay đổi cách chiếu sáng sẽ tạo nên những “không khí” khác hẳn nhau.

Một căn phòng thiết kế thành công sẽ có nhiều biến hoá về ánh sáng: chan hoà ánh sáng tự nhiên vào buổi sáng, rực rỡ và sang trọng khi cần tổ chức tiếp khách, lung linh và nhẹ nhàng khi chủ nhân muốn nghe nhạc thư giãn…

Sau khi tung ra tất cả chiêu thức của mình vào bản thiết kế, cuối cùng nhà thiết kế sẽ phải nhìn lại sự kết hợp các yếu tố trong nội thất, từ các mặt đứng, phối cảnh, để bảo đảm mọi thứ được đưa vào đều hài hoà và đạt yêu cầu thẩm mĩ.

Trước đây, bạn phải có óc tưởng tượng mạnh mẽ để có thể hình dung không gian nội thất với màu sắc này, các loại vải bọc dưới tác động ánh sáng (thay đổi nhiều lần trong ngày) sẽ tạo cảm xúc ra sao.

Hiện nay, với sự hỗ trợ của các phần mềm máy tính ngày càng mạnh hơn, nhiều

chức năng hơn, bạn có thể dựng các phối cảnh, từ màu sắc, bề mặt vật liệu, cường độ ánh sáng chính xác đến gần như tuyệt đối.

Việc hình dung tác phẩm của mình có "mặt mũi" ra sao khi được xây dựng trong thực tế sẽ dễ dàng hơn nhiều với bạn và đặc biệt là với khách hàng, người không am hiểu về kĩ thuật như bạn. Các phần mềm phổ biến như Acad, 3Dmax, Photoshop... là các công cụ không thể thiếu được của các nhà thiết kế.

Trong quá trình phác thảo và hoàn thành thiết kế, người thiết kế nội thất vẫn làm việc chặt chẽ với khách hàng để có những sửa đổi cần thiết. Sau khi hoàn thành thiết kế, anh ta phải trình bày về nó trước khách hàng và không ít khi phải thuyết phục họ chấp nhận bản thiết kế.

*** Giám sát thi công**

Cũng như kiến trúc sư thiết kế công trình, người thiết kế nội thất cũng phải theo dõi quá trình thi công một cách thường xuyên.

Giới kiến trúc sư công trình thường nói đùa "dân thiết kế nội thất ngồi mát ăn bát vàng", vì quá trình giám sát thi công luôn diễn ra khi công trình đã hoàn thành cơ bản, ở trong không gian được che chắn, không phải dầm mưa dãi nắng, lội bùn như giám sát công trình xây dựng ở giai đoạn đầu.

Tuy nhiên, việc giám sát nội thất cũng không đơn giản. Bạn phải chọn lựa, kiểm tra hàng trăm loại vật liệu hoàn thiện để đảm bảo chúng đạt tiêu chuẩn thiết kế và phối hợp hài hoà với nhau. Bạn cũng cần phải giám sát kĩ thuật thi công để đảm bảo các chi tiết trang trí được thực hiện đúng với ý đồ thiết kế của mình.

Do nhu cầu xã hội phát triển, ngày càng nhiều các công ty thiết kế nội thất ra đời, và nhu cầu tuyển dụng nhà thiết kế nội thất rất cao. Một số công ty hay văn phòng kiến trúc công trình cũng có bộ phận thiết kế nội thất.

Ngoài ra, bạn cũng có thể hoạt động như một nhà thiết kế độc lập. Tại Mĩ, cứ mười nhà thiết kế nội thất thì có ba người làm việc độc lập.

Tuy nhiên, trong giai đoạn khởi đầu nghề nghiệp, làm việc trong các công ty thiết kế chuyên nghiệp sẽ có một số thuận lợi cơ bản cho bạn. Bạn sẽ có nhiều cơ hội tiếp cận với những công trình quy mô lớn, vì chủ nhân của các công trình quan trọng ít khi dám giao việc cho các nhà thiết kế đơn lẻ.

Ở các công ty chuyên nghiệp, bạn còn có sự hỗ trợ của các cộng sự, học tập được

kinh nghiệm từ những người đi trước và các hoạ viên sẽ giúp bạn thể hiện ý tưởng của mình nhanh hơn. Ngoài ra các hệ thống thư viện tài liệu, trang thiết bị... của các công ty thiết kế cũng tạo thuận lợi cho bạn trong việc tiếp cận và ứng dụng vật liệu và kĩ thuật mới.

I - Trong nền kinh tế ngày càng phát triển mạnh, và nhu cầu về chất lượng không gian sống, sinh hoạt của con người ngày càng cao, trang trí nội thất đang giữ vai trò ngày càng quan trọng. Không gian nội thất đòi hỏi được đổi mới liên tục tạo ra nguồn công việc gần như không bao giờ cạn cho các nhà thiết kế.

2- Trang trí nội thất là một ngành tích hợp nhiều yếu tố: nghệ thuật, khoa học kĩ thuật, văn hoá xã hội... Bạn sẽ có được cơ hội phát huy năng lực sáng tạo của mình. Cuộc sống tinh thần của bạn sẽ tràn đầy cảm xúc khi thông qua nghề nghiệp, bạn được thấm đẫm trong môi trường phong phú như thế.

3- Một công trình nội thất có thể được thực hiện từ khâu thiết kế đến thi công hoàn thiện rất nhanh (thường chỉ vài tháng, có khi vài tuần), vì thế bạn không phải chờ đợi lâu để có thể nhìn thấy tác phẩm của mình.

4- Chọn nghề trang trí nội thất, bạn có cơ hội được chăm sóc trực tiếp không gian sống của mình và người thân, bạn bè, tự chọn phong cách thẩm mĩ cho cuộc sống của chính bạn.

I - Trang trí nội thất, cũng giống như kiến trúc, là một ngành nghệ thuật ứng dụng. Vì vậy để trở thành một nhà thiết kế, đầu tiên bạn cần phải có những năng khiếu và kĩ năng về hội hoạ và nghệ thuật tạo hình. Tác phẩm của bạn là không gian ba chiều, nên bạn cần trang bị các kiến thức về bố cục, phong cách thẩm mĩ, về màu sắc thậm chí còn nhiều hơn các hoạ sĩ.

Là một nghề nghiệp thuộc nhóm nghệ thuật ứng dụng, trang trí nội thất đòi hỏi

bạn yếu tố quan trọng trong tất cả các lĩnh vực của mĩ thuật: khả năng sáng tạo.

Bước chân vào nghề nghiệp này cũng có nghĩa là bạn sẽ phải đối diện với việc luôn đổi mới chính mình, luôn tư duy sáng tạo.

2- Trang trí nội thất còn là một ngành khoa học kĩ thuật, vì thế các kiến thức liên quan đến kĩ thuật công nghệ xây dựng cũng là những yêu cầu không thể thiếu. Từ điện, nước, kết cấu đến tính năng kĩ thuật của vật liệu xây dựng... Bởi vậy, bạn không thể chỉ "lãng mạn trên mây" mà còn phải rất quan tâm tới các yếu tố kĩ thuật và giỏi tính toán.

3- Trang trí nội thất là công đoạn cuối cùng để đưa tác phẩm kiến trúc tới người sử dụng, vì thế bạn cần phải trang bị cho mình các kiến thức để có thể hiểu được tâm lí và nhu cầu người sử dụng. Mọi kiến thức văn hoá, xã hội đều ít nhiều có ảnh hưởng đến tác phẩm trang trí nội thất của bạn. Tức là, bạn càng trang bị nhiều thì khả năng thành công trong nghề nghiệp này càng cao.

4- Hoạ sĩ có thể làm việc một mình và có thể hoàn thành tác phẩm của mình không cần sự hợp tác của người khác. Trang trí nội thất thì khác hoàn toàn - bạn phải làm việc với kiến trúc sư công trình, các kĩ sư chuyên ngành, các nhà cung cấp vật liệu và ngay cả công nhân thi công hay sản xuất... Vì vậy kĩ năng làm việc cộng tác, giao tiếp và phối hợp với nhiều ngành nghề khác để công việc được triển khai nhịp nhàng, đúng tiến độ và chất lượng cũng cần được bạn rèn luyện.

5- Công nghệ xây dựng và vật liệu hoàn thiện mới luôn xuất hiện để đáp ứng nhu cầu sống ngày càng cao. Khả năng tiếp cận và tự cập nhật kiến thức về tính năng của các loại vật liệu, kĩ thuật xây dựng và trang thiết bị mới là yêu cầu cần thiết để bản thiết kế của bạn không bị lạc hậu với thời đại. Nó đòi hỏi bạn phải có tinh thần học hỏi, cầu thị, biết sử dụng các công cụ hỗ trợ mạnh hiện nay cho việc học tập như ngoại ngữ, *Internet*...

HÀNG GHẾ SỐ 7: Học ở đâu?

Trang trí nội thất là một ngành nghề có liên quan mật thiết đến kiến trúc và mĩ thuật công nghiệp. Bởi vậy, hầu như tất cả các khoa kiến trúc của các trường đại học trong và ngoài nước đều có đào tạo ngành trang trí nội thất.

*** Học tập trong nước**

Nếu muốn học trong nước, bạn có thể tham khảo các địa chỉ đào tạo sau:

Trường Đại học Kiến trúc Hà Nội, Trường Đại học Nghệ thuật (Đại học Huế),

Trường Đại học Kiến trúc TP. Hồ Chí Minh, Trường Đại học Mĩ thuật Công nghiệp Hà Nội, Trường Đại học Mĩ thuật TP. Hồ Chí Minh

...

*** Du học nước ngoài**

Nếu muốn học tập ở nước ngoài, bạn có thể tham khảo tất cả các trường đại học kiến trúc. Các trường này đều có chương trình nội thất (*Interior design course*) hoặc các trường dạy thiết kế...

Hàng ghế số 7 xin gợi ý cùng bạn một số địa chỉ đào tạo:

- Interior Architecture and design school thuộc Academy of Art University (San Francisco - Mĩ)

- Harrington College of Design (Có chi nhánh và chương trình đào tạo ở các nước Pháp, Mĩ, Anh, Italia, Canada...)

- American Institute of Interior Design

- Interior Design School thuộc London Arts Schools (London - Anh)

- UK Art School: Edinburgh College và Scotland Interior Design Schools (Anh)

- College of Applied Arts (Paris, Nantes, Strasbourg - Pháp)

- Harcum College (Paris - Pháp)

- Accademia Italiana Florence thuộc Florence Design Accademy (Italia)

- Scula Politecnica di Design (Italia)

- Design Institute Australia (Sydney - Australia)

- Escuela de Arte en Espana (Madrid, Barcelona - Tây Ban Nha)

- Interior Design Course thuộc School of Design and Technology (Fachhichschule Wiesbaden - CHLB Đức)

- Singapore Design School (Singapore)

- Interior Design College Course thuộc Design School India (New Delhi, Mumbai, Kolkata, Bangalore... - Ấn Độ)

Ngành xuất bản

Một người không đọc sách chẳng hơn gì kẻ không biết đọc.

Mark Twain

Những năm cuối cùng của thế kỉ 20, có một câu hỏi được đặt ra giữa những người lo xa rằng: Với sự phát triển mạnh mẽ của báo in, phát thanh, truyền hình và mạng toàn cầu *Internet*, liệu sách có trở thành một kí ức xa xưa?

Nhưng rõ ràng sự phát triển của ngành xuất bản thế giới trong những năm qua đã chứng minh điều ngược lại. Sách vẫn luôn là kho tàng trí tuệ, tinh thần lớn nhất của nhân loại.

Những bước tiến thần kì của khoa học kĩ thuật đã tạo điều kiện cho ngành xuất bản phát triển và mở rộng. Xuất bản ngày nay không còn bó gọn trong sách, báo hay tạp chí mà đã mở rộng sang lĩnh vực truyền thông đa phương tiện. Sách điện tử, các mặt hàng đi kèm với sách như băng đĩa, búp bê, con rối... là những ví dụ tiêu biểu.

Bạn yêu thích sách, mong muốn trở thành người đem tri thức đến cho mọi người qua những cuốn sách hay, thú vị và bổ ích, hãy cùng khám phá những hàng ghế của *Toa tàu số 43:*

Ngành xuất bản

Để bắt đầu hành trình, *Hàng ghế số 1* sẽ kể với bạn một vài câu chuyện thú vị về những thành công được coi là kì tích trong ngành xuất bản thế giới và Việt Nam.

*** 237 tuần best-seller cho "Lược sử thời gian"**

Người ta vẫn thường nghĩ rằng sách khoa học, nhất là về một ngành chuyên sâu như vũ trụ học rất kén độc giả. Chỉ số ít các nhà khoa học, sinh viên ngành học liên quan và những ai có đam mê đặc biệt về những hành tinh xa xăm mới quan tâm đến loại sách này.

Lược sử thời gian: *Từ vụ nổ lớn đến lỗ đen* (*A briet history of time: From Big Bang to black holes*) của thiên tài vật lí học người Anh Stephen Hawking, do Bantam Books xuất bản năm 1988 đã làm thay đổi hoàn toàn quan niệm ấy.

Chỉ một thời gian ngắn sau khi ra đời, *Lược sử thời gian* đã trở thành một trong những cuốn sách bán chạy nhất. Trong suốt 237 tuần, tức là khoảng hơn bốn năm rưỡi, cuốn sách về khoa học vũ trụ này đã liên tục nằm trong bảng xếp hạng những cuốn sách bán chạy nhất của tạp chí *Sunday Times*. Đây là kỉ lục chưa từng có trong lịch sử.

Ý tưởng về cuốn sách này đến với Stephen Hawking từ những bài giảng ở Đại học Harvard năm 1982. Đến năm 1984, ông đã có bản thảo đầu tiên và bắt đầu suy nghĩ xem nên in nó ở đâu. Những cuốn sách trước đây của Hawking đều được in ở Nhà xuất bản Đại học Cambridge.

Tuy nhiên, lần này, Hawking muốn cuốn sách của mình đến được với đông đảo công chúng hơn.

“Tôi muốn cuốn sách của mình có mặt ngay tại những quầy sách ở sân bay”.

Hawking nói với người trợ lí của mình như vậy. Đây có vẻ là một ý tưởng điên rồ bởi những quầy sách ở sân bay đa phần bán các sách giải trí để hành khách đọc trong chuyến bay.

Cuối cùng, Hawking lựa chọn Bantam Books bởi sức mạnh của họ trên thị trường đại chúng. Bantam Books là một nhà xuất bản chuyên về sách giải trí hơn là sách khoa học. Tuy nhiên, với tư duy sắc bén, họ lập tức thấy được triển vọng của cuốn sách. Nhà xuất bản đã cử một biên tập viên giỏi là Peter Guzzardi làm việc trực tiếp với Hawking về bản thảo.

Guzzardi đã đọc kĩ bản thảo rồi gửi cho Hawking rất nhiều trang nhận xét và yêu cầu sửa đổi những điểm mà ông cảm thấy chưa thoả đáng. Trong lời cảm ơn đầu cuốn sách, Hawking sau này thú thực rằng mình đã rất bực bội khi nhận được bản liệt kê dài lê thê với chi chít những điều cần sửa đổi, nhưng ông hiểu rằng Guzzardi hoàn toàn có lí.

Nguyên tắc của Guzzardi rất đơn giản: muốn cuốn sách đến được với đại chúng, Hawking phải viết làm sao để một người không làm khoa học như ông ta cũng có thể hiểu được. Biên tập viên này đồng thời góp phần quan trọng trong việc chỉnh lại tựa đề của cuốn sách, khiến nó trở nên hấp dẫn hơn.

Sau một quá trình dài chỉnh sửa, Stephen Hawking và Peter Guzzardi đã có kết quả tuyệt vời: một cuốn sách vũ trụ học dành cho tất cả mọi người và dễ hiểu. Cả cuốn sách chỉ dùng đến duy nhất một công thức: E=mc2 (công thức nổi tiếng của Einstein về năng lượng mà ai cũng biết).

Vì sao *Lược sử thời gian* lại thành công đến vậy? Stephen Hawking trong bài phát biểu kỉ niệm mười năm cuốn sách đã cho rằng:

“Con người luôn muốn biết câu trả lời cho những câu hỏi lớn: Chúng ta từ đâu đến? Thế giới này được bắt đầu như thế nào? Đâu là ý nghĩa của tất cả những sự tồn tại này?.....

Khoa học thực sự còn kì diệu hơn nhiều những tác phẩm khoa học viễn tưởng... Vấn đề là hầu hết mọi người đều đinh ninh rằng khoa học quá khó với họ. Nhưng tôi không nghĩ vậy. Không phải ai cũng muốn trở thành một nhà vật lí học, nhưng hầu hết mọi người đều hiểu những khái niệm căn bản, nếu họ được đọc những gì rõ ràng và không có công thức”.

Bài học rút ra: Người làm biên tập phải dám đương đầu với những đề tài khó và phải nhạy cảm, hiểu biết thị trường để giúp tác giả truyền tải được tốt nhất nội dung cuốn sách tới độc giả.

*** Cổ tích từ chiếc ngăn kéo bàn**

Cái ngăn kéo bàn là cỗ máy thời gian, chiếc túi thần kì chứa vô số những phép lạ theo kiểu khoa học viễn tưởng, và một cánh cửa vạn năng có thể đưa bạn đi bất cứ nơi đâu dù tít trên mây cao hay sâu tận đáy đại dương. Đó là thế giới của chú mèo máy nghịch ngợm đến từ tương lai: Doraemon.

Được Nhà xuất bản Kim Đồng giới thiệu đến bạn đọc từ năm 1992, bộ truyện tranh Nhật Bản *Doraemon* của tác giả Fujiko F.Fujio đã nhanh chóng được hàng triệu độc giả nhỏ tuổi trong cả nước đón nhận nồng nhiệt và trở thành một hiện tượng của ngành xuất bản Việt Nam thời kì ấy. Đây cũng là bộ truyện tranh Nhật Bản (*manga*) đầu tiên du nhập vào nước ta, mở đầu cho sự phát triển nở rộ của thể loại này những năm sau đó. Bao nhiêu năm trôi qua, *Doraemon* vẫn có sức hút kì lạ với thiếu nhi Việt Nam và là bộ tranh truyện Nhật Bản có tuổi thọ dài nhất tại nước ta tính đến nay.

Sức hấp dẫn lâu bền của *Doraemon* có lẽ nằm ở câu chuyện cổ tích hiện đại của thế kỉ 20 với phép màu là các thành tựu khoa học kĩ thuật của tương lai, cùng những nhân vật rất thật và sinh động: Nobita hậu đậu, khoái ngủ ngày, Suneo mỏ nhọn, Jaian to con hay bắt nạt bạn bè, Shizuka thông minh... Mỗi phép màu là một thứ đồ chơi và mỗi câu chuyện là một bài học nhẹ nhàng, bổ ích. Đó là một thế giới mà trẻ em là nhân vật trung tâm, thế giới mà ước mơ, tưởng tượng không bao giờ có giới hạn và luôn... trở thành hiện thực.

Tuy nhiên, ít bạn đọc nhỏ tuổi yêu thích *Doraemon* biết rằng Nhà xuất bản Kim Đồng đã băn khoăn như thế nào khi quyết định đưa chú mèo máy thông minh đến với bạn đọc Việt Nam.

Trước đó, *Doraemon* đã nổi tiếng trên toàn châu Á, được các độc giả nhí khắp nơi say mê, nhưng loại hình tranh truyện Nhật Bản còn quá mới mẻ với Việt Nam. Liệu bạn đọc Việt Nam có đón nhận thể loại mới này, nhất là một bộ truyện du nhập từ nước ngoài? Liệu Nhà xuất bản có gặp phải sự phản đối từ những người đã

quen với truyện tranh kiểu cũ?... Và bao nhiêu trăn trở khác. Xuất bản bộ truyện *Doraemon* là một quyết định đầy táo bạo và dũng cảm, bắt nguồn từ tấm lòng tha thiết mong muốn giới thiệu với trẻ em Việt Nam những cuốn sách hay và mới mẻ đang được thiếu nhi thế giới yêu thích.

Bài học rút ra: Nhà xuất bản phải nhạy bén, nhanh chóng phát hiện ra những cuốn sách hay, mới mẻ, đồng thời cần dũng cảm, quyết đoán khi đưa ra quyết định.

*** Xuất bản là gì?**

Có thể bạn đã từng cầm trên tay một cuốn sách thật thú vị và cảm động - cuốn *Không gia đình* của Hector Malot. Độc giả trên khắp thế giới đều đọc cuốn sách này. Nhưng bạn hãy thử tưởng tượng xem, cuốn sách tuyệt vời ấy sẽ mãi mãi chỉ nằm trong ý tưởng hoặc trên những trang viết tay của nhà văn người Pháp Hector Malot nếu như nó không được nhà xuất bản nào đó xuất bản ra. Và bạn, bạn trẻ Việt Nam cũng sẽ chẳng bao giờ có cuốn sách ấy trên tay nếu như không có một nhà xuất bản khác tại Việt Nam dịch và xuất bản cuốn sách bằng tiếng Việt.

Vậy đó, bạn có thể hiểu thật giản dị rằng xuất bản là hoạt động tổ chức nội dung, hình thức, in ấn, phổ biến các ý tưởng dưới dạng văn bản như sách, báo, tạp chí..., hay hiện đại hơn là những cuốn sách điện tử (sách ghi trong đĩa CD...) để đông đảo công chúng có thể tiếp cận được. Ý tưởng ở đây có thể là nội dung của cả một cuốn tiểu thuyết, một tập truyện ngắn, một tập thơ, một bộ sách khoa học, cũng có thể là cuốn sách giáo khoa vẫn theo bạn tới lớp hằng ngày...

Làm thế nào để các ý tưởng ấy biến thành những cuốn sách hấp dẫn mà bạn vẫn đọc hằng ngày? Đây là cả một quy trình nghiêm ngặt với những mắt xích được kết nối chặt chẽ. Bạn hãy đợi đến *Hàng ghế số 3* để khám phá bí mật này nhé.

*** Nhà xuất bản là ai?**

Mỗi cuốn sách đều đến với bạn từ một nhà xuất bản nào đó. Vậy nhà xuất bản là ai? Hiểu một cách giản dị, đó là cơ quan tổ chức thực hiện xuất bản các ấn phẩm như sách, tạp chí... Tức là, ý tưởng (nội dung truyện *Không gia đình* chẳng hạn) của một tác giả (như Hector Malot) sẽ được nhà xuất bản biến thành cuốn sách nằm trên giá sách của bạn, thông qua một loạt những hoạt động nghiệp vụ như biên tập, thực hiện khâu kĩ mĩ thuật, chế bản, in ấn, phát hành... Cũng giống toà soạn báo, các nhà xuất bản ở nước ta đều trực thuộc một cơ quan, tổ chức Đảng, Nhà nước hay tổ chức chính trị, xã hội, nghề nghiệp nào đó.

Khi một tác giả muốn biến ý tưởng thành cuốn sách, họ mang phác thảo ý tưởng (đề cương), hoặc toàn bộ ý tưởng (bản thảo) tới nhà xuất bản, thường là gặp các biên tập viên về lĩnh vực đó. Biên tập viên sẽ xem xét, thẩm định và trao đổi lại với tác giả về những việc như nhà xuất bản có nhận in không, bản thảo có phải sửa chữa không, sửa chữa như thế nào, chế độ nhuận bút ra sao...

Không chỉ đợi các tác giả mang bản thảo đến, nhà xuất bản luôn chủ động lên kế hoạch đề tài và đi "đặt hàng" các tác giả. Những tác giả được "chọn mặt gửi vàng" theo kiểu này thường được nhà xuất bản lựa chọn khá kĩ lưỡng.

Chúng ta hãy cùng tìm hiểu về cơ cấu chung của một nhà xuất bản. Qua đó, bạn sẽ tìm thấy vị trí công việc thích hợp với mình. Trên thực tế, tuỳ vào quy mô, định hướng hoạt động mà tổ chức của các nhà xuất bản Việt Nam rất đa dạng. Mỗi bộ phận được nhắc đến dưới đây có thể là cả một hệ thống ban, phòng, tổ, nhóm, hay do một số người chịu trách nhiệm.

*** Khối biên tập**

Làm việc trong khối biên tập là những biên tập viên, đứng đầu là Tổng biên tập. Tuỳ thuộc vào mục đích tôn chỉ, quy mô... của từng nhà xuất bản, khối biên tập được chia thành các ban biên tập như ban biên tập sách khoa học, ban biên tập sách văn học hay ban biên tập sách chuyên ngành... Cách phân chia này ở các nhà xuất bản thường khác nhau. Đứng đầu ban biên tập là trưởng ban biên tập.

Đây là điểm đến đầu tiên của ý tưởng khi tác giả muốn biến nó thành một cuốn sách. Biên tập viên đóng vai trò quan trọng trong việc thẩm định nội dung hay kế hoạch bản thảo mà tác giả gửi đến, quyết định việc có sử dụng bản thảo đó hay không.

Khi bản thảo đã được chấp nhận, biên tập viên sẽ làm việc với tác giả để tiến hành sửa chữa, điều chỉnh, hoàn thiện nội dung trước khi cuốn sách ra mắt bạn đọc. Điều này cần đến sự nhạy cảm, năng động và cả kiến thức sâu rộng của người làm biên tập. Nhiều biên tập viên ở các nhà xuất bản là những chuyên gia thực sự trong lĩnh vực mình phụ trách.

Tuy nhiên, chuyên môn sâu trong lĩnh vực nào đó không phải là yếu tố hàng đầu với người làm biên tập. Đối với biên tập viên, tố chất cần nhất là sự nhạy cảm và khả năng thẩm định. Anh ta phải biết đánh giá đâu là cuốn sách tốt, có bạn đọc, và nhìn thấy trước được bạn đọc là ai để có cách xử lí bản thảo phù hợp. Hơn ai hết,

biên tập viên luôn phải thấu hiểu độc giả của mình, biết độc giả cần gì, chờ đợi gì ở cuốn sách, từ đó cùng tác giả thảo luận và có những điều chỉnh hợp lí. Người biên tập chính là cầu nối giữa tác giả và các độc giả.

Có không ít trường hợp khi bắt tay vào biên tập một bản thảo cũng là lúc biên tập viên mới biết đến vấn đề đó, chẳng hạn như một ngành khoa học mới mẻ. Lúc ấy, ngoài việc nhờ tới các cộng tác viên, cố vấn về chuyên môn, anh ta phải tự mình học hỏi trong lĩnh vực này để song hành cùng tác giả. Bởi vậy, mỗi lần biên tập một bản thảo là cuộc phiêu lưu mới với người biên tập. Nếu đây là vấn đề bạn đã biết thì đó là dịp để bạn củng cố và phát triển kiến thức. Còn nếu đó là vấn đề mới, quả là cơ hội tuyệt vời để bạn khám phá. Và bạn hãy luôn tin tưởng rằng bạn có thể giúp ích rất nhiều cho cuốn sách, vì bạn là một biên tập viên có đầy đủ trách nhiệm, tấm lòng, kiến thức, sự hiểu biết độc giả cùng các kĩ năng chuyên môn.

Không chỉ ngồi đợi các tác giả mang bản thảo đến, biên tập viên còn là người xây dựng ý tưởng, khai thác đề tài mới. Họ lên kế hoạch đề tài, tổ chức mời các tác giả thực hiện, nắm vai trò mắt xích, điều phối chung.

Biên tập viên luôn ý thức xây dựng mối quan hệ cộng tác gắn bó với các tác giả, các chuyên gia trong lĩnh vực khác nhau. Họ chú trọng vào công tác nghiên cứu thị trường sách, thị hiếu và nhu cầu của độc giả. Trên cơ sở những khám phá và hiểu biết ấy, biên tập viên thường xuyên phát hiện những đề tài mới, tìm tòi các khả năng khai thác bản thảo...

*** Khối sản xuất và kinh doanh**

Trong nhà xuất bản, khối sản xuất và kinh doanh thường gồm nhiều bộ phận với chức năng, nhiệm vụ khác nhau.

- Bộ phận lập kế hoạch xuất bản

Chịu trách nhiệm lập, quản lí và theo dõi kế hoạch xuất bản hằng năm theo từng giai đoạn (tháng, quý, năm...) của nhà xuất bản, những người làm việc trong bộ phận này đòi hỏi có đầu óc tổ chức tốt, tư duy lôgic, tính kỉ luật trong công việc. Đồng thời, họ phải rất am hiểu thị trường xuất bản để có được những kế hoạch hợp lí, đem lại hiệu quả cao.

- Bộ phận mĩ thuật - kĩ thuật

Khi đã tương đối hoàn thiện về mặt nội dung, bản thảo được biên tập viên chuyển sang bộ phận kĩ, mĩ thuật.

Công việc đầu tiên ở khâu này là thiết kế, trình bày sách như vẽ bìa, vẽ minh hoạ, chọn khổ sách, kiểu chữ..., quyết định hình thức của cuốn sách. Đây là trách nhiệm của bộ phận mĩ thuật. Tuy nhiên, hoạ sĩ của nhà xuất bản không tự làm tất cả những việc này. Họ có một đội ngũ cộng tác viên rộng khắp. Đó là những hoạ sĩ thuộc đủ thành phần và ở mọi lứa tuổi khác nhau, từ những người cực kì nổi tiếng đến những sinh viên trường mĩ thuật đang bỡ ngỡ bước vào nghề.

Vai trò của hoạ sĩ nhà xuất bản (còn gọi là biên tập hoạ) rất quan trọng. Anh ta là người điều phối, thẩm định, biên tập phần mĩ thuật, trình bày của cộng tác viên,

yêu cầu sửa chữa hoặc vẽ lại nếu cần. Tuy nhiên, để cuốn sách thật sự giống như những gì chúng ta thấy ngoài hiệu sách, còn phải đợi các kĩ thuật viên chế bản.

Bằng những phần mềm chế bản chuyên dụng, các kĩ thuật viên "biến hoá" bản thảo của biên tập viên chuyển qua cùng với phần trình bày, minh hoạ của hoạ sĩ thành bìa sách và các trang sách. Sau đó, họ in ra phim phần trình bày này để dùng cho việc in ấn.

- Bộ phận phụ trách in ấn

Sau khi rời bộ phận mĩ thuật - kĩ thuật, những bản in phim đó được chuyển sang bộ phận phụ trách in ấn. Tại đây, cuốn sách sẽ được quyết định in ở đâu... Bộ phận này chịu trách nhiệm giao dịch với các nhà in, theo dõi hoạt động, số lượng và chất lượng in ấn, thời gian giao sách. (Một số nhà xuất bản lớn có nhà in nằm ngay trong nhà xuất bản).

Và cũng không thể không kể tới nhân vật quan trọng khác: người sửa bài (còn gọi là người đọc morat, đọc bông). Phát hiện và sửa những lỗi về chính tả trong bản thảo biên tập viên chuyển xuống, làm sao để cuốn sách đến tay bạn đọc thật hoàn chỉnh, chính xác là nhiệm vụ của người làm công việc này.

- Bộ phận phát hành

Cuốn sách sau khi chính thức "chào đời" sẽ được "chuyển giao" tới phòng phát hành của nhà xuất bản. Đây là nơi làm việc của những người có cả kiến thức về sách lẫn kinh tế, marketing. Những người làm công tác phát hành quản lí việc nhận sách từ nhà in, phân phối sách tới các đại lí, cửa hàng và tới tay độc giả, quản lí kho, xuất nhập sách ...

- Bộ phận kế toán, tài vụ

Cũng như ở các cơ quan khác, mọi hoạt động thu chi, tài chính... của cơ quan đều phải qua bộ phận kế toán, tài vụ. Đứng đầu bộ phận này thường là kế toán trưởng. Với kiến thức, kĩ năng chuyên môn của mình, bộ phận kế toán giúp hoạt động sản xuất và kinh doanh của đơn vị luôn được thông suốt.

- Bộ phận khai thác và giao dịch bản quyền

Làm việc ở bộ phận này là những người nhạy bén, am hiểu về luật bản quyền, hoạt động giao dịch bản quyền và thị trường xuất bản. Đây là địa chỉ lí tưởng cho những người có kiến thức về luật muốn làm việc trong lĩnh vực xuất bản. Phải giao dịch thường xuyên với các nhà xuất bản, tác giả nước ngoài nên cán bộ phụ trách bản quyền đòi hỏi phải thông thạo ngoại ngữ. Ở các nhà xuất bản lớn, bộ phận bản quyền thường gồm nhiều cán bộ, phân chia theo các khu vực địa lí, hoặc theo các mảng sách.

*** Khối hành chính**

Đây là nơi chăm lo hoạt động "đối nội" lẫn "đối ngoại" của một nhà xuất bản. Họ đảm bảo toàn bộ khâu "hậu cần" của cơ quan, từ những việc nhỏ như đáp ứng văn phòng phẩm cần thiết cho các cán bộ đến việc lớn như tổ chức, nhân sự, các hội

nghị, hội thảo trong nước và quốc tế... Khối hành chính cũng chịu trách nhiệm chủ yếu trong việc giao tiếp với các cá nhân, tập thể bên ngoài nhà xuất bản như các cộng tác viên, bạn đọc, các cơ quan khác...

Khối hành chính bao gồm nhiều bộ phận chức năng. Dưới đây là một số ví dụ:

- Bộ phận đối ngoại, tuyên truyền

Làm việc ở đây là những người có kinh nghiệm về giao dịch với các cơ quan, tổ chức có liên quan như các cơ quan truyền thông, các nhà xuất bản khác, các công ty phát hành sách... Bộ phận này thường ưu tiên tuyển dụng những người tốt nghiệp các ngành như quảng cáo, báo chí, PR (quan hệ công chúng), ngoại giao...

- Bộ phận lưu trữ

Với nhiệm vụ quản lí phần tư liệu như thư viện, kho sách lưu... phục vụ cho hoạt động của nhà xuất bản, tính chính xác, cẩn trọng là tố chất cần thiết cho những người làm việc trong bộ phận này.

Cơ hội lớn nhất của bạn vẫn là các nhà xuất bản. Hiện nay, trên cả nước có khoảng hơn 50 nhà xuất bản, chuyên về các lĩnh vực khác nhau như giáo dục đào tạo, sách khoa học kĩ thuật, sách văn học, sách âm nhạc, sách thiếu nhi, sách cho thanh niên... Trong đó có tới 39 nhà xuất bản tập trung tại Hà Nội, 5 nhà xuất bản ở TP. Hồ Chí Minh, còn lại là các nhà xuất bản ở các địa phương khác.

Trong nhà xuất bản, tuỳ thuộc vào chuyên ngành đào tạo và năng lực cá nhân, bạn có thể làm việc ở nhiều vị trí khác nhau.

Tốt nghiệp các ngành như Xuất bản, Văn học, Sử học, Báo chí, Toán học, Vật lí, Hoá học, Ngoại ngữ..., bạn đều có cơ hội có thể trở thành biên tập viên, những "bà đỡ đầu tiên" của cuốn sách. Biên tập viên cần kiến thức văn hoá rộng và chuyên môn sâu vào một mảng đề tài (như văn học hay khoa học chẳng hạn). Điều này có nghĩa là bạn phải am hiểu lĩnh vực mà mình biên tập. Không có biên tập viên chung cho mọi loại sách, thường thì khi về nhà xuất bản, bạn sẽ được phân công vào các ban biên tập cụ thể tuỳ theo chức năng hoạt động của nhà xuất bản và cả sở trường sở đoản của bạn nữa. Chọn cho mình một lĩnh vực chuyên sâu nhưng vẫn phải liên tục bồi dưỡng vốn kiến thức phong phú, đa dạng là yêu cầu rất quan trọng với biên tập viên.

Bạn cũng có thể trở thành người sửa bài, đảm bảo sự chính xác và sạch lỗi cho từng cuốn sách được in ra. Người sửa bài cần nắm rất vững về tiếng Việt nên bạn sẽ

được ưu tiên nhiều vào vị trí này nếu bạn tốt nghiệp những ngành như ngôn ngữ học hay văn học. Công việc này cần đến ở bạn sự cẩn thận, chính xác và kiên nhẫn cao độ. Không gì khiến độc giả khó chịu hơn là những cuốn sách còn những lỗi sai về chính tả và diễn đạt. Bởi vậy, công việc của người sửa bài rất quan trọng trong hoạt động của nhà xuất bản. Không ít người sửa bài sau này trở thành những biên tập viên giỏi.

Nếu học về mĩ thuật (nhất là đồ hoạ), bạn có thể trở thành hoạ sĩ hoặc kĩ thuật viên chế bản của nhà xuất bản. Mỗi nhà xuất bản đều có hệ thống cộng tác viên mĩ thuật đông đảo. Bạn sẽ có mối quan hệ rộng rãi với những hoạ sĩ trên khắp cả nước, tiếp xúc với nhiều phong cách hội hoạ khác nhau. Ngày nay, sự phát triển của công nghệ thông tin với các công cụ hiện đại trợ giúp rất nhiều cho hoạ sĩ cũng như kĩ thuật viên chế bản. Bởi vậy, sử dụng thành thạo các công cụ hỗ trợ, luôn cập nhật những công nghệ mới là yêu cầu với hoạ sĩ và kĩ thuật viên chế bản của nhà xuất bản trong thời đại mới.

Nếu học về kế toán, văn thư, lưu trữ..., bạn có thể về làm việc tại bộ phận hành chính, tài vụ và thư viện. Công việc nói chung của bạn cũng như ở các cơ quan khác thôi, nhưng mang đặc trưng của văn hoá và sách vở. Bạn có thể sẽ cảm thấy rất thú vị.

Nếu học về marketing, phát hành, xuất bản..., sao bạn không thử sức mình ở bộ phận sản xuất và phát hành của nhà xuất bản? Tại đây, bạn có thể vừa giữ được niềm đam mê, sự gắn bó với sách mà vẫn là người làm kinh tế đầy năng động và sáng tạo. Người làm marketing trong ngành xuất bản không chỉ cần giỏi các kĩ năng marketing mà còn cần cả vốn kiến thức sâu rộng về công tác xuất bản, phải có tình yêu thật sự với sách và sự nhạy cảm, nhạy bén với thị trường xuất bản...

Những cơ hội ở các nhà xuất bản thật rộng mở, nhưng đó không phải là địa chỉ duy nhất mà bạn có thể tới. Nếu bạn định lựa chọn ngành xuất bản, bạn không nhất thiết phải làm việc ở các nhà xuất bản. Công việc ở các công ty sách cũng rất linh hoạt và thú vị. Nếu các nhà xuất bản thường chỉ tập trung ở các thành phố lớn như Hà Nội, Thành phố Hồ Chí Minh thì những công ty sách lại phân bổ rộng rãi trên toàn quốc.

Bên cạnh đó, bạn còn có thể làm việc tại các cơ quan quản lí trong ngành xuất bản như Cục Xuất bản (thuộc Bộ Văn hoá - Thông tin), Vụ Xuất bản (thuộc Ban Tư tưởng - Văn hoá Trung ương).

Từ năm 2005, Nhà nước chính thức cho phép tư nhân tham gia vào lĩnh vực xuất bản (ở ba khâu khai thác bản thảo, in ấn và phát hành). Một loạt các công ty tư nhân với cách làm việc đầy sáng tạo, đổi mới đang khiến môi trường xuất bản sống động và nhiều cạnh tranh hơn.

Các công ty còn rất trẻ ấy là những địa chỉ hấp dẫn trong ngành xuất bản mà bạn có thể tham gia. Có không ít công ty đã tạo được chỗ đứng khá vững chắc và uy tín trong làng xuất bản như Công ty Phương Nam, Công ty Phan Thị, Công ty Trí Việt, Công ty Đông A...

*** Lưu giữ, bảo vệ và đem tài sản văn hoá tinh thần của nhân loại đến cho mọi người**

Trong xã hội hiện đại, mặc cho sự phát triển mạnh mẽ của các phương tiện truyền thông như radio, truyền hình và đặc biệt là mạng toàn cầu *Internet*, sách vẫn là công cụ truyền tải, giao lưu trí thức chủ yếu.

Làm việc trong ngành xuất bản, bạn là "bà mối" nối những nhịp cầu văn minh, văn hoá, tri thức của một người đến với mọi người, của mọi người đến với mỗi người, và giữa các dân tộc, các quốc gia trên toàn thế giới với nhau. Bản thân bạn, trong quá trình ấy, cũng tự học hỏi được rất nhiều kiến thức về nhiều lĩnh vực khác nhau.

*** Bạn luôn được tiếp xúc với kho tàng quý báu nhất của nhân loại: sách**

Đây thật sự là một lí do đáng kể với những người yêu thích sách, say mê tìm hiểu và khám phá. Các nhà xuất bản thường có những kho sách lớn với nhiều loại sách quý trong và ngoài nước. Làm việc trong ngành xuất bản nghĩa là bạn chọn nghề làm sách, chọn một cuộc sống luôn gắn chặt với kho tàng tri thức, văn hoá của nhân loại.

Khi bạn mệt mỏi hay phấn chấn, lúc bạn buồn bã hay vui vẻ, sách luôn là người bạn lặng lẽ, sẻ chia và cảm thông, nhân lên niềm vui, giúp chế ngự nỗi buồn. Khi bạn tạo ra hay hoàn thiện một cuốn sách, bạn lại học được ở đó rất nhiều điều bổ ích, từ những tri thức cho trí tuệ đến những điều sâu lắng cho tâm hồn. Và còn gì hạnh phúc hơn khi chính bạn, với tài năng và tấm lòng của mình, đang tạo ra bao "người bạn sách" quý giá, đưa đến với mọi người ở khắp nơi.

*** Bạn có điều kiện gặp gỡ, giao thiệp với nhiều tác giả nổi tiếng**

Nhà xuất bản luôn là điểm kết nối của nhiều trí tuệ và tài năng: những học giả uyên bác, những nhà văn, dịch giả, hoạ sĩ tài danh... Điều này cũng có nghĩa là làm việc trong ngành xuất bản, bạn có điều kiện tiếp xúc với rất nhiều "bộ óc" và "trái tim" lớn trong và ngoài nước. Có thể bạn sẽ được trò chuyện, thậm chí cộng tác với một tác giả viết truyện thiếu nhi nổi tiếng mà bạn từng ngưỡng mộ suốt tuổi ấu thơ. Bạn sẽ có điều kiện hiểu biết hơn về cuộc đời và sáng tác của họ.

*** Rèn luyện cho bạn vốn văn hoá, sự tinh tế và khả năng nhẫn nại**

Trước khi cuốn sách đến với người đọc, biên tập viên là người trước tiên đọc,

cảm nhận và học hỏi khi cuốn sách ấy mới chỉ ở dạng bản thảo. Đồng thời, để biên tập tốt cuốn sách, biên tập viên thường chủ động tìm hiểu, học hỏi về lĩnh vực mà cuốn sách đề cập. Qua thời gian, cùng với quá trình học hỏi không ngừng, vốn tri thức văn hoá, khoa học, văn học nghệ thuật của họ sẽ được bồi đắp và phát triển. Làm việc trong ngành xuất bản, đến một ngày, hẳn bạn phải giật mình trước những kiến thức mình đã học hỏi được qua thời gian.

Không chỉ vậy, mỗi cuốn sách đòi hỏi sự chính xác và cẩn trọng rất cao, nên người làm sách thường rèn luyện được (và buộc phải rèn luyện) cho mình sự tinh tế và bền bỉ lạ thường.

Ít ai đọc nhiều lần liên tục một cuốn sách, cho dù là sách hay chăng nữa. Nhưng người làm biên tập có khi phải đọc đi đọc lại tới cả chục lần một bản thảo trước khi nó được in thành sách để đảm bảo không có một sai sót đáng tiếc nào. Không có sự nhẫn nại phi thường, sao có thể làm được điều ấy?

*** Những khó khăn bạn sẽ phải vượt qua khi chọn ngành xuất bản**

1- Ngày nay, ở nước ta nói riêng và trên toàn thế giới nói chung, cạnh tranh trong ngành xuất bản ngày càng tăng. Sự phát triển của các phương tiện truyền thông đại chúng như báo in, phát thanh, truyền hình và đặc biệt là mạng *Internet* khiến độc giả của sách bị thu hẹp hơn. Thời gian con người dành cho sách cũng ít đi. Bản thân trong ngành xuất bản lại luôn có sự cạnh tranh khá gay gắt để chiếm lĩnh thị trường.

Điều này cũng có nghĩa là bước chân vào ngành xuất bản, bạn sẽ phải năng động hơn, bận rộn hơn và nhạy bén hơn. Nếu bạn lựa chọn ngành xuất bản bởi bạn nghĩ rằng công việc ở đây nhàn nhã và bình lặng, bạn có thể "ngồi đọc sách cả ngày" thì có thể bạn đã nhầm lẫn.

2- Là một biên tập viên trong nhà xuất bản, bạn phải tiếp xúc với khối lượng bản thảo khổng lồ và đánh giá, thẩm định chúng. Đâu là bản thảo hay? Đâu là những đề tài thu hút bạn đọc?... Trong khi đó, thị hiếu sách của độc giả thường xuyên thay đổi và rất khó dự đoán. Yêu cầu nhạy cảm và hiểu biết tâm lí độc giả là một thử thách lớn với những người làm trong ngành xuất bản, đặc biệt khi bạn mới bước chân vào ngành, chưa có nhiều kinh nghiệm.

3- Làm việc trong ngành xuất bản, dù bạn ở vị trí nào, bạn cũng cần xây dựng được hệ thống cộng tác viên cho riêng mình. Cộng tác viên có thể coi là một trong những vấn đề mang tính quyết định với thành công của một nhà xuất bản. Làm sao để tìm kiếm, lựa chọn và kết nối hệ thống cộng tác viên phù hợp? Làm sao để mời được những nhà văn, hoạ sĩ, nhà khoa học lớn tham gia vào các đề tài sách mà bạn xây dựng?

Tìm được cộng tác viên đã khó, giữ họ cộng tác với mình lâu dài còn khó hơn. Bạn phải có vốn văn hoá sâu rộng, sự lịch thiệp, tinh tế trong giao tiếp, và đặc biệt là chân thành, có trước có sau. Đồng thời, bạn phải thật linh hoạt khi trao đổi, xử lí công việc với cộng tác viên. Dù bạn đã làm bao nhiêu năm trong nghề, đây vẫn luôn là một trong những thách thức lớn nhất.

4- Khó khăn cuối cùng bạn phải vượt qua là tập cho mình sự bền bỉ, nhẫn nại cao độ để bạn có thể ngồi ngày này qua ngày khác, hoàn thành một cuốn sách đạt chất lượng cao nhất.

Như bạn đã biết, trong ngành xuất bản có nhiều vị trí khác nhau, với những người đến từ nhiều lĩnh vực khác nhau. Mỗi vị trí lại cần đến những tố chất riêng. Tuy nhiên, vẫn có những điểm chung mà người làm trong ngành xuất bản luôn phải mang trong hành trang của mình. Chúng ta hãy cùng tìm hiểu.

*** Tình yêu tha thiết với sách và sự nghiệp làm sách**

Các chuyên gia hướng nghiệp thế giới luôn khuyên rằng:

"Hãy chọn một nghề nghiệp khiến bạn luôn mỉm cười".

Đó là tiêu chí thật sự cho sự lựa chọn nghề nghiệp, chứ không phải số tiền lương bạn đã có hay khả năng thăng tiến trong nghề nghiệp ấy. Không có tình yêu thật sự với nghề nghiệp, bạn không thể mỉm cười trong suốt "hành trình công tác" của mình.

Và có thể, đến cuối đời, dù có trong tay một tài khoản lớn, một chức vụ cao mà nghề nghiệp mang lại, bạn vẫn cảm thấy như bạn đã đi nhầm đường, bởi nghề nghiệp ấy không mang lại cho bạn niềm hạnh phúc. Một niềm hạnh phúc giản dị mà bất cứ người nào yêu thích công việc của mình cũng có thể cảm nhận được.

Trong ngành xuất bản, những quy trình lặp lại như việc phải đọc quá nhiều lần một bản thảo, sửa đi sửa lại một minh hoạ, hay việc đọc sửa lỗi của những tập bản thảo chồng chất... sẽ có thể khiến bạn chán nản nếu bạn không có tình yêu thực sự với sách và sự nghiệp làm sách.

*** Mong muốn được đem kiến thức đến cho mọi người**

Cũng như người thầy giáo, khát khao được truyền bá các kiến thức mới mẻ, những tinh hoa văn hoá của nhân loại sẽ giúp bạn bồi đắp tình yêu lâu bền với sự nghiệp làm sách. Đây là một động cơ cao quý. Bởi mỗi cuốn sách bạn làm ra là thêm một lần bạn góp công sức nhỏ bé của mình vào kho báu tinh thần của nhân loại.

Cuốn sách của bạn sẽ đi đến khắp nơi, đem lại cho bao người những điều có ích, khơi gợi cho bao trí tuệ, tâm hồn những khát khao hiểu biết và những tình cảm tốt đẹp. Dù bạn không biết cụ thể độc giả của mình là ai, ở đâu, nhưng có một điều mà

bạn chắc chắn, đó là bạn đang như người đưa đò miệt mài chở tri thức đến với mọi nhà và mọi người.

*** Đức tính cẩn thận, tỉ mỉ trong công việc**

Hãy thử nghĩ đến việc bạn phải đọc một cuốn sách đầy lỗi về diễn đạt và chính tả xem, dù nội dung cuốn ấy có thể rất tốt, tri thức rất phong phú và cần thiết, nhưng bạn sẽ cảm thấy thật khó chịu phải không? Nó như việc ta ăn một bát cơm gạo mới, có thể là ngon đấy, nhưng sàng không kĩ nên đầy những sạn. Người làm xuất bản có thể không tạo ra ý tưởng và nội dung của cuốn sách, nhưng chính họ là những người giúp hoàn thiện nội dung, phát hiện và sửa lỗi, tạo ra sự hấp dẫn về hình thức để có cuốn sách tốt cho người đọc.

Sự tỉ mỉ bạn thể hiện ở việc đọc thật kĩ lưỡng nhiều lần một bản thảo trước khi chuyển nó thành một cuốn sách đến tay người đọc. Với người làm kĩ thuật chế bản, sự tỉ mỉ ấy là việc căn chỉnh từng chữ, từng minh hoạ, bìa, màu sắc, sửa các lỗi đúng theo yêu cầu... sao cho cuốn sách đẹp và chỉnh nhất.

*** Sự nhạy bén, sáng tạo, có "đôi mắt xanh", biết phát hiện đề tài, tác giả mới**

Còn gì thích thú hơn khi được cầm trên tay những cuốn sách mới mẻ và bổ ích?

Đó là niềm vui và cũng là yêu cầu của độc giả với người làm sách. Bạn hẳn sẽ chẳng bao giờ chịu bỏ tiền ra mua cũng như bỏ thời gian ra đọc những cuốn sách nội dung không có gì sáng tạo và mới mẻ cả.

Bởi vậy, luôn luôn sáng tạo, đi tìm những đề tài mới, được độc giả quan tâm và không ngừng khát khao hoàn thiện những sản phẩm đã có là yêu cầu thiết yếu với một người muốn thành công trong ngành xuất bản.

Sự nhạy bén, sáng tạo của người làm sách thể hiện trước hết ở "đôi mắt xanh", biết phát hiện, tìm kiếm, bồi dưỡng những đề tài mới và những tác giả mới. Họ biết gọt giũa những viên ngọc còn thô ráp thành những cuốn sách hay để đưa đến với công chúng, và biết cả cách lôi cuốn sự quan tâm, chú ý của công chúng về cuốn sách.

Trong điều kiện cạnh tranh gay gắt hiện nay trên thị trường xuất bản, không có sự nhạy bén ấy, những nhà xuất bản hay các công ty tham gia vào lĩnh vực xuất bản sẽ khó lòng đứng vững và phát triển được.

*** Khả năng giao tiếp tốt**

Dù bạn là biên tập viên, hoạ sĩ hay người sửa bài... của nhà xuất bản, bạn đều cần xây dựng và phát triển một hệ thống cộng tác viên cho riêng mình. Những cộng tác viên đó rất phong phú, từ những người còn rất trẻ tuổi đến những bậc lão thành, thuộc nhiều thành phần khác nhau trong xã hội. Họ có những thói quen, phong cách, ứng xử, quan niệm, lối sống rất khác nhau.

Còn nếu bạn là người ở bộ phận in ấn hay phát hành, bạn phải thường xuyên giao thiệp với các nhà in, đại lí sách, công ty sách, độc giả... Những đối tác này cũng

rất đa dạng. Bởi vậy, khả năng giao tiếp tốt, sự nhạy cảm và tinh tế trong ứng xử là tố chất không thể thiếu của người làm xuất bản.

Chẳng hạn ý kiến đánh giá của nhà xuất bản và ý kiến chủ quan của các tác giả (nội dung hay mĩ thuật) không phải khi nào cũng thống nhất. Bạn phải làm sao để thuyết phục một tác giả sửa lại phần nội dung hay chỉnh lại minh hoạ? Điều này càng khó khăn nếu tác giả đó là người luôn giữ quan điểm của mình.

Bên cạnh sự tinh tế, khéo léo trong giao thiệp, vốn văn hoá rộng và kiến thức vững chắc là cơ sở lập luận của người làm xuất bản lúc này.

*** Tính cầu thị, không ngừng học hỏi**

Cũng như tình yêu với nghề nghiệp, tính cầu thị, không ngừng học hỏi rất cần cho bất cứ nghề nghiệp nào. Chính tính cách ấy giúp bạn luôn sáng tạo và năng động, không rơi vào bi kịch của những người bảo thủ, tự thu mình trong vỏ ốc cá nhân. Nó còn giúp bạn luôn mở rộng tầm mắt để phát hiện được những đề tài mới, những cuốn sách hay.

Việc không ngừng học hỏi sẽ giúp bạn ngày càng củng cố vững chắc vốn văn hoá và kiến thức chuyên môn của mình, giúp bạn tự tin trong giao thiệp với cộng tác viên cũng như tự tin khi hoàn thiện bản thảo.

Và không thể không nhắc tới một lí do quan trọng khác, chính tính cầu thị, sự ham học hỏi giúp mọi người yêu mến và trân trọng bạn hơn, đồng thời giúp bạn nhìn mọi người đúng đắn hơn.

*** Khả năng sử dụng tốt ít nhất một ngoại ngữ**

Hội nhập và giao lưu văn hoá trong ngành xuất bản diễn ra rất mạnh mẽ. Khả năng sử dụng ngoại ngữ là yêu cầu thiết yếu với người làm trong ngành xuất bản ngày nay.

Khả năng ấy không chỉ giúp bạn trong quá trình làm việc với các cuốn sách, bản thảo có liên quan tới tiếng nước ngoài mà còn xử lí tốt hơn những bản thảo tiếng Việt, như một câu nói rất hay của đại thi hào Goethe: “Người nào không biết nhiều ngoại ngữ thì cũng chẳng hiểu nhiều về chính ngôn ngữ của mình”.

uốn làm việc trong ngành xuất bản, tuỳ thuộc vào năng lực và nguyện vọng của mình, bạn có thể học ở các ngành khác nhau. Trước hết, bạn hãy chọn cho mình một vị trí thích hợp (ở *Hàng ghế số 3*) và sau đó đặt mục tiêu

xem mình sẽ học ngành nào là tốt nhất.

M

Trước hết, bạn có thể theo học khoa Xuất bản của Học viện Báo chí và Tuyên truyền, khoa Xuất bản (Kĩ thuật in và truyền thông) trường Đại học Bách Khoa Hà Nội. Tại đây, bạn sẽ được cung cấp những kiến thức chuyên môn phong phú và tương đối toàn diện về công tác xuất bản.

Muốn trở thành biên tập viên của nhà xuất bản, bạn có thể học các khoa văn học, báo chí, sử học hay thậm chí đến từ những ngành khoa học cơ bản khác (Toán học, Lịch sử, Địa lí, Hoá học, Sinh học...). Tuỳ thuộc vào chức năng, nhiệm vụ, định hướng đề tài của các nhà xuất bản, các ban biên tập và biên tập viên phải có kiến thức chuyên môn khác nhau. Bởi vậy, bạn có thể đến với nghề biên tập từ rất nhiều ngành học, không nhất thiết phải từ xuất bản,văn học hay báo chí.

Tuy nhiên, do đặc thù công việc, người biên tập buộc phải rèn luyện cho mình tư duy lôgic và hệ thống, cũng như trau dồi khả năng về ngôn ngữ, có thể vận dụng ngôn ngữ linh hoạt và chính xác, sinh động.

Muốn trở thành hoạ sĩ, kĩ thuật viên chế bản của nhà xuất bản, bạn có thể theo học tại Trường Đại học Mĩ thuật Quốc gia, Trường Đại học Mĩ thuật Công nghiệp, Trường Đại học Mĩ thuật TP. Hồ Chí Minh, Trường Đại học Nghệ thuật (Đại học Huế), Trường Cao đẳng Trang trí Mĩ thuật Đồng Nai, Trường Cao đẳng Văn hoá Nghệ thuật TP. Hồ Chí Minh, Viện Đại học Mở Hà Nội, Trường Đại học Dân lập Hồng Bàng, Trường Đại học Bán công Tôn Đức Thắng...

Ngoài ra, nếu bạn học các ngành như kế toán, quản trị kinh doanh, quản trị văn phòng, marketing, PR - Quan hệ công chúng..., bạn cũng hoàn toàn có thể bước chân vào ngành xuất bản. Bởi mỗi nhà xuất bản là một kết cấu sản xuất và kinh doanh hoàn chỉnh, trong đó cần đến nhiều bộ phận với những nhiệm vụ cũng rất đa dạng.

Nếu bạn có điều kiện tài chính và vốn ngoại ngữ kha khá, du học nước ngoài về ngành xuất bản cũng có thể là một sự lựa chọn tốt. Bạn có thể tiếp cận và thử thách năng lực của mình trong những thị trường xuất bản rộng lớn và hiện đại của thế giới.

Nghề y

> Người thầy thuốc thực thụ không chỉ chữa khỏi bệnh mà còn làm giảm nỗi đau và luôn luôn an ủi con người.
>
> **Hippocrates**

Nghề y cũng lâu đời như lịch sử của chính nhân loại vậy. Nó đã có một quá trình hình thành và phát triển lâu dài, gắn liền với sự phát triển của xã hội loài người. Ngày nay, những thành tựu của khoa học, công nghệ thông tin và công nghệ sinh học đang thúc đẩy sự phát triển thần kì của y học thế kỉ 21.

Hằng năm, số thí sinh đăng kí thi tuyển vào các trường đào tạo ngành y chiếm tỉ lệ cao và điểm đỗ vào trường luôn ở nhóm dẫn đầu trong số các trường đại học ở Việt Nam. Điều đó cho thấy nhiều bạn trẻ ngày nay có khát vọng trở thành thầy thuốc.

Điều gì ở nghề y có thể hấp dẫn các bạn đến vậy? Bạn hình dung thế nào về nghề nghiệp mà mình đang chuẩn bị theo đuổi?

Hãy cùng khám phá *Toa tàu số 44:*

Nghề y

Trong thế giới y học, có bao điều kì diệu đã xảy ra, gắn liền với tên tuổi của các danh y mà tấm lòng và tài năng của họ mãi lưu truyền cho hậu thế. Chúng ta sẽ bắt đầu hành trình qua nghề y với câu chuyện về một "kì tích" như thế.

*** Không chỉ chữa bệnh bằng thuốc!**

Thời nhà Đường (Trung Quốc), có một thầy thuốc được người người kính nể. Ông là Tôn Tư Mạc. Vua Đường Thái Tông tôn ông là "Vua thuốc" còn dân chúng

thì gọi ông với cái tên giản dị, thân mật hơn: "Ông già thuốc".

Trong suốt cuộc đời chữa bệnh của mình, Tôn Tư Mạc luôn gắng tìm tòi ra những cách chữa bệnh, phương thuốc mới làm sao không chỉ trị được bệnh hiệu quả mà còn phải thật đơn giản và tiện dụng. Cách chữa hai bệnh quáng gà và phù nề của ông là như vậy.

Qua quan sát và đánh giá tỉ mỉ, Tôn Tư Mạc nhận ra rằng hai căn bệnh tưởng hoàn toàn khác nhau này lại có một mối liên quan kì lạ. Đó là người giàu thì thường mắc bệnh phù nề, còn người nghèo thì hay mắc bệnh quáng gà. Người nào đã bị quáng gà thì ít khi bị phù nề và ngược lại. Nguyên nhân nằm ở đâu?

Sau một thời gian nghiên cứu, Tôn Tư Mạc đã tìm ra lời giải đáp cho hiện tượng kì quặc ấy. Những người nghèo thường ăn gạo thô giã chưa trắng, rất ít được ăn thịt, quáng gà có thể là do thức ăn thiếu một loại chất thịt. Còn người giàu thường ăn gạo trắng tinh, lớp cám bên ngoài của gạo không còn nữa nên bị phù nề do cơ thể thiếu một loại chất nào đó.

Từ những khám phá trên, Tôn Tư Mạc đã thử nghiệm phương pháp chữa bệnh mới: dùng thức ăn. Ông cho những người bị quáng gà ăn gan động vật, còn người bị phù nề thì cho ăn tấm và cám nấu cháo.

Kết quả: bệnh nhân không cần uống thuốc mà vẫn khỏi bệnh.

Ngày nay, các chuyên gia y học hiện đại đã chứng minh cơ sở khoa học trong phương pháp chữa bệnh của Tôn Tư Mạc. Bệnh quáng gà do cơ thể thiếu vitamin A (có nhiều trong gan động vật), còn bệnh phù nề do thiếu vitamin B1.

Vậy là hơn một ngàn năm trước, không hề biết đến vitamin, nhưng với khả năng quan sát, phân tích và phán đoán tuyệt vời, Tôn Tư Mạc đã chữa khỏi hai căn bệnh quáng gà và phù nề bằng chế độ dinh dưỡng thay vì dùng thuốc.

Nghề y (tên tiếng Anh: *Medical branch*) là nghề chuyên tổ chức việc phòng bệnh, chữa bệnh và bảo vệ sức khoẻ cho con người. Y học là một môn khoa học nghiên cứu bệnh lí, cách phòng bệnh và chữa bệnh.

Y học ở nước ta hiện nay bao gồm *y học cổ truyền* (Đông y) và *y học hiện đại* (Tây y)

*** Y học cổ truyền:**

Vốn tồn tại từ rất lâu trong đời sống của dân tộc ta với những danh y như Tuệ

Tĩnh, Hải Thượng Lãn Ông... Trong suốt mấy ngàn năm, y học cổ truyền đã bảo vệ, chăm sóc sức khoẻ cho nhân dân ta.

*** Y học hiện đại:**

Du nhập vào nước ta thế kỉ 19, theo bước chân của văn minh phương Tây. Từ khi xuất hiện, y học hiện đại đã chứng minh được thế mạnh vượt trội trong việc cứu người và có phần lấn át y học cổ truyền trong đời sống.

Vì sao y học hiện đại có thế mạnh vượt trội hơn y học cổ truyền?

Y học cổ truyền chủ yếu dùng các giác quan: nhìn, sờ nắn, nghe, ngửi... để đưa ra giả thuyết về bệnh và chữa bệnh theo những giả thuyết đã đưa ra.

Y học hiện đại sau khi quan sát, đưa ra giả thuyết về bệnh thì có thêm bước chứng minh bằng thực nghiệm khoa học. Thực nghiệm khoa học thường dùng cơ thể động vật để tái hiện các hiện tượng quan sát được ở người, nhờ đó có điều kiện nghiên cứu sâu hơn trong ống nghiệm và trên cơ thể sống.

Ngày nay, sau khi nghiên cứu kĩ lưỡng trên cơ thể động vật về đặc tính và tác dụng, nhiều thực nghiệm được tiếp tục tiến hành thận trọng trên cơ thể người tình nguyện khoẻ mạnh (hoàn toàn không gây hại).

Nhờ thực nghiệm, chúng ta có thể biết được chính xác hơn những giả thuyết đưa ra đúng hay sai, qua đó mà có phương pháp phòng bệnh và điều trị có hiệu quả hơn.

Tuy nhiên, dù y học hiện đại phát triển mạnh và có xu thế lấn át y học cổ truyền, nhưng không thể thay thế được sự tồn tại của y học cổ truyền.

Được đúc kết từ kinh nghiệm của ông cha ta trải qua hàng ngàn năm, dựa trên những đặc điểm về thể chất của người Việt, y học cổ truyền có những đặc tính ưu việt riêng mà y học hiện đại không có được. Khoa học ngày càng chứng minh nhiều phương pháp chữa bệnh hiệu quả của y học cổ truyền.

Vì vậy, ngày nay, theo chủ trương của Đảng, Nhà nước và Bộ Y tế, y học cổ truyền và y học hiện đại vẫn đang cùng tồn tại và phát triển, phục vụ đời sống con người.

hi còn bé, chúng ta thường thích chơi trò bác sĩ khám bệnh và ao ước rằng sau này lớn lên mình sẽ trở thành bác sĩ. Trong tâm trí của ta lúc đó, bác sĩ là người rất "vĩ đại" nhưng cũng thật gần gũi. Làm nghề y nghĩa là bạn đang làm

K những công việc liên quan trực tiếp đến việc bảo vệ, chăm sóc sức khoẻ cho con người. Vì vậy, cũng như sư phạm, nghề y ít nhiều đã trở nên quen thuộc với mọi người.

Bạn thường tới bệnh viện và gặp các bác sĩ, y tá, hộ lí... Tuy nhiên, thế giới của y học lại rộng lớn hơn nhiều. Trong một ngành nghề rộng lớn như vậy, bạn có thể đóng góp sức lực của mình ở rất nhiều lĩnh vực, tuỳ thuộc vào khả năng, trình độ chuyên môn và sở thích của chính bạn.

*** Khám chữa bệnh**

Đây là khu vực trọng tâm, thu hút nhân lực đông đảo nhất trong ngành y. Trong nghề y, giữ vai trò khám và chữa bệnh chủ lực là các bác sĩ. Bác sĩ giúp bệnh nhân ngăn ngừa bệnh từ sớm, chẩn đoán bệnh, đưa ra các phương pháp điều trị bệnh.

Cơ thể con người có bao nhiêu bộ phận thì cần có từng ấy thầy thuốc chăm sóc chúng. Nói chung bạn có thể trở thành:

*** Bác sĩ đa khoa**

Bác sĩ đa khoa không chuyên sâu về một bộ phận nào mà đóng vai trò bác sĩ khám chung cho cơ thể của bệnh nhân. Vì thế, kiến thức của bác sĩ đa khoa thường là kiến thức tổng hợp, không chuyên sâu.

Tuỳ vào tình trạng sức khoẻ và bệnh tật của bệnh nhân mà bác sĩ đa khoa có những lời khuyên thích đáng, kê đơn thuốc, yêu cầu làm các xét nghiệm cụ thể hoặc tới gặp bác sĩ chuyên khoa. Bác sĩ đa khoa thường công tác tại các bệnh viện đa khoa, các trạm y tế...

*** Bác sĩ chuyên khoa**

Đúng như tên gọi của mình, các bác sĩ này chuyên sâu về một số bộ phận nào đó trong cơ thể con người, như các chuyên khoa răng-hàm-mặt, tai-mũi-họng, mắt, chấn thương, chỉnh hình, da liễu, tim mạch, tiêu hoá, nội tiết... Ngoài ra, bác sĩ chuyên khoa cũng có thể chuyên về một lứa tuổi như nhi khoa, lão khoa...

Bác sĩ chuyên khoa làm việc phổ biến tại bệnh viện đa khoa, bệnh viện chuyên khoa...

*** Bác sĩ ngoại khoa**

Công việc chủ yếu của bác sĩ ngoại khoa là tham gia vào việc phẫu thuật. Đó là những người có "đôi bàn tay vàng" đặc biệt khéo léo, sức khoẻ tốt và "thần kinh thép" với khả năng tập trung tinh thần tuyệt vời.

*** Bác sĩ sản phụ khoa**

Bác sĩ sản phụ khoa tham gia vào các công việc về kế hoạch hoá gia đình, tư vấn, chăm sóc sức khoẻ cho thai nhi và sản phụ.

Với chất lượng cuộc sống không ngừng được nâng cao, ngày càng nhiều sản phụ thường xuyên tới gặp bác sĩ sản phụ khoa. Bởi vậy, lĩnh vực này đang rất phát triển tại nước ta và được nhiều sinh viên ngành y quan tâm.

Ngoài ra, phục vụ trong nghề y còn có các điều dưỡng viên và hộ lí.

- *Điều dưỡng viên (y tá)* có nhiệm vụ chăm sóc bệnh nhân, thực hiện những y lệnh bác sĩ đưa ra: tiêm, truyền, cho bệnh nhân uống thuốc...

- *Hộ lí* là người dọn dẹp vệ sinh nói chung trong bệnh viện.

Cả y tá và hộ lí đều có nhiệm vụ theo dõi chặt chẽ những biến chuyển về sức khoẻ của bệnh nhân để báo cáo với bác sĩ xử lí kịp thời.

*** Y học dự phòng**

Bệnh tật đến mà chữa khỏi đã là tốt, nhưng ngăn ngừa không cho bệnh xảy ra lại còn tốt hơn. Bất kì cán bộ y tế nào cũng phải làm công tác y học dự phòng. Tuy nhiên, theo sự phân công trong ngành, có một số bác sĩ, y tá... chuyên về mảng này.

Nếu bạn là người thích hoạt động xã hội, làm từ thiện, có thể bạn sẽ yêu thích công việc của cán bộ y tế dự phòng. Họ giúp ngăn ngừa bệnh tật cho cộng đồng và xã hội, tham gia các công tác tiêm chủng mở rộng trong cả nước, ở các trung tâm y tế dự phòng các tỉnh, huyện, hướng dẫn thực hành vệ sinh cá nhân, vệ sinh môi trường, vệ sinh dinh dưỡng...

*** Nghiên cứu**

Những căn bệnh nan y, sự xuất hiện liên tục của những bệnh dịch mới, nhu cầu chăm sóc sức khoẻ với chất lượng ngày càng cao của con người... Tất cả đang đòi hỏi những người làm trong ngành y phải liên tục nghiên cứu để tìm ra những phương thuốc mới, cách phòng bệnh hay điều trị mới...

Tại Việt Nam, lĩnh vực này đang ngày càng thu hút đông đảo nhân lực trong ngành y. Tìm ra những phương thuốc mới, cách phòng và điều trị bệnh mới, đó là bạn đang đem đến hi vọng và những điều tốt đẹp cho hàng triệu con người mà chính bạn cũng không biết họ là ai. Thật kì diệu phải không?

*** Giảng dạy**

Đào tạo nhân lực là nhiệm vụ quan trọng trong bất cứ ngành nghề nào, nhất là một ngành có tính xã hội hoá cao như ngành y. Bạn có thể làm việc trong các cơ sở đào tạo ngành y như các viện nghiên cứu, trường đại học, cao đẳng, trung cấp y, trung học y tế... của Trung ương, tỉnh, thành phố...

*** Làm việc trong các tổ chức trong nước và tổ chức quốc tế về y tế tại Việt Nam**

Tuỳ vào từng tổ chức mà công việc của bạn sẽ khác nhau. Nếu bạn thích hoạt động xã hội, giao thiệp rộng rãi, đây có thể là sự lựa chọn hợp với bạn.

Tất nhiên bạn sẽ nghĩ ngay rằng đã là người làm trong ngành y thì phải công tác ở các bệnh viện của Trung ương và địa phương, các trạm y tế... Nhưng trong thực tế, cơ hội lựa chọn của bạn rộng lớn hơn nhiều.

Với sự phát triển của hệ thống chăm sóc sức khoẻ, nhiều loại hình hoạt động mới đang xuất hiện hoặc hứa hẹn xuất hiện trong ngành y. Còn rất nhiều địa chỉ tác nghiệp của nghề y mà chúng ta chưa biết tới.

*** Trong lĩnh vực khám chữa bệnh**

Đây vẫn luôn là khu vực cho bạn cơ hội lựa chọn dồi dào nhất trong ngành y. Tuỳ vào trình độ đào tạo và khả năng, bạn sẽ làm việc tại các bệnh viện đa khoa và chuyên khoa, việc giám định y khoa, bệnh viện điều dưỡng - phục hồi chức năng ở nhiều tỉnh thành trong cả nước.

Cùng với các cơ sở y tế Nhà nước, sự xuất hiện và phát triển của các bệnh viện tư nhân, phòng khám tư nhân trong thời gian gần đây cũng ngày càng mở ra nhiều cơ hội việc làm hơn cho những người học ngành y.

Bên cạnh đó, bạn cũng có thể công tác ở các trung tâm y tế quận huyện, thị xã... Với 597 trung tâm y tế huyện, quận, 525 cơ sở điều trị, 926 phòng khám đa khoa liên xã, 9806 trạm y tế xã, phường, thị trấn..., y tế tại quận, huyện, thị xã luôn là địa chỉ đáng quan tâm với những người tốt nghiệp ngành y. Đặc biệt, cùng chính sách xã hội hoá giáo dục và y tế của Đảng và Nhà nước, các cơ sở này chắc chắn sẽ còn tăng nhanh cả về số lượng và chất lượng.

*** Trong lĩnh vực y học dự phòng**

Ở lĩnh vực này, bạn có thể công tác tại các trạm và đội vệ sinh phòng dịch từ tuyến Trung ương đến xã phường, thị trấn... Bộ Y tế hiện có Viện Vệ sinh Dịch tễ, Viện Sốt rét - Kí sinh trùng, Viện Dinh dưỡng, Viện Y học Lao động và Vệ sinh môi trường, Vụ Vệ sinh phòng dịch, Cục Quản lí chất lượng vệ sinh an toàn thực phẩm...

*** Trong lĩnh vực nghiên cứu**

Với lĩnh vực nghiên cứu y học, cơ hội việc làm của bạn cũng rất rộng mở. Bạn có thể tham gia công tác tại:

- Các viện nghiên cứu của ngành y.

- Các cơ sở đào tạo ngành y như các trường đại học, cao đẳng, trung cấp y... Trên thế giới cũng như tại Việt Nam, trường đại học, cao đẳng thường đồng thời là những

trung tâm nghiên cứu lớn.

- Các bệnh viện đa khoa và chuyên khoa...

- Các công ty, tổ chức trong nước và quốc tế về lĩnh vực chăm sóc sức khoẻ...

*** Trong lĩnh vực đào tạo**

Ở lĩnh vực đào tạo nhân lực trong ngành y, tuỳ vào trình độ học vấn và chuyên môn, bạn sẽ tìm thấy vị trí công tác trong các trường đại học, cao đẳng, trung cấp y...

Kết hợp cả nghiên cứu lí thuyết và thực hành, lĩnh vực này thường tập trung một bộ phận ưu tú trong ngành y. Nó đòi hỏi bạn phải có trình độ nhất định (từ cử nhân trở lên) và liên tục học tập, rèn luyện nâng cao trình độ.

*** Trong lĩnh vực quản lí Nhà nước về Y tế**

- Tuyến trung ương: Bộ Y tế là cơ quan thực hiện chức năng quản lí Nhà nước về y tế. Hiện nay, tại nước ta, cơ quan Bộ Y tế có 14 Vụ, Cục, Văn phòng và Thanh tra Bộ.

- Tuyến địa phương: Các sở Y tế ở 61 tỉnh thành là cơ quan chuyên môn thuộc Uỷ ban nhân dân tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương. Sở Y tế có nhiệm vụ giúp Uỷ ban nhân dân thực hiện chức năng quản lí Nhà nước về công tác y tế tại địa phương, quản lí và chỉ đạo về chuyên môn, nghiệp vụ, kinh phí và nhân lực y tế từ tuyến tỉnh đến các trạm y tế cơ sở.

*** Nghề chữa bệnh cứu người**

Nghề y có những đặc trưng nghiêng hẳn về lòng nhân đạo, về sự từ tâm.

Đến với nghề y, nhiều bạn có thể thực hiện được những ước mơ thời niên thiếu, có thể tự tay mình và cùng các bạn đồng nghiệp cứu sống các sinh mạng, đồng thời giảm đi nỗi đau đớn về tinh thần và thể xác cho bao người.

Nếu bạn là một người thích hoạt động xã hội, muốn làm các công tác từ thiện thì nghề y là một nghề thích hợp với bạn.

*** Cơ hội việc làm lớn**

Nghề y liên quan trực tiếp đến sinh mạng và sức khoẻ con người. Thời đại nào cũng cần có thầy thuốc.

Hiện nay, số lượng bác sĩ của chúng ta đang còn thiếu nhiều. Ngoài các bệnh viện Trung ương, bệnh viện thành phố và các bệnh viện cấp tỉnh, huyện, ở nước ta đang có xu hướng thành lập các bệnh viện tư nhân. Thêm vào đó các phòng khám tư cũng cần một đội ngũ nhân lực khá lớn. Vì vậy, tốt nghiệp ngành y, sẽ có không ít cơ hội cho bạn thể hiện tài năng, trí tuệ và lòng yêu nghề.

*** Cuộc sống ổn định**

Nếu bạn luôn mong muốn có một cuộc sống ổn định với công việc tương đối ít sự thay đổi, nghề y có lẽ sẽ là một trong những sự lựa chọn hợp lí.

Tuy nhiên, khi cân nhắc lí do này, bạn cũng nên biết rằng nghề y thật vất vả. Trực đêm là nhiệm vụ khá thường xuyên của các bác sĩ, y tá. Hãy thử nghĩ xem, ngay giữa đêm giao thừa thiêng liêng, phút giây tụ họp của gia đình, có thể bạn sẽ phải bỏ lại tổ ấm nhỏ bé của mình, cần mẫn trong bệnh viện chăm sóc bệnh nhân, chuẩn bị ứng phó cho những ca cấp cứu.

Tất nhiên, sự hi sinh ấy không phải không mang đến cho bạn - một thầy thuốc từ tâm niềm vui riêng, từ chính sự an lành bạn mang đến cho người bệnh.

Nghề y cũng như bao ngành nghề khác, yêu cầu những tố chất riêng. Muốn biết mình có thể trở thành một cán bộ giỏi trong ngành y, bạn hãy xem mình có những tố chất dưới đây không nhé?

*** Lòng nhân hậu, thương người**

Danh y Hải Thượng Lãn Ông từng tổng kết về người làm nghề y là người phải biết “lo cái lo của người, vui cái vui của người”. Lòng nhân hậu chính là đức tính đầu tiên cần có của một thầy thuốc.

Làm nghề y, bạn sẽ phải tiếp xúc với những nỗi đau đớn cả về thể xác lẫn tinh thần của đồng loại. Nếu bạn không có lòng thương người, bạn sẽ không bao giờ đặt được mình vào hoàn cảnh bệnh nhân, cảm nhận nỗi đau của họ để hết lòng cứu chữa. Một bác sĩ biết yêu thương bệnh nhân sẽ biết cách giúp họ nhiều nhất theo khả năng của mình.

*** Sự kiên trì, nhẫn nại**

Đây là đức tính thứ hai phải có của mỗi thầy thuốc. Ngay số năm học trong trường đại học Y cũng đã là một thử thách. Hãy hình dung là bạn sẽ phải học 6 năm đại học để có tấm bằng tốt nghiệp bác sĩ, một số người học giỏi sẽ được thi học tiếp 3

năm bác sĩ nội trú, rồi chuyên khoa I, chuyên khoa II, thạc sĩ, tiến sĩ, phó giáo sư, giáo sư... Phải mất 9 đến 10 năm bạn mới có thể thực sự trở thành bác sĩ chuyên khoa có tay nghề vững chắc. Nếu không có tính kiên trì, liệu bạn có thể đi hết con đường dài đó?

Đòi hỏi này còn lớn lao hơn khi bạn trực tiếp đối diện với bệnh nhân cùng những đau đớn, mất mát về thể chất và tinh thần của họ. Nhưng chắc chắn nếu bạn đã có lòng nhân hậu thương người, thì bạn cũng sẽ kiên trì, nhẫn nại được.

*** Sự can đảm (không yếu bóng vía, không sợ máu, không sợ bẩn...)**

Lòng can đảm của người thầy thuốc trước hết được thể hiện ở sự chiến thắng nỗi sợ hãi của chính mình.

Với nghề y, điều này không dễ dàng chút nào. Công việc hằng ngày của bạn sẽ phải tiếp xúc với máu, với các bộ phận trên cơ thể con người và cả những thi thể.

Nếu bạn không chuẩn bị tinh thần ngay từ đầu thì có thể bạn sẽ bối rối ngay từ giờ học giải phẫu đầu tiên trong giảng đường đại học.

*** Tính cẩn thận, tỉ mỉ, trung thực**

Làm nghề y là phòng bệnh, khám chữa bệnh và chăm sóc sức khoẻ cho mọi người. Công việc của bạn mang tính sống còn bởi một quyết định của bạn có thể liên quan đến sự sống chết của một mạng người.

Nếu bạn không cân nhắc cẩn thận, đưa ra những quyết định vội vàng hoặc không kịp thời, thiếu thận trọng, và không trung thực thì có thể bạn sẽ phải ân hận suốt đời.

*** Biết cách tạo sự tin cậy, cảm thông chia sẻ với bệnh nhân**

Danh y Hippocrates từng khuyên rất hay rằng: “Người thầy thuốc thực thụ không chỉ chữa khỏi bệnh mà còn làm giảm nỗi đau và luôn luôn an ủi con người”.

Người bệnh tìm đến bạn trong nỗi đau đớn, mệt mỏi cả về thể xác và tinh thần. Và bạn chính là niềm hi vọng, là người an ủi, là vị cứu tinh của họ. Một bác sĩ có tài và có tâm sẽ biết cách tạo ở bệnh nhân của mình sự tin cậy, không chỉ ở tay nghề trình độ mà cả ở tấm lòng của người thầy thuốc. Vì thế, một lương y nhất thiết phải luôn luôn trở thành chỗ dựa đáng tin cậy, nguồn an ủi cho những bệnh nhân đến với mình.

*** Khả năng quan sát, phán đoán tốt, nhạy bén**

Bạn còn nhớ câu chuyện về “Ông già thuốc” Tôn Tư Mạc ở *Hàng ghế số 1* chứ?

Trước một hiện tượng bệnh lí, dù đó là y học cổ truyền hay y học hiện đại, bao giờ thầy thuốc cũng phải quan sát. Phán đoán để chẩn đoán bệnh là bước đầu khó khăn để rồi sau đó nghiên cứu phương pháp điều trị.

Thầy thuốc giỏi là người có khả năng quan sát, phán đoán tốt, hướng tới chẩn đoán đúng và nhạy bén trước một trường hợp bệnh khó, như người ta vẫn gọi là “nhạy cảm nghề nghiệp”. Khả năng này sẽ giúp bạn hình thành cách thức chữa

bệnh của mình. Nếu bạn phán đoán đúng tức là đã có đến 30% cơ may chữa khỏi bệnh cho bệnh nhân rồi đấy.

*** Đôi bàn tay khéo léo**

Đôi bàn tay khéo léo đặc biệt quan trọng đối với bác sĩ các khoa ngoại, sản phụ, mắt, răng hàm mặt, tai mũi họng... Có người từng nói rằng đôi bàn tay, đó là một trong những "gia tài" quý báu nhất của bác sĩ ngoại khoa.

Công việc của bạn liên quan đến những bộ phận nhỏ nhất như những mạch máu li ti trong cơ thể con người. Người phẫu thuật viên vì thế phải thuộc lòng những mối liên quan của các thành phần giải phẫu.

Sự khéo léo sẽ giúp bạn không nhỏ trong việc chẩn đoán bệnh chính xác, và đặc biệt là có những ca mổ thành công.

*** Sức khoẻ**

Nghề nào cũng cần sức khoẻ, nhưng đối với nghề y thì sức khoẻ đặc biệt quan trọng. Muốn đem lại sức khoẻ cho người khác thì trước hết bạn phải có sức khoẻ.

Khi trở thành bác sĩ, bạn có lúc phải trực 24/24 giờ, phải khám chữa bệnh cho rất nhiều bệnh nhân (toàn là những người ốm đau bệnh tật) hay đi công tác xuống tuyến dưới hằng tuần, hằng tháng... Không có đủ sức khoẻ thì có thể bạn sẽ là... bệnh nhân tiếp theo đấy.

*** Những thách thức:**

- Bạn sợ máu, sợ ma và hay thi vị hoá mọi vấn đề của cuộc sống.

- Bạn dễ nổi nóng, chóng chán, bồng bột, ít khi cân nhắc kĩ khi quyết định một điều gì.

- Bạn không thể cảm thông, chia sẻ với người bệnh. Có thể bạn là một người quá lí trí cứng rắn và khô khan. Sự cứng nhắc của bạn có thể làm người bệnh không tin tưởng và sẽ tìm đến một bác sĩ khác.

- Bạn không thể chịu nổi nếu lúc nào cũng phải tiếp xúc với những người ốm yếu, bệnh tật.

- Bạn thấy mình rất vụng về.

- Bạn gặp khó khăn với những môn học đòi hỏi có trí nhớ và óc lôgic tốt như: giải phẫu, sinh hoá, dược lí...

Tất nhiên, phẩm chất nào cũng cần đến sự rèn luyện không ngừng và khuyết điểm nào cũng có thể khắc phục được. Nếu bạn có trót mắc phải một vài khuyết điểm trên đây thì cũng đừng để chúng phá hỏng hoàn toàn giấc mơ làm bác sĩ của bạn. Đó là một giấc mơ cao cả, và nếu bạn đã có niềm đam mê thì tự rèn luyện, khắc phục những tồn tại của mình để thực hiện ước mơ ấy không bao giờ là muộn.

Nghề y là một trong những nhóm nghề lớn nhất của xã hội, liên quan trực tiếp đến sức khoẻ và tính mạng con người. Vì vậy, ngành này đòi hỏi nghiêm ngặt về trình độ chuyên môn. Người làm trong ngành y nhất định phải qua đào tạo chuyên ngành, và tuỳ vào trình độ khác nhau mà được phân những công việc tương xứng.

Các môn cơ sở của nghề y là Sinh học, Giải phẫu học, Mô học, Sinh lí học, Hóa sinh, Sinh lí bệnh, Vi sinh y học, Kí sinh trùng y học, Dược lí học, Di truyền học, Vệ sinh dịch tễ học... Ngoài ra, còn có những điều kiện phẩm chất cần thiết như phương pháp tư duy lôgic, đôi mắt sáng, đôi bàn tay khéo léo, sức khoẻ tốt...

Các bạn có thể học trở thành bác sĩ tại Trường Đại học Y Hà Nội, Trường Đại học Y Dược TP. Hồ Chí Minh, Trường Đại học Y Thái Bình, Trường Đại học Y Hải Phòng, Trường Đại học Y Thái Nguyên, Trường Đại học Y (Đại học Huế)... Đòi hỏi về tính chuyên môn cao nên thời gian học ngành y thường kéo dài hơn các ngành khác (đào tạo đại học các ngành xã hội, kinh tế thường từ khoảng 4 năm đến 4 năm rưỡi, các ngành kĩ thuật khoảng 5 năm). Với ngành y, bạn cần đến 6 năm để có tấm bằng bác sĩ (bác sĩ đa khoa hoặc bác sĩ chuyên khoa: Nội, Ngoại, Sản, Nhi).

Ngoài ra, còn có Trường Đại học Y tế Công cộng. Tại đây, sau 4 năm học, bạn sẽ nắm trong tay bằng cử nhân Y tế công cộng, cùng với các cử nhân tốt nghiệp ở khoa Y tế công cộng của các trường Đại học Y. Công việc của cử nhân Y tế công cộng là dự đoán mô hình bệnh tật có thể xảy ra trong tương lai gần hoặc dự phòng bệnh tật, xây dựng các biện pháp ngăn chặn dịch bệnh...

Tại Trường Cao đẳng Y tế Nam Định, thời gian học là 4 năm (gấp đôi thời gian học cao đẳng của đa số các ngành khác). Sau khi tốt nghiệp, bạn sẽ có bằng cử nhân điều dưỡng. Khi đó, bạn có thể trở thành y tá trưởng trong các phòng, khoa của các bệnh viện.

Thấp hơn một chút là:

Trường Trung cấp Y tế Hà Nội, Trường Trung cấp Y tế Bạch Mai... và các trường trung cấp Y tế ở nhiều tỉnh thành trong cả nước. Thời gian học ở những trường này là 3 năm. Tốt nghiệp, bạn sẽ trở thành điều dưỡng viên (y tá) trong các bệnh viện, phòng khám, trạm y tế cơ sở...

Do đặc thù riêng của nghề nghiệp mà người làm trong ngành y thường luôn có ý thức học tiếp lên trình độ chuyên môn cao hơn trong nghề nghiệp. Trong các

trường đại học y, sau khi tốt nghiệp, nếu học giỏi, bạn có thể học tiếp để lấy bằng Bác sĩ nội trú (3 năm). Khi đã có thâm niên nghề nghiệp ít nhất là 3 năm, bạn có thể thi để học một trong 2 bằng sau:

- Chuyên khoa I (2 năm).

- Cao học (3 năm).

Tốt nghiệp thạc sĩ, bạn có thể tiếp tục làm nghiên cứu sinh tiến sĩ y học (tập trung:

2 năm, tại chức: 3 năm) hoặc chuyên khoa II - Bác sĩ có trình độ tay nghề cao (2 năm).

*** Một số địa chỉ đào tạo**

- Khoa Y - Dược, Đại học Quốc gia Hà Nội - 144 Xuân Thuỷ - Cầu Giấy - Hà Nội

- Trường Đại học Y Dược - Đại học Thái Nguyên - Tân Thịnh - TP. Thái Nguyên

- Học viện Y Dược học Cổ truyền Việt Nam - 02 Trần Phú - Hà Đông - Hà Nội

- Đại học Điều dưỡng Nam Định - 257 Hàn Thuyên - TP. Nam Định

- Đại học Kĩ thuật Y tế Hải Dương - 01 Vũ Hựu - Thanh Bình - TP. Hải Dương

- Khoa Y sinh học TDTT - Đại học Thể Dục Thể Thao Bắc Ninh - Trang Hạ - Từ Sơn - Bắc Ninh

- Đại học Y Hà Nội - 01 Tôn Thất Tùng - Khương Thượng - Đống Đa - Hà Nội

- Đại học Y Hải Phòng - 2A Nguyễn Bỉnh Khiêm - Đằng Giang - Quận Ngô Quyền - TP. Hải Phòng.

- Đại học Y Khoa Vinh - 161 Nguyễn Phong Sắc - TP. Vinh - Nghệ An

- Đại học Y Thái Bình - 373 Lý Bôn - TP. Thái Bình

- Đại học Y tế Công cộng - 138 Giảng Võ - Ba Đình - Hà Nội

- Khoa Điều dưỡng - Đại học Thành Tây - Đường Lê Văn Lương - Yên Nghĩa - Hà Đông - Hà Nội

- Khoa Y tế công cộng, Khoa Điều dưỡng - Đại học Thăng Long - Đường Nghiêm Xuân Yêm - Đại Kim - Hoàng Mai - Hà Nội

- Khoa Y đa khoa, Khoa Điều Dưỡng - Đại học Tây Nguyên - 567 Lê Duẩn - TP. Buôn Ma Thuột - Đắk Lắk

- Khoa Y sinh học thể dục thể thao - Đại học Thể Dục Thể Thao TP. Hồ Chí Minh - Khu phố 6, Linh Trung, Quận Thủ Đức, TP. Hồ Chí Minh

- Khoa Y tế Công cộng, Khoa Y đa khoa, Khoa Điều dưỡng - Đại học Trà Vinh - 126 quốc lộ 53, TP. Trà Vinh

- Đại học Y Dược Cần Thơ - 179 Nguyễn Văn Cừ - An Khánh - Ninh Kiều – TP. Cần Thơ

- Đại học Y Dược TP. Hồ Chí Minh - 217 Hồng Bàng - Quận 5 - TP. Hồ Chí Minh

- Đại học Y khoa Phạm Ngọc Thạch - 86/2 Thành Thái - Phường 12 - Quận 10 - TP. Hồ Chí Minh

- Học Viện Quân Y - Phúc La - Hà Đông - Hà Nội

- Cao đẳng Y tế Điện Biên - Phường Noong Bua - TP. Điện Biên Phủ - Điện Biên

- Cao đẳng Y tế Hà Nam - Đường Nguyễn Hữu Tiến - Lê Hồng Phong – TP. Phủ Lý - Hà Nam

- Cao đẳng Y tế Hà Nội - 35 Đoàn Thị Điểm - Đống Đa - Hà Nội

- Cao đẳng Y tế Hải Phòng - 169 Trần Nguyên Hãn - Lê Chân - Hải Phòng

- Cao đẳng Y tế Hà Đông - 39 Nguyễn Viết Xuân - Quang Trung - Hà Đông - Hà Nội

- Cao đẳng Y tế Hà Tĩnh - Đường Lê Hồng Phong - Thạch Linh - TP. Hà Tĩnh

- Cao đẳng Y tế Hưng Yên - An Tảo - TP. Hưng Yên

- Cao đẳng Y tế Lạng Sơn - 11 Hoàng Văn Thụ - Chi Lăng - TP. Lạng Sơn

- Cao đẳng Y tế Ninh Bình - 297 Hải Thượng Lãn Ông - Nam Thành - TP. Ninh Bình

- Cao đẳng Y tế Phú Thọ - Phố Cao Bang - Trường Thịnh - Thị xã Phú Thọ

- Cao đẳng Y tế Quảng Ninh - 05 Hải Sơn - Hồng Hải - TP. Hạ Long - Quảng Ninh

- Cao đẳng Y tế Sơn La - 79 Lò Văn Giá - Tổ 4 - Chiềng Lề - TP. Sơn La

- Cao đẳng Y tế Thái Bình - 290 Phan Bá Vành - Quang Trung - TP. Thái Bình

- Cao đẳng Y tế Thanh Hóa - 177 Hải Thượng Lãn Ông - Đông Vệ - TP. Thanh Hoá

- Cao đẳng Y tế Thái Nguyên - Thịnh Đán - TP. Thái Nguyên

- Cao đẳng Kĩ thuật Y tế II - 99 Hùng Vương - Hải Châu - Đà Nẵng

- Cao đẳng Y tế Cà Mau - 01 Nguyễn Đình Chiểu - Khóm 1 - Phường 8 - TP. Cà Mau

- Cao đẳng Y tế Bình Định - 06 Nguyễn Huệ - Quy Nhơn - Bình Định

- Cao đẳng Y tế Bình Dương - Km 13 đại lộ Bình Dương - An Thạnh - Thị xã Thuận An - Bình Dương

- Cao đẳng Y tế Bình Thuận - 274 Nguyễn Hội - TP. Phan Thiết - Bình Thuận

- Cao đẳng Y tế Bạc Liêu - 01 Đoàn Thị Điểm - Phường 3 - TP. Bạc Liêu

- Cao đẳng Y tế Cần Thơ - 340 Nguyễn Văn Cừ - An Hòa - Quận Ninh Kiều - TP. Cần Thơ

- Cao đẳng Y tế Đồng Nai - Khu phố 9 - Tân Biên - Biên Hòa - Đồng Nai

- Cao đẳng Y tế Đồng Tháp - 312 Nguyễn Thái Học - Phường 4 - TP. Cao Lãnh - Đồng Tháp

- Cao đẳng Y tế Huế - 01 Nguyễn Trường Tộ - TP. Huế

- Cao đẳng Y tế Khánh Hòa - 84 Quang Trung - Nha Trang - Khánh Hòa

- Cao đẳng Y tế Kiên Giang - 14 Phạm Ngọc Thạch - Vĩnh Thanh - TP. Rạch Giá - Kiên Giang

- Cao đẳng Y tế Lâm Đồng - 6B Ngô Quyền - Phường 6 - TP. Đà Lạt - Lâm Đồng

- Cao đẳng Y tế Quảng Nam - 03 Nguyễn Du - Tam Kì - Quảng Nam

- Cao đẳng Y tế Tiền Giang - 83 Thái Sanh Hạnh - Phường 9 - TP. Mĩ Tho